AL. R. BELEAEV
Stăpînul lumii

A L. R. B E L E A E V

Stăpînul lumii

OPERE ALESE

VOLUMUL III

EDITURA TINERETULUI

Coperta de BABOIA EMILIA

Povestirile cuprinse în acest volum
au fost reproduse după următoarele ediţii :

АЛ. БЕЛЯЕВ

Властелин мира

Избранные научно-фантастические произведения

Радянський письменник

Киев 1959

şi

АЛ. БЕЛЯЕВ

Последний человек из Атлантиды

Молодая Гвардия

1957

STĂPÎNUL LUMII

În romînește de
D. MANU și *M. CARDAȘ*

I. UN NAPOLEON ÎN SPE

— M-ai stropit, Stirner! Uite ce mi-ai făcut pe rochie. Nu ştii să vîsleşti!

— Ei, na! Ştiai că mergem să ne plimbăm cu barca. Cine vă pune pe voi, cucoanele, în ocazii de astea, să îmbrăcaţi rochii pe care şi un strop de apă lasă urme de neşters?

— Jêrome K. Jêrome, „Trei într-o barcă"...

— Felicitările mele, *Fräulein*, văd că eşti foarte citită. Dar ce vină am eu că Jêrome a făcut această remarcă înaintea mea? Ea rămîne valabilă şi în cazul nostru, deşi nu sîntem patru, ci cinci în barcă.

— Ba patru! protestă Emma Fit.

— Află, păpuşă blondă, că în barca lui Jêrome al patrulea era un cîine. Pe cînd în barca noastră Falk al meu e primul...

— Şi de ce, mă rog, primul?!

— Pentru că-i genial. Falk! Domnişoarei Fit i-a căzut batista. Dă-i-o!

Frumosul setter alb sări sprinten şi, spre hazul tuturor, execută ordinul.

— E clar? — Stirner se umfla în pene. — *Fräulein* Glück, am o propunere: hai să ne căsătorim şi să deschidem un circ ambulant. Eu — clovn, cu perucă roşcovană, prezint extraordinarul număr de dresură, iar dumneata stai la casă... Ceva grozav!... Lumea dă năvală, cîinii dansează, la casă foşnesc bancnotele... iar după spectacol, un supeu în compania încîntătorilor şi credincioşilor noştri prieteni patrupezi. Ar fi colosal! Nu-i aşa? În orice caz, o îndeletnicire mult mai amuzantă decît slujba pe care o am la Karl Gottlieb.

— Mulţumesc, dar... n-am nici o înclinaţie pentru viaţa nomadă.

— Mde... Cu un capital ca al dumitale, e firesc să refuzi o asemenea partidă.

— Capital ca al meu ? nu înţelese Elsa Glück.

— Chiar nu-ţi cunoşti comorile ? Dar părul acesta care aminteşte de Venus a lui Tizian... E natural, nu ? Hai, nu te supăra, ştiu că e natural. Află însă că femeile lui Tizian îşi căneau părul cu o vopsea a cărei formulă s-a păstrat, pare-mi-se. Păi vezi ! Celebrele frumuseţi care l-au inspirat pe pictor obţineau prin trudă şi tot felul de artificii ceea ce dumitale natura ţi-a dăruit din belşug, fără reţetă... Şi-apoi ochii aceştia albaştri şi adînci cum e cerul !... N-o să-mi spui că sînt vopsiţi !

— Termină !

— Şi dinţişorii ca nişte perle...

— ...Între buze de coral. Nu-i aşa c-am ghicit ? Zău, domnule Stirner, parcă n-ai fi secretarul unui bancher anost, ci comis-ul unei firme de bijuterii. Ei bine, urîciosule, am să-ţi plătesc acest „colier" de complimente ! Spune-mi, rogu-te, obrajii dumitale scofîlciţi, nasul lung, pletele lăţoase, braţele pînă la genunchi, sînt toate veritabile ?

— Ştiu, preferi rotunjimile ! Ca, de pildă, figura rubicondă a lui Otto Sauer. Unde mai poţi găsi ochi rotunzi ca ai lui şi... în perspectivă, peste vreo zece ani... un capital la fel de rotunjor ?

— Pfui ! Eşti vulgar ! făcu scîrbită Elsa Glück.

— Te-aş ruga să nu numeri banii din buzunarul altuia ! îl puse la punct Sauer, jurisconsultul bancherului Gottlieb. Urmărise, tăcut şi posomorît, schimbul tăios de cuvinte dintre Stirner şi Elsa, continuînd să despice ritmic cu vîslele lungi unda împurpurată de ultimele raze ale soarelui.

Stirner înţelese că a întins prea mult coarda.

— Iertaţi-mă, dar n-am vrut să jignesc pe nimeni. Ţineam să arăt numai că şi în dragoste acţionează legea luptei pentru existenţă : cine-i mai puternic, acela învinge. Cerbii se bat între ei pe viaţă şi pe moarte, iar femela patrupedă e a învingătorului. Or

în societatea noastră cine-i mai puternic ? Cine are bani !

— Închipuieşte-ţi, *Fräulein,* continuă el, adresîndu-se Elsei, că aş deveni peste noapte un Cresus, sau, şi mai mult, că aş fi bogat, să zicem, ca venerabilul nostru patron Karl Gottlieb. Atunci n-aş mai părea femeilor chiar atît de scofîlcit.

— Ba, şi mai mult ! îl tachină Elsa.

— Hm ! făcu Stirner cu ciudă. Cred şi eu ! Cu comorile dumitale de frumuseţi îţi poţi alege un Gottlieb după gust. Dar nouă ce ne rămîne să alegem ? Nouă, pîrliţilor de secretari şi secretăraşi care asistă la ospăţ, fac zîmbre şi sînt nevoiţi să se mulţumească numai cu firimiturile de la masă, în timp ce alţii se îmbuibă ca porcii cu toate bunătăţile din lume !

— Vai, ce urît vorbeşti ! se scandalizează şi Emma Fit.

— Scuzaţi, promit să-mi supraveghez cu strictete vocabularul... Onestitatea ! Iată marele nostru cusur, de care profită suspuşii !... Cinstea ! Ştiţi ce-a spus Heine ? „Cinstea e ceva foarte bun, dacă în jurul tău toţi sînt cinstiţi şi numai tu eşti şnapan"... Întrucît însă am în jur numai şnapani... persoanele de faţă sînt excluse, firește... ca să ajung la *fericirea* rîvnită — se uită cu înţeles la Elsa Glück [1] — ar trebui să fiu un superarhişnapan, pe lîngă care ceilalţi şnapani să pară îngeri...

— Frumos le mai distrezi pe invitatele noastre, îl întrerupse Otto Sauer. Faci nişte glume !...

— Poftim ? întrebă Stirner, cu gîndul în altă parte. Nu mai spuse nimic. Capul îi căzu pe piept şi o cută adîncă în zigzag i se adînci de-a curmezişul frunţii, îmbătrînindu-l. Părea că meditează la o problemă foarte grea. Scheunînd încet, Falk îi puse o labă pe genunchi şi-i căută privirea. Vîslele rămăseseră nemişcate în mîinile lui Stirner ; la lumina asfinţitului, stropii ce picurau de pe ele păreau de sînge.

[1] Joc de cuvinte — în limba germană *Glück* înseamnă fericire (n. r.).

Văzîndu-i chipul îmbătrînit fără veste, Elsa tresări şi-i aruncă lui Sauer o privire neliniştită.

Deodată Stirner dădu drumul vîslelor şi izbucni în rîs.

— Dar ce-ai zice, *Fräulein* Elsa, dacă aş fi omul cel mai puternic din lume? Dacă toţi ar asculta de fiecare cuvînt al meu, de orice gest al meu, întocmai ca Falk? Zvîrli cravaşa în apă. Falk! Aport! Cîinele ţîşni ca o săgeată peste bord. Uite-aşa!... Dacă aş fi stăpînul lumii?

— Ascultă, Stirner, dă-mi voie să fiu sinceră. Deşi eşti tînăr, ai o faţă groaznic de demodată, ca acelea de care dai în albumele de familie. „Iar aici e bunicul, în tinereţe"... Înţelegi ce vreau să spun? Ei bine, eşti exact „bunicul în tinereţe"... Nu, hotărît, n-ai stofă de Napoleon. Poate doar un Napoleonaş de bursă... din ăi mărunţei...

— Aşadar... „adio zic coroanei, castelului şi curţii cu doamne de onoare şi lung alai de paji"... declamă Stirner cu amărăciune. „Nu te mai bucuri de favoarea mea!"... Ei bine, nu ţi-oi fi închipuind că mor şi mă prăpădesc după dumneata. Şi nici c-am să m-apuc să fac pe paladinul numai pentru a fi vrednic de mîna şi de iubirea dumitale. Mă interesezi doar, ştiu eu, ca o dovadă a ceea ce pot înfăptui. O primă miză, atît!

— Puţin îmi pasă ce îndrugi acolo. Mai bine vîsleşte, că s-a făcut tîrziu.

Stirner îl apucă pe Falk de ceafă şi-l trase în barcă. Scuturîndu-se, cîinele îi stropi pe toţi. Fetele ţipară.

— S-a zis cu rochiţele voastre hidrofobe! ricană Stirner, opintindu-se în vîsle.

Ajutată de curent, barca luneca uşor şi repede. Soarele se ascundea după coama pădurii. Apa părea aur topit, dar spre mal prinseseră să se adune umbre sinilii. Se lăsase răcoare. Emma îşi puse pe umeri baticul pufos.

Tăceau. Nici o tremurare nu încreţea luciul ca oglinda. Doar arar, un peştişor sfîşia pînza apei şi dispărea, scăpărînd din solzi.

Într-un tîrziu, Sauer rupse tăcerea :

— Nu te știam atît de orgolios, Stirner ! Spune-mi, te rog, ce te-a făcut să-ți schimbi cariera științifică pe modesta slujbă pe care o ai la Gottlieb ? Dacă sînt bine informat, ai obținut rezultate destul de frumoase în studiul creierului. De altfel am întîlnit și eu odată, într-un ziar, un articol despre reușitele dumitale experiențe în domeniul... asta... cum îi zice... Știința aceea nouă care era pe-atunci marea dumitale pasiune... reflexologie parcă...

— Ce mai e și asta ? Habar n-am ! se miră Elsa.

— Doamnelor și domnilor, onorat auditoriu ! începu Stirner ca un conferențiar ce ia cuvîntul într-un cerc select. Reflexologia studiază reacțiile prin care omul, și în general orice ființă, răspunde acțiunilor exterioare, aceste reacții fiind caracteristice tuturor relațiilor dintre organismul viu și mediul ambiant...

— Nu înțeleg nimic ! mărturisi Elsa.

— Atunci să încercăm mai simplu. Ce este actul reflex ? O reacție bruscă, automată, a organismului la anumite excitații transmise nervului prin intermediul creierului. Să zicem că un copil întinde mîna spre foc. Are o senzație de arsură. Nervii comunică această senzație creierului și de la creier pornește înapoi reacția de răspuns : copilul retrage repede mîna. În mintea lui, noțiunea de „foc" se asociază cu cea de durere. Ori de cîte ori va vedea o flacără, copilul va retrage speriat mîna. Rezultă ceea ce se numește în termeni științifici un reflex condițional... Și-acum un alt exemplu, de data aceasta ceva mai complicat. Dai unui cîine să mănînce și, în același timp, cînți la flaut. Cum s-ar spune, masă cu lăutari. În timpul „mesei" cîinele salivează abundent. După un timp, cînd în conștiința lui sunetele flautului se vor asocia strîns cu senzațiile gustative, e de ajuns să cînți, ca să înceapă cîinele să saliveze intens. Așadar, reflex condiționat !... Și cînd te gîndești că cele mai „sfinte" sentimente ca datoria, credința, cinstea, onoarea, ba chiar și faimosul „imperativ categoric" al lui Kant, nu-s altceva decît niște re-

flexe condiționate ca și salivația ciinelui din exemplul de adineauri ! Procesul formării acestor reflexe este, ce-i drept, mai complicat, dar esența rămîne aceeași. Recunosc că din punct de vedere științific toate aceste nobile virtuți mă lasă rece... Cîteodată am impresia că unii provoacă această salivație de virtuți cîntînd la flautul religiei, moralei, onestității, iar noi, proștii, îi ascultăm cu botul plin de bale... N-ar fi timpul să dăm dracului toate aiurelile astea și să nu mai jucăm după cum ne cîntă morala atotputernicilor ?

— Dar tot nu mi-ai spus : de ce ai abandonat cariera științifică ? întrebă Sauer, ca să schimbe vorba. Cu erudiția dumitale ai fi avut multe șanse să reușești, să devii celebru.

Ochii lui Stirner luciră poznaș :

— Am să-ți răspund, dragul meu Sauer. Am disecat vreo mie de creiere de oameni !... Și, închipuiește-ți, în nici unul n-am găsit rațiunea ! Atunci mi-am spus că e mult mai plăcut să ai de-a face cu creierii pané, așa cum se servesc în casa bunului nostru patron.

— Vai, mi-e greață ! Creieri de om pané ?! auzi Stirner glasul Emmei Fit de pe bancheta din fund.

— Mii de scuze, *Fräulein !* N-am spus că *Herr* Gottlieb e canibal ! Poate doar la figurat, ha-ha ! De pildă, presimt că mîine, la micul dejun, va păpa friptă casa bancară Töpfer et Co... Vroiam să spun numai că suzeranilor medievali le dădea mîna să facă pe cărturarii, cu pivnițele gemînd de bucate și de vinaturi. Pe cînd astăzi... uite, Sauer și cu mine, niște umili slujbași ai unui bancher, și chiar domniile voastre, frumoase domnișoare, dactilografa și stenografa lui, sîntem mai bine plătiți decît un doctor în cele mai sublime dintre științe... După cum vedeți, am fost sincer. Nu sînt nici primul, nici ultimul care, pentru un blid sigur de linte, dă cu piciorul perspectivei de a fi frecut cîndva printre deschizătorii de drumuri. De altfel parcă poți să știi ? Uite, am învățat la școală că drumul cel mai scurt între două puncte este linia dreaptă. Dar în matematici

totul e abstract. În realitate nici nu există linii drepte... Stop! Am ajuns! Şi-acum, se întoarse el spre Emma Fit, mînuţa dumitale, *Fraülein,* şi îngăduinţa de a te conduce pînă la gară!

Stirner şi Emma Fit o luară înainte. Sauer plăti barca şi, la braţ cu Elsa, îi urmă fără grabă.

Se întunecase de-a binelea şi o spuză de stele acoperea cerul. Drumul era pustiu.

— Ce de stele! Să ştii că se schimbă vremea... îi spuse Sauer Elsei.

— În orice caz nu înainte de a ajunge noi acasă.

— Ţi-a plăcut plimbarea?

— Nu ţi se pare că-mi vorbeşti prea familiar? zîmbi Elsa, dar fără să-i dea timp să scoată o vorbă, urmă: Hai, nu te mai scuza! Flecarul ăsta nesuferit mi-a stricat tot cheful. Turuie ca o moară hodorogită! Ce-o fi în capul lui! Ce pretenţii şi ambiţii!

— Flecar?... repetă îngîndurat Sauer. Nu ştiu. Oricum ar fi însă, flecar — neflecar, te-aş sfătui să fii mai prudentă cu el.

Elsa îl privi mirată.

— Cum adică? Am comis vreo imprudenţă?... O pufni rîsul. Vai, Otto, eşti gelos! Nu găseşti că-i prea devreme? Încă nu ţi-am dat nici un răspuns. Dacă mă răzgîndesc?

— Ştiu că glumeşti. Cu toate astea mi se strînge inima... O fi el flecar, dar nu-i deloc prost. Adu-ţi aminte ce spunea despre onestitate şi despre liniile strîmbe! E un mod de a gîndi foarte primejdios. Ca să fiu sincer, mi-e frică de el şi-ţi duc grija, şi dumitale şi bătrînului Gottlieb... Tot ce a trăncănit el în barcă are un tîlc ascuns... Ce-o fi punînd la cale? De la el te poţi aştepta la orice...

Elsa îşi aduse aminte de cuta adîncă de pe fruntea lui Stirner, care îl îmbătrînise brusc şi din nou o trecu un fior. Instinctiv se lipi de braţul lui Sauer.

— Ce-a făcut, ce-a dres, nu ştiu, dar n-ai văzut cum i s-a vîrît bătrînul sub piele? Un pas nu face fără Stirner. Ba l-a luat şi-n casă, să-l aibă mai

aproape... Seara Stirner îl distrează cu cîinii lui dresaţi...

— Ce-i al lui e-al lui! Cîinii sînt într-adevăr extraordinari!

— Asta-i adevărat. E tot ce s-a putut realiza vreodată mai bun în materie de dresură. Mai ales Falk...

— Dar de pudelul acela negru ce spui? Socoteşte, recunoaşte orice literă şi execută toate ordinele lui Stirner fără să-i spună ceva, fără să-i facă vreun semn... Uneori mi-e frică...

— Te înţeleg... Parcă n-ar fi cîine, ci un demon... De ce spun eu de Stirner... Inteligenţa şi talentul lui îl fac şi mai primejdios. Sauer îi aruncă fetei o privire grăitoare.

— În ceea ce mă priveşte pe mine, Otto, fii liniştit. Sînt absolut imună la farmecele lui. Pînă acum omul acesta îmi era pur şi simplu indiferent. Dar de cînd i-am văzut expresia aceea... nu găsesc cuvîntul potrivit... S-ar putea totuşi să fim nedrepţi... Vai ce m-am speriat!

Apărînd fără zgomot din întuneric, Falk o apucase pe Elsa de rochie şi, mîrîind a joacă, o trăgea uşor. Sauer, furios, vru să-l gonească, dar Elsa rîse amuzată.

— Ne-am speriat degeaba. Tu nu vezi! E un mesaj de la Stirner: ne roagă să mergem mai repede.

II. SUB ROŢILE TRENULUI

Uşa biroului se deschise şi în prag apăru bancherul Karl Gottlieb, însoţit de secretarul său particular, Ludwig Stirner.

Pătrunzînd prin pereţii de sticlă, soarele matinal scălda încăperea. Licăriri jucăuşe se aprinseseră pe

rama de aur a ochelarilor impunătorului personaj. Bancherul făcu ochii mici şi un zîmbet îi flutură pe buze. Să tot fi avut vreo şaizeci de ani, dar văzîndu-i tenul sănătos şi obrajii rumeni, nimeni nu-i dădea această vîrstă. Proaspăt bărbierit, mirosind a săpun, parfum şi ţigări de foi, toate de cea mai bună calitate, era întruchiparea prosperităţii.

— Ei, a fost reuşită excursia? întrebă el, dînd mîna pe rînd cu domnişoarele Glück şi Fit, apoi şi cu Sauer. Aţi avut o vreme superbă, nu-i aşa? Sauer, expediază telegramele acestea. A sosit Buletinul Bursei? Care-i cursul dolarului? Aha... Şi acţiunile bumbacului? Urcă? Perfect! A, da, să nu uit — poliţele băncii Töpfer & Co se protestează. Am aşteptat destul! *Fräulein* Fit, dar arăţi excelent astăzi!... Iar dumneata *Fräulein* Glück, eşti nu ştiu cum, parcă mai visătoare! He, he, he! rîse bancherul, ameninţînd-o în glumă cu degetul. Mi se pare că am ghicit... Primăvara, bat-o vina!...

Îşi potrivi buchetelul de violete prins la butoniera redingotei şi se uită la ceas:

— Zece fix. Dacă prindem trenul de zece şi patruzeci şi cinci, la două şi cincisprezece minute sîntem înapoi. Să ne grăbim, Stirner. E vorba de o uzină care trece în proprietatea băncii. Terminăm repede cu formalităţile. Cu ocazia asta iau şi eu puţin aer, că nu mai ştiu de cînd n-am ieşit. A venit maşina? Să mergem, Stirner!

Ieşi cu pasul uşor, şi-n clipa următoare îl auziră strigînd:

— Ce faci acolo, Stirner?

— Imediat! răspunse acesta, şi, repezindu-se în camera de alături, chemă: Falk! Brutus!

Setterul care îl însoţise în excursie şi o namilă de dog tigrat veniră în goană cu lătrături vesele.

Cînd trecu pe lîngă domnişoara Glück, Stirner îşi lăsă capul spre umăr şi întrebă zeflemitor:

— Ei, te-ai hotărît?

— Ce să hotărăsc?

— Te măriţi cu mine?...

Izbucni în rîs şi, urmat de cîini, se grăbi să-l ajungă pe patron.

Elsa se încruntă, Sauer bombăni ceva, fără să se ridice de la birou.

Se auzi automobilul pornind.

Nimeni nu scotea o vorbă. Fit ţăcănea de zor la maşina de scris, Sauer frunzărea nervos un dosar...

— Să-l ia naiba cu javrele lui ! bombăni el iarăşi.

— Ce tot mormăi acolo ? îl întrebă Glück.

— Nu vezi ? Unde merge, îşi ia cîinii cu el ! Şi-i de-o făţărnicie !... Ieri numai că nu l-a făcut canibal pe Gottlieb, chipurile pentru că e necruţător cu debitorii, iar azi — poftim ! — se gudură pe lîngă el şi-i caută privirea întocmai ca Falk. De ce crezi că a luat cîinii ? Ca să-l distreze pe bătrîn „în sînul naturii" !...

— Ascultă, Şauer, ai putea să-l mai laşi în pace ! N-ai văzut că a ghicit ? I-a mîncat fripţi pe Töpfer & Co !

— Cum să nu ghicească ! Pun capul că el l-a convins pe patron să le protesteze poliţele !

— Eşti gelos, Sauer. Aia-i ! ciripi *Fräulein* Fit.

— Fă-mi, te rog, o copie după borderoul ăsta ! o chemă Sauer la ordine.

Fit îl privi spăşită, ca un copil prins cu o şotie, şi îngăimă :

— Cu plăcere !

Maşina de scris îşi reluă ţăcănitul. Erau cu toţii absorbiţi de muncă. Se întrerupeau numai ca să răspundă la telefon.

Pe la unsprezece telefonul zbîrnîi din nou. Cu ochii la o scrisoare de afaceri pe care tocmai o citea, Sauer ridică receptorul :

— Alo ! Da, biroul secretarului particular al domnului Karl Gottlieb. Poftim ? Vorbiţi mai tare !... Cum ! ! ? Imposibil ! !... Se făcuse alb ca hîrtia şi stiloul îi scăpă din mînă. Glasul îi era atît de schimbat încît cele două tinere, lăsînd lucrul, îl priveau cu teamă şi curiozitate. Sub roţile trenului ? ! !... Bine, dar... dar cum ? Iertaţi-mă, e normal să fiu curios...

Am înțeles... Da... Voi face întocmai !...

Puse receptorul în furcă, își trecu mîna prin păr și se ridică.

— Ce s-a întîmplat ? sări *Fräulein* Fit în picioare. Pe cine l-a călcat trenul ? Spune odată, omule !

Dar Sauer recăzu pe scaun fără să scoată o vorbă.

— Mda... Mă așteptam la ceva în genul ăsta... bîigui în sfîrșit și, ridicîndu-se ca împins de un resort, rosti cu voce gîtuită : Herr Karl Gottlieb... L-a călcat trenul...

— Trăiește ? ! întrebară fetele într-un glas.

— Nu cunosc amănuntele...

— Cum, ăsta-i amănunt ? !

— Cînd am întrebat cum s-a întîmplat, mi-au răspuns că acum nu-i timp de explicații. Trebuie să pregătim patul... și să chemăm un medic.

— Trăiește deci ! ! deduse Glück.

— Poate... Sauer apăsă pe cîteva butoane, chemă servitorii, dădu dispoziții, telefonă după medici. În casă, toată lumea se agita. Menajera, sau cum i se spunea în casă — „intendenta", veni cu sufletul la gură și întrebă ce s-a întîmplat.

Gottlieb fiind holtei, toată gospodăria era pe mîna doamnei Schmiedthof, o bătrînică simpatică și foarte îngrijită. Cînd află ce nenorocire s-a întîmplat, *Frau* Schmiedthof se pierdu într-atîta cu firea, încît Elsa trebui să se ocupe de ea.

Se auzi un claxon.

— Doctorul ! exclamă *Fräulein* Fit.

— Ba nu, e mașina noastră, spuse Sauer. Hans, du-te și deschide !

Valetul ieși, mișcîndu-și cît putu de repede picioarele bolnave.

Încremeniră toți într-o așteptare încordată. *Frau* Schmiedthof zăcea într-un fotoliu, mai mult moartă decît vie.

În vestibul se auziră tropăituri învălmășite.

— Vin... abia suflă Fit. Numai de-ar fi în viață...

Ușa fu dată de perete. Intrară patru oameni, purtînd pe brațe trupul oribil mutilat și plin de sînge al lui Karl Gottlieb. *Frau* Schmiedthof scoase un țipăt și-și pierdu cunoștința.

Picioarele cadavrului erau retezate mai sus de genunchi.

Un al cincilea, tot în uniformă de feroviar, ducea un pachet voluminos. Fetele recunoscură pledul bancherului. Într-un colț pachetul se desfăcuse lăsînd să se vadă vîrful unui pantof de lac.

„Picioare... Picioarele lui... se înfioră Elsa Glück. Ce oroare! De ce le-o mai fi adus? Ce-i mai trebuie acum?"

Privi fața mortului. Trăsăturile aproape neschimbate. Doar pielea albă ca hîrtia. „Din cauza hemoragiei."

O frapă un amănunt. Bucheţelul de violete de la butoniera redingotei rămăsese intact. Aceste flori gingașe pe pieptul mortului o tulburau, nici ea nu știa de ce.

Tristul alai străbătu cabinetul și dispăru în dormitorul lui Gottlieb. Stropi de sînge pe parchet îi marcau trecerea.

Ultimul păşea Stirner, mai palid ca de obicei, dar absolut calm. Ocolea cu grijă petele de sînge, cu aerul unui trecător care ia aminte să nu calce într-o băltoacă.

Falk se ținea după stăpînul său, adulmecînd sîngele cu nările fremătînde.

La vederea lui Stirner, Elsa se simți cuprinsă de o teroare inexplicabilă. Întîlnindu-i privirea, el îi zîmbi discret, numai din ochi. Să i se fi părut oare?...

Sauer, care tocmai revenea din dormitor, se apropie de Stirner și, privindu-l în lumina ochilor, întrebă:

— Ce s-a întîmplat?

Stirner îi înfruntă privirea fără să clipească. Încruntîndu-se doar, ușor, răspunse liniștit:

— N-am fost de față. Gottlieb tocmai mă rugase să expediez o telegramă urgentă. Totul s-a petrecut

în timpul scurtei mele absențe — cel mult cinci minute am lipsit... Martorii oculari declară că Brutus, cîinele meu, s-a speriat de locomotivă și, sărind la o parte, a nimerit în picioarele lui Gottlieb. Bătrînul și-a pierdut echilibrul și s-au prăbușit amîndoi de pe peronul înalt drept sub roțile trenului. Bietul Brutus! În două l-a tăiat... Iar lui Gottlieb i-a retezat picioarele...

— Văd că numai de cîine îți pare rău...

— Lasă prostiile, Sauer! Te sfătuiesc să nu iei prea în serios rolul de „adînc îndurerat". Moșulică era destul de simpatic și-l regret sincer. Asta însă nu mă oprește să-l regret și pe bunul meu prieten patruped.

— Ciudat! rosti Sauer apăsat, pe un ton care dădea cuvintelor o tainică semnificație... Brutus l-a ucis pe Gottlieb.

— Numai că Brutus al meu n-a fost om, iar Gottlieb n-a fost Cezar, pară Stirner cu un surîs batjocoritor, și trecu în dormitorul patronului.

III. DOUĂ TESTAMENTE

Tragicul sfîrșit al marelui bancher Gottlieb a răscolit adînc lumea oamenilor de afaceri din Germania. Cabinetul bancherului fusese unul dintre centrele nervoase ale vieții financiare și industriale a țării. Gottlieb finanța numeroase alte bănci, dar și uzine și fabrici.

Moartea lui subită era considerată drept unul din cele mai importante evenimente ale zilei. Ziarele încercau să prevadă consecințele dispariției lui Gottlieb pentru diverși creditori ai firmei, se lansau în comentarii pe tema schimbării raportului de forțe

în sfera finanţelor, se întreccau în ipoteze asupra destinului băncii care-şi pierduse stăpînul. Îi va lua cineva locul lui Karl Gottlieb, sau banca va fi lichidată ? iată cum se punea problema. Se înţelege că găseai în ziare şi informaţii despre rudele cele mai apropiate ale bancherului — presupuşii moştenitori : Oskar Gottlieb, fratele defunctului, care avea un fiu, Rudolf, în vîrstă de douăzeci şi patru de ani, precum şi patru fiice, din care două de măritat. Un ziar calculase la cît se va ridica partea de moştenire a tînărului şi a bogatelor mirese, deşi nimeni nu cunoştea exact valoarea averii rămase.

În timp ce marea finanţă era în clocot, iar presa bătea toba, în casa lui Gottlieb se juca ultimul act al tragicomediei.

Oskar Gottlieb — tăpălăgos şi aprins la faţă — şi odraslele lui clăpăuge şi pistruiate dădeau ordine în calitate de moştenitori legali.

Oskar Gottlieb se încrunta mereu şi-şi strivea buzele între dinţi, să pară îndurerat. Perspectiva îmbogăţirii făcea să-i scapere ochii subţiaţi, dar pentru că avea destul tact şi pentru că îşi regreta totuşi fratele, îşi impunea o anumită rezervă. În schimb odraslele jubilau în văzul tuturor, presimţind deliciile apropiatei îmbogăţiri. Junele Rudolf şi domnişoarele Luise şi Gertrude, fiicele mai mari ale lui Oskar, treceau din cameră în cameră, căscau ochii la tablouri, mîngîiau bibelourile scumpe, se tolăneau în fotoliile moi, pipăiau tapiţeria, împărţeau între ei toate aceste bunuri, se ciorovăiau, rîdeau, făceau proiecte...

Trupul mutilat al lui Karl Gottlieb (împreună cu picioarele retezate) fu înmormîntat într-un cavou luxos, de o arhitectură greoaie. A doua zi urma să se procedeze la deschiderea testamentului.

Oskar Gottlieb luase măsuri ca formalităţile să se desfăşoare cu o oarecare solemnitate. Invitase cunoscuţii şi pe cîţiva dintre funcţionarii bancherului, printre care Sauer şi Stirner, domnişoarele Glück şi Fit.

Stirner se așezase la biroul său și, în așteptare, cu o mutră plictisită, ca să-și omoare timpul, desena cîini pe o foaie de hîrtie.

— Ei, domnule! Mi se pare că dumneata ai fost secretarul regretatului meu unchi. Nu? îl strigă Rudolf Gottlieb. Condu-mă la etaj. Aș vrea să văd...

Fără o vorbă, Stirner apăsă pe butonul soneriei montate pe tăblia biroului. Bătrînul valet răsări în ușă.

— Hans, condu-l pe domnul Gottlieb-junior la etaj!

Și își reluă absorbit ocupația din care fusese întrerupt de Rudolf.

Tînărul nu spuse nimic, dar obrajii pistruiați i se aprinseseră de mînie.

Sauer, care urmărise scena din colțul în care se retrăsese cu colegele lui, rînji:

— Ai văzut, Elsa? Își dă aere de parcă el ar fi moștenitorul. Pe cuvînt dacă-i înțeleg tactica. S-ar zice că-i provoacă pe noii patroni să-i facă vînt pe poartă.

— Parcă pe noi știm ce ne așteaptă? se posomorî Emma.

— Dacă mă dă afară, mă angajez casieriță la un circ ambulant, rîse Elsa cu nepăsare.

— Lasă gluma, Elsa. Vorbesc cît se poate de serios. Vă spun eu că Stirner joacă o carte mare.

Iar cîteva clipe mai tîrziu, cu voce scăzută:

— Nu vi se pare că Gottlieb a murit în împrejurări destul de ciudate?

Elsa îi aruncă o privire iscoditoare.

— Dar știi prea bine că Stirner nu era acolo cînd s-a întîmplat nenorocirea...

— Aha! Vasăzică și dumneata bănuiești că moartea bancherului nu se datorește unui accident! Dacă i-a sugerat cîinelui ce să facă? După cîte știu, Stirner, ca om de știință, tocmai de asta s-a ocupat, de problemele sugestiei și telepatiei. Cum îți explici demonstrațiile uimitoare pe care le făcea cu cîinii lui? Ții minte, în seara cînd ne întorceam din excursie, cum ne-am pomenit deodată cu Falk...

— Vai, dar e groaznic ! Emmei Fit îi tremura glasul. Dacă sugerează cîinilor să ne sfîşie ? !

Sauer zîmbi :

— Ce interes are ? Cîinii lui Stirner urmăresc... te rog să nu mi-o iei în nume de rău... un vînat mai de soi. Mă întreb totuşi, la ce i-a putut folosi moartea lui Gottlieb ? Omul acesta bizar se învăluie în cel mai adînc mister... Uite, de un an şi mai bine sîntem colegi şi ne vedem zilnic, dar nici eu, nici altcineva n-a intrat vreodată în camera lui... Ce face acolo ? Ce urzeşte în tăcere şi singurătate ?

— ...Pentru nimic în lume ! Peisajul de Corot poţi să-l iei, treacă de la mine ! Dar pe sfîntul Sebastian nu-l dau !

Surorile Gottlieb trecură pe lîngă ei, disputîndu-şi moştenirea unchiului.

Sauer amuţi.

Prin casă ţîrîiră soneriile, invitînd toată lumea în cabinetul cel mare al răposatului patron. Notarul — un bătrînel uscăţiv, cu faţa rasă şi cu ochelari în ramă neagră de baga — se şi instalase la birou. Tipicar, sau poate prea conştiincios, refuzase categoric să divulge moştenitorilor conţinutul testamentului înainte de a proceda la deschiderea acestuia după toate formele.

Cu ochii la servieta pîntecoasă a omului legii, ce ascundea secretul moştenirii, Oskar, Rudolf şi domnişoarele Gottlieb nu-şi puteau stăpîni emoţia. Foarte tacticos, notarul scoase din servietă un plic, ceru să se constate integritatea sigiliilor, apoi îl deschise şi dădu citire testamentului.

Toată averea trecea în proprietatea lui Oskar Gottlieb, fratele defunctului, cu excepţia unei sume destul de importante lăsată doamnei Schmiedthof şi a unor legate mai mici pentru cîţiva funcţionari mai bătrîni.

Fericiţii membri ai familiei Gottlieb răsuflară uşuraţi, dar imediat se schimbară la faţă, pentru că notarul anunţă :

— Acesta a fost primul testament...

— Cum, mai există unul? se alarmă Oskar Gottlieb.

— Există, şi-l voi citi numaidecît.

Repetă procedura examinării sigiliilor, deschise plicul şi începu să citească al doilea testament, pe care Karl Gottlieb îl făcuse cu numai o lună înainte de moarte.

„Declarînd nule şi neavenite orice testamente încheiate anterior, las toate bunurile mobiliare şi imobiliare în proprietate exclusivă salariatei mele, stenografa Elsa Glück. Anumite motive mă împiedică să explic de ce-mi dezmoştenesc familia şi-mi testez toată averea domnişoarei Elsa Glück, dar pentru ca rudele mele să nu atace pe cale judecătorească drepturile ei de moştenire, ţin să specific ce anume m-a îndemînat să procedeze astfel: 1) un serviciu pe care mi l-a făcut domnişoara Elsa Glück, serviciu a cărui valoare întrece capitalul testat şi 2) unele împrejurări de ordin strict personal care m-au determinat să rup orice relaţii cu fratele meu Oskar Gottlieb...“

— Convertită în valută forte, averea testată este evaluată, după un calcul preliminar, la suma de două miliarde dolari, încheie notarul.

Oskar Gottlieb se răsturnă pe spătarul scaunului. Ochii i se înceţoşară, hîrîia cu gura larg deschisă şi depăna în neştire din degete.

Surorile Gottlieb boceau una în braţele alteia.

Faţa palidă a lui Rudolf, cu pistrui cafenii pe pielea albă ca varul, părea împroşcată cu noroi.

— Nu se poate! Nu se poate! zbieră el deodată cu un glas de femeie isterică. E o mistificare. Şarlatanie! O crimă! Dar cu mine n-o să vă meargă, bandă de tîlhari ce sînteţi!

Notarul ridică din umeri.

— Tinere domn, te rog să-ţi măsori cuvintele. Eu mi-am făcut datoria şi-atît! Dacă aveţi ceva de obiectat, faceţi contestaţie pe cale legală! Iar pînă una-alta, testamentul trebuie să-l înmînez moştenitoarei.

Spunînd acestea, ieşi din spatele biroului, se apropie de Elsa Glück şi-i întinse respectuos testamentul.

Elsa făcu ochi mari şi luă maşinal documentul.

Sauer o privea uluit, neştiind ce să creadă, iar Emma Fit se întreba dacă e cazul să se bucure sau să plîngă. Singurii care-şi păstraseră calmul erau notarul şi Stirner.

Oskar Gottlieb tresări puternic şi lunecă încet de pe scaun. Cei din preajmă săriră să-l sprijine.

— Chemaţi un medic !

Se iscă învălmăşeală.

IV. MIREASA FERICITĂ

Pînă la confirmarea testamentului, asupra averii se instituí o tutelă. Oskar Gottlieb izbuti să obţină numirea sa ca tutore. Iată de ce familia rămase să locuiască în casa defunctului bancher. Ca şi mai înainte, tînărul Rudolf îşi dădea aere de stăpîn, ferm încredinţat că justiţia „îi va reintegra în drepturi pe succesorii legali".

Inventarierea şi evaluarea imensei averi a lui Karl Gottlieb cerea concursul tuturor funcţionarilor. De-aceea, în ziua următoare deschiderii testamentului veniră toţi la lucru, inclusiv Elsa.

— Dumneata !?! se miră Sauer. În ce calitate eşti aici ?

— De stenografă, răspunse Elsa, pe tonul cel mai firesc.

— Stenografă miliardară ! Unde s-a mai pomenit ? O conduse într-un colţ mai retras şi continuă : Ia loc, te rog. Avem de discutat ceva foarte serios.

Otto Sauer se aşează pe un scaun în faţa ei. Chipul

lui palid purta urmele unei nopți de nesomn. Își frecă fruntea, silindu-se să-și adune gîndurile.

— De ieri e un haos în capul meu, de nu mai sînt în stare să leg două cuvinte. Voiam să-ți spun de Stirner. Una din două: ori l-am bănuit pe nedrept, ori e mai primejdios decît ne-am închipuit... Deocamdată un singur lucru e clar: între mine și dumneata s-a înălțat un zid de netrecut... Ești pierdută pentru mine, Elsa!

În ochii fetei citi nedumerire și reproș.

— Spune-mi sincer, Elsa, cu mîna pe inimă: nu bănuiai chiar nimic despre... despre surpriza care te aștepta?

— Absolut nimic!

— Nu se poate! Este exclus să nu fi știut ceva măcar despre serviciul acela „extraordinar", pe care bătrînul îl consideră mai prețios decît toată bogăția lui!

— După cîte mi-aduc aminte, nu i-am făcut nici un serviciu.

Sauer își lipi palma de fruntea înfierbîntată:

— Simt că înnebunesc... Să zicem că Stirner este amestecat în toată afacerea asta, deși încep să mă îndoiesc... Poate că într-un fel sau altul a reușit să-i bage în cap bătrînului că dumneata i-ai fi adus serviciul acela imaginar, îndatorîndu-l astfel foarte mult. Să zicem! Dar de ce atunci nu i-a sugerat să-i lase lui averea? Sau poate... — Sauer se îndreptă țeapăn pe scaun și o suferință adîncă îi desfigură chipul. Iartă-mă, Elsa, dar nu pot... trebuie să-ți pun o întrebare foarte delicată... Nu cumva între dumneata și Karl Gottlieb...

Elsa se ridică indignată.

— Liniștește-te, pentru dumnezeu! Stai jos... Nu vezi în ce hal sînt? Îmi trec prin cap fel și fel de prăpăstii... Totuși, nu pot să te mint, trebuie să-ți destăinui gîndurile care m-au făcut să mă zbucium toată noaptea. A fost un adevărat supliciu! Știi, mi-am închipuit și alte năzbîtii... că poate... îi ești fiică...

— Ascultă, Sauer, dacă nu încetezi, mă scol și plec !

— Sau poate... asta ar fi culmea ! Sau poate te-ai înțeles cu Stirner să-i servești de paravan...

Elsa se ridică să plece, dar Sauer o prinse de mînă și o sili să se așeze din nou.

— Stai ! Ascultă-mă pînă la capăt. Înțelege odată că tot ce-ți spun acum, în față, cu atîta cruzime, se va spune... sau mai precis se va șopti în spatele dumitale. Nu-ți dai seama că testamentul acesta îți strică reputația ? Că te face de rîsul lumii !...

— Eu te iubesc, Sauer ! Uite, îți fac o declarație în toată regula... Dar orice răbdare are margini ! Nici nebunia n-ar fi o scuză pentru cîte mi-a fost dat să aud de la dumneata ! Cine ți-a dat dreptul să mă insulți ?

— Dreptul ! Dreptul ! Dar eu de ce trebuie să suport groaznica tortură a bănuielilor ?

Tăcu, sfîrșit de puteri, și capul îi căzu pe piept.

Înduioșată, Elsa îi puse palma pe mînă :

— Te chinuiești singur, dragul meu, și nu văd de ce. Doar între noi doi nu s-a schimbat nimic. Nici nu înțeleg despre ce zid vorbeai adineaori.

— Cum nu s-a schimbat nimic ? Dar milioanele, dar miliardele lui Gottlieb !? Ești una dintre cele mai bogate femei din lume, pe cînd eu ?... Am mîndria mea, mîndrie de bărbat. Sînt sărac și nu vreau să se spună că m-am însurat pentru bani. Banii ! Sacii de aur ! Uite zidul !

— Dar de unde ai mai scos-o și pe asta ? Zidul acesta nu există, Otto, și nici nu va exista vreodată !

Înainte de a înțelege bine despre ce este vorba, Sauer simți că i se ia o piatră de pe inimă.

— Ce vrei să spui ?

— Vreau să spun că nu trebuie să fii un jurisconsult ca Otto Sauer, să nu dormi nopțile și să ajungi în pragul ticnelii ca să înțelegi cît de compromițător este testamentul. N-am de gînd să accept darul lui Gottlieb. Renunț la drepturile de succesiune.

— Elsa ! Ai fi în stare ?... răcni Sauer.

La celălalt capăt al biroului, Emma Fit încetă să bată la maşină.

— Ce ai, Sauer ? M-ai speriat !

— N-am nimic, *Fräulein*. Chiui şi eu de bucurie. Sînt bogat ! Sînt omul cel mai bogat din lume !

— Vă căsătoriţi deci ?

Emma se repezi să-şi îmbrăţişeze prietena şi să-l felicite pe Sauer, care strălucea de bucurie.

— Măi, măi, ce scenă înduioşătoare ! Cu ce ocazie felicitările ?

Stirner tocmai intrase.

— Elsa şi Sauer se căsătoresc şi vor înota în aur ! Îmi pare atît de bine ! îl lămuri Emma surescitată.

— Serios ?

Elsa şi Sauer schimbară o privire. După o ezitare imperceptibilă, Elsa răspunse ferm :

— Da, foarte serios. Poţi să ne feliciţi.

Stirner întinse mîna.

Năuc de fericire, Sauer i-o strînse cu putere.

— Felicitările mele, viitorii mei patroni ! Bineînţeles, dacă veţi binevoi să mă păstraţi în serviciul domniilor voastre. Dar nu-i nici o supărare, chiar dacă mă concediaţi. Îmi iau geamantanul, îmi fluier cîinii şi deschid un circ ambulant... Cît despre casieriţă, circ să fie... Ce zici, Emma, vii cu mine ? Dar ce ai, păpuşico, plîngi ?

— Plîng... de bucurie, bîigui Emma.

— Eşti sigură că numai de bucurie ? o ameninţă cu degetul. Apoi urmă : Şi păpuşelele ar trebui să înveţe să-şi ascundă sentimentele. Spune drept, nu ţi-e milă de Ludwig ? Nici măcar atîtica ? N-ai fost îndrăgostită de el un piculeţ ?

Acoperindu-şi faţa cu mîinile, Emma alergă spre uşă. Intră un servitor.

— Domnul Gottlieb-senior îl roagă pe domnul Otto Sauer să poftească în cabinet.

Sauer aruncă o privire Elsei şi ieşi codindu-se. Rămas cu Elsa între patru ochi, Ludwig Stirner schimbă tonul :

— E adevărat, *Fräulein* Glück ?

— Da, e adevărat.

După un moment de gîndire, Stirner întrebă :

— Dar eu ? N-am nici o şansă ?

— Acum mai puţin ca oricînd... Ascultă, Stirner, am impresia că numai dumneata ai fi în stare să risipeşti ceaţa care învăluie toată povestea asta. Te-aş ruga să-mi răspunzi la cîteva întrebări.

— Sînt numai urechi.

— N-ai putea să-mi explici taina testamentului ?

— Karl Gottlieb a luat-o cu el în mormînt.

— Nu e răspunsul pe care îl aşteptam, dar, mă rog... Urmează întrebarea cea mai grea : există vreo legătură între... întocmirea testamentului şi moartea subită a lui Karl Gottlieb ?

— Desigur. O legătură cît se poate de strînsă. Numai moartea lui Gottlieb face posibilă executarea testamentului şi intrarea în posesia moştenirii. Dar de ce mă întrebi pe mine ? Orice jurist putea să-ţi spună asta.

— Te faci că nu înţelegi...

— Poate chiar nu înţeleg. Ori dumneata, din tact, nu vrei să pui punctul pe i. Întreabă-mă direct dacă nu l-am ucis pe bătrîn !

Elsa roşi.

— Ţi-aş cere scuze, Stirner, dar cine-i de vină ? Uiţi ce spuneai deunăzi ? Că onestitatea e un cusur... Mă doboară gîndul că printre oamenii cărora le strîng mîna...

— Există şi unul cu mîinile mînjite de sîngele pruncului sexagenar, care pe deasupra mai are şi tupeul de a te cere în căsătorie !...

— Ce faci, Stirner ? De cînd te aşteptăm ! bombăni Oskar Gottlieb, apărînd în uşă.

Stirner se ridică cu un aer plictisit şi ieşi.

— Ce aţi discutat atîta ? întrebă curioasă Emma, care între timp se întorsese la maşina de scris.

— Mi-a oferit mîna, inima şi tot globul pămîntesc drept dar de nuntă !

— Ce noroc pe tine! Două cereri în căsătorie într-o singură zi!

— Ştii, Emma, am renunţat la moştenire.

Fata rămase tablou.

— Eşti nebună de legat! Poţi să te iei de mînă cu Stirner.

V. MOŞTENIREA — UITE-O, NU E

Oskar Gottlieb n-a murit, dar moştenirea care-i lunecase printre degete a fost o lovitură prea grea pentru el. Slăbit, cu faţa răvăşită şi pămîntie, îşi spunea păsul cunoscutului avocat Lüders, în cabinetul acestuia. Capul îi căzuse într-o parte, nu şi-l putea ţine drept. Şi tot răsucea un creion în mînă.

— Istoria aceasta cu testamentul e un fel de „uite-o, nu e". Parcă şi-a băgat necuratul coada, zău aşa! Bine zice Rudolf: o bandă de tîlhari! Tîlhari ori smintiţi... naiba ştie! Judecaţi şi dumneavoastră. A doua zi după deschiderea testamentului trimit după Otto Sauer... jurisconsultul fratelui meu, dumnezeu să-l ierte... ca să discut cu el unele chestii. Ce ziceam, om de încredere al bietului Karl, poate m-ajută el să fac nitică lumină în afacerea asta idioată cu moştenirea. Dar ţi-ai găsit. Ori că nu ştia într-adevăr nimic de schimbarea testamentului, ori umblă cu şoalda. Ce credeţi că-mi zice? Că Elsa Glück renunţă la moştenire. Vă închipuiţi. Repede — să vie Glück! Da, zice, e adevărat. Deci, totul e în regulă!... Şi cînd colo, mă pomenesc peste cîteva zile că testamentul este prezentat instanţei spre confirmare chiar de Sauer, cu procură în regulă de la Elsa Glück. „Ce-i asta, domnule? Una vorbim şi alta facem?" El de colo: „Moştenitoarea s-a răzgîndit".

— Din ziua aceea ați mai avut vreo discuție cu *Fräulein* Elsa Glück? întrebă avocatul, pufăind din trabuc.

— Am mai stat de vorbă cu ea, dar... știți... parcă nu-i aceeași. Chip de piatră, privirea stinsă, și se mișcă... parcă-i buimacă de nesomn. Întreb: „Bine, *Fräulein*, parcă ziceai că renunți la moștenire?!" „Nu știu... îmi răspunde ea cu o voce leșinată. Nu-mi amintesc... poate". „Atunci de ce-ai mai înaintat testamentul spre confirmare?" Se holbează la mine și nu spune nimic. Uite, așa m-am canonit cu ea un ceas și mai bine. Deodată o văd că se ridică fără o vorbă și pleacă.

— Dacă nu mă înșel, e logodită cu Sauer...

— Exact.

— Atunci nu-i exclus să-și fi schimbat într-adevăr hotărîrea inițială sub influența lui, presupuse maestrul barei.

— Mai știu eu? Tot ce se poate. Parcă el e mai breaz? Umbla cătrănit de parcă moștenirea ar fi fost o pacoste pe capul lor. Și deodată s-a făcut colțos de nu mai poți să te înțelegi cu el. Dacă-i spui o vorbă, îți răspunde zece... Joacă teatru, mă întreb, ori și-a pierdut mințile...

Oskar Gottlieb își strecură creionul în buzunar, dar imediat îl scoase iarăși. După ce-și mai trase sufletul, continuă:

— Cert e că testamentul a fost prezentat spre confirmare. Trebuie deci să pornim lupta. Dumneavoastră ce ziceți, domnule avocat?

Lüders își rezemă de spătar capul chel, ca o bilă trandafirie și privind cum se destramă în aer colacii de fum, vorbi de parcă ar fi gîndit cu glas tare:

— Primo — testamentul a fost întocmit de un notar, respectîndu-se cu stricteță procedura legală. Așadar, o acțiune avînd ca punct de plecare niscaiva vicii de formă cade... Secundo — procesul-verbal dresat de judecătorul de instrucție și de poliție spune limpede că moartea lui Karl Gottlieb se datorește unui accident, orice premeditare fiind exclusă... Ce ne mai rămîne de făcut? Să dovedim

că în momentul cînd a întocmit cel de-al doilea testament, testatarul era iresponsabil. Calea nu-i deloc sigură, dar alta nici nu există...

Mai trimise în tavan un rotocol de fum și îl întrebă pe Oskar Gottlieb :

— Vă rog să-mi spuneți sincer, în ce relații ați fost cu defunctul dumneavoastră frate ? N-au existat între dumneavoastră neînțelegeri, certuri ?

— Niciodată ! răspunse răspicat Oskar Gottlieb.

— Atunci la ce face aluzie testamentul ?

Oskar Gottlieb roși pînă în vîrful urechilor și începu să se frămînte pe scaun.

— Mai ales pentru afurisita asta de aluzie țin neapărat să atac testamentul ! Aluzia îmi face numele de ocară. Mă doare, desigur, că fratele meu m-a dezmoștenit, dar și mai rău mă doare că era supărat pe mine fără să fiu vinovat. E ceva necurat la mijloc. M-o fi calomniat cineva, cu gînd ascuns...

— Da, încurcată afacere... Voi face tot ce-i omenește posibil, dar nu garantez nimic. După un al treilea colac de fum expediat pe urmele celorlalte, asul baroului trecu la o temă mult mai plăcută pentru el : onorariul.

VI. PROCESUL

Procesul Oskar Gottlieb—Elsa Glück făcu mare vîlvă. Onorariul amețitor pe care urma să-l primească celebrul avocat Lüders dacă va obține cîștig de cauză, averea fabuloasă disputată, testamentul surpriză, moartea năprasnică a bancherului, atît de curînd după întocmirea ultimului testament, frumusețea moștenitoarei — cîte și mai cîte subiecte pentru ziare, cîte prilejuri de bîrfit. Se emiteau cele

mai bizare ipoteze, se încingeau polemici fulminante, se încheiau pariuri. „Ce s-a petrecut în familia Gottlieb? De ce defunctul bancher şi-a dezmoştenit fratele? Ce fire leagă triunghiul Elsa Glück — Karl Gottlieb — Sauer?" Iată problemele care aţîţau cel mai mult curiozitatea marelui public şi interesau în aceeaşi măsură justiţia.

Contestaţia lui Oskar Gottlieb, iscusit adusă din condei de avocatul Lüders, pornea de la premisa că în momentul întocmirii testamentului, bancherul nu s-ar fi aflat „în deplină posesie a facultăţilor sale mintale". Se făcuse totul pentru a obţine probe în sprijinul acestei afirmaţii. Deranjîndu-l pe defunct, cei mai iluştri profesori i-au cercetat creierul. Actul de expertiză rezultat în urma acestui examen consemna cu lux de amănunte greutatea creierului, culoarea, numărul de circonvoluţiuni, un început de scleroză, dar nu furniza dovada dorită. Experţii nu îndrăzniră să scrie negru pe alb că bancherul Gottlieb a fost nebun, cu toate că se constataseră — nu fără „concursul" lui Lüders — „unele anomalii".

Dar Lüders pregătise şi cîţiva martori bine dresaţi, mai înţelegători decît experţii. În jurul lui Karl Gottlieb, care învîrtea afaceri de milioane, roiau întotdeauna sumedenie de oameni de tot soiul. Între aceştia, avocatul găsi uşor cîţiva care, contra unei sume frumuşele, se arătară dispuşi să dea orice declaraţie li s-ar cere. Sub competenta îndrumare a maestrului, martorii relevară o mulţime de detalii din viaţa bancherului, în aparenţă lipsite de însemnătate, dar care înlănţuite creau un dubiu în privinţa integrităţii facultăţilor mintale.

Stîrnirăă ilaritate, de pildă, depoziţiile şefului contabil despre unele extravaganţe ale bancherului, ce frizau mania, în legătură cu raţionalizarea şi automatizarea. Karl Gottlieb pusese să i se construiască un lift special, pe a cărui platformă era fixat fotoliul în care obişnuia să şadă la masa de scris. O apăsare pe buton — şi din apartamentul său de la etaj cobora la parter, unde se aflau birourile băncii. După ce semna hîrtiile şi discuta cu clienţii mai im-

portanți, se înălța cu fotoliu cu tot, asemenea unui zeu într-o piesă de teatru, și, oprindu-se iarăși în fața mesei, își vedea mai departe de treabă.

Cînd patronul lucra, nimeni n-avea voie să intre în cabinet, fie el funcționar sau servitor. Dar pentru că totuși se mai întîmpla să aibă nevoie de ceva, fuseseră instalate niște benzi transportoare ce străbăteau toată clădirea. Bancherul spunea la telefon ce dorește și imediat banda transportoare, mișcîndu-se fără nici un zgomot, îi aducea registrul cerut, o cafea sau o cutie cu țigări de foi.

— Nu era normală nici pasiunea lui pentru igienă, depuse un alt martor. Avea peste tot în camere termometre, hidrometre, și fel de fel de aparate complicate pentru stabilirea componenței și purității aerului. Sistemele uzuale de ventilație nu-l satisfăceau. „Ce aerisire ar putea fi, cînd introduci dinafară aer plin de praf și de vapori de benzină?" obișnuia el să spună. Înainte de a intra în casă, aerul era epurat prin mijloace chimice. Un om special angajat veghea ca temperatura să se mențină invariabil la plus 12°C. Vara, aerul era răcit pe cale artificială pînă la această temperatură, avîndu-se grijă să nu fie nici prea uscat, dar nici umed, să nu scadă procentul de oxigen conținut și să nu apară bioxidul de carbon. Se făcea de asemenea ozonizare artificială.

Pe baza acestor depoziții, alți medici psihiatri, mai puțin dificili decît primii sau poate mai bine zis plătiți de Lüders, constatară în certificatul de expertiză că defunctul suferea de o boală psihică cu un nume lung, impresionant și foarte greu de pronunțat. Era limpede că Oskar Gottlieb cîștigă teren. Mai trebuia lămurită o singură problemă care întîrzia pronunțarea hotărîrii: care erau relațiile dintre Karl și Oskar. E drept că mai mulți martori declaraseră că pe cei doi îi lega o „dragoste frățească". Nu era exclus totuși să fi intervenit o ruptură din motive rămase ascunse pînă și celor mai intimi prieteni. Din fericire pentru Oskar, nu exista nici un indiciu că s-ar fi certat vreodată cu fratele

său Karl. Lüders se şi vedea cu onorariul încasat. Îşi făcea planuri : o vilă la Nisa... o maşină nouă... Mariette... Un zîmbet îi înflori pe buze, privirea îi era languroasă. Dacă ar fi fost motan ar fi început să toarcă. Merita să-şi bată capul cu experţii şi cu martorii ! Lüders se întrecuse pe sine, punînd la bătaie în acest proces toată priceperea, tot talentul, tot darul său oratoric.

Iată şi ziua în care urma să se pronunţe sentinţa. Uriaşa sală a tribunalului se dovedise neîncăpătoare. Sute de ochi o căutau pe Elsa Glück, dar zadarnic : Sauer îi reprezenta interesele.

Lüders, într-o formă de zile mari, analiză subtil declaraţiile martorilor, excelînd în juxtapuneri şi în deducţii ingenioase şi pară într-un mod strălucit argumentele morocănosului Sauer. Cîteva dintre observaţiile sale deosebit de spirituale stîrniră o furtună de aplauze : era clar că publicul, în majoritatea lui, ţine cu „moştenitorii legali", adică cu Oskar Gottlieb. De altfel şi judecătorii, în sinea lor, erau dispuşi să-i dea dreptate lui Gottlieb.

— ...Cît priveşte sentimentele defunctului Karl Gottlieb faţă de clientul meu, spuse în încheiere Lüders, indiferent de natura lor, cine să ţină seama de preferinţele sau de antipatiile unui alienat ? Partea adversă spune : „Bine, dar Karl Gottlieb a condus activitatea unei firme mari". — Lüders ridică din umeri : — Ei şi ? Istoria cunoaşte cazuri cînd state uriaşe au fost cîrmuite de monarhi demenţi, fără ca poporul să bănuiască măcar.

Răsunară cîteva aplauze. Preşedintele agită clopoţelul.

În momentul acela se ridică Oskar Gottlieb. Părea toropit de somn. Abia tîrîndu-şi picioarele, se apropie de bară şi spuse :

— Cer cuvîntul.

Se aşternu o tăcere mormîntală. Încreţindu-şi fruntea de parcă s-ar fi căznit să-şi amintească ceva şi înnădind anevoie cuvintele, Oskar Gottlieb bolborosi :

— Nu-i adevărat... Nu e cum spune Lüders. Karl era mai întreg la minte ca noi toţi... şi meritam să

mă dezmoştenească pentru că am greşit faţă de el.

Sala încremenise în aşteptare. Lüders îşi pierdu pentru o clipă cumpătul, dar imediat se repezi la Oskar Gottlieb şi-l trase înciudat de mînecă :

— Ce faci ?! Ce tot îndrugi acolo ? Vino-ţi în fire, omule ! Strici totul ! îi şuieră el la ureche.

Oskar îşi smuci braţul şi se răsti în gura mare la avocat :

— Ce mă tot bîrîi la cap ?! Lasă-mă în pace ! Destul rău i-am făcut lui Karl... Să-i mai fac şi numele de ocară ? Ce rău i-am făcut ? Nu pot să spun... Asta ne priveşte pe noi... familia noastră... De altfel are vreo importanţă ?...

Pînă şi judecătorii, care văzuseră multe în viaţa lor, rămaseră stupefiaţi.

— Dar de ce o spuneţi abia acum, întrebă preşedintele.

— Pentru că... pentru că... Tăcu o clipă de parcă şi-ar fi pierdut firul gîndurilor... Pentru că abia azi am aflat că fratele meu ştia... ştia anumite lucruri. Moştenirea nu mi se cuvine mie, ci domnişoarei Elsa Glück.

Brusc, sala se umplu de tumult de parcă s-ar fi spart un stăvilar. Strigătele mulţimii acoperiră sunetul clopoţelului. Lüders, palid ca un mort, se ridică clătinîndu-se, îşi turnă apă cu o mînă tremurătoare, dar nu fu în stare să bea : dinţii îi clănţăneau şi conţinutul paharului curse pe robă.

Sauer părea şi el uluit.

Numai Rudolf Gottlieb, roşu de furie, se repezi la taică-său, îl zgîlţîi zdravăn şi-i strigă ceva. Dar bătrînul avea un aer apatic, de parcă toate acestea nu l-ar fi privit pe el. Atunci tînărul se apropie dintr-un salt de masa judecătorului şi, agitîndu-şi ameninţător pumnii, răcni de se auzi în toată sala :

— Nu vedeţi că şi-a pierdut minţile ?!! Aici toţi sînt nebuni sau tîlhari !... Dar nu mă las... O să merg pînă în pînzele albe !

Şedinţa fu suspendată şi preşedintele evacuă sala.

VII. DISPARIȚIA MOȘTENITORULUI

Acțiunea fusese respinsă, iar testamentul — confirmat. Elsa Glück intră în posesia moștenirii.

Rudolf, ca și Lüders de altfel, căruia îi trecuse pe la nas un onorariu nemaipomenit în analele baroului, nu voiau să se dea bătuți. Trebuia să întreprindă ceva — dar ce? Să ceară din nou o expertiză medicală pentru a stabili de data aceasta iresponsabilitatea lui Oskar Gottlieb! Dacă bătrînul e pus sub tutela lui Rudolf, acesta are dreptul să facă apel!... Da, ar fi fost ceva, dar de unde să-l iei pe Oskar? Imediat după terminarea procesului, Oskar a dispărut. Experții n-aveau cum să-l declare iresponsabil... în lipsă! Rudolf cheltuia în dreapta și-n stînga, înglodîndu-se în datorii, doar o da de urma părintelui său. Ajunse pînă acolo încît promise un premiu celui care-i va da de vreun indiciu. Nimic!

Termenul de recurs era pe expirate. În disperare de cauză, Rudolf luă hotărîrea să se adreseze Elsei Glück. Ea nu se instalase încă în casa lui Karl Gottlieb, care îi revenea prin testament împreună cu toată averea, dar venea acolo zilnic la ore fixe, pentru a-și îndeplini atribuțiile de salariată a băncii. Rudolf o găsi în cabinetul secretarului particular, care-i dicta ceva. În halul de nervi în care era, tînărului Gottlieb nu i se păru curios că Elsa continuă să lucreze conștiincios, de parcă n-ar fi privit-o pe ea vizita anunțată.

Stirner îl întîmpină pe Rudolf cu un zîmbet ironic.

— Ei, tinere domn, cum îți merg treburile?

— Nu te privește! i-o întoarse Rudolf înțepat. Am de discutat ceva cu *Fräulein* Glück!

Îl privi de sus pe Stirner, poftindu-l parcă să iasă afară. Secretarul închise un ochi:

— Ceva con-fi-den-țial?... Mă rog!

Ieși fără grabă.

Cînd auzi ușa închizîndu-se, Rudolf se luă cu mîinile de cap și începu să se agite prin cameră.

— *Fräulein, Fräulein !* gemu el deodată şi, acoperindu-şi faţa cu palmele, izbucni în plîns.

Elsa se zăpăci.

— Ce-i cu dumneata ?

Rudolf îi căzu la picioare şi, frîngîndu-şi mîinile, vorbi cu o voce înecată în lacrimi :

— Fie-ţi milă, *Fräulein !* Nu mă nenoroci. Renunţă la moştenire. Ce să faci cu ea ?... Iartă-mă. Nu-mi dau seama ce spun... Cum să renunţe cineva la o avere ca asta !... Dar nu ţi se cuvine dumitale ! N-ai nici în clin nici în mînecă cu toată bogăţia asta picată din cer... Nu ! ce vorbesc... Nu sînt în stare să mă concentrez... Ştiţi, *Fräulein,* numai speranţa asta mai dădea rost vieţii mele... Tata e un zgîrie-brînză şi tremură pentru fiecare ban. Eu sînt dator vîndut... În definitiv, de ce dumitale ? De ce ? E... e absurd, e de neconceput, e strigător la cer !... E ceva... vai, nici nu mai ştiu ce spun, dar sînt convins că mă înţelegi şi-ai să te înduri de mine... Dacă nu renunţi la moştenire, îmi zbor creierii !

— Nu pot, răspunse calm Elsa.

— Cum nu poţi ?! Cine te poate opri ? Doar ai şi vrut s-o faci.

— Nu-mi amintesc.

— Te implor ! Îndurare ! ! Îmi zbor... Adică ţi-am mai spus-o.

Sări în picioare şi răvăşindu-şi chica roşcovană, porni să alerge de colo-colo ca apucat de furii. Se opri o clipă în loc cu privirea fixă şi cu mîna stîngă încleştată pe bărbie, ca un om cufundat în meditaţie, apoi brusc începu să-şi smulgă părul din cap şi să-şi tragă palme :

— Blestem ! Blestem părului meu roşu şi mutrei pistruiate ! O, dacă eram un tip bine... Dumneata eşti atît de frumoasă... Poate că eu... poate că noi doi... Ce-ai zice dacă te-aş cere în căsătorie ?

Aerul său încurcat, faţa aprinsă şi părul vîlvoi îi dădeau o înfăţişare nespus de comică. Elsa îl privi amuzată.

— Mulţumesc, domnule, dar sînt logodită.

— Da, știu... Pur și simplu mi-am pierdut controlul și-mi dau pe față toate gîndurile. Dar cu toate că ești frumoasă, nu de dumneata am nevoie, ci de afurisita asta de avere... Nu mi-aș fi închipuit vreodată că o ființă atît de fermecătoare poate ascunde atîta cruzime și... și lăcomie ! încheie el sarcastic.

Elsa se încruntă.

— Nu merit să fiu învinuită de așa ceva.

— Atunci ce te împiedică să rostești cuvîntul care ar face din mine și din surioarele mele cei mai fericiți oameni din lume ? ! ? O prinse de mînă și o privi drept în ochi : — Renunță ! Renunță ! Te rog ! Te implor, renunță !

Focul ce-l mistuia dădea acestor cuvinte o tărie deosebită. Pe fruntea senină a Elsei trecu o umbră, sprîncenele i se adunară. În inima ei se dădea o luptă.

Cu toată tulburarea lui, Rudolf observă acest lucru și-și reluă pledoaria cu și mai multă insistență.

Dar totul nu dură decît o secundă. Fața Elsei își recăpătă calmul, genele îi ascunseră pe jumătate ochii și spuse încet, dar pe un ton ce nu admitea replică :

— Dă-mi drumul !

Își eliberă brațul și, fără o vorbă, se îndreptă spre ușă.

— De ce pleci ? Stai ! Rudolf o apucă iarăși de mînă, încercînd s-o oprească, dar în momentul acela ușa se deschise, un cîine năvăli în cameră și se postă între ei, mîrîind amenințător. Îndată apăru și Stirner.

— Ei uite, asta nu-mi place ! îl dojeni el pe Rudolf. Așa se poartă un tînăr manierat cu o domnișoară logodită ?

Tremurînd ca prins de friguri, Rudolf îl măsură cu ură. Stirner îl înfruntă calm și ironic. Tînărul bătu din picior, se întoarse și ieși ca o vijelie. Sări în mașină, bolborosind ca în delir :

— Totul e pierdut ! Totul e pierdut !

— Unde vă duc ? întrebă șoferul.

— Totul e pierdut !... La Lüders.

Repetînd într-una „totul e pierdut !", dădu buzna în cabinetul avocatului, fără să țină seama că acesta discuta cu o clientă.

— Lüders ! Totul e pierdut !... Refuză ! Refuză pe toată linia, de la primul pînă la ultimul punct. Era și de așteptat... Mîine expiră termenul de recurs... Tata nu-i de găsit. Măcar de-am fi siguri că a murit... Adică, oricum ar fi prea tîrziu ! În cîteva ore n-ai cum obține instituirea tutelei. Nu ne rămîne decît un singur lucru : să facem apel. Procura pe care v-a dat-o tata rămîne valabilă.

— Bine, dar atîta timp cît există la dosar declarația lui Oskar Gottlieb, nu avem nici o șansă.

— Avem, n-avem, mergem înainte !... Poate pînă se judecă apelul apare și tata.

Lüders dădu din umeri. Apoi însă își spuse că tînărul s-ar putea să aibă dreptate. Totul e să nu piardă termenul. În definitiv, poți să știi de unde sare iepurele ?

Făcură apel. În zadar. Oskar Gottlieb nu era de găsit. Obținură cîteva amînări, dar pînă la urmă familia Gottlieb pierdu definitiv procesul.

Elsa Glück intră în posesia moștenirii.

VIII. PALATUL DE STICLĂ

Pasiunea defunctului bancher pentru raționalizări își pusese pecetea și pe arhitectura casei, construită după ultimul cuvînt al tehnicii americanizate. Criteriul estetic al noului stil era utilitatea. Uriașa clădire cu parter și două etaje, durată din oțel, beton și sticlă, fusese concepută în linii drepte, ce te făceau să crezi că arhitectul a folosit ca sursă de inspirație o coală de registru contabil, împărțit în rubrici

şi subrubrici. Nici o arcuire capricioasă, nici un amănunt ornamental nu înveseleau ansamblul. În loc de ziduri, numai geamuri uriaşe care îi dădeau aspect de acvariu. Acoperişul, tot de sticlă, părea un scut prea fragil pentru milioanele cu care opera banca. Numai că „peştişorii de aur" erau ascunşi în rărunchii clădirii, la subsol. Oţelul şi betonul trezoreriei ofereau o garanţie sigură împotriva gangsterilor, chiar dacă aceştia ar fi atacat banca din aer. Sutele de sonerii şi de semnale luminoase, periscoapele de o construcţie specială prin care gardienii instalaţi la parter vedeau tot ce se întîmplă la subsol, sistemul de uşi cu închidere automată, barajele electrice şi aparatele de filmat, de asemenea automate, condamnau la eşec orice încercare de a pătrunde aici prin forţă sau viclenie. Numai Gottlieb ştia cît bănet a dat reporterilor ca să descrie cît mai pe larg toate aceste minuni ale tehnicii securităţii. Urmărea două scopuri : să convingă lumea că fortăreaţa lui subterană este inexpugnabilă şi să taie astfel bandiţilor pofta de a ataca safeurile băncii lui. Într-adevăr, în zece ani s-a semnalat o singură tentativă de jaf. Şi aceea însă s-a terminat lamentabil pentru temerarii spărgători. Cu toate că, după cum au declarat singuri, „vedeau o meserie ce nu se există", bandiţii au fost prinşi ca nişte şoricei în cursă. Din primul moment a intrat în funcţiune aparatul de luat vederi şi filmul a rulat la toate cinematografele ca un fel de „aviz amatorilor". Gurile rele spuneau că totul a fost doar un truc al bancherului, care i-a tocmit pentru o sumă frumuşică pe aceşti „artişti" din lumea interlopă, luîndu-şi solemn angajamentul că vor fi puşi în libertate de cum se va potoli zarva iscată de pretinsa lor ispravă. Cum, necum, filmul a avut efectul scontat. Bancherul şi depunătorii puteau dormi liniştiţi.

Birourile băncii se aflau la parter. Un întreg corp de gardieni înarmaţi, necesari mai ales ca decor, păzeau intrările.

Bancherul locuia la primul etaj. Din hol dădeai într-un salon, în birourile secretarului particular şi

în cabinetul patronului. Două încăperi din aripa dreaptă comunicau cu cabinetul : dormitorul lui Gottlieb şi camera lui Stirner, întotdeauna încuiată : secretarul prefera să facă singur curat ; nu permitea vreunui servitor să-i calce pragul. În aripa stîngă se afla „menajeria" lui Stirner : cîini, lupi, porci, pisici şi un urs. Aceste animale dresate trăiau într-o înduioşătoare armonie. Deşi renunţase la cariera ştiinţifică, Stirner continua să studieze psihicul animalelor „ca amator" — spunea el.

Etajul superior (aproape două treimi din el, şi anume partea din mijloc) cuprindea galeria de tablouri — mîndria defunctului bancher şi ţinta glumelor sarcastice ale cunoscătorilor. Aici coabitau într-o armonie la fel de înduioşătoare ca şi animalele lui Stirner, un Andrea del Sarto veritabil cu o stîngace contrafacere după Correggio, zmîngăleala unui diletant obscur, cu un desen în creion al lui Leonardo da Vinci... Tablourile, înşirate pe suporturi, perpendicular pe pereţii de sticlă, primeau lumina dintr-o parte. Gottlieb pretindea că aceasta este „aşezarea cea mai raţională". În partea de mijloc a sălii, în afară de un pian instalat pe un podium, nu se afla nimic. Pentru banchete sau dineuri oficiale se aduceau nişte mese demontabile de o construcţie foarte complicată, „raţionalizate" şi ele de Gottlieb. E adevărat că, strînse, aceste mese ocupau puţin loc, dar ce chin pe bieţii servitori cînd trebuiau să le monteze ! Întocmai ca la jocurile acelea complicate în care trebuie să compui o figură dintr-o sumedenie de piese aparent desperechiate — dacă o şipcuţă era pusă greşit, totul se dărîma şi... ia-o de la capăt !

Oamenii îşi ieşeau din fire, dar cel mai rău se enerva bancherul.

— Cum de nu pricepeţi ? E atît de simplu !

Schimba aici, punea dincolo, potrivea dincoace, şi pînă la urmă totul îi scăpa din mîini, se lovea, se zgîria şi-l apucau şi pe el pandaliile.

Acum s-a terminat cu toate astea. Mesele se odihneau îmbucătăţite, întocmai ca nefericitul lor stă-

pîn... Ce plăcut era să-ţi auzi paşii răsunînd în sala pustie, cînd te îndreptai spre grădina de iarnă ! Aici, palmierii umbreau cu frunzele lor mari un imens acvariu, plante agăţătoare se împleteau dantelat pe pereţii unei grote artificiale, orhidee îţi desfătau ochii cu bogata lor gamă de culori...

Poposeai pe îmbietoare sofale, între lauri şi leandri, iar cîntecele păsărelelor care zburătăceau în libertate îţi fermecau auzul.

Pe o altă uşă pătrundeai în biblioteca aflată exact deasupra celor două cabinete ale lui Gottlieb, de la parter şi de la primul etaj. Toate cele trei încăperi comunicau prin intermediul faimosului lift cu fotoliu. La capătul unei zile de lucru, bancherul „se înălţa" în biblioteca lui alcătuită din ediţii de lux cu titluri imprimate în aur pe cotor, pentru a fuma în tihnă o havană. Cărţile nu le citea. Rareori lua din raft cîte un volum şi se uita la poze.

— *Farsus sepectrum*, maimuţa-strigoi... Ca să vezi ce de jivine pe lumea asta !... Parc-ar purta ochelari, zău aşa... Ia mai dă-o dracului, c-o visez la noapte !

Închidea cartea cu pocnet şi căsca.

Ultimele două încăperi erau goale. Una se afla deasupra dormitorului lui Gottlieb, cealaltă deasupra camerei lui Stirner. Cu acestea încheiară Stirner şi Elsa vizitarea casei.

— Ei, ţi-ai văzut palatul. Sper că ai să te simţi bine aici. Camerele sînt pline de aer şi de lumină, ca de altfel toată casa. Nu degeaba avea testatarul dumitale o mină atît de sănătoasă.

La aceste cuvinte, Elsa tresări şi o umbră uşoară îi trecu pe faţă.

Stirner se posomorî.

— Cum, Elsa, nu te bucuri ? Gîndeşte-te că eşti una dintre cele mai bogate femei din lume ! Îţi poţi satisface orice dorinţă, orice capriciu ! Dacă nu-ţi place casa asta, te poţi instala în oricare din celelalte douăzeci şi şase de clădiri care-ţi aparţin în oraş... sau într-una din vilele dumitale de la Nisa, Menton, Ospidaletti, din Majorca ori din Algeria, din... nici nu

le mai ţin minte pe toate... După o clipă de gîndire, adăugă: Totuşi, *trebuie* să-ţi placă aici.

— Da, *trebuie* să-mi placă aici, răspunse Elsa ca un ecou.

— Dincolo va sta camerista dumitale. Iar aici, şi în toată casa, numărul soneriilor întrece pe al cuişoarelor de tapiţerie din mobile, iar telefoane sînt şi mai multe. Aşa că, din orice fotoliu, poţi comanda tot ce-ţi pofteşte inimioara. Deocamdată stai jos şi odihneşte-te. În cîteva clipe banda transportoare îţi va aduce o cafeluţă. Pa!

După plecarea lui Stirner, Elsa căzu sfîrşită în fotoliu şi-şi acoperi faţa cu mîinile. În cîteva rînduri bătăile unei pendule speriară tăcerea, dar Elsa nu se mişcă.

Se gîndea la soarta ei atît de ciudată. Fiică de oameni nevoiaşi, a rămas de mică orfană şi a gustat din plin amarul sărăciei. De copilă era neobişnuit de frumoasă. Această frumuseţe i-a adus multe bucurii, dar şi multă suferinţă. Într-o zi a venit la orfelinat o văduvă bătrînă şi bogată — *Frau* Bäcker. Fermecată de frumuseţea micuţei, a hotărît pe loc s-o înfieze. Avea doisprezece ani atunci. Cei cinci ani cît a stat în casa bătrînei au fost cei mai frumoşi din viaţa ei. *Frau* Bäcker ţinea la Elsa ca la copilul ei, i-a dat o educaţie bună, iar Elsa o iubea ca pe o mamă. Dar bătrînica s-a stins pe neaşteptate, fără să lase nici un testament. De ochii lumii, rudele ei i-au oferit ceva şi Elsei, dar într-o formă atît de jignitoare, încît fata a refuzat şi şi-a căutat o slujbă. În cei doi ani care au urmat i-a fost dat să cunoască hidoşeniile vieţii. Cu frumuseţea ei, găsea uşor un loc de vînzătoare sau manechin, dar la fel de repede trebuia să renunţe la slujbă, ca să scape de asiduităţile patronilor. Şi-a spus atunci că trebuie să încerce altceva şi, seară de seară, renunţînd la odihnă şi la orice distracţie, a început să înveţe stenografia. În sfîrşit i-a surîs norocul şi a fost angajată la banca Gottlieb. Aici l-a cunoscut pe Sauer. Impresionată de politeţea, amabilitatea şi de bunele lui maniere, a ajuns să-l îndrăgească.

Şi iată că moştenirea asta a smuls-o din făgaşul obişnuit !

Nu putea pricepe nici în ruptul capului ce a făcut-o să accepte moştenirea, după ce la un moment dat hotărîse ferm să renunţe la ea.

„De ce ? De ce ?“ Întrebarea revenea ca o obsesie.

Deodată trăsăturile i se destinseră şi genele îi acoperiră pe jumătate ochii, iar după cîteva minute răsufla adînc, ca atunci cînd scapi dintr-o încăpere neaerisită. Constată cu mirare că din tot zbuciumul de adineauri nu rămăsese nici urmă. Se ridică, se întinse cu voluptate şi-şi roti curioasă privirile prin încăpere.

— Chiar că-i tare drăguţ aici ! Ce aer plăcut şi cîtă lumină ! Uite ce covor frumos !

Îmboldită de o lacomă curiozitate, pe care nu şi-o cunoscuse pînă atunci, prinse a cerceta minuţios, de una singură, noua ei locuinţă, biblioteca, galeria de tablouri, minunata grădină de iarnă...

„Şi toate acestea îmi aparţin !“

Pentru întîia oară gîndi : „Are dreptate Stirner ! Sînt fericită, nespus de fericită !“

IX. UN SPOR DE 50%

După ce se despărţi de Elsa, Stirner coborî la primul etaj. În birou, Sauer, Emma Fit şi *Frau* Schmiedthof, menajera, păreau că-l aşteaptă.

Sauer îl întîmpină cu o privire ostilă, în timp ce Fit şi Schmiedthof nu-şi puteau ascunde îngrijorarea. Nimeni nu ştia exact ce rol avea în această casă după schimbările survenite.

— Bună ziua ! îi salută cu vioiciune Stirner. Vă aduc o veste bună ! Patroana a dat dispoziție : toată lumea rămîne în serviciu. Asta am discutat în primul rînd cu Elsa, adică vreau să spun cu *Fräulein* Glück. Să știți însă că vom avea mult de lucru. Frumoasa noastră stăpînă n-a condus niciodată o bancă, așa că tot greul noi doi îl vom duce, Sauer și cu mine.

— Te-aș ruga să nu iei hotărîri în numele meu și să nu-mi fixezi atribuțiile ! se zbîrli Sauer.

— Nu văd ce-am putea face altceva. Dar lasă. Discutăm noi mai tîrziu. Am ceva urgent de rezolvat.

Trecu repede în cabinetul lui Gottlieb, se așeză la birou și scrise ceva, încuie hîrtia într-un sertar și trecu în camera lui, iar peste cîteva minute se întoarse și se așeză din nou la biroul răposatului bancher.

Intră Elsa, urmată aproape imediat de Sauer, Emma Fit și *Frau* Schmiedthof, care desigur văzuseră că a coborît.

Emma și menajera se grăbiră să-i mulțumească Elsei pentru că le-a îngăduit să rămînă în serviciul ei.

— A, *Fräulein* Glück ! Ce surpriză plăcută ! spuse Stirner, fără să se ridice de la birou. Cum te simți ?

— Mulțumesc, bine.

— Îți place casa ?

— Foarte mult ! se însufleți Elsa. Etajul de sus e scăldat în soare. Ai impresia că plutești pe un ocean de lumină. Iar grădina de iarnă, zău, e încîntătoare ! Nu mai am ce căuta la Nisa !

— Perfect ! Deci totul e în ordine ! se bucură Stirner.

Asupra lui Sauer însă, voioșia Elsei avu un efect contrar. Logodnicul îi aruncă o privire bănuitoare și-și mușcă buzele.

— Iar acum, scutură-ţi de pe umeri povara afacerilor, o invită Stirner pe acelaşi ton glumeţ. Am pregătit procura generală pe numele meu, aşa cum mi-ai poruncit. O semnătură, şi gata.

Sauer, Schmiedthof, pînă şi naiva Emma. încremeniră de uimire : normal ar fi fost ca procura s-o primească Sauer, logodnicul Elsei, sau cel puţin să-şi împartă cu Stirner conducerea băncii.

— Cu plăcere, răspunse Elsa şi puse mîna pe stilou.

— O clipă ! Stirner apăsă pe buton şi în cameră intră bătrînul notar însoţit de doi martori.

— Iertaţi-mă că v-am deranjat ! Stirner îi vorbea notarului politicos, dar cu autoritate. Întrucît însă sînteţi, ca să spun aşa, de-al casei...

Bătrînelul dădu din cap îndatoritor.

Elsa semnă procura şi toate formalităţile se terminară în cîteva minute.

— Astfel de acte trebuiesc întocmite după toate formele. Vă mulţumesc ! îl concedie Stirner pe notar.

Bătrînul ieşi însoţit de martori. *Fräulein* Fit şi *Frau* Schmiedthof îi urmară exemplul.

— Dumneata, Sauer, rămîi ca şi pînă acum jurisconsult. Numai că noul nostru patron, mai cumsecade, îţi măreşte salariul cu 50%. Sper că am înţeles bine, nu ?

— Da, desigur ! încuviinţă Elsa.

Sauer se făcu verde la faţă :

— Foarte onorat, dar renunţ şi la spor şi la post !

— Vai, Otto, ce-ţi veni ? Sper că glumeşti ! sări Elsa.

Stirner ridică din umeri, într-un gest de neputinţă : „Ce pot face eu ?"

— Sauer dragă, înţelege-te cu patroana... Eu am treabă jos, la bancă. Bună idee a avut bătrînul Karl. Nici că poate exista un mijloc de locomoţie mai comod. Apăsă pe un buton, o trapă se deschise şi dispăru cu fotoliu cu tot.

— Sper că glumeşti, Otto, repetă Elsa cînd rămase singură cu Sauer. Puse mîngîietor palma pe braţul lui.

Sauer îşi trase mîna, cu o grimasă de dezgust.

— Nu ştiu care din noi glumeşte, *Fräulein* Glück!

— Otto!

— Numai că glumele dumitale sînt insulte... Îţi baţi joc de demnitatea mea de om, de dragostea, de încrederea, de prietenia mea!

După o scurtă tăcere, urmă cu mîhnire:

— Ce-i cu tine, Elsa? Ai jurat că renunţi la moştenire, şi m-ai minţit... De ce?

— Dar nu pricepi, Otto? Aşa trebuie!... Şi-apoi, nu tu mi-ai apărat interesele la proces?

— E adevărat... Dar să mă bată dumnezeu dacă ştiu de ce am făcut-o... Parcă mă împingea cineva de la spate... Adică... la urma urmelor, tu m-ai rugat... Şi ştii că nu pot să-ţi refuz nimic. Dar tu, tu de ce m-ai minţit?! Ai stîrnit în inima mea toţi demonii îndoielii! Moştenirea asta te compromite, pîngăreşte dragostea noastră. Şi-acum, colac peste pupăză, te apuci să-i dai procură lui Stirner!... Cum să-mi alung bănuielile? Nu-nseamnă că eşti una cu el?!... Că sînteţi... intimi! Că-i eşti complice!... M-ai dus de nas ca pe un copil!

— Otto!

— Lasă-mă! Cum de nu înţelegi că o să te bîrfească toţi şi-o să te imprăşte cu noroi?! Da, da, tot noroiul din stradă o să pătrundă în palatul acesta de aur! Tu în aceeaşi casă cu Stirner! Tu...

— Linişteşte-te, Otto, te implor!

— Nu, nu mă liniştesc! Şi nu te mulţumeşti cu atîta!... Ca să mă umileşti mai rău, mă gratifici cu un spor de 50%! Ha-ha-ha! 50%! Contravaloarea dragostei şi a demnităţii!

Izbucni într-un rîs amar.

Elsa îl privi zguduită şi neputincioasă. În inima ei se dădea o luptă cumplită. În sfîrşit, nervii ei cedară şi o înecă plînsul.

Sauer amuți și se prăbuși pe un scaun. Din cînd în cînd, suspine spasmodice îi trădau zbuciumul.

— Cît sînt de nenorocit !... Nenorocitul de mine ! murmură el cu capul strivit între pumni.

Elsa se apropie de el și-l îmbrățișă.

— Cum poți gîndi atît de urît despre mine, Otto ?... Știi doar că te iubesc... Hai, liniștește-te, dragul meu, scumpul meu... Voi face tot ce-mi spui tu...

— Adevărat ?

— Pe cuvînt, făgădui ferm Elsa. Și nu mă mai învinui. Nici eu nu știu cum s-a întîmplat.

Sauer se ridică și-i cuprinse mîinile :

— N-am nevoie de bogăție, Elsa. Dragostea ta mi-ajunge. Și în numele acestei iubiri, îți cer ca mîine — da, chiar mîine ! — să ne cununăm și tot mîine să-i faci vînt pe ușă ticălosului ăstuia de Stirner, cu haita lui de cîini !

— Cum spui tu, iubitule.

— *Elsa !*

— Ce scenă înduioșătoare ! auziră ei glasul ironic al lui Stirner. Speriați, se smulseră unul din brațele celuilalt și întoarseră capul.

Stirner îi privea din fotoliu, pufăind dintr-o havană.

— Ca cauți aici ?! izbucni Sauer.

— Am venit, ca să spun așa, în interes de serviciu ! pară Stirner. Încrederea cu care m-a onorat stimata noastră patroană...

— Patroana noastră s-a răzgîndit și te concediază ! i-o reteză Sauer. Procura va fi anulată !... Ținînd însă seama de meritele dumitale, vei primi salariul pe două luni înainte, plus un spor de 50% !

— Ei, ce să fac. O să deschid un circ ambulant, se căină Stirner, scărpinîndu-se la ceafă.

Dar cînd rămase singur, se întunecă la față, scoase dintr-un sertar niște planuri, le studie bombănind, apoi se încuie în camera lui.

X. „FATA CU ULCIORUL SPART"

Trecu o lună. Emma Fit şedea la locul ei obişnuit şi în aşteptarea orei de încheiere a programului bătea ceva la maşină. Tras la faţă, palid, nepieptănat, nebărbierit, Sauer măsura camera cu paşi mari, privind-o pe furiş. La un moment dat se opri în faţa Emmei, încordat, legănîndu-se de pe un picior pe celălalt.

Emma se făcu roşie ca focul şi degetele ei de obicei atît de sprintene începură să încurce clapele :

— Uf ! M-am zăpăcit ! De ce mă priveşti aşa, domnule Sauer ? Parcă mă vezi prima oară...

— Exact, *Fräulein* Emma. Unde mi-au fost ochii pînă acum ? Eşti pur şi simplu delicioasă !

Emma roşi mai tare ; se prefăcu însă că nu aude.

— Ciudat ! continuă Sauer. Eşti la noi de un an şi mai bine, ne vedem zilnic, şi totuşi... abia de o lună pot spune că te văd : ce oval gingaş, ce păr mătăsos... tot să-l mîngîi, ce ochi minunaţi !... Văd în ei cînd candoarea copilului, cînd o poznaşă viclenie de drăcuşor... Leit „Fata cu ulciorul spart" !

— Ce ulcior ? N-am spart nici un ulcior !

— E un tablou de Greuze... Iar dumneata...

— Termină, Sauer !

Cuvintele lui îi făceau plăcere, dar, de frica Elsei, încerca să-şi ascundă sentimentele. Patroana i-a şi surprins de cîteva ori discutînd în felul acesta. Trecea demnă şi nepăsătoare, dar Emma simţea că „stăpîna", cum îi spunea ea în glumă, vede şi înţelege tot.

— Domnule Sauer, nu te mai recunosc !

— Nici eu nu mă mai recunosc, fetiţo... Filozofii susţin că lucrul cel mai greu pe lume e să te cunoşti pe tine însuţi...

Într-adevăr, era de nerecunoscut. Cumpătatul, ordonatul, ba chiar pedantul Sauer de la o vreme nu-şi mai îngrijea deloc ţinuta, frecventa cele mai

deocheate cîrciumi, unde chefuia cu toţi derbedeii, şi-şi neglija serviciul.

— Ascultă, scumpă domnişoară, ai ţăcănit destul la pianul acesta afurisit care se cheamă maşină de scris. Hai sus să-ţi arăt noii peştişori de aur. Stirner i-a comandat ca să-i facă surpriză patroanei.

Emma şovăia.

Zîmbind, Sauer arătă din ochi spre uşa cabinetului :

— Ţi-e frică ?

Fata se aprinse la faţă şi se ridică :

— De ce să-mi fie frică ? Merg. Dar numai pentru cîteva minute. Vreau astăzi să ajung mai devreme acasă...

Cele cîteva minute se făcură jumătate de oră, o oră...

Sauer flecărea fără încetare, copleşind-o cu complimentele. Deşi nu arăta, Emma tremura de frică să nu-i surprindă cineva. La un moment dat se uită la ceas şi se ridică decisă :

— Vai, ce tîrziu e ! Potrivindu-şi părul din mers, ieşi din grădină în sala cu tablouri.

— Ştii ceva, Emma ? Hai să mergem diseară la teatru. Pe urmă trecem pe la „Continental"... Au un jaz pe cinste !

Emma, care îl ştia atît de grav şi serios, pufni în rîs. Sauer o luă de braţ şi, patinînd pe parchet, porniră amîndoi spre ieşire.

Dintr-un colţ al sălii, Elsa văzuse toată scena. Vizita des galeria. Unele tablouri o atrăgeau. Cînd cei doi se depărtară, Elsa intră în grădină şi căzu fără vlagă pe banca din faţa acvariului. Havuzul susura, peştişorii de aur înotau alene îndărătul sticlei verzui, iar uneori se ridicau la suprafaţă pentru a sufla mărgeluşe de aer. Era linişte. Păsărelele, înfoiate pe ramuri, picoteau ca înainte de ploaie.

Privirea-i căzu pe o servietă de piele galbenă, cu iniţiale de argint : „O.S."...

În aceeaşi clipă auzi paşi care se apropiau.

„Otto se întoarce să-şi ia servieta", îi fulgeră prin minte. Prima ei pornire fu să se ascundă în grotă, dar se răzgîndi.

Sauer intră fredonînd un cîntec la modă. Cînd o văzu pe Elsa, rămase locului descumpănit, imediat însă afectă un aer degajat:

— Doamna se plimbă? Cum vă plac peştişorii de aur?... Cu sos picant trebuie să fie delicioşi!

Gluma, cum era şi firesc, n-o înveseli.

— Ascultă, Sauer, ce înseamnă asta?!

— La ce face aluzie stăpîna?

— La ceea ce s-a petrecut aici acum cîteva minute şi în general la purtarea dumitale din ultima vreme.

Sauer se aprinse la faţă:

—. Aceeaşi întrebare aş putea să ţi-o pun eu, *Fräulein* Glück! Ce înseamnă purtarea dumitale? Ne-am căsătorit? L-ai concediat pe Stirner cum mi-ai promis? N-ai nici un drept să mă controlezi!

— Nici nu pretind acest drept! Dar de promisiune, tot am să mă ţin. Mi-am dat cuvîntul doar.

— De ce n-ai făcut-o pînă acum?

Fu rîndul Elsei Glück să-şi piardă cumpătul. Într-adevăr, de ce?... Nici ea nu ştia. Din nou o lacună în mintea ei!... Din nou oribila senzaţie că şi-a pierdut memoria! Gîndurile i se izbeau de o stavilă nevăzută, aşa cum se zbate o muscă de geam. Lăsă capul în jos şi nu răspunse nimic.

Privirile lui Sauer lunecau pe chipul şi pe trupul Elsei. Se întrebă mirat: „Cum de-am iubit-o? E atît de banală! Manechine din astea frumoase găseşti cu duiumul, la orice casă de mode! Gîtul e graţios, dar atît de lung!... Unde ţi-au fost ochii, băiete? Şi umerii ăştia înguşti... Şi cum o urîţeşte aluniţa de sub ochiul stîng!..."

— Nu răspunzi? Cred şi eu! Nici n-ai ce răspunde!

În sfîrşit Elsa vorbi:

— Parcă tu n-ai zis că demisionezi? De ce n-ai făcut-o?

Pusese degetul pe rană. Şi Sauer se întreba mereu ce l-a făcut să rămînă la bancă. Dragostea pentru Elsa ? Aş ! Cu o lună în urmă, spre propria-i surprindere, simţise că Elsa îi este indiferentă şi că s-a îndrăgostit lulea de Emma. Dar nu era asta singura schimbare petrecută în el. Uneori se simţea sfîşiat de porniri şi sentimente contradictorii. Încerca un fel de dedublare a personalităţii. De aceea îşi căuta uitarea în vin şi în petreceri.

N-ar fi recunoscut însă în ruptul capului că nici el nu ştie de ce n-a plecat de la bancă. Aşa că tălmăci întrebarea cum îi venea la socoteală.

— Nu ştii cum să scapi mai repede de mine ?! M-am lămurit !

Elsa îl privi cu reproş.

— Iar începi cu insinuările ?

— A, nu ! Fii pe pace ! Ne-am torturat destul unul pe altul... e timpul să dăm cărţile pe faţă. Ei bine, nu plec pentru că o iubesc pe Emma Fit !... Da, o iubesc şi chiar astăzi îi voi cere mîna !

Explicaţia i se părea plauzibilă, deşi undeva în subconştient îşi dădea seama că ar fi putut foarte bine să plece împreună cu Emma.

Elsa abia suflă :

— Otto !

În inima lui Sauer încolţi un grăunte de milă, dar imediat îşi spuse : „Minte ! Se preface !" Şi-i trînti în faţă cu toată indignarea :

— Dar ce-ai fi vrut ? Să faci din mine un soţ paravan ? Iar Stirner să fie prietenul oficial al casei ?! Mulţumesc de această cinste ! Dar nu te necăji. Cu banii tăi ai să găseşti pretendenţi. Pe mine însă, iartă-mă ! Emma Fit nu e deşteptăciunea întruchipată şi nu se joacă cu milioanele, dar are un suflet bun, curat, şi-mi va fi o soţie credincioasă !...

Elsa se încovoie ca sub lovituri de bici.

Sauer îşi luă servieta :

— Da, sînt sărac ! Dar nimeni nu mă poate cumpăra cu un spor de 50% ! Şi-acum, iartă-mă, sînt aşteptat !

Se înclină cu o curtoazie exagerată şi ieşi. Rezonanţa sălii goale amplifică zgomotul paşilor.

Elsa rămase într-un fel de înţepenire. Numai bătăile pendulei o readuseră în fire. Tresări.

— S-a făcut cinci ?

Umbrele înserării de iarnă se adunau tot mai dese.

Ieşi din sală şi privi în jur. Întîmplător ochii îi lunecară asupra pianului, şi simţi o dorinţă irezistibilă să cînte. Ridică din mers capacul, se aşeză şi-şi trecu degetele pe claviatură.

Niciodată muzica nu-i făcuse atîta plăcere.

Deodată se opri speriată.

Drept în faţa ei se afla Stirner. Cînd a intrat ?... Rezemat de pian, o privea ţintă. Era palid şi trist. Buzele lui subţiri aveau zvîcniri nervoase.

Elsa scoase un ţipăt uşor.

— Cîntă, Elsa, o rugă el cu căldură.

Îi făcu pe voie. Stirner o ascultă cu atenţie, apoi vorbi rar şi încet :

— Cînţi atît de frumos ! E „Cîntecul lebedei", nu ? De Saint-Saëns... Se spune că lebăda cîntă o singură dată : înainte de moarte... Trăieşte însă mult, foarte mult, şi numai o rană mortală îi poate scurta zilele... şi dumneata eşti rănită ?... Dar de cine ?... Gîndeşte-te dacă merită să-ţi pierzi viaţa pentru el.

— Ce vrei să spui ? întrebă Elsa, lăsîndu-şi mîinile pe genunchi. De cine vorbeşti ?

— De el, de Sauer ! De cine altcineva !... Doar nu-i un secret.

În Elsa se trezi mîndria de femeie. Se ridică în picioare.

— Domnule Stirner, te poftesc să nu te amesteci în treburile mele personale !

— Numai că aceste treburi personale sînt şi ale mele, *Fräulein* Elsa. Ştii că te iubesc.

— Dar şi dumneata ştii că eu nu te iubesc !

— Asta-i toată nenorocirea !... A mea şi-a dumitale... Da, da, şi-a dumitale, deşi n-ai de unde s-o

ştii... Ce frumos ar fi totul dacă m-ai iubi de bună voie!

— Nu înţeleg! Poţi iubi şi altfel? Îţi ies cîteodată nişte vorbe din gură!...

Stirner ocoli întrebarea.

— Ascultă, Elsa, hai să vorbim serios. Ei drăcie, în sala asta raţionalizată n-ai unde să stai jos... Să trecem în grădină.

Se aşezară pe banca pe care stătuse Elsa adineaori.

— Pentru dumneata viaţa a fost o şcoală destul de aspră, aşa că o cunoşti bine, începu Stirner. Ştii cît de greu îşi poate cîştiga existenţa o fată frumoasă şi săracă, dacă vrea să rămînă cinstită. Acum eşti bogată. Dar află că şi bogăţia îşi are neajunsurile ei. Pentru bărbaţi, eşti de două ori mai ispititoare. Frumuseţea cade deseori pradă donjuanilor, iar bogăţia aventurierilor şi altor mizerabili. Aşa că de-acum înainte nu vei şti niciodată dacă eşti iubită pentru dumneata sau pentru banii pe care-i ai. Ce te aşteaptă? Cu Sauer s-a terminat. Eşti singură. Încearcă să judeci la rece. De ce să nu mă iei pe mine de bărbat?... Da, da, ştiu! Nu mă iubeşti... Cele mai fericite căsătorii însă, după cîte se spune, sînt clădite nu pe dragoste, ci pe raţiune. Poate că mai tîrziu ai să mă iubeşti. Se întîmplă deseori... Şi-apoi, trebuie să-ţi spun... Am întreprins ceva colosal... am nişte planuri ameţitoare... Iar felul în care te porţi cu mine mă paralizează, nu-mi permite să-mi iau avînt, să mă dăruiesc în întregime operei mele. Te implor... pentru ultima oară: hotărăşte-te!

Elsa clătină din cap.

— Nu, te rog! i-o luă înainte Stirner. Nu-mi da răspunsul acum. Gîndeşte-te în linişte, cumpăneşte totul... Azi e joi. Duminică seara, la şase, aştept răspunsul!

Făcu o uşoară plecăciune şi se retrase.

Ceasul bătu de şase ori.

XI. CĂLĂTORIA DE NUNTĂ N-A AVUT LOC...

Dimineaţa, cînd se trezi, Elsa îşi simţi capul ceva mai limpede. Nici urmă de apăsarea pe care o încerca de la o vreme încoace. Trebuia să decidă dacă primeşte să se mărite sau nu cu Stirner. Nu se întreba de ce e neapărat nevoie să ia o decizie. După micul dejun se aşeză în colţişorul ei preferat, în faţa acvariului.

Totuşi nu avu linişte. Un servitor veni s-o anunţe că domnul Oskar Gottlieb o roagă insistent să-l primească.

„Oskar Gottlieb? De unde a mai apărut?" se miră. Elsa. I se perindară prin minte toate amănuntele procesului.

Coborî în holul de la primul etaj.

Aici îi veni în întîmpinare, cu adînci temenele, un bărbat vîrstnic, în care nu-l recunoscu din prima clipă pe fratele defunctului bancher. Oskar Gottlieb slăbise şi nu mai purta favorite, ci o barbă mare, cărunţă. Era tras la faţă, obrajii i se scofîlciseră şi avea pungi mari sub ochi. Dar schimbarea nu era numai exterioară. Ţinuta lui, fiecare gest purta amprenta înfrîngerii şi-a umilinţei îndurate, iar ochii, jucîndu-i în cap, trădau înfrigurare.

— Mii de scuze pentru deranj, spuse el sărutîndu-i mîna. Dacă nu-mi ajungea cuţitul la os...

— Vă rog, îl pofti Elsa, arătîndu-i un fotoliu.

Se aşezară. Oskar Gottlieb tăcea cu un aer încurcat, răsucindu-şi pălăria în mîini. În sfîrşit vorbi cu glas nesigur:

— Zău dacă ştiu cu ce să încep... Întîi şi întîi, daţi-mi voie să vă asigur că m-am resemnat... Nu mai am nici un fel de pretenţii... Dar pierderea neaşteptată a moştenirii m-a dat peste cap... Ştiţi, cînd mi-aţi spus că renunţaţi la moştenire... mi-am ipotecat moşioara, cu gîndul că mîine-poimîine pun mîna pe bani şi scap de toate datoriile. Ce era să

fac ?... Tineretul se dă în vînt după petreceri... după toalete... Într-un oraş mare sînt atîtea ispite ! Am avut cheltuieli şi cu gospodăria... Cumpără una, drege alta... Scadenţa era aproape, dar ce-mi păsa mie ! N-aveam de unde şti c-o să vă răzgîndiţi peste noapte. Departe de mine gîndul să vă învinuiesc pentru asta !... O spun numai ca să înţelegeţi mai bine cum stau lucrurile. În sfîrşit, ce mai turavura ! De azi într-o săptămînă îmi vinde moşia cu toba şi rămîn la bătrîneţe pe drumuri, cu o liotă de copii...

— La cît se ridică datoria ?

Oskar Gottlieb începu să se bîlbîie :

— E o sumă măricică... pentru buzunarul meu, firește... Două sute de mii...

Elsa se gîndi.

— O clipă. Vă dau imediat răspunsul.

Gottlieb, care nu se aşteptase ca totul să se aranjeze atît de uşor, se risipi în mulţumiri umile şi călduroase.

Elsa intră în biroul secretarului particular, dar imediat îşi dădu seama că Stirner nu mai lucrează de mult acolo. Străbătu încăperea şi trecu în cabinetul defunctului bancher.

— Oskar Gottlieb e aici...

Stirner ridică mirat din sprîncene :

— Nu mai spune ? ! A înviat din morţi ? Ei, mai bine mai tîrziu decît prea devreme... Şi ce pofteşte ?

— Îmi cere nişte bani... I se vinde moşia la licitaţie.

— Cît ?

— Zice că a ipotecat-o pentru două sute de mii...

Stirner se strîmbă.

— Minte ! Paragina lui de pămînt cu tot ce are acolo nu merită nici jumătate ! Îi dăm o sută de mii şi să nu-l mai prindem pe-aici !

— Ascultă, Stirner ! Oricît, mă simt vinovată de toate necazurile lui. Şi-apoi... e atît de nenorocit...

Crede-mă, nu i-a fost ușor să vină la mine. Dă-i două sute de mii... Te rog.

Stirner rîse amuzat.

— „Te rog"... Asta-i bună! Stăpîna băncii îl roagă pe preasupusul ei servitor!... *Fräulein* Glück, aici totul îți aparține și orice dorință a dumitale e lege. Treaba mea este să fac să meargă bine căruța și să-ți execut ordinele!

Completă repede un cec pentru două sute de mii, apoi încuie carnetul în sertar.

— Poftim!

— Mulțumesc.

— Iarăși? Cînd ai să înveți să te porți ca o stăpînă?

Fericită, Elsa îi dădu lui Gottlieb cecul.

— Două sute de mii.

Oskar Gottlieb luă cecul cu o mînă tremurătoare și începu din nou să mulțumească și să se scuze.

— Nu-mi mai mulțumiți atît, îl rugă Elsa jenată. Spuneți-mi mai bine ce ați pățit? Unde ați dispărut după proces?

— Am fost... am fost bolnav. Da, bolnav. O boală tare ciudată. Cînd am ieșit din sală, m-a cuprins deodată frica și o cumplită rușine de oameni... Fotografiile noastre au apărut în toate ziarele... Țineți minte, nu? Ei bine, mi se părea că fiecare trecător, fiecare birjar, toți puștii mă arată cu degetul și spun: „Uite-l pe ăla de l-a dezmoștenit frate-său pentru mîrșăvia ce i-a făcut-o"... Și pentru că nimeni nu știa despre ce este vorba, putea să-și închipuie orice: că i-am falsificat semnătura pe polițe, că am vrut să-l otrăvesc... Atunci am fugit... Răsuflă adînc și continuă: Da, *Fräulein*, am fugit... Dar nu departe. În timp ce ai mei mă căutau prin toată lumea, eu stăteam ascuns chiar aici, în oraș, la un vechi prieten al meu, un holtei bătrîn. Doar atît i-am spus: „O vorbă dacă sufli, îmi fac seama". Deși nu era cazul să-l amenințe. El, oricum, nu m-ar fi trădat.

— Iertați-mă, rise Elsa, dar de prietenul dumneavoastră nu vă era rușine?

— Deloc! Dar nu v-am spus nostimadă: nici nu-i știam adresa. Cu toate acestea m-am dus direct la el, fără să șovăi, ca împins de la spate... Și unde mai pui că amicul meu m-a primit de parcă m-ar fi așteptat și doar nu ne văzuserăm de un car de vreme... Nici nu ne-am scris măcar de vreo zece ani încoace... Cînd mi-a deschis, a exclamat: „În sfîrșit, ai venit!" Așa că la el am stat, ros de teamă și de rușine. Seara mă simțeam ceva mai bine și-mi ziceam că a doua zi o să ies de dimineață să iau aer. Dar în toiul nopții mă apuca o groază de mi se ridica părul măciucă în cap. Să nu rîdeți de mine, dar cred că-mi făcea cineva farmece! Mă băgam cu capul sub plapomă și acolo încremeneam. Dimineața nici în sufragerie nu îndrăzneam să ies... Îi ziceam prietenului că mă doare capul și-l rugam să astupe bine ferestrele, să nu mă vadă cineva de afară.

— Ciudat, foarte ciudat...

— Citeam ziarele și urmăream cercetările cu sufletul la gură. Din fericire apucaseră pe un drum greșit. Cît timp am stat ascuns la prietenul meu, o singură dată am rîs: cînd am citit în ziar că m-ar fi găsit undeva în Argentina, într-un oraș... nu mai știu cum îi zice. Apoi s-au dumerit. Cel pe care l-au înhățat era un fermier venit la tîrg cu niște treburi. I-am văzut poza în ziare. E drept că semăna cu mine...

— Și cît a durat starea asta?

— Exact pînă în ziua cînd ultima instanță mi-a respins definitiv apelul. Am simțit deodată că nu-mi pasă de nimic și m-am întors acasă... Mi-am văzut de treabă... pînă am primit somația. Atunci mi-am spus că singurul om care mă poate salva...

O bătaie în ușă îl întrerupse. Sauer și Emma Fit cerură voie și intrară. Dîndu-și seama că deranjează, bătrînul se grăbi să plece.

Elsa făcu ochi mari : Sauer purta frac, iar Emma o rochie albă, cu un buchețel la piept. Amîndoi radiau.

Sauer, cu Emma de braț, se apropie :

— Dă-mi voie să ți-o prezint pe... Emma Sauer. Felicită-ne, *Fräulein* Glück, ne-am căsătorit !

Elsa, albă ca varul, se ridică în picioare. Emma, după o clipă de șovăire, dădu s-o îmbrățișeze. Biruindu-și tulburarea, Elsa o sărută cu răceală și-i întinse mîna lui Sauer. Prea fericită ca să observe ceva, Emma începu să ciripească :

— Să vezi, dragă... Mare năzdrăvan e Otto al nostru. Își învălui soțul într-o privire drăgăstoasă și continuă : Aseară eram la teatru. Deodată îl aud : „Ne cununăm... chiar acum. Haide !"

— Și te-ai hotărît pe loc ? se miră Elsa.

Emma făcu o mutrișoară care voia să spună : „Cine dă cu piciorul norocului ?"

— Știi, parcă ne împingea cineva de la spate. Nici n-am mai stat să vedem sfîrșitul, deși era o piesă tare interesantă... Stai, cum îi spune... Îmi scapă titlul. Cu o contesă... Dar n-are nici o importanță. Așadar, nici nu mai așteptăm sfîrșitul și fuga după pastor. L-a sculat din pat nebunul de Otto ! Era un bătrînel caraghios, buimac de somn ! Ne-a citit el acolo, bîr-bîr-bîr, bîr-bîr-bîr, și gata !... Spune, Elsa, ești supărată pe mine ? încheie ea spășită.

Candoarea ei copilărească aduse un zîmbet pe buzele Elsei. De astă dată ca urmare a unui sincer îndemn, o prinse în brațe și o sărută.

— Cum să fiu supărată pe... o păpușică ? Sper că ești fericită, nu ?

— Mai mă-ntrebi ? răspunse Emma, încruntîndu-se ca să dea mai multă greutate cuvintelor sale.

Dar cînd Elsa se uită la Sauer, zîmbetul îi îngheță pe buze : acesta o pierdea din ochi pe tînăra-i soție.

„Aşadar, n-a făcut-o din răzbunare. O iubeşte! Şi tocmai acum... Parcă-i un făcut. Ia stai! Cine a mai spus-o? Aha! Oskar Gottlieb... Zicea şi el că parcă i-a făcut cineva farmece... Ce-or fi însemnînd toate astea? Uf, iar mi se încurcă gîndurile!..."

Glasul lui Stirner o făcu să se cutremure.

— Uite-i şi pe tinerii căsătoriţi! exclamă el, apărînd în uşa cabinetului.

„De unde ştie?" se miră Elsa.

Ca să nu fie de faţă cînd Stirner va felicita tînăra pereche, ieşi fără zgomot.

— Felicitările mele!

Sauer îi strînse mîna bărbăteşte, fără nici o urmă de resentiment.

— Am vrea să plecăm diseară în călătorie de nuntă, gunguri Emma. Aveţi ceva împotrivă?... Dumneata şi cu Elsa...

Stirner dădu să se încrunte, dar imediat se stăpîni şi-i zîmbi Emmei:

— Absolut nimic, păpuşico! Şi unde vreţi să mergeţi?

— La Nisa, ori poate în Norvegia... Otto vrea să mergem în Norvegia, dar mie mi-ar place mai mult la Nisa.

— Cum adică, au şi început divergenţele? Prea devreme! glumi Stirner. Ai dreptate, Emma. Ce să cauţi în Norvegia? Acolo îţi îngheaţă năsucul! Ai grijă de ea, Sauer! Aşadar, la Nisa!

— Mulţumesc, Stirner. Să ne grăbim atunci. Cîte avem de pregătit... Îşi prinse soţul de mînă şi-l trase spre ieşire. Hai, Otto, mişcă-te odată! Doar cîteva ceasuri mai avem...

Sauer închiriase nu de mult un mic şi cochet apartament într-o casă bătrînească, iar de dimineaţă îşi adusese şi Emma lucrurile aici.

Tinerii căsătoriţi năvăliră pe uşă cu o exuberantă voioşie şi tot flecărind se apucară să-şi facă bagajele.

— Aşadar, la Nisa !

— Dacă zici tu.

— Doamne, ce zor pe noi. Ca la foc ! Uite, valiza asta-i bună. E mai încăpătoare. Trase de sub pat un geamantan cît toate zilele. Ce ai în el, bolovani ?

— Nu, nişte cărţi. Lasă că le scot eu... Ascultă... Ce-ar fi să amînăm plecarea ?... Dă-mi trusa...

— Cum să amînăm ?! Ce-ţi veni ?! Ba plecăm diseară !... Mă gîndesc numai că nu am un costum de voiaj...

— Îţi cumperi pe drum. Deocamdată pune-ţi rochiţa gri. Îţi stă bine şi-i mai comodă...

Se aşezară jos, în faţa geamantanului uriaş, şi începură să-l golească de cărţi. Deodată încremeniră ca săgetaţi de un gînd neaşteptat, apoi se priviră miraţi :

— Ce ne-a venit să ne aşezăm pe parchet ?! se miră Emma. Uite, mi-am murdărit rochia !... Şi de ce-ai scoş valiza ? Pleci undeva ?

— Nu plec nicăieri... Poate ai vrut să-mi vezi cărţile.

— Eu ?! Cărţile astea plicticoase ?... Fii serios ! Să ştii, iubitule, că ne-am zăpăcit de fericire !

Rîse cristalin şi sări peste valiză drept în braţele lui Sauer.

Acesta însă se indispusese : întîmplarea cu geamantanul ajuns cine ştie cum în mijlocul camerei îl obseda.

— Hai, ce te-ai bosumflat ? Te-am supărat cu ceva ? Emma făcu un botic atît de nostim încît Sauer se mai înseninâ.

— Păi cum să nu mă supăr ? Nici nu te-ai mutat bine aici şi mi-ai şi întors casa pe dos !

— Eu ! Ce nevoie avem de cărţile tale şi de... cufărul ăsta ? bombăni Emma dînd un picior geamantanului. O fi ieşit singur de sub pat. Marş la loc ! Marş ! Hai, ajută-mă, urîciosule !

Zvîrli cărţile de-a valma înăuntru, împinseră valiza sub pat şi nici că mai pomeniră de călătoria de nuntă...

XII. LA ŞASE SEARA

— Nu uita, Elsa, că mîine e duminică ! La şase seara aştept un răspuns. Iar acum, plec. Ceva foarte urgent. Mă întorc la noapte sau, poate, dimineaţa. Aşadar, pe mîine...

Elsa rămase singură în grădina de iarnă. Nu se gîndea la răspunsul pe care trebuia să i-l dea lui Stirner. Altceva o frămînta : neaşteptata căsătorie a lui Sauer a durut-o cumplit.

Niciodată nu s-a simţit atît de singură şi de părăsită.

Peştişorii se mişcau încet în acvariu, cu mlădieri şi întorsături zvîcnite ce făceau să le scapere solzii aurii.

Elsa pizmuia micuţele făpturi. Şi peştişorii erau captivi, ca şi ea, într-un palat de cleştar, dar erau mulţi, zglobii şi nu-i frămîntau, ca pe ea, atîtea gînduri chinuitoare. Nici în zilele cele mai grele, cînd se zbătea pentru o bucată de pîine, nu s-a simţit atît de năpăstuită. La urma urmelor, ce i-a dat bogăţia ?...

Procesul plin de enigme şi averea moştenită au izolat-o de fremătătoarea mulţime a oamenilor simpli care trăiesc cum le place, se plimbă pe străzi, se duc la cinematograf. Cînd ieşea în oraş, stîrnea curiozitatea. Toţi erau cu ochii pe ea, de nu mai putea face o mişcare. Pînă la urmă s-a claustrat de bună voie în clădirea băncii. Nu exista gust sau capriciu pe care să nu şi-l poată permite şi totuşi nimic n-o bucura. Numai un perete transparent, de sticlă, o despărţea de lumea plină de culori scînteietoare, dar pentru ea acest perete era de netrecut.

— Vai, cît sînt de nefericită !... şopti copleşită de durere.

Azi, ca şi ieri, ca şi alaltăieri, stă aici, singură, ascultînd bătăile pendulei care trezesc ecouri lu-

gubre în odăile pustii. De jos se auzi mormăitul unui motor : pleca Stirner.

Ah, da, Stirner !... Mîine trebuie să-i dea răspuns. Ştia, simţea că i s-a dat un ultimatum.

Dar ce o poate sili să răspundă ?

Timpul trecea. Ciudat ! Îşi simţea mintea din ce în ce mai limpede. De cînd ? De cînd a plecat Stirner. Parcă i se luau pe rînd văluri de pe ochi. Boala lui Oskar Gottlieb : „parcă îi făcea cineva farmece", căsătoria subită a lui Sauer, la fel de stranie...

De cînd a murit Karl Gottlieb, în casa asta toţi se întreceau în fapte absurde, contradictorii, lipsite de cea mai elementară logică. Aici, desigur, se ascunde cheia misterului !... Un singur om a rezistat acestui val de nebunie : Stirner !

Stirner !...

Ori poate chiar el a declanşat totul ?! Atunci, în barcă, a pomenit ceva despre o armă puternică, o armă care i-ar îngădui să stăpînească lumea... A crezut că glumeşte... Să fie cu putinţă ? E într-adevăr în stare să se joace cu oamenii ca mîţa cu şoriceii ? Dar de unde această putere ? În ce constă ea ?... Să fie Stirner un fel de magician, un al doilea Cagliostro ?...

O străbătură fiori de gheaţă şi începu să tremure.

Imaginea unui uliu rotind deasupra prăzii îi stăruia în minte. Pasărea hrăpăreaţă era Stirner, iar prada... ea ! N-are unde să se ascundă, n-are unde să fugă, să se smulgă din ghearele lui ascuţite !

Se ridică în picioare, cu răsuflarea tăiată, dar imediat recăzu pe bancă.

O cuprinse groaza.

— Nu, nu, nu ! Speriate de strigătele ei, păsărelele ţîşniră stol din rămuriş.

Din sală pustie de alături, spre care uşa rămăsese deschisă, ecoul repezi înapoi ca un hohot : „Nu, nu, nu !" Spre mirarea Elsei, acest ecou neaşteptat o învioră, îi dădu curaj. Era ca şi cum un prieten nevăzut i-ar fi spus „Fireşte că nu !" Nu trebuie să se predea fără luptă, nu trebuie să se lase înfrîntă, jucărie în mîinile lui, nu trebuie să se dă-

rușiască unui om pentru care nu simte nici un pic de dragoste.

Trecu în sală.

„Ce să fac, ce să fac?" se zbuciuma ea, rătăcind printre tablouri. Privirea îi căzu din întîmplare pe unul din ele: un beduin călare pe un cal arab gonea ca vîntul prin deșert, ca să scape de urmăritori. Burnusul alb îi flutura ca o aripă.

„Chiar dacă beduinul va pieri, și-a apărat viața pînă la ultima suflare... Să fug! Să fug cu orice preț!"

Se apropie de pian. Revăzu ca aievea scena de acum cîteva zile. Stirner, cu fața palidă, prelungă, cu veșnicul rictus batjocoritor, stătea aici și o asculta cum cîntă. Niciodată nu i s-a părut atît de respingător.

Să fugă imediat! Dar cum? Unde? Nu are nici un ban!

— Sînt miliardară! șopti ea cu amărăciune. O miliardară săracă!... Abia ieri i-a dăruit lui Gottlieb două sute de mii. Pentru ea însă n-a cerut niciodată nimic. Ceva o oprea. Ce anume? Poate mîndria?

De fapt, nici n-a avut nevoie. Nu ieșea aproape niciodată, iar cînd făcea cumpărături, totul i se aducea acasă și Stirner achita notele.

Dar stai! Își aduse aminte că trebuie să-i mai fi rămas ceva bani din ultimul salariu. Fugi în camera ei și își scotoci febril poșeta.

Banii erau acolo! Nu mulți, dar de ajuns ca să poată lua trenul. Bine, dar pe urmă? Oriunde, orice bancă i-ar deschide credit nelimitat. În felul acesta însă Stirner ar afla unde se găsește.

Căzu pe gînduri.

Fie ce-o fi! Decît viața care o așteaptă aici, mai bine muritoare de foame!...

În cîteva clipe se îmbrăcă și coborî la primul etaj. Un dog bălțat sta tolănit pe covor, chiar în fața ușii. Văzînd-o, cîinele dădu prietenos din coadă. Elsa îl mîngîie și încercă să-l dea la o parte, dar cîinele nu se clinti din loc. Iar cînd încercă să-l ocolească și să deschidă ușa, dogul îi puse labele

pe umeri și, mîrîind amenințător, începu s-o împingă înapoi.

Speriată, bătu în retragere.

— Ce-i cu tine, Bucefal? întrebă ea blînd.

Cîinele începu iar să dea din coadă, dar la o nouă încercare a Elsei își arătă colții înspăimîntători. Da, Stirner avea paznici de nădejde!... Să ceară ajutor? Ar însemna să se trădeze. Îi veni o idee. Intră în cabinetul lui Gottlieb (ușa era deschisă), se așeză în fotoliul de pe platforma liftului, apăsă pe buton și coborî la parter, în birourile băncii.

„Am fost mai vicleană ca tine, Stirner!"

Deși surprinși, gardienii o lăsară să treacă fără o vorbă, arătîndu-i tot respectul cuvenit. Uf! I-a fost teamă că paznicii au consemn să nu lase pe nimeni să iasă.

Cînd păși pragul clădirii pe care ajunsese s-o urască, inima îi bătea cu putere. Respiră cu nesaț aerul îmbălsămat al primăverii și se pierdu în mulțime. În sfîrșit liberă! Dădu colțul, strigă un taxi și porunci șoferului s-o ducă la cea mai apropiată gară. Să plece mai repede, cît mai departe!

La gară, hamalul o întrebă ce bilet să-i ia.

— Vezi și dumneata... pînă unde ajung banii...

Abia cînd îi observă mirarea, Elsa înțelese că a comis o imprudență: dacă se vor face cercetări, omul își va aduce aminte de această călătoare. Dar ce mai putea face? În înfrigurarea ei, nu era în stare să-și măsoare vorbele.

Se liniști abia cînd trenul se puse în mișcare. Pînă în ultima clipă s-a temut că-l va vedea pe Stirner apărînd pe peron, deși știa că e plecat din oraș.

Cînd suburbiile Berlinului rămaseră în urmă și văzu cîmpia așternîndu-se pînă-n zare, îi dădură lacrimile de bucurie. Lumina asfințitului poleia în aur clădirile risipite ale fermelor. Turmele se mișcau alene pe verdele de smarald al ierbii tinere.

Totul o încînta. Se uita mereu pe fereastră și fredona:

„Ca o rîndunică pretutindeni zbor".

Nu se gîndea la nimic. Gusta din plin bucuria libertății recîștigate. Dar cînd umbrele serii perdeluiră priveliștea, iarăși o năpădiră îndoielile.

— Eh, mai rău în orice caz nu poate fi!

Se dezbrăcă repede și, obosită de zbuciumul acelei zile, adormi imediat.

Cît a dormit? Nu-și putea da seama.

Se trezi brusc și se uită mirată în jur. E într-un vagon! Cum a ajuns aici? Simțea crescînd în ea o neliniște, și încă un sentiment pe care deocamdată nu reușea să-l definească. Sentimentul acesta, limpezindu-se treptat, ajunse pînă la urmă s-o domine.

„De ce am plecat?... Trebuie să mă întorc! Stirner! Iubitul meu! Mă așteaptă!..." Îi revăzu chipul trist din seara cînd o ascultase cîntînd. Chipul acesta îi era acum nespus de drag.

Se îmbrăcă repede și ieși pe culoar. Era foarte devreme. Pasagerii buimaci de somn se îndreptau spre toaletă cu prosoapele pe umăr.

— Domnule conductor, cînd oprește trenul?

— La prima stație... Conductorul, un bărbat corpolent, cu mișcări exasperant de încete, își scoase tacticos ceasul mare de argint, deschise fără grabă capacul și, după o îndelungă chibzuială, răspunse:

— Peste douăsprezece minute, *Fräulein*.

Elsa bătea din picior nerăbdătoare.

— Vai ce mult!... Și am vreun tren înapoi spre Berlin?

— Cum sosim noi, pleacă acceleratul. Dacă îl apucați...

Elsa își mușca buzele.

Cînd trenul ajunse în gară, sări din vagon înainte de a opri și reuși să prindă acceleratul.

Găsind-o fără bilet, controlorul îi dresă proces-verbal, dar Elsa aproape că nu-și dădea seama ce se întîmplă. Răspundea totuși automat la toate întrebările.

Cînd își rosti numele, omul o privi cu respect și curiozitate.

Elsa nu-şi găsea locul. Ieşea mereu pe culoar, trecea de la o fereastră la alta. I se părea că acceleratul se tîrăşte ca un melc şi îi venea să plîngă de ciudă.

Aerul ei bizar şi mişcările dezordonate atrăgeau atenţia celor care treceau pe coridor.

— Mai avem mult ? întreba ea din clipă în clipă şi, plictisiţi, pasagerii începură să se ferească de ea. Atunci intră într-un compartiment gol, se trînti cu faţa în jos pe bancă şi murmură ca în delir :

— Ludwig ! Ludwig ! Ludwig ! Ce dor mi-e de tine !

În sfîrşit ajunse în Berlin.

Elsa îşi croi drum prin mulţime, străbătu în fugă peronul şi sări în primul taxi.

— Banca „Elsa Glück" ! Cît se poate de repede !

Stirner o aştepta în picioare, în mijlocul cabinetului.

Elsa năvăli pe uşă cu părul în dezordine şi, plîngînd în hohote, i se aruncă în braţe.

— Ludwig, dragul meu, în sfîrşit !

Pe faţa lui Stirner, fericirea lupta cu tristeţea.

— Eşti a mea ! şopti el, sărutîndu-i ochii închişi.

Ceasul bătu de şase ori.

I. DEZASTRU LA BURSĂ

Lumea financiară intrase în panică.

Bursa părea că-şi duce activitatea pe un vulcan. Peste două mii de falimente în mai!... Cinci mii în iunie!... Cît timp a fost vorba de întreprinderi mai mici, ziarele financiare încercau să atenueze impresia de catastrofă iminentă şi să liniştească opinia publică. „Criza — pretindeau ele — nu va face decît să epureze viaţa economică a ţării de firmele neserioase şi efemere răsărite pe terenul speculei." În iunie însă criza înghiţi şi cîteva societăţi mari, cu tradiţie. A fost o lovitură cumplită pentru industrie şi pentru mulţimea micilor acţionari. Presa nu mai încerca să-şi ascundă îngrijorarea: cataclismul se anunţa redutabil, cu atît mai mult cu cît — de astă dată — apariţia crizei nu putea fi explicată prin obişnuitele fluctuaţii ale „conjuncturii economice". Părea că un flagel s-a abătut asupra întreprinderilor financiare, făcînd ravagii cumplite. În primele zile ale lui iulie doar trei bănci mari mai rămăseseră în toată ţara: „Münsterberg", „Schumacher" şi „Elsa Glück". Primele două pierduseră circa treizeci la sută din capital. Banca „Elsa Glück", dimpotrivă, în loc să piardă, aproape că îşi triplase capitalul. Ultima luptă, pe viaţă şi pe moarte, urma să se dea între aceşti trei coloşi ai finanţei. Capitalul băncii „Elsa Glück" întrecea şi capitalul băncii „Münsterberg" şi pe cel al băncii „Schumacher". Dacă însă cele două bănci s-ar fi unit, ar fi realizat un capital precumpănitor, cu toate pierderile suferite între timp.

Mai era posibilă, pentru fiecare din ele, şi o altă combinaţie: să ajungă la o înţelegere avantajoasă

cu banca „Elsa Glück" sau chiar la o fuziune, cu păstrarea unor anumite drepturi. Şi Münsterberg, şi vulpoiul de Schumacher — fiecare pe cont propriu şi ferindu-se de celălalt — trimiseră oameni de încredere la Stirner, ca să „sondeze terenul". Dar cum să te înţelegi cu „geniul rău" ? (Aşa i se spunea în cercurile financiare lui Stirner !) Necruţător cu rivalii, îl concedie şi pe primul, şi pe al doilea, cu aceeaşi ironie batjocoritoare. Nemaipomenitul său noroc în afaceri, precizia cu care prevedea cursul bursei şi inexplicabila influenţă pe care o avea asupra celor din jur făceau din el un adversar de temut.

Financiarii şi curtierii povesteau în şoaptă, de parcă s-ar fi temut să nu-i audă un duşman nevăzut, despre diferiţi bancheri care, la puţină vreme după ce dădeau ochi cu Stirner, îşi pierdeau parcă minţile şi, asemenea unor novici fără experienţă, se lansau în tranzacţii absurde, care îi duceau în cîteva zile la ruină. Iar capitalurile lor se mutau invariabil în safeurile subterane ale băncii „Elsa Glück". Ce au discutat cu Stirner la ultima întrevedere, înainte de prăbuşire, nimeni n-ar fi putut spune. Chiar şi cei care încă nu şi-au pus capăt zilelor, căzuţi într-o adîncă stare depresivă, nu erau în stare să dea un răspuns coerent. Tocmai de aceea Münsterberg şi Schumacher evitau o întrevedere personală şi acţionau printr-o reţea întreagă de intermediari.

Cum tratativele nu duseră la nici un rezultat, Schumacher şi Münsterberg înţeleseră că numai contopirea acestor bănci — rivale de mai bine de cincizeci de ani — le va permite dacă nu să învingă, cel puţin să continue lupta.

De fapt lupta comună împotriva băncii Glück părea să aibă mulţi sorţi de izbîndă, în mîinile lor fiind concentrat grosul acţiunilor celor mai mari firme comerciale şi industriale ale ţării : minele de cărbuni, fabricile de coloranţi, uzinele de automobile, de aparate de radio şi electrice, căile ferate urbane şi numeroase şantiere navale... Unde mai pui milioanele de mici acţionari — fermieri, funcţionari,

bucătari ai navelor, ba chiar şi lift-boy. Soarta modestelor lor economii atîrna de destinul băncilor „Münsterberg" şi „Schumacher". Aşadar, cei doi bancheri aveau de partea lor şi „cercurile largi ale opiniei publice".

În dimineaţa zilei de 15 iulie Sauer, cel mai devotat şi cel mai zelos ajutor al lui Stirner, intră în cabinet să dea raportul.

Stirner îi întinse mîna şi Sauer, strălucind de fericire, i-o strînse cu putere.

— Servus, Sauer ! Ce-ţi face păpuşica ?

— Mulţumesc. M-am alarmat degeaba. Ieri a fost medicul s-o vadă.

— Şi ?

Sauer roşi :

— Vom avea un copil...

— Ei, nu mai spune ! Felicitările mele ! Şi cele mai bune urări Emmei. Ceva noutăţi la bursă ?

— Da, şi încă senzaţionale. Münsterberg şi Schumacher pactizează împotriva noastră ! Vor să fuzioneze într-o societate anonimă şi se aude că guvernul îi va sprijini.

— Ştiam.

Observînd mirarea lui Sauer, Stirner zîmbi din colţul gurii :

— Păi ce altceva le rămîne de făcut ?... Cînd vor să înfrunte un duşman mai puternic, fiarele se adună în haite. Cît despre cei din guvern... sînt bucuroşi să aibă un tampon între banca de stat şi mine. Dacă sare în aer grăsanul de Münsterberg şi ţîrul de Schumacher după el, în tot statul rămîn numai două forţe financiare : eu, adică banca soţiei mele, şi banca de stat... Şi-n cazul ăsta, nu se ştie cine va fi mai tare.

Deşi obişnuit cu succesele ameţitoare ale prietenului său, Sauer rămase stupefiat :

— Nu mergi prea departe, Stirner ?

— Ascultă, prietene. Lumea în care trăim se află — ca să spun aşa — într-un echilibru instabil. Ori urci, ori te prăbuşeşti. Cercul, cînd nu se mai

învîrteşte, cade... Şi cum reacţionează bursa la proiectata fuzionare ?

— Într-o singură zi, acţiunile lui Münsterberg şi Schumacher au urcat cu cincizeci de puncte.

— Dă ordin tuturor agenţilor noştri să le cumpere !

— Cum ? ! Mizezi pe Münsterberg şi pe Schumacher ? !

— Mizez pe Glück ! Cum de nu-mi înţelegi jocul ?... Fă-le să urce mereu ! Cu cît vor fi mai bine cotate, cu atît mai bine pentru noi. M-am plictisit de vînat mărunt ! Vreau să dau lovitura cea mare !

Semnă hîrtiile, dar cînd Sauer dădu să iasă, îl strigă :

— Îmi trebuie adresa ministrului comerţului şi-a ministrului finanţelor ! De acasă...

— Sînt în îndreptar !

— Ai dreptate... Ce zici, Sauer, n-am putea găsi un pretext să-i aducem aici ?

— N-aş crede.

— Nu vin, zici ? Să-l refuze ei pe Ludwig Stirner ? Dar lasă. Mai avem timp. Ne descurcăm noi şi fără această vizită... Adu-mi, te rog, planul oraşului.

Sauer se execută.

— Mulţumesc. Nu mai am nevoie de dumneata.

Stirner luă o busolă, orientă planul, notă cu puncte locuinţele celor doi miniştri, trase linii drepte de la aceste puncte la un al treilea punct ce marca banca „Elsa Glück" şi măsură unghiul făcut de fiecare linie cu direcţia sud-nord a hărţii orientate.

— Gata !... Şi-acum, domnilor miniştri, dacă muntele nu vine la Mahomed...

Apoi se închise în camera lui.

Peste vreo zece minute Elsa intră şi se aşeză în fotoliul adînc din faţa biroului. Imediat se auzi o cheie răsucindu-se în broască şi apăru Stirner. Elsa îi alergă în întîmpinare cu braţele întinse, iar Stirner, luîndu-i mîinile, i le sărută cu duioşie.

— M-ai chemat, Ludwig ?

O luă de braţ şi ieşiră :

— Da, scumpa mea. Am terminat ce am avut de făcut în dimineaţa aceasta, aşa că-mi pot îngădui un ceas de odihnă. Vrei să luăm masa în grădina de iarnă ?

Elsa se lumină la faţă :

— Ne vedem atît de rar.

— Ce să fac, scumpa mea... Bătălia e în toi !... Ştii că averea ta s-a triplat ? Iar peste cîteva zile vei fi stăpînă pe capitalurile tuturor băncilor particulare din ţară.

Se aşezară la masă. Stirner turnă vin în pahare.

— Vei fi regina bursei ! Sorbi o înghiţitură. De altfel, nu va mai exista nici un fel de bursă. Bursa va fi aici. Dacă nu erai măritată, cîţi prinţi de sînge ţi-ar fi oferit bucuroşi mîna şi inima ! Dar şi eu, nu poţi să spui că-s de lepădat. Datorită mie...

— Vai, dar n-am spus-o niciodată !

— N-ai spus ?... Cu atît mai bine.

Ciocniră.

— Ştii, Ludwig, aş fi mai fericită dacă în loc să-mi fi triplat averea, ai sta de trei ori mai mult cu mine. Mi-e atît de urît singură... Nu trăiesc decît pentru clipele cînd ne vedem...

— Mai ai puţină răbdare, draga mea. După ce-i voi doborî pe ultimii noştri adversari, ţi-i voi zvîrli la picioare ca pe o pradă de război...

Sauer intră şi se înclină respectuos în faţa Elsei. Ea îi răspunse cu un mic semn din cap.

— Iertaţi-mă că vă deranjez. Apoi către Stirner : În hol e un individ care vrea să-ţi vorbească personal. Spune că-i ceva foarte urgent. Am impresia că e un agent al lui Schumacher.

Stirner ieşi.

— Cum se simte Emma ? întrebă Elsa.

— Mulţumesc... Mai bine.

— Vezi că am avut dreptate ? Te-ai speriat degeaba. Emma mamă !... Nici nu-mi vine să cred... Zău că i-ar sta bine să se joace cu păpuşile... Am să trec azi s-o văd.

— O să se bucure.

Stirner se întoarse :

— Ai ghicit, Sauer ! În ultima clipă, vulpoiul de Schumacher e gata să-şi trădeze aliatul dacă primesc să-mi fie asociat... A încercat să mă intimideze, mi-a promis marea cu sarea... Într-un cuvînt, a aruncat în luptă întreg arsenalul său de speculant bătrîn.

— Şi ?

— L-am trimis la plimbare. I-am spus : transmite-i domnului Schumacher că n-am nevoie nici de asociat, nici de dădacă. Scurt pe doi ! Stai, Sauer. Serveşte...

Şi se aşezară la şuetă, ca doi buni prieteni pe care îi leagă şi o stimă reciprocă. Recentele furtuni n-au lăsat nici o urmă în inimile lor.

II. CEL MAI PUTERNIC ÎNVINGE

În ziua cînd guvernul urma să aprobe constituirea noii societăţi, rezultată prin fuzionarea băncilor „Münsterberg" şi „Schumacher", Stirner îl chemă pe Sauer la o oră foarte matinală şi-i dădu următoarea dispoziţie :

— Vinde toate acţiunile „Münsterberg" şi „Schumacher" ! Una să nu rămînă !

— Bine, dar într-o singură noapte ele au urcat cu 26 de puncte ! Am fost informat din sursă sigură că guvernul va da aprobarea cerută. Cred că...

— Crezi ce vrei, dar execută întocmai instrucţiunile. Du-te imediat la bursă şi ţine-mă la curent prin telefon !

Sauer dădu din umeri şi plecă. Peste o oră îl sună pe Stirner.

— Acțiunile se vînd ca pîinea caldă ! Cursul urcă mereu.

— Perfect ! Cînd se întrunește guvernul ?

— La două fix !

— Le poți vinde pe toate pînă la ora aceea ?

— Într-o oră, una nu-mi mai rămîne !

— Bine ! Peste o oră mă chemi iar !

Dar Sauer telefonă peste o jumătate de ceas.

— Am vîndut toate acțiunile ! La bursă se petrece ceva nemaipomenit. Mulțimea a înțesat toată piața. Circulația e blocată. Tramvaiele abia își fac loc, iar mașinile...

— Nu mă interesează ! Acțiunile noastre cum stau ?

— Îmi pare rău, dar... au început să scadă...

— Minunat ! Lasă-le să mai scadă, apoi cumpără !

Elsa apăru în ușă :

— Ludwig, ești tare ocupat ?

— ...cumpără tot ce se oferă ! continuă Stirner în receptor. Și sună-mă cît mai des ! Apoi, către Elsa : Da, draga mea. Mănîncă singură. Rămîn lîngă telefon toată ziua și, probabil, toată noaptea !

Elsa nu-și putu stăpîni un gest de ciudă. Stirner puse receptorul în furcă și veni lîngă ea.

— Puțină răbdare, dragostea mea. Astăzi dăm bătălia decisivă. Trebuie s-o cîștig. Mîine vei fi o regină neîncoronată și în mîinile tale vor fi bogății...

— Ludwig, murmură Elsa cu reproș.

— Fie ! Nu-ți mai vorbesc despre asta. Ce face Emma ? Ai fost la ea ?

— Doctorul spune că are ceva la rinichi... Cine și-ar fi închipuit !... Și că o naștere i-ar putea fi fatală.

— Mda... făcu Stirner cu gîndul în altă parte.

— Dar ea spune că mai bine moare decît să renunțe la copil.

— Foarte bine, foarte bine...

Din nou zbîrnîi telefonul. Stirner tresări și o sărută absent pe frunte :

— Fii cuminte și caută de te distrează. Cînd se va termina totul, plecăm pe Riviera !... Alo ! Da...

Elsa suspină şi ieşi.

— La douăsprezece ? Adică peste o oră ?... N-au decît ! Cum afli ce a hotărît guvernul, îmi comunici !

Trînti receptorul şi începu să măsoare cabinetul în lung şi în lat.

— Guvernul se întruneşte la douăsprezece, nu la două cum fusese vorba. Prin urmare experienţa a reuşit ! Acum sînt mai sigur ca oricînd de victorie. Şi dacă am învins acum, voi învinge întotdeauna !... Eşti atotputernic, Stirner !

Încremeni în mijlocul camerei cu capul pe spate, cu ochii întredeschişi şi un zîmbet de deplină satisfacţie pe buze :

— Dar nu, nu e momentul să mă las îmbătat de putere ! Lupta se mai dă încă. Trebuie să-mi concentrez toate forţele pentru ultima lovitură !

Se încuie iarăşi în camera lui, iar cînd ieşi de acolo, peste o oră, avea faţa răvăşită, şi cîteva şuviţe de păr îi cădeau pe fruntea năduşită. Se pieptănă şi se lăsă istovit într-un fotoliu. Pleoapele grele aproape că-i ascundeau privirea.

Telefonul ! Sări ca împins de un resort şi smulse receptorul din furcă.

— Alo !? Da, eu ! Spune, Sauer !

Dar nu era Sauer, ci Spielmann, un agent al lui Stirner.

— O veste formidabilă ! Chiar acum s-a terminat şedinţa guvernului. Cererea a fost respinsă ! Schumacher i-a trîntit-o ministrului în faţă : „Trădătorule !" Aşa a strigat. Pe Münsterberg, ce să spun, l-a lovit damblaua şi l-au dus acasă mai mult mort decît viu !

Stirner nu mai ascultă restul. Puse receptorul la loc cu mîna tremurătoare şi răcni atît de tare „Victorie !", încît Falk, care moţăia încovrigat lîngă fotoliu, sări ca ars şi-şi privi stăpînul cu mirare.

— Victorie, Falk ! !

Aruncă batista într-un colţ al camerei şi porunci :

— Aport !

Din cîteva salturi, cîinele i-o aduse la picioare.

— De-acum înainte aşa o să facă toţi ! Ha-ha-ha !! rîse el sarcastic. Luă cîinele de labele dinainte şi, ridicîndu-l, îl sărută pe cap. Dar pe ceilalţi n-am să-i pup, Falk, pentru că sînt mai proşti ca tine... şi mă urăsc ! Da, mă urăsc ! Dar nu-i nimic. Cu atît mai plăcut îmi va fi să-i pun să facă sluj !

Din nou sună telefonul.

— Sauer ? Da, ştiu ! Mi-a telefonat Spielmann adineaori. Care e reacţia bursei ?

— Explozia unei bombe n-ar fi avut un efect mai mare ! Parcă-i balamuc !

— Acţiunile Münsterberg ?

— Scad vertiginos ! Eşti un geniu, Stirner !

— Lasă complimentele ! Fii atent la ce-ţi spun : cînd acţiunile faliţilor ăstora o să se vîndă la preţul hîrtiei de ambalaj, începe şi cumpără... N-ai grijă, le facem noi să-şi recapete valoarea ! Dă dispoziţii, Sauer, şi poţi să pleci la masă. Ţi-ai îndeplinit misiunea. Eşti liber !

— Mersi de-aşa libertate ! Pe unde să ieş ? Parcă aş fi în mijlocul unei turme turbate. Nici brancardierii de la salvare nu pot răzbate pînă aici să-i care pe toţi leşinaţii şi striviţii de mulţime !

— Ei, dacă tot eşti sechestrat acolo, povesteşte-mi ce se întîmplă.

Şi Sauer povesti : după o consultare de zece minute, curtierii au constatat că devalorizarea hîrtiilor „Münsterberg", „Schumacher" şi-ale celorlalte cîteva mici bănci satelite acestora nu poate fi oprită. Aşadar, faliment ! În fiecare clipă se prăbuşeau averi şi hîrtiile treceau din mînă în mînă.

După miezul nopţii tensiunea atinse apogeul. Nu numai piaţa din faţa bursei, dar şi pieţele învecinate erau înţesate de automobilele marilor acţionari. Vegheau în limuzinele lor, palizi, cu privirile rătăcite. Fiecare buletin anunţa o nouă scădere a cursurilor. Dar chiar în clipa cînd erau comunicate prin telefon şi telegraf, aceste cifre nu mai corespundeau realităţii. Părea că o calamitate cumplită ar fi pustiit oraşul şi toţi sinistraţii s-au refugiat în parcul din

apropierea bursei. Aici, un loc pe-o bancă ori pe bordura de piatră a parcului costă mai scump decît o cameră în cel mai luxos hotel. Spre ziuă, doi agenți de schimb și un bancher își pierdură mințile.

— Moarte lui Stirner ! țipa unul din ei...

Erau atît de furioși, încît trebuiră să-i pună în cămăși de forță și să-i ducă la ospiciu.

O dată cu primele raze ale soarelui, zbuciumul se potoli, cum se sting ultimele pîlpîiri ale unui incendiu. Milionarii de ieri ieșeau împletecindu-se din clădirea bursei, îmbătrîniți cu zece ani, albiți și încovoiați.

Mulțimea se mai rărise. În sfîrșit, izbuti și Sauer să iasă. Se opri în mijlocul pieței, clătinîndu-se de oboseală, și trase cu nesaț aerul proaspăt în piept.

„Aceeași panică domnește în toată țara... gîndi el. În noaptea aceasta sute de mii de oameni au fost ruinați, milioane de mici acționari și-au pierdut economiile. Nebunul acela îl acuza pe Stirner... Dar ce vină are Stirner ? Cel mai puternic învinge !... Teribil e Stirner ăsta ! Are un cap !"

Zîmbi și căscă cu poftă.

Iar Stirner, după ce primi ultimul raport, se ridică de la birou și se întinse cu voluptate. Îl cuprinsese oboseala plăcută a omului care a muncit din greu, dar cu spor. A învins ! Și victoria lui însemna mai mult decît îngenuncherea cîtorva bancheri și miniștri. Nu mai încăpea îndoială că poate oricînd învinge rezistența omului ! Iată dovada. La început familia Gottlieb, apoi Emma, Sauer, Elsa... Și-acum, ăștia !

— Nimeni nu-mi mai poate ține piept ! Curînd voi fi stăpînul lumii ! rosti orgolios.

Nu-i era somn.

Urcă și bătu la ușa Elsei.

Era îmbrăcată. Nici ea nu se culcase. Deschise îndată și strălucind de fericire întinse brațele spre el.

— În sfîrșit, ți-ai adus aminte că exist și eu pe lume !

III. VILA ALBĂ

Banca „Elsa Glück" (pe firmă continua să figureze numele de fată al Elsei) era suveranul absolut al lumii financiare.

Elsa nu se simțea deloc mai puternică. Ca și mai înainte, rătăcea singură prin casa pustie, și numai puținele clipe petrecute cu Stirner dădeau un rost vieții ei nefericite. Stirner era și acum foarte ocupat, iar cînd vroia s-o vadă, Elsa — cuprinsă de dulci fiori — se grăbea să coboare. Se întîmpla ca zile în șir să se întîlnească numai la micul dejun. Îi spunea distrat cîteva cuvinte și se făcea nevăzut. Alteori pleca din oraș pentru mai multe zile. Atunci ea cădea într-un fel de apatie și se surprindea că nici nu-i este dor de el. Cînd se întorcea, îl primea destul de rece. Stirner se întuneca la față, se încuia în camera lui în care nici ea n-avea acces, și după cîteva minute Elsa se trezea palpitînd de dragoste.

Stirner nu-și căpăta imediat buna dispoziție. Tăcea, muncit de un gînd tainic... Dar duioșia și drăgălășeniile Elsei reușeau pînă la urmă să topească gheața, deșteptînd în Stirner soțul atent și iubitor. Elsa prețuia nespus aceste clipe atît de rare...

Călătoria făgăduită se amîna mereu.

Acum ambițiile lui Stirner țînteau și mai departe : să pună mîna pe întreaga industrie a țării, speculînd împrumuturile contractate de mai toate întreprinderile la banca „Elsa Glück".

Industriașii se apărau cu disperare, dar Stirner acapara metodic fabrici și uzine.

Abia după victoria definitivă îi spuse lui Sauer, fiind și Elsa de față :

— În sfîrșit, mă pot odihni și eu ! Plecăm, ce-i drept cu oarecare întîrziere, în călătoria de nuntă. Dumneata, Sauer, o să te descurci și fără mine. În linii mari, lupta s-a terminat. Au rămas doar cîteva formalități de îndeplinit. Vei protesta polițele „ultimilor mohicani", vei scoate întreprinderile lor la

licitație, și tot tu le vei cumpăra, pentru că în afară de noi nu dispune nimeni de capitalul necesar. Mîine dimineață plecăm cu avionul... Ce-ți mai face soțioara ?

Sauer clătină din cap foarte abătut :

— Nici n-ai mai recunoaște-o. E foarte schimbată...

— Păi e firesc, încercă să-l liniștească Stirner. Sarcina...

— Nu despre asta e vorba, se fîstîci Sauer. I s-au umflat rău picioarele și fața. N-a vrut să asculte de medici și acum nașterea este inevitabilă... Mă tem pentru păpușica mea...

— Lasă, nu fi neliniștit. În curînd va trebui să ai grijă de două păpuși. Capul sus, Sauer ! Îi vei avea la dispoziție pe cei mai iluștri profesori. Așadar, ne-am înțeles ? Mă ții la curent cu tot ce se întîmplă. Complimente soției.

În ajunul plecării, Stirner a vegheat toată noaptea în camera lui. Elsa căzuse într-o stare vecină cu somnul. Prin toropeala care o cuprinsese se simțea străbătută de un fel de fluide nervoase sau de curenți electrici. Inima i se topea de dragoste pentru Ludwig. De cîteva ori întinse mîinile în neștire și șopti :

— Ludwig ! Iubitul meu !

În zori, avionul particular al băncii „Elsa Glück" decolă cu destinația Menton, unde, cu puțin înainte de moarte, Karl Gottlieb cumpărase o vilă superbă.

După viața de captivă dusă în ultimul timp, călătoria i se părea Elsei un vis.

Lupta între dorința de a-l privi pe Ludwig și aceea de a admira priveliștea neobișnuită ce se desfășura sub aripile avionului. Îmbătată de atîta fericire, fredona : „Ca o rîndunică, pretutindeni zbor"...

— Am să schimb textul, spuse ea rîzînd. În loc de „pretutindeni zbor" să pun : „după tine mor" ! Vai ce nostim ! De aici se văd numai acoperișurile de țiglă. Și ce mici par casele, ca niște cuburi risipite pe un covor verde. Iar punctele acelea... Aha, e o turmă ! Ce sînt crestele înzăpezite din zare ?

— Alpii.

— Am şi ajuns?! Vom zbura deci mai sus decît vulturii! N-am fost niciodată atît de fericită.

Aterizară cu bine pe micul aeroport de lîngă Nisa şi peste o oră intrau în vila lor, situată pe ţărmul mării, în împrejurimile Vengtimigliei, aproape de frontiera dintre Franţa şi Italia. Era o vilă superbă, numai din marmoră albă şi scăldată în verdeaţă. Ramurile portocalilor atîrnau, pline de roade aurii. În faţa vilei te îmbia o mică pajişte umbrită de palmieri şi împurpurată de garoafe.

Singurul neajuns: vecinătatea liniei ferate. Trenurile treceau la intervale scurte, cu zgomot asurzitor. Dar nici asta n-o supăra pe Elsa: noaptea dormea ca legănată, iar ziua făceau excursii în munţi, se plimbau cu iahtul sau cu hidroavionul pînă la Nisa şi înapoi. Castelul miniaturalului principat Monaco, aciuat la poalele unor stînci galbene ca un cuib de rîndunică, părea o jucărie. De-a lungul ţărmului, valurile înşirau o salbă de spumă. Oamenii de pe plajă, priviţi de sus, mişunau ca furnicile. Iar cînd pilotul îndrepta botul cenuşiu al aparatului spre larg, li se deschidea în faţa ochilor o privelişte şi mai uimitoare. Datorită unei iluzii optice, linia orizontului părea neobişnuit de înaltă, iar marea li se înfăţişa ca o cupă adîncă, albastră, acoperită cu o altă cupă azurie, răsturnată — cerul. Aveau impresia că hidroavionul este suspendat în interiorul unei sfere. Jos se mişcau încet iole şi iahturi cu pînze... Elsei îi rîdea inima de încîntare şi de fericire. Se întorcea la vilă mai veselă şi mai plină de viaţă ca oricînd.

După cutia de sticlă, raţionalizată, rece şi aproape pustie, vila aceasta avea ceva din căldura şi intimitatea unui cămin adevărat. Gottlieb nu apucase să-şi introducă aici năstruşnicele-i invenţii. Mobilierul, deşi cam demodat, era elegant şi comod. Pianul, nici el nou, dar de o marcă celebră, fu pentru Elsa o plăcută surpriză şi deseori seara făceau muzică. Uşa dinspre verandă rămînea mai tot timpul larg deschisă. Luna, răsărind, dura pe ape un pod de

argint. Tuberozele înviorate de răcoarea nopții răspîndeau o aromă îmbătătoare.

Melodiile pe care le cînta adînceau vraja senină a acestor nopți meridionale.

Se părea că și Stirner se odihnește. Trăsăturile i se destinseseră și gura nu-i mai era strîmbată de oribilul său zîmbet ironic. Uneori doar, o fixa pe Elsa cu o privire tristă.

La începutul celei de-a doua săptămîni, Elsa simți în ea o schimbare ciudată. Ceva ca trecerea de la vis la trezie. Se retrăgea în camera ei și rămînea mult timp singură. O năpădeau tot felul de gînduri. Și din nou se surprindea că îl iubește mai puțin pe Ludwig. În momentele acelea îi părea iarăși urît și antipatic.

Stirner își dădea seama ce se petrece în sufletul Elsei și se posomorî. Nici de la Sauer nu primea vești prea îmbucurătoare. Dușmanul își scotea iarăși capul. Cîteva bănci s-au redeschis. Mai mulți dintre marii industriași au obținut împrumuturi în străinătate și și-au plătit poliţele, putînd astfel să respingă robia financiară a lui Stirner. Dar mai rău era că în lipsa lui presa pornise împotriva lui o campanie susținută, demonstrînd cît de primejdioasă este pentru stat și pentru interesele națiunii concentrarea finanțelor și industriei țării în mîinile unei singure bănci, banca „Elsa Glück" ! Ziarele guvernamentale erau la fel de pornite împotriva lui Stirner ca și presa particulară.

Succesele uluitoare, nemaipomenite, ale lui Stirner dădeau loc la cele mai neașteptate ipoteze și comentarii. Majoritatea ziarelor erau de părere că, oricare ar fi explicația acestor succese, ele depășesc limitele normale și, în consecință, împotriva lui Stirner ar putea fi luate și măsuri neprevăzute de lege. Nu era exclus ca guvernul să emită un decret special în acest sens. Sub presiunea opiniei publice, miniștrii care nu aprobaseră constituirea societății anonime Münsterberg și Schumacher au fost nevoiți să demisioneze, deși ancheta discretă făcută din ordinul ministrului de justiție nu descoperise în conduita lor nimic infamant sau, mai concret, nu se putuse do-

vedi că ar fi fost mituiți de Stirner. Münsterberg nu putuse supraviețui loviturii. Schumacher a încercat să se sinucidă, dar a fost salvat și, îndată ce i-a permis sănătatea, a plecat în America...

Acestea erau noutățile din ultima săptămînă. Stirner ajunsese o celebritate mondială. Numele lui era pe toate buzele. La Menton, trăiau foarte retrași. Și aici însă, cînd se întîmpla să apară în public, îi urmăreau priviri curioase, pline de spaimă, așa că pînă la urmă Stirner prefera să se lipsească de orice societate.

Cît timp Elsa a fost drăguță cu Stirner, totul mergea bine. Dar de cînd se purta tot mai rece, buna dispoziție îi pierise. Într-o bună zi s-a apucat de lucru : a pus să i se aducă foi de tablă, plasă de sîrmă, izolatori, rezistențe și alte materiale electrotehnice, le-a dus pe toate într-o cameră din fundul vilei și s-a închis acolo.

În dimineața următoare Elsa era din nou numai dragoste și duioșie. Dar nici asta nu-l bucura. Pentru a-și alunga propriile-i gînduri negre, îi propuse să facă împreună o excursie în munți, mai ales că n-au ieșit de mult din casă. De data aceasta Elsa primi cu bucurie.

După o bună bucată de drum, se opriră să se odihnească într-o căsuță albă, strălucind de curățenie. Gazda — o bătrînică vorbăreață și curioasă nevoie mare — le aduse o cană de lapte și-i întrebă de unde vin.

— Dinspre Vengtimiglia, îi răspunse Elsa, binevoitoare.

Găsind sămînță de vorbă, bătrîna începu să turuie :

— Aha, știu. Am auzit că a apărut antihristu pe-acolo, maică... unul Stirner... Acu, vorba aia, gura lumii-i slobodă ! Cică Stirner ăsta și cu nevastă-sa îs avuți nevoie mare, dar că nu-i lucru curat cu bogăția lor. Nu știu cîți, maică, au ajuns la sapă de lemn, iar alții s-au prăpădit... Mult sînge și multe lacrimi au curs din pricina lor !...

Un servitor de la vilă, apărut în ogradă, întrebă ceva pe un copil, apoi dădu buzna în odaie, fără a mai aştepta să fie poftit.

— Iertaţi-mă, domnule Stirner, spuse omul, ştergîndu-şi fruntea îmbrobonită, dar mi-aţi poruncit să vă aduc imediat telegramele urgente. Asta chiar acum a sosit...

Bătrînica scăpase ştergarul din mînă şi se holba îngrozită la „antihrist".

Stirner deschise telegrama, o citi şi sări în picioare furios :

— Poţi pleca, Jean ! îşi concedie el sluga şi, aruncînd o monedă de aur bătrînei uluite, o ajută pe Elsa să se ridice. Să mergem ! Trebuie să ne facem imediat bagajele.

Bătrîna se uită lung în urma lor, apoi, murmurînd o rugăciune, luă galbenul cu două surcele şi-l aruncă în groapa de gunoi.

— Ptiu ! Bani blestemaţi !

— Ce s-a întîmplat, Ludwig ? se alarmă Elsa. Vai, dragul meu, ne şi întoarcem acasă ? Atît de repede ? Cuprinse cu o privire tristă marea, ţărmul, cerul, luîndu-şi parcă adio.

— Trebuie neapărat să fiu acolo ! Sauer îmi telegrafiază că duşmanii, profitînd de lipsa mea, au reluat lupta.

Faţa îi era dură, necruţătoare.

Îşi smulse mîna de sub braţul Elsei şi zbieră agitîndu-şi pumnii :

— Vă pun eu cu botul pe labe, afurisiţilor !

Acasă, Stirner constată că situaţia e mult mai gravă decît îşi închipuise. Zeci de bancheri ruinaţi, unindu-se, au înfiinţat bănci noi, care concurau supărător banca „Elsa Glück". Izbutiseră nu numai să-i sustragă o parte din clientelă, dar să şi răscumpere cîteva fabrici şi uzine căzute în robia financiară a lui Stirner. În plus, guvernul se pregătea să treacă prin parlament un proiect de lege : „Cu privire la instituţiile bancare", vădit îndreptat împotriva lui.

Uitînd de Elsa, Stirner se aruncă în luptă. Din nou rămînea închis zile întregi în camera lui.

De data aceasta le veni repede de hac adversarilor. Concurenții fură literalmente puși cu botul pe labe și nu se mai auzi nimic despre legea ce urma să îngrădească activitatea lui Stirner. Ba dimpotrivă, cîteva legi noi veneau să oficializeze rînduielile introduse de Stirner în practica bancară.

Urmă o perioadă de relativă acalmie. Stirner găsea mai mult timp pentru Elsa, își reluă cercetările științifice, începu să se ocupe îndeaproape de „menajerie" și construi cîteva aparate complicate.

Se simțea însă extenuat după tensiunea în care trăise atîta vreme. Medicul îi dădu un diagnostic deloc îmbucurător : astenie nervoasă. Mai îngrijorător era faptul că apăsătorul sentiment de singurătate se accentua cînd ducea o existență relativ normală. Iar dezmierdările Elsei, în loc să-l liniștească, dimpotrivă, uneori îl enervau.

— Crezi că asta am vrut !? Să mă mîngîi eu cu mîna ta !?!

Zadarnic încerca Elsa să pătrundă înțelesul acestor vorbe.

Numai muzica avea asupra lui o înrîurire balsamică. Dezolantul sentiment al singurătății îl chinuia îndeosebi seara, întocmai ca pe biblicul Saul. Atunci alerga la „David", cum o numea în acele clipe pe soția lui, și o ruga :

— Cîntă, Elsa. Te rog ! Vreau muzică. Numai ea îmi dă alinarea...

Elsa îi cînta nocturnele lui Chopin, de o visătoare melancolie. Revedeau atunci imagini din prima săptămînă petrecută la vila albă, cînd nimic nu le umbrise fericirea. Mirosul florilor din grădina de iarnă accentua iluzia unei calde nopți meridionale. Dar simțămîntul fericirii pierdute nu-i părăsea nici atunci.

— Sper că nu vă deranjez, auziră într-o seară glasul lui Sauer. Puteți să mă felicitați ! Am un băiat !

Stirner și Elsa se ridicară tulburați.

— M-am zăpăcit! Puteam să vă dau nu telefon, urmă Sauer. Era palid de oboseală, dar fericit. N-am închis un ochi toată noaptea. Prin ce emoţii am trecut!... Acum... Emma a adormit...

— Şi... totul e bine?

— A avut o naştere grea şi e foarte slăbită. Ştiţi, complicaţiile la rinichi. Medicii spun că va trebui să plece în sud şi, probabil, pentru mai multă vreme. Dar nu vrea să plece fără mine. V-aş ruga să-mi daţi un concediu.

Se uita rugător cînd la Stirner, cînd la Elsa.

Stirner se gîndea.

— Bineînţeles. Nu-i aşa, Ludwig? spuse Elsa.

— Îţi dau răspuns peste două zile. Cred că se aranjează. Pînă una-alta, dă-mi voie să te felicit pentru venirea pe lume a lui Sauer-junior.

Sauer se înclină.

— Iertaţi-mă, sînt foarte grăbit.

Ieşi repede, lăsîndu-i pe cei doi duşi pe gînduri.

IV. PSIHOZĂ ÎN MASĂ

Trecură două zile, trecu şi o săptămînă, dar de plecarea lui Sauer şi a Emmei tot nu putea fi vorba. Stirner aproape că nu ieşea din camera lui. Era tot mai morocănos şi preocupat. Adio serile de muzică din sala mare! Elsa ar fi vrut uneori să coboare la el, dar ceva o oprea. Rătăcea singură prin sala mare şi frîngîndu-şi mîinile şoptea:

— Nu mai pot, nu mai pot...

La sfîrşitul săptămînii, chipul lui Stirner începu să pălească în mintea ei, iar cînd reuşea să şi-l reînvie, i se părea străin, ba chiar odios.

I se întîmpla tot mai des să privească nedumerită în jur, de parcă s-ar fi aflat pentru întîia oară

în această casă. Gîndul îi zbura mereu la Sauer... „Dragul meu Otto, de cînd nu te-am văzut!..." Uitase că-i căsătorit, că are un copil. Cînd îl întîlni într-o seară, îl privi cu atîta duioşie, încît tînărul se opri mirat, apoi căzu pe gînduri, cu aerul unui om care se căzneşte să-şi amintească ceva.

— Otto, îl chemă ea duios, de o veşnicie n-am mai stat de vorbă... De ce mă ocoleşti? Şi, apropiindu-se, adăugă în şoaptă: Sînt atît de singură... Îmi lipseşti mult, Otto...

Erau singuri în cameră.

Otto se lăsă pe un scaun lîngă Elsa şi-şi frecă fruntea cu mîna. Cuvintele ei calde răscoliră amintiri adormite. Faţa bărbatului trăda o luptă chinuitoare. Deodată un gînd îi însufleţi privirea. O prinse de mînă şi, privind-o galeş, rosti cu glas întretăiat:

— Da, draga mea, ai dreptate! Elsa, scumpa mea! Cum de am putut să te uit? Nu ştiu ce se petrece cu noi dar, uite, în clipa asta parcă mi-a luat cineva un văl de pe ochi, parcă acum te revăd, după o lungă despărţire... Unde ai fost, Elsa? Ce-ai făcut în tot acest timp?

Nu se mai săturau uitîndu-se unul la altul, ca şi cum într-adevăr s-ar fi regăsit după o lungă şi grea despărţire.

Vorbeau de dragoste, de chinul singurătăţii, de bucuria revederii...

Ceasul bătu o dată, apoi încă o dată, trezind ecouri în odăile pustii, iar ei vorbeau mereu, uitînd de tot şi de toate.

Nu-şi făceau planuri, nu răscoleau trecutul, nu se gîndeau la viitor. Pur şi simplu se îmbătau de fericirea acelor clipe, orbiţi de raza de lumină care străpunsese pe neaşteptate bezna ce învăluia gîndurile şi simţămintele lor adevărate. Şi din nou se auzi pendula.

— Vai, e miezul nopţii, se sperie Elsa. Pe mîine, scumpule... Şi ea, cea dintîi, îl îmbrăţişă pe Sauer şi-şi lipi buzele de ale lui într-o lungă şi pătimaşă sărutare.

Dar acest „mîine" nu mai veni.

Stirner, absorbit de muncă, îi scăpase de sub influența lui, dar numai pentru scurt timp. Lucra la un aparat cu ajutorul căruia avea să-și extindă puterea asupra oamenilor. O serie de complicații survenite pe parcurs, ca și proiectele lui noi, de proporții colosale, făceau acest aparat indispensabil.

Grație măsurilor luate, producția întreprinderilor industriale acaparate crescuse enorm, mărfurile se ieftineau și piața internă era suprasaturată de ele. Stirner se pomeni în fața unei dezastruoase crize de supraproducție. Exista o singură salvare : cucerirea pieților externe. Pentru aceasta însă trebuiau biruite obstacole uriașe. Temîndu-se de concurența mărfurilor sale ieftine, celelalte state recurseseră la puternice bariere vamale. Aceste bariere trebuiau înlăturate cu orice preț. Războiul economic cu concurenții din străinătate intrase într-un stadiu care implica pericolul unui conflict armat. Dar lui Stirner nu-i era deloc ușor să declare un război adevărat. E drept că făcea ce voia cu guvernul. Totuși, se putea aștepta la orice surpriză din partea miniștrilor nesupravegheați. Îi va strivi pe toți și va rămîne el singur, cîrmuitor unic și absolut al țării ! Va supune voinței sale milioane de oameni, le va sugera că un război este necesar, și ei se vor duce bucuroși la moarte, cum se duceau soldații lui Napoleon !...

Pentru aceasta avea nevoie de o armă extrem de puternică, o armă „cu bătaie lungă", care să subjuge gîndurile și voința oamenilor... Lucrînd cu îndîrjire la crearea noului aparat, îi neglijase un timp pe cei din jur.

Chiar în ziua cînd Elsa și Sauer se despărțiră cu o lungă sărutare, Stirner pusese la punct noul aparat. Frînt de oboseală, adormi, iar noaptea, trezindu-se, își aduse aminte de Elsa și de Sauer. Atîta fu de-ajuns ca în inimile lor să se producă o schimbare radicală. Sauer își adora din nou „păpușica" și copilul, iar Elsa murmura cu duioșie în somn numele lui Stirner.

Dimineaţa coborî în cabinetul soţului ei, îl sărută pe frunte şi-i spuse :

— Dragă Ludwig, două lucruri vreau să te rog...

— Nu mai spune ! Chiar două ?... Poruncă, stăpînă !

— A venit Gottlieb...

— Iarăşi ?

— Nu bătrînul, ci Rudolf.

— Păi ăsta-i taică-său întreg ! Pariez că tot după bani a venit. Am ghicit ?

— Rudolf s-a certat cu bătrînul cînd a aflat că a luat de la noi două sute de mii şi lui nu i-a dat nici un ban. Acum ne roagă...

— Exclus !

— Dar sîntem atît de bogaţi ! Ce contează...

— Tocmai de-aia ! Să arunci o pomană unui bătrîn, treacă-meargă, dar dacă îi dăm ceva neisprăvitului ăstuia, ne aprindem paie în cap. O să-şi închipuie că l-am jefuit, că acum ne mustră conştiinţa şi nu mai scăpăm de el. O să încerce să ne şantajeze... Bătrînul s-a mulţumit cu cît i-am dat, pe cînd Rudolf... Ăsta-i primejdios ! Nu, nu, draga mea. În interesul tău, refuz s-o fac !

— Bine, dar... aproape că i-am făgăduit...

Stirner se gîndi. În dimineaţa aceea era bine dispus. O idee poznaşă îl făcu să zîmbească.

— Lasă, Elsa, că discut eu cu el, aici, faţă de tine. Ia loc, te rog... şi iartă-mă o clipă. Trecu în camera lui şi se întoarse imediat. Am să-i joc o farsă, să-i tai pofta să mai calce pe-aici. Aş fi putut să-l fac să uite că existăm pe lume, dar nu-mi convine să măresc prea mult numărul „tutelaţilor", încheie Stirner, fără să-i explice Elsei sensul acestor cuvinte.

Porunci valetului să-l poftească pe domnul Gottlieb.

Acesta nu avea deloc aerul unui solicitator. În inima lui, lăcomia care îl adusese aici se lupta cu înfumurarea.

— Ia loc, tinere domn. Ai nevoie de bani ?

Rudolf simţi că-şi iese din fire, dar reuşi să se stăpînească. Numai faţa lui pistruiată se făcu roşie ca focul.

— Da, îmi trebuie bani, răspunse el fără să se aşeze, şi am, cred, destule motive să vi-i pretind...

„Ce dobitoc ! gîndi Stirner. Şi-a şi dat cărţile pe faţă."

— Domnule Gottlieb, dacă pui problema în felul acesta, te poftesc să te adresezi instanţelor în drept şi să demonstrezi acolo în ce măsură sînt întemeiate pretenţiile dumitale.

— În afară de norme juridice mai există şi norme etice, debită Rudolf o frază dinainte pregătită. Sub raport moral, drepturile mele nu se cer demonstrate.

— Tinere, noi nu sîntem instituţie filantropică.

— Ascultă ! Cu mine nu-ţi merge ! izbucni Rudolf. Ori îmi dai cît îţi cer, ori...

— Aha, mă ameninţi ? În cazul acesta am să te dau afară cu toate onorurile.

Fluieră. În camera de alături se auziră paşi moi dar apăsaţi. O namilă de urs intră, legănîndu-se în două picioare, se apropie de Rudolf şi, proptindu-se cu labele în pieptul lui, începu să-l împingă spre ieşire.

Alb ca varul la faţă şi tremurînd de groază, Rudolf, cînd se văzu lîngă uşă, făcu stînga împrejur şi o rupse la fugă, ţipînd ca din gura de şarpe. Ursul — după el.

Elsa se sperie şi ea, dar Stirner, răsturnat în fotoliu, se prăpădea de rîs.

— Aşa eşti sigur că ai scăpat de vizitatorii nepoftiţi. Ăsta nu mai calcă pe-aici...

Sună telefonul.

— Da, Stirner ! A, tot dumneata eşti, domnule Gottlieb ! N-o să mi-o ierţi niciodată ? Ei, nu mai spune ! Şi ce dacă eşti bun ochitor ?... Oricum, nu te sfătuiesc să mai calci măcar prin preajma casei. Te previn că am dat ordin amicilor mei patrupezi să te sfîşie în bucăţi ca pe un ied dacă mai apari. Cum ? L-am omorît pe unchiul dumitale ? Şi eu

care n-am ştiut nimic !... Mă rog, te priveşte !... N-ai decît... E un cretin sinistru, bombăni Stirner, punînd receptorul la loc.

— Vai, Ludwig, se poate să-l sperii în halul ăsta ?

— E cea mai inofensivă armă din arsenalul luptei dintre oameni... Dar parcă mai voiai să mă rogi ceva ?

— Nu ştiu dacă...

— Fii liniştită. Oricare ar fi cel de-al doilea protejat, nu-l trimit în braţele ursului. Ascult !...

— E vorba de Emma. Am fost s-o văd. Mă imploră să-i dau concediu lui Sauer ca să plece amîndoi în sud. Trebuie să se trateze neapărat, şi nu vrea să se despartă de el.

— Acum da, se poate. Mă descurc şi fără Sauer. Frunzărind ziarele de dimineaţă, repetă : Acum se poate. Apropo, ai văzut asta ? Nostim, nu ? Citeşte tare.

Elsa luă ziarul şi citi articolul însemnat de Stirner cu creion roşu.

PSIHOZĂ ÎN MASĂ

„Ieri scară s-a observat în oraşul nostru un fenomen ciudat. La orele 23, timp de cinci minute, mai mulţi oameni — numărul lor n-a fost încă precizat, dar se presupune că se apropie de zece mii — au simţit încolţind în mintea lor o idee fixă sau, mai precis, au fost obsedaţi de melodia binecunoscutului cîntec : „Ach, du lieber Augustin". Obsesii de acest gen sînt destul de frecvente la persoanele nervoase. Surprinde însă răspîndirea şi simultaneitatea fenomenului. Şi unul din reporterii noştri a căzut pradă acestei obsesii. Să-i dăm cuvîntul :

«— Mă aflu la cafenea cu un pricten, cunoscut critic muzical, adept fervent al muzicii clasice. Prietenul se plîngea că de la o vreme gusturile publicului lasă de dorit, că scenele sînt năpădite de jaz-uri barbare, în timp ce operele clasicilor Mozart, Beethoven, Bach sînt tot mai rar interpretate. Îl ascultam cu luare-aminte, fiind eu însumi un iubitor al muzicii clasice, cînd deodată mă pomenesc fredonînd în gînd: „Oh, du lieber Augustin" !... Dacă ar afla, mi-am spus eu cu groază, nu mi-ar mai vorbi toată viața! Criticul continua să vorbească, dar aveam impresia că şi pe el îl frămîntă ceva... Din cînd în cînd scutura din cap ca pentru a alunga o muscă sîcîitoare. Pe fața lui se citea spaima şi nedumerirea. În sfîrşit tăcu şi începu să bată cu linguriţa în pahar. Stupoare: bătea tactul melodiei care îmi umbla şi mie prin cap. M-a străfulgerat o bănuială, dar nu îndrăzneam să i-o destăinui.

Ce a urmat, a uluit toată lumea din local.

Dirijorul a anunţat: „Poetul şi ţăranul" de Souppé, a ridicat bagheta şi a dat semnalul de începere. Ei bine, orchestra a început să cînte: „Oh, du lieber Augustin" !... Şi, vă rog să reţineţi, în acelaşi ton. Eu, criticul, lumea de la celelalte mese, am sărit toţi în picioare şi am rămas aşa cam un minut, paralizaţi de surpriză. Apoi am început să cîntăm şi noi, de-a valma, gesticulînd; acceaşi melodie ne obseda pe toţi. Exact peste cinci minute fenomenul a încetat.»

După informaţiile de care dispunem, acceaşi obsesie a cuprins aproape întreaga populaţie a cartierelor din preajma Pieţei Bursei şi Străzii Băncilor. Mulţi cîntau melodia pe stradă, uitîndu-se îngroziţi unul la altul. La operă, în locul duetului: „O noapte de iubire", Faust şi Margareta s-au pomenit cîntînd în acompaniamentul întregii orchestre: „Ach, du lieber Augustin". Cîţiva spectatori au înnebunit subit şi au fost internaţi la ospiciu.

Care să fie cauza ciudatei epidemii? S-au emis mai multe ipoteze. Reputaţi oameni de ştiinţă opi-

nează pentru o psihoză în masă al cărei mod de propagare nu a fost încă elucidat. Deşi «maladia» s-a manifestat într-o formă inofensivă, îngrijorarea publicului este lesne de înţeles. Întotdeauna necunoscutul, inexplicabilul inspiră teamă şi stîrneşte imaginaţia. Există şi temerea că maladia s-ar putea repeta în forme mai grave. Cum s-o combaţi? Cum să te fereşti de ea? Nimeni nu ştie, aşa cum nimeni nu-i cunoaşte cauzele. O comisie formată din oameni de ştiinţă, din care fac parte şi reprezentanţi ai parchetului, încearcă să lămurească misterul melodiei ce a ajuns să terorizeze publicul. S-ar putea ca fenomenul să nu fie atît de grav şi îngrijorător cum îşi închipuie unii...“

Elsa se uită mirată la Stirner.

— Ce înseamnă asta, Ludwig?

— Asta înseamnă, scumpo, că totul e în regulă! Şi-acum hai la masă.

•

V. COMITETUL SALVĂRII PUBLICE

În ciuda asigurărilor liniştitoare ale ziarelor, misterioasa întîmplare cu veselul cîntec german se dovedi doar începutul unei adevărate epidemii de demenţă în masă.

La mai puţin de o săptămînă se petrecu un fenomen similar, mai grav însă şi de mai mari proporţii, care alarmă nu numai marele public, ci şi guvernul.

Exact la ora 12, într-o zonă a oraşului, perfect delimitată, se opri pentru un singur minut orice mişcare. Ai fi putut crede că are loc o scurtă grevă de protest, perfect organizată.

În instituţii, munca încetă ca la semnalul unei baghete magice. Funcţionarii se opriră din scris,

de parcă paralizia le-ar fi încătușat mîinile.

În magazine, vînzătorii încremeniră cu marfa întinsă spre cumpărători, muți, cu gurile căscate și cu zîmbetul profesional pe buze. În restaurante muzicanții, cu arcușurile în mînă, încremeniră ca niște statui, așa cum i-a surprins inexplicabilul fenomen; la fel și consumatorii — care cu ceașca ridicată, care cu furculița dusă spre gură.

Străzile și piețele cuprinse de ciudata paralizie aveau un aspect straniu. Iată, de pildă, doi gardieni escortînd un arestat. Acesta ar putea să fugă de paznicii lui împietriți, dacă n-ar fi încremenit și el cu un picior în aer. În piață, un băiețaș zdrențăros, cu picioarele rășchirate a fugă și cu trupul aplecat înainte, întinde mîna să fure o plăcintă. Precupeața se repede la el ca o cloșcă ce-și apără puii de uliu. Dinamismul și expresivitatea acestui grup ar fi stîrnit invidia oricărui sculptor. Părea o scenă de pantomimă, surprinsă de un aparat de fotografiat...

Pe străzi însă, această paralizie în masă avu urmări dezastruoase. Nenumărate victime se semnalară mai ales la limitele zonei. Cînd un pieton pătrundea în interiorul acestor limite rămînea stană de piatră, în timp ce de o parte și de cealaltă a zonei circulația se desfășura normal. Automobilele care pătrundeau din viteză în „zona moartă" o străbăteau în virtutea inerției, ajungînd de partea cealaltă. Dar în cele cîteva clipe cît dura „traversarea", șoferul și pasagerii nu erau capabili nu numai să facă o mișcare, dar nici măcar să gîndească. De aceea automobilele nu virau la coturi, se izbeau de ziduri, se tamponau, se încălecau, îngrămădindu-se în șiruri lungi. Deraiară două trenuri urbane. Unul dintre ele, sfărîmînd parapetul, se prăbușise în mijlocul străzii.

N-apucă populația să se dezmeticească bine, că o lovi o altă năpastă: un val de furie bîntui orașul timp de cinci minute. Era un fel de frenezie paroxistică. De data aceasta nebunia se manifestă printr-un singur răcnet: „Război!"

— Vom lupta pînă la victorie ! Moarte duşmanilor ! urlau bărbaţii, agitînd bastoane şi umbrele, ţipau isteric femeile, răcneau bătrînii şi copiii — intonînd distonant imnul naţional. Chipurile lor erau fioroase. Păreau ameţiţi de sînge şi se năpusteau, gloată, în neştire, de parcă ar fi avut înaintea ochilor un duşman de moarte.

— Vrem război ! Trăiască războiul ! ! Moarte sau victorie ! ! Atît de mult doreau să se arunce în luptă, să ucidă, să vadă sînge curgînd, încît pe străzi se iscară încăierări cumplite. Se băteau bărbaţii, copiii. Cîteva femei tăbărîră asupra unei doamne corpolente, pe care o luară drept străină, şi o bătură cu umbrelele de rămaseră din ele numai spiţele strîmbate. Cu feţele palide, cu ochii scăpărînd de ură, fără pălării şi cu părul fluturînd în vînt, femeile îşi maltratau victima cu un fel de voluptate sadică. Bărbaţii erau la fel de bănuitori. Peste tot li se năzăreau că văd spioni. Un grup întreg opri o ambulanţă, convinşi că bolnavul pe care-l transportă e un agent străin. Îi smulseră nenorocitului bandajele de pe trupul plin de arsuri şi, fără să se sinchisească de ţipetele lui sfîşietoare, scormoniră sub pansamente, căutînd documente secrete.

În starea în care se aflau, absolut toţi — bărbaţi, femei, bătrîni, copii — s-ar fi dus fără şovăire la luptă, fără să le pese de primejdie şi mînaţi de un singur gînd : să ucidă.

Criza de nebunie încetă la fel de brusc precum începuse.

Oamenii se cutremurau la vederea răniţilor şi schingiuiţilor ce zăceau pe trotuare şi pe caldarîm, în băltoace de sînge, apoi îşi priveau hainele sfîşiate, părul răvăşit, şi nu puteau înţelege ce i-a apucat.

Curînd după aceea comisia pentru cercetarea „cazului obsesiei muzicale în masă" fu transformată într-un comitet al salvării publice.

Al salvării !... Dar de cine ? Mister ! Nimeni nu se mai îndoia că un duşman nevăzut — poate om,

poate microb — amenință societatea cu un pericol cumplit, fără precedent în istorie. Acest dușman părea diriguitorilor țării mai primejdios decît războaiele și revoluțiile, tocmai pentru că era necunoscut. Nimeni nu știa de unde va veni dezastrul și cum ar putea fi prevenit. Domnea o stare de extremă surescitare. Zilnic se înregistrau sute de sinucideri. Zilnic zeci de oameni își pierdeau mințile. Guvernul și presa făceau eforturi titanice pentru a menține cursul normal al vieții. Nu numai statul era amenințat să se prăbușească. Se clătinau înseși temeliile vieții în comun, iar societatea tindea să se transforme în balamuc.

În capitală, tensiunea ajunsese de nesuportat. Totuși, cîțiva indivizi veroși și mai puțin impresionabili lansau dinadins zvonuri care de care mai năstrușnice, pentru a stîrni și mai multă panică.

— În cîteva zile e de așteptat o recrudescență a bolii. De astă dată ne vom strînge de gît unii pe alții.

— Ni se va opri respirația și vom muri sufocați în chinuri groaznice...

— Toată lumea va adormi și nimeni nu se va mai deștepta din somnul acela...

Erau crezuți.

După cele întîmplate, orice părea cu putință.

Oamenii își vindeau pe nimic casele și lucrurile (cumpărate, bineînțeles, de autorii zvonurilor) și se refugiau în regiuni neatinse de molimă.

Comitetul salvării publice își ținea ultrasecretele ședințe aproape fără întrerupere. Și ca să nu fie descoperiți de dușmanul nevăzut — orice-ar fi și oricine ar fi el — curajoșii membri ai comitetului se întruneau în subsolul primăriei. Cu toate că membrii comitetului se consultau zi și noapte, prin rotație, misterul rămînea nedezlegat.

Părerile experților invitați pentru consultări erau împărțite.

Psihiatrii presupuneau că este vorba de o hipnoză în masă. Această teorie putea explica într-un fel răbufnirea sîngeroaselor instincte războinice, dar

„obsesia muzicală", de proporţii mult mai mari, în nici un caz nu putea fi produsă prin hipnoză. De aceea, chiar aşa inofensivă cum părea, obsesia muzicală era considerată de experţi mult mai îngrijorătoare decît surescitarea bruscă a mulţimii de pe stradă. Ştiinţa cunoaşte exemple de emoţii molipsitoare cu exteriorizări spectaculare, cunoaşte cazuri de izbucnire gregară a unor panici distrugătoare, ca urmare a hipnozei în masă. Forme „latente" de hipnoză în masă însă nu s-au mai pomenit.

Referirile la „minunile" săvîrşite de fachiri cu ajutorul hipnozei în masă nu puteau fi luate în consideraţie, mai întîi pentru că nu au fost verificate şi nici studiate, şi-apoi pentru că nu aveai cum să discerni adevărul de născocirile călătorilor.

Nici „ipoteza microbiană" nu se confirma.

Examenul clinic al victimelor noului „morb" nu dădu rezultatele scontate. Nici un microb sau virus cunoscut ştiinţei nu fu depistat.

— Explicaţia trebuie căutată în cu totul altă direcţie, susţineau inginerii electricieni. Cu siguranţă că este vorba de unde de radio recepţionate nemijlocit de organismul omului.

— Oameni-radioreceptori ? ricanau inginerii bătrîni. E ceva de domeniul fanteziei !

— Şi despre radio se spunea aşa ! parau primii.

Bătrînii ridicau din umeri.

— Vrem dovezi !

— Le veţi avea !

Şi, asemenea colegilor medici, se apucară şi ei de experienţe.

În timp ce oamenii de ştiinţă, închişi în laboratoare, sperau să dezlege misterul cu ajutorul microscoapelor şi al tuburilor catodice, un alt membru al comisiei, Johann Kranz, urmărea o pistă proprie. El nu era savant, ci doar un inspector de poliţie. Avea însă multă experienţă profesională şi mulţi îl socoteau inteligent. Kranz nu se întrebă cine e duşmanul. Microb sau om, el trebuie descoperit prin vechile şi încercatele metode care l-au călăuzit nu o dată spre ţintă : cercetarea urmelor crimei !

Atîta îl interesa. Or urme erau cu duiumul. Totul e să știi să te folosești de ele. Și Kranz se așternu pe treabă, stimulat de gravitatea și de misterul care învăluia toată afacerea, ca și de ambiția de a o lua înainte „ochelariștilor de cărturari".

Veghea nopți în șir în biroul său spațios, plin de „trofee" — fotografii de asasini, amprente digitale, șperacle, tot felul de probe materiale — sistematizînd știrile apărute în ziare și rapoartele poliției despre ultimele evenimente.

Aprindea țigară de la țigară și înota în nori de fum. Din cînd în cînd deschidea larg ferestrele, pentru a aerisi camera. Trecea pe o hartă mare a orașului niște linii punctate, de parcă ar fi și ajuns să-l urmărească pas cu pas pe criminal.

— Gata! exclamă el cînd, în sfîrșit, două din aceste linii se întîlniră, formînd un unghi obtuz.

Era ora patru dimineața. Împături în grabă planul, îl puse într-o servietă roasă, sună după mașină și goni spre primărie.

— Domnilor, misterul se limpezește! strigă el, dînd buzna în sala boltită de la subsol.

Întreaga asistență, destul de numeroasă cu toată ora matinală, începu să se agite.

— Ați dezlegat misterul? se bucură unul din membrii comitetului.

— Am spus că misterul începe să se limpezească, atît! îl readuse la realitate Kranz. Am găsit vizuina criminalului, fie el microb sau om, am găsit focarul de unde pornește misteriosul fluid. În timp ce vorbea, scoase harta și, desfăcînd-o, o întinse pe masă. Metoda mea e foarte simplă: am sistematizat tot materialul referitor la aceste întîmplări inexplicabile, pentru a putea delimita sectoarele cuprinse de „demența epidemică". Iată rezultatele. Din „obsesia muzicală" n-am scos cine știe ce. Ea s-a întins pe o rază de vreo doi kilometri. Depășind această circumferință, ea slăbea treptat, ca la o depărtare de trei kilometri de centrul sectorului să nu se mai înregistreze nici un caz. Focarul se află undeva între Piața Bursei și Strada Băncilor. Aici

obsesia a fost atît de puternică, încît oamenii au cîntat melodia cu glas tare. Din păcate, n-am reuşit să precizez matematic centrul sectorului lovit, pentru că din chestionarea cetăţenilor n-a rezultat destul de limpede gradaţia obsesiei. Persoane care se aflau în acelaşi loc fac declaraţii destul de contradictorii, ceea ce se datoreşte, bănuiesc, unor factori subiectivi.

— Atîta tot? se auzi un glas dezamăgit.

— În ce priveşte primul caz, da. A doua răbufnire mi-a furnizat un material mult mai bogat. Fluidul s-a propagat într-o singură direcţie, cuprinzînd un sector relativ îngust, şi s-a oprit într-un punct precis. Ca un fel de rază sau de fascicul de raze, care pornea cam dinspre banca „Elsa Glück".

Se iscă rumoare.

„Stirner!" „Păi cine altul?!" „V-am spus eu?"

Numele lui Stirner era deseori pomenit în discuţiile purtate de comitet.

— Să nu ne pripim, domnilor, spuse Kranz. Şi eu m-am gîndit întîi la Stirner. Trebuia însă să verific. În acest scop, am aşteptat cu nerăbdare „repriza" următoare, pentru a-mi verifica teoria. În sfîrşit a izbucnit „demenţa războinică". Şi ea a străbătut oraşul ca o rază, ajungînd pînă la clădirea lui Gottlieb, care acum aparţine Elsei Glück. Numai că liniile, cele două linii, se intersectează undeva în spatele băncii Elsa Glück, într-o clădire vecină. Uitaţi-vă şi dumneavoastră.

— Şi ce se află în clădirea aceea?

— Restaurantul „Empire"! Acolo trebuie căutat. Kranz lovi cu palma-i grasă peste hartă, de parcă ar fi vrut să strivească o muscă.

Argumentele lui Kranz erau simple şi convingătoare. După o scurtă consfătuire, comitetul hotărî să ordone o descindere la restaurantul „Empire" şi la hotelul aflat în aceeaşi clădire.

Cîteva dispoziţii telefonice şi o întreagă armată poliţienească porni spre „Empire".

Clădirea fu împresurată. Poliţiştii îi percheziţionară cu de-amănuntul pe locatari, vîrînd spaima în ei, întoarseră localul şi hotelul cu susul în jos, răscoliră podul şi pivniţele. Degeaba ! Kranz era cam plouat, dar nici prin gînd nu-i trecea să dezarmeze.

— Poate că toată tărăşenia a fost dirijată din local de vreun client.

Nu era exclus.

Cei percheziţionaţi primiră ordin strict să-şi ţină gura, cîţiva suspecţi fură ridicaţi, pe obişnuiţii localului poliţia îi puse sub o supraveghere discretă.

Dar cu toate măsurile luate, a doua zi vuia oraşul. Mulţimea aţîţată devastă localul şi proprietarul trebui să tragă obloanele.

Kranz tot bombănea şi înjura de mama focului.

— Lasă că-i venim noi de hac ! mormăia el. Oricine ar fi criminalul, el ştie că i-am dat de urmă. Şi mai ştie că, dacă mai face vreo poznă, a treia linie îi va pecetlui soarta.

VI. UN ATAC RATAT

— Ce frumoasă-i viaţa ! Să tot trăieşti ! Inima îmi cîntă de bucurie. Mă simt în al şaptelea cer !

Tînărul cu privirea înduioşată şi cu un zîmbet larg pe buze îmbrăţişă felinarul ca pe un bun prieten.

— Spune, felinăraşule, spune drăguţule ! E cineva mai fericit ca mine ?...

— Te ador ! molfăia un moşneag sfrijit şi prost îmbrăcat la urechea unei tinere elegante. Iar ea îl săruta pe obrajii ţepoşi şi-i şoptea :

— Sînt atît de fericită ! Am impresia că-l revăd pe tata... Dumnezeu să-l ierte. Semănaţi atît de bine... Tată, tăticule !

La cîţiva paşi de ei se îmbrăţişau doi vechi adversari politici : un monarhist şi un anarhist.

— Viaţa e prea frumoasă ca să ne duşmănim !

Un vagabond flenduros rupse o floare din grădină şi o oferi cu graţie unui poliţist.

— Din partea mea, stimabile !

Poliţaiul, gras şi cu nasul vineţiu, îl pupă pe amîndoi obrajii şi luă mişcat darul.

— Să trăieşti, băieţică ! Florile şi cîntecele sînt slăbiciunea mea !

— Dacă-i aşa, hai să cîntăm !

— Hai !

Se aşezară pe iarbă, fiecare cu braţul pe după umerii celuilalt, cu lacrimi în ochi, şi prinseră a zice de inimă albastră.

— Luaţi, luaţi totul ! striga în extaz un bijutier vîrînd cu de-a sila în buzunarele trecătorilor inele, diamante, coliere de perle, ceasuri de aur. Doar n-o să le iau cu mine în mormînt ! Vreau să vă bucuraţi aşa cum mă bucur şi eu acum ! Jos mercantilismul ! Trăiască fericirea generală !

La tribunal se dădu o sentinţă de achitare într-un important proces politic, cu toate că vinovăţia acuzatului era evidentă. Procurorul, celebru prin ferocitatea lui, în loc să-şi rostească rechizitoriul, îl îmbrăţişă pe acuzat şi, cu capul pe pieptul acestuia, murmură, plîngînd de fericire :

— Frate, prietene ! Ce plăcut e să ierţi şi să iubeşti !

Chiar şi la abator, parlagiii înlănţuiau cu braţele grumajii boilor aduşi la tăiere şi-i sărutau între ochi.

— Mă dobitocule... spuneau ei. Te-ai speriat ? Na, bea niţică apă şi dă o raită prin parcul de colo. E o iarbă !... Şi florile poţi să le mănînci. Ce vrei tu... Să nu mai curgă sînge ! Fugi, şi fii fericit !

Toate acestea se întîmplară la numai cîteva zile după devastarea localului. Geniul rău care pusese

stăpînire pe oraş sfida comitetul şi-şi bătea joc de toate măsurile luate. Ca un fel de compensaţie pentru momentele de furioasă demenţă şi pentru victimele cu care se soldase oprirea bruscă a circulaţiei, duşmanul dădea acum oamenilor prilejul să guste o negrăită fericire. Senzaţia de beatitudine era atît de desăvîrşită, încît cei care au încercat-o ar fi dat orice să se repete. De data aceasta fiecare îşi amintea perfect de clipele trăite şi multă vreme mai vorbiră despre ele ca despre un paradis pierdut.

Fenomenul dădea însă şi mai multe motive de îngrijorare decît izbucnirea de violenţă sîngeroasă. Duşmanul necunoscut avea o putere extraordinară asupra sufletelor omeneşti. Inoculînd oamenilor otrava bucuriei sau a suferinţei, putea face din ei nişte unelte oarbe ale dorinţelor sale. Le putea dărui fericire, sau dimpotrivă îi putea tortura, schilodi, ori chiar ucide pe nesimţite, fără nici o împuşcătură... Situaţia părea disperată.

...În noaptea aceea membrii comitetului, deprimaţi şi tăcuţi în taina lor adîncă, se uitau neîncrezători la Kranz, care sistematiza şi sintetiza datele asupra ultimelor evenimente, pentru a demarca sectorul cuprins de demenţa fericirii.

Unul îşi pierdu răbdarea :

— Ce faci, Kranz, acolo ? Cum merge ?

— Cum nu se poate mai bine !

Cineva pufni batjocoritor :

— Poate vrei să spui : cum nu se poate mai rău !

— Ba merge strună, pară Kranz. De cînd sînt n-am avut o misiune atît de captivantă. Sînt măgulit de cinstea care mi s-a făcut. Da, da !

Degetele lui roşii, butucănoase, se mişcau repede, frunzărind rapoartele şi marcînd cîte un punct pe planul oraşului.

— Ca Făt-Frumos din basme, urmă el cu ifos, Kranz va scăpa oraşul de zmeu şi i se va înălţa un monument — lui Kranz, firește, nu zmeului. He-he ! Sau mai bine un grup monumental : Kranz, mîndru, cu lancea în mînă, iar la picioarele lui se zvîrcoleşte zmeul !

— Îţi mai arde de glume, omule? se miră procurorul, cel care cu cîteva zile înainte plînsese la pieptul acuzatului. În jurul nostru se petrec lucruri îngrozitoare. Dacă de fiecare dată renunţ la acuzare, se duce statul de rîpă.

— Aşa sînt eu, ce vreţi. Deformaţie profesională! Glumesc şi-n faţa revolverului unui bandit... În faţa morţii ori rîzi, ori fugi. Am spus şi repet: merge strună. Şi de data aceasta vîntul de nebunie a avut forma unei unde dirijate. Şi să mi se facă pielea ciur, dacă vîrful razei nu se îndreaptă spre acelaşi punct! Mai am vreo cinci rapoarte şi termin.

Membrii comitetului îl înconjurară cu sufletul la gură.

Se aşternu o tăcere încordată.

În sfîrşit, Kranz trecu pe hartă ultimele puncte.

— Asta e!

— Din nou banca „Elsa Glück"! exclamă un funcţionar de la interne.

— Da, din nou!

Kranz împinse planul mai spre mijlocul mesei şi explică:

— Observaţi, vă rog: acesta este fascicolul numărul unu, valul de nebunie cînd s-a oprit toată circulaţia, iar acesta e fascicolul numărul doi, demenţa războinică. Cele două linii tăiau clădirea băncii şi se întîlneau la „Empire", unde s-a operat cunoscuta descindere...

— Care a dat greş!

— Era normal să dea greş; noi am pornit de la ipoteza unui singur punct de emisiune. Ei bine, în privinţa aceasta fascicolul numărul trei este edificator! Sectorul demenţei fericirii mi-a dezvăluit eroarea făcută mai înainte. Undele porneau din două surse diferite, amîndouă din clădirea băncii Elsei Glück! După cum vedeţi, este o clădire foarte lungă. E de presupus că emiţătoarele se află la cele două capete. Asta a şi făcut ca vîrful unghiului — presupunînd că exista o singură sursă — să coincidă

cu clădirea vecină. Unind însă linia unu cu linia trei, am obținut un alt unghi. Acesta. E clar?

Comitetul era în mare fierbere.

— Nu v-am spus eu că-i isprava lui Stirner?

— Pardon? Eu am spus-o mai întîi.

— Ticălosul! Mizerabilul!! Acum îl avem în mînă!

— Kranz, îl arestăm chiar acum!

— Acum, noaptea? De! Să emiți un mandat de arestare nu-i mare lucru, răspunse Kranz, dar poate-i mai bine să așteptăm pînă dimineața.

— De ce să mai așteptăm? sări procurorul, care nu putea să-i ierte lui Stirner rușinoasa fraternizare cu acuzatul.

— Nu avem de-a face cu un criminal obișnuit, așa că trebuie să luăm toate măsurile de prevedere și să cumpănim fiecare pas, ca să mergem la sigur. Noaptea, clădirea băncii este închisă și păzită cu străşnicie. Noaptea, oricît de precauți am fi, tot vom face zgomot și dușmanul se va pune în gardă. Tocmai de aceea zic că e bine să ne ducem dimineața, la ora deschiderii, cînd sînt încă puțini clienți. Cîțiva civili vor reuși să treacă neobservați. Intrăm cîte unul, ca să nu dăm de bănuit gardienilor și funcționarilor. Dacă am intrat, urcăm fuga la etaj și, pînă să prindă de veste, l-am și umflat.

Deși ardea de nerăbdare, procurorul îi dădu dreptate încercatului inspector de poliție. Arestarea lui Stirner fu amînată pînă dimineața.

— Dar dacă vreți să-mi știți părerea, urmă Kranz, și mai bine ar fi să mai așteptăm o zi...

— Ei, asta-i! se revoltă un bătrînel uscățiv, cu ochelari. Era ministrul de interne, care descinsese în persoană la comitet.

Kranz ridică din sprîncene.

— Repet, excelență: trebuie cumpănit fiecare pas. Nu putem întreprinde nimic înainte de a studia temeinic planul casei. Unde pui pază, dacă nu cunoști toate intrările și ieșirile? Și ce faci dacă

nu știi exact unde îl putem găsi pe Stirner? Și cîte și mai cîte! Or toate acestea cer timp.

Toate fețele se posomorîră.

Deodată șeful poliției se lovi cu palma peste frunte.

— Îmi permiteți? Cred că am găsit soluția! Domnilor, în sfîrșit ne-a zîmbit norocul! Chiar zilele trecute am angajat la cancelarie un tînăr, pe nume Rudolf Gottlieb. Ați auzit de el, nu-i așa?

— Cum să nu! Moștenitorul ghinionist. Nepotul răposatului bancher!...

— Nici că ți-ai fi putut dori o călăuză mai bună, Kranz, spuse zîmbind șeful poliției. În calitate de viitor moștenitor, el a cercetat clădirea, vorba ceea, din pod pînă-n pivniță. Iar pentru Stirner el nutrește cele mai sincere sentimente de dușmănie. Este, într-un cuvînt, exact omul care ne trebuie.

— Și de unde îl scoatem la ora asta?

— Nimic mai simplu! Șeful poliției dădu un telefon și în mai puțin de o oră, Rudolf Gottlieb intra, buimac de somn, în subsolul primăriei.

Cum îi spuseră pentru ce l-au chemat, se trezi de-a binelea. Își încleștă pumnii și, cu ochii scăpărînd de ură, strigă:

— Ei, lasă că ți-arăt eu ție, domnule Stirner!

Șeful poliției radia.

— Domnule șef, i se adresă Rudolf, v-aș ruga să-mi faceți o mare favoare.

— Spune, prietene.

— Vreau să răpun bestia cu mîna mea!

— Cum așa, fără anchetă, fără judecată? întrebă cam cu jumătate de gură ministrul justiției. Nu dispunem încă de probe directe.

— După părerea mea, domnilor, interveni energic procurorul, tînărul nostru prieten are dreptate. Situația este prea gravă ca să ne jucăm de-a justiția. Cred că nimeni nu se îndoiește că tot ce s-a întîmplat este opera lui Stirner. Bine spune Kranz! Nu avem de-a face cu un criminal obișnuit. De-aceea nu sîntem obligați să respectăm procedura

obișnuită. Mă gîndesc la securitatea statului și a neamului ! Dacă umblăm cu mănuși, s-ar putea ca la proces, în loc să rostesc rechizitorul, să-l pup pe Stirner și să-i ofer o țigară ! Cînd sînt în joc destinele patriei, ar fi o crimă să riscăm de dragul unor formalități ! Și-apoi... hm !... sîntem doar între noi... Stirner poate fi dat scăpat de sub escortă. Unii dezaprobă această metodă, dar după mine nu-i vorba de nici o mistificare. Desfid pe-oricine mi-ar spune că exită criminal care n-ar vrea să *scape* de pedeapsă și care n-ar profita de primul prilej să evadeze ! În felul acesta, dintr-o lovitură ne-am și descotorosit de dușman !

— Chiar așa ! se grăbi să încuviințeze șeful poliției.

— Cine se ridică împotriva societății și a statului trebuie scos de sub scutul legii !

— Gottlieb, ești bun ochitor ? întrebă Kranz.

— Golesc tot încărcătorul într-un singur punct.

— Ei, atunci... cu Dumnezeu înainte ! exclamă șeful poliției.

Discutară pînă dimineața planul de atac. Vor merge patru inși : Rudolf Gottlieb, Kranz și doi agenți dintre cei mai buni, care să constituie un fel de rezervă.

— E mai bine să fim puțini, fu de părere Kranz.

La orele nouă dimineața, micul detașament înarmat cu pistoale automate și avînd instrucțiuni precise era gata să treacă la acțiune.

— Cu dumnezeu înainte ! le ură din nou șeful poliției.

Pătrunseră fără nici o dificultate în clădirea băncii, urcară la etaj și, conduși de Rudolf, se îndreptară spre cabinetul lui Stirner. Cîteva cuvinte strecurate în șoaptă, dar pe un ton care nu admitea replică, îi reduseră la tăcere și-i pironiră locului pe servitorii întîlniți pe scări și pe culoare.

În cabinet nu se afla nimeni. Unul din agenți se postă la intrare, celălalt la ușa ce dădea în camera lui Stirner. Rudolf întredeschise ușa misterioasei

încăperi și strecură o privire înăuntru. Un pat, un dulap îngust și o masă de toaletă formau tot mobilierul. Prin mijlocul încăperii trecea un paravan de stejar, destul de masiv. Stirner tocmai se bărbierea în fața oglinzii. Acest examen nu dură decît o fracțiune de secundă. Dar n-apucă Rudolf să scoată revolverul, că doi cîini se năpustiră la el. În același moment Stirner, care ședea cu spatele la ușă, îl văzu pe Rudolf în oglindă. Dintr-un salt fu dincolo de paravan, deschise o ușă și dispăru. Apărîndu-se de zăvozi — cuvîntul de ordine era să tragă numai în Stirner ca să nu dea alarma înainte de vreme — trecură dincolo de paravan și bătură în ușă.

— Deschide, Stirner! strigă Gottlieb. De ce te-ai speriat?

Ușa se deschise atît de repede încît Rudolf, care se opintise cu umărul, era să vină în nas.

— Usor, să nu cazi! rosti calm Stirner. La loc, Falk! La loc, Bitch!

Supuși, cîinii se întinseră cu boturile pe labe, dar fără a-i slăbi din ochi pe cei doi.

— Îți stau la dispoziție, domnule Rudolf Gottlieb, spuse Stirner, așezîndu-se la loc, în fața oglinzii.

Rudolf puse revolverul pe măsuța de toaletă, luă pămătuful și-i săpuni obrajii și gîtul. Apoi se apucă să-l bărbierească.

Stirner dădu capul pe spate și Rudolf îl rase cu grijă pe gît.

— Mă cam supără, Gottlieb... Ascute-l!

Rudolf trase briciul pe curea și-și văzu înainte de treabă...

Kranz, alături, în picioare, încremenise, în poziție de drepți, ca o santinelă.

— Mulțumesc, Gottlieb. M-ai bărbierit clasa întîi. Păcat de-așa talent. Ascultă-mă pe mine, ar trebui să deschizi o frizerie. Apoi se întoarse spre Kranz. Dumneata?

— Mă numesc Kranz! Johann Kranz! La ordinele dumneavoastră! învie detectivul. Puse revol-

verul pe masa de toaletă, luă o perie și începu să curețe haina lui Stirner.

— Mulțumesc! Ține aici! Dădu fiecăruia cîte o piesă măruntă...

Cu un „să vă fie de bine, coane!", cei doi se înclinară slugarnic și se traseră spre ușă.

Cum ieșiră pe poarta clădirii, fiecare apucă în altă direcție.

Agenții — nicăieri.

Kranz se duse întins la închisoare și ceru pe un ton categoric să fie încarcerat. Directorul crezu că glumește, dar Kranz începu să zbiere la el.

— Am dispoziție scrisă de la domnul ministru să arestez pe oricine cred de cuviință, așa că... executarea! Te previn că sînt în exercițiul funcțiunii!

Directorul îi făcu pe plac. Apoi ceru telefonic o confirmare. I se răspunse, că, dimpotrivă, detectivul este așteptat cu nerăbdare la comitet. Kranz nici nu voia să audă.

— Dacă puneți mîna pe mine, trag! îi amenință el. Kranz m-a închis, Kranz să mă elibereze!

Directorul se lăsă păgubaș.

— Ăsta-i ori beat, ori țicnit!

Kranz era înarmat, așa că nu îndrăzniră să recurgă la forță.

— Dă-l dracului! Să stea acolo pînă i s-o urî!

Kranz, din celulă, îl pîndea prin vizor pe temnicer.

— Tu ce păzești, bă? se răsti la bietul om. Cît o să mai stai acolo, în fundul culoarului?! Nu cunoști regulamentul? Vino de controlează lacătul, ca să nu fug!

Kranz era probabil o excepție de la regula despre care vorbise procurorul: n-ar fi evadat nici în ruptul capului.

Dintre toți cei care au luat parte la atacul ratat, numai Rudolf Gottlieb se întoarse la comitet. Dar nu putură scoate nimic de la el. Pe fața lui pistruiată, ciuda se îmbina cu nedumerirea.

La toate întrebările răspundea invariabil:

— L-am bărbierit !
— Pe cine ?
— Pe Stirner !
Membrii comitetului se priviră miraţi.
— Poate vorbeşte la figurat... Ori poate în argou, asta înseamnă că l-a omorît, presupuse ministrul.
— N-am auzit o asemenea expresie, răspunse şeful poliţiei, expert în materie.
— Domnule, dumneata să ne spui clar : Stirner e viu sau mort ?
Rudolf se uita la ei cu ochi beţi, apoi răspunse cu un zîmbet acru :
— E mai viu ca noi toţi ! L-am bărbierit cu perdaf ! Dacă doriţi, vă pot servi şi pe dumneavoastră. Deschid negreşit un salon de frizerie.

VII „TRILBYE"

Se afla în grădina de vară, cînd îi auzi paşii.
— Ludwig, în sfîrşit ! se bucură Elsa, întinzînd braţele. M-ai uitat de tot !
Se priveau ca după o lungă despărţire. Într-adevăr, nu se văzuseră cam de o lună şi în acest răstimp amîndoi s-au schimbat mult. Faţa lui Stirner se scofîlcise şi mai rău, ochii îi erau duşi în fundul capului, avea privirea neliniştită şi o dispoziţie mai schimbătoare ca înainte. Şi Elsa slăbise mult, de i se vedeau urît oasele la gît ; obrajii i se supseseră. Privirea îi era vagă, absentă, mişcările automate, lipsite de vlagă. Dar şi mai mult se schimbase lăuntric. Viaţa ei psihică anormală o adusese într-o stare vecină cu dezintegrarea personalităţii. Gîndea dezlînat, în crîmpeie, fără şir. Trecea brusc de la euforie la tristeţe. Dintr-o femeie plină de viaţă, se transforma tot mai mult într-un fel de robot.

Aceasta se observa şi în timpul întîlnirilor cu Stirner : uneori se oprea brusc în mijlocul frazei, alteori, dimpotrivă, era de o volubilitate febrilă.

Stirner se aşează lîngă Elsa şi-şi lipi obrazul de al ei. Femeia îl mîngîie pe obrazul celălalt.

— Catifea, nu ? Rudolf Gottlieb m-a ras !

— Cine ! ? ! Gottlieb ? !

— Chiar el. Vrea să deschidă o frizerie şi face exerciţii, bărbierindu-şi prietenii.

Rîse... strident, sacadat, fără veselie.

— Nu înţeleg, Ludwig. Glumeşti probabil.

— Nici nu-i nevoie să înţelegi.

Iar după o pauză :

— Eşti foarte schimbat, dragul meu... Te surmenezi.

— Aş, fleacuri !

— Nu cumva ai necazuri ?

Stirner se ridică şi începu să se plimbe nervos de colo-colo.

— Dimpotrivă, totul merge strună. E adevărat însă că sînt extenuat. Am ajuns la capătul puterilor, murmură el închizînd ochii. Aş vrea să nu mă mai gîndesc la nimic, să uit. Elsa, eşti foarte rece cu mine.

Încrucişă mîinile pe piept şi-şi împlîntă privirea într-a ei.

Elsa păli, gura i se întredeschise şi răsuflarea i se întretăie. Deodată, pradă unei patimi mistuitoare, căzu gemînd la pieptul lui Stirner, îi încolăci gîtul cu braţele şi-i acoperi cu sărutări ochii, fruntea, obrajii. Apoi îşi lipi gura de a lui şi-i muşcă buzele.

Stirner o respinse brutal.

— Ho ! Ajunge ! Potoleşte-te !

Elsa se aşează supusă. Elanul i se stinse brusc. Doar oboseală mai simţeà.

— Nu asta vreau ! Nu... Ce chin ! mormăia Stirner, zbuciumîndu-se între palmieri. Spune-mi, Elsa, ce-ai făcut în ultimul timp ?

— M-am gîndit la tine, răspunse ea placid.

Stirner dădu din cap ca un medic al cărui diagnostic se confirmă.

— Altceva ?

— Am citit. Un roman vechi pe care l-am găsit la bibliotecă : „Trilbye". Îl ştii ? Swengali o hipnotizează pe Trilbye şi ea devine o jucărie în mîinile lui. Biata fată ! Groaznic ! ! Să-ţi pierzi voinţa, să faci tot ce ţi se ordonă, să iubeşti la comandă !...

Stirner se încruntă.

— M-am şi gîndit : ce bine că noi ne iubim, că ascultăm numai de îndemnul inimii şi că sîntem fericiţi.

— Eşti fericită ?

— Da. Sînt fericită, răspunse Elsa cu aceeaşi moliciune în glas. Swengali... Ce putere avea omul acesta înfiorător ! Mă ia groaza cînd mă gîndesc numai...

Stirner rîse sec.

— Ce-ţi veni ?

— Nimic. Mi-am adus aminte de ceva amuzant... Află că Swengali al tău e un ţînc pe lîngă... Pironind-o din nou cu privirea rosti : Uită ! Aşadar, ce-ai citit ?

— N-am citit nimic.

— Parcă vorbeai despre un roman.

— Care roman ?

— Dar la pian ?

— N-am mai cîntat...

— Hai, cîntă ceva pentru mine. Şi mie mi-e dor de muzică.

În sala mare, Elsa cîntă „Primăvara" de Grieg. Spuse încetişor :

— Asta mi-aduce aminte de Menton. Amurgurile liniştite de-acolo... Luna răsărind din mare... Aroma tuberozelor... Am fost nespus de fericiţi cîteva zile !

— Acum nu mai eşti fericită ?

— Ba da, totuşi... Te văd atît de rar. Iar cînd ne întîlnim... Ştiu, eşti nervos, surmenat. Mă gîndesc uneori ce ne-a dat toată bogăţia asta ? Mai bine am trăi acolo, între flori, pe ţărmul mării de azur, îmbătîndu-ne de soare şi iubire...

— Să avem o grădină şi-o turmă de capre, rînji Stirner. Eu să fiu ciobănaş, iar tu o frumoasă păstoriţă : Paul şi Virginia... Să ai o căpriţă preferată albă ca neaua, cu un clopoţel de argint prins cu o funduliţă albastră. Şi să împleteşti coroniţe pe malul unui pîrîu. Ce idilă ! Constat, Elsa, că încă nu te-ai dezvăţat să gîndeşti. Hm ? Ludwig Stirner păscînd capre ! Ha-ha-ha ! Adică, mai ştii ? S-ar putea să ai dreptate. O turmă de patrupede îţi dă mai puţină bătaie de cap. Uită de Menton, Elsa ! Trebuie să uităm de toate şi să urcăm tot mai sus, acolo unde zboară vulturii... Ba chiar mai sus de nori, ca să răpim cerului focul sacru sau... să ne prăbuşim în genune. Încetează cu dulcegăria asta ! Vreau ceva vijelios. Cîntă-mi una din „Polonezele" pline de foc ale lui Chopin sau o rapsodie de Liszt, sau altceva tot atît de zbuciumat. Cîntă să plesnească strunele !

Supusă, Elsa cînta cu o forţă care-i întrecea puterile „Polichinelle" de Rahmaninov. Părea că în pieptul ei bate inima neliniştită a lui Stirner.

Acesta se plimba neîncetat cu paşi mari şi-şi frîngea nervos degetele.

— Foarte bine ! Sparge, dărîmă, rupe ! Aşa te vreau ! Sînt singur în lumea toată şi toată lumea e a mea !... Gata, Elsa ! Ajunge, odihneşte-te !

Elsa răsufla greu. Braţele îi căzură nevolnic. Din pricina efortului supranatural, mai să-şi piardă cunoştinţa.

Stirner o luă de mînă, o conduse în grădină şi o aşeză pe bancă.

— Stai jos. Uite, ai transpirat.

Îi şterse fruntea cu batista şi-i aranjă şuviţele desprinse.

— Vreo noutate de la Emma ?

Elsa se însufleţi :

— Ah, am uitat să-ţi spun. Am primit ieri o scrisoare lungă de tot.

— Cum se simte ?

— Mai bine, dar medicii o sfătuiesc să mai stea acolo vreo două luni. Copilul e sănătos.

— Şi ca să-ţi comunice toate astea i-au trebuit cîteva pagini !

— Îmi scrie mult de Otto. De la un timp e morocănos, irascibil... Nu mai e atît de drăguţ cu ea. Se teme că n-o mai iubeşte.

Stirner asculta cu luare-aminte. Se părea că dragostea lui Sauer pentru Emma îl interesează mai mult decît dragostea Elsei pentru el. Se încruntă şi şopti ca pentru sine :

— Ei, drăcie ! Să fi calculat greşit ? Ori e distanţa prea mare... Exclus ! Să verific totuşi !

Sări de pe bancă şi, fără să-i arunce o privire Elsei, fără să-i spună un cuvînt, plecă.

— Ludwig ! Ludwig, unde te duci ?

Zgomotul paşilor se stinse în fundul sălii.

Elsa privi îngîndurată peştişorii din acvariu. În cubul de sticlă verzuie, micuţele făpturi se mişcau alene, unduindu-şi codiţele şi sufiînd arar spre suprafaţa apei băşicuţe mici, strălucitoare, ca nişte minuscule bile de mercur.

— Iar am rămas singură !

VIII. ZONA PANICII

Vrînd să afle amănunte despre atacul ratat, procurorul îl vizită personal pe „autoarestatul" Kranz.

— Întotdeauna am spus despre dumneata, Kranz, că eşti un funcţionar model, începu procurorul pe un ton linguşitor. Ia spune, dragul meu, ce s-a întîmplat la Stirner ? Şi de ce te-ai vîrît singur în această celulă ?

Kranz asculta în poziţie de drepţi, dar nu se lăsă înduplecat.

— Pentru că sînt un criminal, răspunse el răspicat, ca la armată. Ce crimă am săvîrşit ? Nu vă pot spune. Refuz să fac declaraţii. E dreptul meu. Puteţi să mă trimiteţi în judecată !

— Cum să te trimit în judecată, omul lui Dumnezeu, dacă nu ştiu ce crimă ai făcut ?

— Vă priveşte. Stau aici pînă veţi afla. Cînd Kranz spune nu, nu rămîne ! Să nu mai discutăm. Dar pentru că aţi venit, am o reclamaţie.

— Spune, Kranz, spune.

— E de-a dreptul scandalos ce se petrece aici ! La masă mi-au adus ciorbă. Bag lingura şi... ce credeţi ? Carne ! O bucată de vreo două sute de grame ! Iar deasupra uite-aşa pluteau petele de grăsime ! Dacă dau mîncare ca asta la puşcărie, n-o să mai găseşti om cinstit, să-l cauţi cu lumînarea. Vă declar categoric, domnule procuror : dacă nu schimbă regimul, fac greva foamei ! Să ştiţi ! Şi încă ceva : escorta te ia din celulă şi te duce la latrină tocmai în fundul culoarului, în loc să aducă hîrdăul în celulă. Ce, asta-i ordine ? Pentru că dumnealor le e lene, eu să-mi primejduiesc viaţa ? Dacă sînt tentat să fug, şi la prima încercare... pac, pac !?... Vă rog respectuos să luaţi măsuri ca regulamentul penitenciarului să fie respectat întocmai !

Procurorul rămase cu gura căscată. Nu pentru că l-ar fi surprins povestea cu cele două sute de grame de carne din ciorba lui Kranz. Ştia el foarte bine că oricare dintre ceilalţi deţinuţi n-ar fi găsit fir de carne în lăturile cu care erau hrăniţi, nici dacă le-ar fi trecut prin sită. Dar să se plîngă cineva că i se dă mîncare prea bună, asta chiar că n-a mai pomenit în cariera lui !

„Bietul Kranz ! S-a scrîntit de tot de cînd a fost la Stirner. Dar să mai încercăm. Vorba dulce mult aduce."

— Te rog foarte mult, Kranz, povesteşte-mi totul, ca unui camarad mai în vîrstă. Cum a fost ? Adu-ţi aminte de cînd lucrăm împreună... Parcă ce-ţi cer : un fleac de declaraţie !

— Un fleac de declarație ? Nu zău ! Dacă toți criminalii s-ar apuca să facă mărturisiri, noi, detectivii, ce mai facem ? Rămînem pe drumuri ! Șomajul ne mănîncă !! Să le iau fraților pîinea de la gură ? Nu ! Crima să fie crimă, iar cercetările cercetări... Să mai ciupească și ei cîte ceva !

Dezarmat de această logică originală, procurorul tăcea amărît.

Văzîndu-l supărat, lui Kranz i se făcu milă. Pescui din buzunar moneda măruntă primită de la Stirner și i-o întinse procurorului, cum dai pomană unui cerșetor.

— Asta-i tot ce am...

Procurorul luă mașinal moneda și o privi pe toate părțile, fără să înțeleagă nimic.

— E o probă materială. Am cîștigat acești bani într-un mod ilicit.

Procurorul plecă îngîndurat, jucînd în palmă „proba materială".

„A fost unul din cei mai buni oameni ai noștri ! Și l-am pierdut din cauza lui Stirner ! Cînd naiba o să-i venim acestuia de hac ?"

Asaltat cu întrebări de membrii comitetului, nerăbdători să afle rezultatele întrevederii sale cu Kranz, procurorul căzu în fotoliu și schiță un gest de neputință.

— Ce-i de făcut !? se lamentă ministrul de interne. Să fie Stirner invincibil ?

Atunci se ridică comandantul regiunii militare, supranumit „generalul de fier", un bătrîn uscățiv, cu înfățișare energică și cu niște mustăți de majur, ca peria.

— Ce-i de făcut ? repetă el cu o voce neașteptat de puternică și de tînără pentru vîrsta lui. Vă spun eu, domnilor, ce-i de făcut. Va trebui să-i declarăm lui Stirner război în toată regula. Sper, domnule ministru, că n-o să vă supărați pe un bătrîn ca mine că v-o spune de la obraz : voi, civilii, nu stați prea bine cu nervii. Ați trimis cîțiva gulerați, ăștia au făcut-o de oaie, și... gata, pezevenghiul ăsta, care poate n-a mirosit în viața lui praf de pușcă, este...

auzi dumneata, invincibil! Iată ce vom face: Unu: decretăm în oraş starea de asediu. Doi: împresurăm clădirea Elsei Glück cu trupe... da, cu trupe regulate!... Cu ăsta trebuie să ducem război în toată regula... şi pornim la asalt. Da, da, la asalt! răcnea „generalul de fier", de parcă ar fi comandat o armată de milioane de oameni pe cîmpul de bătaie. Ba, pentru orice eventualitate, aducem şi artilerie. Admiţînd prin absurd că atacul infanteriei va eşua, tunurile vor mătura clădirea de pe faţa pămîntului! Şrapnelele şi grenadele nu pot fi hipnotizate! Asta trebuie să facem, nu să ne văicărim!

Discursul energic al „generalului de fier" avu un efect reconfortant. Iar obiecţiile, de altfel foarte puţine, nu vizau fondul proiectului.

— Vor fi lovite şi imobilele vecine...

— Ce vină au ceilalţi oameni care locuiesc în clădirea băncii? De pildă, soţia lui?

— Am spus doar: e puţin probabil să folosim artileria, răspunse generalul. Dar chiar dacă vor ajunge să prindă glas şi tunurile, ce să-i faci, nu există război fără victime. Mai bine să piară cîteva sute de oameni, decît tot statul.

— Să-i prevenim pe cei din jur...

— În nici un caz! A divulga secretul operaţiunii înseamnă a-l pune în gardă pe inamic. Trebuie acţionat repede şi prin surprindere. La noapte, bine înţeles dacă sînt în asentimentul dumneavoastră, voi porni eu personal în fruntea încercaţilor mei soldaţi şi-i pun eu pielea pe băţ domnului acela invincibil!

— Să fim înţeleşi: fără artilerie! interveni ritos ministrul de război.

— De ce? Doar v-am spus... cîteva vieţi.

— Nu-i vorba de vieţi aici! Dacă folosiţi bombe ar însemna să nimiciţi o dată cu Stirner şi arma lui! Ori asta — nu!... Ar putea să ne fie de folos.

Toţi îi dădură dreptate.

La statul-major întrunit în împrejurimile oraşului, „generalul de fier" îşi expuse planul.

— Avem de îndeplinit o misiune grea. Ordinul guvernului e clar: să nu recurgem la artilerie. Stir-

ner trebuie capturat viu. El poate fi suprimat numai dacă împrejurările o vor impune, cu condiţia ca imobilul să rămînă intact, cu toate obiectele pe care le conţine. Avem de-a face cu un duşman neobişnuit. Operaţiunea se va desfăşura în inima oraşului. Mă îndoiesc totuşi că vom putea aplica tactica luptelor da acolo de Stirner, tot nu va fi „luptă de stradă", micului şi nici punctele lui vulnerabile. De altfel, chiar dacă vom reuşi să pătrundem în clădire şi vom de acolo de Stirner, tot nu va fi „luptă de stradă", ci, ştiu eu, „luptă de casă". Primul lucru de care trebuie să avem grijă este ca Stirner să nu fugă. Ce ştim despre el ? Că emite raze dirijate fie radial, fie pe zone, pe sectoare... Că razele lui — aşa vom numi arma pe care o posedă — nu au asupra tuturora acelaşi efect. Plecînd de la acest considerent, forţele noastre trebuie să acopere întreaga zonă de luptă. E necesar să avem şi rezerve. Infanteria va converge spre punctul fixat, în unităţi compacte. Dacă sub influenţa razelor primele rînduri se vor retrage în panică, rîndurile din spate vor trebui să preseze, silindu-le să meargă înainte. Sper că în felul acesta vom ajunge în imediata apropiere a casei, unde nu-i exclus să fie un fel de „zonă moartă", inaccesibilă razelor, ca în cazul bombardamentului de artilerie. Eu pornesc cu avangarda...

— Asta ar fi foarte imprudent, excelenţă, interveni adjutantul Korf.

— Domnule colonel, i-o reteză generalul, în cazul de faţă dă-mi voie să-mi hotărăsc eu însumi locul pe cîmpul de luptă !

Deprins cu mojiciile superiorului său, aghiotantul, roşu ca focul, căuta doar să se ferească de privirile stat-majoriştilor şi nu mai spuse nimic.

— Da, ştiu, e riscant ! urmă generalul cu ifos. Dar războiul, domnilor, nu e o partidă de domino. Pentru a putea comanda, trebuie să cunosc bine arma inamicului, puterea lui de foc ! Trebuie să mă expun „tirului" pentru a mă convinge dacă arma este la fel de primejdioasă pentru un soldat călit, cum se arată a fi pentru un civil slab de înger.

Se aşternu tăcere. Ofiţerii de stat-major nu păreau prea încîntaţi de planul bravului ghinărar. Parcă-l vedeau „călărind pe un cal ca neaua în fruntea oştilor viteze", întocmai ca pe vechile litografii de prost gust. Dar ar fi fost inutil să-l contrazică.

La miezul nopţii, din diferite puncte ale oraşului, unităţi de armată gata de luptă porniră spre sectorul Strada Băncilor — Piaţa Bursei. În frunte „generalul de fier", călare pe un superb pursînge arab.

— O armată întreagă împotriva unui civil! Ce ruşine! Dar decît să piară ţara...

Generalul, luînd-o înainte, ajunse în capătul unei străzi ce dădea în Piaţa Bursei. Clădirea băncii Elsa Glück avea faţada spre această piaţă, spatele clădirii fiind Strada Băncilor.

— Şi-acum, puişorule, să vedem ce-ţi poate pielea! mormăi generalul. Scrută cîteva clipe imobilul, apoi dădu pinteni calului.

Scăpărînd graţios din picioarele-i subţiri, roibul intră în piaţă, dar deodată, fără nici un motiv vizibil, fornăi, îşi lipi urechile de ţeastă şi se trase înapoi tremurînd.

„Ce a putut să-l sperie pe Abrek, care nu tresare nici cînd bubuie tunurile?" se întrebă generalul uimit. Îl bătu mîngîietor cu palma peste gît: „Hai, Abrek, nu te mai prosti!" Şi-l îndemnă iar cu pintenii.

De data aceasta, cum păşi pe caldarîmul pieţei, Abrek se cabră şi răsucindu-se pe loc o zbughi înapoi. În momentul cînd calul se răsucea şi picioarele lui dindărăt depăşiră pentru o frîntură de secundă linia ce despărţea strada de piaţă, generalul simţi un fior rece furnicîndu-l prin şira spinării. Dar imediat Abrek îl duse la zeci de metri mai încolo.

— Ei, comedie! mîrîi generalul. Îl cuprinse o mînie cumplită, ca întotdeauna în momentele de mare primejdie. Întoarse roibul şi îi înfipse cu cruzime pintenii între coaste. Neobişnuit cu acest tratament, Abrek scutură din cap şi ţîşni ca din praştie... Din cîteva salturi fu în piaţă, dar deodată, fornăind

cumplit, sări în lături atît de brusc, încît generalul — cel mai bun călăreț din armată — căzu din șea ca secerat. Se părea însă că nici nu-și dă seama. Mintea lui, nervii, întregul organism căzuse pradă unei terori supranaturale. Se dezmetici abia pe stradă, unde îl tîrîse Abrek. Noroc că-i rămăsese un picior agățat în scară. Între timp, unitățile de infanterie ajunseseră în dreptul pieței.

„M-au văzut! M-am făcut de basme", se căină generalul. Se scutură cu cît mai multă demnitate și, căutînd să-și ascundă tulburarea, îi spuse adjutantului :

— Ei... Fleacuri! S-a speriat Abrek și-cînd a sărit odată, nici diavolul nu s-ar mai fi putut ține-n șa!

„Ca să nu scadă moralul trupei" și mai ales ca să nu ajungă de rîsul ofițerilor și soldaților, nu suflă o vorbă despre spaima pe care o trăsese.

— Toate unitățile sînt pe locurile de plecare?

— Toate. Străzile de acces, pasajele și gangurile au fost blocate.

— Și intrarea din Strada Băncilor?

— Instrucțiunile au fost respectate întocmai.

— Perfect. Așteptați semnalul!

Cînd, la ordinul generalului, dîrele scînteietoare ale rachetelor săgetară noaptea, boltind spre clădirea băncii, armata porni la asalt. Se produse însă ceva de necrezut.

Generalul a participat în viața lui la multe bătălii, dar o atît de groaznică panică nu i-a mai fost dat să vadă. Stătea în picioare pe platforma unei mașini militare, în apropierea pieței, și răcnea cu un glas de tunet :

— Înainte! Înainte! Vă împușc, ticăloșilor!

Nu-l asculta nimeni. Cuprinși de spaima morții, soldații aruncau armele și o rupeau la fugă ca înaintea unei primejdii înfricoșătoare. Vuia piața de strigăte și gemete. Rîndurile din spate presau, cele din față luptau să răzbească înapoi... Generalul dăduse ordin ca fugarii să fie împinși înainte fără milă. În felul acesta, din coloanele compacte care înțesaseră străzile, mereu alte rînduri erau „pom-

pate" în piaţă, care se transformase într-un adevărat infern. Totuşi, încet, încet, ea se umplea de armată.

Deodată, valul de teroare se revărsă mai larg, cuprinzînd şi unităţile de pe stradă. De fapt nu un val, ci mai multe, succesive, se rostogoleau printre rînduri ca suflarea de gheaţă a morţii. Unităţile aliniate reglementar se învălmăşeau ca o turmă înnebunită. Soldaţii se repezeau orbeşte, ciocnindu-se unii de alţii, se ascundeau prin curţi, prin ganguri, iar din case năvăleau cu ochii holbaţi de groază civilii.

În locuinţe, oamenii, înnebuniţi de groază, se vîrau sub pat şi-n dulapuri. Cîţiva se aruncară de la etaj pe capetele soldaţilor, în vîrfurile baionetelor. Cu copiii strînşi la piept, femeile fugeau prin camere scoţînd ţipete isterice, de parcă ar fi luat casa foc. Pe scările şi culoarele caselor clocoteau puhoaie de omenire. Unii se repezeau să urce, alţii dădeau să coboare. Femeile şi copiii erau doborîţi de mulţime şi călcaţi în picioare. Dar, mai groaznic decît orice, nimeni nu cunoştea cauza panicii, nimeni nu ştia de ce fuge şi unde fuge. Treptat, în vîrtejul de omenire se formă un curent care înainta într-o singură direcţie. Probabil că soldaţii din rîndurile încă neatinse de panică, văzînd toate aceste orori, au luat-o la sănătoasa, antrenîndu-i şi pe ceilalţi. Se părea că oamenii au găsit în sfîrşit calea salvatoare. Fugeau rupînd pămîntul, de parcă i-ar fi ameninţat ţevile a mii de mitraliere.

După ce alergă într-un suflet vreo trei cvartale de stradă, adjutantul îl ajunse din urmă pe „generalul de fier", pe omul care nu ştie ce-i frica. Fără caschetă, cu vestonul rupt, cu o privire de nebun, sărea peste mormane de trupuri strivite, deschizîndu-şi drum cu pumnii lui uriaşi.

Între timp „zona de baraj a panicii" — cum avea să i se spună mai tîrziu acestui fenomen — se lărgise, cuprinzînd şi Piaţa Primăriei, unde întreg guvernul venise să asiste la şedinţa permanentă a comitetului salvării publice. Deodată un val de nelinişte se revărsă, şi toţi, savanţi şi miniştri, o luară la sănătoasa.

Spre dimineață, panica se mai domoli, dar onoraţii membri ai comitetului nu mai îndrăzneau să se întoarcă în oraş.

Aşadar, capitala fusese pierdută. Trebuia salvată ţara. Dar cum? Aproape nimeni nu mai credea în această salvare. Cînd membrii comitetului se regăsiră, convocară un consiliu de război într-un sătuc din împrejurimile oraşului. Deprimat de nereuşita operaţiei, „generalul de fier" îşi pierduse orice speranţă.

— Demonii nu pot fi învinşi cu baionetele! atîta spuse el şi capul îi căzu în piept.

Stirner a învins! Putea dispune după bunul său plac de ţară întreagă, aşa cum n-a izbutit niciodată vreun alt despot în lume.

IX. „AJUTOR PRIETENESC"

Celelalte state urmăreau cu atenţie lupta dintre guvernul german şi Stirner. Bancherii francezi şi englezi nici măcar nu încercau să-şi ascundă bucuria cînd, telegrafic sau prin radio, aflau de ruina şi prăbuşirea celor mai mari bancheri germani, concurenţii lor pe piaţa monetară internaţională.

— Bravo, Stirner! jubilau ei, evaluînd cu anticipaţie viitoarele profituri.

Îşi dădeau seama că Stirner este un financiar extraordinar de abil şi de norocos, dar erau convinşi că pînă la urmă o să-şi frîngă gîtul, aşa cum păţise şi Stinnes, al cărui concern crescuse, de asemeni, ca aluatul cu drojdie. Puterea lui Stirner ajunsese să întreacă toate pronosticurile, depăşind orice măsură. Istoria capitalismului n-a cunoscut o carieră atît de fulgerătoare ca a acestui Napoleon al marii

finanțe. „Soarele Austerlitz-ului" strălucea pentru el tot mai puternic și nimic nu prevestea apropierea „Waterloo-ului".

Se zvonea din ce în ce mai insistent că succesul lui Stirner s-ar datora unor cauze neobișnuite, că el ar cunoaște un mijloc de a le răpi oamenilor voința și de-ai supune cu desăvîrșire, astfel încît devin toți niște jucării în mîinile lui.

Dar cînd Stirner și-a îngăduit să înfrunte chiar guvernul, s-au impacientat nu numai bancherii occidentali, dar și oamenii de stat, iar înfrîngerea „generalului de fier" și fuga guvernului au avut în lumea diplomatică efectul unei bombe.

Unul împotriva tuturor! Unul împotriva statului! A învins fără armată, fără tunuri, fără un foc de armă!

Nemaiputînd rămîne în expectativă, celelalte state se vedeau silite să-și precizeze atitudinea față de uzurpator.

În Franța „cazul Stirner" ajunse să eclipsese problemele politice interne, ba chiar și pe cele ale războaielor coloniale. Evenimentele din Germania erau examinate în ședințe închise și extrem de furtunoase ale consiliului de miniștri și ale camerei deputaților.

Pînă la urmă se adoptă cu o majoritate infimă următoarea hotărîre: în principiu se consideră necesară participarea la lupta împotriva lui Stirner, în consecință se va oferi ajutor Germaniei, dar se va trece la acțiune numai după ce țara va fi pusă la adăpost față de Anglia.

Politicienii și financiarii englezi urmăreau cu mai mult calm evenimentele europene, ceea ce nu însemna că nu erau perfect edificați asupra primejdiei Stirner. Cabinetul de miniștri al Marii Britanii ajunse repede la unanimitate de păreri:

Germania a fost îndeajuns de vlăguită de război și continua ei slăbire ar putea tulbura echilibrul european. La ora actuală Stirner nu reprezintă un pericol direct pentru celelalte țări și este de presupus că ambițiile lui nu vor ținti mai departe. Nu

se poate admite însă ca Franța să intervină singură în treburile interne ale Germaniei, chiar dacă ar face-o de conivență cu aceasta. În plus, uzurpator-neuzurpator, Stirner pare să fie o capacitate în administrație și în economie. Să vedem ce va face de acum înainte. Concluzia : să se recomande Franței să nu se grăbească. Iar dacă Stirner va manifesta intenția de a interveni în treburile altor state sau va leza interesele acestora, se va trece la acțiune împreună cu Franța.

Comunicat Franței, acest răspuns indignă pe militariștii care invocau demnitatea națiunii.

— Pînă cînd o să ne dăscălească Anglia ? strigau ei și cereau să se acționeze neîntîrziat, dacă nu de altceva, măcar pentru a demonstra independența politicii franceze.

Impedimente de ordin diplomatic întîrziaseră însă intrarea imediată în acțiune. Guvernul german, temîndu-se (nu fără temei) că va trebui să plătească prea scump „ajutorul sincer" al Franței, nu se grăbea să-l accepte, mai ales că tot mai spera să-l înfrîngă pe Stirner.

Cu tot eșecul operațiunii condusе de el, „generalul de fier" se mai bucura de destulă autoritate în cercurile militare și guvernamentale. Or el era un adversar nestrămutat al oricărei intervenții străine.

— Ce ne-ar aduce această intervenție în afară de noi umilințe și de noi impozite ? spuse el. Am mai propus la consiliul de război să folosim tunuri cu tragere lungă pentru a face una cu pămîntul acest cuib blestemat !... Mi s-a obiectat că vor fi uciși cetățeni pașnici, nevinovați. Asta-i un sentimentalism primejdios ! Și mii de oameni de-ar pieri, tot mai bine decît să piară tot statul !

— Mai e ceva, excelență, îl întrerupse ministrul de război, care în tainițele inimii sale pizmuia popularitatea „generalului de fier". Într-adevăr am fost de părere să renunțăm la artilerie, dar de ce ? V-am spus că, distrugînd clădirea băncii o dată cu Stirner, am nimici și invenția lui, și-ar fi păcat ! Dacă am pune mîna pe această armă, ehe! Vă dați seama?

Ministrul făcu ochii mici şi privi visător printre gene. Ne-am răfui cu Franţa şi i-am face praf pe toţi duşmanii noştri...

— Am fi stăpînii lumii ! Am înţeles, îi curmă tăios tirada „generalul de fier". Dar cum o să-l prinzi viu pe Stirner ? În orice caz eu nu mai încerc. Am încercat. Să mai încerce şi alţii !

După lungi şi înverşunate dispute se hotărî ca împotriva lui Stirner să fie folosite tunuri cu tragere lungă.

Cînd un tun uriaş scuipă unul după altul din rărunchi un obuz mai mare decît două staturi de om şi cînd acesta porni vîjîind spre capitală, „generalul de fier" nu-şi putu ascunde bucuria. Bubuiturile tunurilor erau pentru urechile lui o sublimă simfonie.

— Oho ! exultă el. Uite-l cum şi-a luat zborul ! Acum să te văd, domnule Stirner ! Cum ai să faci obuzul să-şi schimbe traiectoria ? Baterie, foc !... Încărcaţi mai repede ! Mai repede, pînă n-apucă să ceară îndurare, de n-o fi şi crăpat pînă acum !...

Pămîntul se cutremura de-ai fi zis c-o să se năruie dintr-o clipă în alta ! Servanţii, trîntiţi la pămînt de suflul năprasnic, se adunau de pe jos. Numai „generalul de fier", bine înfipt pe picioare, sta neclintit în spatele tunurilor, ca un zeu al războiului. Un rînjet de fiară gata să-şi înfigă colţii îi adunase toate zbîrciturile în jurul ochilor şi-al gurii.

— Foc ! răcni el. Dar cu tot glasul său de stentor, nu-l auzi nimeni : timpanele nu mai percepeau glasul omenesc.

Enervat, reteză aerul cu muchia palmei.

Servanţii executară manevrele necesare dar, cînd să tragă, se frînseră toţi din şale şi înţepeniră în poziţia aceasta, cu braţele atîrnînd moi.

— Ce v-a apucat ? zbieră „generalul de fier". Foc ! !

Nici o mişcare.

Generalul se repezi la un artilerist şi-l zgîlţîi zdravăn, dar omul nici nu clipi. Atunci începu să înjure cumplit şi să bată din picioare : îl scotea din

sărite gîndul că Stirner trăiește și și-a pus în funcțiune arma invizibilă.

Și deodată, prinzînd viață, artileriștii întoarseră tunurile în direcție opusă. Niciodată n-au executat această operațiune cu atîta repeziciune și precizie. Pînă să se dezmeticească generalul, bubuiră una după alta trei lovituri... Urmă o altă salvă, încă una și încă una, pînă se isprăviră proiectilele care duceau urgie și moarte orașelor și satelor învecinate.

„Generalul de fier" nu mai răcnea, nu se mai agita. Înțelese că orice ordin este neputincios în fața forței invizibile care paralizase voința soldaților, forță de care se simțea și el stăpînit. Strivit de conștiința dezastrului, se lăsă fără vlagă pe țărîna goală și-și coborî fruntea palidă.

Cînd se stinse ecoul ultimei salve și se lăsă o tăcere țiuitoare, generalul își duse revolverul la tîmplă. Arma îi fu smulsă din mînă.

— Rușine, excelență!

Era adjutantul.

Generalul nici nu băgă de seamă. Ochii, lipsiți de expresie, îi rămăseseră pironiți în pămînt. Doborîți de efortul supraomenesc, soldații zăceau grămadă lîngă tunuri.

Se lăsase amurgul. Luna, abia răsărită, privea printre norii învălătuciți. Geana sîngerie a apusului se decolora tot mai mult. Oamenii însă nu vedeau luna, nu vedeau bogăția de culori a asfințitului, nu auzeau ciripitul păsărilor din crîng. În trupurile lor viața abia pîlpîia.

Singurul care se ținea mai bine era adjutantul. Găsise în el destulă energie pentru a radiotelegrafia personal guvernului despre deznodămîntul luptei; zel inutil, pentru că bombele prăvălite peste orașe și sate au dus pînă departe vestea catastrofei.

— Stăm prost... murmură adjutantul. Se așeză lîngă general pe un scaun de campanie, își aprinse o țigară și ridică mașinal ochii.

Îi atrase atenția un punct la orizont, spre apus, care ba apărea, ba dispărea între nori. Un avion!... Apoi mai apăru unul, și încă unul... o escadrilă în-

treagă. Şi se îndreptau, după toate aparenţele, spre Berlin !

„Ale cui să fie ? se miră adjutantul. Aviaţia noastră n-a primit nici un ordin... Ori poate le-a trimis ministrul de război, cînd a aflat cum s-a sfîrşit lupta ? Dar e o nebunie să trimiţi oameni la moarte sigură, după tot ce..."

Se aplecă spre general şi-l atinse uşor pe umăr :

— Excelenţă !...

— Da, da... totul e pierdut ! îşi aminti el deodată. De ce nu m-ai lăsat, Korf ? De ce mi-ai luat revolverul ? Dă-mi-l ! Oricum, nu voi putea supravieţui dezonoarei...

— Excelenţă, o escadrilă de avioane se îndreaptă spre Berlin.

— Prostii... Ţi s-a năzărit.

— Uitaţi-vă şi dumneavoastră !

Formaţia, apropiindu-se, se distingea tot mai bine. Uruitul motoarelor se auzea clar.

Generalului îi trebui un efort ca să ridice capul.

— Ei, drăcia dracului ! Ce dobitoci ! Asta mai lipsea ! Întreabă-i prin radio ale cui sînt.

Adjutantul se execută, dar nu primiră nici un răspuns.

Generalul înjură şi sări în picioare, ca înviorat de un duş rece.

„Şi-a revenit !" zîmbi în sinea lui adjutantul.

— Ascultă, Korf ! Ai ochi mai ageri. Nu vezi însemnele de pe aripi ?

Avioanele ajunseseră cam deasupra lor, dar zburau foarte sus şi se mai întunecase. Norii care se rostogoleau într-una înrăutăţeau şi ei vizibilitatea. Se apropia furtuna. Vîntul se întetea. Avioanele se legănau în bătaia lui dar, conduse probabil de piloţi îndemînatici, înaintau cu siguranţă.

— Nu văd...

— Aprinde reflectoarele.

Cînd fuioarele strălucitoare inundară în lumină aparatele, generalul şi adjutantul îşi duseră binoclurile la ochi.

— Mi se pare, mormăi generalul, ori...

— Nu vi se pare. Acum văd limpede. Sînt avioane americane.

— Din ce în ce mai bine! Generalul se lăsă greoi pe scaun şi, punînd binoclul pe genunchi, privi lung în urma escadrilei. Ascultă, Korf, dumneata pricepi ceva?

Korf, mereu cu binoclul la ochi, strînse din umeri:

— Aşadar America... Şi după toate aparenţele, avioanele se îndreaptă spre Berlin...

— Dar cine le-a chemat!? Ce caută aici?!

— Am impresia că vîntul le-a făcut să cam devieze, spuse adjutantul foarte liniştit.

Intervenţia Statelor Unite ale Americii în lupta cu Stirner fu o surpriză pentru întreaga Europă, nu numai pentru „generalul de fier".

În timp ce între statele europene se purtau tratative diplomatice, Washington-ul, care urmărea cu deosebită atenţie desfăşurarea evenimentelor, reacţiona prompt.

America nu putea rămîne în postura de spectator indiferent şi aceasta nu numai pentru că opera distructivă a lui Stirner reducea solvabilitatea unuia dintre cei mai mari datornici europeni. Washington-ul a înţeles înaintea ministrului de război al Germaniei ce se poate întîmpla dacă guvernul german îl va nimici pe Stirner şi-i va acapara arma. Înţelese înaintea tuturora importanţa acestei forţe noi, colosale. Şi cum nu avea şanse să intre în posesia armei, hotărîse s-o distrugă, şi pe inventator în acelaşi timp, astfel încît secretul să nu încapă pe alte mîini. Şi cu cît mai repede va face acest lucru, cu atît mai bine. Dar cum, prin ce mijloace? Avioanele teleghidate americane erau destul de bine puse la punct. Aparatele lor puteau să străbată distanţe mari fără pilot, urmînd un traseu stabilit la decolare, şi să lanseze automat într-un punct anume proiectile de o mare putere distructivă. Totul funcţiona perfect, în afară de sistemul de teletransmitere a imaginilor fotografice ale drumului străbătut, pentru observarea permanentă a aparatelor aflate în

misiune şi corectarea direcţiei de zbor. Dar amînarea operaţiei implica risouri şi mai mari. Iar precizia mecanismelor şi hărţile militare amănunţite păreau să asigure reuşita... Tot America a înţeles cea dintîi că împotriva lui Stirner se pot folosi numai mecanismele dirijate de la mari distanţe. Ar fi putut trimite avioanele chiar din America. În acest caz, însă, distanţa ar fi fost colosală. Aparatele urmau să traverseze Oceanul Atlantic şi să străbată şi o parte din Europa, începînd de la coasta apuseană a Franţei. Pe parcurs, cu toţi „redresorii" automaţi, curenţii aerieni ar putea modifica direcţia prescrisă. De ce n-ar pregăti declanşarea chiar din preajma graniţelor Germaniei? Că pentru aceasta e necesar şi asentimentul Franţei? Nu e o problemă pentru diplomaţia americană.

Guvernul Statelor Unite ale Americii a trimis Franţei o notă redactată cu toată curtoazia diplomatică. Într-o altă notă cerea şi Germaniei îngăduinţa să bombardeze în plin Berlinul, cuibul inamicului public. O dată cu aceste note, fuseseră expediate şi altele, mult mai laconice dar şi mai energice, cerînd plata imediată a restanţelor la datoriile contractate.

Răspunsul Franţei nu s-a lăsat mult aşteptat: într-o notă reverenţioasă, guvernul francez accepta intervenţia şi cerea, cu o politeţe ce friza umilinţa, amînarea plăţilor.

America a acordat cu mărinimie amînarea cerută şi a şi trimis avioanele. N-a mai stat să aştepte răspunsul Germaniei, care cam întîrzia, sigură fiind că şi acest răspuns va fi pozitiv. Avioanele americane văzute de „generalul de fier" şi de adjutant şi-au făcut apariţia în spaţiul aerian german chiar în momentul cînd ministrul punea mîna pe condei, ca să semneze răspunsul.

Cu toate acestea America tot nu-şi atinsese scopul. Avioanele deviară din cauza furtunii. Unul singur ajunse deasupra capitalei şi bombele lansate raseră de pe faţa pămîntului palatul imperial. Celelalte aparate îşi lansară încărcăturile ucigătoare prin împrejurimile oraşului, cauzînd mari distrugeri.

Fără să se descurajeze, americanii mai trimiseră o escadrilă. Germanii, îngroziți de rezultatele primului raid, îi implorară să-i scutească de nefastul ajutor. Văzînd apoi că nu mai au ce pierde, protestară în termeni categorici și făcură apel la opinia publică europeană. America, desigur, n-ar fi ținut seama de acest protest. Cum însă pe cîmpul de luptă se produseseră schimbări, înțeleseră că-i mai cuminte să renunțe.

Stirner, care își perfecționase între timp extraordinara armă, lansase pe neașteptate un fascicol de ideoraze dirijate peste teritoriul Franței, pînă la ocean.

Toți cei prinși în traiectoria fascicolului au aflat ce gîndește Stirner.

„Vreți să porniți împotriva mea un război mondial? Primesc provocarea! Dar armele voastre nu se pot măsura cu a mea. Nu vă dați seama? De aceea vă sfătuiesc să abandonați lupta. Dacă însă v-ați pierdut mințile, voi face să înnebuniți de-a binelea. Vă dau ultimul avertisment!"

Micșorînd unghiul de emisiune (îngustînd deci zona de acțiune), Stirner lansă un nou fascicol. Toți cei care au nimerit în bătaia razelor, atît în Germania cît și în Franța, au înnebunit pe loc. Suflul de demență atinse și o navă care trecea prin apropierea coastei franceze. Cuprinși de o nebunie cu manifestări violente, marinarii și pasagerii se aruncară în apă, iar fochiștii, pierzîndu-și controlul, umplură într-atît cuptoarele cu cărbuni, încît explodară cazanele și vasul se scufundă. Ospiciile erau arhipline. Nebuni furioși rătăceau pe străzi și se repezeau la trecătorii îngroziți. Pe cîțiva mai puternici și primejdioși, polițiștii trebuiră să-i împuște.

Europa era în panică. Chiar și la Washington, contrar obiceiului, toată lumea umbla posomorîtă. Inginerii americani trimiși în Franța pentru a dirija avioanele buclucașe căzuseră victime ale razelor lui Stirner. Ziarele americane anunțau zilnic starea sănătății lor, mereu înrăutățită. Cazul produsese o impresie zguduitoare. Pentru întîia oară America

suferea o lovitură atît de crîncenă, deosebit de dureroasă pentru orgoliul ei național, cu atît mai mult cu cît lovitura le-o dăduse un singur om, care pe deasupra mai era și european.

Ostilitățile fură suspendate. În sfîrșit se putu odihni și Stirner, după îndelungata și groaznica tensiune din timpul „războiului".

X. ÎN CĂUTAREA UNUI ANTIDOT

Sauer, Emma și copilul se odihneau pe Riviera. Emma a avut toate motivele să se plîngă de soțul ei în scrisoarea pe care o trimisese Elsei. La început, Otto Sauer s-a purtat atent cu soția lui suferindă. O scotea în brațe pe terasă, o așeza în șezlog și plimba copilul cu căruciorul. Își desfătau ochii privind albastrul mării, vapoarele din larg, iahturile elegante și grațioase, hidroavioanele ce zburau zumzuind de-a lungul țărmului. Mai că nu-și vorbeau, dar tăcerea lor era odihnitoare, senină, tăcere de oameni fericiți. Uneori Emma îi întindea mîna lui Sauer, cu fața luminată de un zîmbet. Bărbatul i-o strîngea duios și o păstra într-a lui.

Soarele meridional avea o înrîurire binefăcătoare asupra Emmei. Obrajii își recăpătaseră culoarea, prindea puteri și după trei săptămîni era în stare să facă scurte plimbări.

Dar indiferența tot mai accentuată a lui Sauer începuse să-i umbrească bucuria însănătoșirii. Dimineața, cînd se trezea, Emma nu mai găsea pe noptieră un buchețel de garoafe proaspete, scînteind de rouă, de violete de Nisa ori trandafiri singerii, atît de frumos mirositori. Și tot mai rar se întîmpla să-i țină companie pe terasă. Tăcerile, acum apăsătoare, în loc să-i apropie, îi înstrăinau.

— Pleci ? îngăima Emma, cînd Sauer se ridica de pe scaun.

— Doar n-o să stau aici proţap toată ziua, răspundea el cu grosolănie şi se retrăgea în camera lui sau ieşea undeva.

Intrînd odată pe neaşteptate în camera lui Otto, îl surprinse privind cu tandreţe şi melancolie portretul Elsei, pe care-l scosese probabil dintr-un sertar al biroului.

Emma avu senzaţia că un ac îi străpunge inima. Dădu să iasă în vîrfuri, dar Sauer o zări prin oglindă. Privirile li se încrucişară. Emma se tulbură şi mai rău, iar faţa lui Sauer căpătase o expresie de asprime, de răutate. Puse fotografia la loc, închise cu un pocnet sertarul şi se răsti la imaginea din oglindă :

— Ce-i moda asta să dai buzna în cameră, cînd... cînd lucrez ?

— Iartă-mă, Otto, n-am ştiut...

Ieşi fără să mai spună nimic.

Inima micuţei Emma era grav rănită.

Se ascunse în camera ei şi plînse mult lîngă leagănul copilului.

— Băieţaşul meu, puişorul mamei drag ! şoptea ea, sărutînd căpşorul copilului, pe care picurară cîteva lacrimi.

Petrecu o noapte albă, muncită de gînduri... Ceva cu totul neobişnuit pentru micuţa Emma.

„Iată deci de ce e Otto atît de urîcios, gîndea ea, frămîntîndu-şi mîinile. O iubeşte pe Elsa ! De fapt, de ce mă mir ? Doar s-au iubit întotdeauna. Cum de am uitat ? Cum de am primit să-i fiu soţie ? Şi de ce s-a însurat el cu mine, de vreme ce-o iubeşte pe Elsa ? Da, dar a ţinut şi la mine ! Mult... Inima nu poate fi amăgită. Atunci ?..."

Toate acestea erau prea complicate pentru Emma. Gîndurile negre, întrebările fără răspuns se prăvăliseră ca o avalanşă, strivind fără îndurare gingaşa floare a fericirii.

— Otto, Otto ! şoptea ea disperată, vărsînd lacrimi de neputinţă.

Să lupte ? Nu era făcută pentru luptă.

În zori s-a hotărît : îi voi scrie Elsei. Şi i-a scris scrisoarea care l-a indispus mai curînd pe Stirner.

Intuiţia feminină a ajutat-o să găsească tonul cel mai potrivit : n-a pomenit nimic despre întîmplarea cu fotografia. O prietenă e firesc să-şi împărtăşească alteia nefericirea.

Aproape fără să-şi dea seama, prin această scrisoare Emma îi întindea o cursă rivalei : spera că Elsa se va trăda într-un fel dacă îl mai iubeşte pe Sauer.

Aştepta cu nerăbdare răspunsul. Cînd l-a primit, de teamă abia a reuşit să deschidă plicul, iar rîndurile îi jucau înaintea ochilor.

Dar după ce a citit-o, a răsuflat uşurată.

— Elsa nu ştie să mintă !

Prietena ei o sfătuia să aibă răbdare, o asigura că Otto va fi iarăşi duios cu „păpuşica" lui şi — ceea ce a liniştit-o îndeosebi pe Emma — îi scria ce mult îl iubeşte pe Stirner, îi împărtăşea bucuriile şi frămîntările ei... Îşi exprima îngrijorarea că de la o vreme Stirner arată rău, că s-a surmenat şi-i foarte nervos. Iar cînd citi sfîrşitul, Emmei i se luă o piatră de pe inimă :

„Nu l-ai mai cunoaşte pe Stirner. Şi-a lăsat barbă şi, să-l vezi, parcă-i un sihastru..."

— Ce pocit era înainte, rîse ea, da-mi închipui ce mutră are acum !

Era iarăşi veselă şi zglobie.

Sauer însă avu grijă s-o arunce din nou în gheare le deznădejdii.

După întîmplarea cu fotografia, Sauer se purta şi mai urît cu Emma. O repezea, o jignea.

Venea pe terasă numai ca să vadă copilul. Fără să-i dea vreo atenţie Emmei, se aşeza lîngă cărucior şi începea să-l giugiulească pe micuţ. Tulburată, Emma îi căuta privirea, dar Otto părea că-i ignorează cu desăvîrşire prezenţa.

În ziua cînd a primit scrisoarea, Emma îndrăzni să-i adreseze cîteva cuvinte.

— Mi-a scris Elsa. Spune că Stirner arată rău și e foarte surmenat...

— Dacă bestia asta ar crăpa, lumea ar avea numai de cîștigat, strecură printre dinți Sauer.

De la o vreme, Sauer nici nu voia să audă de Stirner. Această schimbare bruscă o miră pe Emma, dar n-avea curaj să-i ceară vreo explicație.

Într-o zi i se păru că Sauer e în toane mai bune, în orice caz mai puțin nervos. Tocmai atunci cîteva avioane brăzdau cerul, deasupra mării. Emma încercă să lege o conversație.

— Otto, cum de nu cad avioanele? Doar sînt grele...

— Mă, dar gîscă mai ești! o bruscă bărbatul. Unde mi-a fost capul cînd te-am luat?

Emma îngălbeni de durere și de supărare.

— Putem să ne despărțim, răspunse ea cu glasul sugrumat. Îl iau pe micul Otto și plec...

— N-ai decît să pleci! Fii sigură că n-am să alerg după tine. Dar pe băiat nu-l dau!

Potrivi mai bine plăpumioara copilului și ieși.

Izbucnind în lacrimi, Emma se plecă zdrobită deasupra cărucioru lui.

— Oare am să te pierd și pe tine, puiul meu?

În acel moment se auzi scîrțîind nisipul potecii din grădină.

— Cu domnul Sauer, vă rog.

Își șterse repede obrazul cu batista și întoarse capul. Un tînăr pistruiat și roșcovan, îmbrăcat într-un costum alb, ușor, se afla în fața ei.

„Unde l-am mai văzut?" se întrebă Emma.

— Nu mă recunoașteți? Ne-am mai întîlnit.

— A, da! Domnul Gottlieb!

— Exact. Rudolf Gottlieb.

Auzind glasuri, Sauer ieși pe terasă. Gottlieb se înclină ușor.

— Domnule Sauer, avem de discutat ceva foarte important.

Trecură în cabinet.

— Ați urmărit desigur ziarele, deschise vorba Gottlieb.

— Nu citesc ziarele.

Gottlieb ridică surprins din sprîncene.

— Bine, dar... în toată lumea numai despre asta se vorbeşte ?

Întrebarea lui Gottlieb îl puse în încurcătură. Într-adevăr, cum de-a putut rezista să nu pună mîna măcar pe un ziar în atîtea săptămîni ?

— Aveam nevoie de odihnă absolută, încercă el să-şi explice purtarea ciudată. Or în ziare mereu dai de cîte ceva care te tulbură sau te enervează... Mai ales scandalurile astea politice...

— Dacă-i aşa, daţi-mi voie să vă pun la curent. Nu-i vorba de vreun scandal politic, ci de o primejdie care ameninţă toată ţara, dacă nu chiar toată lumea.

Şi-i povesti despre ciudatul război dintre comitetul salvării publice şi Stirner, despre lamentabila înfrîngere a „generalului de fier".

Sauer îl asculta cu tot mai multă atenţie, întrerupîndu-l uneori cu înjurături la adresa lui Stirner.

Aceste replici scurte îi mergeau lui Gottlieb la inimă.

— Constat cu bucurie că nutriţi pentru Stirner aceleaşi sentimente ca şi mine, nu-şi mai ascunse el bucuria. Aveţi probabil şi dumneavoastră destule motive să-l uriţi. Să vă spun drept, mi-era teamă că tot mai ţineţi la el. Oricît, aţi lucrat împreună, aţi fost chiar mîna lui dreaptă. Şi-n cazul acesta nu mi-aş mai fi putut îndeplini misiunea... Mi-am zis totuşi să încerc... şi bine am făcut. Sînt trimis de comitet. Adică, ce mai, eu am fost cu ideea. Mi-am spus că sînteţi singurul care poate aduce oarecare lumină în taina extraordinarei influenţe a lui Stirner asupra oamenilor, singurul care ne-ar putea ajuta să aflăm în ce constă forţa pe care o are. Cei mai mulţi oameni de ştiinţă sînt de părere că Stirner a descoperit un mijloc de a transmite gîndurile la distanţă. Cum ? Asta n-o ştie nimeni. Şi dacă aţi vrea... ne-aţi face un serviciu enorm pentru care, bineînţeles, veţi fi răsplătit...

Sauer se ridică şi începu să se plimbe cu paşi mari prin cameră.

— Răsplătit ? Dar să-l ştiu nimicit pe monstrul de Stirner mi-ar fi cea mai mare răsplată ! Altceva nu-mi trebuie !

În aceeaşi clipă se gîndi la Elsa şi, printr-o asociaţie de idei, îşi aduse aminte de basmul cu fata de împărat răpită de un vrăjitor care ştia să prefacă totul în aur. Stirner este vrăjitorul, iar el, Sauer, o va elibera pe fata de împărat de vrăjile acestuia. Da, o va elibera !

— V-aş ajuta cu dragă inimă, domnule Gottlieb, dacă aş şti ceva precis. Dar aşa, pe baza unor simple presupuneri.... După cîte ştiu, înainte de a fi angajat de răposatul dumneavoastră unchi, Stirner făcea cercetări ştiinţifice în domeniul creierului şi al transmiterii gîndului la distanţă. Am urmărit apoi unele experienţe ale lui cu cîini. Adevărate minuni ! Eu unul bănuiesc că... şovăi o clipă... bănuiesc că unchiul dumneavoastră, Karl Gottlieb, n-a murit de moarte bună... Cum de a sărit cîinele în picioarele bătrînului exact în clipa cînd se apropia trenul ? Chiar dacă Stirner nu era acolo, coincidenţa aceasta mi se pare destul de suspectă.

Gîfîind de emoţie, Rudolf Gottlieb se săltă pe scaun şi întinse gîtul.

— Întotdeauna mi-am spus că povestea asta cu moştenirea ascunde o crimă ! izbucni el. Dar de ce la proces n-aţi pomenit nimic de aceste bănuieli ? Ba, mai mult, la proces aţi apărat interesele Elsei Glück...

Sauer schiţă un gest :

— Habar n-am ! Mă aflam probabil şi eu, ca şi ceilalţi, sub influenţa lui Stirner. Nu înţeleg cum îşi impune Stirner voinţa celorlalţi oameni. N-am pregătirea necesară pentru asta. Presupun însă că puterea lui se limitează la o anumită zonă. Aici, la distanţă, am avut senzaţia că mă trezesc dintr-un fel de somn hipnotic, că mă „descarc" de doza de sugestie pe care mi-a administrat-o probabil la plecare. Una din două : ori n-a reuşit încă să acţioneze

la distanţe mari, ori sugestia n-a fost destul de puternică şi cu timpul şi-a pierdut efectul.

— Aveţi dreptate. Dar se pare că Stirner se perfecţionează mereu, mărind intensitatea, distanţa de propagare şi persistenţa sugestiei. Aşa că poate chiar de mîine nu veţi mai fi nici aici în siguranţă.

Sauer tresări.

— Cum ? ! Să cad din nou sub influenţa acestui individ ? Să fiu din nou o jucărie în mîinile lui ? Mai bine fug la capătul pămîntului ! Dar nu, şi mai bine ar fi să-l omor pe Stirner. Să ştiu că am scăpat de el şi că-i salvez şi pe ceilalţi !

— Dacă într-adevăr acesta este secretul lui Stirner, el nu poate fi învins decît cu o armă de acelaşi fel. Dar de unde s-o luăm ?

Tăcură. Sauer se gîndea intens.

— Da, aşa este, spuse el într-un tîrziu. Nu poate fi învins decît cu propriile lui arme. Am o idee. E imposibil ca numai Stirner să se fi ocupat de problema transmiterii gîndurilor la distanţă. Ar trebui să-i căutăm pe oamenii de ştiinţă care...

— Am căutat. Sînt vreo cîţiva, să-i numeri pe degete. Unul din ei, un cunoscut savant italian, ne-a spus că ceea ce face Stirner este deocamdată inaccesibil ştiinţei moderne. Aşadar, ori Stirner este un geniu cu neputinţă de combătut, ori e altceva la mijloc.

— Doar nu se sfîrşeşte lumea cu italianul acela !

— Asta mi-am spus şi eu. Am citit undeva despre cercetările unui alt om de ştiinţă. Dar acesta nici nu-i măcar profesor...

— ... din care motiv socotiţi că nu e cazul să vă adresaţi lui ? îl urzică Sauer.

— Mărturisesc că...

— Foarte rău ! Stirner face ce vrea din noi ! Şi ce, are vreun titlu ? Să-l căutăm pe omul acela ! Nici o şansă nu trebuie neglijată.

După un moment de gîndire continuă :

— Da, da. Să nu pierdem nici o clipă ! Plecăm împreună, îl găsim pe neprofesorul acela şi-i cerem părerea. Stai ! Ar mai fi ceva ! Stirner a locuit un

timp la Menton. Nu-i departe. Ce-ar fi să dăm o raită ? Poate a lăsat vreo urmă !

Zvîrli cîteva lucruri într-o valiză şi ieşiră pe terasă.

— Emma ! Plec.

— Lipseşti mult ? se sperie Emma.

— Nu ştiu. S-ar putea să dureze cam multişor. Îşi luă rămas bun cu răceală şi ieşi repede, urmat de Gottlieb.

Emma nu ştia ce să facă : să plîngă că a părăsit-o Sauer, ori să se bucure că nu i-a luat copilul ?

Sauer avea asupra lui o procură de la Stirner. Asta le prinse bine. Pătrunseră fără greutate în vila Elsei Glück. Luară la rînd încăperile, scotociră fiecare colţişor.

Într-o cameră aproape goală găsiră o bucată diformă de metal. Un aliaj pe care nu reuşiră să-l identifice. În jur erau împrăştiate bucăţi de sîrmă răsucite în spirală, siguranţe, borne, izolatoare de porţelan.

— Bine lucrat ! mormăi Gottlieb, cercetînd bucata de metal. Se pricepe să şteargă urmele. E limpede ca bună ziua că aici se afla un aparat. Dar cum naiba a reuşit să topească metalul fără să lase nici o urmă de arsură pe parchet ?

— Nu mai avem ce face aici, Gottlieb. Să plecăm în căutarea antidotului. Unde ziceai că stă savantul acela care nu-i nici măcar profesor ?

— La Moscova.

XI. INVENTATORUL DE LA MOSCOVA

O lună mai tîrziu, Sauer şi Gottlieb căutau o anumită adresă pe strada Tverskaia-Ianskaia, lîngă Arcul de Triumf. Intrară în sfîrşit într-o curte asfaltată, cu un havuz la mijloc, închisă de jur îm-

prejur de blocuri cu şase etaje. Glasurile zglobii ale copiilor erau multiplicate şi amplificate de zidurile înalte.

— Aici trebuie să fie, spuse Gottlieb cercetînd numerele apartamentelor bătute deasupra uşilor de intrare. Hai, Sauer. Acu e acu.

— Ei, drăcia dracului! Cîte trepte or mai fi? Cum trăiesc ăştia fără lift? gîfîia Sauer. Ce număr de apartament ziceai că are?

— 29.

— Aici e 25. Înseamnă că-i tocmai la al şaselea.

— Nu-i nimic. Mişcarea îţi face bine. Ai cam început să iei proporţii, îl tachină Gottlieb şi sună.

Cînd intrară în sfîrşit la Kacinski, Sauer încercă o cumplită dezamăgire. Nici interiorul camerei, nici inventatorul nu corespundeau imaginii pe care şi-o făcuse.

Se aşteptase să vadă un cabinet ticsit de tot felul de maşinării, în care să domnească dezordinea caracteristică locuinţei unui inventator.

Într-adevăr, locuinţa lui Kacinski nu avea nimic din laboratorul unui Faust modern.

O cameră nu prea mare, cu o fereastră aproape cît peretele. Lîngă fereastră, un birou pe care se afla o maşină de scris. O altă maşină de scris se zărea pe o măsuţă lipită de una din marginile înguste ale biroului. Cele două maşini, una cu litere ruseşti, cealaltă cu litere latine, şi schiţa unui motor eolian tip Fletner, prins pe perete deasupra biroului, erau singurele aluzii... destul de vagi!... la profesia stăpînului casei.

Deasupra unui divan, o copie destul de reuşită după o pînză de Greuze înfăţişa o fată cu privire naivă şi în acelaşi timp poznaşă, ca a tuturor personajelor feminine ale acestui maestru.

Cînd dădu cu ochii de tablou, Sauer se strîmbă. Îşi aduse aminte de Emma. La început, înainte de căsătorie, fusese în stare să o compare cu fetele lui Greuze!

Două peisaje atîrnau de o parte și de alta. Pe o măsuță, un grup ecvestru de Klodt, turnat în fontă, înfățișa un fragment din ansamblul statuar ce-mpodobește podul Ancikov din Leningrad.

Un mic scrin, un dulap cu oglindă, o masă așternută cu o față curată și cîteva scaune cu spătar, înalte, capitonate cu piele, completau mobilierul.

Peste tot domnea ordine și curățenie — un motiv în plus ca Sauer să fie sceptic.

Și înfățișarea inventatorului rus îl dezamăgi. Se aștepta să vadă o figură cu totul ieșită din comun și... cînd colo, un bărbat cu înfățișare modestă, încă tînăr, blond, cu părul pieptănat pe spate, cu ochi albaștri, foarte luminoși, cu nasul drept și-o gură ce părea dăltuită de un artist. N-avea nici barbă, nici mustăți. Și cum era îmbrăcat : o bluză maro de catifea și pantaloni de călărie vîrîți în cizme cu carîmb îngust !

Iat-o și pe soția lui — senină, prietenoasă, într-o bluziță albă...

„Nu cumva am greșit ușa ?" se alarmă Sauer. Dar nu, nu greșise. Gazdele îi primiră cu căldură, îi poftiră să stea, soția inventatorului aduse dulcețuri. Imediat se înfiripă o discuție animată.

„Și cînd te gîndești că omul acesta, care trăiește destul de modest, este poate și el stăpîn pe forța aceea uriașă ! Cum de n-a fost tentat s-o folosească în interesele lui personale ! Cine n-ar vrea să fie puternic și bogat ca un nabab ?... Ori poate e adevărat că aici oamenii gîndesc și simt altfel ?"

Încercă să se lămurească prin întrebări ocolite.

— Spuneți-mi, vă rog, o întrebă el zîmbind pe soția lui Kacinski, nu vă e frică să trăiți alături de un om care poate sugera oricui... chiar și dumneavoastră... tot ce dorește ?

Femeia îl privi mirată.

— De ce-ar face-o ? Și ce ar putea să-mi sugereze ? Să vă spun drept, nu m-am gîndit niciodată la asta. Pentru experiențe, are un laborator.

Kacinski zîmbi.

— Totuşi, e o forţă primejdioasă, bîigui Sauer cu un aer încurcat.

— Ca orice forţă, răspunse Kacinski. Cînd a inventat dinamita, cu care putea să arunce în aer stînci de granit, Nobel era fericit că îi ajută pe oameni să lupte cu natura. Omenirea însă a făcut din această invenţie cel mai cumplit mijloc de distrugere. Mîhnit, Nobel n-a mai putut face altceva decît să instituie din „veniturile dinamitei" un premiu al păcii, pentru a-şi ispăşi măcar cu atîta vina de a fi pricinuit fără să vrea un rău. Vedeţi, dar, că Stirner nu este o excepţie. Că a folosit această forţă nouă în interesele sale egoiste? Totul depinde în mîna cui se află toporul. Unul sparge lemne, altul taie capete. Te poţi aştepta la orice... Cu mult înainte de a fi aruncat Stirner o provocare societăţii, trebuie să vă spun că au prevăzut şi alţii cît de primejdioasă poate fi noua forţă. Cînd primele experienţe au fost cunoscute de marele public, am fost pur şi simplu asaltat de cetăţeni îngrijoraţi. Unele femei se plîngeau că nişte indivizi suspecţi au şi încercat să le sugestioneze de la distanţă şi mă implorau să le feresc de „farmece". Una se jura că nişte studenţi din Harkov o „încarcă" mereu cu curent electric şi cînd trece pe lîngă un felinar „face scurt circuit"! Dar cînd am galoşii în picioare, zicea, sau un batic de mătase pe cap, nu se întîmplă nimic. Ce să mă fac? Simt şi în somn cum umblă curenţii prin mine şi aud un glas care spune: „Acum eşti în puterea noastră!" Am sfătuit-o să se acopere cu o pătură de mătase şi să ţină în mînă un obiect metalic legat printr-un fir de calorifer... cum ar fi legătura cu pămîntul la un aparat de radio... A venit să-mi mulţumească. Zice că i-a ajutat. Cînd se „lega de pămînt", o apuca un cîrcel — se scurgea electricitatea — apoi adormea liniştită. Aşa că s-a rezolvat. În majoritatea cazurilor însă, cei care mă asaltau erau nişte dezaxaţi sau chiar de-a dreptul nebuni. Cîţiva bărbaţi m-au ameninţat cu moartea dacă voi încerca să mă folosesc vreodată de in-

venţie. „Nu vreau să-mi împănezi creierul cu gîndurile dumitale !“ striga unul din ei.

— Şi au avut perfectă dreptate ! îl întrerupse Gottlieb, dorind să aducă discuţia pe teren practic. Cum să nu-ţi fie frică ? Gîndiţi-vă la teroarea pe care a dezlănţuit-o Stirner !...

— Bineînţeles. De altfel, am prevăzut şi eu această posibilitate. De aceea, de cînd am început să lucrez la perfecţionarea metodei de transmitere a gîndurilor la distanţă, am căutat şi mijloace pentru a pune omenirea la adăpost de eventuale abuzuri.

— Şi aţi reuşit ? sări Gottlieb.

— Va trebui să rezolv şi această problemă. Deşi...

— Vreau să vă întreb ceva, îi întrerupse Sauer. Acum toată lumea vorbeşte despre transmiterea gîndurilor la distanţă. Mărturisesc însă, spre ruşinea mea, că nu prea ştiu în ce constă această transmitere şi nu înţeleg de ce au descoperit oamenii abia acum ceva ce există probabil dintotdeauna ?

Lui Kacinski i se aprinseseră ochii, iar Gottlieb oftă în sinea lui. „Acum, ţin-te teorie !“

— În linii generale, iată despre ce este vorba : fiecare gînd al nostru provoacă o serie de modificări în cele mai infime particule ale creierului şi ale nervilor. Aceste modificări sînt întotdeauna însoţite de fenomene electrice. În timp ce lucrează, creierii şi nervii emit unde electromagnetice care se propagă în toate direcţiile, asemenea undelor de radio.

— Bine, dar de ce pînă acum n-a reuşit nimeni să discute în gînd cu altcineva ?

— Pentru că aceste unde electrice sînt destul de slabe şi de o factură specifică. Iată de ce un gînd emis este recepţionat numai dacă nimereşte într-un creier, ca să spun aşa, acordat pe aceeaşi lungime de undă.

— Într-un cuvînt, numai atunci cînd creierul receptor este apt să primească mesajele „staţiei emiţătoare“.

— Exact ! Asemenea fenomene s-au observat de mult la oamenii care conviețuiesc. Întrucît însă ele

nu puteau fi verificate şi cu atît mai puţin explicate ştiinţific, de cele mai multe ori oamenii de ştiinţă negau existenţa lor, mai ales că aceste cazuri misterioase erau speculate de tot felul de spiritişti, teosofi şi alţi răspînditori ai misticismului, care le socoteau „dovezi incontestabile a existenţei spiritului", capabil să se manifeste independent de trup.

Făcu o pauză şi continuă :

— Pe mine, tocmai unul din aceste cazuri „misterioase" m-a făcut să studiez problema transmiterii gîndurilor la distanţă.

— Foarte interesant, făcu Sauer.

Gottlieb se răsuci nerăbdător pe scaun.

— Eram pe atunci la Tbilisi. Un prieten al meu, bolnav de febră tifoidă, se simţea rău şi mergeam deseori să-l văd. Odată m-am întors de la el noaptea tîrziu. Sting lumina şi mă culc. Ceasul bate ora două. Deodată aud un sunet ciudat... ca lovitura unei linguriţe de marginea unui pahar de cristal. „Pisica !" zic, şi aprind lumina. Scotocesc eu peste tot, dar nu găsesc nici pisică şi nici vreun obiect de sticlă care să fi putut zăngăni în felul acesta. N-am dat nici o importanţă acestei întîmplări şi aproape imediat am adormit.

Dimineaţa m-am dus să-mi văd prietenul. În camera lui am găsit acea învălmăşeală care spune mai mult decît vorbele : murise peste noapte. Trupul lui neînsufleţit era întins pe pat. Am dat şi eu o mînă de ajutor celor care-l spălau şi-l îmbrăcau.

„Cînd a murit ?" întreb.

„Exact cînd a bătut ora două", îmi răspunde maică-sa.

Cînd m-am apropiat de pat, am atins fără să vreau noptiera plină de doctorii. S-a mişcat o linguriţă într-un pahar înalt de cristal şi am auzit un clinchet. Sunetul parcă-mi aducea aminte de ceva.

„Unde l-am mai auzit ? mă frămîntam eu. Aha, astă-noapte !" Am rugat-o pe bătrînă să-mi povestească amănunţit cum a murit fiul ei.

„Cînd am auzit că-i două, am încercat să-i dau doctoria. El a mişcat din buze, dar n-a mai putut să bea. Am pus linguriţa în pahar şi cînd m-am întors, murise..."

...Am reflectat mult la această întîmplare. Nu m-am gîndit nici o clipă, desigur, că ar putea fi ceva supranatural. Totuşi, care să fie explicaţia? Ţineam pe-atunci un curs de radiofonie. Ştiţi, cred, că sînt inginer electrician. Mi-a străfulgerat prin minte că ciudatul fenomen trebuie să fie de natură electrică. Ceva asemănător cu radioemisiunea. Nu cumva creierul prietenului meu a emis unde electrice pe care eu le-am recepţionat? Abia cînd am venit aici, la Moscova, am început să studiez activitatea creierului şi a nervilor. Am descoperit o serie de analogii surprinzătoare între structura sistemului nervos central şi o staţie de radio. Există în creier particule cu rol de microfon, altele de detector, sau de telefon... Firele neuronilor se termină cu o mică spirală asemănătoare spirelor de sîrmă ale solenoidului. Aşadar avem de-a face cu un fenomen de autoinducţie. De reţinut că (am şi discutat asta cu un coleg al meu fiziolog) din punct de vedere fiziologic rolul acestor spire nu poate fi explicat satisfăcător. Prin prisma electrotehnicii însă, se ajunge la o explicaţie absolut logică: natura a creat aceste spire pentru amplificarea curenţilor electrici. Ba avem în organism şi lămpi Rowland — retortele ganglionare ale inimii. Sursa de energie a inimii poate fi comparată cu o baterie de acumulatoare, iar sistemul nervos periferic — cu priza de pămînt. Studiind constituţia organismului omenesc prin prisma electrotehnicii, am ajuns la convingerea fermă că el reprezintă un aparat electric complex, o staţie de radio în toată regula, capabilă să emită şi să recepţioneze oscilaţii electromagnetice. Priviţi, vă rog, schiţa aceasta.

Desfăcu pe masă o foaie de calc.

— Nu mi-a fost uşor să demonstrez indubitabil existenţa undelor electromagnetice. Lucram pe

atunci în laboratorul lui Dugov. Aţi auzit de el? Face experienţe de sugestie pe animale şi a obţinut rezultate foarte frumoase. Într-o zi am confecţionat o cuşcă dintr-o plasă deasă de metal, aşezată pe izolatoare. Puteam însă face legătura cu pămîntul, automat. În cuşcă am închis un cîine şi l-am rugat pe Dugov să acţioneze. Cînd cuşca nu era pusă la pămînt, cîinele executa fără greş tot ce-i ordona în gînd Dugov. Dar cum făceam legătura cu pămîntul, cîinele se arăta dintr-o dată nereceptiv la sugestie. Înţelegeţi de ce? Întîlnind în drum reţeaua metalică, undele electromagnetice se scurgeau în pămînt şi deci nu ajungeau pînă la cîinele nostru. Ceea ce era de demonstrat: creierul emite unde electromagnetice! Natura electromagnetică a undelor emise de creier şi de nervi a fost demonstrată prin alte metode şi de cîţiva savanţi — academicianul Lazarev şi profesorul Behterev la noi, iar în Italia de profesorul Casamali.

Gottlieb ajunsese la capătul răbdării:

— Toate acestea sînt într-adevăr extraordinare, dar mărturisesc că în primul rînd pe noi ne interesează rezultatele practice ale experienţelor. Spuneaţi că v-aţi ocupat şi de problema punerii populaţiei la adăpost de o eventuală folosire a invenţiei în scopuri criminale. În ce stadiu aţi ajuns cu lucrările? L-aţi putea face inofensiv pe Stirner? Asta ne interesează pe noi. Da sau nu?

— Un răspuns categoric n-aş putea să vă dau, simţi inventatorul dorinţa să frîneze cît de cît impetuoasele întrebări ale roşcovanului. Teoretic, problema a şi fost rezolvată, dar concluziile încă nu le-am verificat experimental, ca să zic aşa, pe scară mare. Experienţele de transmitere a gîndurilor unor animale, la distanţă mică, nu pot fi considerate concludente. Am conceput o „maşină cerebrală" a cărei construire nu mai e o problemă pentru tehnica modernă. Acum studiez natura undelor electromagnetice emise de creierul omului, stabilesc lungimea lor, frecvenţa şi aşa mai departe. Cînd voi fi în posesia datelor necesare, va fi destul de simplu să le

reproduc mecanic. Doar cîteva transformatoare şi gîndurile noastre, propagate întocmai ca undele radio obişnuite, vor putea fi recepţionate de alţi oameni. Maşina (e în curs de realizare) se compune dintr-o antenă, un sistem de amplificare cu transformatoare şi tuburi catodice şi, în sfîrşit, un cuplaj inductiv cu circuit oscilant. Orice gînd radiat este amplificat de antena „staţiei de emisie" şi lansat în spaţiu... Văzînd cît de atent îl ascultă acest domn Gottlieb, cîntărindu-i fiecare vorbă, Kacinski zîmbi şi-i dădu în sfîrşit un răspuns care să-i fie pe plac : Iată „tunul" cu care îl vom ataca pe Stirner.

Gottlieb răsuflă uşurat.

— Şi cam cînd va fi gata „tunul" ?

— Cred că peste vreo două săptămîni... vom trage primul foc.

— Adică ?

— Adică îl luăm pe Stirner prin surprindere. Îi sugerăm să iasă din casă şi să vină la noi. Atunci va fi în puterea noastră.

— Şi unde vă gîndiţi să instalaţi „tunul" ?

— Cît mai aproape de ţintă. V-am spus doar, tunul n-a fost încă încercat şi mă tem că pe distanţe mari n-o să dea rezultate...

— Dar nu-i primejdios să pătrundem în zona influenţei lui Stirner ? Să nu uităm că arma lui are o mare rază de acţiune... că e mai perfecţionată şi, în plus, încercată.

— Altă soluţie nu văd. O să riscăm, ce să facem.

— Dar nu ne-am putea izola ? Pomeneaţi adineauri de nişte mijloace de protecţie ? interveni Sauer.

— Desigur. Dacă punem pe noi o plasă subţire de metal, undele electrice emise de creierul lui Stirner vor fi oprite de acest înveliş protector şi se vor scurge în pămînt. Partea proastă e că astfel echipat nici nu poţi emite mesaje. Dar vedem noi... Am putea acţiona mecanic, cu ajutorul „maşinii cerebrale", dar n-am studiat încă suficient undele electromagnetice ale radiaţiei creierului. De aceea va trebui să mă expun, cel puţin deocamdată : voi emite gîn-

duri pe antenă fără să-mi pun costum izolator. Dacă mă simt atins de radiațiile lui Stirner, îmi pun repede plasa, ori mi-o puneți. În orice caz dumneavoastră veți fi în siguranță.

— Ce-ar fi să îmbrăcăm costume de protecție, să năvălim la Stirner și să-i facem de petrecanie ? Sau dacă mă mai pune să-l bărbieresc, îi tai beregata cu briciul !

Sauer îl opri :

— Asta ar însemna... asasinat.

— Atîta pagubă !

— ...Ar însemna pieirea nu numai a lui Stirner, dar și a celor care vor încerca să-l răpună. Stirner și-ar vinde scump pielea ! Nu. Mai bine așa. Să încercăm să-l prindem de viu. Victoria ar fi deplină !

Gottlieb se ridică, Sauer îi urmă exemplul.

— Dați-mi voie să vă mulțumesc... începu Gottlieb.

— Deocamdată n-aveți pentru ce, îl întrerupse Kacinski. Îmi veți mulțumi cînd vom pune mîna pe Stirner.

XII. RĂZBOI ÎN TĂCERE

Stirner schița niște planuri în cabinetul lui, cînd simți deodată un îndemn irezistibil de a ieși din casă. Se ridică și porni spre ușă, dar un gînd îl țintui locului : „Nu cumva mă aflu sub influența unei voințe străine ? !“ Să-i fi descoperit cineva secretul și să-l fi atacat cu propria-i armă ? ! În tot cazul emisiunea inamicului era încă destul de slabă : Stirner nu-și pierduse facultatea de a raționa. Totuși, dorința de a ieși în stradă nu-l slăbea. Îl străbătu un fior rece. Dacă nu scapă imediat de sub această influență, e pierdut ! Ce-ar putea face ? Cum să se salveze ? În-

tre timp picioarele îl şi duseră la uşă. Iată draperiile de mătase, iar alături caloriferul. Cu un supraomenesc efort de voinţă făcu un pas în lături, smulse draperiile, se înfăşură în ele şi se agăţă cu mîinile de ţeava de metal a caloriferului. În aceeaşi clipă simţi cum slăbeşte impulsul care-l mîna în stradă: curenţii electromagnetici trimişi de inamicul nevăzut se scurgeau în pămînt. Răsuflă cu uşurare. Dar asta nu însemna că a scăpat. Situaţia rămînea ameninţătoare.

„Am cuşca de metal pe care am folosit-o la primele experienţe, gîndea febril Stirner. E în camera mea. Dacă reuşesc să ajung pînă acolo, intru în cuşcă şi fac legătura cu pămîntul... Astfel cîştig timp, apoi văd eu... Dar cum să fac aceşti cîţiva paşi? Nu mă înhaţă iarăşi impulsul străin, dacă mă depărtez de calorifer? Măcar de-ar fi linoleum pe jos! Ei, drăcia dracului! Să fiu atacat cu propria-mi armă! Mda, e cam albastră situaţia. Trebuie neapărat să mă izolez. Să intru în cuşcă. Ori să mă înfăşur într-o plasă. Am una în cameră. Apoi îmi fac un costum de reţea în toată regula. Pînă aici — toate bune, dar cum ajung pînă în cameră? Elsa! S-o chem pe Elsa!"

Între el şi Elsa se stabilise demult un contact perfect şi era destul să se gîndească la ea, chiar şi fără să recurgă la amplificatoare, ca să apară imediat. Stirner o chema în gînd, imaginîndu-şi ca de obicei tot drumul pe care trebuia să-l străbată. Dar Elsa nu venea: draperia de mătase oprea radiaţiile.

— Afurisită treabă! Stirner dădu la o parte un colţ al draperiei şi-şi dezgoli puţin capul. În aceeaşi clipă simţi iar îndemnul de a ieşi din casă şi se înfăşură repede la loc. În fracţiunea aceea de secundă însă zărise, la vreo doi metri de locul unde se afla, butonul unei sonerii electrice. Slăvită fie mania răposatului Gottlieb pentru sonerii! Poate reuşesc să chem pe cineva...

Lăsînd să-i alunece mîna pe ţeava de metal a caloriferului, începu să se apropie încet de sonerie. Iată şi capătul ţevii. Pînă la radiatorul următor erau

vreo şaptezeci de centimetri. Stirner se aplecă, fără să-şi desprindă mîna stîngă de capătul ţevii, şi, ţinînd mătasa cu dinţii, ca să nu lunece, întinse cealaltă mînă. Manevra îi reuşi şi în sfîrşit apăsă pe buton.

„Dacă... şi servitorii ? !“ gîndi cu spaimă.

Spre marea lui bucurie, auzi paşii tîrşiţi ai lui Hans.

Pe fizionomia impasibilă de valet stilat a lui Hans nu se clinti nici un muşchi, cînd îşi văzu stăpînul drapat în mătase. Aştepta ordinele cu un prevenitor respect.

— Ascultă, Hans. În camera mea... începu Stirner, dar se opri : „Nimeni n-a pătruns vreodată acolo ! Nu-i nimic, gîndi el. Îl fac eu pe urmă să uite totul“. Am în cameră o plasă de metal, Hans. Ad-o imediat ! Uite cheia...

Ţinînd cu o mînă draperia, de parcă şi-ar fi acoperit pudic goliciunea, scoase cheia din buzunar şi i-o întinse lui Hans.

Valetul plecă fără o vorbă şi aduse plasa subţire de metal.

— Arunc-o peste mine !

— Prea bine, domnule.

Bătrînul execută ordinul cu aerul cel mai degajat, de parcă i-ar fi ţinut paltonul.

— Mulţumesc, Hans. Poţi să pleci... Stai ! Stai puţin ! Spune, nu simţi nimic ? Nu încerci nici o dorinţă neobişnuită ? Să ieşi în stradă, de pildă ?

— Ce să caut eu pe stradă ? Nu, domnule Stirner. Singura mea dorinţă e să mă trîntesc puţin... Nu mai pot de picioare.

— Şi simţi de mult această dorinţă de a te... trînti puţin ?

— De vreo douăzeci de ani mă tot trage la pat.

— Du-te, Hans, nu mai am nevoie de dumneata.

Stirner intră repede în camera lui.

— Las' că vă arăt eu ! bombănea el, manipulînd nişte manete. Se auziră duduind la subsol motoare puternice, se aprinseră cîteva becuri : maşina intra

în funcțiune. O apăsare pe buton și „proiectilul" zbură spre țintă.

În preajma orașului, pe platforma unui autocamion mare, se afla montată o stație de radio de un tip nemaivăzut pînă atunci. Construită după schema lui Kacinski, această stație amplifica și emitea radiațiile cerebrale.

Șoferul, Sauer și Gottlieb purtau costume de protecție din plasă de sîrmă ; plasa le acoperea și capul.

— Nu-i prea șic costumul, rîse Kacinski, văzîndu-i astfel gătiți, dar cînd va fi la modă, lumea îl va găsi chiar foarte nostim. Ori poate că ne vom căptuși doar hainele cu un fileu de metal. Mai știi ? Iar pe cap... măcar o voaletă. Femeile au purtat timp de secole văluri și voalete... De ce n-am purta și noi, bărbații ? Mai ales că vălurile noastre vor fi ușoare și fine, ca de mătase...

— Am tras ! anunță Kacinski cîteva minute mai tîrziu, coborînd de lîngă stație și punîndu-și și el casca de sîrmă. I-am poruncit lui Stirner să iasă din casă și să vină aici.

— Și cum știm dacă proiectilul și-a atins ținta ? întrebă Gottlieb.

— Chiar dacă domnul Stirner nu ne onorează cu o vizită, găsește el un mijloc să ne dea de știre că a primit mesajul... Nu noi vom recepționa știrea direct... Noi sîntem la adăpost... Avem un dispozitiv care înregistrează automat emisiunile celorlalte stații...

Într-adevăr Stirner „le dădu de știre", într-un mod neașteptat însă.

Kacinski își scoase casca pentru a trimite un nou „proiectil". Dar n-apucă să declanșeze. În aceeași clipă se prăbuși cît era de lung pe platforma automobilului. Încercă să se ridice... Imposibil ! Mai întîi capul, apoi și trunchiul îi lunecară iarăși pe-o parte.

Sauer și Gottlieb alergară și-l dădură jos de pe platformă.

— Ești rănit ? Te doare ceva ?

— Nu mă doare nimic. Mă simt chiar foarte bine, răspunse inventatorul, după o nouă încercare zadar-

nică de a se ridica în picioare. Ei, fir-ar să fie ! Nu mai am de loc simțul echilibrului.

Sauer, Gottlieb și șoferul îl priveau stupefiați. Gottlieb avu prezența de spirit să-i pună casca metalică pe cap, pentru a-l feri de alte radiații.

— Ce vă mirați atît ? Era de așteptat. Stirner mi-a paralizat centrii echilibrului. Într-adevăr, a ajuns foarte departe ! Simțul echilibrului reprezintă una dintre cele mai complicate și mai puțin studiate probleme. Profesorul Behterev...

„Ciudat soi de oameni mai sînt și inventatorii ăștia, se cruci Sauer. Se zvîrcolește ca un vierme strivit și... ne ține o conferință despre reflexologie !"

— A făcut-o anume pentru a ne arăta ce poate și cu cine avem de-a face, continuă Kacinski. Simțul echilibrului...

— Toate acestea sînt foarte interesante, domnule Kacinski, îi curmă vorba Gottlieb, dar în momentul de față trebuie să ne îngrijim de sănătatea dumitale. Apoi, către Sauer : Cred că e cazul să batem în retragere și să evacuăm primul rănit din acest război extraordinar.

Kacinski protestă. Ținea cu tot dinadinsul să continue duelul. Sauer și Gottlieb însă se arătară neînduplecați :

— Nu uita că ești singura speranță a atîtor milioane de oameni ! Ce ne facem dacă Stirner te omoară ori îți ia mințile ?

— Ei, dacă mă luați așa... consimți în sfîrșit Kacinski. Stirner e cu adevărat primejdios, adăugă el cînd autocamionul porni. Arma lui e mai puternică... Bănuiesc că eficacitatea „tirului" său se datorește radiațiilor dirijate. Ar trebui să încercăm și noi !

— Spune mai bine ce-ai să faci acum fără simțul echilibrului ?

— Poate îl recapăt.

Gottlieb clătină din cap a îndoială.

Kacinski zăcea ca un prunc neputincios. Încerca să se sprijine pentru a se ridica, dar cădea fără vlagă, deşi nu avea nici o leziune.

— Ia vezi, Sauer, s-a înregistrat ceva pe banda aparatului ?

Banda era împestriţată de linii frînte.

— Este ceva, dar cine poate să descifreze ?

— Voi construi curînd un aparat care va tălmăci aceste semne în litere. Încercă să scoată o mînă de sub reţea, dar se lăsă păgubaş. Ţine banda aşa ca să pot citi. Hm ! Vrea să mă intimideze ! Ascultaţi şi voi :

„Aţi pierdut bătălia, pentru că aţi ratat unica voastră şansă: de a mă lua prin surprindere. Stirner".

— Vom vedea noi cine e mai tare ! strigă Kacinski, săltîndu-se pe coate, dar capul îi căzu pe spate. Eşti un diavol, Stirner ! Dar pe mine nu mă sperii !

Opriră în faţa spitalului, îl luară pe Kacinski în braţe, îl duseră într-o rezervă şi, înainte de a-i scoate costumul de protecţie, acoperiră pereţii camerei cu o reţea de metal.

Medicii nu se puteau dumiri ce are Kacinski, aşa că trebui să le dea el toate explicaţiile.

— Dacă aşa stau lucrurile, nu putem face nimic, mărturisi medicul primar. Medicina, în astfel de cazuri, e neputincioasă.

— Ştiu. Va trebui să creăm o ramură nouă a medicinei sau să recurgem la homeopatie.

Medicul scutură din cap indignat.

— E o şarlatanie.

— Nu întotdeauna, răspunse zîmbind Kacinski. Mă refer la principiul homeopatiei : tratarea bolilor cu ajutorul unor agenţi care determină o acţiune analoagă celei de combătut. Sau, mai pe scurt, cui pe cui se scoate.

Sauer sesiză primul ideea lui Kacinski.

— Vrei să foloseşti emiţătorul de radiaţii cerebrale ?

— Bineînțeles. Alt tratament nu văd. Am să transmit mașinii gîndul că centrii echilibrului din creierul meu trebuie să-și reia activitatea. Apoi amplific mesajul și-l recepționez tot eu. Stirner a acționat violent, dar de la distanță. Contraacțiunea din imediata apropiere a sursei de radiații cred că va fi eficace și-mi voi recăpăta simțul echilibrului. Să încercăm !

Medicii urmăreau curioși și sceptici desfășurarea experienței. Totul dură doar cîteva minute. Deodată Kacinski sări în picioare și începu să joace și să dea din mîini. Chiar și medicii, deși tot se mai mirau, aplaudară.

— Un adevărat miracol ! exclamă un medic tînăr.

— O fi simulat ! bombăni un altul, mai în vîrstă.

Așa a fost inaugurată noua ramură a medicinei, care ulterior avea să fie larg folosită în cele mai diferite domenii : de la neurologie pînă la chirurgie, permițînd efectuarea intervențiilor fără anestezie și fără ca bolnavul să simtă nici cea mai mică durere.

— De ce numai dumneata ai fost atins de „proiectilul" lui Stirner ? întrebă Sauer cînd rămaseră singuri. Doar raza emisă de el a întîlnit în drum atîția oameni neprotejați de plasă. Probabil că Stirner a stabilit precis locul de unde vine radiația ; și raza lui, urmînd o anumită traiectorie, a căzut exact aici.

Kacinski se gîndi cîteva minute, înainte de a răspunde.

— Alta cred că-i explicația. Recepționînd mesajul meu, Stirner a stabilit imediat lungimea de undă a stației de emisie, adică a creierului meu, și frecvența specifică. Să știți că undele cerebrale se deosebesc de la om la om. Apoi a emis la rîndul lui un mesaj pe lungimea de undă și frecvența aflată. Iată de ce numai eu l-am recepționat. Este explicația cea mai firească. Dar nu-i exclus să fi emis un mesaj „la purtător", dacă se poate spune așa.

— Adică ?

— A emis următoarea sugestie : „Omului care a trimis împotriva mea un mesaj cerebral să i se pa-

ralizeze centrii de voinţă şi centrii motori". Şi cum omul acela sînt eu...

— Dar se pot face astfel de sugestii? Cunoaşte hipnotismul asemenea cazuri?

— Nu-mi aduc aminte, dar nu văd de ce să nu se poată. Totuşi prima explicaţie, mai simplă, pare şi mai logică. Şi-acum, la treabă! Uite ce facem: îl înconjurăm pe Stirner cu un inel de „tunuri" şi-l atacăm din toate părţile. El va încerca să pareze loviturile, descriind un cerc cu raza lui dirijată. Între timp însă, fiecare „tun" al nostru va apuca să emită un mesaj.

— Ce-ar fi să cuprindem cu radiaţiile noastre şi pe servitori? Dacă ei părăsesc casa, n-o să mai aibă cine să procure alimente şi foamea îl va sili pe Stirner să se predea, propuse Gottlieb.

— Nu-i rea ideea!

Fură construite de urgenţă, în serie, mai multe radiomaşini pentru transmiterea gîndurilor. Cînd totul fu gata, „comandantul suprem" ieşi pe cîmpul de luptă cu treizeci de „tunuri" amplasate în jurul oraşului, la distanţe de cîţiva kilometri unul de altul.

Kacinski îi dădu lui Stirner un ultimatum:

„Radiaţiile noastre cerebrale vă vor convinge, sper, că monopolul dumneavoastră în folosirea noii forţe a luat sfîrşit. Acum şi alţii stăpînesc în egală măsură metoda de transmitere a gîndurilor la distanţă. În consecinţă, nu mai are sens să continuaţi lupta. Ea n-ar face decît să aducă unor oameni nevinovaţi noi pierderi şi suferinţe. Chiar dacă vă veţi pune la adăpost de mesajele noastre, vă vom împiedica să vă continuaţi opera nefastă, neutralizînd orice radiaţie cerebrală adresată maselor prin contraradiaţii sau prin contraordine. Vă garantăm viaţa numai dacă veţi îndeplini imediat următoarele condiţii:

1. Să restabiliţi starea normală şi să redaţi libertatea voinţei tuturor persoanelor care au fost expuse radiaţiilor dumneavoastră cerebrale.

2. Să nu mai emiteţi pe viitor nici un fel de radiaţii cerebrale.

3. Să predaţi toate maşinile şi instalaţiile electrice destinate radiaţiilor cerebrale.

În caz de refuz sau de întîrziere a răspunsului, mă voi vedea silit să recurg la măsuri extreme".

După aceea Kacinski ordonă servitorilor lui Stirner să fugă din casă.

Dar Stirner se pusese în gardă.

Citi mesajul înregistrat automat pe bandă şi răspunse pe loc :

„Voi depune armele cînd voi crede de cuviinţă!"

Apoi, observînd că servitorii se pregătesc să fugă din casă, înţelese ce s-a întîmplat şi emise o radiaţie puternică, ordonîndu-le să se întoarcă.

Bieţii oameni se zbăteau înnebuniţi, zvîrcolindu-se ca în flăcări. Radiaţiile se încrucişau, aruncîndu-i de colo-colo. Pradă celor două „impulsuri" la fel de puternice : să fugă din casă cu orice preţ şi să nu iasă din casă în nici un caz, ba se repezeau la uşă, ba dispăreau în odăi. Cîţiva se cramponară de mobilă, de uşi, de calorifere. Şi toată vînzoleala asta sinistră se făcea fără nici un zgomot !

Mesajul lui Stirner, emis de la o distanţă mai mică, se dovedi mai puternic. Treptat, servitorii se întoarseră la locurile lor şi începură să-şi vadă de treabă. Între timp, Stirner emise alte mesaje prin care poruncea întregii populaţii rămase în oraş să pornească împotriva maşinilor inamice şi să le distrugă.

Oamenii alergau năuci pe străzi, ca în timpul unui cutremur, şi ajunşi afară din oraş se năpustiră furioşi să execute ordinul lui Stirner. Atacînd surprinzător, mulţimea apucă să distrugă cîteva emiţătoare. Dar majoritatea luptătorilor lui Kacinski înţeleseră din prima clipă ce se întîmplă şi emiseră radiaţii de panică. Prinşi de vîrtejul turbat a două mesaje opuse, ca şi servitorii lui Stirner, oamenii nu

mai erau în stare nici să înainteze, nici să se întoarcă.

Stirner nu-şi făcuse nici un fel de iluzii în privinţa deznodămîntului acestui atac. Urmărise doar să distragă atenţia inamicului, pentru a-i da lovitura decisivă. Îşi îndreptă radiaţiile spre diferite puncte ale cercului şi cei surprinşi fără plasă, ori care din imprudenţă şi-au desfăcut puţin costumul incomod, căzură loviţi de paralizie ori îşi pierdură minţile. Răniţii, transportaţi la spatele „frontului", erau trataţi cu rezultate mulţumitoare prin metoda lui Kacinski. Pe „cîmpul de luptă" alţii le luau locul, iar maşinile emiteau zi şi noapte.

Pe Stirner îl toropea somnul dar, pe cît posibil, se străduia să rămînă treaz : în orice moment se putea aştepta la un asalt direct asupra clădirii. Îşi înarmă servitorii şi îi îmbrăcă în costume izolatoare.

Era frînt de oboseală, dar nu capitula. Lucra cu înfrigurare la o nouă perfecţionare a emiţătorului care urma să scoată din circulaţie maşinile inamicilor.

Războiul dura de cîteva zile.

Odată, pentru a emite un mesaj menit să neutralizeze un ordin al lui Stirner, Kacinski se urcă pe platformă şi se descoperi. Dar brusc, parcă răzgîndindu-se, sări jos din maşină şi dispăru în întuneric, rupînd-o la fugă. Sauer dormea pe prelata maşinii, învelit cu o plasă, iar Gottlieb, atent la înregistrările de pe bandă, pe care încerca să le descifreze, nu dădu importanţă faptului.

Era întuneric beznă. Nu aprindeau reflectoarele ca să nu trădeze locul unde se afla emiţătorul. Trecură cîteva minute. Gottlieb, tot mai îngrijorat, scruta întunericul. Văzînd că nu mai vine Kacinski, îl trezi pe Sauer.

— Ce-ai făcut ! se îngrozi acesta. Nu-ţi dai seama că l-a nimerit o rază dirijată ? ! De ce nu l-ai oprit ? ! De mult a plecat ?

— De vreo zece minute. Mergea liniştit... A sărit din maşină şi credeam că se duce şi el... ca omul, încercă să se dezvinovăţească Gottlieb.

— Ai făcut o prostie cît tine de mare!

Sauer aruncă vălul — ca să se poată mişca mai în voie, se limitau acum la un fel de pelerine de metal — şi emise: „Kacinski, întoarce-te!"

Dar în aceeaşi clipă sări din maşină şi dispăru şi el în întuneric.

— Sîntem pierduţi! îl auzi Gottlieb strigînd. Încetul cu încetul glasul i se stinse în depărtare.

Gottlieb avu fericita inspiraţie să-i poruncească şoferului să tragă maşina mai deoparte, ca să iasă din zona radiaţiilor dirijate, şi imediat comandă tuturor staţiilor să emită mesajul:

„Kacinski şi Sauer! Înapoi!"

Douăzeci de emiţători intrară în funcţiune deodată. Peste cîteva minute apăru din noapte o siluetă. Sauer venea încet, aplecîndu-se cînd înainte şi înapoi, ca bătut de vînt.

Pe Kacinski nu mai reuşiră să-l salveze. Ajunsese probabil prea aproape de emiţătorul lui Stirner şi radiaţiile trimise la întîmplare nu mai avură nici un efect.

— Vălul! Repede! strigă Sauer.

Gottlieb aruncă peste el plasa metalică.

— Mulţumesc, Gottlieb! De data aceasta ai fost la înălţime. Îţi datorez viaţa... Dacă ai şti prin ce-am trecut! Mă smucea cînd înainte, cînd înapoi. O senzaţie oribilă! Kacinski s-a întors?

— Nu!

— Bietul Kacinski! Să-l pierdem tocmai acum!... Fără el nu-i mai venim noi de hac lui Stirner.

— Totuşi continuăm lupta! Bine că am învăţat cum funcţionează maşina. Iar dacă nu reuşim să-l capturăm pe Stirner printr-un mesaj cerebral, luăm clădirea cu asalt. Îmbrăcăm un regiment în costume izolatoare, ne înarmăm pînă în dinţi şi-atunci să vedem ce-o să facă! Costumele ne vor feri de radiaţii, iar gloanţele, din fericire, nu pot fi hipnotizate... Îi facem de petrecanie!

XIII. O NOAPTE GROZAV DE INTERESANTĂ

Vlăguit de atîta goană, Kacinski ajunse în sfîrşit la poarta băncii „Elsa Glück".

Îl aşteptau. Uşa se deschise larg. Sărind mai multe trepte deodată, urcă într-un suflet la etaj, năvăli gîfîind în cabinet şi căzu extenuat într-un fotoliu. Era lac de năduşeală.

Se deschise o uşă şi în prag apăru un bărbat înfăşurat într-o plasă metalică. Un fileu de sîrmă îi proteja capul şi-i ascundea trăsăturile feţei. Era Stirner.

— Cum te numeşti ?

— Kacinski.

— Polonez ?

— Nu. Rus.

După cîteva clipe de tăcere, Stirner reluă :

— Eşti prizonierul meu. Ştii foarte bine că ţi-aş putea opri respiraţia, lăsîndu-te să mori în chinuri groaznice. Sau pot face din dumneata un sclav care să mi se supună fără crîcnire. Eşti la discreţia mea.

— Şi asta te amuză ?

Stirner întîrzie cu răspunsul.

— Războiul nu cunoaşte cruţare, urmă Kacinski. Sînt condamnat, ştiu. Dar nici dumneata nu stai mai bine. Curînd îţi va veni rîndul... Pînă una-alta, am şi eu o rugăminte. Întrucît am ieşit din joc şi nu mai reprezint pentru dumneata nici o primejdie, dă-mi voie, în calitate de om de ştiinţă, să văd instalaţia...

— Cum ? !

— Aş vrea să-ţi cunosc invenţia. Mă interesează pe ce cale ai mers, cum sînt construite aparatele...

După un moment de surpriză, Stirner parcă se lumină.

— Ca între oameni de ştiinţă deci.

Se apropie de prizonierul lui şi-i întinse mîna. Dar Kacinski refuză să i-o strîngă.

Atunci Stirner se trase un pas înapoi şi-şi ascunse mîna sub plasă.

— Aşa va să zică ! Ia spune, la voi, în Rusia, toţi sînt atît de viteji ? întrebă el cu ironie.

— Nu-i nici o vitejie în asta, răspunse Kacinski, fără să se tulbure. Om fi noi oameni de ştiinţă, dar ne aflăm la antipozi, mult prea departe unul de altul ca să ne putem strînge mîna. Asta-i tot !

— Bine, îţi voi îndeplini dorinţa şi poate te voi lăsa în viaţă, cu condiţia să porunceşti oamenilor dumitale să oprească radiaţiile pînă la nouă dimineaţa.

„La urma urmelor, îşi spuse Kacinski, cîteva ore de armistiţiu nu schimbă nimic. În plus, am prilejul să-i anunţ pe băieţi că trăiesc."

— De acord.

Atunci Stirner îl conduse în camera lui, unde se afla emiţătorul.

— Ia te uită ! exclamă Kacinski, văzînd o cuşcă din plasă de sîrmă, în care încăpea un om şezînd. Ai trecut şi dumneata prin asta ?

— Da. Am folosit-o experimental pentru a verifica existenţa undelor electromagnetice emise de creier.

— Extraordinar ! Am mers deci amîndoi pe acelaşi drum !

— Dar apoi am luat-o fiecare în altă direcţie. Fii bun şi transmite ordinul de „încetare a focului".

Kacinski se apropie de aparat, se concentră şi transmise un mesaj pe care Stirner îl citi pe banda înregistratorului automat.

După numai patru secunde, pe aceeaşi bandă apăru răspunsul.

„*Vrem dovezi că vorbeşte Kacinski*", transmitea Sauer.

Kacinski îi pomeni unele amănunte numai de ei ştiute, îi aminti ce au discutat la Moscova. Sauer se declară satisfăcut.

„*Pînă la nouă dimineaţa nici o radiaţie şi nici un atac.*

Sauer"

— În regulă, spuse Stirner. Să trecem în cabinet. Şi-acum, uite, ai aici toate schiţele şi planurile mele. Ia loc la birou. Vei petrece o noapte interesantă! Stirner încuie uşa cabinetului şi-şi puse cheia în buzunar. Eu trec dincolo. Am ceva de transmis.

— Sper că ai să respecţi armistiţiul?

— Nici o grijă. Va fi o emisiune, ca să spun aşa, strict particulară. Zîmbi strîmb şi dispăru în camera lui.

La subsol huruiră motoarele. Peste un sfert de oră, Stirner reapăru.

— S-a făcut. Mai scoase dintr-un dulap un teanc de desene şi le aruncă pe masă. Distrează-te! Găseşti aici totul, chiar şi planul casei. Vezi? Nu-ţi ascund nimic. Dinamurile le-am instalat la subsol.

Făcu cîţiva paşi prin cameră şi, răsucindu-se scurt pe călcîie, îl pironi pe Kacinski cu privirea.

— În loc să te distrug, îţi dezvălui dumitale, care-mi eşti duşman, secretele mele militare. Purtarea mea nu te surprinde?

— Deloc. Chiar atîta nu ţi-am cerut. Şi dacă o faci, înseamnă că ai motive. De aceea nici nu mă grăbesc să-ţi mulţumesc pentru „mărinimie".

— Ai dreptate. N-o fac din mărinimie... După o lungă tăcere rosti rar, cu glasul stins: Am pierdut bătălia.

— Fireşte că ai pierdut-o, se grăbi să confirme Kacinski. Ai pierdut-o de cînd ţi s-a descoperit secretul... şi află că nu sînt singurul care-l cunosc. Monopolul dumitale a luat sfîrşit, puterea de care dispuneai poate fi contracarată şi continuarea luptei...

— Nu-i adevărat! răcni Stirner. Încă nu mi-am epuizat resursele! Sînt mult mai avansat ca voi, aparatele mele sînt mult mai perfecţionate, şi mai am o invenţie despre care nu ştiţi nimic: acumulatoare de unde şi de gînduri emise de milioane de oameni, amplificatoare de-o putere nebănuită... Aş fi putut să vă strivesc, să înăbuş bîzîitul de ţînţari al aparatelor voastre, aşa cum o staţie de radio puternică acoperă gîngăvitul emiţătoarelor de amatori.

Reprezint o stație de cincizeci de mii de kilowați și, în comparație cu aceasta, resursele voastre....

— Și totuși ești învins!

— Da, dar nu unde îți închipui. Nu în tehnică!

— Unde atunci?

— Mi-am propus ceva ce mă depășește. De fapt, a fost o absurditate. Ca să ajung stăpînul universului, ar fi trebuit să mă transform într-o mașină care emite voință. Or eu nu sînt decît un om!... Un om extenuat. Mi-am stors pînă la ultima picătură puterea de voință, mi-am epuizat rezervele de energie nervoasă. Iată adevărata cauză a înfrîngerii mele! Acum mi-e egal. Totul s-a sfîrșit. Ia planurile și fă ce vrei cu ele. Din partea mea, poți să le și publici. Te privește.

Se uită la ceas și tresări.

— Atîta am avut să-ți spun. Te rog să respecți întocmai condițiile noastre. Este extrem de important pentru mine. Și, nu te supăra, dar ca să fiu mai sigur am să te închid cu cheia și-o să las aici paznici, arătă el cu mîna trei dogi tigrați. Ei îmi execută întocmai ordinele. Te previn: dacă încerci să intri în camera mea ori să fugi, bucăți te fac!

Ieși din cabinet și răsuci cheia în broască.

Kacinski continuă să răsfoiască mapa uriașă pe care o avea în față. Foi pline de date și de formule, planuri, schițe, scheme... Acest limbaj convențional, care nu spunea nimic profanilor, lui îi era familiar. Datele și formulele deveneau idei, iar acestea, la rîndul lor, imagini. Coloanele de cifre și litere îl ajutau să urmărească pas cu pas truda unei minți înzestrată cu o logică de fier. Kacinski admira ingeniozitatea și ineditul concepției, îndrăzneala și subtilitatea soluțiilor, așa cum un șahist admiră jocul unui mare maestru. Cufundat în schițe și în planuri, uită curînd de tot și de toate.

În teancul de hîrtii adus pe urmă dădu de un caiet cu notițe. Un fel de jurnal. Crîmpeie de gînduri, însemnări răzlețe, mîzgălite la repezeală, fără dată, scheme așternute din fuga condeiului, extrase

din diferite cărți. Aici își nota Stirner și cheltuielile. Parcurse cîteva pagini.

— E mai interesant decît aș fi bănuit, șopti el și reluă cu atenție lectura, filă cu filă.

«Anul nou. Ce-mi va aduce ? Am fost la profesorul Görö ! Maestrul e necăjit : cimpanzeul Fritz s-a înfuriat și l-a mușcat de mînă.

...Am citit „Omizile". Dacă atingi o omidă și ea se contractă, și omizile din apropiere se contractă și se răsucesc absolut la fel. Care să fie explicația ?

...Fritz s-a mai liniștit. Nici pe Görö nu-l mai doare mîna. Bătrînul se teme de o infecție. I-am povestit despre omizi. Mi-a dat niște „explicații" nebuloase, care în fond nu spuneau nimic. Cică-i un reflex condiționat. Așa cum bîzîie copiii cînd văd pe alții plîngînd. Numai că celelalte omizi se răsucesc fără s-o vadă pe prima !

...Spălătoreasa e o nerușinată : trei mărci și douăzeci și cinci de pfeningi un spălat ! Va trebui să caut alta mai ieftină. Nu mi-au mai rămas bani pentru carte.

Arrhenius (autorul cărții pe care n-am cumpărat-o din cauza spălătoresei) a descoperit că în soluțiile cu sare, bune conducătoare de electricitate, moleculele neutre sub raport electric ale sărurilor dizolvate se descompun în particule încărcate cu electricitate, denumite *ioni* (ionul e un fel de „evadat", un fugar).

...Proprietarul mă amenință cu evacuarea. Va trebui să mă apuc iar de traduceri.

...Ca să-i formăm pudelului un reflex condiționat, în timp ce mănîncă, îi cîntăm din flaut... După lucru, profesorul Görö a ieșit să-și facă obișnuita plimbare și m-a condus. Mi-a povestit ceva foarte interesant. Cică dacă iei o pereche de insecte — mascul și femelă — și le desparți, chiar dacă închizi femela într-o cutie, iar pe mascul îl scoți afară din oraș și-i dai drumul la o mare distanță, masculul tot se întoarce la femelă. Cum se orientează ? Profesorul spune că la multe insecte (vezi albinele) memoria vizuală e extrem de dezvoltată și deci în aceasta nu-i nimic surprinzător. Mie însă nu-mi vine să cred.

La vară, de îndată ce vor apare insectele, am să fac chiar eu experiența. Pe mascul am să-l duc într-o cutiuță bine închisă.

...Görö i-a extirpat cîinelui o emisferă cerebrală. Pare-se că operația n-a reușit. Bietul animal urlă de ți se rupe inima. I-am injectat morfină și s-a mai liniștit. Am observat că efectul analgezic al morfinei se manifestă periodic : cîinele s-a liniștit încetul cu încetul, pauzele dintre crize deveneau tot mai lungi. Iar cînd a încetat acțiunea morfinei, am observat aceeași periodicitate și în revenirea senzațiilor dureroase.

...Ce noroc : am primit o carte la tradus. Ceva din chimie. Destul de greu. În schimb mi-au dat un aconto și am închis gura celor mai sîcîitori creditori : proprietarului chichineței în care stau și băcanului. Constat că și în chimie sînt multe lucruri interesante. Astăzi, de pildă, am aflat că numeroase procese chimice se caracterizează prin periodicitate. De pildă, dacă pui mercur într-o sticlă și torni deasupra peroxid de hidrogen de o anumită concentrație, între mercur și peroxid se produce un proces chimic, peroxidul descompunîndu-se în apă și oxigen. Ei bine, degajarea oxigenului se încetinește și se accelerează constant ! Dar cel mai interesant este că otrăvurile și narcoticele au asupra reacțiilor periodice o acțiune specifică, ca și asupra organismului omenesc ! Oare nu dovedesc toate acestea că în organismul omului și al animalului se produc reacții asemănătoare ? Și oare nu e surprinzător că morfina are asupra reacțiilor din retortă același efect calmant ca și asupra cîinelui operat ?

...Uneori științe diferite prezintă contingențe neașteptate.

Am cercetat experimental împreună cu profesorul Görö procesul oboselii, în speță al oboselii vizuale. Purpura descompusă la lumină se reface pe întuneric.

Prin repetare, iritarea nervului poate fi din ce în ce mai mult împinsă spre acea limită dincolo de care nervul devine insensibil la excitații. Perioada de

sensibilitate a nervului este în funcție de timpul de descompunere a substanței senzitive pe care o conține (în cazul nostru — purpura).

În ceea ce privește centrii nervoși situați la nivelul măduvei spinării, excitarea lor electrică provoacă „reacții" periodice independente de perioada curentului și de natura excitației. Agitația motrice transmisă de la centrul mușchilor se produce cu o frecvență de șaisprezece-treizeci pe secundă. (Deci din nou o periodicitate ca în procesele chimice.)

Görö găsește că din mine ar ieși un excelent dresor de cîini. Mai știi ? Poate că la circ aș cîștiga mai bine decît cu traducerile. Că pînă să ajung profesor, mai va ! Și-apoi, ce o să-mi dea acest titlu ? M-am săturat de mizerie !

12 mai. O zi memorabilă ! Pe pervazul ferestrei am așezat un fel de colivioară cu un fluture femelă, iar pe mascul l-am dus afară din oraș, într-o cutiuță ermetic închisă și acolo i-am dat drumul. Fluturașului i se cam boțiseră aripioarele și mi-era teamă că nu va putea zbura. Totuși s-a îndreptat imediat spre oraș. Cînd m-am întors acasă, nu sosise încă. Dar peste o oră, iată-l și pe dumnealui. A coborît pe pervaz și a început să se agite în jurul femelei lui captive. Le-am redat libertatea. Eram de-a dreptul uluit ! Cum de a reușit să se întoarcă ? Din cutiuță n-avea cum să vadă drumul. Görö se înșală ! Fluturașul s-a întors călăuzit de un simț neștiut de noi. Ce simț să fie acesta ? Atunci mi-am adus aminte de omizi. Ce simț le vestește că una din ele se crispează spasmodic între degetele unui om ?... Toată ziua numai la asta m-am gîndit...

Deodată mi s-a părut că am dezlegat misterul, că mă aflu în pragul unei descoperiri formidabile. Să fie asta intuiție ? O revelație ? La drept vorbind abia mai tîrziu am înțeles exact cum stau lucrurile. La început n-a fost chiar o „revelație", ci mai curînd o exaltată presimțire a unei descoperiri extrem de importante. Și ca să revenim la intuiție : ea nu are nimic misterios, deși în parte a rămas nelămurită. Cred că intuiția se produce în momentul cînd o serie

întreagă de impresii, de gînduri, de informaţii disparate, acumulate în decursul unui anumit timp, uneori destul de îndelungat, se asociază deodată, stabilindu-se între ele o anumită legătură. Acest proces are loc în creier, unde din sistematizarea, din înmănunchierea acestor date, rezultă o concluzie — o idee nouă. În tot cazul aşa s-a întîmplat cu mine. Acum pot urmări la rece cum am ajuns să fac această descoperire. Tot gîndindu-mă la gîze şi la omizi, mi-am spus... aşa, în glumă... că poate ele comunică prin radio. Poate că natura le-a înzestrat cu aparate de radioemisie şi de radiorecepţie. Doar au şi antene ! Analogia era tentantă şi, în definitiv, de ce n-ar fi aşa ? Doi fluturi pe care-i desparţi comunică prin semnale. Bine, dar de unde energia necesară emisiunii ? Poate electricitatea ? Să ne gîndim la soluţiile chimice ale lui Arrhenius, care produc ioni, adică energie electrică. În organismul vieţuitoarelor se desfăşoară complicate procese chimice, legate de activitatea muşchilor şi mai ales a nervilor şi a creierului. În această activitate se constată o anumită periodicitate. Prin urmare, periodic, centrii nervoşi pun în libertate sau radiază ioni. Aceşti ioni îşi iau zborul, sînt recepţionaţi de sistemul nervos al unei alte vieţuitoare şi... gata radiocomunicaţia !

Chiar înainte de a fi ajuns la aceste deducţii, am presimţit că descoperirea mea e ceva infinit mai important decît o simplă explicaţie a regăsirii fluturaşilor. Poate că aceste gîze nu s-au regăsit datorită unei comunicări radio. Poate că au mirosul foarte dezvoltat sau un simţ de orientare pe care noi nu-l cunoaştem. Nu-mi mai arde de fluturi.

Obiectul studiilor pe care le voi întreprinde pe viitor e mult mai interesant : omul, animalul...»

„Extraordinar ! gîndi Kacinski. Şi eu, şi Stirner am ajuns la aceeaşi concluzie, deşi am urmat căi diferite. Sau, mai precis, am avut puncte de plecare diferite. Pentru că şi el, şi eu am folosit în cercetările noastre ultimele realizări din domeniul chimiei, fiziologiei şi fizicii. Fără cunoaşterea profundă a radiofoniei, a

reflexologiei, a teoriei ionilor, nici el şi nici eu n-am fi ajuns să facem această descoperire, şi invenţia noastră n-ar fi existat. Acum înţeleg de ce oameni de ştiinţă aflaţi uneori în colţuri opuse ale globului fac aceeaşi descoperire poate în aceeaşi zi şi la aceeaşi oră."

«...Cîteva zile am umblat năuc, scria Stirner în jurnalul său mai departe. Am făcut o descoperire ştiinţifică ! Să vorbesc despre ea profesorului Görö sau nu ? Pînă la urmă nu m-am putut abţine şi i-am povestit tot, ce-i drept nu prea clar şi nu prea concret. Totuşi mi-a făcut impresia că a prins imediat ideea principală. M-a privit ironic pe deasupra ochelarilor şi gura lui ştirbă s-a pungit într-un rînjet, din care pricină mustaţa şi ţepii de pe bărbie i s-au zbîrlit ca acele unui arici.

— Susţii, aşadar, că un creier omenesc cînd raţionează, sau dacă vrei cînd intră în funcţiune, hi-hi-hi, ar emite unde radio, ceea ce ar permite transmiterea gîndurilor la distanţă ?

— Propriu-zis, nu gîndurile sînt transmise la distanţă, ci undele electrice emise de creier. Orice gînd, orice sentiment are lungimea lui de undă şi o anumită frecvenţă. Recepţionată de un alt creier, această undă „reproduce" în conştiinţa subiectului respectiv un gînd sau un sentiment identic.

Görö asculta cu atenţie, dînd mereu din cap, dar cînd am terminat, mi-a trîntit-o răspicat :

— E-lu-cu-braţie ! Nu te supăra, tinere, dar toate acestea sînt prostii. Te pripeşti cu concluziile — ăsta-i cusurul dumitale. Şi dacă nu te dezbari de el, n-ai să ajungi niciodată ceea ce se cheamă un savant adevărat.

— De ce prostii ?

— Pentru că-i neştiinţific tot ce susţii. Şi-i neştiinţific pentru că nu poate fi demonstrat experimental. Hai, să încercăm. Între noi doi e o distanţă de cîţiva paşi. Transmite-mi vreun gînd al dumitale ! Aud ?

Luat repede, mi-am pierdut siguranţa.

— Păi pentru asta e nevoie ca „staţiile" noastre

— creierul şi nervii — să fie acordate pe aceeaşi lungime...

— Acordează ! .

— Nu pot fi acordate...

Görö făcu un gest grăitor. Triumfa.

— Un moment, am reluat eu. Încă n-am terminat. Nu pot fi acordate ca un aparat de radio, asta am vrut să spun. Acest acord se întîlneşte însă la persoane care trăiesc mult timp împreună. Se cunosc destule cazuri...

— De vizionarism, de telepatie, de spiritism, mese care se mişcă şi alte aiureli ? Fii atent, tinere prieten ! Ai păşit pe o cale foarte lunecoasă !

— Bine, dar teoria mea nu are nici o legătură cu toate astea !

Eram contrariat, dar nu descurajat...

...Iar sînt lefter... Mi-e teamă că mă aruncă proprietarul în stradă.

Şi totuşi am dreptate ! Nu mă las pînă nu-i demonstrez ramolitului de Görö. Nu ştiu însă cum să organizez experienţa.

Mîine iau banii pe traducere !

Evrika ! Görö admiră iscusinţa mea de dresor. El nu ştie însă că sistemul meu de dresură nu se întemeiază pe reflexe condiţionate, ci pe sugestie. Acesta e secretul. Caut să-mi imaginez cît se poate de clar drumul pe care trebuie să-l străbată cîinele şi fiecare mişcare pe care trebuie s-o facă pentru a-mi executa ordinul. Ieri s-a întîmplat ceva foarte nostim. Plictisit la culme de bombăneala şi de interminabilele sfaturi ale lui Görö, m-am gîndit : „Muşca-te-ar Vega" (Vega e un şpiţ alb, pe care Görö îl adoră). Din obişnuinţă, mi-am imaginat-o pe Vega repezindu-se la Görö şi înfigîndu-şi colţii în piciorul profesorului. Şi-odată o văd că ţîşneşte de la locul ei, se repede lătrînd la Görö şi-i sfîşie pantalonii !... Dacă nici asta nu-i transmiterea gîndurilor la distanţă, ce-o fi altceva ?... Görö e necăjit şi speriat. Comportarea căţeluşei discordă atît de izbitor cu reflexele pe care i le-am format, încît Görö bănuieşte un început de turbare. A închis-o în cuşcă

şi-o ţine sub supraveghere. E foarte surprins că mai bea apă ! Eu, în sinea mea, mă amuz teribil, dar Vega, sărăcuţa, moare de urît în carceră şi n-am cum s-o ajut. Ce-ar fi să-i mărturisesc profesorului adevărul ?... Iată prilejul să-i demonstrez posibilitatea transmiterii gîndurilor la distanţă ! Dar o să mă creadă ? Ce-ar fi să fac o experienţă de sugestie în faţa lui ? Să dea el însuşi un ordin cîinelui. De pildă, să-i ceară să latre de un anumit număr de ori.

Am împrumutat douăzeci de mărci şi am plătit chiria.

Vega tot mai stă la arest. Am încercat să-i sugerez să latre de trei ori, dar n-am reuşit. De obicei se execută prompt. Ce s-o fi întîmplat ?

Am descoperit cauza : cuşca cu gratii de fier atingea într-un loc ţeava robinetului. Mare meşteră întîmplarea ! Prin urmare, mesajul meu se scurgea în pămînt prin ţeavă, fără să ajungă la Vega. Am să confecţionez o cuşcă de metal pe care, după dorinţă, o voi putea lega de pămînt sau dimpotrivă, izola...»

— Ca să vezi ! murmură Kacinski. Deci aşa i-a venit ideea să confecţioneze cuşca de metal !

Urmau cîteva pagini albe. De ce o fi întrerupt ? Şi, în sfîrşit, o nouă serie de însemnări.

«Venerabilul meu patron Karl Gottlieb e mare amator de cîini. De altfel, datorită cîinilor l-am cunoscut şi am făcut carieră la banca lui. A venit într-o zi la Görö. Îl vizita o singură dată pe an, de aceea nu l-am întîlnit mai înainte. Au fost colegi de şcoală şi erau de o vîrstă, deşi nu-ţi venea să crezi cînd îi vedeai împreună : Görö — un hodorog bătrîn, iar Gottlieb — durduliu şi proaspăt ca un heruvim. Încîntat de cîinii mei dresaţi, bancherul m-a invitat să trec pe la el. Iată-mă deci secretar particular al lui Karl Gottlieb, spre mulţumirea noastră reciprocă !

Adio, moş Görö ! N-am apucat să-ţi demonstrez posibilitatea transmiterii gîndurilor la distanţă. Dar e mai bine aşa. Prefer să lucrez singur. „Consacraţii" cam au obiceiul să-şi adjudece descoperirile tineri-

lor discipoli. „Experiențele făcute în laboratorul domnului profesor Görö..." „Sub îndrumarea domnului profesor Görö..." De fapt mă preocupă acum nu gloria, ci ceva mai important. Am făcut singur experiența transmiterii sugestiei prin peretele de fier al cuștii și m-am convins în mod cert că activitatea cerebrală este însoțită de radiații electrice. Acum trebuie să studiez natura acestor radiații.

Sînt ocupat pînă peste cap. Serile lucrez la un aparat de captare a undelor radio emise de creierul omenesc. Trebuie să fie un aparat extrem de sensibil, care să recepționeze unde ultrascurte de cel mult un metru.

Schema aparatului...

Elsa Glück ! Drăguță fată... Între ea și jurisconsultul nostru... Cum naiba-i spune ? Are un nume ca un gust neplăcut. Bitter parcă... Nu. A, da, Sauer! În orice caz, relațiile dintre ei nu depășesc limitele bunei cuviințe. Par să fie logodiți. Ce-o fi găsit în mutra lui rotundă ca luna plină ?

Eșec ! Aparatul nu recepționează undele radiate de creierul meu. Trebuie s-o iau de la capăt ! Acum lucrez și noaptea. După-amiezile studiez la universitate anatomia și fiziologia, dar numai prin prisma radiotehnicii. Organismul omului considerat ca o radiostație de recepție și emisie ! E colosal de interesant !

Înainte de a studia această radiostație, a trebuit să mă inițiez în secretele radiotehnicii. Mîine — mai știu eu ? — poate mă apuc de astronomie ! Noroc că nu mai stau cu chirie, să mă omoare proprietarul cu restanțele ! Primesc la Gottlieb casă, masă, plus o leafă foarte bună. După cîtă mizerie am îndurat, mă simt un adevărat Cresus. Am din ce să-mi cumpăr materiale pentru mașinile la care lucrez.

Elsa Glück ! Glück ! Să-i fie hărăzită umflatului ăsta această fericire ?

Iar nu merge : aparatul urlă, șuieră. Să fie paraziții gîndurilor mele ? Trebuie să izolez mai bine camera, ca să nu pătrundă nici un fel de influențe din exterior.

În sfîrşit !...

Glück nu-mi dă nici o atenţie. Emma Fit e un boboc de fată, dar n-are nimic în cap. O păpuşică, atît. E moartă după Sauer, dar acesta — acum o ştiu precis — n-are ochi decît pentru Elsa. Biata Emma ! Ce dramă !

...Merge, merge bine ! Nici că se putea altfel. S-a învăţat omul să-şi exprime gîndurile prin litere — în scrisori, în ziare. Eu am găsit pentru gînduri şi sentimente un alt limbaj, alte simboluri. De pildă, lungimea de undă x + frecvenţa y = frică. Bucuria are o altă undă. Cred că voi învăţa curînd să confecţionez artificial sentimente şi să le difuzez prin radio. Faceţi comanda, vă rog ! O porţie de veselie sau de melancolie ? Interesant că sentimentele animalelor au unde asemănătoare cu ale oamenilor (frică, bucurie etc.).

Nu, prea e neverosimil !

Ba nu, e genial ! Ei drăcie ! Îmi cînt singur osanale. Am construit un mic emiţător şi am radiat unda echivalentă tristeţii la cîini. Aparatul meu înregistrează cu mare precizie undele electrice emise de creierul omului şi al animalului. Am ajuns să întocmesc un întreg „dicţionar" de sentimente şi gînduri exprimate în lungimi de undă. Aşadar, am pus la „patefonul" meu o „placă" tristă : unda tristeţii cîinelui. L-am aşezat pe Falk lîngă aparat, pe un scaun izolat, ca să recepţioneze mai bine. Rezultatul : Falk a început să urle a jale ! Aşadar a recepţionat unda tristeţii cîinelui ! De bucurie l-am prins în braţe şi am început să valsez cu el prin cameră.

Cînd m-am liniştit, am hotărît să repet experienţa. De data aceasta l-am aşezat pe Falk după un paravan. N-a mai urlat. Recepţionează probabil numai de la mică distanţă. Ce ar fi să măresc puterea emiţătorului ?

...Refuz s-o înţeleg pe Elsa Glück. Dar în definitiv, de ce mă preocupă atîta ? Oare m-am îndrăgostit ? Aş ! De asta îmi arde mie acum ?

Din surpriză în surpriză !... Ca să mă indispun, m-am gîndit la tot felul de lucruri neplăcute. Aparatul a înregistrat tristeţea mea. E o undă cu oscilaţii destul de complicate. Am emis această undă mult amplificată şi, fluierînd vesel, am aşteptat rezultatul. S-a întîmplat ceva extraordinar ! M-am întristat din senin şi era cît pe-aici să încep şi eu să urlu. Mi-am autotransmis unda tristeţii ! De notat că înţelegeam foarte bine că n-am de ce să fiu trist, că e o tristeţe „artificială". Să-i spun fenomenului autohipnoză ? Nu, cred că este vorba de altceva. Singura asemănare cu hipnoza este că se transmite un gînd sau o stare sufletească. Acest lucru se realizează însă pe cale mecanică : în fibrele nervoase sînt provocate artificial procesele electrochimice care însoţesc întotdeauna un gînd sau un sentiment şi conştiinţa înregistrează naşterea acestui gînd sau a acestei stări sufleteşti. Ce mecanism !

Dar cum să-mi continui experienţele ? Cum să-i influenţez pe alţii, fără să cad eu însumi sub influenţa radiaţiilor ? Nu văd decît două posibilităţi : prima — radiaţii dirijate, a doua — un sistem de izolare (o plasă metalică pe cap, de pildă).

Ideea cu plasa a fost bună. Voi începe să lucrez cu unde dirijate. Care este antena cea mai potrivită? Cred că una de genul „oglinzilor focale", care concentrează razele într-un punct precis — în focar. În felul acesta, voi reuşi să amplific considerabil efectul radiaţiei.

Nu obişnuiesc să-mi dau frîu liber imaginaţiei, dar uneori mă apucă ameţeala cînd mă gîndesc ce perspective mi se deschid ! Elsa...

Experienţa de aseară : i-am poruncit în gînd lui Falk să-mi aducă o carte din camera de alături. Ordinul a fost înregistrat automat şi apoi transmis de emiţător. Falk s-a executat. Am pus cartea la loc şi am repetat ordinul, de data aceasta n-am transmis nimic cerebral. Am emis doar, cu ajutorul aparatului, o undă de aceeaşi lungime. Falk mi-a adus cartea. Aceste unde radio pot fi înregistrate de

aparat, așa cum o voce este înregistrată pe o placă de patefon. De acum înainte voi putea da ordine printr-o simplă apăsare de buton.

Astăzi am făcut o experiență și mai interesantă : am încercat să comunic un ordin cerebral unui om. Karl Gottlieb are un valet pe care-l cheamă Hans. I-am poruncit lui Hans să vină în camera mea. M-am concentrat și, imaginîndu-mă în locul lui Hans, am străbătut în gînd tot drumul de la camera lui pînă la a mea. Pe scurt, am procedat exact ca în cazul experiențelor de sugestie pe cîini. Bătrînul nu venea. Nu m-am mirat : între Falk și mine s-a stabilit demult un „contact" perfect. În plus, lui Falk îi transmiteam ordine de la mică distanță. Undele radio emise de creierul meu sînt prea slabe pentru a-și atinge ținta, pentru a genera oscilații electrice (respectiv gînduri sau imagini) identice în creierul unui alt om. Să nu uităm de asemenea că Hans și cu mine sîntem prea diferiți. Iată de ce „stația lui de recepție" nu a înregistrat semnalele creierului meu. Atunci am transmis același mesaj amplificat de emițător. Recunosc că eram foarte emoționat. Spre nespusa mea bucurie, am auzit pașii tîrșiți ai bătrînului : suferă de reumatism și poartă papuci. A deschis ușa fără să bată — ceea ce nu i s-a mai întîmplat, cred, niciodată — și s-a oprit cu un aer încurcat. Nu i-am poruncit ce să facă în camera mea și bătrînul nu știa cum să-și explice prezența.

— Iertați-mă, dar... mi s-a părut că mă strigați... bîigui el, negăsindu-și locul.

M-am grăbit să-l liniștesc.

— Da, te-am chemat. Vreau să știu dacă domnul Gottlieb s-a întors de la club.

— Conașul încă nu s-a întors, mi-a răspuns înseninat bătrînul. Acum era sigur că l-am chemat. Senzația neplăcută a omului care și-a pierdut controlul îl părăsise.

— Mulțumesc, Hans, poți pleca.

— Prea bine, domnule !

S-a înclinat și a ieșit. Iar eu? Era să-l prind în brațe și să joc cu el, cum am făcut și cu Falk cînd a început să urle.

Experiența a reușit! Ce dovedește ea? Că pot porunci și oamenilor. Îi pot sili să facă orice. Da, pot!... Nu înseamnă aceasta să fii atotputernic?

E destul să vreau, și oamenii îmi vor pune la picioare toate bunurile lor. E destul să vreau, și mă vor face rege, împărat! La naiba, n-am ce face cu coroana! E destul să vreau, și voi fi iubit de cea mai frumoasă femeie... Elsa! Nu, nu!... Asta n-am s-o fac niciodată. Ușurel, băiete! Ești pe punctul să-ți pierzi capul! Stăpînește-te, altfel dai în gropi! Nu de mult erai un student sărac. Apoi ai fost discipolul profesorului Görö... Un oarecare, omul de pe stradă, cu o mutră lungă și pocită, ca de cal... Și tu visezi putere, glorie, dragoste, numai pentru că ai avut șansa nesperată să faci o descoperire științifică?

...Ieri am făcut o excursie în patru: Elsa Glück, Emma Fit, Sauer și cu mine. Am îndrugat vrute și nevrute. Mai în glumă, mai în serios, i-am făcut Elsei o cerere în căsătorie în toată regula. Mi-a răspuns... ceea ce era firesc să-mi răspundă. Dar cu mine nu-i de glumit! De altfel, fata nici nu glumește. E sinceră. M-a scos din sărite aerul triumfător al lui Sauer! Ce mi-aș mai încerca emițătorul pe el!»

. . . . . .

«De cînd n-am mai notat nimic în jurnal! Soția mea e din nou tristă... Trebuie să măresc puterea emițătorilor.

M-am lansat într-un joc mare. Ori îmi frîng gîtul, ori...

De ce n-am ascultat glasul rațiunii? Acum e prea tîrziu. Jocul m-a tîrît departe. Sînt obosit, sînt extenuat... Această permanentă încordare!...

Dracu să mă ia! Mai bine rămîneam la Görö!

Război!...

Ajunge! Sînt la pămînt. E timpul să pun punct...»

XIV. JOCUL S-A SFÎRȘIT

În grădina de iarnă, înfășurată într-un voal fin de metal, Elsa Glück se gîndea.

Zăpușeala și un tunet îndepărtat care trezea ecouri surde în sala pustie vesteau apropierea furtunii. Elsa se gîndea, ca de obicei, la Ludwig. De-aceea, cînd îi auzi pașii, tresări de bucurie. Cînd îl văzu însă, aproape că se sperie : Stirner nu purta pelerina metalică, apoi îi scoase și Elsei vălul.

— Uf ! Azi putem răsufla ! spuse el ușurat. Incomodă toaletă !

Elsa nu-l văzuse de mult fără plasă și-l găsea foarte schimbat : nasul i se ascuțise ca la oamenii măcinați de o boală grea, ochii i se duseseră în fundul capului, iar părul și barba îi crescuseră în dezordine.

— Vai, ce rău arăți ! Aproape că nu te recunosc !

Stirner zîmbi cu amărăciune.

— Cu atît mai bine. Parcă aș fi un sihastru, nu ? Vino, Elsa... Aș vrea să-mi cînți ceva... De cînd n-am mai ascultat muzică... Pentru ultima oară...

Trecură în sală. Răsunară primele acorduri ale unei nocturne de Chopin.

— Nu, Elsa... Altceva... Această melodie duioasă nu se potrivește cu furtuna care se apropie. Auzi tunetul ? Vine furtuna ! Pentru unii ea înseamnă primenire, o viață nouă, pentru alții — moarte... În noaptea asta... Stirner va muri...

Elsa se ridică speriată.

— Ludwig ! Ce-i cu tine ? Ce tot spui ? Mă îngrozești !

— Nu lua în seamă... Am să-ți spun multe dar... mai tîrziu... Cîntă, cîntă, Elsa ! Ceva de Beethoven. Marșul funebru „La moartea eroului". A eroului ! Ha-ha-ha !

Elsa cîntă.

Stirner se plimba agitat, frîngîndu-și mîinile.

— Marşul funebru !... La moartea unui erou dat de-a dura de pe piedestal. Se spune că Beethoven l-ar fi scris pentru Napoleon. Apoi, dezamăgit de acesta, l-a intitulat : „La moartea eroului"... Ce spuneam ? Se uită la ceas. Ajunge, Elsa. Minutele sînt numărate. Sărută-mă, sărută-mă cum nu m-ai sărutat niciodată.

...Se smulse din braţele Elsei.

— O iluzie, o dulce amăgire !

Pendula bătu miezul nopţii.

— S-a sfîrşit ! murmură Stirner.

În aceeaşi clipă Elsa simţi că ceva se petrece cu ea. Parcă un văl, asemenea celui metalic pe care-l purtase pînă mai adineauri, i se lua de pe minte, de pe inimă. Gîndurile îşi recăpătaseră limpezimea. Redeveni Elsa cea de altă dată, Elsa dinaintea morţii lui Karl Gottlieb. Se destrăma o vrajă. Îşi roti privirea mirată prin sala mare, neprietenoasă, cufundată în semiîntuneric. Scăpărarea unui trăsnet lumină faţa lui Stirner. Văzînd chipul acesta străin, bărbos, Elsa se cutremură.

— Ce se întîmplă ? Unde sînt ? bîigui ea. Dumneata cine eşti ?

Stirner urmărea cu durere şi curiozitate această metamorfoză.

— Eşti în galeria de tablouri a lui Karl Gottlieb, defunctul bancher. Stenografa Elsa Glück nu avea acces aici... Iar eu sînt Ludwig Stirner. Nu mă recunoşti ? Elsa !... Ţi-am greşit, dar nu-ţi cer iertare... deşi singura mea scuză e că te-am iubit. Te-am iubit cu adevărat... şi-acum te iubesc din toată inima...

Elsa se prăbuşi pe taburetul din faţa pianului.

— Nu mă privi aşa, Elsa ! Stirner îşi frecă fruntea ca pentru a-şi aduna gîndurile. Da, te iubesc ! Şi nu sînt primul pe care dragostea îl împinge la crimă. În mine s-a dat o crîncenă luptă. Mai ţii minte ce ţi-am spus odată, de mult, cînd am fost în excursie cu barca ? Nu erau vorbe goale. Am descoperit înaintea altora modul de a transmite gîndurile la distanţă şi am ajuns să stăpînesc o forţă colosală. Dar mi-am pierdut capul. Urzeam cele mai

măreţe planuri. Slujindu-mă de forţa aceasta ţi-am sugerat să mă iubeşti...

Elsa se dădu înapoi, înfiorîndu-se.

— Iar lui Sauer, continuă Stirnèr, i-am sugerat că o iubeşte pe Emma. Oamenii erau marionete în mîna mea. Trăgeam de sfoară şi fantoşele începeau să joace după cum le porunceam. Am rîvnit bogăţii... şi le-am avut. Pînă n-am fost convins de atotputernicia mea am procedat cu prudenţă. Mergeam pe căi ocolite, care te duc mai sigur la ţintă. Ţi-am mai spus-o atunci, în barcă. Mai ţii minte? Ca să nu dau de bănuit, am făcut ca nu eu, ci dumneata să-l moşteneşti pe Gottlieb, iar dumneata... te-ai măritat cu mine, aducîndu-mi zestrea pe care eu ţi-am adus-o la picioare! Ha-ha-ha!

Elsa îl privea îngrozită.

— Da, am fost crud cu oamenii. Să nu-ţi închipui însă că mi-a plăcut vreodată să fiu rău. Nu! Voiam să fiu mare. Unic! Îmi închipuiam că puterea mea n-are margini. Că-i de-ajuns să rîvnesc gloria ca oamenii să aplaude chiar şi o neghiobie a mea. Dar în ultimă analiză, toate acestea n-ar fi fost decît o autoproslăvire, o autoamăgire, ca dragostea pe care ţi-am sugerat-o.

Lăsă ochii în pămînt şi continuă cu aceeaşi amărăciune:

— Ţi-aminteşti legenda scandinavă despre zeul Thor? Şi el se credea atotputernic. Odată însă paşii l-au purtat spre ţara uriaşilor. Aceştia şi-au bătut joc de statura lui puţină. Atunci Thor s-a mîniat foarte şi le-a propus să-i pună puterea la încercare. Uriaşii au răspuns: „Bea apă din cornul acesta". A băut şi-a tot băut, dar tot n-a izbutit să-l golească. Şi i-au mai spus uriaşii să se ia la trîntă cu o bătrînă. Thor n-a izbutit s-o dovedească, deşi de atîta sforţare a intrat în pămînt pînă la genunchi. Era şi firesc să nu poată sorbi toată apa: cornul legat de mare, nici chiar un zeu nu-l putea seca. Iar bătrîna aceea era moartea... Aşa şi eu. Am vrut să golesc marea. Am vrut, singur, să întorc istoria, să-mi impun voinţa milioanelor de „stropi" ce alcă-

tuiesc oceanul omenirii. Cu ajutorul mașinilor mele, visam să făuresc un fel de „fabrică a fericirii", dar tot ce am înfăptuit nu-i decît un simulacru, o imitație grosolană.

Se uită nervos la ceas :

— Bat cîmpii !... Și am atîtea să-ți spun... Dacă ai ști, Elsa, cît am suferit... O fiară încolțită de dușmani fără număr, asta am fost. Mereu la pîndă, într-o neîncetată tensiune nervoasă. Dacă aș fi avut lîngă mine un prieten sincer, devotat... dacă dumneata m-ai fi iubit cu adevărat, nu cu o dragoste artificială pe care chiar eu ți-am sugerat-o ! Poate că atunci aș fi continuat lupta. Dar eram singur. Sînt obosit... Am ajuns la capătul puterilor !

Tăcu.

Privindu-l, Elsa își spuse că fața lui palidă, suptă, n-are nimic misterios, nimic înspăimîntător. Fața răvășită a unui om istovit, cu nervii zdruncinați... Cine este în fond Stirner ? Un cercetător, un inventator de talent, sau mai degrabă un individ destul de comun, care a descoperit întîmplător un mijloc de a-și impune voința altor oameni. Puterea aceasta l-a adus în pragul nebuniei. După nenumărate năzdrăvănii, care mai de care mai necugetate, în loc să supună lumea, a fost strivit de povara insuportabilă pe care a încercat s-o ridice pe umeri. Elsa mai curînd intui decît înțelese toate acestea. Nu vedea în Stirner un erou de tragedie, un supraom, ci un nefericit care își plătește scump greșelile. Stirner pe care îl avea acum în față îi inspira milă.

— Mi-nchipui cît ai suferit ! spuse ea încet.

— Îți mulțumesc, Elsa. Aceste cuvinte îmi sînt mai scumpe decît toate sărutările artificiale ! Da, am ajuns la capătul puterilor și... Făcu o pauză, apoi urmă cu o voce sugrumată... și am hotărît să încetez lupta. Să se termine o dată cu Stirner și cu tot !

Se uită din nou la ceas.

— Mai am doar cîteva minute de trăit.

Elsa păli.

— Ai luat... otravă ?

— Da, dar nu o otravă obişnuită. Vei afla îndată... Te rog să mă asculţi. Am vrut să-mi răscumpăr măcar în parte vina pe care o am faţă de dumneata. Ţi-am redat libertatea, Elsa. Ţi-am sugerat la ora unsprezece ca exact la miezul nopţii să redevii cea de altădată. Viaţa artificială pe care ai dus-o se va destrăma. Fii liberă, fii aceea care eşti în realitate. Trăieşte cum vrei, iubeşte pe cine vrei, fii fericită!...

Elsa oftă din adîncul pieptului.

— ...Dar Stirner ? continuă el. Ce să fac cu Stirner, căruia nici un om cinstit nu vrea să-i strîngă mîna ? Să moară ! Am dat ordin emiţătorului meu şi l-am pus la puterea maximă. La ora unu — îşi privi din nou ceasul — adică peste numai şase minute, maşina va transmite lui Stirner ordinul emis tot de Stirner. Şi-atunci Stirner nu va mai şti cine este, îşi va pierde personalitatea, va uita tot ce-a fost. Se va naşte un om nou, un om cu o conştiinţă, un cuget nou. Îl va chema Stern şi va pleca acolo unde i-a poruncit Stirner, fără să bănuie că în străfundurile subconştientului său zace un Stirner înlănţuit, captiv ! Asta înseamnă moarte... Moartea cugetului !

— Dar dacă te prind ! ? întrebă Elsa, cu o îngrijorare pe care nu şi-o putea explica.

— Cine-l va recunoaşte pe temutul Stirner într-un... paşnic anahoret ? Am chibzuit bine totul. În noaptea aceasta duşmanii mei nu vor emite nici un mesaj. Şi chiar dacă şi-ar călca cuvîntul, Stern nu va fi în primejdie, pentru că razele sînt dirijate împotriva lui Stirner. Or acesta nu va mai exista...

Elsa se uită la el cu ochi mari : va asista la un fel de reîncarnare.

— Şi mai e ceva, Elsa. După plecarea mea va izbucni un scandal nemaipomenit. Ţi se va lua probabil totul. Dar am avut grijă să nu duci lipsă de nimic. În plicul acesta ai bani de drum şi adresa unui om pe al cărui nume... cred că-i mai prudent aşa... am depus o sumă importantă. I-am adminis-

trat o doză puternică de sugestie, aşa că banii sînt în siguranţă. Du-te la el. E foarte departe, dar cu cît mai departe, cu atît mai bine. Trebuie să te odihneşti după cîte ai îndurat. E timpul! Adio, Elsa!

— Stai! Vreau să te întreb... O singură întrebare... Eşti vinovat de moartea lui Karl Gottlieb?

Se auzi ceasul bătînd ora unu. Faţa lui Stirner fu săgetată de un fior, privirea-i se înceţoşă, dădu ochii peste cap. Ca să nu cadă, se prinse gîfiind de colţul pianului.

Elsa îl privea cu sufletul la gură.

Stirner respiră adînc. Începuse să-şi revină.

— Răspunde-mi! Eşti vinovat sau nu?!

O privi nedumerit şi rosti cu un glas nou, calm:

— Iertaţi-mă, doamnă, dar nici nu vă cunosc. Şi nu ştiu la ce întrebare vă referiţi.

Se înclină uşor şi ieşi cu pasul măsurat.

Elsa rămase pe loc, zguduită. Stirner nu mai exista.

XV. ACVARIUL SPART

Zorile o găsiră tot acolo, pe taburetul de lîngă pian. Încerca să descîlcească ghemul, să limpezească haosul pe care îl produsese în conştiinţa ei Stirner. Îşi depăna în minte totul — prin cîte a trecut de la moartea lui Karl Gottlieb: evadarea nereuşită, dragostea subită pentru Stirner, vacanţa la Menton... Parcă le-a citit într-un roman. În schimb îşi amintea limpede de timpul cînd era logodită cu Sauer. Acum însă trecutul îi apărea oarecum schimbat. Îl mai iubeşte pe Sauer, desigur, dar... nu ca înainte: imaginea lui parcă păliseşe. Ce fel de om e Sauer? Îşi dădu seama, spre propria-i

surprindere, că nu-l cunoaşte aproape deloc. Ce vor simţi unul pentru celălalt? Apariţia neaşteptată a Emmei îi curmă gîndurile. Arăta foarte obosită. Purta un costum de voiaj.

— Elsa, strigă ea şi izbucni în lacrimi.

— Emma, tu! Ce ai? De ce nu m-ai anunţat că vii? Unde-i copilul?

— E jos cu bona. Ştii, Elsa, Otto m-a părăsit fără să-mi lase un ban. A trebuit să vînd din haine şi din bijuterii ca să pot veni.

— Cum!?! Te-a lăsat fără bani, cu copilul în braţe?

— Şi-a pierdut minţile! Mă simţeam atît de singură şi de părăsită! Ştii doar că în afară de tine nu mai am pe nimeni... O înecă un plîns isteric. Să nu mi-l iei! El tot mai ţine la tine. Ţine fotografia ta în sertar şi o priveşte mereu. Să nu crezi că l-am spionat! Nu. Am intrat din întîmplare! M-a gonit... şi mi-a vorbit grosolan... Te iubeşte! Să nu mi-l iei. Tu ai tot ce doreşti, tu eşti fericită. Şi-apoi, din moment ce-l iubeşti pe Ludwig, ce nevoie ai de Otto?

Pe buzele Elsei flutură un zîmbet, dar privirea tot tristă îi era.

„Biata Emma, gîndea Elsa, privind faţa atît de slăbită a bunei sale prietene. Unde sînt obrajii tăi rumeni, unde-i rîsul tău argintiu? Sărmană păpuşică! Ce-a făcut Otto din tine! Să n-aibă el pic de inimă?!"

— Nu, nu-s fericită, răspunse ea grav, mîngîindu-i părul răvăşit. Şi nici bogată nu mai sînt. Iar pe Stirner, află că nu-l mai iubesc. De altfel, Stirner nici nu mai există.

De surpriză, Emma îşi uită pentru o clipă durerea.

— Cum nu mai există! A murit!? De ce nu mi-ai scris? Şi cum, pe un mort nu-l poţi iubi? Tiii, ce noutăţi!

Elsa zîmbi iar.

— Aha, înțeleg, scînci Emma. I-ai mărturisit că-l iubești pe Otto și, disperat, Stirner și-a pus capăt zilelor! Dar să nu mi-l iei pe Otto!

— Liniștește-te, prostuță mică. Cum să ți-l iau? Doar e bărbatul tău, e tatăl copilului tău.

— Ei și? Mereu îmi spune că dragostea asta a fost un fel de nebunie și că altfel nu s-ar fi căsătorit pentru nimic în lume cu o gîsculiță ca mine. Și mai spune că o căsătorie ca a noastră poate fi oricînd desfăcută foarte ușor. Și dacă spune Otto, înseamnă că așa este. Mă rog, n-oi fi eu prea deșteaptă, dar... și o gîsculiță vrea să fie fericită. Se puse iar pe bocit. Doar m-a iubit! Pe urmă însă... m-a urît, parcă eu am fost de vină! A vrut să se răzbune...

Și-i povesti, printre hohote, nefericita ei iubire. Trăise prea mult timp închisă în suferința ei și acum își vărsa năduful. Așa află Elsa despre brutalitatea lui Otto, despre veșnicele ironii și insulte cu care-și umilea soția.

Pe măsură ce asculta, simțea că în inima ei se topește și bruma de sentiment pe care i-o mai păstra lui Otto. Îl vedea în cu totul altă lumină. Nu poate invoca o nebunie. Abia după ce s-a smuls din robia lui Stirner s-a purtat mai urît cu Emma. Chiar dacă n-o iubește, nu-i era îngăduit să se poarte astfel cu soția lui, cu mama copilului său. A dovedit că-i lipsit de cea mai elementară omenie.

„Să aibă dreptate Stirner că sîntem jucării oarbe ale instinctului, care ne poate face să îndrăgim pînă și un om cu un cap de măgar? Ar fi groaznic!" se cutremură ea, amintindu-și de dragostea pentru Sauer.

În timp ce o asculta pe buna ei prietenă, Elsa se gîndea la ale ei și trăgea cu urechea la zgomotul tot mai puternic ce se auzea de jos, de la etajul întîi.

„Ce-o fi acolo?"

Acolo se desfășura ultimul act al luptei.

Un detaşament de oameni înarmaţi, în costume metalice de protecţie, năvăliră în casa Elsei. În fruntea lor se aflau Sauer şi Gottlieb.

Sauer izbi în uşa cabinetului cu mînerul parabelumului.

— Deschide, Stirner, altfel spargem uşa!

Din cabinet se auziră glasul lui Kacinski şi lătrături întărîtate de cîini.

— Stirner nu-i aici, iar eu nu mă pot mişca de pe scaun. M-a încuiat şi a lăsat cîinii să mă păzească.

— Kacinski! Mai trăieşti? se bucură Sauer. Apoi porunci soldaţilor: Spargeţi!

Cîţiva mai voinici se opintiră cu umărul şi uşa pîrîi. Lătrăturile izbucniră şi mai furioase. Prin crăpăturile uşii, paznicii patrupezi îşi arătau boturile rînjite, acoperite cu bale.

Cîteva împuşcături, şi cîinii amuţiră.

— De ce i-aţi ucis? se auzi din nou vocea lui Kacinski.

— Doar nu era să-i las să ne sfîşie! bombăni Sauer, strecurîndu-se în cameră. Rămase foarte surpins văzîndu-l pe Kacinski şezînd liniştit înapoia biroului. Cu fruntea rezemată în palmă, inventatorul studia concentrat nişte planuri.

— Unde-i Stirner? întrebă Sauer.

— Nu ştiu, răspunse Kacinski, fără să ridice ochii. A spus că, de cum se luminează de ziuă, îmi va lua vederea, mă va sufoca sau aşa ceva. Probabil că a uitat, ori e ocupat... Lovi desenele cu palma şi exclamă: Colosal! Stirner nu m-a minţit... Am petrecut o noapte grozav de interesantă! Omul acesta e un geniu. Uite aici schema antenei instalaţiei de amplificare cu transformatori şi tuburi catodice! Formidabil! Şi cuplajul inductiv cu o antenă cu circuit oscilant...

Sauer şi Gottlieb schimbară o privire: să ştiţi că Stirner i-a luat minţile!

— Trebuie să scotocim toată clădirea şi să punem santinele lîngă emiţătoare! hotărî Sauer.

Începură cu camera lui Stirner, unde era instalat unul din emițătoare. Celălalt se afla la capătul opus al clădirii, lîngă „menajerie". Nici una din ele nu funcționa.

— Cred, domnilor, că sîntem în afară de orice pericol. Ne putem scoate măștile de protecție, spuse Gottlieb, ridicînd cel dintîi fileul. Ceilalți îi urmară exemplul.

După ce detașamentul luă clădirea în stăpînire, veniră și cîteva dintre vechile cunoștințe ale lui Gottlieb : procurorul, șeful poliției, Kranz, precum și „generalul de fier", venit să studieze „noile metode de ducere a războiului". Bătrînul soldat își desfăcea mereu brațele a nedumerire și încerca să justifice într-un fel înfrîngerea suferită în lupta cu Stirner.

— De unde să știu că trebuia să ne punem voalete, ca cucoanele ? Își adunase crunt sprîncenele albe, stufoase, și adăugă trist, arătîndu-l pe Kacinski : De acum înainte oștirile vor fi conduse de ingineri. Noi ne-am trăit traiul ! Ce să faci cu baionetele, dacă drăcovenia asta de mașină le poate oricînd întoarce chiar împotriva ta ?

— Trebuie dat un comunicat. Toată lumea să știe că armele de influențare a gîndurilor au fost capturate, spuse Sauer și intră în camera lui Stirner. E încîlcită a naibii, mormăi el, privind mașina de o construcție necunoscută. Ei, Kacinski, știi să umbli cu ea ?

Kacinski se apropie de mașină și manevră cu mișcări sigure cîteva manete. Instalația se puse în funcțiune.

— Trebuie să emitem un mesaj care să redea libertate tuturor captivilor lui Stirner, spuse Kacinski.

— Așa e ! încuviință cîteva glasuri.

Kacinski începu „teletratamentul", cum se exprimase cineva din persoanele aflate în cameră.

— Ei ? făcu Sauer, cînd unul din soldații trimiși să cerceteze subsolul intră în cameră.

— Nici urmă de Stirner ! raportă omul.

— Mai căutaţi o dată la parter ! Scotociţi fiecare crăpătură !

— Domnule procuror, spuse Kacinski, pot lua eu aceste planuri ? Stirner mi le-a încredinţat mie şi...

— Nu pot permite nimănui nu numai să ridice, dar nici măcar să atingă vreunul din obiectele aflate aici. Acestea sînt probe materiale, domnule ! Poate mai tîrziu...

— Păcat ! răspunse Kacinski, şi continuă în sinea lui : „Noroc că am apucat să studiez materialul şi să-mi notez formulele principale. Mă descurc eu şi fără planuri ! Să le păstreze sănătoşi. Mă îndoiesc însă că vor fi în stare să descifreze formulele, necum planurile".

— Am şi eu o rugăminte, domnule procuror, interveni Gottlieb. Să asigurăm paza subsolului unde se păstrează valori imense. Insist, în calitate de moştenitor legal. Acum drepturile noastre la moştenire sînt în afară de orice dubiu.

— Om trăi şi-om vedea, răspunse evaziv procurolul. Dar pază putem pune, n-am nimic împotrivă.

Sauer, care ascultase încruntat, se apropie de Gottlieb şi-i spuse sarcastic :

— Domol, domol, tinere. După cum ştii foarte bine, moştenirea a fost adjudecată Elsei Glück prin hotărîre judecătorească.

— Da, dar în lumina noilor împrejurări ea poate fi revizuită !... Înfuriindu-se brusc, aliatul de acum cîteva clipe strigă : Şi dumneata ce te bagi ? Destul ne-ai prostit pe toţi ! Dacă te mai prind o dată că mi te pui în cale, puşcăria te mănîncă ! Ai apărat interesele Elsei Glück, ai fost deci complice la crimă !

— Nu ştiu dacă-ţi dă mîna să dezgropi cauzele care au făcut ca onorabilul dumitale părinte să fie dezmoştenit... nu se lăsa nici Sauer.

Intrarea lui Kranz puse capăt altercaţiei.

— Aici s-a întîmplat, strigă el gesticulînd agitat. Ţii minte, Gottlieb ? În camera asta l-ai bărbierit pe domnul Stirner... cu perdaf ! Iar eu i-am periat

hainele şi... hîmm... am luat şi bacşiş de la conaşu !... Vă aduceţi aminte, excelenţă, de probele materiale pe care vi le-am înmînat la închisoare ? se adresă el procurorului. Moneda aceea. Dovada crimei mele ! Preţul vînzării, cum s-ar spune ! În loc să-i fac de petrecanie, i-am periat hainele !

— Nimeni nu-ţi face vină din asta, Kranz. Dar ai trîndăvit destul în celulă. Acum, la treabă. Am pus noi mîna pe colivie, dar păsărica... phuit ! a zburat.

— Îl găsesc eu pe Stirner, n-aveţi grijă. Din pămînt îl scot ! exclamă cu aplomb inspectorul de poliţie, frecîndu-şi mîinile.

— O veste proastă, îl întrerupse Kacinski, punînd receptorul în furcă. Au telefonat chiar acum de la o uzină că, de îndată ce a încetat influenţa lui Stirner, sute de muncitori au căzut jos fără suflare. Probabil reacţia organismului după groaznica tensiune în care i-a ţinut tot timpul. Trebuie să-i ajutăm...

Posomorît şi furios, Sauer urcă la etajul doi. În grădina de iarnă o găsi pe Elsa şi pe soţia lui.

Emma îi alergă înainte :

— Otto !

El o respinse brutal.

— Ce cauţi aici ? Pleacă ! Am de discutat cu doamna... Stirner...

Elsa îl privi cu reproş, iar Emma se uită cu lacrimi în ochi la prietena ei : „Vezi cum se poartă cu mine ?“

— N-auzi ? ! o repezi Sauer.

Emma oftă şi ieşi supusă.

— Nu te mai recunosc ! Aşa te porţi tu ? ! îl mustră Elsa.

— Cum ai vrea să mă port cu pacostea asta ? M-a nenorocit ! izbucni Sauer. Ştii tu ce-a fost marele meu amor pentru Emma ? Stirner mi l-a sugerat !

— Asta nu-ţi dă dreptul să te porţi astfel ! Ce vină are ea, sărăcuţa ? Nu uita că te iubeşte de

mult, și nu din ordinul lui Stirner.

— Dar eu ce vină am? Lasă-mă cu astea. Unde-i Stirner?

— A plecat.

— Unde?

— Nu știu. Nu mi-a spus. Dar de plecat, a plecat. Sînt sigură.

— Minți! Vrei să-l ascunzi!

Elsa se ridică.

— Ascultă, Sauer, dacă continui să-mi vorbești pe acest ton, plec!

Sauer reuși să se stăpînească.

— Iartă-mă, Elsa. Se așeză lîngă ea. Nervii mi-au fost puși la grea încercare... Deci Stirner nu mai e aici... Asta înseamnă că ești liberă, nu?

Elsa încuviință din cap.

— Acum, se înflăcără el, nimic nu ne mai împiedică să ne unim!

— Sauer! Dar ai soție, copil...

— Te rog, nu-mi mai vorbi de Emma!

Îi luă mîna. Elsa și-o retrase încet, dar cu hotărîre. Nu numai Emma și copilul o îndepărtau de Sauer. Firea josnică pe care i-o descoperea acum îl înstrăina mai mult decît orice. Nu cumva a fost întotdeauna grosolan și crud, dar reușea să-și ascundă adevăratul chip sub masca politeței și a bunelor maniere?

Și mai era ceva. Nu-l putea uita pe Stirner, așa cum l-a văzut în ultima noapte. Da, e un criminal... E adevărat că i-a înrobit voința... Dar trecînd prin viața Elsei, bărbatul acesta a lăsat urme... Nimic nu putea umple golul lăsat în inima ei. Nu putea să n-o tulbure suferința lui adîncă, abisul de suferință dezvăluit în ultima noapte ochilor ei îngroziți. Iar faptul că i-a redat libertatea dovedea că nu s-a ticăloșit de tot.

Sauer nu înțelegea ce se întîmplă cu Elsa. Punea rezerva ei pe seama sfielii, a pudorii.

Încercă din nou să-i ia mîna, şi îi vorbi din ce în ce mai înflăcărat :

— Un singur cuvînt, Elsa, şi totul va fi bine. Spune da ! Am îndurat destul, ne-am cîştigat dreptul la fericire. Ţii minte cît m-am bucurat cînd ai spus că renunţi la moştenire ? Mi-era teamă că te voi pierde. Acum însă banii nu vor mai ridica un zid între noi. Stirner a dispărut. Ce te împiedică să te bucuri de acest drept ? Poate Gottlieb ? Nu mă tem eu de mucosul ăsta !

Elsa îl privi scrutător şi Sauer îşi retrase din nou mîna. În ochii ei se putea citi mirare şi teamă.

— Să nu-ţi închipui că aş rîvni la aceşti bani ! se grăbi el s-o asigure. Nu ! Pe tine te iubesc, numai pe tine, şi nu mi-ar trebui nimic altceva ! Dar de ce să nu fim practici ? Idilele într-o colibă sărăcăcioasă nu-s decît născociri ale poeţilor. Gîndeşte-te la viitor. Dă-mi o procură şi îţi garantez că din averea pe care o posezi acum voi salva cel puţin contravaloarea moştenirii iniţiale.

Elsa ridică mîinile într-un gest de apărare.

— Nu, Sauer ! Să nu mai aud de moştenire ! Sînt sătulă de atîtea orori şi atîta mîrşăvie !... Şi acum, iartă-mă... N-am dormit toată noaptea... Abia mă ţin pe picioare.

— Sper că nu-i ultimul tău cuvînt ? se alarmă Sauer.

Elsa plecă, fără să-i răspundă. Intră fuga în camera ei şi o prinse în braţe pe Emma, care nu se mai oprea din plîns.

— Hai, nu mai plînge. Nu ţi-l iau pe Otto al tău. Dar tare mi-e teamă că, oricum, n-ai să-l faci să se întoarcă.

— De ce ? întrebă Emma cu o privire de copil neajutorat.

— Nu ştiu... Poate mai tîrziu... spuse Elsa ca s-o liniştească. Deocamdată amîndouă avem nevoie de odihnă. Eu n-am să te părăsesc, Emma. Plecăm departe şi uităm totul. Hai, şterge-ţi ochişorii !

Gîndeşte-te la sănătatea ta. Şi să nu te mai aud spunînd că eşti singură. Ai un fiu, pe care-l vom creşte împreună. El va fi fericirea ta.

— Cum spui tu, Elsa. Să nu mă părăseşti!

Sauer rămăsese în grădină, lîngă acvariu, cu bărbia în piept şi privirea crîncenă.

— Fir-ar a dracului de treabă! strigă el deodată şi, furios, izbi cu pumnul în acvariu.

Peretele de sticlă se făcu ţăndări, apa se scurse şi peştişorii se îngrămădiră la fund, deschizînd gura spasmodic şi biciuind cu codiţele nisipul umed.

I. VILA DE PE ŢĂRM

În bătaia brizei, frunzele palmierilor păreau nişte evantaie uriaşe, mişcate de o mînă nevăzută. Cu toată ora matinală, soarele dogorea năprasnic. Arborii vîrstau plaja cu umbre sinilii.

Aburcată pe coasta unei coline, o căsuţă cu acoperişul neînclinat desfăşura spre ocean o terasă largă. Din partea cealaltă începea pădurea tropicală. Un pîlc de palmieri străjuia căsuţa, ferind-o de arşiţă. Terenul din jurul vilei era împrejmuit de un gard viu din plante ţepoase.

Nici o altă locuinţă nu se vedea prin apropiere. Doar dincolo de coline se răsfirau spre golf casele unui mic orăşel.

Pe terasă îşi lua micul dejun o femeie tînără, blondă. Îmbrăcată într-un costum alb, ea purta, asemenea indigenilor, sandale împletite pe piciorul gol.

— Mai doriţi o ceaşcă ? o întrebă un servitor bătrîn, în bluză şi pantaloni albi, încălţat de asemenea cu sandale împletite.

— Nu, Hans, mulţumesc. Poţi să strîngi. Te mai dor picioarele ?

— Nu, doamnă, nu mă plîng. Soarele acesta face minuni. Încă puţin şi-o să pot **juca** !

— Unde-i *Frau* Schmiedthof ?

— În oraş, după tîrguieli. **Trebuie** să vină. Aveţi nevoie de ceva, doamnă ?

— Nu.

— Prea bine, doamnă.

Cu un suspin uşor, Elsa întoarse fotoliul împletit cu faţa spre ocean şi, făcîndu-şi alene vînt cu un

evantai meşterit dintr-o frunză de palmier, îşi lunecă privirile peste luciul scînteietor.

Se împlineau trei ani de cînd s-a instalat aici împreună cu Emma, cu băieţaşul acesteia şi cu *Frau* Schmiedthof, care a ţinut să rămînă în serviciul ei.

Mare le-a fost uimirea cînd l-au găsit aici pe Hans, bătrînul servitor al lui Karl Gottlieb. El era omul de încredere despre care îi vorbise Stirner înainte de a dispărea.

Stirner „consolidase" devotamentul lui Hans cu o puternică doză de sugestie. Tocmai obţinuse succese extraordinare în sugestii de lungă durată. Încă de atunci s-a gîndit să-şi autosugereze o „reîncarnare" pentru tot restul vieţii. Cu Hans a făcut prima aplicare practică a noii descoperiri. Mulţumit de rezultatele experienţei, Stirner şi-a spus zîmbind :

„Uite ce uşor îl poţi face pe cineva devotat şi cinstit".

La drept vorbind, în cazul lui Hans sugestia a fost doar o măsură de precauţie, pentru că şi aşa bătrînul servitor s-ar fi conformat întocmai ordinelor primite. Stirner depusese pe numele lui Hans o sumă importantă, dar adevărata stăpînă a vilei şi a banilor era Elsa.

Încîntată de colţişorul acesta, depărtat de oraşele zgomotoase şi de tot ce i-ar fi putut aminti trecutul, Elsa n-avea decît să-i rămînă recunoscătoare lui Stirner. Un singur lucru dorea : să fie cît mai repede dată uitării.

Instalarea lor aici s-a făcut în cel mai strict secret. N-au prevenit pe nimeni că pleacă, n-au comunicat nimănui noua lor adresă, iar odată ajunşi, şi-au schimbat şi identitatea. Elsa a împrumutat numele miloasei bătrîne care o crescuse, devenind *Frau* Bäcker, iar Emma a luat numele de fată al răposatei sale mame, Spielmann. Numai doamna Schmiedthof a refuzat să se supună acestei metamorfoze.

— Nu-mi schimb eu numele ! Cum să-l schimb ? Să dau de bucluc ? Cu legea eu nu mă joc. Vreau să fiu totdeauna în regulă...

Micuța colonie ducea o viață tihnită și plăcută. De teama de a nu fi descoperiți, nu purtau corespondență cu nimeni și nici nu se abonau la ziare sau reviste. Schmiedthof și Hans vedeau de modesta lor gospodărie, iar o negresă indigenă o ajuta pe Emma să îngrijească de copil. Mai aveau și doi grădinari negri, care făceau și pe grăjdarii : cumpăraseră o pereche de cai și un măgăruș. De fapt, animalele nu prea le erau de trebuință. Doar Emma ieșea uneori să-și plimbe copilul cu droșca, ori călare pe măgăruș. De obicei, se mulțumeau cu plimbările pe jos, de-a lungul țărmului.

Nu i-ai fi putut recunoaște de bronzați ce erau. Mai ales Otto, „Voinicelul" cum îi spuneau toți. Ars de soare, cu părul negru, creț, zburdînd peste tot, gol pușcă, putea fi luat ușor drept un mic indigen.

Emma, deprinsă cu viața zgomotoasă a unui oraș mare, la început nu prea se simțea în apele ei. Treptat însă s-a obișnuit, mai ales că băiețelul nu-i prea dădea răgaz să se plictisească. Obrajii ei își recăpătaseră culoarea și acum rîsul i se împletea cu al micuțului — doi clopoței, ale căror clinchete se auzeau toată ziua.

Seara, Elsa cînta uneori la pian. Copilul adormea în sunetele muzicii, iar Emma, neobișnuit de tăcută, se ghemuia la picioarele prietenei sale.

Fiecare se gîndea la ale sale.

Elsa obișnuia să se scoale mai tîrziu. Sorbind cafeaua pe terasă, asculta cu un zîmbet cald glasurile zglobii de pe țărm.

Voinicelul se zbenguia pe plajă cît era ziulica de mare. Strîngea scoici și pietricele, prindea crabi, zvîrlea în apă peștișorii aduși pe țărm de valuri.

La început Emma trăia într-o permanentă spaimă. Se temea că se va dezlănțui furtuna și oceanul va mătura mica lor căsuță, tot i se părea că se ascund în cameră șerpi ori scorpioni, se temea de lei, deși fiarele nu îndrăzneau să se apropie de casă. De cîteva ori le-a auzit totuși noaptea răgetul adus de

vînt. Pradă unei terori cumplite, Emma o trezea pe Elsa... Cu timpul, a trecut şi asta.

Mişcînd leneş evantaiul, Elsa urmărea din ochi un iaht alb care răsărise parcă din valuri la gura golfului brăzdat de pirogele indigenilor pescari. Apariţia unui vas european era un eveniment pentru locuitorii acestui orăşel liniştit. Liniile oceanice treceau mult mai departe. Iar navele de mai mic tonaj care apăreau uneori la orizont, ori îşi vedeau de drum, ori se îndreptau spre portul unui oraş, mai mare, din apropiere.

Pe Elsa o încerca neplăcuta presimţire că iahtul acesta îi va tulbura liniştea, că o va smulge din făgaşul obişnuit.

Legănîndu-se uşor, vasul coti spre intrarea în golf. Pe catarg flutura un pavilion roşu.

„Ciudat", gîndi Elsa.

Cînd iahtul ajunse în dreptul vilei, zăngăni lanţul ancorei, velele fură coborîte şi corpul navei începu să se legene uşor, toropind pe unde. Doi marinari urmaţi de trei bărbaţi în alb, cu căşti coloniale pe cap, coborîră într-o barcă. Cîteva lovituri de lopeţi şi mica ambarcaţie trase la ţărm. Cei trei coborîră pe plajă, unde se aflau în acel moment Emma, copilul şi negresa. Glasurile cristaline amuţiră. Voinicelul se lipi de maică-sa, uitîndu-se speriat la străini. Marinarii, rămaşi în barcă, aruncară pe nisip nişte baloturi. Unul din bărbaţii în alb se apropie de Emma, se descoperi şi-i spuse ceva, arătînd baloturile. Emma încuviinţă din cap. Oamenii desfăcură baloturile, scoţînd la iveală cîţiva pari, o prelată şi frînghii... Întindeau un cort! Asta-i bună! Alt loc n-au găsit?

Emma şi negresa, cu copilul în braţe, suiau repede poteca pietruită, spre vilă. Mişcările evantaiului se precipitară, trădînd enervarea şi curiozitatea Elsei. Emma o luase înaintea dădacei. Elsei i se strînse inima cînd văzu cît e de palidă şi de tulburată.

— Cine sînt ? Ce caută aici ? întrebă, cînd Emma, urcînd în goană treptele, intră în sfîrşit în umbra răcoroasă a terasei. Gîfîia şi cîteva şuviţe i se lipiseră de fruntea năduşită.

Tocmai atunci se apropie dinspre poartă, cu coşul pe braţ, şi *Frau* Schmiedthof.

— N-am găsit pasăre, dar am cumpărat un peşte de toată frumuseţea !

— Cine sînt ? repetă Elsa întrebarea, fără să răspundă menajerei.

— Unul din ei... e Stirner... răspunse Emma, uitîndu-se îngrozită la prietena sa.

Elsa îngălbeni, evantaiul îi scăpă din mînă.

— Nu se poate ! Ţi s-a părut !

— Ba el este ! Crede-mă ! Tare-i schimbat, dar ochi ca ai lui nu se uită niciodată ! E cu un alt tînăr şi unul mai în vîrstă, cu nişte mustăţi atîta de mari !

De emoţie, Elsa nu era în stare să scoată o vorbă. Răsufla scurt, întretăiat, de parcă adineaori nu Emma, ci ea ar fi urcat coasta în goană.

— Ce ţi-a spus ?

— Că au venit la vînătoare şi mi-a cerut voie să-şi instaleze aici cortul. Ce mă miră e că s-a recomandat Stern.

— Stern ! exclamă Elsa. Da, Emma, nu te-ai înşelat ! Atunci el e.

— Cum adică ? De ce Stern ?

După o clipă de ezitare, Elsa răspunse :

— Şi-a schimbat numele, cum am făcut şi noi.

— Ai ştiut şi nu mi-ai spus nimic ?

— Credeam că n-o să-l mai văd... Ascultă, Emma, nu te teme. El are şi mai multe motive să-şi îngroape trecutul. De-aceea te rog, draga mea, şi te rog şi pe dumneata, *Frau* Schmiedthof... spune-i şi lui Hans... dacă Stirner vine aici, nu vă adresaţi lui pe vechiul său nume şi nu lăsaţi să se vadă că l-aţi recunoscut. Oricît rău ar fi făcut, el nu mai e acelaşi. A pus cruce trecutului şi trebuie să-i păstrăm taina.

— Dar dacă ceilalţi ştiu ?

— Mă îndoiesc...

— Să vezi tu c-o să se trădeze singur ! Cum să-şi păstreze calmul cînd va da ochii cu tine ? Mai ales că nu se aşteaptă să te întîlnească ! Hm ! Ce interesant ! exclamă ca un copil care se bucură, ca imediat apoi să adauge îngrijorată : De n-ar pune iarăşi cine ştie ce la cale ! De la el poţi să te aştepţi la orice...

— În privinţa asta, n-ai nicio grijă. Poţi să fii sigură că n-o să ne recunoască pe niciunul dintre noi. Uite, pe tine nu te-a recunoscut. Poate doar pe mine... aşa, vag... ca pe cineva pe care-l cunoşti din vedere, adăugă ea, amintindu-şi brusc de ceva. Dar ne frămîntăm de pomană. Poate nici n-o să vină aici.

— Ba vine. Mi-a şi spus : „Sper că prezenţa noastră n-o să vă deranjeze". Ne-a rugat, dacă vreunul dintre servitorii noştri indigeni cunoaşte bine ţinutul, să-i călăuzească o zi sau cel mult două. Vin, vin ! exclamă ea deodată. Pe mine tot m-au văzut cum eram pe plajă ciufulită ca o sălbatică, aşa că n-am ce pierde. Dar pe tine încă nu te-au văzut. Pune-ţi măcar ciorapii şi pantofii ! Doar n-o să-l primeşti aşa, ce naiba... Oricît, Stirner... vai, pardon, Stern ! Stern ţi-a fost...

Lăsînd-o să vorbească, Elsa urcă repede în camera ei. Nu ca să se gătească, ci pentru a-şi birui tulburarea.

Peste cîteva clipe se va afla în faţa lui Stirner, în faţa omului acela enigmatic care i-a făcut atîta rău, dar care a iubit-o din toată inima. Nu se îndoieşte de asta.

Năpădită de amintiri, se plimba agitată prin cameră. Nu înţelegea de ce e atît de emoţionată. Îşi închipuise că totul e îngropat, uitat. O singură taină, rămasă nedezlegată, o frămînta uneori : E vinovat Stirner de moartea lui Karl Gottlieb ? Sau a fost un accident ? L-a întrebat atunci în noaptea plecării, dar el n-a mai apucat să-i răspundă ! Fără să-şi dea seama, Elsa se apropie de oglindă şi-şi aranjă părul.

„Vai ce neagră şi urîtă sînt! Adică ce contează, dacă oricum n-o să mă recunoască..."

Auzi glasuri.

— Ce stau aşa? Deschise şifonierul să-şi aleagă o rochie. Orice-aş pune, o să le par groaznic de demodată. În sfîrşit, îmbrăcă o rochie albă, se răsuci în faţa oglinzii şi, încercînd să-şi facă curaj, coborî pe terasă.

II. VÎNĂTOAREA DE LEI

Bărbatul în vîrstă, cu mustăţi stufoase, se apropie de Elsa.

— Întrucît sînt cel mai bătrîn din grupul nostru, daţi-mi voie să fac prezentările, spuse el înclinîndu-se. Mă numesc Dugov şi sînt directorul grădinii zoologice din Moscova. Dumnealui e Kacinski, celebrul Kacinski... Aţi auzit, cred, de transmiterea gîndurilor la distanţă...

Kacinski se înclină.

— Iar dumnealui este Stern, mîna mea dreaptă.

Îşi strînseră ceremonios mîna.

Elsa îi porfti să ia loc, sună şi porunci să se aducă o gustare. Cînd bătrînul servitor se apropie de masă, trăgînd cu coada ochiului la Stirner, tava îi tremura în mînă. Emma se uită întîmplător spre uşă şi pufni într-un rîs abia reţinut. Elsa îi urmări privirea şi o văzu pe *Frau* Schmiedthof holbîndu-se din camera de alături.

Dugov închină un pahar în sănătatea gazdelor.

— Sînt dezolat că v-am tulburat liniştea, dar, credeţi-mă, doamnă Bäcker, numai întîmplarea e de vină. Fiind în concediu, ne-am gîndit să vînăm lei. Grădinile noastre zoologice au nevoie de cîteva speci-

mene falnice, cum se întîlnesc numai pe aici. De fapt numai eu am plecat, cu Stern. Kacinski ne-a ajuns din urmă : vrea să încerce o nouă armă de vînătoare...

— Armă de vînătoare ? Arătaţi-mi şi mie, sări Emma de la locul ei.

Dugov rîse.

— Ca s-o puteţi vedea, va trebui să veniţi cu noi.

— Eu la vînătoarea de lei ? Pentru nimic în lume ! Tremur numai cînd îi aud !...

— Oho ! Se aud pînă aici ? Prin urmare, am fost bine inspiraţi. O să fie o vînătoare pe cinste ! se bucură Dugov. De fapt nu v-am fi deranjat. Dar ştiţi... apariţia vasului în golf şi a noastră în oraş ar fi stîrnit prea multă vîlvă şi, cînd eşti urmărit de o mulţime de gură-cască, nu faci treabă bună. Dar n-o să vă deranjăm. Avem cortul. Tot ce vă rugăm... — v-a spus, cred, doamna, poate ştie vreunul din servitorii indigeni să ne arate drumul.

Elsa consimţi cu dragă inimă. Căuta să nu se uite la Stirner. Din cînd în cînd îi arunca totuşi o privire, pe furiş. Pînă la urmă nu se mai putu stăpîni.

— Dacă nu mă înşel, i se adresă, domnul nu e rus ?

— Aţi ghicit, doamnă.

— Şi... sînteţi de mult în Rusia ?

— De vreo trei ani.

Buna cuviinţă nu-i mai îngăduia să pună întrebări. Dar cum să-ţi stăpîneşti curiozitatea abia zădărită ? Cu riscul de a trece drept indiscretă, continuă să se intereseze :

— Dar înainte, unde aţi stat ?

Rîsul senin al lui Stirner o surprinse. Nu semăna deloc cu rîsul strident, sarcastic, de altă dată. Într-adevăr avea înaintea ochilor un alt om.

— Unde am stat şi în general ce am făcut înainte e o enigmă şi pentru mine. Dacă nu mă credeţi, întrebaţi-i pe prietenii mei. Nu-mi amintesc absolut nimic din existenţa mea anterioară venirii la Moscova. La început această „uitare" mă chinuia, mă obseda. Profesorii pe care i-am consultat sînt de pă-

rere că sufăr de o afecţiune psihică cu o denumire foarte greu de pronunţat, un fel de schizofrenie. Se mai cunosc cazuri cînd bolnavul îşi pierde... ca să spun aşa... personalitatea şi uită cu desăvîrşire trecutul. Tovarăşul Kacinski s-a oferit să mă trateze după o metodă proprie. Stirner zîmbi. Am o deosebită consideraţie pentru Kacinski şi-l apreciez, dar am refuzat. E ceva în genul hipnozei pentru care am o aversiune organică.

Elsa se uită la Kacinski. Acesta dădu afirmativ din cap.

— Dacă refuză, ridică el din umeri, ce să fac? Doar n-o să-l tratez cu sila.

— La Moscova am lucrat mai întîi ca muncitor la uzinele „Dinamo", continuă Stirner. Apoi m-am angajat la grădina zoologică. Ştiţi, îmi plac foarte mult animalele. Aşa l-am cunoscut pe Dugov, directorul grădinii zoologice, care a avut bunătatea să mă facă, după scurt timp, colaboratorul lui apropiat.

— Ai meritat-o cu prisosinţă, dragul meu, protestă Dugov.

— Iar prin Dugov l-am cunoscut şi pe „emiţătorul de gînduri", cum îi spunem noi în glumă lui Kacinski. Asta-i tot ce ştiu despre mine.

— Şi... unde aţi ajuns cu transmiterea gîndurilor la distanţă? se interesă Emma.

— Oho! exclamă Dugov. Transmiterea gîndurilor la distanţă se aplică acum pe scară largă. Peste cîteva decenii lumea va fi de nerecunoscut.

— Dar şi ceea ce s-a realizat pînă acum e de-a dreptul uimitor, adăugă Stirner. N-aţi citit în ziare?

— Nu prea citim. Ştiţi? Nu sîntem abonaţi...

Stirner se uită ţintă la Elsa şi se încruntă de parcă s-ar fi căznit să-şi aducă ceva aminte.

— Am impresia că v-am mai văzut undeva, în treacăt. Poate într-o călătorie?

— Poate, se zăpăci Elsa şi se grăbi să schimbe vorba. Aşadar spuneaţi că transmiterea gîndurilor face adevărate minuni?

— Minuni, e un fel de a spune, se înflăcără Kacinski. Ce era socotit înainte minune, himeră, fan-

tezie, noi am făcut să devină realitate. Cine n-a fost de mult la Moscova n-ar mai recunoaşte-o. L-ar frapa înainte de toate liniştea ce domneşte în acest oraş : de cînd am învăţat să comunicăm între noi prin gînduri, aproape că nu mai vorbim. Cît de incomod şi de încet ne pare acum vechiul mod de comunicare ! Nu va trece mult şi vom da la arhivă poşta, telegraful, chiar şi comunicaţiile radio. Am şi învăţat să discutăm între noi de la distanţă. Dacă doriţi, o să schimb cîteva gînduri cu un prieten de la Moscova.

Kacinski închise ochii pe jumătate, îşi lipi o cutiuţă de tîmplă şi se concentră. Elsa şi Emma urmăreau uimite mimica pe care o reflecta pe faţa lui discuţia aceasta mută. În sfîrşit, deschise ochii şi zîmbi.

— E într-o şedinţă şi mă roagă să revin mai tîrziu. Încolo, prietenul meu Ivin e bine, sănătos. La Moscova ninge. Trimite salutări la toată lumea şi ne roagă să aducem un papagal pentru nevasta lui.

Emma rămăsese cu gura căscată de mirare.

— Dar cum de nu s-au amestecat aceste gînduri cu ale altora ? bîigui ea.

— Se mai întîmplă şi interferenţe, dar mai rar, ca la emisiunile radiofonice. Da fapt, staţiile noastre sînt mai precise : ştim întotdeauna cum este acordat receptorul interlocutorului şi stabilim uşor legătura.

— Dar unde se găseşte staţia de care vorbiţi ? întrebă Elsa.

— Aici ! răspunse Kacinski, ducîndu-şi mîna la frunte. Chiar creierul nostru ! Avem şi amplificatoare, dar le folosim numai pentru emisiunile adresate marelui public : buletinul de ştiri, conferinţe, concerte... Pentru comunicări personale la mare distanţă avem fiecare cîte un amplificator de buzunar. Iată-l ! Kacinski arătă cutiuţa pe care o ţinuse adineaori la tîmplă. Pentru distanţe mici, n-avem nevoie. Şi în curînd ne vom putea dispensa în general de aceste amplificatoare artificiale. Datorită antrenamentului, „radiostaţiile“ naturale sînt din ce în ce mai puternice.

— Puteți transmite un concert ca la radio ?

— Ba și mai bine chiar. Îi rugăm uneori pe compozitorii noștri cei mai buni să improvizeze muzică în gînd, s-o radieze. E o încîntare să asculți zborul liber al fanteziei ! Sau să luăm șahul, joc care la noi pasionează pe mulți. Sute de mii de oameni urmăresc în gînd partidele disputate de marii maeștri, mai ales partidele „deschise", cînd șahiștii imaginează și întregul proces de chibzuire a fiecărei mutări. Și cîte și mai cîte !

— Veniți la noi să vedeți toate acestea, spuse Stirner prinzînd privirea Elsei.

— Într-adevăr, atunci ați putea vedea totul, spuse Kacinski. Transmitem mintal nu numai sunete, dar și culori, imagini, scene, într-un cuvînt tot ce-și poate imagina omul. Cînd emisiunile cerebrale vor fi accesibile oricui, nu vor mai exista teatre, cinematografe, școli, săli înăbușitoare, ticsite. Cunoștințele, distracțiile, spectacolele vor fi la îndemîna tuturora. Transmiterea gîndurilor s-a dovedit foarte utilă și în producție. Avem acum colective ideale, care prin armonia cu care lucrează pot rivaliza cu cele mai bune orchestre. Acționează toți ca unul singur.

Aceasta se datorește coordonării activității nervoase cu ajutorul sistemului de emisiuni cerebrale. În general, cînd se muncește în colectiv, coordonarea mișcărilor are o importanță deosebită. În acest scop au fost folosite în toate timpurile, chiar din cele mai vechi, îndemnuri cîntate. „Heeei-rup !" de pildă. Sau „E-i uhnem !" al nostru. La „uh", ca la marinărescul rup ! din „Heei-rup !", oamenii își concentrau eforturile într-un singur punct al timpului și al spațiului. La „nem" venea relaxarea. Dar această metodă dădea rezultate numai la o muncă fizică brută. Pentru procesele tehnologice mai complexe s-au încercat alte metode de coordonare a mișcărilor. De pildă, benzile rulante. Dacă se oprea un muncitor, trebuiau să se oprească toți. Vrînd-nevrînd, te adaptai ritmului general, un ritm de muncă impus unor oameni

de o factură psihică şi fizică diferită. Acum însă, acest sistem mecanic a fost înlocuit cu emisiunile cerebrale, care nu-i constrîng, ci numai îi ajută pe muncitori să contribuie, prin activitatea nervoasă ori musculară, la munca colectivului.

A existat odată la Moscova o orchestră simfonică fără dirijor, care îi uimea pe toţi. A fost prima încercare de a crea un colectiv cimentat printr-o legătură lăuntrică, prin coordonarea activităţii nervoase a mai multor indivizi. Dar şi în acel caz, coordonarea era mecanică : instrumentiştii se supuneau mai mult ritmului, măsurii piesei executate, decît voinţei unice a colectivului.

Situaţia se schimbă fundamental cînd un „dirijor" invizibil acţionează direct asupra centrilor de voinţă. Se lucrează într-o armonie perfectă şi datorită acestui lucru productivitatea muncii atinge nivelul maxim.

— Dar toate acestea nu înăbuşă personalitatea, libertatea voinţei ? Dacă unii abuzează de această forţă, în detrimentul altora ?

— A încercat s-o facă unul Stirner, interveni Stirner. Am auzit cîte ceva despre asta. A folosit formidabila putere a gîndului în scopuri egoiste şi a pricinuit mult rău oamenilor. Dar Kacinski i-a venit de hac.

— Unde o fi acum acel Stirner ? Elsa nu se putu abţine să pună această întrebare aproape macabră.

— Nimeni nu ştie... spre norocul lui ! Dacă l-aş întîlni vreodată, nu ştiu ce i-aş face ! L-aş omorî !...

Kacinski zîmbi :

— La ce bun, tovarăşe Stern ? Avem metode mai delicate pentru a smulge năpîrcilor veninul. Bineînţeles, în cazuri extreme recurgi la orice mijloace. Dar Stirner, să fim drepţi, ne-a lăsat o moştenire de nepreţuit. Fără invenţiile lui n-am fi ajuns atît de departe în transmiterea gîndurilor. Unde mai pui că în lupta cu el... mi-a cruţat viaţa. Aşa că, în felul lui, n-a fost lipsit de nobleţe sufletească.

— În Rusia, asemenea orori nici n-ar fi fost cu putinţă, îl întrerupse Stirner. De cînd teletransmiterea

gîndurilor a ajuns la îndemîna oricui, s-a produs un fel de echilibrare a forţelor : nu vrei să recepţionezi gîndurile altuia, n-ai decît să-ţi „închizi" aparatul

— Posibilitatea unui „atac cerebral prin surprindere" nu-i chiar exclusă, opină Kacinski. Dar noi veghem cu străşnicie şi orice tentativă este pedepsită într-un mod original. Cu ajutorul ultraamplificatoarelor noastre îi administrăm infractorului o sugestie de-l facem să-şi bage minţile în cap... în adevăratul înţeles al cuvîntului... pentru tot restul vieţii. Aproape că nu mai e nevoie de închisori. Dintr-un răufăcător putem face deseori un cetăţean util societăţii.

Elsa asculta îngîndurată.

Din teama de a nu le fi obosit pe gazde cu atîta vorbărie, Dugov îşi consultă ceasul :

— Să ne pregătim, Stern. Mîine în zori pornim la vînătoare.

Cei doi bărbaţi îşi luară rămas bun şi coborîră scara.

— Ne revedem la masă, strigă Elsa în urma lor.

— Numai dacă nu vă deranjăm prea mult, răspunse Dugov şi se înclină.

Din fundul casei se auzi plînsetul micului Otto. Emma se ridică şi ieşi.

III. STERN E STIRNER

Elsa rămase singură cu Kacinski.

Era nespus de tulburată. Din tot ce povestiseră oaspeţii o impresionase mai ales relatarea lui Stirner că savantul rus i-ar putea reda vechea personalitate. Ce-ar fi să încerce ? Măcar pentru cîteva minute. Ar dori-o atît de mult. De ce ? N-ar şti să spună. „Probabil ca să lămuresc taina morţii lui Gottlieb", pre-

supuse ea. Dar nu era numai atît. Poate că în subconştientul ei prinsese glas vanitatea femeii care nu putea admite ca bărbatul care a iubit-o să-şi fi lepădat o dată cu personalitatea şi sentimentul ce i-l purtase. Ori... mai ştii ?... Poate că în inima ei de femeie cu încîlcite meandre încolţise un început de dragoste pentru acest om... Nu ştia cum să deschidă vorba.

— Într-adevăr i-aţi fi putut reda lui Stern personalitatea ? îndrăzni în sfîrşit să întrebe.

— De ce nu ? Dacă n-au fost distruşi centrii memoriei, amnezia poate fi vindecată. Şi Stern, după cum se comportă în general, se pare că n-a suferit vreun traumatism. Mie mi-ar fi foarte simplu...

— N-aţi putea încerca aici, la noi, metoda dumneavoastră ?

— În nici un caz nu.

— De ce ?

— Aţi auzit... Pentru că refuză să se supună acestei experienţe... Dar de ce ţineţi atît de mult ca Stern să-şi recapete personalitatea ?

— Pentru că... Ştiţi, cum să vă spun, pentru că l-am cunoscut pe acest om... Chiar foarte bine l-am cunoscut... Mă înţelegeţi... Şi văd că m-a uitat... O dată cu trecutul m-a uitat şi pe mine. Elsa se înflăcără. Aş vrea să trezesc în mintea lui o singură amintire, ca să aflu o taină, o taină foarte importantă, pe care era să mi-o destăinuie, dar n-a mai apucat...

Kacinski o privi surprins. „O poveste de dragoste..."

— Regret, dar fără consimţămîntul lui nu pot, deşi vă înţeleg curiozitatea...

Elsa se încruntă.

— Nu-i curiozitate. E vorba de ceva foarte serios. De ceva atît de serios, încît v-aş ruga să încercaţi fără să-i cereţi consimţămîntul... Pentru zece minute numai. Oricine ar fi fost el în trecut, va redeveni iarăşi Stern şi nu va şti nimic. Nu-i nimic rău în asta. Vă rog, vă conjur...

Fu rîndul lui Kacinski să se supere.

— Cum vă închipuiţi că puteam eu să-mi încalc principiile? Libertatea conştiinţei e sfîntă!

Elsa îşi pierdu răbdarea. „Va trebui să-i dovedesc că e ceva mult mai important decît o simplă curiozitate feminină!"

— Spunea Stern că l-aţi făcut inofensiv pe un oarecare Stirner. Cum s-a întîmplat?

Kacinski îi povesti totul amănunţit.

— Prin urmare, l-aţi văzut pe Stirner.

— N-aş putea spune. Purta pe faţă un văl din plasă metalică.

— Refuzînd să-mi îndepliniţi rugămintea, mă siliţi să vă destăinui un secret: Stern este una şi aceeaşi persoană cu Stirner, iar eu sînt soţia lui, născută Elsa Glück.

Kacinski rămase stupefiat.

— Aşadar, Kranz a avut dreptate.

— Kranz?

— Un detectiv care nu are alt scop în viaţă decît să-l găsească pe Stirner. A fost nu de mult la Moscova, unde l-a întîlnit din întîmplare pe Stern. Ne-a împuiat capul că Stern este în realitate faimosul Stirner. L-am convins totuşi că e o simplă asemănare.

— Acum recunoaşteţi, sper, că rugămintea mea e cît se poate de fundamentată.

— Aşadar Stern, e Stirner! murmură Kacinski.

Elsa aştepta răspuns.

— Da sau nu?

— Nu!

— Dar dacă Stern-Stirner va consimţi să se supună experienţei?

— N-o va face!

— Să vedem! Vorbesc eu cu el. Aşteptaţi aici. Mă întorc numaidecît.

Elsa coborî pînă la cortul de pe ţărm şi Kacinski o văzu explicîndu-i ceva lui Stirner. Acesta o ascultă cu atenţie, apoi dădu din cap afirmativ.

„Ciudat! Ce uşor a reuşit să-l convingă! se miră Kacinski. Pe mine, de cîte ori i-am propus, m-a refuzat!"

— E de acord ! spuse Elsa, revenind pe terasă împreună cu Stirner. Ba chiar insistă.

Kacinski tot se mai îndoia.

— Eşti de acord ?

— N-am nimic împotrivă. Mai mult. O să-mi facă plăcere.

„La urma urmelor, îşi spuse Kacinski, în orice clipă îl pot face să uite din nou trecutul. Va trebui doar să-i urmăresc atent toate reacţiile."

— Bine. Dacă vrei tu ! Kacinski scoase din buzunar micul acumulator-amplificator, îl lipi de tîmplă şi, pironindu-l pe Stirner cu privirea, îi porunci în gînd :

„Stai jos ! Dormi !"

Stirner se execută docil şi adormi imediat : ochii i se închiseră şi capul îi căzu pe piept.

— De obicei nu recurgeam la adormire, dar e un caz mai dificil, explică savantul. Sîntem înţeleşi, îi redau personalitatea numai pentru zece minute...

— Douăzeci !

— Să zicem cincisprezece, dar nici un minut mai mult. Să sperăm că în acest sfert de oră nu va dezlănţui nici un dezastru. Pentru orice eventualitate, îl voi supraveghea. Îngăduiţi-mi să intru alături. Trebuie ! Şi nu uitaţi, exact peste cincisprezece minute va redeveni Stern.

Kacinski se uită concentrat la Stirner.

— Se va trezi imediat. Am plecat.

Intră în casă şi se ascunse după uşă.

Stirner răsuflă adînc, întredeschise de cîteva ori ochii şi-i închise la loc, orbit de strălucirea soarelui. Trecerea de la semiîntunericul sălii cu tablouri din casa lui Gottlieb la luciul scînteietor al oceanului era prea bruscă. În sfîrşit îndrăzni să strecoare o privire printre gene, ca un om care se fereşte de o lumină puternică.

— Ce se întîmplă ? Unde mă aflu ? Elsa, tu ?! Dintr-o săritură fu lîngă ea şi îi acoperi braţele cu sărutări. Scumpa mea ! Ce înseamnă toate acestea ? Nu reuşesc să-mi adun gîndurile...

— Stai jos, Ludwig, vorbi ea blînd. Ascultă şi nu mă întrerupe. Avem numai cincisprezece minute... Îţi voi explica totul. În noaptea aceea groaznică te-ai transformat în Stern şi ai plecat. Stirner trebuia să dispară pentru totdeauna dar, după cum vezi, ne-am reîntîlnit. Cum ? Ai să afli şi asta, dacă ne va rămîne timp. Acum însă te rog să-mi răspunzi la o întrebare care mă frămîntă de trei ani.

— Cum ? Au trecut trei ani ?! se miră Stirner.

— Spune-mi adevărul : eşti sau nu vinovat de moartea lui Karl Gottlieb ? Hai, repede...

— Ţi-am mai spus, Elsa. Nu am nici un amestec...

— Dar întîmplarea cu cîinele ?

— A fost o simplă coincidenţă.

— Şi întocmirea celui de-al doilea testament cu numai o lună înainte de moarte, tot coincidenţă a fost ?

— Nu. Eu l-am convins pe Gottlieb să-şi definitiveze testamentul, întrucît zilele îi erau numărate. Deşi avea o mină înfloritoare, suferea de o boală gravă de inimă. Medicii îi ascundeau adevărul dar, ştiindu-mă omul lui de încredere, m-au avertizat că mai mult de o lună n-o mai duce. Tocmai de aceea i-am sugerat să întocmească fără întîrziere testamentul. Ţi-am explicat de ce l-am făcut să-ţi lase dumitale toată averea, şi nu mie : drumul acesta ocolit mă ducea mai repede la ţintă, încheie el cu vechiul său zîmbet ironic.

— Da, dar Gottlieb pomeneşte în testament de un serviciu pe care i l-aş fi făcut.

— I l-ai făcut într-adevăr, deşi poate eu i-am exagerat importanţa. Într-o zi, ţi-am dat cîteva poliţe semnate de Karl Gottlieb, care trebuiau onorate. Ai observat, în treacăt, că scrisul patronului îţi pare de data aceasta cam ciudat. Eu nu ţi-am răspuns nimic, dar am procedat la o anchetă minuţioasă. Am găsit zeci de poliţe identice. Toate erau false. De unde au apărut ? Cine a contrafăcut semnătura patronului ? După lungi şi discrete cercetări, am ajuns la convingerea că plastograful era Oskar Gottlieb,

fratele defunctului. Am strîns împotriva lui probe zdrobitoare şi i le-am prezentat bătrînului. Iată deci că i-ai adus un real serviciu. Fără să vrei, l-ai făcut să înţeleagă ce poamă e frate-său. Bătrînul s-a înfuriat şi a hotărît pe loc să-l dezmoştenească pe Oskar. Această idee, într-adevăr, eu i-am sugerat-o. Într-o scrisoare, i-a comunicat acest lucru. În răspunsul său, Oskar cerea cu umilinţă iertare, dînd toată vina pe nevoile care ajunseseră să-l strîngă de gît. Scrisoarea aceasta trebuie să se fi păstrat într-unul din safeurile lui Gottlieb.

— Da, şi s-a găsit ! exclamă Elsa. Acum te cred !

— Cine a găsit-o ?

— Cheile erau la Sauer. După ce ai dispărut, acesta s-a certat la cuţite cu Rudolf Gottlieb, care bineînţeles revendica moştenirea. Sauer şi-a propus, cred, să te înlocuiască în toate : a hotărît să-l înfrunte pe Gottlieb, ca averea să-mi rămînă mie. A şi apucat să umble prin safeuri înainte de a fi sigilate. Într-unul din ele a găsit teancul de poliţe false şi scrisoarea lui Oskar Gottlieb despre care vorbeai adineauri. A prezentat toate acestea procurorului ca probă că bancherul Karl Gottlieb a avut motive bine întemeiate să-şi dezmoştenească fratele. Turbat de furie, Rudolf Gottlieb a tras în Sauer. L-a nimerit în abdomen şi Sauer a murit de peritonită. Gottlieb a fost condamnat la zece ani, iar cazul falsificării poliţelor a trebuit să fie clasat, pentru că la primul interogatoriu Oskar a murit de apoplexie.

— Ce tragedie ! făcu Stirner. Trebuie să recunoşti însă că eu n-am nici o vină...

— Poate doar indirect. Dar să lăsăm asta. Spune-mi, cum ai ajuns la Moscova ?

Stirner ridică din umeri.

— Cînd mi-am pregătit fuga, mi-am spus că nimănui n-o să-i treacă prin cap să mă caute acolo. Mai ales că poliţia noastră nu are nici o legătură cu miliţia din Moscova. De aceea am hotărît să-l „expediez“ acolo pe Stern. Ce s-a întîmplat cu el mai tîrziu, nu ştiu.

— Ţi-o pot spune eu, din puţinul pe care l-am aflat chiar din gura lui.

Şi-i povesti totul, fără să menţioneze numele lui Kacinski, pînă în momentul sosirii vînătorilor în această mică localitate.

— Dar cum de ai reuşit să-mi redai vechea personalitate ?

— M-am rugat de unul din noii tăi prieteni. Ţi-neam să discut cîteva minute cu Stirner de altădată pentru a afla... ce am aflat.

— Şi... am fost de acord ?

— Da, ai fost de acord.

— Ciudat ! Am prevăzut această eventualitate şi i-am ordonat lui Stern să nu se lase niciodată sugestionat.

— Asta înseamnă că Stern nu te-a ascultat pe tine, ci pe mine, spuse zîmbind Elsa.

— Elsa, Elsa ! Pentru ce ai făcut-o ? E un chin să simt din nou povara acestui groaznic trecut !

— Ai să te dezbari de el numaidecît.

— Da, dar acum îmi este şi mai greu să mă despart de tine, să ştiu că te voi uita pentru totdeauna...

Se ridică, întinse braţele şi rosti cu duioşie :

— Elsa !...

În clipa aceea ochii şi faţa îşi recăpătară calmul. Neînţelegînd cum de şi-a permis s-o ia de mînă, vorbi jenat :

— Aşadar, cum rămîne, *Frau* Bäcker ? Veniţi cu noi la vînătoare ? Sper că prietenii mei nu vor avea nimic împotrivă, mai ales că nu e nici o primejdie.

Elsa înţelese că îl are din nou în faţă pe Stern. În aceeaşi clipă apăru şi Kacinski. Uitîndu-se la ceas, întrebă puţin insinuant, cu imputare parcă :

— Vă deranjez ?

Stirner roşi puţin : „L-o fi văzut cînd a prins-o de mînă ?"

— *Frau* Bäcker m-a rugat s-o luăm cu noi. Am vorbit despre vînătoare...

— Şi altceva n-aţi vorbit nimic ?

— Nimic... se întoarse spre Elsa. Nu-i aşa ?

— Da, aşa este, răspunse ea zîmbind.

Kacinski o săgetă cu o privire plină de reproş.

— Pari supărat. Ce ai ? îl întrebă Stirner.

— Dar totul s-a sfîrşit cu bine, se scuză Elsa.

— Ce s-a sfîrşit cu bine ? Despre ce vorbiţi ? întrebă nedumerit Stirner.

— A, fleacuri... evită Kacinski răspunsul. *Frau* Bäcker ne-a cerut şi nouă consimţămîntul. Apoi, către Elsa : Deci nu e o glumă. Doriţi într-adevăr să veniţi cu noi ?

— Fireşte ! rîse ea.

Kacinski făcu gestul unui om care se dă bătut.

— Aşadar, plecarea mîine în zori ! conchise Stirner.

IV. „CÎNTECUL LEBEDEI" DE SAINT-SAËNS

Seara după cină, se înfiripă o conversaţie animată. Oaspeţii povesteau despre Moscova, despre miracolele teletransmisiunilor cerebrale, despre posibilităţile nebănuite pe care le vor oferi ele omului cînd vor ajunge să fie stăpînite la perfecţie.

Emma asculta fascinată, aruncînd cîte o privire Elsei : „Vai ce interesant e acolo ! spuneau aceste priviri. Şi noi care vegetăm şi nu ştim nimic !"

Discul uriaş al lunii răsări la orizont, presărînd oceanul cu paiete de argint. Valurile legănau uşor acest dar al cerului.

Adia o boare răcoroasă. Florile îşi înteţiră mirosmele picante, dulcege.

Undeva prin apropiere cîntau indigenii. Ritmul monoton al cîntecului evoca valurile ce se sparg de ţărm. Vraja nopţii tropicale domoli tot mai mult glasurile de pe terasă, pînă se aşternu tăcerea.

Se auzea numai zgomotul pietrișului de pe țărm șușuind între tocilele valurilor.

— M-am plictisit ! se tînguí Emma.

— Cum puteți spune una ca asta ? se miră Dugov, și urmă cu un gest larg : Dar e fermecător !

— Nu zic, dar... Azi la fel, mîine la fel... ți se urăște ! Lipsește ceva.

— Știu ce lipsește ! Muzica ! zîmbi Dugov. Cel puțin nouă, asta ne lipsește ca încîntarea să fie deplină. Dumneavoastră cîntați, *Frau* Bäcker ? Am văzut dincolo un pian. Să ascultí muzică... ceva liric !... Să ascultí muzică în tăcere și să te lași purtat de feeria acestei nopți !

— Vă rugăm, vă rugăm ! i se alăturară ceilalți.

Elsa se ridică din scaun.

— Cu dragă inimă, spuse ea simplu și intră în casă.

„Azi mă simt în formă", gîndi ea. Atinse înfiorată clapele răcoroase, ușor jilăvite de umezeala serii.

„Ce să le cînt ?" Luînd-o înaintea gîndului, degetele ascultară de o tainică poruncă și împletiră pe clape primele acorduri din „Cîntecul lebedei" de Saint-Saëns. Înfrățite cu pulberea luminii argintii ce scînteia pe ocean, gingașele note urcară încet spre lună. Vraja muzicii se îngemănă cu a nopții.

— Ce frumos cîntați !

Elsa tresări. Rezemat de pian, Stirner o privea. Cînd a intrat ?

— Iertați-mă, dar mi-a fost cu neputință să nu vin... Știți, această melodie...

Fără să se întrerupă, Elsa îl asculta adînc tulburată. «E „Cîntecul lebedei", nu-i așa, este „Cîntecul lebedei" de Saint-Saëns», a zis el odată, demult, acolo, în sala de sticlă. Un om cu o inimă de piatră n-ar fi vorbit așa... Și atunci glasul îi vibra de tulburare.

— E „Cîntecul lebedei", nu-i așa ? „Cîntecul lebedei" de Saint-Saëns ! L-am auzit de zeci de ori în interpretarea celor mai mari pianiști, spunea Stirner, fără să-și ia ochii de la ea. Dar niciodată nu m-a emoționat ca acum ! Și de unde impresia asta

că v-am mai auzit cîntînd... chiar acest cîntec ? Sigur v-am mai întîlnit...

Elsa simţi că i se taie răsuflarea.

— Ne-am întîlnit, într-adevăr.

— Da ? ! Unde ? Cînd ? întrebă Stirner în şoaptă agitată.

— Într-o sală mare, cu pereţi de sticlă. Era noapte, şi afară urla furtuna.

Stirner îşi frecă fruntea.

— Da, da... parcă-mi aduc aminte...

— Ne-am întîlnit şi mai înainte... şi încă foarte des... în viaţa pe care aţi uitat-o, adăugă cu înfrigurare Elsa, aruncînd sacadat crîmpeie de frază... M-ai uitat... Cînd ai devenit Stern, te-am întrebat ceva, dar mi-ai răspuns : „Iertaţi-mă, doamnă, dar nici nu vă cunosc..."

— Cum ? ! E cu putinţă ? Şi... ne cunoaştem bine ?

Elsa zăbovi cu răspunsul. Degetele n-o mai ascultau. Apoi se hotărî. Se opri scurt şi-l privi drept în ochi.

— Foarte bine... Imediat începu să cînte „Polichinelle" de Rahmaniov, pentru ca tumultul acestei piese să-i ascundă freamătul. Stirner părea şi el emoţionat.

— Prin urmare... Prin urmare, ştiţi cine am fost înainte, mai de mult ? !

Elsa tăcea. Muzica se revărsa năvalnic, se înălţa, covîrşea.

— *Frau* Bäcker, vă implor, spuneţi-mi şi mie ! Trebuie să ştiu !

Elsa îşi luă mîinile de pe clape şi rosti grav :

— Nu vă pot spune... cel puţin deocamdată.

În ochii ei tremura spaima.

— De ce v-aţi oprit ? se auzi glasul lui Dugov.

Elsa reluă bucata.

Stirner tăcea, cu fruntea în palmă. Cînd începu să vorbească, vocea îi era ca un murmur :

— Muzica asta... dumneavoastră... De ce... căuta cuvintele potrivite... De ce sînt atît de tulburat ? Iertaţi-mă, dar trebuie să vă spun tot ce simt. Nu

sînt un Don Juan, să mă aprind la vederea unei femei frumoase. Dar dumneavoastră... ţinuta capului, mlădierea rochiei cînd vă mişcaţi, gesturile acestea gingaşe, uşoare, mă tulbură şi trezesc în minte amintiri vagi, adică nu amintiri, ci mai curînd... nu ştiu dacă mă înţelegeţi bine... un fel de freamăt pe care parcă l-am mai încercat cîndva...

Veni lîngă ea şi-i luă cu hotărîre mîna.

— *Frau* Bäcker, nu voi stărui să-mi spuneţi cine am fost, îi spuse cu o căldură pe care ea nu i-o bănuise. Dar dacă ne-am cunoscut, aveţi obligaţia morală să-mi vorbiţi de timpul acela... de prietenia noastră... Sau poate a fost ceva mai mult decît prietenie? Pentru mine e atît de important!... Să mergem pe plajă şi acolo îmi veţi povesti totul.

— Cum, s-a terminat programul? se necăji Dugov. Păcat! Tocmai cînd prinsesem gust...

— O doare capul pe *Frau* Bäcker, o scuză Stirner. Pe plajă e mai răcoare, şi o mică plimbare îi va face bine.

Coborîră.

Kacinski îi petrecu cu o privire atentă şi gînditoare. Iar mucalitul Dugov zîmbi pe sub mustaţă. Emma, care îi surprinse zîmbetul, fu revoltată.

„Habar n-are şi rîde ca...“ Apoi privi şi ea siluetele ce se profilau pe stîncile ţărmului şi, fără să-şi dea seama, oftă.

V. FIARELE ÎMBLÎNZITE

Micul grup porni la drum.

În frunte, cei doi servitori negri — călăuzele, apoi Dugov, Elsa, Stirner şi Kacinski.

— Unde vă sînt armele? se miră Elsa.

— Aici ! răspunse Dugov, trăgîndu-şi un bobîrnac peste frunte.

— Cum, tot în creier ? Dar ce fel de creier aveţi dumneavoastră ? Aparate de radio, şi arme de vînătoare, poate şi becuri electrice, glumi Elsa.

— Nu poate, ci precis ! se întoarse iarăşi Dugov spre ea. Raţiunea omului este cea mai mare forţă... poate da şi lumină... Ei, Kacinski, cum spune Arrhenius ?

— „Raţiunea omului e cea mai puternică sursă de energie... Oscilaţiile electromagnetice din celulele creierului omenesc reprezintă o forţă uriaşă care stăpîneşte lumea."

— Ca să vedeţi ce avem noi în cap ! se lăudă Dugov.

Pătrunseră în desişul pădurii tropicale. Lumina puternică a zilei abia ajungea pînă aici, şi cu cît înaintau, întunericul era mai des. Păsări forfoteau între ramuri şi în păienjenişul lianelor. Ici-colo, cîte o rază de soare filtrată prin desiş aprindea adevărate curcubeie pe penajul multicolor al zburătoarelor. Puzderia de frunze, prinse ca într-un reflector, păreau şi ele înmuiate în cele mai variate culori. Treptat, poteca dispăru. Covorul de frunze putrede şi trunchiurile doborîte făceau drumul destul de anevoios. Foarte curtenitor cu Elsa, Stirner îi întindea mereu mîna, ajutînd-o să treacă obstacolele.

— Mai avem mult de mers ? se alarmă Elsa, care începuse să obosească. Jivinele astea trăiesc tocmai în inima pădurii.

— N-o să mergem pînă acolo, o linişti Dugov. Noi avem o vorbă : „Dacă nu merge vînătorul după vînat, vine el la vînător". Cum dăm de un luminiş, le facem semn să poftească.

Răzbiră curînd într-o poieniţă scăldată în soare. După semiîntunericul desişului, nu se puteau obişnui uşor cu atîta strălucire. Pretutindeni creşteau flori uriaşe, roşii şi galbene, semănînd cu lalelele.

— Vai, ce frumuseţe ! exclamă Elsa.

Se aşezară pe iarbă, la taifas.

— E timpul! spuse în sfîrșit Dugov. Se propti în mijlocul poienii, cu fața gravă și concentrată. Ridică puțin capul și începu să se rotească încetișor în loc. Părea că încearcă să străpungă desișul cu privirea.

Deodată Elsa tresări. De departe se auzi răgetul unui leu, ca un bubuit de tunet. Îi răspunse încă unul, apoi încă unul...

— Merge, merge! se bucură Kacinski.

Dugov se învîrtea mereu încet, concentrat.

Răgetele se apropiau. În rămuriș, maimuțele speriate făceau mare tărăboi. Chiar și păsările se neliniștiră: țîșneau de pe crengi tocmai în creștetul arborilor.

Se auziră vreascuri trosnind sub pașii vătuiți, dar apăsați, ai sălbăticiunilor.

Veneau de pretutindeni, împresurînd micul grup de oameni dezarmați... Elsa simți că o cuprinde groaza: dacă noua armă se va dovedi neputincioasă, îi așteaptă o moarte cumplită!

Stirner o luă de mînă și o privi drept în ochi:

— Liniștiți-vă!

Elsei îi mai veni inima la loc.

În momentul acela un leu uriaș, frîngînd tufișurile, țîșni în poiană și încremeni orbit de soare. Apoi se apropie încetișor de Dugov și mîrîi prietenos, frecîndu-și capul de cizmele lui. Dugov îl scărpină între urechi și leul se întinse cît era de lung la picioarele vînătorului-îmblînzitor. Apoi se auzi un fel de mieunat și în poiană năvăli o leoaică urmată de doi pui. Noii-veniți se culcară și ei la picioarele lui Dugov. Încă un leu apăru dintr-un salt.

— Ajunge! hotărî Dugov. Iahtul nostru nu poate găzdui mai mulți oaspeți. Nu te supăra, se adresă el primului leu. Dar mă tem că de mătăluță am să mă lipsesc. Nu ești nici tînăr și nici prea arătos.

Leul îi linse mîna cu limba-i uriașă și fugi în desiș.

— Ăsta, în schimb, e o adevărată mîndrețe! spuse Dugov, mîngîind pe spinare leul uriaș care străbătuse

dintr-un salt poeniţa. Uitaţi-vă ce blană... adevărată lînă de aur! Dar tu de ce plîngi, piciule? Ţi-a intrat un ghimpe în lăbuţă? Sărăcuţul de tine! Hai la nenea să ţi-l scoată!

Într-adevăr, scoase un ghimpe lung din laba puiului de leu.

Leoaica urmărea liniştită operaţia.

— Au labe foarte sensibile şi se întîmplă des să se rănească, îi explică Dugov Elsei. Dar de ce nu veniţi mai aproape? Sînt blînzi ca nişte copii!

Elsa prinse curaj şi începu să mîngîie animalele. Leii mîrîiau prietenos, se frecau cu capetele de picioarele ei şi tot dădeau să-i lingă mîna.

— Şi-acum, hai acasă. Acuşi se întunecă. Dar unde ne sînt călăuzele?

Kacinski găsi pe unul din cei doi negri ascuns în iarbă. Clănţănea din dinţi, iar faţa şi-o ţinea ascunsă în palme. Celălalt, cînd auzi răgetul leului, o rupse la fugă. Înspăimîntat, negrul găsit de Kacinski abia se puse pe picioare. În halul acesta în niciun caz n-ar fi putut să-i conducă. Tremura atît de tare, încît colierul din scoici pe care-l purta la gît zornăia mereu. Iar la vederea leilor, încremeni locului. Dar după ce Kacinski îl privi ţintă cîteva clipe, se linişti şi îşi reluă locul în fruntea grupului.

Acum rămase Dugov în ariergardă. Leul, leoaica şi puii îl urmau ca nişte căţeluşi.

Şirul se strecura prin pădure. Negrul în frunte, apoi Elsa cu Stirner, după ei Kacinski şi la urmă Dugov.

În desiş, unde era aproape întuneric, auziră deodată pîrîit de ramuri rupte. Stirner scoase un ţipăt şi se aşeză pavăză în faţa Elsei. Un jaguar uriaş se prăvăli peste Stirner şi-l trînti la pămînt. Elsa ţipă îngrozită. Dar în loc să-l sfîşie pe Stirner, jaguarul se grăbi să facă stînga împrejur şi fugi cu coada între picioare, ca un cîine bătut.

— Constat că nici vînătoarea noastră nu-i lipsită de primejdie! se auzi glasul lui Dugov. Eşti rănit, Stern?

— N-am nimic, răspunse Stirner, ridicîndu-se. Numai haina mi-a sfîşiat-o aici, la braţ.

— Ei, *Frau* Bäcker, v-aţi convins cît e de puternică arma noastră ? întrebă Kacinski. Jaguarul ne-a atacat. Dar înainte de a fi căzut peste Stern, am apucat să emit un ordin mintal şi, după cum vedeţi, şi-a luat tălpăşiţa. Undele electromagnetice radiate de creier se propagă cu viteza luminii : trei sute de mii de kilometri pe secundă. Vă puteţi imagina o armă mai rapidă ? În mai puţin de a suta mie parte dintr-o secundă, duşmanul a fost făcut inofensiv.

— Să fim totuşi mai prudenţi, spuse Stirner, uitîndu-se cu îngrijorare la Elsa. Se temea pentru viaţa ei.

— Nu mai e nici o primejdie. Pădurea-i mai rară. Acum ajungem, răspunse Dugov.

— Ce papagali frumoşi, exclamă Elsa, cînd se mai linişti.

Kacinski se lovi cu palma peste frunte.

— Tiii, era să uit ! I-am promis lui Ivin un papagal pentru nevastă-sa. Ochi în rămuriş pasărea cea mai frumoasă şi îi dădu un ordin mintal. Papagalul fîlfîi din aripi şi în clipa următoare i se aşeză pe umăr.

Negrul urmărise scena cu o teamă superstiţioasă. Surprinzîndu-i privirea, Kacinski rîse.

— Ne crede zei făcători de minuni. Aşa-i omul : ori divinizează, ori neagă ceea ce-i depăşeşte puterea de înţelegere.

— Toate acestea pot părea o minune şi unui om mai instruit, îşi dădu părerea Elsa.

— E totuşi ceva cît se poate de firesc, interveni Stirner. Orice dresură are la bază formarea şi apoi fixarea unor anumite reflexe condiţionate. Şi noi tot aşa procedăm. Numai că noi, datorită succeselor înregistrate în teletransmiterea gîndurilor, putem accelera acest proces, fixînd instantaneu în conştiinţa animalelor orice reflex dorim. Îţi mai aduci aminte, Kacinski, de primele noastre experienţe ? A fost o joacă de copil în comparaţie cu ce facem acum !

— Să nu subestimăm importanța primelor noastre experiențe ! Răspunse Kacinski. Fără ele n-am fi ajuns să avem cea mai vestită grădină zoologică din lumea întreagă.

— Ce lucruri mai interesante pot fi văzute acolo ? Prin ce v-ați cîștigat faima ? se interesă Elsa.

— Ar merita să o vizitați ! În împrejurimile Moscovei, un teren uriaș, acoperit cu un fel de clopot de sticlă, a fost transformat într-o grădină de iarnă de proporții neîntîlnite. Acolo, între plante tropicale, umblă în voie lei, tigri, capre sălbatice, antilope, pantere, iar copiii zburdă, jucîndu-se cu sălbăticiunile care nu sînt deloc sălbatice. Droaie de copii vin să-și petreacă ziua în grădină ; se plimbă călare pe tigri, se hîrjonesc cu puii de lei, se iau la întrecere cu căprioarele. Dar iată că am ajuns. Se vede vila dumneavoastră.

Apariția neobișnuitului alai alarmă pe toți. Bona o luă la goană și se aruncă în apă, Schmiedthof căzu leșinată, iar lui Hans i se muiară genunchii. În grajd, caii fornăiau și loveau din copite, iar măgarul răgea ca în spaimele morții.

Încetul cu încetul larma se potoli. Elsa o convinse pe Emma să iasă pe terasă și, ca să-i dea curaj, începu să se joace cu leii. Atunci micuțul Otto se apropie de pui, dar nu îndrăznea încă să-i mîngîie. Dugov se distra pe socoteala Emmei :

— Dacă doriți, *Frau* Spielmann, vă las un leu ! Vă păzește casa, are cu cine să se joace copilul...

— Sînteți foarte drăguț, dar... mă lipsesc. V-aș ruga să-i luați mai repede de aici.

Dugov rîse, privi țintă leii, apoi își îndreptă privirea spre marinarii care așteptau lîngă cort. Ei se ridicară imediat și, executînd ordinul cerebral, strînseră cortul și pregătiră bărcile. Pășind încet și cu grijă pe poteca pietruită, leii coborîră spre țărm și se culcară pe nisip. Marinarii îi transportară cîte unul pe iaht.

— Plecați ? se întristă Elsa.

— Din păcate nu mai putem întîrzia. Ne așteaptă un dirijabil. Sperăm însă că vom mai avea plăcerea

să ne întîlnim. După ce organizăm transportul, trebuie să prindem fiare pentru filialele din Harkov, Tbilisi şi din alte oraşe ale grădinii noastre zoologice. Şi aş fi fericit dacă ne-aţi face şi dumneavoastră o vizită.

Elsa mulţumi cu un semn din cap.

Dugov se apropie de Emma.

— O să vă pară rău, doamnă, că n-aţi venit cu noi la vînătoare. Ca la circ v-aţi fi distrat... Zări un stol de păsări rotind sus, deasupra golfului. Dar ca să nu spuneţi că sînt om rău, am să fac o demonstraţie special pentru dumneavoastră.

Privi concentrat spre golf. Schimbînd imediat direcţia zborului, păsările se încolonară în triunghi, coborîră săgetat, dădură ocol vilei şi, schimbînd formaţia, începură a se roti exact deasupra lor. Apoi cercul se lărgi treptat, pînă ce păsările se mistuiră în văzduh.

Emma bătu din palme încîntată.

— Mai vreau ! Mai vreau ! strigă băiatul.

În timp ce Dugov îşi lua astfel rămas bun de la Emma şi de la copilul ei, Stirner, mai la o parte, îi vorbea Elsei cu înflăcărare. Împurpurată la faţă, ea asculta cu plăcere.

— E timpul să plecăm ! hotărî Dugov.

Tot grupul coborî spre ţărm. Cei trei vînători urcară în barcă şi puseră mîna pe vîsle.

— La revedere ! strigă Stirner cu ochii la Elsa.

În razele asfinţitului, picăturile de apă desprinse de pe vîsle păreau stropi de vin roşu din Chios. Barca ajunse în dreptul iahtului, iar macaralele o traseră pe bord. Vîntul prielnic umflă pînzele. Se auzi zornăind lanţul ancorei...

— La revedere ! mai auzi Elsa.

Pe iaht şi pe ţărm fluturară batistele.

Leii, înşiraţi pe punte, priveau liniştiţi, forfota din jur. În lumina amurgului, blana lor lucea ca aurul. Noii argonauţi porniră spre larg...

Dugov pironi leii cu privirea şi deodată ei începură să dea din cap şi să fluture laba, luîndu-şi

parcă rămas bun de la cei de pe țărm. Emma și copilul rîdeau din toată inima. Elsa zîmbi și ea, dar ochii îi erau triști.

Pînzele se topiră în zare și peste necuprinsul de smarald începură să se aștearnă umbre cenușii, dar cele două femei și copilul tot mai priveau spre locul unde abia se mai ghicea dîra lăsată pe luciul oceanului de iahtul alb.

— Chiar ar trebui să plecăm acolo, să vedem toate aceste minuni, rosti Elsa visătoare.

— Straşnic ar fi ! se bucură Emma. M-am săturat de pustietatea de-aici...

În noaptea aceea pe Elsa n-o prindea somnul. Cînd aţipi spre ziuă, i se păru că o cheamă Ludwig.

— Da, Ludwig, da, iubitule ! şopti ea în somn.

Era convinsă, chiar în vis, că Stirner numai la ea se gîndeşte. Dar se înşela. Nu Stirner, ci Stern se gîndea cu drag la frumoasele clipe petrecute în ultimele zile.

Pe punte, sub cerul înstelat al tropicelor, Stern se aciuase într-un fotoliu scund şi, cu cotul rezemat de capul unui leu tolănit alături, încerca şi el să adoarmă. Luna pălise, suflarea răcoroasă a oceanului vestea ivirea zorilor, gîndurile lui încă mai zburau, mereu şi mereu, spre vila singuratică de pe ţărm, spre *Frau* Bäcker...

Pînă la urmă însă, în legănarea blîndă a valurilor, îl toropi somnul şi îşi culcă fruntea pe coama leului.

Primele raze îi surprinseră pe amîndoi dormind.

Nici omul, nici leul nu bănuiau că în tainiţele subconştientului lor forţa raţiunii omeneşti a ferecat cu şapte lacăte tot ce-a fost în ei crunt şi de temut.

ULTIMUL OM DIN ATLANTIDA

În romînește de
A. ȚIMPĂU și *I. ANDREESCU*

CUM A FOST DESCOPERITĂ ATLANTIDA

I. EXPEDIŢIA SUBMARINĂ

— E o idee! Lăsînd cartea din mînă, mister Solly repetă din nou: Da, e o idee! şi se cufundă în gînduri.

Mister Solly este fabricant şi bancher din New York, căruia totul i-a mers din plin şi care s-a îmbogăţit în urma livrărilor de materiale în timpul primului război mondial.

Pentru asemenea oameni, războiul este un lucru minunat. Cu cît se înălţau mormanele de cadavre pe cîmpurile de bătaie, cu atît se rotunjea şi contul curent al lui mister Solly. Spre sfîrşitul războiului, mister Solly „valora" cîteva miliarde de dolari.

Dar cînd a ajuns în culmea puterii sale financiare, i s-a întîmplat o poveste cam neplăcută. Mesele copioase, stropite din belşug cu vinuri alese, au pricinuit îmbolnăvirea vaselor sanguine din creier şi mister Solly a căzut la pat, lovit de o congestie cerebrală tocmai cînd se aştepta mai puţin. Piciorul şi mîna dreaptă i-au paralizat. Congestia însă a fost uşoară datorită excelentelor îngrijiri medicale, şi peste cîteva luni bolnavul s-a însănătoşit. Se părea că paralizia trecuse, dar doctorul i-a interzis categoric pacientului său să-şi reia activitatea financiară.

— Ajunge cît te-ai agitat! i-a spus medicul. Dacă vrei să-ţi păstrezi sănătatea, trebuie să-ţi schimbi cu desăvîrşire felul de viaţă. Călătoreşte, colecţionează, ocupă-te cu opere de binefacere, într-un cuvînt, fă ce vrei ca să treacă timpul şi să te distrezi, dar evită orice încordare nervoasă,

orice efort intelectual. Altfel, nu răspund de viața dumitale.

În fața acestui ultimatum, înaintea lui mister Solly se ridica o problemă care nu era de loc ușoară : cu ce să-și umple viața și cum să-și folosească nemăsurata-i bogăție ?

Era singur, ceea ce complica și mai mult situația, căci n-avea de cine să se îngrijească în afară de sine însuși.

Să plece în Africa și să vîneze lei ?

Senzațiile prea puternice pe care ți le oferă acest sport nu-l atrăgeau pe mister Solly.

Să se dedice operelor de binefacere ?

I-a fost de ajuns numai să se gîndească la acest lucru, că pe fața lui roșie și puhavă se ivi o strîmbătură de dezgust. Era o ocupație prea banală, prea trivială pentru el. Să semneze un cec de vreo sută de mii de dolari în folosul universității, pentru ca apoi să-și admire portretul în ziare ? Îndeletnicire plicticoasă, fără rost !

Atunci mister Solly încercă să-și treacă vremea ocupîndu-se cu tot soiul de colecționări. Începu să achiziționeze tablouri ale vechilor maeștri italieni. Dar, se vede treaba, toți acești Leonardo da Vinci și Rafaeli n-au ținut seama, la vremea lor, de cerințele americanilor, așa încît majoritatea pînzelor originale erau deja achiziționate. Într-o bună zi, făcîndu-se de rîs cu achiziționarea unui Corregio „original", care pînă la urmă s-a dovedit a fi o copie abil făcută, mister Solly se scîrbi de pictură.

Urmară achiziții de boomerang-uri australiene, clopoței chinezești... iar o colecție compusă din trei sute cincizeci de specii de purici vii, adunați din toate colțurile lumii, a făcut să se vorbească despre el o bucată de vreme.

Dar toate astea nu erau ceea ce ar fi dorit el... Trebuia să găsească ceva care să iasă din comun, ceva care să-i imortalizeze numele.

După ce gustase din roadele bogăţiei şi ale puterii, mister Solly visa în sinea lui la glorie. Dar cum s-o cumpere? Era ceva mai complicat decît cumpărarea acţiunilor la bursă.

Şi iată că în clipa cînd aproape îşi pierduse speranţa de a găsi un scop demn de viaţa lui, o simplă întîmplare îi veni în ajutor.

Secretarul personal al lui mister Solly lăsă întîmplător pe biroul acestuia o carte cu copertă pestriţă în dungi albastre şi cenuşii. Era un volumaş redactat în limba franceză: „Roger de Vigny. Un continent dispărut. Atlantida, a şasea parte a lumii".

Plictisit, miliardarul frunzări cartea, însă cîteva rînduri îi reţinură atenţia.

„Este nevoie să se organizeze o expediţie — scria autorul — la care să participe vasele tuturor naţiunilor şi să se cerceteze cuprinsul Oceanului Atlantic, pentru a putea fi găsit pămîntul sfînt unde îşi dorm somnul de veci străbunii comuni ale celor mai vechi popoare din Europa, Africa şi America."

„O expediţie submarină pentru descoperirea Atlantidei... Ar fi o idee!"

Aprinzîndu-şi o ţigară de foi, mister Solly se lăsă pradă unor gînduri pline de vanitate. El, mister Henri Solly, descoperă continentul dispărut. El va fi un nou Columb. El va înfige înstelatul drapel american pe acest continent dispărut. Dar colecţiile de pe fundul oceanului! De bună seamă că acolo n-or să fie copii. Toate sînt lucrări originale, de o valoare nepreţuită. „Iată un loc destul de bun pentru a-mi plasa capitalul — se gîndi mister Solly, obişnuit să privească toate lucrurile din punct de vedere comercial. Şi-apoi, gloria, gloria..."

Da, hotărît, asupra acestui lucru trebuie să reflecteze. Trebuie negreşit să studieze această problemă. Mister Solly cercetă bibliografia aflată la sfîrşitul cărţii: „Numai colecţia de cărţi de la Institutul Smithson conţine peste cincizeci de mii de volume..."

„Ei, asta-i prea de tot! Şi mister Solly se încruntă, închipuindu-şi vrafurile de cărţi. De altfel, la ce mai există savanţi pe lume? O să le încredinţăm lor trierea necesară. Deocamdată, însă, ia să vedem ce spune de Vigny."

Uitînd chiar şi de regimul sever impus de doctor, mister Solly rămase treaz mult timp după miezul nopţii, cufundat în citirea volumului.

Carter, secretarul lui personal, venind a doua zi dimineaţă, îşi găsi patronul cuprins de o neobişnuită însufleţire şi fu de-a dreptul uluit de cuvintele acestuia:

— Carter! Vom porni într-o expediţie submarină, ca să căutăm Atlantida...

Carter deschise ochii mari, apoi se uită pe furiş la volumaşul lui de Vigny, pe care-l lăsase în ajun, şi înţelese tot.

„Ar fi fost mai bine să-şi vadă înainte de treabă şi să prindă purici!" se gîndi Carter. Expediţia asta nu-i surîdea de loc, căci de-abia se logodise.

Dar cu amabilitatea-i obişnuită, el spuse:

— Sînt la ordinele dumneavoastră, sir!

II. ATLANTIDA ŞI MARY

Lucrările se desfăşurau de zor. Mister Solly era de nerecunoscut. Apatia şi moliciunea dispăruseră ca prin farmec. De dimineaţă pînă seara, el ţinea conferinţe cu savanţii, cu inginerii, cu marinarii. Îşi vîra nasul în toate amănuntele lucrărilor, dîndu-şi la iveală aptitudinile sale de organizator şi om practic, aptitudini care nu erau de loc de lepădat.

Inginerii elaborau diferite tipuri de submarine, traduceau în viață fanteziile lui Jules Verne, privind descoperirea Atlantidei de către „Nautilul" căpitanului Nemo.

Solly refuzase proiectul construirii unui submarin mare.

— Poate s-avem nevoie de el doar la sfîrșit, cînd Atlantida va fi descoperită. Și-apoi, submarinele mari sînt costisitoare, chiar și pentru punga mea. Deocamdată avem nevoie de cercetări, de o flotă de nave mici, care vor străbate oceanul în lung și-n lat și vor face cercetări preliminarii.

În sfîrșit, a fost ales un tip de submarin de dimensiuni mijlocii și s-a pornit la construirea lui. Submarinul trebuia să aibă hublouri din sticlă groasă și reflectoare puternice, pentru ca cercetările să se poată efectua din interiorul navei. Partea inferioară a vasului avea să fie prevăzută cu deschizături prin care să poată fi coborîte sonde speciale în vederea cercetării oceanului. Și, în sfîrșit, niște chepenguri, de asemenea speciale, puteau să-i coboare în adînc și să-i ridice la suprafață pe scafandri. Legătura permanentă cu lumea exterioară urma să fie menținută cu ajutorul radioului. S-a stabilit să se construiască cinci submarine de acest fel. Devizul sporea mereu, dar lucrul acesta nu-l supăra cîtuși de puțin pe Solly. Conform planului său, navele trebuiau construite în decurs de doi ani, iar cheltuielile puteau fi acoperite numai din procentele capitalului său. Primul submarin urma să fie gata peste șase luni și dacă cercetările întreprinse vor fi încununate de succes, celelalte vase nici nu mai trebuiau construite.

Cu toate aceste pregătiri febrile, lucrurile au mai putut fi întîrziate numai datorită faptului că în descoperirea Atlantidei s-a amestecat blonda Mary, logodnica lui Carter. Secretarul miliardarului simțea o atracție la fel de puternică față de ea, precum simțea Solly față de Atlantida, și, în persoana fetei, Atlantida a întîlnit o rivală de temut.

Carter privea aceste preocupări ale lui Solly ca fiind una din ciudățeniile sale, ciudățenie ce putea să-i treacă tot atît de repede cum îi trecuseră și celelalte pasiuni care puseseră stăpînire pe el. Dar noua toană a patronului său ar fi putut să-l despartă pentru multă vreme de miss Mary Rives.

De aceea el începu să țeasă pe ascuns un păienjeniș de intrigi spre a pune capăt acestei inițiative. Încercă să-l convingă pe doctor că pasiunea lui Solly pentru Atlantida este dăunătoare sănătății lui. Complica într-adins unele lucrări, ca să amîne cît mai mult data plecării. Căuta savanți care nu credeau în existența Atlantidei și îi ruga să-l convingă pe bătrîn să renunțe la ideea lui. El a inițiat o adevărată campanie de presă. Majoritatea savanților rîdeau de fanteziile lui Solly. Gazetele publicau diferite caricaturi, dar Solly rămînea neclintit în hotărîrea sa.

Spre nenorocul lui Carter, Solly găsi în persoana profesorului Larison un adept fanatic al expediției.

Bătrînul Larison, un om pleșuv, cu țeasta rotundă ca o minge, cu niște ochi înguști și veseli, se mută în locuința lui Solly și, pur și simplu, îl hipnotiza cu vorbele sale înflăcărate despre Atlantida, despre bogățiile-i fără seamăn, îngropate în adîncul oceanului.

Pierzînd orice speranță de a mai putea face să eșueze expediția, într-o dimineață Carter îl anunță pe Solly că demisionează.

— Cum se poate să mă părăsești tocmai acum ? îl întrebă Solly, mîhnit. Care-i cauza ?

Cuvintele acestea fură rostite cu o amărăciune atît de sinceră, încît Carter, după ce șovăi o clipă, se hotărî să-i spună adevărul :

— Am de gînd să mă însor în curînd și nu vreau să plec într-o expediție care s-ar putea să dureze cîțiva ani.

Solly își lăsă capul în piept, apoi deodată sări din fotoliu și, agitîndu-și mîinile, exclamă :

— Ce-are-a face ! Însoară-te cît mai repede și ia-ți nevasta cu dumneata !

„S-o ia cu el..." Era o idee nouă, care lui Carter nu-i trecuse niciodată prin minte. „Dar oare Mary va primi ?"

Spre uimirea lui, Mary acceptă să ia parte la expediție, ba chiar manifestă cel mai viu interes.

Și astfel, Mary a încetat să mai fie o primejdie pentru Atlantida.

III. ÎN CĂUTAREA ATLANTIDEI

Au trecut trei ani, ani plini de dezamăgiri și speranțe deșarte. De trei ani, submarinele brăzdau străfundurile Oceanului Atlantic între țărmurile de nord-vest ale Africii și țărmurile de est ale Americii de Nord și de Sud. Fuseseră făcute multe și interesante descoperiri geologice și paleontologice, însă nici urmă de Atlantida. Detașamente întregi de scafandri sondau fundul oceanului la sute de metri adîncime, dar pretutindeni nu găseau decît tuf vulcanic, care se cristalizase sub presiunea apei, apoi granit și șist argilos.

Membrii expediției erau foarte obosiți, iar Mary Carter nu mai manifesta nici pe departe același viu interes față de Atlantida.

Soțul ei blestema Atlantida, îl blestema pe Larison, pe Solly și numai leafa mare pe care o primea îl determina să nu părăsească expediția. Chiar și Solly era cuprins uneori de îndoieli. Cheltuielile creșteau necontenit și trecuse o bună bucată de vreme de cînd fusese nevoit să ia și din capitalul de bază, astfel că el, Solly, „valora" acum mult mai puțin decît înainte de expediție.

La început, expediția submarină a lui Solly stîrnise un interes uriaș, și un timp Atlantida fusese subiectul la modă. Se țineau nenumărate confe-

rinţe, se purtau dispute savante. Unii visau la bogăţiile ei îngropate în adîncul oceanului. Se pusese chiar problema înfiinţării unei societăţi pe acţiuni pentru a întreprinde cercetări împreună cu Solly. Dar un simplu calcul i-a făcut să stea pe loc şi să aştepte rezultatele expediţiei lui Solly. Şi deocamdată, aceste rezultate erau jalnice. Ziarele şi revistele manifestau din zi în zi mai puţin interes faţă de expediţie. Apoi începură s-o ia în rîs şi să calculeze preţul la care se ridica „mitul Atlantidei", iar în cele din urmă tăcură. Or, lucrul acesta era cel mai dureros pentru Solly. Ca o încununare a tuturor necazurilor, îşi pierdu o parte din avere, pe care o avea investită în acţiuni petrolifere.

Continuînd „să-şi îngroape banii în ocean" — după cum scriau ziarele — miliardarul american risca să se ruineze.

Solly deveni tăcut şi irascibil. Numai Larison nu-şi pierdu cumpătul.

— Insuccesele noastre nu dovedesc încă nimic. Pur şi simplu am comis o eroare în cursul cercetărilor. Dar această eroare poate fi uşor înlăturată. Totul se datoreşte faptului că pînă în prezent n-am făcut altceva decît să scormonim crestele munţilor vulcanici din Atlantida. Amintiţi-vă că însuşi Platon pomenea de aceşti munţi înalţi. Oraşele se găseau la poalele lor. Prin urmare, pentru a le căuta, trebuie să coborîm în văi, cel puţin la 3000 de metri adîncime, văi care se află pe fundul oceanului, şi săpînd acolo cîteva tranşee adînci în zigzag, vom da peste Atlantida. Ea v-a aşteptat zeci de mii de ani. Oare acum, cînd sînteţi atît de aproape de ea şi totodată de glorie, da, de glorie, vreţi să lăsaţi totul baltă?

Vicleanul Larison dibuise de mult slăbiciunea lui Solly. Gloria!

— Dar cît costă această glorie? Vreau să spun, cît o să mă mai coste încă?.

Începură să calculeze: lucrările pe fundul oceanului necesitau sume uriaşe. Însă îndărătnicia şi

obiceiul de a risca îl hotărîră pe Solly să facă şi acest pas.

În vederea ultimelor cercetări fură alese locuri la 12° latitudine nordică şi 40° longitudine vestică. Nişte clopote uriaşe, pline cu aer, au fost coborîte pe fundul oceanului, deoarece la 3000 de metri adîncime presiunea apei era prea mare, împiedicînd efectuarea lucrărilor. Burghie electrice acţionate de pe nave aflate la suprafaţa apei forau şi sfărîmau pămîntul, în interiorul clopotului, care apoi era zvîrlit prin nişte chepenguri ce se închideau ermetic pe dinafară. De cîteva ori apa pătrunse sub clopot. Şase muncitori îşi pierdură viaţa. Era din ce în ce mai greu să găseşti alţi oameni în locul celor decedaţi şi munca lor se plătea tot mai scump. Lucrul intens a durat trei luni de zile. Eforturile eroice ale membrilor expediţiei au atras din nou asupra lor atenţia „lumii de la suprafaţa pămîntului". Neobositul Larison conducea cu energie cercetările pe fundul oceanului. Solly îşi petrecea cea mai mare parte din timp în aer liber, pe un doc plutitor, construit chiar deasupra locului unde se desfăşurau lucrările. Îi venea foarte greu să stea în submarin, în schimb aerul mării îl fortificase şi, din punct de vedere fizic, se simţea admirabil. Dar cura aceasta îl costase cam multe parale. Într-o dimineaţă, după ce-şi făcu bilanţul, constată că banii nu-i mai ajung decît pentru a continua lucrările timp de două luni. După aceea, trebuia să pună punct. Era ruinat, ba, pe deasupra, se mai făcuse şi de rîs, fiind socotit un bătrîn cu idei fantastice, de domeniul visului.

Seara, cînd Larison, obosit, dar bine dispus şi gălăgios ca de obicei, se ridică la suprafaţă de pe fundul oceanului şi veni la el, Solly îi împărtăşi trista veste.

Şi pentru prima oară, Larison se simţi descumpănit. Niciodată nu se gîndise că acest sac cu aur ar avea un fund, dar el era prea copleşit de lucrări ca să se lase pradă deznădejdii.

— Nu se poate!

— Adică cum nu se poate? Uite, privește bilanțul.

— Eu zic că nu se poate să întrerupem lucrările tocmai acum cînd am ajuns în punctul cel mai interesant. Am dat de stratul de tuf moale și treaba merge mult mai ușor. Chiar azi am găsit ceva, care seamănă al naibii cu un ciob de țiglă dintr-un acoperiș. Vorbești de bani? Negreșit, trebuie să facem rost de bani!

— Dar cum?

Larison strînse din umeri și plecă în cabina lui. În seara aceea scrise mult, dădu nu știu ce fel de dispoziții, iar dimineața, luîndu-și în grabă micul dejun, se scufundă „la el", în fundul oceanului.

V. UN AJUTOR NEAȘTEPTAT

Cele două luni fatale se apropiau de sfîrșit. Solly își făcea socotelile calculînd cam cît îi va rămîne ca să ducă o viață modestă, după ce va renunța la „această afacere prostească" a Atlantidei și o va lichida. Administratorul, pe care îl chemase la el, îi întocmise un raport amănunțit. După lichidarea unor crescătorii de oi pe care le avea în Texas, îi mai rămîneau doar niște jalnice resturi în valoare de cîteva sute de mii de dolari.

Dus pe gînduri, Solly fuma, scoțînd nori groși de fum și închipuindu-și cum va arăta viitorul său. Va pleca departe, la una din moșiile sale aflate în statele din sud, și acolo își va sfîrși zilele în deplină singurătate.

Dinspre țărmul african adia răsuflarea fierbinte a nisipurilor încinse.

Deodată, către miazănoapte se ivi un convoi de nave. Cînd se apropiară, Solly desluşi un pavilion fluturînd pe bordul uneia din ele.

— Ce-i cu flotila asta ?

El nu ştia că-i sosea un neaşteptat ajutor internaţional. Larison nu stătuse cu mîinile-n sîn, el trimisese un apel fierbinte ziarelor din diferite ţări, chemînd întreaga lume civilizată să ajute expediţia „în numele ştiinţei". Apelul său fierbinte îşi făcuse efectul. În ajutorul expediţiei fusese organizată o flotă, ale cărei nave se apropiau acum de farul plutitor. Solly nu mai citea de mult ziarele : „Nu găseşti nimic, în afară de veşti neplăcute", spunea el, şi de aceea n-avea habar de apelul profesorului.

Ajutorul sosise la timp şi lucrările începură într-un ritm şi mai viu. Curînd au fost găsite urme incontestabile ale Atlantidei : un zid de piatră din lespezi negre, roşii şi albe, foarte bine conservate într-un strat impermeabil. Această descoperire stîrni vîlvă mare în întreaga lume. Şi aproape toate statele, dorind parcă să cîştige vremea pierdută, se grăbiră să participe la săpături.

Ce-i drept, lucrările avansau încet, dar acum ele nu mai semănau cu munca făcută de o cîrtiţă, pe dibuite.

Fiecare lună aducea noutăţi din ce în ce mai îmbucurătoare. Solly, care prinsese din nou viaţă şi îşi recăpătase veselia, se plimba de colo-colo la bordul submarinului, vizitînd locurile unde se desfăşurau lucrările, şi privea prin hublou cum din adîncurile sinilii ale oceanului, luminat de reflectoare, se ivea cînd un şir de coloane năruite, printre care înotau peşti, mişcîndu-şi domol înotătoarele, cînd ziduri de case, cînd portalul înclinat al unui templu.

În cel de-al cincilea an al lucrărilor efectuate de expediţie a fost găsit templul lui Poseidon, iar în el, o bibliotecă uriaşă, alcătuită din plăci şlefuite de bronz, pe care erau gravate inscripţii. Inscripţiile se păstraseră admirabil. Un vestit savant izbuti

să le descifreze. Treptat, Atlantida își dezvăluia toate tainele: temple, piramide, statui, case, arme de bronz, obiecte casnice și un număr nesfîrșit de „cărți de bronz" ale atlanților.

Cînd săpăturile au luat sfîrșit, s-a ținut o conferință internațională, la care au fost invitați să participe savanți și diplomați de frunte, în scopul de a se decide soarta prețioaselor colecții arheologice scoase din fundul oceanului.

S-a luat hotărîrea să nu se distrugă „nucleul central" al materialului arheologic, care oferea o imagine completă și amănunțită asupra Atlantidei, asupra civilizației și vieții sale. Dar între Europa și America se iscară discuții aprinse: în posesia cui să intre acest nucleu?

În cele din urmă, s-a hotărît ca el să aparțină Americii, în schimb, ca o compensație acordată Europei, aici a fost creat muzeul internațional al Atlantidei.

Era o clădire uriașă, construită în stilul atlanților, alcătuită din trei sute șaizeci de săli imense, ticsite de statui, ustensile casnice, obiecte de cult ș.a.m.d. La această clădire, care constituia obiectivul principal, s-a mai adăugat un alt șir de clădiri, în care se aflau instalate Institutul internațional pentru studierea Atlantidei, precum și o bibliotecă, numărînd peste două sute de mii de volume despre Atlantida.

Cuvîntul de deschidere la ședința solemnă organizată cu prilejul inaugurării muzeului și institutului a fost rostit de profesorul Larison. El a vorbit mai bine de șase ore și a fost ascultat cu cel mai viu interes. Nici mister Solly n-a fost dat uitării la această solemnitate și vanitatea i-a fost pe deplin satisfăcută, căci, la urma urmei, plictisul și surplusul său de bani au contribuit la descoperirea Atlantidei.

În ceea ce privește piesele în dublu exemplar găsite de arheologi, ele erau atît de numeroase, încît s-au putut crea muzee foarte bine înzestrate în

Europa, printre care cele mai complete și mai bogate au fost muzeele din Moscova, Paris și Londra.

Cu aceasta, noi încheiem cele cîteva date cu privire la istoricul descoperirii Atlantidei. Mai departe urmează istoria ei propriu-zisă, istorie scrisă de energicul Larison. Numai că un entuziast ca Larison n-ar fi putut să dea la iveală un tratat științific sec. El a scris mai degrabă un roman decît o istorie a Atlantidei, însă un roman în care fiecare situație este întemeiată pe date științifice. Din păcate, Larison a murit subit și manuscrisul, despre a cărui existență știau mulți dintre prietenii săi, a fost considerat pierdut. Nu demult, el a fost găsit, laolaltă cu niște lucruri vechi, în podul casei sale singuratice.

Manuscrisul are adnotări făcute de Larison, pe care le-am păstrat și noi. Iată acest manuscris.

PREFAȚĂ

Scriu pentru mine. Ca să studiez Atlantida, am pierdut ani îndelungați. Și-am îndrăgit-o negrăit de mult. Am hoinărit printre ruinele Atlantidei, undeva, pe fundul oceanului. Acolo, în fața ochilor mei, s-au perindat una după alta priveliști ce stăteau mărturie a măreției apuse și a cumplitului ei sfîrșit. Din nenumăratele documente găsite în adîncul oceanului și pe suprafața pămîntului în diferite țări, am cunoscut soarta locuitorilor săi și chiar unele personalități. Și am simțit nevoia să aștern pe hîrtie toate acestea. Dar manuscrisul meu nu va vedea lumina tiparului.

Povestirea mea despre Atlantida este prea științifică pentru un roman și prea romantică pentru o carte de știință.

Însă nu pot să n-o scriu, deoarece priveliștile acestea mă urmăresc ca o nălucă.

Poate că, după ce le voi zugrăvi, voi putea să-mi văd mai în tihnă de lucrările mele științifice.

Profesor LARISON

I. ATLANTIDA

Soarele cobora spre asfinţit. Vîntul de seară, care bătea dinspre ţărm, purta pînă în larg parfumul portocalilor în floare, al magnoliilor şi ierburilor înmiresmate de munte.

Călătorii ieşiseră pe puntea de sus a corăbiei cu cinci punţi şi priveau, copleşiţi de uimire, acest tablou grandios.

În faţa lor, învăluite în razele arzătoare ale soarelui, dormitau ţărmurile măreţei Atlantide.

Chiar pe ţărm se înălţa vestitul far al lui Poseidonis [1], una din minunile lumii. Avea forma unui con, al cărui vîrf retezat părea că sprijină bolta cerului, şi era construit din lespezi uriaşe de piatră, roşii, negre şi albe, dispuse într-un frumos mozaic. În jurul farului şerpuia un drum larg, pe care puteau merge în voie şase care puse unul lîngă altul.

Zi şi noapte, pe drumul acesta în spirală treceau agale căruţe. Unele transportau sus spre far copaci răşinoşi, altele aduceau jos cenuşa şi cărbunii. Sus, în vîrful farului, era un platou rotund pe care s-ar fi putut construi prea bine un adevărat orăşel. Aici se aflau depozitate rezerve uriaşe de lemne, gropi pentru cenuşă şi cărbuni, grătare pentru foc şi un întreg sistem de oglinzi concave, de bronz şlefuit. Lemnul răşinos, ars laolaltă cu sulf şi ţiţei, dădea

[1] Majoritatea numelor proprii le-am luat de la atlanţi, unele însă (Poseidonis, Atlantida ş.a.) le-am scris aşa cum se stabilise încă pe vremea lui Platon, deoarece în felul acesta sînt mai cunoscute pentru contemporanii mei. — Larison.

o flacără puternică ce nu putea fi stinsă nici chiar pe vreme de furtună. În caz că ar fi turnat cu găleata, fusese instalat un acoperiș de bronz. Oglinzile de bronz, ca niște condensatori puternici, acumulau lumina și proiectau razele peste întinsul oceanului, la o distanță de multe zeci de mile.

Farul se înălța lîngă cheiul înconjurat de grădini, în mijlocul cărora se aflau așezate, departe una de alta, case de formă cubică, zidite din piatră neagră, roșie și albă. Apoi solul se înălța treptat, transformîndu-se într-un lanț muntos.

Pe povîrnișul munților, ca aurul topit scînteiau în bătaia soarelui clădirile îmbrăcate în bronz din Poscidonis, capitala lumii și a Atlantidei. Mai sus, aidoma unor străjeri, se înălțau în semicerc munți gigantici, cu crestele înzăpezite.

Iar de-a lungul întregului lanț muntos se desfășura una din minunatele capodopere ale atlanților : zeul soarelui, înfățișat sub chipul unui tînăr culcat pe o rînă, creație a marelui sculptor din Atlantida, Aidișirna-Guanci. În mîna dreaptă, rezemată pe șold, el ținea un corn din care se prăvălea o cascadă uriașă. Sprijinit în cot, zeul privea zîmbind templele aflate în podul palmei stîngi : marele templu al lui Poseidonis, piramidele uriașe și obeliscurile. Întreaga statuie a zeului fusese cioplită chiar în piatra muntelui. Trebuia să mergi două zile și jumătate ca să ajungi de la cotul statuii pînă la vîrful picioarelor. Zeci de mii de sclavi trudiseră pentru făurirea ei.

Privită de pe mare, de la o distanță de cîteva ceasuri pînă la țărm, sculptura aceasta îți producea o impresie deosebită, ce nu putea fi cu nimic comparată. Templele și piramidele uriașe din palma ei păreau niște minunate jucărioare.

Crestele înzăpezite înconjurau statuia zeului soarelui ca un nour alb, topindu-se în azurul cerului tropical.

Călătorii priveau în tăcere, cuprinși de un adînc respect, această grandioasă panoramă.

— Da, măreț este zeul Atlantidei — grăi unul din ei.

Cel care rostise aceste vorbe ședea pe un tron de aur, sub un baldachin țesut în vărgi, îmbrăcat în veșminte de purpură și mătase, brodate cu izvoade în culori vii. Rubinele scînteiau pe hainele sale, întocmai ca jeraticul în lumina soarelui ce asfințea. Barba lui lungă și neagră se încreța în cîrlionți mărunți de-a lungul obrajilor, iar mai jos se răsucea în bucle mari. Pe cap purta o tiară de formă conică, bătută toată în nestemate.

Era stăpînul îndepărtatului Aşşur, unul din regii vasali Atlantidei. El venea să aducă obișnuitele daruri la sărbătoarea anuală a Soarelui.

Corabia intră în golf, iar marinarii coborîră pînzele uriașe de purpură, ce aveau brodate pe ele, cu mătase multicoloră, tauri înaripați; și velele căzeau de-a lungul catargelor, construite în formă de „A", întocmai ca o umbrelă ce se închide. Unul după altul, vîslașii lăsau din mîini vîslele grele căptușite cu plăci subțiri de bronz. Numai în partea de jos a corăbiei, lopețile tot mai loveau apa în sunetele ritmice ale flautului. În sfîrșit a fost coborîtă și pînza triunghiulară de la pupa. Ea fîlfîi în bătaia vîntului, ca aripile unui fluture, și se lăsă domol.

Corabia intră într-un canal larg, ale cărui maluri erau îmbrăcate în piatră albă.

Canalul străbătea trei cheiuri, aflate unul lîngă altul. La apropierea navei, pe primul chei răsunară cu putere uriașele trîmbițe de bronz ale străjerilor mării.

Șase bărci largi cu vameși, avînd prova și pupa ascuțite și aduse în sus, cu catarge scurte, în formă de „A", se apropiară și se opriră în semicerc lîngă corabia sosită. În bărci stăteau vameșii-soldați înarmați cu sulițe lungi și săbii scurte, purtînd pe cap căști din bronz șlefuit.

Maimarele lor se urcă pe puntea corăbiei. El ridică mîna în semn de salut — liberi, atlanții nu cădeau în genunchi nici chiar în fața regilor — și le ceru să-și urmeze drumul. Vîslele prinseră din nou să se afunde ritmic în apă.

Și iată că pe neașteptate canalul se sfîrși, iar corabia ajunse la Cheiul cel Mare al lui Poseidonis, scăldat în lumina asfințitului. Vîntul flutura pavilioanele din vîrful unei adevărate păduri de catarge. Strigăte, cîntece, scrîțiitul porților, zăngănitul lanțurilor de bronz, toate se contopeau într-un zgomot uniform.

Corabia își urmă drumul mai departe, spre marele canal, lung de nouă kilometri, pe ale cărui maluri se înșiruiau case, temple, silozuri, ogoare nesfîrșite cu holde de grîu și mei, irigate printr-o rețea de canale mici. Din verdeața grădinilor răsăreau ici și colo case mici și scunde, de formă cubică, zidite din piatră albă, roșie și neagră, închipuind desene simple, dar frumoase.

În dreapta, luminată de ultimele raze ale soarelui care se pregătea să apună, se ridica clădirea Bursei Mării, cu obeliscuri înalte, pline de inscripții. În fața ei se înghesuia, zgomotoasă, o mulțime pestriță de oameni de toate neamurile : scandinavi ce nu-și lepădaseră nici aici îmbrăcămintea lor de blană, sub care își ascundeau cu viclenie săbiile, asiatici cu chivăre roșii și veșminte lungi, brodate cu aur, nubieni, negustori de fildeși, cu tiare conice, înzorzonate cu amulete sunătoare, geambași și precupeți cu pielea galbenă.

În sfîrșit, corabia se opri în cel de-al treilea bazin maritim inferior, pe suprafața căruia lunecau, întocmai ca niște gîndaci de apă, bărci mici, feluci și gondole.

Călătorii coborîră de pe corabie în gondole negre, împodobite cu discul soarelui.

Gondolele plutiră repede de-a lungul canalului drept, care era tăiat de trei canale concentrice.

În interiorul acestora, ferecate în bronz roșu, se înălța Dealul Sfînt al orașului Poseidonis.

Fără să se mai lase amurgul, noaptea sudică învălui brusc pămîntul. De departe, de la Bursa Mării, răsunau înăbușit cîntecele și zgomotul mulțimii.

Pe deal se înălțau gigantice coloane de bronz — „felinare" — din vîrful cărora cădeau puternice raze de lumină.

În zare, pe fundalul cerului, se profila, neagră, pădurea de pe crestele munților care apărau Atlantida împotriva vînturilor de miazănoapte.

Între primul și cel de-al doilea canal circular se aflau clădirile uriașe ale cazărmilor, ce adăposteau soldați încercați în buna lor credință, recrutați, în marea majoritate, dintre galii blonzi, cu plete lungi, și berberii cu pielea smeadă.

Oaspeții coborîră din gondole și începură să urce Dealul Sfînt. Sus, în vîrf, se deslușeau limpede piramidele ce se înșiruiau în jurul templelor, care, la rîndul lor, înconjurau templul lui Poseidonis. Jur împrejurul templelor se afla o splendidă salbă de palate, mănăstiri, temple mai mici, grădini suspendate, turnuri astronomice și laboratoare, unde preoții făceau cercetări științifice.

De o parte și de alta a drumului creșteau copaci gigantici, cu frunze și rădăcini ascuțite, a căror sevă semăna cu sîngele. Printre palmieri țîșneau fîntîni arteziene.

Luna prinse să se înalțe, scăldînd orașul în lumină. Mireasma florilor umplu văzduhul. Din cînd în cînd, dinspre cazărmi răzbăteau sunete puternice de goarnă.

În drumul lor, oaspeții nu întîlniră pe nimeni, în afară de soldații care stăteau de strajă, nemișcați ca și statuile. Ferecați în armuri scînteietoare, ei străluceau în lumina lunei ca niște monoliți de bronz. Erau „călăreții lui Neptun", fiii preoților și ai regilor. Obîrșia lor nobilă le hărăzea dreptul

și cinstea de a sta de strajă în aceste locuri îngăduite numai celor aleși.

Sus, pe culmea dealului, răsuflarea proaspătă a oceanului se simțea și mai puternică.

Templul lui Poseidonis se înălța în vîrful retezat al unei piramide îmbrăcată toată în bronz și se întindea pe o lungime de un stadiu [1], fiind în întregime acoperit cu aur, argint și bronz. Statuile și coloanele din interiorul lăcașului erau împodobite cu fildeș. Pe acoperiș se înălța statuia gigantică a zeului stînd în carul său, tras de cai înaripați. Jur împrejurul statuii se ridicau coloane astronomice, naiade de bronz și statuile de aur ale regilor și reginelor, urmașii celor zece fii ai lui Poseidonis.

Toate aceste construcții arhitectonice, îmbrăcate în bronz strălucitor, produceau o impresie întrucîtva barbară, însă uimitoare prin măreția ei.

În apropierea templului țîșneau dintr-o stîncă două izvoare: unul cu apă rece, altul cu apă fierbinte. Izvoarele se scurgeau în bazine, deasupra cărora fuseseră construite băi: una de vară și alta, acoperită, pentru vremea ploioasă din timpul iernii.

Însoțitorul oaspeților îi conduse la unul din palatele aflate în apropierea templului lui Poseidonis, într-un crîng de lauri. Glicine înflorite se încolăceau în jurul coloanelor.

Luna lumina căptușeala de bronz a ușii, pe care era zugrăvit zeul soarelui, înfățișat sub chip de om cu părul răvășit, ca de jeratic.

Însoțitorul bătu în ușă și ușa se deschise.

— De trei ori preamăritul rege al Atlantidei a hărăzit luminătiilor voastre folosința acestui palat — grăi el către regele Așșur, ridicînd brațul în semn de salut.

Escorta de onoare a atlanților își zăngăni lăncile, lovindu-le de scuturi, în semn de salut, și oaspeții intrară în palat.

[1] Măsură de lungime a vechilor greci, variind după regiuni. Stadiul attic avea 1776 m (n. t.).

II. SEL

— Ce noapte înăbuşitoare! Căptuşeala asta de bronz a pereţilor se încinge atît de tare în timpul zilei, că nici noaptea nu mai poţi respira. Trebuie să-i spun arhitectului nostru, lui Kuntinaşar, să-mi clădească un palat din piatră poroasă, ca al lui Şişen-Itţa. Dă perdeaua la o parte, Ţa!

Bătrîna dădacă a principesei Sel se numea Gu-Şur-Ţa, însă, încă de pe vremea cînd era copilă, Sel îi spunea pur şi simplu Ţa.

Bătrîna trase în lături perdeaua liliachie, brodată cu crini de argint. Dinaintea lor scînteie printre coloane o fîşie din întinsul oceanului, unduind în lumina argintie a lunei. În cameră pătrunse o adiere proaspătă şi legănă capetele late ale cingătorii pe care o purta Sel.

Principesa stătea în faţa unei măsuţe de fildeş, ticsită de cutiuţe de jasp, sticluţe de cristal şi aur de o formă alungită, ceşcuţe mici din onix şi carneol pentru sulimanuri şi nişte figurine minuscule.

Ţinea în mîna întinsă o oglindă din bronz şlefuit. O bucată de pînză brodată cu dragoni şi flori îi strîngea coapsele, acoperindu-i trupul de la mijloc în jos. Pe deasupra avea o cingătoare albastră, ce se înnoda în faţă. Capetele late ale cingătorii atîrnau pînă mai jos de genunchi. Pieptul, gîtul şi braţele îi erau dezgolite. Mai sus de cot, purta brăţări în formă de şarpe, ai căror solzi mărunţi străluceau în diferite nuanţe de aur. Pe căpşoarele lor săltate în sus scînteiau ochi de smarald.

Sel se admira în oglindă, potrivindu-şi părul despletit şi negru. Dintr-o parte, chipul fetei era luminat de flacăra roşie a torţei de bronz, iar din cealaltă, de razele albastre ale lunei ce se cerneau printre coloanele înalte.

Oglinda de bronz arunca reflexe aurii pe obrazul ei smead, care, laolaltă cu cele două lumini, împru-

mutau feței sale o nuanță greu de zugrăvit în cuvinte și neasemuit de frumoasă.

— Ța, netezește-mi părul. Au sosit mulți oaspeți la serbare?

Sel se întinse pe o canapea joasă, acoperită cu o blană de leopard.

— Vin, vin mereu. Pînă acum au sosit șaizeci de regi... Regii din Serkula, Agad, Ereh, Ur, Işn, Marsam, Atțor, nici nu-i poți înșira pe toți... O, puternic este Guan-Atagueragan! Atlanții au cucerit toată lumea. Uite, de pildă, regele din Assur... Nu-i dă mîna să vină să se ploconească! Dar nu se poate da în lături...

— Ța, să vezi ce-am visat! Se făcea că porumbița mea a fost înșfăcată de un uliu care s-a ridicat în văzduh. Am încercat să strig, dar parcă îmi pierise glasul... Deodată s-a înălțat un vultur și s-a prăvălit ca un bolovan asupra uliului! Și au început să se bată între ei, că le zburau penele în toate părțile. Dar m-am trezit. Ce ciudă mi-a fost! Așa că n-am mai aflat dacă pînă la urmă vulturul a salvat porumbița... Tu ce crezi? Oare ce înseamnă visul ăsta? Să-l întreb pe Elizair? El știe să tălmăcească bine visele.

— N-ai nevoie să-l întrebi, las' că-ți tălmăcesc eu. Porumbița ești tu și din pricina ta puful și penele zboară în toate părțile: se ceartă mirii între ei. Uite, mi-a ajuns mie la ureche că regele din Aşşur a venit iar să te pețească. El te-a mai pețit și anul trecut.

— Negriciosul ăla cu barba lungă, cîrlionțată? Pentru nimic în lume! Să plec eu cu uliul ăsta tocmai la capătul pămîntului, să-mi părăsesc țara mea cea frumoasă? Nici nu vreau s-aud!

— Cuvîntul regelui e lege. Și nu toate celea se fac după vrerea noastră.

— Eu singură mi-s lege. Și-apoi, lasă, o să vedem noi! Tot n-ai mai isprăvit cu pieptănatul?

— Sînt gata. Ce rochie îmi poruncești să-ți pregătesc pentru sărbătoarea de mîine?

— Mîine nu-mbrac nici o rochie, ci îmi pun armură, sabie şi lance.

Şi Sel făcu un gest brusc, ca şi cum ar fi spintecat aerul cu sabia. Sub pielea ei fină, muşchii bine dezvoltaţi prinseră să joace.

— Mîine plec cu amazoanele mele. Să afle toţi străinii, toţi vulturii şi ulii, că fiicele atlanţilor ştiu să mînuiască sabia şi lancea la fel de bine ca şi soldaţii lor. Poate c-o să le piară pofta de a se mai căsători cu amazoane [1].

Învăluindu-se în mantie şi trecînd-o pe sub braţul drept, cu o mişcare degajată, principesa azvîrli capătul veşmîntului pe umărul stîng.

— Prinde-ţi o agrafă pe umăr, că iar o s-o tîrăşti pe jos — bombăni Ţa şi îi aduse fetei o agrafă din jasp roşu, avînd forma unei inimi străpunse de o săgeată de aur.

Sel zîmbi, aruncîndu-şi privirea asupra acestui vechi simbol al dragostei nefericite. Agrafa fusese făcută de sclavul Adişirna-Guanci, sculptor şi giuvaergiu al curţii.

— Ce face Adişirna-Guanci? Cum arată Grădinile lui de Aur? Oare va putea să le isprăvească pînă la serbare?

— Se zice că totu-i gata. El e acolo, în grădină.

— Am să mă duc să văd cum lucrează.

— Vai de mine, Sel — spuse bătrîna Ţa, fluturîndu-şi mîinile — tatăl tău te-a oprit să intri în Grădinile de Aur înainte de a fi gata. Mîine, ele îşi vor deschide porţile, şi-atunci poţi să priveşti cît vrei.

— Am să mă duc pe furiş... Am o cheie.

— Nici o cheie nu se potriveşte la lacătul care descuie Grădinile de Aur.

— Ba cheia mea se potriveşte.

Ţa privi bănuitoare spre tînăra pe care o crescuse:

[1] Femeile atlanţilor luau parte la război, luptînd cot la cot cu bărbaţii. — Larison.

— De unde o ai? Nu cumva ţi-a dat-o chiar Adişirna-Guanci?

— Poate că da — răspunse Sel şi izbucni în rîs, îmbrăţişîndu-şi dădaca. Hai cu mine, bătrînica mea...

Ţa rămase dezarmată, copleşită de drăgălăşenia favoritei sale.

— Şi dacă tatăl tău o să vină şi o să te găsească acolo?

— Acum el se îndeletniceşte cu treburi de stat. Ştii ce, hai să trecem pe la el, să vedem ce face. Dacă Şişen-Itţa e acolo şi-i dă raportul, atunci putem hoinări fără frică prin Grădinile de Aur, chiar pînă mîine dimineaţă.

Ţa clătină supărată din cap, dar porni tîrîndu-şi anevoie picioarele în urma fetei.

III. GUAN-ATAGUERAGAN — REGELE ATLANTIDEI

Regele se îndeletnicea cu treburile statului, stînd într-o încăpere lungă şi îngustă, fără coloane. Pereţii erau acoperiţi cu basoreliefuri de bronz, înfăţişînd faptele de vitejie ale suveranilor Atlantidei. În partea de jos, la o înălţime de douăzeci de coţi, zidul era împodobit cu covoare multicolore, închipuind scene din mitologie. Tavanul avea ferestre pătrate, prin care se vedea cerul înstelat. Un alt şir de geamuri dădeau în curtea interioară a palatului, pe o a doua terasă. Aici veni Sel împreună cu dădaca ei să privească jos, pe după perdeaua de mătase a ferestrei.

Guan-Atagueragan şedea lîngă peretele îngust, în capătul încăperii lungi ca un coridor, aşezat

pe un tron înalt, din lemn scump, a cărui spetează era împodobită cu discul de aur al soarelui. Labe de leu sculptate în fildeş susţineau picioarele tronului.

Alături şi într-o parte a jilţului regesc stătea, îmbrăcat în veşminte lungi şi negre, unul din preoţi — Vestitorul Soarelui — care inspecta toate ţinuturile supuse Atlantidei. De cealaltă parte era preotul favorit al regelui, Şişan-Itţa.

La picioarele tronului, pe o blană de urs al peşterilor aşternută peste podeaua de mozaic, stătea culcat cu faţa în jos sclavul scrib. Dinaintea lui se afla un pupitru mic, foi de papirus, tuş şi pensulă.

Cu privirea fixă, aţintită în gol, regele dicta încet:

— Scrie: „Eu, rege preaputernic şi preaslăvit, cel dintîi între cei dintîi, viteaz, îndrăzneţ, leu, voinic, eu, Guan-Atagueragan, cel mai puternic între regi şi stăpîn al Atlantidei. Eu sînt armă nebiruită, nimicitorul oraşelor, nimicitorul duşmanilor, eu trimit regelui Uruazala, care s-a răsculat împotriva puterii mele, toată mînia care să cadă asupra capului său.

Voi înălţa o piramidă din căpăţînile răzvrătiţilor. Am să te jupoi de viu şi pielea am să ţi-o întind pe porţile oraşului, aşa cum întinde vînătorul blana fiarei hăituite. Am să ridic o columnă în faţa porţilor oraşului, am să-i jupoi de vii pe toţi demnitarii care s-au răsculat, iar cu pielea lor am să îmbrac columna aşa cum am făcut la Muşizimabardun. Pe alţii am să-i trag în ţeapă deasupra columnei şi încă pe alţii îi voi trage în ţepile din jurul ei. Am să le tai picioarele prinşilor şi am să fac un morman din ele. Am să le tai urechile, nasurile şi mîinile, iar pe tineri, fete şi băieţi, am să-i ard de vii.

Şi mînia mea te va ajunge chiar şi la capătul pămîntului..."

Scrie această poruncă și întărește-o cu pecetea mea — rosti el către Șișen. Trimite o mie de corăbii cu Legiunile Nebiruite — grăi regele, întorcîndu-se spre Vestitorul Soarelui — și spune-le să nu lase piatră pe piatră. Puterea atlanților trebuie să fie neclintită, cum neclintit este pămîntul.

Pînă acum, așa fusese. Armele de bronz, flota mare, precum și politica chibzuită și perspicace i-au ajutat pe atlanți să supună toate popoarele lumii. Puterea lor a prins ca într-un inel de bronz tot globul pămîntesc. Și acolo unde le era greu să-și atingă scopul numai prin forța armelor, atlanții recurgeau la politică. Folosindu-se de războaiele civile, ei veneau în ajutorul unuia dintre adversari, îl luau sub ocrotirea lor, biruiau dușmanul și, treptat, supuneau voinței lor ambele tabere care se războiseră. Atlanții întreținеau relații comerciale cu țări foarte îndepărtate. Civilizația lor, arhitectura, astronomia și medicina erau cunoscute în toate țările lumii. Suferind prefaceri pe noile meleaguri, această civilizație își păstra totuși trăsăturile caracteristice. Numai secretul industriei metalurgice, secretul prelucrării bronzului, cu duritate ca de oțel, atlanții îl păzeau cu multă grijă.

Poporul se răscula arareori. Dar cînd izbucneau răzmeriță, erau înăbușite cu o cruzime înspăimîntătoare. Larga dezvoltare a castei preoțești, somptuozitatea barbară și cruzimea cîrmuitorilor, toate acestea făceau casă bună în Atlantida.

Sfîrșind cu Vestitorul Soarelui, regele se întoarse către Șișen-Itța :

— La tine ce se-aude ?

— De trei ori preamărit, atotputernic și nebiruit...

— Fii mai scurt, sîntem singuri și acuși-acuși răsare soarele.

— Consiliul Suprem al preoților te roagă să confirmi, pentru anul care vine, vechea rînduială a dărilor, adică să îngădui ca o zecime din toate veniturile statului să fie luată în folosul templelor.

— Eu cred că ajunge și a cincea parte. În curînd, preoții vor fi mai bogați decît mine.

— Dar asta va stîrni nemulțumiri și poate chiar...

Regele își încruntă sprîncenele, iar la rădăcina nasului său lung se săpară două cute adînci — semn al unei mînii stăpînite.

— Cum ai spus? Nemulțumiri?... Preoții cam întrec măsura, își iau asupră-le prea multe. Ei vor să conducă în numele meu. Dar eu nu pot să fiu de acord să mi se îngrădească puterea! La adunările Consiliului Suprem, preoții se străduiesc să-mi știrbească prestigiul prin prestigiul cunoștințelor lor, și dacă eu cer să mi se îndeplinească voia, ei invocă prestigiul zeilor. Voința zeilor este sacră pentru mine, dar oare în felul acesta, așa cum spun preoții, se interesează zeii de treburile noastre pămîntești? De ajuns! Am răbdat prea mult samavolnicia lor. De azi înainte, în Consiliu, în loc de șapte preoți mari vor fi numai trei, iar celelalte patru locuri le voi da comandanților de oști și persoanelor din casa regală a lui Poseidonis. Scrie această poruncă a mea!

Șișen-Itța își șterse fruntea brobonită de o sudoare rece.

— Atotputernic rege...

— De ajuns atîta vorbă! Vreau să fiu cu adevărat puternic...

— Fie ca mînia ta să cadă asupră-mi, dar așa ceva nu este cu putință...

— Ei n-or să sfîrșească prea repede — șopti Sel și, trăgîndu-și dădaca de haină, porni în fugă pe scara abruptă de malahit.

Bătrîna pășea anevoie în urma ei, clătinîndu-și în semn de dojană capul încărunțit.

— O să se-abată năpasta, o să se-abată năpasta... Nu poate fi sănătos trupul, cînd mîinile se iau la harță cu capul.

— Ce tot bombăni acolo?

— Nu se cade să-i asupreși pe preoți! Mînia zeilor e mai cumplită decît mînia regelui.

IV. ADIŞIRNA-GUANCI

Sel se apropie de un zid înalt de aur, care înconjura Grădinile de Aur. În zid se afla o poartă scundă. Scoţînd de sub mantie cheia de bronz, Sel descuie lacătul, al cărui arc zăngăni melodios Poarta grea se deschise anevoie.

— Să mergem!

Ţa oftă din adîncul inimii şi se codi.

— Ei, dacă ţi-e frică, rămîi aici! O să mă duc singură — rosti cu hotărîre Sel şi se strecură pe poarta întredeschisă.

Adusă de spate şi oftînd amarnic, bătrîna porni în urma fetei, clătinînd din cap.

Păşind în grădină, bătrîna îşi agăţă rochia într-o frunză ascuţită de aur şi şi-o rupse.

— Nu-i semn bun... nu-i semn bun — bombăni ea.

Dar Sel se şi afla pe un platou înalt şi privea ca vrăjită tabloul fermecat ce i se înfăţişa dinaintea ochilor.

Grădinile de Aur coborau în terase largi şi fiece terasă scînteia în razele lunei, cu copacii săi de aur, cu frunze, fructe şi flori ca de basm. Totul era migălit în aur şi argint. Pe petale odihneau fluturi cu aripile larg desfăcute, iar pe crengile copacilor — păsărele. Şerpi încolăciţi, şopîrle şi melci uriaşi se zăreau prin iarba de aur. Cîmpii întregi de porumb erau cizelate în aur şi argint, cu o artă de vrăjitor. De o parte şi de alta a drumului, presărat cu nisip de aur, dormitau lei uriaşi tot de aur.

Vîntul cel mai năprasnic n-ar fi putut clinti nici un ram, nici o frunză în grădina asta ciudată.

Multă vreme Sel rămase cu ochii aţintiţi la această privelişte. Chiar şi bătrîna Ţa, uitînd că încălcase cuvîntul regelui, îşi plesni, cu admiraţie, mîinile-i osoase de genunchi şi exclamă:

— Ce mai nepot!
— Ce nepot? întrebă Sel, nedumerită.
— Adişirna e nepotul meu.
— N-am ştiut. De ce nu mi-ai spus niciodată?
— Noi sîntem oameni neînsemnaţi şi pe nimeni nu interesează legăturile noastre de rudenie. Dar de data asta nu pot să nu mă laud. Uite ce har i-au dăruit zeii... Nici un preot n-ar fi în stare să făurească asemenea lucruri... Iar el, tot sclav are să moară... Ce să-i faci! Unuia îi e sortit la naştere să fie stăpîn, iar altuia să fie sclav... Fiecare cu ursita lui.
— Şi eu n-am ştiut — repetă Sel, dusă pe gînduri. Da, da... unul să fie stăpîn, iar altul sclav. Dar ia spune-mi, cine a rînduit astfel lucrurile: zeii sau oamenii?

Ţa prinse să dea din mîini, iar Sel, fără a-i da răgaz să răspundă, se porni să turuie:
— Ascultă, Ţa, aşa-i că tu mă iubeşti mult, nu? Las' că ştiu eu. Nu-mi săruta poala mantiei, ci ia aminte la ce-ţi spun! Uite, stai colea pe leul ăsta de aur şi să nu-ţi fie frică, fiindcă el n-o să se trezească şi n-o să te muşte. Stai liniştită şi aşteaptă-mă aici. Mă întorc îndată... Da' de dus mă duc singură...

N-a apucat bătrîna Ţa să deschidă gura, că Sel o şi rupsese la fugă în jos, pe cărăruia de aur.

Pe cea de a doua terasă se zăreau oameni în veşminte scurte de sclavi. Unii dintre ei n-aveau decît o legătură în jurul şoldurilor. Toţi munceau prin preajma fîntînilor arteziene.

Lîngă un pîlc de sclavi care trudeau aduşi de spate, stătea un tînăr zvelt, într-o cămaşă scurtă, neagră, încins cu un brîu lat de piele. Braţele de la coate în sus şi pieptul îi erau dezgolite. O cureluşă îngustă îi ţinea strîns părul des şi încîrlionţat. Cu toată îmbrăcămintea-i simplă, tînărul era frumos ca un zeu.

Era sclavul Adişirna-Guanci, sculptor, pictor şi giuvaergiu fără seamăn pe lume.

Fata se apropie de el şi se opri stingherită în spatele lui. Sclavii îşi întrerupseră lucrul şi ridicară capetele. Adişirna se întoarse şi rămase ţintuit locului, mut de uimire.

— Tu ?

— Am venit să văd cum merg lucrările — rosti ea. Ce faci acum ?

Ca să-şi ascundă stînjeneala şi bucuria, pictorul începu să explice cu înflăcărare :

— Uite, priveşte ! Apa fîntînilor arteziene e făurită din diamante. Îndată o să-i dăm viaţă !

Şi aplecîndu-se spre o fîntînă săpată în pămînt, strigă în dialect berber :

— Şiran, fă lumină !

Fîntîna se aprinse toată datorită unui mănunchi de raze ce veneau de sub pămînt. Lumina împrumuta culorile curcubeului, luneca printre diamantele care alcătuiau jeturile fîntînii şi totul dădea iluzia unei ape ce se revarsă.

Sel fu cuprinsă de o admiraţie copilărească.

— Eşti un vrăjitor ! zise ea rîzînd şi îşi potrivi trandafirul roşu pe care îl purta la piept. Arată-mi ce este mai de seamă pe aici.

— Uite, acolo-i iazul.

— Să mergem ! spuse ea, poruncitoare.

Sel şi Adişirna se îndepărtară de sclavi şi se apropiară de iazul retras.

— Apa lui este făcută din cristal de stîncă.

Adişirna se aplecă, răsuci o pîrghie ascunsă şi iazul se aprinse într-o lumină albăstruie.

Apăsă încă o dată pe pîrghie şi în albastrul de cristal al iazului începură să plutească domol peşti de aur, mişcîndu-şi înotătoarele şi cozile.

— Vrăjitorule ! Vrăjitorule ! Plină de admiraţie copilărească, Sel începu să bată din palme.

— Nu-i nici o vrăjitorie la mijloc — spuse artistul şi o roşeaţă de mulţumire îi acoperi obrazul smead. Legile mecanicii şi-atîta tot ! Toate păsările astea — şi el arată cu mîna spre zburătoarele de pe ra-

muri — pot să cînte şi să fîlfîie din aripi. Vrei să vezi ?

— Nu, nu — zise fata şi căzu pe gînduri. Spune-mi, Adişirna, cum de ţi-a venit în minte să făureşti această grădină fermecată ?

— Cum mi-a venit ideea asta ? repetă încet pictorul, lăsîndu-şi capul în piept.

Pesemne că se gîndea la ceva şi părea că stă în cumpănă. Apoi, cu o mişcare hotărîtă, îşi înălţă capul şi privi ţintă în ochii fetei :

— Uite cum : pentru mine, grădina aceasta e un simbol.

— Şi ce vrea să însemne ? întrebă Sel, stingherită oarecum de privirea fixă a tînărului, dar nu-şi coborî ochii.

— Priveşte această livadă ! începu, plin de însufleţire, artistul. Uite, vezi aici fructe minunate, dar nu te poţi desfăta gustînd din ele. Vezi flori nemaipomenite, dar nu le poţi rupe. Şi dacă ai s-o faci, ai să te-alegi doar cu înţepături dureroase. Aici totul farmecă ochiul şi nimic nu poate fi stăpînit... Şi viaţa este aidoma Grădinii de Aur.

Oftînd, pictorul lăsă capul în pămînt şi tăcu.

Tăcea şi Sel.

Apoi, apropiindu-se mai mult de tînăr, îl întrebă cu glas tulburat şi scăzut :

— Tu... tu ai fi vrut să stăpîneşti toate florile lumii ?

— Numai una singură ! exclamă el, învăluind-o din nou în privirea lui fierbinte.

— Care ? întrebă Sel.

— Floarea asta eşti tu ! exclamă plin de patimă tînărul.

— Da, dar ai uitat că în grădina unde creşte această floare tu n-ai voie să intri ! rosti Sel zîmbind şăgalnic şi, răsucindu-se pe călcîie, alergă spre dădaca ei care o aştepta.

V. LA LUMINA STELELOR

Bolta albastră a cerului spuzit de stele învăluia Atlantida.

În vîrful unei piramide uriaşe, lîngă templul lui Poseidonis, preotul Elizair, astronom şi astrolog, urmărea mişcarea corpurilor cereşti.

Pe platoul întins, acoperit tot cu plăci de marmură albe şi negre, aşezate ca o tablă de şah, se aflau fel şi fel de instrumente astronomice din bronz.

Savantul însemna pe plăci de bronz observaţiile sale. El înmuia stilexul, făcut dintr-o substanţă care nu se dizolvă în acid, într-o sticluţă ce închipuia un leu cu gura larg deschisă, şi scria pe placă semne asemănătoare cuneiformelor asiriene. Acidul rodea metalul, lăsînd urme adîncite şi întunecate ca nişte şănţuleţe. O lampă mică de lut, în formă de delfin, cu un fitil de cîlţi plutind în ulei, arunca o lumină slabă asupra tăbliţelor şlefuite.

Preotul era atît de absorbit de preocupările sale, încît nici nu auzi cînd în chepengul care închidea ieşirea spre platou ciocăni cineva.

Bătaia se repetă.

— Cine-i acolo ?

— În numele soarelui !

Astronomul ridică chepengul şi pe terasă păşiră cinci preoţi : Kuntinaşar, arhitect şi matematician, Anuguan, istoriograf, legiuitor şi diplomat, Zanuţiram, chimist şi inginer al industriei metalurgice, Aguşaţţa, medic, şi Nughi-Estţak, filozof şi apărătorul religiei.

— Ei, cum merg observaţiile tale, Elizair ? întrebă Kuntinaşar.

Elizair dădu din mîini, într-un gest de nedumerire :

— Sau în capul meu, sau în cer se petrece un lucru ciudat. Planetele şi-au părăsit orbitele lor, ba chiar toate stelele fixe s-au deplasat pare-se puţin către dreapta din locul ce le-a fost hărăzit din vecii vecilor... Priveşte singur...

Kuntinaşar se apropie de instrumente, le cercetă cu luare-aminte, făcu măsurătorile de trebuinţă, trecu cifrele pe tăbliţe şi dădu din umeri:

— Da, într-adevăr, e un fenomen ciudat.

— Am să-l înştiinţez pe Aţro-Sanu, păstrătorul Supremelor Taine. Dacă nici el nu va fi în stare să explice, atunci doar zeii ştiu ce se întîmplă în ceruri.

— Ai cercetat tăbliţele din anii trecuţi? întrebă istoriograful Anuguan.

— Le-am cercetat pe toate din ultimii patru mii cinci sute de ani. N-am găsit nimic asemănător în ele.

— Uite ce este — spuse Zanuţiram — voi, cititorii în stele şi matematicienii, vă interesaţi numai de cer, pe cînd pe noi ne interesează ceea ce se petrece aici, pe pămînt. Nughi-Estţak, ia vezi dacă-i bine închis chepengul.

— Ce-ai spus?... întrebă distrat Nughi-Estţak.

Filozoful nu auzise discuţia. Gîndurile lui erau departe de aici.

Privindu-l şi dînd din mînă, Zanuţiram se apropie de chepeng, îl ridică şi, încredinţîndu-se că jos nu ascultă nimeni, îl închise bine.

— Sîntem singuri... Aguşaţţa, spune-mi ce-ai aflat azi la palat?

Aguşaţţa privi în jur, sfiindu-se parcă şi de acest loc izolat, apoi începu să vorbească cu glas scăzut:

— Veştile sînt proaste... Regele se plîngea că-l doare muşchiul capului[1] şi am fost la el... Nu-i nimic grav.

— Nimic grav? Da, într-adevăr, astea sînt veşti proaste — spuse cu ironie Zanuţiram.

— Sînt altele şi mai proaste — continuă Aguşaţţa. Înapoindu-mă din dormitorul regelui, l-am întîlnit pe scribul acestuia, care mi-a şoptit că Guan-Atagueragan ne-a micşorat veniturile la jumătate şi a

[1] Nu numai în tablele de bronz ale atlanţilor, dar şi în cuneiformele asiriene, care vorbesc despre boli, se pomeneşte de această denumire de „muşchiul capului". N-a fost posibil să se stabilească exact sensul acestor cuvinte. — Larison.

schimbat componența Consiliului Suprem în dauna noastră.

— La asta trebuia să ne-așteptăm...

— Așa nu se mai poate!

— Sîntem aici cinci din cei șapte membri ai Consiliului Suprem. Marele Ațro-Sanu, păstrătorul Supremelor Taine, trăiește în trecut și stă mai presus de toate grijile noastre. Iar Simen-Itța, din clipa cînd regele, fermecat de fiică-sa, s-a înrudit „cu el", luînd-o în haremul său, este gata să lingă tălpile maiestății sale. Numai noi putem apăra interesele puternicei caste a preoților. Noi sîntem inima Atlantidei, noi sîntem adevărata ei forță. Noi păstrăm cunoștințele adunate de-a lungul a zeci de milenii.

— Atunci vom refuza să construim, vom refuza să căutăm bolnavii, să facem arme de bronz și să durăm corăbii, iar regele va simți dintr-o dată ce-nseamnă să te cerți cu preoții.

— Cuțitul nu mai vrea să fie ascuțit, iar soarele e fierbinte? spuse zîmbind arhitectul Kuntinașar. Oare cuțitul n-o să fie aruncat? Oare de se va stinge soarele, nu vor fi aprinse focuri pentru ca oamenii să se încălzească? Te cam întreci cu gluma, Agușatța. Ai apucat pe un drum primejdios. Dar ce-o să se întîmple dacă vor putea face față și fără noi? Iată, de pildă, sclavul acela ajuns, Adișirna-Guanci, el nu cunoaște taina științelor adunate de milenii, așa cum le cunoaște casta noastră, el a crescut în mocirlă și totuși s-a priceput să făurească opere demne de zei. A fost și a rămas un sclav, dar cu toate astea, eu, marele Kuntinașar, îl invidiez pe acest băiețandru! Da, îl invidiez! Și nu m-ascund față de voi, căci atunci cînd vin străinii, ce-i uimește oare mai mult decît orice? Nu farul meu, ci zeul soarelui cioplit de el, în a cărui palmă ne aflăm noi acum împreună cu toate templele și piramidele noastre. „Cine a făurit această minune?" întreabă străinii. Un sclav, și nu eu! Cum pot să rabd așa ceva? Și în rîndul ăstor oameni de jos se vor găsi destui ca Adișirna.

Noi îi ţinem într-o stare aproape animalică şi în felul acesta ne păzim drepturile noastre legitime. Dar ce se va întîmpla oare dacă se vor dezlănţui forţele lor ascunse? Aguşatţa, planul tău nu-i bun de nimic...

— Şi-atunci, ce ne rămîne de făcut?

— Trebuie să-l alungăm pe rege, care nu este pe placul nostru.

Gîndul acesta îl nutreau toţi preoţii, dar nimeni nu îndrăznea să-l rostească el cel dintîi.

Se aşternu o linişte plină de aşteptare.

— Nughi-Estţak, tu eşti filozof — vorbi preotul-arhitect rupînd tăcerea. Spune-mi, ce-ai face tu dacă o piatră ţi-ar sta în drum?

— Nu trebuie să fii filozof ca să rezolvi această problemă — spuse cu simplitate Nughi-Estţak. Pentru asta e de ajuns să ai şi mintea unui sclav. Aş zvîrli cu piciorul piatra ce-mi stă în drum.

Preoţii se uitară unul la altul şi se înţeleseră din priviri.

— Da, dar cum se face asta? rosti gînditor arhitectul.

— Uite aşa — îi arătă filozoful, tîrşîindu-şi talpa sandalei pe lespedea alunecoasă.

Preoţii zîmbiră.

— Eh, dac-ar fi chiar atît de simplu! făcu arhitectul.

— Dar... muşchiul capului — se adresă astronomul lui Aguşatţa — cu ce se vindecă?

— Cu o fiertură în care au clocotit douăsprezece ierburi de munte culese în zori de zi, cînd pe cer străjuieşte crai-nou.

— Altceva mai tare nu există?

— Da, mai tare! În aşa fel, ca acest muşchi al capului...

— Ba da, de bună seamă că există, dar poate că tu, cu mîna ta, ai să-i întinzi regelui această băutură „mai tare", Elizair? Prima înghiţitură o va da unui sclav, a doua, mie, iar apoi va bea şi el.

— Ce neîncredere revoltătoare faţă de preoţi!

— Să lăsăm vorba — spuse Kuntinaşar. Guan-Atagueragan este condamnat de noi la moarte.

— Istoria cunoaşte asemenea cazuri! exclamă istoriograful Anuguan. Cu opt mii două sute douăzeci şi şapte de ani în urmă, preoţii l-au omorît pe regele Abunarţalagan, iar cu cinci mii şaisprezece ani în urmă, încă un rege a fost ucis „spre binele măreţei Atlantide". Aşa stă scris în vechile cronici păstrate în arhiva noastră secretă: „Spre binele măreţei Atlantide".

— Preoţii însă — spuse Kuntinaşar — nu trebuie să ia parte în mod nemijlocit la săvîrşirea acestei fapte. Trebuie să organizăm un complot la palat. Şi va fi opera lui Keletţu-Aşinaţak, fratele regelui. Micul principe al Atţorului [1] va fi încîntat să ajungă stăpînul lumii. N-o să fie greu să-l convingem că el este urmaşul legitim, înlăturat pe nedrept de la tron. Dovezi vom găsi lesne. Putem chema în ajutor magia şi astrologia, şi asta-i treaba ta, Elizair. Cel ce se va urca pe tron ajutat de noi va fi o unealtă supusă în mîinile noastre. Să ne folosim de venirea sa la sărbătoarea soarelui şi să-i împărtăşim planul nostru.

— Planul ăsta-i mai bun ca altele — spuse Anuguan, un bătrîn gras, cu ochi tare mici, aproape închişi. Dar mai e o piedică: Keletţu-Aşinaţak s-a născut cu o inimă de oaie. Este molatic, nehotărît şi fricos. Nu prea îmi vine să cred că vom izbuti să-l înduplecăm la o asemenea faptă... Totuşi vom încerca! Iar dacă nu vom reuşi, o să recurgem la un alt plan şi mai bun... Eu sînt informat că printre sclavi...

În uşa-chepeng ce dădea în încăperile de jos răsunară trei bătăi puternice.

Preoţii schimbară o privire între ei, se împrăştiară repede şi, prefăcîndu-se adînciţi în observaţii astronomice, încremeniră pe locurile lor.

[1] Atţor a pierit împreună cu Atlantida în fundul oceanului. La suprafaţă au rămas doar vîrfurile munţilor care alcătuiesc astăzi insulele Azore. (n.t.)

— Trei bătăi... regele... — şopti Elizair şi deschise chepengul.

Regele intră, însoţit de doi soldaţi cu păr bălai din garda sa şi de preotul Şişen-Itţa.

Monarhul îi privi bănuitor.

— Aproape întreg Consiliul Suprem ţine sfat cu stelele ? spuse el, zîmbind ironic.

— Mărite rege ! Stelele pălesc cînd răsare soarele ! vorbi Elizair, cu glasul acela mieros al curtenilor.

— Mai e pînă în zori — răspunse regele, respingînd cu răceală salutul măgulitor al lui Elizair. Fă-mi horoscopul pentru mîine. Vreau să ştiu dacă sărbătoarea de mîine, la care au venit toţi supuşii mei, se va desfăşura cu succes.

— Horoscopul este făcut, de trei ori mărite rege ! Stelele îţi sînt favorabile ţie. Iată-l : „Regelui meu i-aduc la cunoştinţă eu, Elizair, astronomul de căpetenie al oraşului Poseidonis. Plecăciuni şi urări de pace regelui meu. Milostivească-se zeii faţă de regele, împăratul meu. În cea de a şasea zi a lunii Anu, am purces la observaţiile noastre şi am văzut..."

Regele ascultă, privindu-i iscoditor pe sub sprîncene pe cei aflaţi în jurul său.

Dar feţele preoţilor erau de nepătruns.

VI. SĂRBĂTOAREA SOARELUI

Noaptea era pe sfîrşite. Se lăsase răcoarea, iar stelele păliseră. Începu să adie briza dimineţii. Pe un platou întins, care se întrerupea spre răsărit, coborînd către ocean, la lumina torţelor, slujitorii templului sfîrşeau în grabă de împodobit altarele. Sclavii scoteau scările, frînghiile, bîrnele şi terminau lucrările de decorare. În sfîrşit, totul fu gata.

Începea marea sărbătoare anuală a soarelui.

Poseidonis se pregătise luni de-a rîndul în vederea acestei festivităţi. Căci nu era numai o sărbătoare religioasă, ci totodată şi un prilej de a arăta tuturor regilor şi conducătorilor supuşi Atlantidei, care veniseră aici, măreţia, bogăţia şi puterea metropolei.

De sus, din vîrful Dealului Sfînt, de-a lungul drumului de munte coborînd în serpentină, se iviră lumini ce se înşirau unduitoare aidoma unui şarpe lung şi strălucitor. În liniştea nopţii răsunau sunetele piţigăiate ale flautelor, huruitul greu al carelor de bronz, răsuflarea anevoioasă a elefanţilor uriaşi.

Cei din fruntea cortegiului şi ajunseseră pe platou, unde sclipirile torţelor prinseră să se împrăştie, în vreme ce coloana care încheia procesiunea se mai vedea încă pe Dealul Sfînt, aidoma unei cozi luminoase.

Înainte mergea un detaşament de soldaţi, cu arme scînteietoare de bronz, iar în urma lor veneau preoţii, în veşminte grele şi somptuoase, presărate cu pietre scumpe. Într-o litieră neagră, avînd pe cele patru laturi discul auriu al soarelui, slujitorii templului îl purtau pe însuşi Aţro-Sanu, marele preot, păstrătorul Supremelor Taine, care o singură dată pe an, de sărbătoarea soarelui, îşi părăsea palatul — palat ce se înălţa pe lîngă templul lui Poseidonis, inaccesibil chiar şi multor preoţi — şi apărea în faţa lumii.

Era socotit cel mai bătrîn om din lume. Unii spuneau că ar număra două sute de ani, iar alţii şi mai mult. Oamenii erau încredinţaţi că este nemuritor. Faţa lui uscată, brăzdată de zbîrcituri, amintea chipul unei mumii. Barba-i deasă şi albă îi ajungea pînă la genunchi. Pe obrazul acesta de pergament, lipsit de viaţă, ochii mari şi tineri, arzînd ca doi cărbuni aprinşi, te înfricoşau.

Fără voie, oamenii se dădură în lături şi mulţi sclavi căzură în genunchi.

Marele preot fu aşezat cu grijă pe un tron înalt, în faţa altarului de jertfă. Ceilalţi preoţi îşi ocu-

pară locurile lor în fața altor altare de jertfă, dispuse în semicerc. În centrul acestui semicerc, se afla un tron și mai înalt, al regelui atlanților, așezat pe șaptezeci și două de trepte de marmură ce se îngustau spre vîrf.

Sus, de spetează, era prins discul de bronz al soarelui, susținut de doi șerpi încolăciți, de asemenea de bronz. În jurul tronului se aflau șaptezeci și două de jilțuri ale regilor din principalele țări supuse Atlantidei.

În cortegiul acesta de regi, înconjurați de garda lor, vedeai toate culorile și nuanțele pe care le poate avea pielea omenească — de la cea neagră ca abanosul, cum era pielea nubienilor, pînă la cea albă ca fildeșul a galilor nordici. De asemenea, puteai vedea aici toate veșmintele cîte sînt pe lume, tot soiul de arme și podoabe.

În clipa cînd ei își ocupară locurile, pe neașteptate torțele se stinseră și parcă o perdea neagră s-ar fi lăsat deasupra acestui furnicar pestriț de oameni din toate semințiile pămîntului.

Doar sus pe cer licăreau stele palide.

În văzduh răsună cu putere o trompetă de bronz și deodată se făcu liniște. De nu s-ar fi auzit sforăitul cailor și al elefanților, precum și zăngănitul armelor de aramă, care din cînd în cînd tulburau liniștea, ai fi putut crede că tot acest platou uriaș este pustiu...

În mijlocul tăcerii sinistre răsună deodată glasul preotului. Un glas înalt de tenor, cu inflexiuni tînguitoare, cu pauze neașteptate, întrerupt în chip tot atît de neașteptat de strigăte, cînta despre grozăviile întunericului, despre primejdiile pe care le tăinuiește bezna, despre spaima morții, despre durerea sufletească a celor lipsiți de lumina soarelui.

Drept răspuns la aceste tînguiri, se auzi un cor de copii cîntînd o melodie tristă și monotonă, acoperită de strigătele jalnice ale preotului.

Deodată, parcă venind de undeva din fundul pămîntului, se înălță în văzduh un cor molcom de basi.

Vocile lor se împletiră pe nesimțite cu glasul copiilor, întocmai ca murmurul fluxului.

În sfîrșit, miile de tuburi de bronz ale uriașei orgi, acționată de aburi, făcură să se cutremure stîncile de pe țărm și, dintr-o dată, totul amuți...

Această trecere bruscă și neașteptată la liniștea desăvîrșită zgudui mulțimea mai puternic decît bubuitul tunetului.

Cei prezenți își simțeau nervii încordați la maximum. Oamenii își apăsau pieptul cu mîinile, de parcă le-ar fi lipsit aerul, și cădeau cu fața la pămînt; ba unii își smulgeau părul din cap.

Întregul ritual era aranjat de o mînă dibace. Și în această ultimă și primejdioasă încordare a nervilor, în mijlocul tăcerii cumplite ce se înstăpînise, aidoma unei stînci care se prăvale zdrobind totul sub ea, răsună glasul bătrînesc și calm al marelui preot. Nu mai era cîntec, ci rugăciune semănînd cu o simplă convorbire, plină de duioșie și nădejde dătătoare de liniște.

— Zeu al soarelui, ascultă ruga omului mult încercat de suferințe și istovit, și dăruiește-i lumina ta binefăcătoare.

Mulțimea își întindea mîinile către preot, care nu se vedea din pricina întunericului.

— Tu singur ești apărătorul nostru..

— Mîntuitorule...

— Apărătorul nostru în fața zeilor atotputernici... — răsunau hohote stăpînite și strigăte din rîndul celor de față.

Glasul marelui preot deveni mai puternic, el nu se mai ruga, ci aproape poruncea zeului:

— Luminează cu lumina ta binefăcătoare poporul tău, zeule de trei ori sfînt... Cu căldura ta, precum ai așterne o pătură, acoperă pămîntul care să rodească pentru nevoile omului. Îngăduie să privim chipul tău luminos.

În timp ce rostea rugăciunile, preotul urmărea ceasul de nisip, aflat pe altar și ascuns privirilor mulțimii de niște vase sfinte.

Spre răsărit se aprinseră zorile ; silueta neagră a prelatului se profila limpede pe fondul trandafiriu al cerului. Deodată, slujitorul întinse mîna în care ţinea toiagul şi, cu glas puternic, poruncitor, exclamă :

— Arată-te... arată-te... arată-te !...

Şi parcă ascultînd de voinţa lui, dincolo de orizont ţîşni o rază de aur şi scînteie marginea discului solar, care începu să se înalţe strălucitor deasupra oceanului, inundînd dintr-o dată platoul, aprinzînd scîntei în armurile de bronz ale soldaţilor, sclipind în brocartul şi briliantele regilor şi ale preoţilor, înveşmîntînd tot pămîntul în culori vii. Şi ai fi zis că abia acum, de sub pămînt, se ridică deodată catarge înalte, împodobite cu ghirlande de trandafiri, bolte de verdeaţă şi flori strălucitoare, drapele viu colorate şi covoare pestriţe.

Pe întinsul oceanului, atît cît puteai cuprinde cu ochii, pluteau corăbii cu cinci punţi, gătite de sărbătoare, uriaşa flotă a atlanţilor.

„Da, puternic este regele Atlantidei şi-i greu să te lupţi cu el" — gîndeau oaspeţii, fără voia lor, privind oceanul înţesat de nave.

Soldaţii îşi loviră săbiile de aramă de scuturi şi strigăte pline de bucurie alergară peste întinsul apelor, în întîmpinarea soarelui.

Corul de o mie de voci înalţă un imn soarelui — zeului de trei ori sfînt, dătătorul de viaţă, lui, cel luminos şi puternic, izvor al bucuriilor !

Ritualul luă sfîrşit cu obişnuita sacrificare a taurilor şi viţeilor. Pe altarul de jertfă cuprins de flăcări se turnă vin şi ulei

Sfeşnicele de bronz mai fumegau încă, şi şuviţe drepte de fum — rest al ierburilor şi răşinilor parfumate — se înălţau trandafirii în razele soarelui ce răsărea, cînd, deodată, la un semnal al trompetelor, valurile mulţimii prinseră să se legene, pregătindu-se de plecare spre cîmpul zeului războiului, unde urma să aibă loc parada

Al doilea semnal al trompetelor îndemnă mulțimea să pornească.

Procesiunea se desfășură ca o panglică pe minunatul drum militar, care făcea fala Atlantidei.

Pretutindeni erau presărate flori și ramuri verzi.

În fruntea cortegiului, prins în vîrful unei prăjini lungi de aur, împodobită cu trandafiri roșii, scînteia discul soarelui.

Deodată, la o cotitură a drumului, chiar în fața carului regesc, se ivi silueta unui bătrîn, îmbrăcat într-o haină ruptă din piele de căprioară. Părul lung și cărunt, ce-i stătea vîlvoi în cap, precum și barba-i mare îi acopereau trupul pînă la brîu, iar pe chipul lui ars de soare scîteiau doi ochi mari și inteligenți.

Cu un gest poruncitor, bătrînul opri carul regelui. Straja acestuia se năpusti spre bătrîn, dar regele făcu o mișcare cu mîna și oștenii se îndepărtară.

Regele se temea și-l respecta pe bătrînul Na-San, proroc și ghicitor.

— Unde să vă mai lovească — strigă amenințător bătrînul — pe voi, care fără istov săvîrșiți fărădelegi? Capul e bolnav și-n inimă s-a cuibărit durerea... Din tălpi și pînă-n creștet, nimic n-a rămas nevătămat... Răni și pete vineții, răni cu puroi, necurățate, nespălate, neunse cu ulei...

Glasul lui se transformă într-un țipăt isteric și el continuă:

— Ogoarele vă sînt pustii, focul va mistui orașele voastre, iar pămîntul se va preface într-un deșert. Unde-au fost o mie de araci de viță de vie vor crește spini și tufe țepoase, brusturi vor crește în palatele regilor, spini în cetăți... Bufnițele și duhurile necurate se vor chema printre ruine... Iată, se va năpusti mînia zeului și focul atotmistuitor o să vă-nghită... O, durere... durere... durere...

Mulțimea amuți, cuprinsă de o spaimă plină de venerație. Regele asculta stingherit, dar străduindu-se să-și păstreze aerul solemn.

„Oare într-adevăr mînia zeilor — se gîndea el — se va abate asupră-mi? Cu ce-am greşit în faţa lor?"

Deodată, ochii lui întîlniră privirea preotului Kuntinaşar aţintită asupra sa. Şi regelui i se păru plină de dojană şi ameninţare.

Privirile li se încrucişară ca nişte săbii.

VII. AKSA-GUAM-ITŢA şi ATA

De povîrnişul stîncilor era prinsă, lipită parcă, o căsuţă de lut, cu acoperişul drept. Ferestruia mică, pătrată, nu avea giurgiuvele. Uşile făcute din scînduri subţiri, prinse în balamale de piele şi bătute în cuie de bronz, erau deschise.

În umbra încăperii şedea o bătrînă şi torcea. Părul cărunt îi cădea în şuviţe pe chipu-i brăzdat de zbîrcituri adînci şi, din cînd în cînd, cu mîna-i osoasă, femeia îşi îndepărta laţele din faţa ochilor duşi în fundul capului. Nasul lung aproape se unea cu bărbia ascuţită şi proeminentă.

Dinaintea ei, jos pe pămînt, stătea o fetiţă drăgălaşă şi firavă, care, în joacă, muta de colo-colo nişte pietricele cu mînuţele-i murdare. Copila se uită spre bătrînă:

— Hai, bunico, mai departe!

— Mai departe? Da... dar despre ce vorbeam eu oare? molfăi bătrîna, înnodînd firul rupt al caierului.

— Despre Veacul de Aur! Ce, ai şi uitat, bunico?!

— Da, da... Aşa-i, despre Veacul de Aur. Va să zică, cum îţi spuneam, asta a fost demult, tare demult...

— Şi totul, totul era de aur? Şi pîinea? Şi pietrele. Şi merele?

— Nu... Vremurile au fost de aur... căci oamenii trăiau fericiţi aşa cum trăiesc zeii în cer. Nu erau nici regi, nici sclavi, nici săraci, nici bogaţi. Zeul soarelui încălzea, mîngîind şi alintînd oamenii ca pe copiii lui iubiţi. Din ramuri verzi, ei îşi făceau brîie şi împleteau cununi să-şi încingă fruntea, şi umblau aşa, liberi şi fericiţi, în mijlocul grădinilor care tot anul rodeau poame dulci. Izvoare limpezi le potoleau setea şi oamenii se năşteau în mijlocul florilor şi se desfătau gustînd viaţa pînă la adînci bătrîneţe şi-apoi adormeau liniştiţi pentru vecie, înconjuraţi de copii, nepoţi şi strănepoţi. Şi moartea le era uşoară, simplă şi tihnită, ca şi apusul soarelui...

— Şi-apoi ?

— Apoi oamenii au păcătuit şi zeii s-au mîniat foarte...

— Şi cum au păcătuit ?

— Au vrut să fie deopotrivă cu zeii şi să ştie tot.

— Şi zeii le-au luat Veacul de Aur ?

Se auziră paşi.

Aksa-Guam-Itţa, fiul preotului Şişen-Itţa, se apropia de casă. Purta o tunică neagră de mătase, brodată pe poale cu izvoade de aur, şi era încălţat cu sandale uşoare, de culoare galben-deschis. Săltă fetiţa în braţe, dar ea, rîzînd, i se smulse din mîini.

— Bună ziua, bunico ! spuse Aksa-Guam, lăsînd copila jos. Ata e acasă ?

— E la lucru, o să vină îndată.

— Cum, lucrează şi azi ?

— Noi n-avem sărbătoare...

— Dar bătrînul Guamf ?

— E în casă.

Aksa intră înăuntru. Locuinţa avea o singură încăpere, proaspăt văruită şi despărţită printr-o perdea de pînză ţesută în casă şi brodată cu flori mărunte. O masă de lemn grosolan cioplită, cîteva bănci şi un dulăpior cu vase de lut alcătuiau tot mobilierul. Într-un colţ se afla o rîşniţă pentru măcinat grăunţe : era făcută dintr-un cub de piatră, iar deasupra un cilindru tot de piatră cu două

mînere. Alături stătea o piuă mare de piatră, cu un pisălog pentru stors uleiul. Într-alt ungher, pe un postament de marmură, odihnea o statuetă mică a zeului soarelui, o minunată sculptură, pe care Adişirna-Guanci o făurise încă pe cînd era copil.

Bunicul Guamf, pleşuv şi cu barba căruntă, şedea pe o laviţă lîngă fereastră şi meşterea laţuri pentru prins păsări. Cînd intră Aksa-Guam, el se sculă în picioare şi ridică braţul în semn de salut.

— Stai jos, stai jos, bunicule Guamf. Te felicit cu prilejul sărbătorii! De ce nu te-ai dus în întîmpinarea soarelui?

— Nu-i de mine! Bătrîn cum sînt, m-ar fi strivit acolo. Mi-ajunge. Vreme de şaizeci de ani încheiaţi mi-am făcut veleatul în minele umede, şi asta nu-i glumă. Iar soarele l-am întîmpinat şi aici aşa cum se cuvine. Fie slăvit că nu se dă în lături să ne trimită şi nouă, bieţi sclavi, lumina lui!

— Dar Adişirna-Guanci unde-i?

— Lucrează mereu în Grădinile de Aur.

— Se zice că a făurit lucruri uimitoare.

— Şi ce folos are el din toate astea? Unul singur doar: că nu e bătut cu vergile. Uite la mine ce urme mi-au lăsat pe spinare bicele cu şapte cozi! Iar cînd o îmbătrîni, atunci şi el, ca şi mine, o să prindă păsări ca să nu moară de foame.

— Ascultă, Guamf, tu nu te-ai gîndit c-ar putea fi şi altfel?

— Adică cum, altfel?

— Orice răbdare are un sfîrşit. Voi sînteţi milioane...

— Ia te uită unde baţi! Adică să ne răzvrătim? Am mai încercat. Şi ne-am răzvrătit. Şi ce-a ieşit din asta? Noi n-avem decît lopeţi şi hîrleţe, iar ei au săbii şi lănci ascuţite...

— Dar dacă...

Pe neaşteptate, bătrînul Guamf se aprinse:

— Dar dacă... dar dacă... Dă-mi pace! Nu-mi mai scormoni vechile răni! Lasă să mă doară aşa, ca de obicei.

Aksa-Guam își plecă tăcut capul în piept și căzu pe gînduri.

— Ei, am plecat — zise el, ridicîndu-se. Pesemne am s-o întîlnesc pe Ata în drum... Rămîi cu bine, bătrîne!

— Să te ocrotească prealuminosul zeu!

Aksa-Guam nu apucă să iasă din casă, că afară se auziră glasuri străine și atunci el se opri în loc. Privind pe fereastră, văzu în curte doi oameni îmbrăcați în veșmîntul slujitorilor templului. Aksa-Guam nu voia ca ei să-l vadă aici.

— Bătrîna moașă Țalna, locuiește aici? întrebară ei.

— Aici — răspunse Țalna, scăpînd de frică fuiorul. Eu sînt Țalna.

— În numele soarelui îți poruncesc să vii azi, după ce asfințește soarele, la porțile sfîntului templu. Îți vom ieși în întîmpinare acolo și-apoi te vom duce mai departe.

— Am înțeles... — și Țalna se închină pînă la pămînt. Dar îmi iau inima în dinți și vă întreb: e o naștere?

— Acolo vei afla.

Și slujitorii templului se îndepărtară.

Aksa-Guam ieși din casă și porni pe drumul alb ce scînteia în soare. Arșița era oarecum molcomită de umbra palmierilor și a platanilor.

În dreapta, la poalele munților, se aflau minele de unde se scoteau minereurile. Iar în stînga, pînă la țărmul oceanului, atît cît puteai cuprinde cu ochii, se întindeau așezările locuite de cei ce trudeau în mină. Căsuțe mici, sărăcăcioase, din lut, stăteau lipite una de alta, ca o turmă speriată.

În curțile înguste și pline de gunoaie se jucau copii goi și murdari.

Cu toate că era sărbătoare, în mine oamenii lucrau.

Aksa-Guam coborî în prima mină.

Veșmîntul lui negru de preot, cu discul soarelui brodat pe piept, îi deschidea toate porțile.

Supraveghetorul îşi plecă fruntea şi ridică braţul în semn de respect.

Aksa-Guam dădu grăbit din cap şi se înfundă în labirintul galeriilor ale căror bolţi erau întărite cu bîrne groase şi înclinate. Pe alocuri se zăreau licărind opaiţe cu ulei. Pretutindeni stăruia o căldură înăbuşitoare.

Din cauza opaiţelor, gazele emanate explodaseră de multe ori în aceste mine. Uneori se întîmplau şi prăbuşiri. Minerii mureau cu sutele, dar nimeni nu se sinchisea de lucrul acesta, deoarece erau destui la număr. Dacă mina conţinea minereu din belşug, atunci, la locul unde se produsese catastrofa, se făceau săpături şi astfel muncitorii îngropaţi de vii ieşeau din mormîntul lor. Dacă însă stratul de minereu era subţire sau lucrările pentru înlăturarea avariilor cereau prea mult timp, în cazul acesta oamenii erau pur şi simplu lăsaţi la voia întîmplării, împreună cu sclavii îngropaţi acolo, şi mina urma să fie săpată în altă parte.

Cu cît Aksa-Guam înainta mai mult, cu atît galeriile erau mai joase. Acum se vedea nevoit să meargă încovoiat.

În calea lui întîlnea sclavi care mergeau în patru labe, înhămaţi la albii de bronz, pline cu minereu. Pe unii dintre ei, Aksa-Guam îi saluta dînd din cap şi le spunea încetişor:

— După schimbul de noapte... în minele vechi... Mina se îngusta din ce în ce.

Aici, cei ce scoteau minereul stăteau într-o rînă, spărgînd stînca cu tîrnăcoape de bronz.

Aplecîndu-se spre unul din mineri, Aksa-Guam îi şopti:

— Spune-le la ai tăi... că astăzi, după schimbul de noapte... în minele vechi...

— O să venim — răspunse minerul şi îşi şterse faţa de năduşeala ce-i curgea şiroaie şi îi împăienjenea vederea.

Aksa-Guam ieşi din mină şi trase cu nesaţ aer în piept.

Mai departe începeau cîmpiile, unde luni de-a rîndul se prăjea minereul. Grămezi întregi, în formă de piramidă, se înălțau jur împrejur, fumegînd. La picioarele lor, sclavii aţîţau focul zi şi noapte.

Aksa-Guam le spuse aceleaşi cuvinte şi porni mai departe.

Soarele dogorea tot mai aprig. Drumul se întindea ca o săgeată printre piramidele fumegînde. Aici, răsuflarea devenea tare anevoioasă. Aksa-Guam, cu toată oboseala ce simţea, grăbi pasul.

În sfîrşit, mormanele de minereu ars se isprăviră. Începea cîmpul unde minereul era măcinat şi cernut prin site de bronz.

Mai departe se înălţau zidurile de piatră, deasupra cărora se ridicau nori groşi de fum. Aici se aflau cuptoarele în care se topea minereul.

Alături se întindea un zid şi mai înalt, care înconjura o sumedenie de clădiri — un adevărat oraş — unde minereul curăţat se transforma din aramă şi cositor într-un aliaj: bronzul. Tot aici se făureau şi armele de bronz. Nimeni n-avea voie să pună piciorul în aste locuri, în afară de preotul care supraveghea lucrările. Sclavii îşi aveau locuinţa în preajma acestor clădiri şi nu li se îngăduia să iasă dincolo de ziduri, care erau păzite de străjeri.

Ata lucra la cuptoarele de topit, cărînd în spate coşuri cu zgură.

Aksa-Guam se opri în poartă. Un convoi lung de care, încărcate cu minereu, tocmai ieşea, în vreme ce un altul se întorcea uşurat de povară. Sclavii biciuiau măgarii, iar supraveghetorii biciuiau sclavii. Drumul era un adevărat furnicar. Ca un şuvoi nesfîrşit, se scurgeau şiruri de măgari încărcaţi cu samare, cai, cămile şi elefanţi. Şuieratul bicelor se contopea cu răgetele animalelor şi cu strigătele scurte ale sclavilor.

Femeile îşi purtau copiii în spate, aşezaţi în coşuri împletite.

Dincolo de zid răsună o trompetă de bronz, şi sclavii începură să iasă pe poartă.

Aksa-Guam se dădu la o parte urcîndu-se pe un morman de zgură

— Ata!

Una din sclave se întoarse. Ochii ei negri și migdalați scînteiară de fericire.

Aksa-Guam lăsă drumul și porni în sus, pe cărarea de munte.

Ata, sora lui Adișirna-Guanci, îl urmă la oarecare distanță. În spatele ei se auziră glume și ocări venite din rîndurile sclavilor:

— Ține-te, ține-te după el! O să te ia de nevastă, să trăiești la palat!

— Ptiu, că nu le mai ajung haremurile, acum se iau și de sclave! spuse cu răutate un sclav negru și amenință cu pumnul perechea care se îndepărta.

Ata îl ajunse pe Aksa-Guam acolo unde cărarea, cotind, îi ascundea de privirile celor ce mergeau pe drumul mare.

Aksa-Guam întinse brațele spre Ata.

— Nu, nu-mi lua mîinile, sînt murdare... Îndată o să mă spăl la izvor — zise ea, îmbujorată de sfiiciune.

Aksa-Guam o cuprinse pe după umeri și o sărută pe frunte.

— De ce nu ești la sărbătoare? întrebă Ata, spălîndu-și mîinile în izvorul de munte.

Stropii auriți de soare cădeau pe pielea ei brună. Și cu o grație firească, fata își întinse mîinile spre șuvoiul de apă cristalină care cădea de sus.

Aksa-Guam o privea cu dragoste și admirație. Era la fel de bine făcută ca și Adișirna-Guanci. Purta aceeași cămașă scurtă, neagră și încinsă cu o cingătoare de piele. Astfel îmbrăcată, părea fratele lui mai mic. Numai o coadă grea, strînsă într-un coc la ceafă, ce-i alungea și mai mult capul ei lunguiet, de atlantă, precum și conturul sînilor de fecioară dovedeau că nu e băiat.

După ce se spălă, fata rupse o floare de măceș și și-o prinse în păr.

— Acum, da... — rosti Ata și-i întinse ea singură mîna lui Aksa-Guam.

Preotul i-o strînse cu căldură și, mînă în mînă, porniră în umbra deasă a crîngului de lauri, îndreptîndu-se spre locul unde dintr-o crăpătură a stîncii ieșea un izvor de munte.

Aici se așezară.

În aer plutea miros de pelin și de ierburi amare de munte. De undeva, o boare aducea mireasma portocalilor înfloriți. Jos, pe drum, răsunau voci omenești. Mai departe se zărea o fîșie de ocean ce se încălzea sub soarele de amiază. Iar sus, deasupra lor, se întindea cîmpul zeului războiului. Din cînd în cînd se auzeau de acolo bubuiturile ca de tunet ale trompetelor de bronz și strigătele mulțimii.

Dar în crîng era pace. Numai corul răsunător al greierilor stăruia în văzduh. Zgomotul acesta monoton se contopea cu liniștea din jur. Și astfel se părea că liniștea răsună.

— De ce nu ești la serbare? zîmbi fata șăgalnic, repetînd întrebarea. Ținea în mînă o creangă de laur și rupea încet frunzele una cîte una.

— Pentru că sînt aici — răspunse el, cu același zîmbet șiret.

— Dar dacă acolo se va băga de seamă lipsa ta?

— Ei, și ce? Tata o să se-nfurie și cu asta s-a isprăvit. Ajunge c-am fost în întîmpinarea soarelui. Și, la urma urmei, toate lucrurile astea sînt tare plicticoase. Soldații noștri îi vor uimi pe oaspeții veniți de peste țări și mări cu armurile lor de bronz șlefuit, trompetele or să urle așa de tare, încît caii or să se ridice în două picioare și-apoi or să se lase în genunchi. De bună seamă, este o privelițte măreață, nu zic ba, dar eu am văzut-o de nenumărate ori. Pe lume sînt lucruri mult mai frumoase... Și îi aruncă fetei o privire plină de duioșie.

— Și mai tîrziu ce-o să fie? întrebă Ata, plecîndu-și genele lungi, care-i așterneau sub ochi umbre albăstrii. Ce-o să fie mai tîrziu?

— Mai tîrziu încep jocurile războinice. Apoi, noaptea, la lumina torțelor, are loc ceremonialul

prezentării darurilor. Ce-i drept, asta e mai interesant. Se spune că oamenii cu chipul alb, îmbrăcaţi în veşminte de piele, au adus din ţările de miazănoapte un urs alb viu şi nu ştiu ce fel de fiară ce seamănă cu un peşte, dar are capul rotund şi nişte înotătoare foarte puternice. Se zice că peştele ăsta trăieşte tocmai la capătul lumii, unde apa, din cauza frigului, se face tare ca cristalul.

Ata îl asculta cu o curiozitate copilărească, cu ochii larg deschişi.

— Şi unde sînt animalele astea ?

— Au murit de căldură.

— Săracele ! Ei, şi mai încolo, ce-o să fie ?

— Pe urmă, regele nostru va dărui oaspeţilor ţesături scumpe, parfumuri rare pregătite din răşină frumos mirositoare, rădăcini şi nectar de flori, vinuri, aur, pietre preţioase, tot ce face bogăţia ţării noastre, tot, în afară de armele de bronz.

— Sora ta e şi ea la sărbătoare ? îl întrebă Ata pe neaşteptate. Doar acum e regină !

Aksa-Guam se încruntă :

— Nu, ea nu-i regină, o să fie în haremul regelui. Tatăl meu, Şişen-Itţa, este nespus de fericit de „cinstea" ce i-a fost acordată... Biata mea surioară... Vai, cum a mai plîns în hohote ! Ea îl urăşte pe rege... Dar eu n-am să îngădui aşa ceva... Şi Aksa-Guam ameninţă cu pumnul strîns. Şi-acum ajunge cît am vorbit despre asta ! Spune-mi ceva despre tine. De ce te-au dat la munca asta aşa de grea ? Te-am întrebat de mai multe ori.

— Lasă-mă ! Oare nu-i totuna ?

— Nu, de data asta trebuie să-mi răspunzi, altfel o să mă port cu tine aşa cum te porţi cu o sclavă.

Şi, luînd crenguţa de laur din mîinile ei, începu în glumă s-o lovească peste umeri.

— Vorbeşte, vorbeşte odată !

— Ei, atunci ascultă, dacă ţii atît de mult. Am slujit în casa preotului Kuntinaşar. Odată, într-o

seară, pe cînd îi aduceam pentru noapte o băutură răcoritoare, el mi-a zis: „Îmi placi, Ata, şi vreau să te am în haremul meu." „Iar tu nu-mi placi, Kuntinaşar, şi nu vreau să fiu în haremul tău", i-am răspuns eu.

— Aşa i-ai spus? exclamă entuziasmat Aksa-Guam, bătînd din palme.

— Da, chiar aşa.

— Şi el?

— El a zîmbit, socotind pesemne că este un răspuns de fetiţă, care vorbeşte fără să ia prea bine aminte la ce i se spune. „Nu uita că tu mi-eşti sclavă, iar eu îţi sînt stăpîn. Vino la mine!"

Eu nu m-am clintit din loc. Atunci Kuntinaşar s-a ridicat şi s-a apropiat de mine. Dintr-o săritură m-am ferit din calea sa şi am înşfăcat pumnalul pe care-l avea la căpătîi. Grozav s-a mai speriat şi pe dată l-a cuprins furia! „Şarpe!" a răcnit el cu glas răguşit şi a chemat sclavul care stătea în dosul uşii: „S-o trimiţi de îndată la munca grea din Oraşul Negru..." Asta-i tot.

— Ce curaj! exclamă Aksa-Guam. Ar fi putut să te ucidă cu pumnalul acela! Şi, zîmbind, adăugă: Da, Kuntinaşar n-are noroc. Fratele tău îl face să pălească de invidie, iar tu... Ascultă, Ata, lucrurile nu pot să mai meargă aşa, trebuie să schimbăm toate astea. Tu ştii că eu te iubesc şi că pentru mine nu eşti o sclavă. Tatăl meu nu se va învoi niciodată să ne dea consimţămîntul, căci este împotriva legilor. Dar noi vom schimba legile. Vom ara toată Atlantida cu plug de bronz.

— Ştiu prea bine că n-am să fiu niciodată soţia ta. Nici nu mi-a trecut vreodată prin cap una ca asta. Dragostea ta îmi ajunge.

— Eu însă vreau să-mi fii soţie, şi nu numai atît. Dragostea mea pentru tine mi-a deschis ochii şi am văzut toate grozăviile sclaviei, iar soarta nefericită a surorii mele mi-a arătat toată grozăvia samavolniciei regeşti. Şi-am văzut un ocean nesfîrşit de suferinţe ale sclavilor, şi suferinţele lor înăbuşite mă urmăresc pas cu pas şi-mi otrăvesc

viața. Mi se pare că pentru fiecare din ei sufletul tău geme. Vreau să le dau libertatea, vreau să-ți dau ție libertatea, iată ce vreau eu...

Ata îl privea cu ochii larg deschiși, în care licărea spaima.

Dar Aksa-Guam n-o mai vedea. El vorbea de parcă ar fi fost cuprins de delir :

— Am stat de vorbă cu Adișirna și i-am propus să participe la răscoala sclavilor, care e în pregătire. El însă umblă cu capul în nori. Este prea artist ca să se poată gîndi la asta. Dar ni se va alătura și el, ai să vezi. Avem negreșit nevoie de ajutorul lui. De mai multă vreme printre sclavi domnește mare fierbere... Eu o să fiu în fruntea răsculaților. Eu singur o să-i duc pe Dealul Sfînt. Vom pune mîna pe arsenal și ne vom încrucișa săbiile cu soldații regelui. Și noi vom birui, fiindcă dreptatea este de partea noastră.

Chiar în aceeași clipă, o ușoară zguduitură ondulatorie subterană făcu pămîntul să se legene.

Ata se clătină și fața-i deveni albă :

— Ce-i asta ?

— Nu va rămîne piatră pe piatră, iar după aceea vom făuri o Atlantidă nouă, liberă, unde nu vor fi nici sclavi, nici regi, ci numai bucuria muncii libere. Și iarăși va începe Veacul de Aur.

O nouă zguduitură, de data asta mai puternică, îl făcu pe Aksa-Guam să revină la realitate. Frunzele copacilor foșniră, o piatră ce se afla chiar la poalele stîncii se desprinse și se rostogoli la vale, lovindu-se de pietre, iar zgomotul ei se pierdea din ce în ce.

— Nu știu de ce zguduiturile astea au început să fie tot mai dese.

Văzînd fața palidă de spaimă a fetei, el se străduí s-o liniștească printr-o glumă :

— Vezi, Ata, însuși pămîntul se cutremură în fața crimelor săvîrșite de preoți și de rege.

Dar Ata nu zîmbea. Privindu-l cu tristețe pe Aksa-Guam, ea îi șopti încetișor :

— Să nu faci asta!
— Ţi-e frică?
— Pentru tine...
— Dar ai să fii cu noi, Ata?
— Am să-mi dau viaţa pentru tine...

VIII. ÎN CERCUL MAGIC

În încăpere se adunaseră preoţii Kuntinaşar, Zanuţiram, Anuguan, Aguşatţa şi Nughi-Estţak.

— Iată-l şi pe Elizair! spuse Kuntinaşar. Lipseşte doar Keleţu-Aşinaţak.

— Ca de obicei, el stă în cumpănă. Înadins am ţinut să ne adunăm la miezul zilei, atunci cînd regele şi toată curtea lui se pregăteşte de odihnă. Însă Keleţu-Aşinaţak va veni negreşit să-şi ia horoscopul pe care i l-am făcut — spuse Elizair.

— Şi desigur că steaua lui răsare?

— De bună seamă, aşa după cum steaua regelui Guan-Atagueragan apune.

— E bine să ştii să poruncești stelelor! rosti zîmbind Kuntinaşar.

— Nu rîde! Stelele nu mint! se supără astrologul.

— Asta ar mai lipsi, să mai mintă şi stelele! Mint numai oamenii... Dar hai să nu ne mai certăm. Anuguan, ai pregătit-o bine pe bătrînă?

— Ţalna te înţelege din cîteva cuvinte. E o bătrînă tare vicleană. Trebuie să-i dăm vreo două discuri solare [1], să-i mai încălzească oasele babei!

[1] Monedele atlanţilor aveau pe o parte discul soarelui, iar pe cealaltă capul regelui, din care pricină atlanţii numeau monedele de aur „discul soarelui". — Larison.

Uşa se deschise şi în încăpere intră fratele regelui Atlantidei — Keleţu-Aşinaţak — rege al Atţorului, întovărăşit de preotul Şitţa.

Preoţii se sculară în picioare şi ridicară braţele în semn de binecuvîntare şi salut.

— Fie ca lumina măreţiei tale să cadă asupra noastră — spuse Kuntinaşar.

— Şi vouă salutul meu. Ei, ce spune horoscopul meu, Elizair? Bine? Totul merge bine?

Keleţu-Aşinaţak era miop, aşa că privea cu ochii mijiţi şi cu capul dat puţin pe spate. Mîinile lui mici şi slabe se agitau veşnic şi mereu răsuceau bărbuţa-i roşcată. Numai la mari solemnităţi îşi stăpînea aceste ticuri care, vezi bine, nu cadrau cu măreţia unui rege.

— Slavă soarelui! Mărite rege, horoscopul tău este minunat. Stelele îţi sînt prielnice. Dă-mi voie să ţi-l citesc.

Şi Elizair începu să citească cu glas cîntat:

— „Marelui, slăvitului, puternicului stăpîn al Atţorului..."

— Nu-i nevoie, nu-i nevoie! şi Keleţu prinse să dea din mîinile-i firave. Spune ce-i principal, da... Ce-i principal; şi spune aşa, cu cuvintele tale. Da, da...

— Steaua ta, mărite rege, în timp ce răsărea, a luminat mai puternic decît toate celelalte şi a tăiat drumul stelei lui Guan-Atagueragan, de trei ori măritul rege al Atlantidei. Şi razele stelei lui s-au mistuit în razele stelei stăpînului Atţorului.

Keleţu-Aşinaţak era tulburat, fericit şi totodată speriat.

— Ce-nseamnă asta? Ce-nseamnă asta? întrebă el, plimbîndu-şi asupra preoţilor privirea fixă a ochilor săi miopi şi ciupindu-se grăbit de bărbuţa-i roşcată.

— Mărite rege — începu preotul Anuguan — ca să-ţi putem răspunde la această întrebare, am cercetat toate tăbliţele de bronz din arhiva statului, începînd din ziua cînd s-a născut măria-ta.

Şi iată ce am aflat: regele legitim al Atlantidei eşti tu.

— Eu? Cum vine asta? Doar eu sînt cel mai mic! Deşi ne-am născut gemeni.

— Tu eşti cel mai mare, mărite rege! Şi despre aceasta grăiesc nu numai tăbliţele noastre.

Anuguan se apropie de perete, deschise o uşiţă tainică şi-o lăsă pe Ţalna să intre.

— Iată moaşa care a fost de faţă la naşterea ta şi a regescului tău frate. Vorbeşte, bătrînă, cine s-a născut primul, regele Keleţu-Aşinaţak sau Guan-Atagueragan?

— Cel dintîi a venit pe lume regele Keleţu-Aşinaţak. Şi eu am băgat bine de seamă că primul născut avea pe umărul drept o alunită mare.

— Alunită? Da, eu am o alunită mare pe umărul drept.

— Apoi s-a născut Guan-Atagueragan. Şi după ce pruncii au fost îmbăiaţi şi duşi în faţa părintelui lor, de trei ori măritul rege Atagueragan-Kukulikan, el a spus, arătîndu-l pe Guan: „Iată primul meu născut şi urmaşul meu!"

— Dar de ce? De ce? izbucni supărat Keleţu-Aşinaţak.

— Nu te mînia, mărite rege! Părintelui tău nu i-a plăcut culoarea părului tău, şi-apoi zicea că semeni la chip cu o oaie. Şi mai spunea că te-ai născut prea slab şi se temea că ai să mori sau ai să fii un rege pipernicit.

— Un rege pipernicit? Cum? Aşa a zis?

— Sau un bărbat pipernicit, nu-mi mai aduc bine aminte...

— Nu mai am nevoie de tine, Ţalna — spuse Kuntinaşar.

Şi Ţalna, ploconindu-se adînc, plecă.

Preoţii rămaseră într-o tăcere plină de aşteptare. Keleţu-Aşinaţak stătea dus pe gînduri, ciupindu-şi barba. În sfîrşit, Anuguan rupse tăcerea:

— Mărite rege, eu sînt păstrătorul legilor şi socotesc că, în numele sacrelor legi, tu trebuie să-ţi recapeţi drepturile.

În ochii mici și miopi ai lui Keleț sclipi bucuria și el începu să dea speriat din mîinile-i firave :

— Ce spui !... Ce spui !... Da' ce se face fratele meu ?

— O să-i cerem să-ți dea locul de bunăvoie, iar de nu va vroi, atunci...

— De bună seamă că nu va vroi ! De bună seamă ! Să fie rege atîția ani și deodată...

— De nu va vroi, tu ai o armată și o flotă. O parte din armata și comandanții de oști ai lui Guan-Atagueragan sînt nemulțumiți de el. Printre regii supuși Atlantidei vei găsi întotdeauna aliați. Noi sîntem cu tine. Tu trebuie să faci un singur lucru : să-ți ceri drepturile. Restul vom face noi... Cu tine și în numele tău.

— Nu știu ce să spun, e atît de neașteptat...

— Îndoielile tale sînt firești, mărite rege — grăi Elizair. Sentimentul de rudă, dragostea de frate... Dar calea noastră pămîntească stă scrisă în stele. Dacă tot mai te-ndoiești, atunci uite ce vom face : folosindu-mă de puterea pe care mi-au hărăzit-o zeii, am să chem umbra tatălui tău. Las' să hotărască el singur soarta tronului.

— Umbra tatălui ? întrebă speriat și cu interes Așinațak.

— Da, umbra părintelui tău !

Și, deschizînd ușa ascunsă în perete, Elizair porunci :

— Intră !

Keleț-Așinațak păși pragul cu pași nehotărîți. Preoții îl urmară într-o încăpere perfect rotundă, de culoare albastră, cu un tavan în formă de cupolă, ce amintea bolta cerului. Această asemănare o desăvîrșeau stelele de aur aruncate ici-colo pe cupolă. În mijlocul podelei de mozaic siniliu era trasat un cerc cu un pentagon înscris în centru, unde se înălța un tron îngust de bronz, cu discul soarelui prins pe spetează. De o parte și de alta a jilțului regal străjuiau două sfeșnice de bronz, închipuind doi șerpi încolăciți. Cozile lor răsucite slujeau drept piciorușe. Trei capete de

aur, cu ochii de smarald și gura larg căscată parcă pentru a mușca, se plecau deasupra fitilului arzînd.

— Așază-te ! zise poruncitor Elizair.

Keleţu-Aşinaţak păşi speriat peste cerc şi sui treptele tronului.

— Îndată va fi smuls vălul vremii.

Şi Elizair, ridicînd braţele, prinse a rostit cu glas solemn şi tărăgănat următoarele vrăji :

— AŢAN, ŢITA, ATÎŢ, NAŢA.

La fiece cuvînt al lui, lumina torţelor tremura, iar în cele din urmă se stinse cu totul. Încăperea se cufundă într-o beznă de nepătruns.

Din pricina încordării nervoase, Keleţu-Aşinaţak simţi că-i ţiuie urechile, iar în faţa ochilor începură să i se rotească cercuri verzi.

Tăcerea aceasta apăsătoare părea a fi fără sfîrşit.

Deodată, în depărtare, se auziră sunete duioase de flaut. Şi în aceeaşi clipă, pe perete se aprinse o lumină albăstruie închipuind un şarpe.

Jivina strălucitoare se mişca necontenit, cînd aprinzîndu-se mai tare, cînd mai slab. Mişcările ei şi intensitatea luminii erau indisolubil legate de sunetele flautului. Cînd melodia răsuna mai puternic şi ritmul se înteţea, năpîrca se răsucea mai repede şi strălucea mai tare. Cînd, dimpotrivă, cîntecul se domolea, stingîndu-se aproape cu totul, lumina pălea şi ea îşi încetinea mişcările. Melodia monotonă era alcătuită numai din cinci note care se repetau într-una.

Această melopee, precum şi jocul de lumini îl hipnotizau pe Keleţu, căruia îi era cu neputinţă să-şi dea seama dacă într-adevăr vede sunetele luminoase sau aude jocul luminii.

Deodată se aprinse un al doilea şarpe şi se auzi un al doilea flaut. Apoi al treilea, al patrulea şi mereu-mereu alte sunete, iar şerpii aceştia strălucitori alergau unul după altul, îşi împleteau trupurile, apoi se despărţeau. Treptat, unii dintre ei alcătuiră un cerc luminos. Atunci jivinele încetară să se mai mişte şi o dată cu ele amuţiră şi flautele. Cercul acela răspîndea o lumină fosfo-

rescentă. Apoi deodată începu să se adîncească şi se transformă într-o fereastră rotundă, dincolo de care se zărea un spaţiu pustiu, învăluit într-o ceaţă uşoară.

În faţa lui Keleţu-Aşinaţak, care încremenise de uimire, se ivi, după cum i se păru lui, umbra tatălui său. Fantoma ridică mîna spre Keleţu şi în încăpere răsună limpede un glas:

— Keleţu-Aşinaţak! Tronul Atlantidei te aşteaptă pe tine...

Totul se cufundă în beznă. Keleţu scoase un ţipăt şi-şi pierdu cunoştinţa. Preoţii îl transportară în camera vecină şi-l readuseră în simţiri.

— De trei ori mărite rege al Atlantidei! i se adresă solemn Kuntinaşar.

— Nu sînt încă regele Atlantidei! răspunse cu glas slab şi cu privirea rătăcită Keleţu.

— Pentru noi eşti rege! Umbra tatălui tău te-a înălţat pe tron.

— Da, dar umbra tatălui a spus: „Tronul te aşteaptă..." Poate că după moartea fratelui meu?

Kuntinaşar aruncă o privire înciudată spre Elizair.

— Răspunsul părintelui tău este cum nu se poate mai limpede: „Tronul te aşteaptă". Înseamnă că nu trebuie să mai zăboveşti — spuse Elizair.

— Da, da, bine, o să mă mai gîndesc... Sînt prea obosit acum. Am să vă dau răspunsul... Da... Şitţa, însoţeşte-mă!

Şi, sprijinindu-se de braţul preotului, Keleţu-Aşinaţak se îndepărtă.

— N-ai putut să faci umbra să vorbească altfel! „Tronul te aşteaptă!" Ar fi trebuit să spui: „Keleţu, îţi poruncesc să iei cu forţa tronul lui Guan. Tu eşti moştenitorul legitim al tronului!" Sau ceva asemănător — se supără Kuntinaşar. Straşnic obicei aveţi voi, magicienii, să vorbiţi încîlcit, în enigme! Poftim, acum ai încurcat lucrurile!

— Cine-l ştia! răspunse necăjit Elizair. Ăstuia trebuie să-i mesteci şi să-i bagi în gură...

— Ca rege, n-ar fi rău... Un rege tocmai așa cum scrie la carte — făcu Zanuțiram — și foarte bun pentru noi!

— Bun pentru noi o să fie cînd va fi rege, dar cum să-l facem rege?

— Trebuie s-o luăm pe alt drum — vorbi Anuguan. Eu știu, după cum știți și voi, că se pregătește o răscoală a sclavilor. În fruntea lor se află Aksa-Guam Itța, fiul lui Șișen-Itța, cîinele credincios al regelui! Ca să vezi de ce-i în stare tinerețea! Zice-se că s-a îndrăgostit de o sclavă și acum vrea să răstoarne întreaga Atlantidă! Uite, de acest Aksa-Guam ne vom folosi noi. Dacă răscoala va fi condusă de o mînă pricepută, el îl va putea omorî pe Guan-Atagueragan. E tocmai ce ne trebuie nouă. Cu sclavii, ne răfuim noi repede și punem pe tron oaia asta din Atțor. În felul acesta vom fi stăpînii Atlantidei. Iar dacă răscoala va da greș și capul lui Guan-Atagueragan va rămîne pe umeri, atunci va zbura căpățîna lui Aksa-Guam și nici tatălui său nu-i va fi prea moale. Noi însă vom sta deoparte.

— Iată adevăratul diplomat al Atlantidei! Păzitorul legilor și sprijinitorul răscoalei sclavilor! spuse rîzînd Kuntinașar.

O ușoară zguduitură subterană ondulatorie îi zvîrli pe toți spre stînga. Undeva se auzi zgomotul tencuielii ce cădea.

— Zguduiturile astea subterane încep să mă neliniștească.

— Fleacuri! spuse nepăsător Kuntinașar.

— Da, dar vezi că nu întotdeauna fleacurile acestea se sfîrșesc cu bine — i-o întoarse Anuguan. Tăblițele noastre pomenesc despre cîteva cutremure cumplite și erupții vulcanice. Uite, asta este piramida care, acum trei mii șapte sute de ani, deși mai tare decît stînca, a crăpat pînă-n temelii și a fost nevoie să fie rezidită. Ce s-a întîmplat atunci cu palatele și templele?

— Te pregăteşti să trăieşti trei mii de ani, Anuguan? Eu cred că pentru cît trăim noi, ne-ajunge! Iar mai tîrziu... N-au decît să crape toate piramidele ca o coajă de ou răscopt! Şi, căscînd cu poftă, adăugă: Şi-acum e vremea să mergem la culcare!

IX. PUIUL DE NĂPÎRCĂ

— E gata!

Adişirna-Guanci puse jos dalta de bronz şi ciocanul, apoi, îndepărtîndu-se de statuie, o privi cu ochi cercetători.

În faţa lui stătea, parcă vie, Sel, în tunică scurtă, dintr-o ţesătură uşoară, şi cu lancea în mîna dreaptă, gata să o arunce. Întreaga ei făptură respira avînt. Piciorul drept era scos înainte şi puţin îndoit de la genunchi, iar cu mîna stîngă ţinea de curea doi ogari cu botul lung şi corpul încordat pentru salt. O panglică prinsă pe frunte cu o agrafă în formă de semilună îi strîngea părul fetei. Semiluna era simbolul numelui ei [1].

Adişirna îşi contempla opera. Aşa o văzuse el prima oară pe Sel, într-o pădure, la vînătoare.

Luna plină se ridică deasupra oceanului. O rază lunecă pe faţa de marmură a statuii şi lui Adişirna i se păru că Sel îi zîmbeşte. Într-o nestăvilită pornire de dragoste, el se apropie de statuie şi sărută buzele-i reci de marmură.

— He-he-he!... Preaslăviţi zei! Omul ăsta şi-a pierdut minţile!

[1] În limba atlanţilor Sel înseamnă lună. — Larison.

Ruşinat, Adişirna se îndepărtă de statuie şi se întoarse. În faţa lui stătea bunica sa, doica principesei Sel.

— Ce s-a întîmplat ? Spune repede !

Ţa începu să caute cu mîinile-i tremurătoare şi nevolnice printre cutele îmbrăcămintei, bombănind şi oftînd. În sfîrşit scoase un sul de pînză şi i-l dădu lui Adişirna :

— Iacă, citeşte...

Adişirna i-l smulse din mîini, îl desfăcu şi, cuprins de tulburare, începu să citească la lumina lunei. Apoi dădu un strigăt, vîrî mesajul în sîn şi fugi cît îl ţineau picioarele.

Adişirna-Guanci gonea pe străzile largi, spre Dealul Sfînt. Locuitorii Atlantidei se desfătau în răcoarea nopţii. Din mijlocul verdeţii întunecate a livezilor răsunau cîntece, flaute şi gunguritul kitţarelor [1]. Casele erau luminate, iar perdelele trase la o parte, dintre coloane, dezvăluiau privirilor încăperile locuinţelor. Atlanţii stăteau tolăniţi în jurul meselor împodobite cu trandafiri şi încărcate cu talere cu mîncare şi cupe. Sclavii turnau vin în cupe, şi vinul curgea ca o şuviţă subţire rubinie din amforele înguste şi prelungi. Se auzeau glume şi rîsete.

— ...Bei prea puţin şi de-asta ţi-e frică de cutremur — auzi Adişirna o frîntură de frază. Trage-i mai vîrtos şi o să te obişnuieşti cu zguduiturile pămîntului. Pămîntul s-a îmbătat şi se clatină. Hai, să bem şi noi ! Sclavule, toarnă vin !

Adişirna continua să păşească repede. În umbra deasă a crîngului de lauri răsuna un cîntec vesel. O voce de femeie cînta :

Adoarme Atlantida, mîngîiată
De ale lunei raze albăstrii.
La fel ca luna-n noaptea asta fermecată
Să mă săruţi şi tu, să mă mîngîi.

[1] Kitţara — instrument muzical ce seamănă cu chitarele greceşti. — Larison.

Un glas de bărbat îi răspundea :

Văpăi din ochii tăi să mă îmbie,
De-aprinse sărutări să ne-mbătăm
Şi cupe cu licoare rubinie
Pentru iubirea noastră să-nchinăm !

Apoi amîndouă glasuri se contopiră într-un duet :

De ce te-ntuneci ? Luna sus veghează,
Iar razele-i în inimă pătrund.
Alungă-n cîntec tot ce te-ntristează
Şi soarbe cupa nopţii pînă-n fund !

Se auziră rîsete şi zgomote de sărutări.

Adişirna urcă podul suspendat ce se afla lîngă Dealul Sfînt.

— Cine-i ? strigară străjerii.

— Sclavul Adişirna ! Am fost chemat la palatul lui Şişen-Itţa, să repar ţevile din camera de baie.

Adişirna-Guanci, sculptor şi giuvaergiu genial, aşa cum se nasc numai o dată în decursul unui mileniu, era nevoit să execute, la cererea preoţilor şi a regelui, lucrări foarte diferite, ca reparatul ţevilor de apă şi al broaştelor de la uşi. Adişirna era cunoscut pe Dealul Sfînt, aşa că trecu dincolo de linia interzisă fără să fie oprit.

Pe Dealul Sfînt nu mai domnea aceeaşi însufleţire ca în oraş. Palatele se aflau departe unul de altul, înconjurate de ziduri înalte.

Tînărul coti pe o alee lăturalnică, străjuită de chiparoşi. Copacii crescuseră unul lîngă altul, alcătuind un zid, din care pricină era aproape beznă. Mirosea a răşină de brad. Drept în faţa lui se auzi zgomot de sandale pe nisip. Adişirna se piti între chiparoşi.

Mergînd agale şi cîntînd încetişor, trecu o santinelă. Cînd paşii se pierdură în depărtare, tînărul o porni din nou la drum. La capătul aleii se

zăreau luminate ferestrele palatului. Adişirna se strecură prin desişul de chiparoşi şi căută să se apropie pe furiş de palat. Perdelele dintre coloane erau trase. În spatele lor se auzeau glasuri. Pe terasa din faţa palatului, lîngă una din coloane, ascuns după o tufă de oleandru, stătea sclavul Kuaţrom, servitor în casa preotului Şişen-Itţa, şi trăgea cu urechea.

Adişirna se apropie de el şi-l întrebă încet:

— Unde este Aksa-Guam?

Kuaţrom îi făcu semn să tacă, ducîndu-şi palma la gură, şi-i arătă perdeaua.

Adişirna ascultă şi el glasurile ce veneau dinăuntru. Vorbea preotul Şişen-Itţa cu soţia lui.

— Ruşine, ruşine! Blestemul să cadă asupra capului tău, căci ai născut şi ai hrănit la sînul tău un pui de năpîrcă! Aksa, fiul meu, e un trădător şi un vînzător de neam! El a pus la cale omorîrea regelui, el îşi petrece timpul în mijlocul sclavilor şi pregăteşte o răscoală. El mi-a pătat numele meu atît de faimos în istoria Atlantidei... Trebuie să plec îndată şi să-l vestesc pe rege!

— Dar poate că nu-i totul încă pierdut... Răscoala mai poate fi oprită, planurile lor pot fi împiedicate... Nu te grăbi, te rog, te rog!

Adişirna îl luă repede deoparte pe Kuaţrom.

— Un denunţ?

— Un denunţ.

— Ascultă, Kuaţrom, orice s-ar întîmpla, trebuie să-l opreşti pe Şişen-Itţa. Trebuie să-l opreşti! Născoceşte şi tu ceva... Eu n-am timp să mă gîndesc acum la asta... Regele nu trebuie să afle de complot, înţelegi? Sau, în cel mai rău caz, cu cît o să afle mai tîrziu, cu atît va fi mai bine. Unde-i Aksa-Guam?

— E la minele vechi, la adunarea secretă a sclavilor.

— Bine! Va să zică, nu uita ce ţi-am spus, Kuaţrom!

Adişirna porni grăbit pe aleea de chiparoşi.

X. ÎN MINELE VECHI

Adişirna se amestecă şi el în mulţimea sclavilor. Aksa-Guam tocmai îşi sfîrşea cuvîntarea. El vorbea de suferinţele grele ale sclavilor, despre viaţa lor, care semăna cu o ocnă veşnică, şi îi chema să se răzvrătească, să-şi arunce lanţurile, să-l omoare pe rege, să ia puterea în mîinile lor şi să fie liberi, aşa cum au fost odinioară.

Razele vii ale lunei se revărsau generoase peste furnicarul de oameni. Sclavii, pe jumătate goi, umpleau groapa uriaşă a minelor lăsate în părăsire. Stăteau aşezaţi pe mormane de pietriş, pe bolovani, pe trunchiuri de copaci, pe pietre.

Adişirna cercetă cu luare-aminte mulţimea şi dintr-o dată îşi dădu seama că oamenii nu sînt uniţi între ei. Unii îl ascultau atent pe Aksa-Guam, cu gura uşor întredeschisă, încuviinţînd din cap, în vreme ce alţii stăteau nemişcaţi şi-l priveau plini de neîncredere şi duşmănie.

— Moarte sau libertate! strigă Aksa-Guam şi coborî de pe stîncă.

În locul său se urcă un sclav, poreclit „Îndîrjitul". Avea pielea de culoare deschisă şi ochii lui cenuşii priveau batjocoritor. Un zîmbet răutăcios îi strîmba gura.

— Aksa-Guam, fiu de preot, ne-a vorbit despre suferinţele noastre. Îi mulţumim că ne-a luminat mintea, căci fără el noi habar n-am fi avut de ele.

În mulţime se auziră rîsete.

— Da' cum s-a născut în sufletul lui o dragoste atît de puternică faţă de sclavi? Oare nu o dată cu dragostea pentru una din fetele noastre? şi el se uită chiorîş la Ata, care stătea alături de Aksa-Guam. Oare ce-o să se întîmple — grăi „Îndîrjitul" către Aksa-Guam — dacă iubirea ta se va stinge într-o bună zi sau Ata te va părăsi? N-o să simţi atunci pentru sclavi o ură tot atît de aprigă ca şi dragostea? Voi, sclavi

— se adresă el din nou mulțimii — vreți să fiți liberi, și cu ce ați început? V-ați ales un nou rege, pe Aksa-Guam! Dar ce-o să se întîmple dacă el ne va mîna cu biciul, iar apoi va fugi pe Dealul său Sfînt? Sclavii numai ei singuri se pot elibera din sclavie! O răscoală nu este treaba îndrăgostiților în haine cusute cu fir de aur. Asta-i părerea mea — și coborî de pe stîncă.

Mulțimea fu cuprinsă de o adîncă tulburare. Și de-abia acum părea că dă dovadă de o singură voință. Dar această unitate de vederi nu era în favoarea lui Aksa-Guam. Asupra lui se ațintiseră mii de priviri dușmănoase. Lumea își vîntura pumnii deasupra capului.

— Nu-l credeți!

— E trimis de preoți! se auziră strigăte. Luați-l la goană!

Pe stîncă apăru „Chiorul", căruia un supraveghetor îi scosese ochiul și de atunci rămăsese cu această poreclă. „Chiorul" închise cu șiretenie singurul său ochi, clătină din cap, apoi își duse degetul arătător la vîrful nasului și zise:

— Uite-așa...

Adunarea fu interesată de acest început comic și tăcu.

— „Îndîrjitul" are dreptate, numai că el privește cu un singur ochi, și chiar cu ochiul cu care eu nu văd...

— Ha! Ha! Ha! răsunară rîsete în mulțime.

— Iar eu am să privesc acum cu alt ochi, cu ăl de văd... Spuneți-mi, rogu-vă, cu mîna pe inimă, dacă voi credeți în izbînda răscoalei, dacă voi credeți că o să fiți liberi și o să biruiți legiunile atlanților? Nu, de bună seamă că nu credeți, și totuși de răsculat o să ne răsculăm. De ce? Pentru că nu mai putem răbda, pentru că mai rău n-are cum să ne fie. Morții or să aibă pace, iar cei vii — aceeași ocnă. În timpul ăsta vine la noi Aksa-Guam și ne spune: „Eu sînt cu voi și am să v-ajut!" Ei, și dacă-i așa, e mai bine că-i cu noi decît împotriva noastră. Ce l-a adus în mijlocul

nostru, nu ne interesează. O fată de-a noastră? Așa e, dar toate haremurile sînt pline cu fetele noastre. Poți s-o alegi pe oricare. Și el totuși a venit la noi. Poate că într-adevăr a simțit durerea noastră? Și-atunci ce urmează? Fie că-i dați crezare sau nu, de alungat însă n-avem de ce să-l alungăm... Poate că ne va fi de folos la ceva. N-am dreptate?

Și, apăsîndu-și vîrful nasului cu degetul, coborî de pe stîncă.

Aksa-Guam își șterse fruntea de sudoare. Nu se așteptase ca lucrurile să ia o asemenea întorsătură. Se obișnuise să-i privească pe sclavi ca pe o turmă necuvîntătoare, hăituită și supusă. De ajuns să-i spui un cuvînt bun, să o mîngîi pe spinare, ca ea să te urmeze. El a coborît pînă la ei. S-a desfătat atîta vreme gîndindu-se la rolul său de binefăcător și mîntuitor, și, deodată, toți acești oameni adunați aici s-au transformat în judecătorii lui. Cuvinte tăioase, rostite liber, care-l priveau pe el și viața lui personală, un ton batjocoritor, răutăcios... Și simți cum, împotriva voinței lui, îl cuprinde ura și disprețul de veacuri al castei sale față de sclavi...

Sever și mîndru, se urcă pe stîncă.

— Am venit să v-ajut și voi mă judecați. N-am de gînd să vă fiu rege. „Îndîrjitul" să stea în fruntea răscoalei... Eu...

Deodată mulțimea începu să se agite și se dădu în lături. Prin mijlocul gloatei, îmbrîncind sclavii, își făcu loc grăbit Kuațrom, ducînd în mînă un sac.

— La o parte, la o parte! O veste importantă!

Kuațrom se apropie de stîncă, ridică sacul, îl scuturâ și din el căzu jos un ghem.

— Ce-i asta? întrebă nedumerit Aksa-Guam, dar deodată păli și, plin de groază, se dădu în lături.

Luminați de razele lunei, îl priveau sticloși ochii tatălui său, preotul Șișen-Itța.

Aksa-Guam se sprijini de stîncă, simțind că-și pierde cunoștința. Ata scoase un strigăt isteric.

— Şişen-Itţa a aflat de răscoală şi se ducea la rege ca să dea în vileag şi să-l vestească — spuse Kuatrom. Adişirna mi-a zis: „Orice s-ar întîmpla, trebuie să-l împedici pe Şişen-Itţa să ajungă la rege şi să-i destăinuie cele ce-au pus la cale sclavii.“ N-am putut să-l opresc altfel... Mai bine el decît tu. A fost un stăpîn rău... Şi pentru ca să nu se afle dintr-o dată cine e cel ucis, i-am tăiat capul şi l-am adus în sac... Iată-l... Am făcut precum mi s-a poruncit...

Mulţimea asculta într-o tăcere desăvîrşită aceste cuvinte.

Aksa-Guam se aşează pe o piatră şi-şi prinse capul în mîini. Ata se strînse speriată lîngă el, neputînd să-şi arate pe faţă durerea.

Cînd prima clipă de groază se risipi, sclavii începură să discute între ei situaţia creată. De bună seamă, regele va afla negreşit despre răscoala ce se pregătea. Tot atît de neînlăturat era şi pedeapsa grea pe care o vor primi pentru uneltirile lor. Trebuiau să acţioneze de îndată. După discuţii îndelungate şi aprinse, planul răscoalei fu pus la punct. Se hotărîră să meargă să ia cu asalt Dealul Sfînt. Deodată însă, Adişirna-Guanci se urcă pe stîncă.

— Planul ăsta nu-i bun de nimic — zise el, cu glas hotărît.

— Frate! exclamă Ata.

Aksa-Guam ridică fruntea şi-l privi cu nedumerire pe Adişirna.

— Dealul Sfînt este foarte bine întărit dinspre partea canalelor. Podurile pot fi ridicate şi-atunci va trebui să umpleţi cu trupurile voastre canalele, ca să puteţi trece peste ele. Dar după aceea au să vă întîmpine suliţele de bronz ale soldaţilor. Vom porni la asalt numai cu o parte din armata noastră, ca să le înşelăm atenţia, forţele principale însă vor porni pe un drum ocolit şi vor ataca Dealul Sfînt dinspre munţi. Este drumul cel mai scurt, care duce totodată şi spre palatul regal. Dar, îna-

inte de toate, trebuie să punem mîna pe arme. Mă gîndesc cum să facem...

— Aşadar, mîine în zori... Nu apucă Adişirna să sfîrşească vorba, că o puternică zguduitură subterană cutremură stîncile şi porni de-a rostogolul prin vale, ca un talaz. Se auzeau pietrele căzînd.

— ...Dacă forţele subpămîntene n-au să ne-o ia înainte şi să năruie ele Dealul Sfînt — adăugă tînărul.

Dar cuvintele lui se pierdură în vuietul mulţimii cuprinse de tulburare. Puhoiul de oameni se puse în mişcare. Sclavii plecau, discutînd cele petrecute.

Aksa-Guam, Ata, Adişirna şi Guamf mergeau pe drum.

— Iartă-mă, Aksa, fără voia mea m-am făcut vinovat de moartea tatălui tău! Am crezut că Kuaţrom este mai deştept.

Aksa-Guam se mulţumi să dea posomorît din cap. Ieşiră pe un drum pustiu, lateral. Ata îl apucă de mînă pe Aksa-Guam şi-l strînse cu putere, dorind să-l mîngîie în durerea lui. Acesta îi răspunse şi el tot printr-o strîngere de mînă.

— Şi tu te-ai alăturat... răscoalei? întrebă Aksa. Ar fi vrut să zică „nouă", dar după cele spuse de sclavi, nu mai putea rosti lucrul acesta.

— Eu nu cred în izbînda răscoalei — răspunse Adişirna. Scopul urmărit de mine este cu totul personal şi îţi voi vorbi deschis despre el. Scoase din sînsulul de pînză conţinînd scrisoarea frumoasei Sel şi i-l întinse lui Aksa-Guam.

Acesta citi:

„Tata mă măritâ cu regele Aşşur. Curînd va trebui să plec. El a aflat de la un sclav că m-am întîlnit cu tine în Grădinile de Aur şi s-a supărat foarte tare. M-a închis în Cuibul Vulturilor. Sel."

Aksa-Guam cunoştea Cuibul Vulturilor. Era un fel de închisoare pentru persoanele din casa regală. Un coridor subteran mergea de la palat pînă la munte. În inima muntelui se afla o scară în spirală ce ducea într-o încăpere săpată la o înălţime

ameţitoare, alcătuind un fel de balconaş deasupra muntelui drept ca un perete. Să fugi de aici era cu neputinţă.

— Ca s-ajung la Sel, n-am decît un singur drum: prin palat ! spuse Adişirna.

Amîndoi tăcură, gîndindu-se fiecare la ale sale.

— Renunţă ! grăi Guamf către Aksa-Guam.

Ata se mulţumi să strîngă mîna preotului şi să-l privească drept în ochi. El oftă şi strînse dureros de tare mîna fetei, zicîndu-i cu glas surd :

— Acum e prea tîrziu !

XI. AŢRO-SANU ŞI KRIŢNA

Palatul lui Aţro-Sanu, păstrătorul Supremelor Taine, se înalţa singuratic ceva mai departe de templul lui Poseidonis, fiind înconjurat de un zid înalt. Clădirea avea un singur etaj, iar parterul se afla îngropat chiar în pămînt. Sus erau saloanele de primire, împodobite cu o măreţie ca de basm. Statuile de aur ale zeilor, mobilierul, trepieduri bătute toate în nestemate îţi luau ochii.

Aţro-Sanu se arăta rareori pe-aici. Numai dis-de-dimineaţă, după ce-şi petrecea noaptea în faţa tăbliţelor de bronz, venea cîteodată ca să mai respire o gură de aer proaspăt. Se aşeza lîngă balustrada unei terase, închidea ochii şi moţăia sau cădea pe gînduri. Sclavul îi aducea gustarea lui simplă de dimineaţă : o pîinişoară mică din aluat nedospit, ca doi bulgări turtiţi, şi o cană cu apă de izvor.

Îndată ce căldura se înteţea, Aţro-Sanu cobora în încăperile sale subterane, unde stăruia întotdeauna aceeaşi temperatură egală şi răcoroasă. Un bun sistem de ventilaţie împrospăta aerul. Lumina zilei pătrundea răsfrîntă de oglinzi şlefuite.

Oglinzile acestea se mișcau după soare. Dar Aţro-Sanu n-avea nevoie de lumina zilei, căci el lucra doar noaptea.

Camerele de jos arătau cu totul altfel decît cele de la etaj. Pereţii albi de marmură nu aveau nici un fel de podoabe, iar mobilierul era aproape sărăcăcios, cioplit numai din lemn şi reprezentînd strictul necesar : un pat simplu de lemn, acoperit cu două piei de leopard, iar de-a lungul zidurilor, într-un şir nesfîrşit de încăperi, rafturi cu rînduri întregi de tăbliţe de bronz. Fiecare raft avea o inscripţie făcută pe o plăcuţă de bronz, precum şi un număr ; plăcuţele, la rîndul lor, erau de asemenea clasificate şi numerotate. Numai fişierul acestei biblioteci ocupa o cameră întreagă.

Era noapte. Aţro-Sanu şedea într-un jilţ de lemn, în faţa unei mese lungi. Lumina unui opaiţ aurea tăbliţele de bronz, aşezate morman pe masă. Cu palma streaşină la ochi, spre a se feri de lumină, Aţro-Sanu citea cu luare-aminte. Alături de el şedea tînărul preot Kriţna, discipolul său. Pretutindeni stăruia o linişte ciudată. De sus nu pătrundea nici un zgomot. Bătrînul se lăsă pe speteaza jilţului şi, cu ochii aproape închişi, rosti liniştit :

— Sărmană Atlantidă !

Kriţna nu îndrăzni să tulbure tăcerea.

— Sînt bătrîn... Număr 149 de ani şi mi se apropie sfîrşitul — începu Aţro-Sanu, după o pauză îndelungată. Te-am ales pe tine, Kriţna, ca să-ţi deslușesc Supremele Taine ale Atlantidei. Eşti tînăr, mai tînăr decît alţii, dar ai fost dăruit cu un spirit puternic şi cu o minte neînfricată. Oare te simţi pregătit să afli adevărul ? Eşti gata ca în numele acestui adevăr să te desparţi de tot ce ai mai scump pe lume ?

— Da, sînt gata — rosti cu hotărîre Kriţna.

— Atunci ia aminte : taina supremă stă în aceea că... ea nu există !

Kriţna îl privi plin de nedumerire pe preot.

— Pentru norod, ba chiar pentru regi şi preoţii mai mici în rang, avem la îndemînă foarte multe taine. Noi ne pricepem să tămăduim bolnavii, cunoaştem drumul aştrilor cereşti. Ştim chiar cînd va fi eclipsă de soare sau de lună. Ştim să chemăm spiritele morţilor. Mai doreşti ceva? Da, noi stăpînim cunoştinţe vaste, dar ele nu cuprind într-însele nimic tainic... Mii de ani am urmărit mersul bolilor omeneşti şi ne-am însemnat aceste observaţii. De mii de ori am încercat, întîi pe sclavi bolnavi, puzderie de ierburi, infuzii şi tot soiul de amestecuri. Mii de bolnavi au murit din pricina leacurilor noastre, dar datorită unora din ele unii s-au însănătoşit. Noi ne-am scris cu grijă toate acestea, am comparat însemnările şi am tras concluziile, şi astfel, cînd dibuind şi orbecăind, cînd pe calea experienţei, ne-am făurit medicina. De ce oare o infuzie din coaja amară a unui copac, pe care-l cunoaştem numai noi, tămăduieşte frigurile? Nici noi singuri nu ştim de ce. Îi cunoaştem doar puterea de vindecare... Mii de ani am urmărit stelele cerului şi ne-am însemnat observaţiile. Comparînd aceste observaţii, am băgat de seamă că multe fenomene cereşti se repetă periodic şi am învăţat să le prezicem din timp... Nu avem alte taine în afară de miile de observaţii adunate de noi. Dar ele sînt taine, pentru că noi ascundem experienţa noastră faţă de cei neştiutori şi numai în asta stă puterea noastră.

— Dar invocarea spiritelor?

— Folosim multe mijloace ca să ne putem păstra înrîurirea şi puterea. Cunoscînd din timp cînd va avea loc o eclipsă de soare, noi spunem că mînia zeilor va întuneca lumina soarelui şi doar datorită rugăciunilor noastre o vom reda oamenilor. Şi mulţumită acestui lucru, îl facem chiar şi pe rege să asculte de voinţa noastră.

— Dar regele nu ştie?

— Regele crede în astă taină și este tot atît de superstițios ca și cel din urmă sclav. Educația regilor se află în mîinile noastre... M-ai întrebat despre invocarea spiritelor... Reflectarea unor figuri de ceară cu ajutorul oglinzilor, pe un fond de aburi, precum și niște tuburi acustice... Iată ce sînt vedeniile... Într-o zi am să-ți explic cum se fac.

Kriţna era uluit. După o clipă de șovăială, spuse :

— Dar asta-i o minciună !

— Și în ce constă adevărul ? Oare sentimentele înseși nu ne mint ? Și-apoi poporului îi plac minunile și tainele, iar noi i le oferim. Minciună ? Da ! Dar asta ne-a dat putința să ne consacrăm cu totul științelor și să facem multe descoperiri folositoare pentru popor.

— Atunci de ce n-ați împărtășit aceste cunoștințe și mulțimii ? Și cu ce se-aleg sclavii de pe urma acestor descoperiri atît de folositoare ?

Aţro-Sanu se posomorî :

— Sclavii ? Păi cine o să mai lucreze în mine dacă sclavii se vor ocupa de știință ?

Dar pe Kriţna răspunsul acesta nu-l mulțumi. Un adevărat vîrtej de idei și îndoieli prinse să i se învălmășească prin minte. Căutînd să se stăpînească, el întrebă :

— Ei, dar zeii ?

— Zeii nu există.

Kriţna simți că i se învîrtește capul. Privindu-l cu coada ochiului, Aţro-Sanu căută să mai îndulcească lovitura :

— Dacă vrei, ei există, numai că nu-s așa cum și-i închipuie regele și sclavii. Soarele este „divin“ datorită puterii sale de a da viață, căldură și lumină. Nici un sclav nu-și îndeplinește îndatoririle cu mai multă conștiinciozitate ca soarele, atunci cînd răsare, se mișcă pe cer și apune. Dar poate oare el să-și micșoreze lumina sau să-și grăbească mersul ?

Soarele nu este un zeu, ci sclavul timpului şi al spaţiului.

Kriţna tăcea cu capul plecat în piept. Chipul îi era palid, iar sprîncenele dese, încruntate. Suprema încordare a gîndirii şi lupta ce se dădea în sufletul său i se citeau pe faţă. Aţro-Sanu îl urmărea fără ca tînărul să bage de seamă, aşa cum un medic urmăreşte bolnavul, după ce i-a făcut o operaţie primejdioasă.

— Kriţna, ştiu că ţi-e greu... Îndoielile te sfîşie şi te vor mai sfîşia încă... Dar ai să birui pînă la urmă... Iar cînd furtuna se va potoli în sufletul tău...

Intră un sclav.

Era un lucru neobişnuit. În timpul cînd Aţro-Sanu lucra, nimeni n-avea voie să păşească pragul camerei lui. Preotul îşi încruntă sprîncenele şi bătu nemulţumit cu degetele-i uscate în masă :

— E ceva grabnic ?

Sclavul îşi îndoi un genunchi :

— De trei ori preaslăvite ! Vestitorul Soarelui şi Elizair te roagă să-i primeşti, căci ce au ei să-ţi spună nu suferă zăbavă !

— Dă-le drumul !

Elizair şi Vestitorul Soarelui intrară cu capetele plecate. Aţro-Sanu îi binecuvîntă ridicînd mîna.

— Vorbiţi...

— De trei ori preaslăvite ! începu Elizair. N-am îndrăznit pînă azi să vin să-ţi tulbur pacea... De mult mă neliniştesc nişte fenomene ciudate care se petrec în cer. Corpurile cereşti parcă şi-au schimbat locul. Drumul lor nu mai trece prin punctele fixate de piramidele şi instrumentele noastre. Şi mă gîndesc : oare nu cumva aceste fenomene vestesc mari nenorociri ? Şi iată că a venit şi Vestitorul Soarelui şi spusele lui îndreptăţesc temerile mele.

— Vorbeşte ! grăi Aţro-Sanu către Vestitorul Soarelui.

— De trei ori preaslăvite, am pornit în obişnuita mea călătorie prin ţinuturile noastre, ca să strîng dările şi să inspectez focurile, şi pretutindeni ochii

mei au văzut priveliști îngrozitoare. La răsărit și la apus de Atlantida, toate insulele sînt cuprinse de focul vulcanilor. Multe orașe au și pierit din pricina izbucnirilor vulcanice și a cutremurelor. Pămîntul se clatină, casele se prăbușesc și oamenii umblă de colo-colo, ca o turmă de oi speriate.

— Sărmană Atlantidă! spuse din nou Aţro-Sanu. Ai dreptate, Elizair, observaţiile tale sînt legate de începutul unor evenimente triste, despre care vorbește Vestitorul Soarelui. Și totuși ai greșit, Elizair, căci planetele nu s-au mișcat din locul lor și stelele sînt la fel de neclintite ca și înainte.

— Dar cum rămîne cu observaţiile mele? Cercetează tu singur! Ăsta-i adevărul. Am văzut cu ochii mei.

— Și tu te încrezi ochilor tăi? Apoi, întorcîndu-se spre Kriţna, grăi: Iată o minunată pildă a „adevărului" tău. Ce zici, Elizair, dacă după ce-o să bei o cupă de vin tare, ţi se va părea că totul în jur se învîrteşte?

Elizair roși de ciudă.

— Dar eu am fost treaz!

— Nu-i vorba de asta. Ţi-nchipui oare că s-au mișcat din loc coloanele sau crezi că vei găsi în mintea ta explicaţia acestor fenomene? Și totuși, așa este. Căci nu stelele și-au schimbat locul, ci piramidele, din care pricină vîrful lor și instrumentele tale nu se mai potrivesc cu drumul obișnuit al stelelor.

Elizair era tare îngrijorat:

— Dar piramidele stau nemișcate pe pămînt!

— Dar pămîntul el însuși?

Elizair începu să înţeleagă.

— N-ar fi mai simplu să socotim că pămîntul este cel ce s-a mișcat din loc, și nicidecum întreaga boltă cerească? Căci, de fapt, așa și este. Forţele focului subteran au schimbat poziţia pămîntului și astfel s-au mișcat din loc și toate punctele tale de observaţie. Chiar acum am cercetat fenomenele ce s-au petrecut înaintea îngrozitoarelor cutremure

care au zgîlțîit Atlantida cu mii de ani în urmă... Atunci s-a întîmplat acelaşi lucru. Şi tot ca şi acum, întîi au început să erupă vulcanii de pe insulele învecinate cu Atlantida. Sînt mai mici decît Atlantida şi forțele focului subteran au mai multă putere asupra lor, putînd erupe mai lesne la suprafață! Dar, vai! Cercetările mele mă fac să cred că ne aflăm în pragul unei catastrofe nemaivăzute... Atlantida este condamnată... Cele spuse de Vestitorul Soarelui ne arată, fără urmă de îndoială, că sîntem mai aproape de catastrofă decît am bănuit eu.

Elizair şi Vestitorul Soarelui rămaseră muți de uimire. Numai Kriţna nu-şi trăda emoțiile, deoarece „forțele subterane" clocoteau în sufletul lui.

— Convocați pentru mîine Consiliul Suprem... Dacă sîntem neputincioşi să preîntîmpinăm această năpastă, să ne îngrijim cel puțin de salvare. Kriţna, vesteşte la palat convocarea Consiliului Suprem.

Kriţna urcă treptele şi ieşi pe terasa de marmură a palatului.

La picioarele lui se întindea Atlantida, scăldată în razele lunei şi-n mireasma florilor. Ca întotdeauna, dinspre oraş se auzeau, înăbuşite de distanță, cîntece şi acorduri de instrumente muzicale. În depărtare se deslușea răsuflarea uniformă a oceanului. Dar Kriţna nu vedea nimic. El îşi prinse strîns capul între mîini şi rămase aşa, cu fața schimonosită, în bătaia luminii strălucitoare a lunei. „Totul este minciună şi iar minciună... Nu există zei... Nu există taine... Există numai chipul lacom şi interesat al preoților care, din cunoştințele lor, fac o taină pentru ca să poată asupri poporul, iar ei să se scalde în belşug!" Privirea lui căzu asupra statuii de aur a zeului soarelui, ce scînteia în razele lunei. Deodată, cuprins de aprigă ură, Kriţna zvîrli statuia de pe piedestal, care, cu zgomot asurzitor, se rostogoli pe lespezile de marmură.

XII. RĂSCOALA SCLAVILOR

Preoţii şi curtea aflaseră de mult despre răscoala pusă la cale de sclavi, deşi sorocul nu-l ştiau încă. Dealul Sfînt aştepta în linişte evenimentele. Pînă acum, aceste răscoale nu constituiseră o mare primejdie „pentru stat", adică pentru castele conducătoare : casa regală, preoţii, comandanţii de oşti. Aceste răscoale semănau mai degrabă cu nişte răzvrătiri neorganizate.

Totuşi, de astă dată evenimentele se desfăşurară altfel. Cu mult înainte de răsăritul zorilor, pe cînd era încă beznă, sclavii părăsiră tiptil-tiptil minele. De asemenea, fără cel mai mic zgomot, ei îi loviră prin surprindere în cap, cu tîrnăcoapele grele de bronz, pe supraveghetori şi paznici. Şi aceştia căzură ca nişte snopi, fără să scoată un geamăt.

Nu trecu un ceas, şi Oraşul Negru se afla în mîinile răsculaţilor. Bezna şi liniştea tăinuiau faptele. Pe drumurile şi cărările ce duceau spre Dealul Sfînt fuseseră postate detaşamente de strajă pentru a-i împiedica să fugă pe supraveghetorii şi paznicii care întîmplător ar fi scăpat şi care ar fi putut să dea de veste celor de pe Dealul Sfînt de cele ce se petreceau. Era, de fapt, o simplă măsură de prevedere, deoarece în Oraşul Negru nu rămăsese un singur paznic sau supraveghetor cu ţeasta întreagă.

Sclavii se îndreptară spre minele vechi. Aici se afla comandamentul răsculaţilor.

— Chiar de nu vom învinge, îi vom face pe cei de pe Dealul Sfînt să simtă puterea crescîndă a sclavilor — spuse „Răul", adresîndu-se mulţimii. Cu orice preţ, trebuie să punem mîna pe săbii şi suliţe de bronz. Arsenalele sînt păzite de detaşamente mari de ostaşi, bine înarmaţi, pe care nu-i vom putea birui cu sapele şi tîrnăcoapele noastre. Aşadar, pentru a pune mîna pe armele aflate în arsenal, e nevoie să fim noi înşine bine înarmaţi. Vom găsi arme

cu duiumul, gata făurite, acolo, la fabrică, cum s-ar zice chiar în mîinile noastre, căci fabrica este păzită de un detaşament mai mic decît cel de la arsenal. Cu ăştia o să ne răfuim, de bună seamă, mai iute. Îndată ce-o să-i atacăm, ei au să aprindă focurile pentru a da alarma şi a chema în ajutor legiunile de gardă. Trebuie să punem mîna pe fabrică la fel de repede şi fără zgomot cum am făcut şi cu Oraşul Negru. Dar cum oare ?

— După cîte ştiu eu — spuse Aksa-Guam — în zori, soldaţii care fac de pază la fabrică se schimbă şi detaşamentul porneşte pe drumul Dragonului. Lîngă cele două izvoare, drumul trece printr-un loc pustiu, o vale... Atacăm detaşamentul, omorîm soldaţii pînă la unul, ne punem armurile lor, sosim la fabrică şi-o ocupăm cît ai clipi. Fabrica o să fie a noastră, împreună cu toate armele găsite acolo.

— Dar parola ? întrebă Adişirna.

— Am aflat-o : „Şarpele şi Soarele".

Planul a fost acceptat. Şi pe drumul Dragonului, lîngă cele două izvoare, a avut loc prima luptă. Sclavii au lăsat detaşamentul să treacă, apoi, la întoarcere, i-au tăiat calea, atacîndu-l din trei părţi : din faţă, din spate şi din flancul stîng ; în dreapta se căsca o prăpastie adîncă.

Deşi atacul s-a produs prin surprindere, ostaşii atlanţilor, călîţi în luptă, se apărară cu dîrzenie. Scuturile îi ocroteau împotriva bolovanilor, iar sulîţele lor, fiind mai lungi decît sapele şi tîrnăcoapele sclavilor, le îngăduiau să-i lovească pe atacanţi fără ca ei înşişi să aibă prea mult de suferit. Detaşamentul ar fi putut fi lesne aruncat în prăpastie, dar trebuiau cruţate armele soldaţilor. Cît priveşte numărul, sclavii aveau superioritatea. Sulîţele rămîneau înfipte în trupurile răsculaţilor şi, înainte ca ostaşii să le poată smulge din leşul celor ucişi, zeci de mîini ale sclavilor se repezeau să înhaţe arma şi o trăgeau cu putere, în ciuda loviturilor ce plouau cu nemiluita de pretutindeni. Încetul cu încetul, aproape toate sulîţele trecură în mîinile sclavilor. Mişcările soldaţilor erau stînjenite de drumul prea îngust ;

pierzîndu-şi sulițele, ei începură să se bată cu săbiile. Dar sulițele mînuite de sclavi îşi dovediră superioritatea ; săbiile erau mai scurte decît sulițele. Ostaşii căzeau seceraţi unul după altul, umplînd cu trupurile lor tot drumul, ceea ce îngreuna şi mai mult mişcările celor rămaşi.

Detaşamentul era condamnat...

Nu se scurse un ceas şi el se prefăcu într-un morman de cadavre. Nici un om nu mai rămăsese în viaţă. Sclavii luară repede armurile soldaţilor, le spălară de sînge la izvor şi se îmbrăcară cu ele. Aksa-Guam îşi puse armura comandantului şi astfel porniră la drum. Nu lăsară decît un detaşament de pază.

La fabrică, „schimbarea gărzii" s-a desfăşurat cu bine. Comandanţii detaşamentelor şi-au spus parola şi straja de noapte, zăngănindu-şi armele de bronz, porni pe drumul pe unde se întorcea de obicei. Pînă la sosirea lor, toate leşurile fuseseră aruncate în prăpastie, drumul curăţat şi urmele încăierării şterse cu desăvîrşire.

Nimicind micul detaşament de pază din interior, lucru care de altfel nu constituise o greutate, marele atelier unde se făureau arme de bronz căzu în mîinile răsculaţilor. Aici găsiră şapte mii de săbii şi sulițe gata să iasă pe poartă şi cinci mii neşlefuite încă, dar bune spre a fi folosite în luptă. Sclavii erau în culmea bucuriei. Niciodată o răscoală nu începuse atît de bine.

Încrederea că vor birui Dealul Sfînt se întărea în sufletul lor.

Se apropiau zorile şi trebuiau să se grăbească pentru a isprăvi şi cu arsenalul, iar pînă la răsăritul soarelui să aibă vreme să-şi treacă forţele principale în munţi.

Înarmaţi, sclavii reprezentau acum o puternică forţă militară, care se îndrepta spre arsenal. Echipamentul lor îi înşelă pe cei din garnizoana arsenalului.

— Cine sînteţi ? întrebă o patrulă.

— Din porunca lui Ketţal-Kootla, şeful suprem al armatelor din Atlantida, vin legiunile „de pază" pentru întărirea garnizoanei — răspunse Aksa-Guam.

Jumătate din sclavi reuşiseră să treacă podul cînd înşelăciunea fu dată în vileag, şi asta tot din pricina răsculaţilor, căci o parte dintre ei, prea zeloşi, care nu căpătaseră arme, urmau detaşamentul înarmaţi numai cu tîrnăcoape. Au fost observaţi şi se dădu alarma. Dar era prea tîrziu. Săbiile se încrucişară sfîşiind liniştea nopţii cu zăngănitul bronzului. Soldaţii atlanţilor se băteau cu obişnuita lor dîrzenie. Sclavii îi alungau, iar ei se retrăgeau în interiorul uriaşului arsenal, luptînd pentru fiecare palmă de pămînt. Uşile mari ale magaziilor se spărgeau trosnind, şi mulţimi de sclavi, pe jumătate goi, se năpusteau înăuntru, ieşind de-acolo cu tot armamentul de luptă. Victoria era de partea răsculaţilor.

Mai avură loc încă cîteva ciocniri răzleţe, chiar în interiorul magaziilor şi prin ungherele curţilor largi şi pavate, în vreme ce masele de sclavi înarmaţi porniseră în marş fulgerător pe un drum larg de munte, care ocolea Dealul Sfînt. Scurtele încăierări cu detaşamentele care făceau de pază pe drumuri n-au putut ţine în loc această revărsare tumultoasă.

Într-o singură noapte, sclavii, lipsiţi de arme şi putere, se transformaseră într-o oaste ameninţătoare, înarmată cu şaisprezece mii de săbii şi suliţe.

În ciuda tuturor măsurilor de prevedere, ei nu izbutiră să ascundă celor de pe Dealul Sfînt ocuparea arsenalului. Arsenalul se găsea chiar la poalele Dealului Sfînt şi zgomotul luptelor ajunsese acolo sus, străbătînd liniştea nopţii. Dar tot datorită acestei bătălii angajate aici, la arsenal, răsculaţii au putut să-şi deplaseze forţele principale departe, în munţi, mai înainte ca cineva să prindă de veste. Conducătorii acestei numeroase oştiri erau „Chiorul" şi Adişirna. „Îndîrjitul" şi Aksa-Guam aveau greaua sarcină ca, în fruntea unor forţe mai mici, să ia cu asalt Dealul Sfînt, dinspre sectorul cel mai bine apă-

rat, şi să primească asupra lor lovitura principală a celor mai bune legiuni de cavalerie ale atlanţilor — „Neptun“ şi „Neînvinşii“.

Sub soarele dimineţii, Dealul Sfînt strălucea cu bronzul templelor şi palatelor sale, cînd Aksa-Guam şi „Îndîrjitul“, în fruntea detaşamentelor lor, se apropiară de canalul circular, aflat jos, la poale. Podurile fuseseră ridicate. Tot malul pe partea Dealului Sfînt ardea ca un perete de aramă — erau armele soldaţilor aşezaţi în ordine de bătaie.

Văzînd pădurea deasă de suliţe a duşmanului, sclavii îşi pierdură cumpătul... Canalul le tăia drumul. Cele două tabere vrăjmaşe nu stătură multă vreme cu mîinile-n sîn.

În albia canalului, lîngă mal, se aflau nenumărate nave mici. „Îndîrjitul“ arătă cu mîna spre ele şi deodată toţi se puseră în mişcare: sclavii trăgeau barcazele şi felucele într-un singur loc, şi sub ploaia de suliţe aruncate de pe celălalt mal, înjghebară la iuţeală poduri plutitoare. Malul se ridica deasupra apei, la o înălţime de un stat şi jumătate de om, dar lucrul acesta nu fu o piedică. Răsculaţii porniră pe pod şi, urcîndu-se unul peste celălalt, începură să se caţăre pe mal. Suliţele ce se abăteau de sus îi făceau să se prăvălească în apă şi curînd, pe nave şi lîngă mal, trupurile lor alcătuiră o movilă pe care se tîrau, ca nişte furnici, mereu alţi şi alţi sclavi. Tot canalul se înroşise de sîngele răsculaţilor, iar cadavrele lor acopereau faţa apei, plutind în jos pe cursul ei. Dar principalul fusese făcut: mai înainte ca soarele să ajungă în înaltul cerului, sclavii se aflau pe celălalt mal. Mulţi dintre ei păşeau pentru prima oară pe Dealul Sfînt. Soldaţii se retraseseră pe un platou larg din faţa canalului ca să se poată mişca mai în voie, şi aici începu o luptă pe viaţă şi pe moarte, o luptă îndelungată.

Atlanţii aveau marele avantaj că se aflau pe deal, în vreme ce sclavii erau jos, pe un cîmp îngust, în spatele lor fiind canalul. Întăriri puteau primi doar pe măsură ce cucereau terenul din faţa lor. Mormanele de cadavre le stînjeneau mişcarea. Scla-

vii începură să dea semne de oboseală. Atunci atlanţii atacară cu mai multă înverşunare. Sosi clipa cînd răsculaţii, înghesuiţi în canal, puteau fi azvîrliţi în apă. „Îndîrjitul" şi Aksa-Guam luptau în prima linie. Privind în jur, „Răul" văzu că ai lor se retrag.

„Sfîrşitul!" îi fulgeră prin gînd.

Dar în clipa aceea, în rîndurile soldaţilor se petrecu o învălmăşeală. Cei din spate se retrăgeau în grabă.

După cum s-a aflat mai tîrziu, în munţi situaţia atlanţilor era desperată. Adişirna şi „Chiorul" se prăvăliseră asupra lor ca o avalanşă, ajungînd pînă la palatul regal. Într-acolo au fost chemate întăririle. Detaşamentele lui Aksa-Guam şi ale „Îndîrjitului" răsuflară mai în voie. Curînd, sclavii trecură la ofensivă şi începură să-i alunge pe duşmani spre vîrful Dealului Sfînt.

Chiar atunci, pe Dealul Sfînt aveau loc evenimente care au hotărît soarta răscoalei.

În noaptea cînd sclavii s-au răsculat, regele Guan-Atagueragan dădea un ospăţ regilor supuşi lui, care urmau să plece, după ce asistaseră la sărbătoarea soarelui.

În scopul de a-i uimi pentru ultima oară cu bogăţia şi măreţia curţii sale, ospăţul avu loc în sala de smarald, aflată în partea subterană a palatului. Toţi pereţii acestei uriaşe săli erau acoperiţi, de sus pînă jos, cu pietre preţioase. Nestematele, aşezate după coloritul lor, închipuiau tot felul de flori şi peisaje fantastice.

Pe cerul de bronz strălucea un soare de topaz, iar copaci de crizopraz îşi oglindeau frunzişul în ape de smarald. Berili galbeni şi trandafirii, rubine împletite în coroniţe se înălţau din iarba de crizolit.

Tronul se afla lîngă un perete bătut tot în smaralde, ale căror bogate nuanţe alcătuiau desene complicate. Era un adevărat zid de smarald, despărţit de peretele principal printr-un coridor în care ardeau făclii. Văpaia torţelor răzbătea prin smaralde, producînd extraordinare efecte de lumină.

Regele știa de răscoală. Ospățul fusese înadins prelungit pentru ca, o dată cu sfîrșirea lui, ordinea pe Dealul Sfînt să fie restabilită și regii oaspeți să nu afle de răscoală. Lucrul acesta era cu atît mai lesne de înfăptuit, cu cît în sala de smarald nu putea pătrunde nici un zgomot de la suprafață.

Dar răsculații se năpustiră și în această încăpere închisă.

Înainte ca soldații, trimiși ca întăriri, să vină în ajutorul celor care luptau în munți, Adișirna și „Chiorul" puseseră mîna pe palat. Zăngănitul săbiilor răsună în încăperea vecină și, deodată, sclavii înarmați năvăliră în sala de smarald. Gărzile de onoare ale regelui și însuși oaspeții fură nevoiți să pună mîna pe săbii.

Numai Guan-Atagueragan ședea pe tronul lui, cu aerul măreț al unei statui, și urmărea bătălia. Dar sufletul îi era cuprins de tulburare. Garda palatului și regii se luptau cu bărbăția desperării, însă rîndurile lor se răreau pe fiece clipă... Moartea își ațintise privirea în ochii regelui Atlantidei.

În clipa cînd cădeau ultimii apărători ai palatului, Guan-Atagueragan își aminti deodată de o cale de salvare. Vroia să întîmpine moartea mîndru, așa cum se cădea regelui Atlantidei, dar gîndul că ar putea scăpa cu viață îl făcu să-și lepede masca măreției. Coborî în grabă treptele tronului, își scoase sabia grea de bronz, strînse cu putere mînerul ei bătut în diamante și, izbind o singură dată, brăzdă peretele de smarald. Apoi din cîteva lovituri izbuti să facă o spărtură în zid. Smaralde mari cît bobul de mazăre se rostogoliră pe podeaua de mozaic. Regele își făcu vînt prin spărtură. Pe urmele lui însă porniră și cîțiva sclavi. Deodată, unul din ei zări nestematele mari și se aplecă să le culeagă, adunîndu-le cu pumnii și vîrîndu-le apoi în gură și în armura de bronz. Alți sclavi, venind în fugă, se împiedicară de el și căzură jos, astfel că un morman de trupuri acoperi trecerea.

Regele fugise...

Cuprins de o mînie turbată, „Chiorul" se apropie de peretele spart, lîngă care se înălța o claie de trupuri omenești, și începu să-i bată pe sclavi. Cu sabia ridicată deasupra capului și fluturînd-o în văzduh, Adișirna îi chema la ordine. Dar totul era în zadar. Văzînd că dușmanii pieriseră din fața lor, răsculații se răspîndiră pîlcuri-pîlcuri prin sălile palatului și începură jaful. În cămări găsiră amfore uriașe pline cu vin. Își turnau băutura în scuturile lor rotunjite și, istoviți de arșiță și de luptă, sorbeau cu lăcomie și cădeau pe loc, beți-morți.

XIII. SFÎRȘITUL RĂSCOALEI SCLAVILOR

De îndată ce preoții aflară de izbucnirea răscoalei, ei se întruniră în consiliu, într-una din piramide. Aici erau în deplină siguranță. Trecerile subterane care legau palatele cu piramidele fuseseră tainic zidite. Slujitorii preoților aduceau mereu știri cu privire la desfășurarea luptei.

În ciuda poruncii trimise de prelați comandanților de a înăbuși răscoala, se primeau totuși vești neliniștitoare. Sfîrșitul bătăliei care se prelungea era îndoielnic. Jur împrejurul Atlantidei se aflau masate garnizoane uriașe. Cu ajutorul lor, răscoala putea fi foarte ușor înăbușită, căci fiecare ceas aducea preoților pagube nespus de mari: sclavii le distrugeau palatele și apoi majoritatea lor constituiau „averea mobilă" a preoților. Această marfă vie era destul de bine cotată la Bursa Mării.

Numai spre apusul soarelui, succesul soldaților se arătă în sfîrșit limpede. Armata „Chiorului" și a lui Adișirna fusese împinsă în munți și îm-

prăştiată prin păduri. „Chiorul" fusese omorît în palat, iar trupul lui îl ciopîrţiră soldaţii lui „Neptun". Adişirna-Guanci dispăruse fără veste.

Venind de hac forţelor principale ale sclavilor, atlanţii porniră să se răfuiască cu resturile armatei lui Aksa-Guam şi „Îndîrjitului". Sclavii erau împinşi spre canal, unde cădeau şi se înecau pe loc.

Un grup nu prea mare de răsculaţi, în frunte cu „Îndîrjitul", se luptau ca nişte lei furioşi, apărînd podul şi acoperind retragerea.

În cele din urmă, „Îndîrjitul" căzu cu beregata străpunsă. Dealul Sfînt fusese curăţat de rebeli. Nu rămăseseră decît grupuri răzleţe de sclavi, pe care ostaşii îi goneau ca pe nişte ogari, îi alungau prin curţi şi fundături şi îi omorau fără cruţare. Rănit la mînă şi la cap, Aksa-Guam se pierdu de detaşamentul „Îndîrjitului". Apărîndu-se de soldaţii care îl urmăreau, el se ascunse în scobitura zidului de bronz ce împrejmuia palatul marelui preot Aţro-Sanu, lipindu-se cu spatele de portiţa strîmtă de bronz. Din pricina oboselii şi a pierderii de sînge, Aksa-Guam simţea că i se învîrteşte capul şi ochii i se împăienjeniră. Ca în somn, îşi mişca mecanic sabia, apărîndu-se de loviturile suliţelor.

Pe neaşteptate, portiţa se deschise în spatele său şi el fu cît pe-aci să cadă jos. Crezînd că-i o capcană, se întoarse şi-l văzu în faţa sa pe Kriţna, învăţăcelul lui Aţro-Sanu. Kriţna îl sprijini să nu se prăbuşească şi, apucîndu-l de mînă, îl trase dincolo de prag. Tot atunci se năpusti şi un soldat. Kriţna smulse sabia din mîna slăbită a lui Aksa-Guam şi-l lovi pe ostaş în cap. Acesta se prăbuşi, dar îndată apăru altul. C-o suliţă lungă, el străpunse pieptul lui Kriţna.

— Închide portiţa — apucă să strige învăţăcelul şi se prăbuşi într-un lac de sînge.

Aksa-Guam trînti portiţa şi trase zăvorul greu de bronz.

Apoi se aplecă spre Kriţna. Ochii acestuia priveau împăienjeniţi, iar sîngele îi curgea şuvoi din rana de la piept şi din gură.

— Mor... E mai bine aşa... Totu-i minciună şi făţărnicie... Şi viaţa e o minciună... — bolborosea el, răguşit, cu glasul frînt. Lasă-mă... fugi...

Şi Kriţna îşi lăsă capul pe pămînt. Un tremur uşor îi cuprinse trupul. Aksa-Guam porni încet prin grădină. Nu se mai gîndea să fugă... nu se mai gîndea la nimic. Se simţea prea zdrobit, zdrobit îi era şi trupul, şi sufletul. Dincolo de zid răsunau zgomotele luptei care se îndepărta mereu, răsunau strigăte şi gemete.

Aici, ca întotdeauna însă, era linişte şi pace.

Palmierii îşi arătau în lumina asfinţitului coroanele lor ca nişte evantaie şi strălucind ca focul. Florile răspîndeau o mireasmă ameţitoare. În frunzişul fremătător al copacilor se zbenguiau şi ţipau papagali cu pene albe şi trandafirii sau verzi şi roşii, legaţi de picioruşe cu lănţişoare de aur.

— Bună dimineaţa, Aţro-Sanu — strigă în urma lui Aksa-Guam un papagal.

Tînărul preot coborî cărarea galbenă de nisip, cu tufe de liliac alb şi cu tuberoze albe înflorind de o parte şi de alta. Mirosul lor puternic şi dulceag îl ameţea.

Pe creanga unui portocal bogat şedea o maimuţă dresată şi curăţa cu atenţie un fruct mare şi copt. Văzîndu-l pe Aksa-Guam, rupse o portocală din pom şi, chicotind batjocoritor, o azvîrli după el. Asemenea unei mingi, fructul se rostogoli pe cărarea gălbuie.

Aksa-Guam îşi aminti că nu pusese nimic în gură din ajun. Ridică portocala şi începu s-o mănînce cu plăcere, sorbindu-i aroma parfumată şi sucul dulce. Maimuţa îi strigă ceva în limba ei. Tînărul zîmbi fără să vrea şi-i făcu un semn cu capul. Drept răspuns, maimuţa începu şi ea să dea repede şi binevoitor din cap. Şi, lucru ciudat, Aksa-Guam îşi simţi sufletul mai uşor.

Apoi se apropie de bazinul de marmură, își scoase armura grea și se spălă în apa rece de izvor. Rămînînd în tunica scurtă și neagră de preot, care avea brodate pe piept însemnele preoțești — discul soarelui și litere de aur — se simți mai la largul său. Se întinse cu plăcere pe iarba verde, dezmorțindu-și mîinile și picioarele ostenite.

„Dacă nu m-ar durea rănile, m-aș simți chiar foarte bine", se gîndi el.

O oboseală dulce îi cuprînse trupul. Închise ochii fără să vrea și aţipi. Deodată, îmboldit parcă de ceva, se trezi și se sculă în capul oaselor. Ata! Ce s-o fi întîmplat cu ea? Cum de-a putut s-o uite atîta vreme! Ata, care-l rugase să-i îngăduie să lupte împreună cu el!

„Multe dintre sclavele noastre se înarmează și pornesc spre Dealul Sfînt ca să moară sau să biruie... Eu nu pot să rămîn acasă... Sînt puternică și vreau să fiu cu tine..."

Dar el își impusese voința și-o convinsese să nu plece, spunîndu-i că, dacă ea va fi alături de el pe cîmpul de bătaie, teama pentru viața ei îi va stărui veșnic în minte, ceea ce ar putea duce la moartea lor și la înăbușirea răscoalei.

Cu ochii plini de lacrimi, Ata își luase rămas bun de la el în noaptea trecută, la minele vechi.

„Ce s-o fi întîmplat cu ea?... Nu cumva s-o fi dus să mă caute și or fi omorît-o soldații?"

Dintr-un salt fu în picioare și porni repede în jos, pe potecă. Se cățără pe un zid, sări dincolo și începu să coboare de pe Dealul Sfînt.

Drumul cel mai scurt trecea pe lîngă palatul tatălui său, acum mort. O clipă, Aksa-Guam stătu la îndoială, dar apoi se îndreptă cu pași hotărîți într-acolo. Între timp, drumul fusese curățat de cadavrele sclavilor. Din cînd în cînd, întîlnea detașamente de soldați. Dintre locuitorii Dealului Sfînt erau puțini aceia care știau despre participarea lui la răscoală. Veșmîntu-i preoțesc îi îngăduia să treacă fără a fi oprit.

Apropiindu-se de palatul părintelui său, Aksa-Guam încetini pasul fără să vrea. Clădirea era așezată cu fațada spre drum, înălțîndu-și coloanele grele deasupra zidului de bronz. Deodată tînărul se opri locului, și simți că i se taie răsuflarea.

La una din ferestre stătea maică-sa, cu părul cărunt despletit, privind ca o nebună. Îl recunoscu îndată și, arătîndu-l cu degetul mîinii întinse, izbucni într-un hohot isteric :

— Iată-l, iată-l ! strigă ea. Pui de năpîrcă ! Pui de năpîrcă ! Unde ai ascuns capul tatălui tău ? Aguşaţa are nevoie de el, căci îl îmbălsămează. Cine-a văzut mumie fără cap ? Adu capul lui taică-tu ! Adu capul lui taică-tu !

Două sclave o apucară de subsuori și o luară cu sila de la geam. Astupîndu-și urechile, Aksa-Guam o rupse la fugă, dar strigătele mamei sale îi stăruiau în auz :

— Adu capul lui taică-tu !

Și numai cînd ajunse, gonind așa, la podul de peste canal, se mai liniști puțin.

Sărmana maică-sa... Capul părintelui său... el zace în minele vechi... Cap de preot... Și Aksa-Guam nici nu știe măcar dacă l-au îngropat...

XIV. MOARTEA ATEI

Orașul Negru încă nu se liniștise. Pîlcuri-pîlcuri de sclavi umpleau ulițele. Dar soldații atlanților nu-i mai urmăreau, deoarece Dealul Sfînt fusese curățat, iar de pedeapsă sclavii nu puteau scăpa.

În piața largă, de unde porneau două drumuri, Aksa-Guam fu recunoscut de un sclav :

— Priviți-l, el e! Iată-l! Iată-l pe Aksa-Guam, regele sclavilor!

— Trădătorule!

— Vînzătorule!

Mulțimea îl înconjură și începu să azvîrle cu pietre în el. Femeile, furioase, îl amenințau cu pumnii și răcneau:

— Dă-mi înapoi bărbatul ucis!

— Mi-ai omorît feciorul!

— Unde-i fratele meu?

Un sclav se repezi la el și-l doborî la pămînt, zvîrlindu-l pe un morman de pietriș. Apoi îi înfundă pe cap chivăra sa roșie și începu să strige:

— Încoronarea regelui sclavilor!

Cercul mulțimii adunate se strîngea tot mai mult. O ploaie de pietre se abătu asupra lui Aksa-Guam. Plin de sînge, alb la față, el stătea cu chivăra roșie în cap, uitîndu-se la lume, fără să vadă nimic.

— Ce să ne tot zgîim atît la el! vorbi un sclav berber, cu sulița în mînă. Oare în vinele lui nu curge tot sîngele dușmanilor noștri? Ia feriți în lături!

Sclavii se dădură la o parte și berberul făcu vînt suliței drept spre pieptul lui Aksa-Guam. Dar, înainte ca arma să-l străpungă, din mulțime răsună un strigăt deznădăjduit de femeie și un trup se azvîrli între Aksa-Guam și sulița ce zbura.

Sulița străpunse pieptul tinerei femei.

Era Ata.

Ea întoarse capul spre Aksa-Guam și izbuti să-i spună doar atît:

— Viața mea... — sîngele îi năvăli pe gură și țîșni din rană, iar fata amuți, horcăind greu.

— Ata! strigă Aksa-Guam, dar puterile îl părăsiră. Își pierdu cunoștința și se prăvăli de pe mormanul de pietriș, alături de trupul Atei.

Mulțimea se dădu speriată în lături și înemeni, tulburată de moartea neașteptată a fetei.

Acelaşi sclav berber, cuprins de furie că lovitura lui precisă, cu care voise să se laude în faţa tuturor, nu-şi atinsese ţinta, strigă :

— Din pricina lui a mai murit o sclavă ! Moarte lui ! şi se năpusti spre Aksa-Guam.

Cîţiva sclavi îl urmară :

— Stai, cîine ! strigă deodată Guamf, ivindu-se din mulţime şi apărînd cu trupul său trupul Atei şi al lui Aksa-Guam.

Sclavii se opriră nedumeriţi. Toţi îl cunoşteau pe bătrînul Guamf şi-i purtau respect.

— Pleacă de-aici, bătrîne ! zise scalvul berber, cu glas scăzut.

— Sînteţi fiare sau oameni ? se năpusti Guamf asupra lui. Nu v-ajunge sîngele pe care l-aţi vărsat ? Atunci omorîţi-mă pe mine, un bătrîn ! Şi, adresîndu-se sclavului berber, vorbi mai departe : Tu unde ai fost, Sirna, atunci cînd noi am luat cu asalt Dealul Sfînt ? Nici unul din sclavii care au luptat acolo n-a ridicat mîna asupra lui Aksa-Guam. Oricine ar fi fost el, a luptat alături de noi şi pentru noi şi-a primejduit viaţa ca cel din urmă dintre sclavi. De unde ai suliţa, Sirna ? Da, suliţa cu care ai vrut să-l ucizi pe Aksa-Guam şi ai ucis-o pe nepoata mea ? Ai ridicat-o din drum, după bătălie ! Te cunosc eu pe tine şi pe cei de teapa ta ! Cînd sînteţi oropsiţi, vă linguşiţi pe lîngă supraveghetor şi-i denunţaţi pe-ai voştri. Cînd luptăm, voi staţi frumuşel ascunşi în casă şi aşteptaţi să vedeţi cine învinge, ca să puteţi lovi cu copita pe cel căzut. Viaţa noastră, a tuturora, ar fi fost mai uşoară, de nu s-ar fi născut pe lume oameni de teapa voastră. Şi tu te încumeţi să-l judeci pe cel învins ?

Sclavul berber se ruşină şi se mistui în mulţime.

— Voi, sclavi, luaţi aminte la spusele mele ! grăi mai departe bătrînul. Aksa-Guam şi-a pierdut tatăl, mama lui şi-a pierdut minţile. Fata pe

care a iubit-o zace în fața voastră, cu pieptul străpuns de suliță. El nu se mai poate întoarce pe Dealul Sfînt.

Fără să asculte pînă la sfîrșit vorbele bătrînului, mulțimea de sclavi se trase deodată într-o parte și toți o rupseră la fugă spre mine. Pe drum, dinspre Dealul Sfînt, venea încet un detașament de călăreți. Nu trecură cinci minute și piața rămase pustie. Se auzea doar țăcănitul potcoavelor de bronz pe drumul pietruit și zăngănitul armelor.

Așa cum se cuvine unor învingători, soldații atlanți, mîndri și plini de încredere în ei, trecură încet, la pas, fără măcar să-și arunce privirile asupra pîlcului de oameni aflat lîngă mormanul de pietriș : prea erau multe cadavrele care zăceau în drum, iar bătrînul acela nenorocit nu merita atenția lor.

Se lăsase o liniște desăvîrșită, tulburată doar de zumzetul cîtorva muște albastre, strălucind în razele asfințitului, care zburau în jurul rănii deschise a Atei.

Guamf îl trase mai la o parte pe Aksa-Guam și ascunse în dosul unui tufiș trupul fetei. Tînărul își veni în fire. Bătrînul îi puse cu blîndețe mîna pe umăr și-i spuse, arătîndu-i spre minele vechi :

— Nu te mînia prea tare pe ei. E greu să te înhami din nou la jug... Ți-aduci aminte cît de tare m-am supărat eu pe tine cînd mi-ai vorbit despre eliberarea sclavilor ? Veni-va oare ziua aceea, au ba ? Poate că odată, peste mii de ani, va răsări și steaua noastră și ne va tămădui rănile. Dar atunci noi nu vom mai fi pe lume și poate că nu va mai rămîne nici urmă din Atlantida... Și nimeni nu va ști că noi am luptat pentru eliberarea sclavilor și că am trimis, peste milenii, salutul nostru acelora care vor fi mai fericiți ca noi.

— Apă... — șopti răgușit Aksa-Guam și gemu de durere.

XV. OSÎNDIȚII

Adunarea Consiliului Superm se deschise în sala de aramă din palatul regal, ai cărei pereți erau acoperiți cu plăci de aramă, împodobite cu basoreliefuri ce înfățișau faptele războinice ale regilor Atlantidei. Armele de bronz, atîrnate pe pereți, arme din toate epocile, începînd cu primele, grosolan lucrate, pînă la săbiile și armurile din ultima vreme, frumos migălite și șlefuite cu grijă, dădeau acestei săli un aspect de muzeu. Toți membrii Consiliului Suprem se aflau de față, în afară de marele preot Ațro-Sanu.

Dar regele nu-l mai aștepta. Stînd pe tronul înalt de bronz, înconjurat de jilțuri, așezate în semicerc și ocupate de membrii consiliului, regele deschise adunarea.

— În numele soarelui și prin voința noastră... În Atlantida s-au petrecut lucruri nemaiauzite. Sclavii răsculați au vrut să-mi ia viața mea sfîntă. De mîna acestor oameni de rînd, vrednici de dispreț, au murit toți oaspeții mei și regii. Numai regele din Așșur a scăpat de la această moarte năprasnică, fiindcă a fugit după mine, precum și scumpul meu frate, regele Atțorului, care nu era la palat, aflîndu-se bolnav. La răscoală — ce rușine cumplită! — a luat parte unul dintre fiii preoților. Dar tatăl a plătit cu capul trădarea fiului... Celor ce-au pus la cale răzmerița, Aksa-Guam-Itța — fie ca mînia zeilor să cadă asupra capului său — și sclavul Adișirna-Guanci — deschiză-se pămîntul înaintea lui! — nu li s-a dat de urmă pînă acum. Cine-i vinovat de asta, Ketțal-Kootla?

Comandantul de oști își plecă fruntea.

— Îi vom găsi, măria ta, fii de trei ori preaslăvit...

— De nu vor fi prinși, vii sau morți, înainte ca soarele să apună de trei ori după Dealul Leului,

tu, Ketţal, n-ai să-l mai vezi răsărind a patra oară. Iar sclavii... Şi, clocotind de furie, regele se ridică de pe tron, ceea ce era o încălcare cu totul neobişnuită a etichetei :... Oh, mînia mea nu cunoaşte margini ! Fie ca sclavii toţi, neam de neamul lor, să ţină minte ce înseamnă mînia regelui Atlantidei. Am să-i omor pe toţi pînă la unul. Am să-i supun la atari cazne, că se va cutremura pămîntul. Şi am să poruncesc ca din ţările supuse nouă să fie aduşi alţi sclavi ! Sclavii sînt osîndiţi. Toţi pînă la unul...

Ketţal-Kootla oftă din greu :

— Nu te mînia, măria ta, fii de trei ori preaslăvit... Aproape toţi sclavii au părăsit Oraşul Negru... şi-au fugit atît de grabnic, c-au lăsat în vetre aluatul dospit. Ei s-au ascuns în inima pădurilor... Doar moşnegii, babele şi orfanii au mai rămas.

— Şi tu, cîine bătrîn, n-ai ştiut să urmăreşti aceste fiare... Asta-i trădare ! Toţi sînteţi trădători şi unelţiţi împotriva mea ! Încercuiţi pădurile !

— Le-am şi încercuit.

— Străbateţi drumurile în lung şi-n lat, cu cîini de vînătoare.

— Sîntem pe urmele fugarilor şi mulţi au şi fost prinşi.

— Să fie hăituiţi ca fiarele sălbatice ! Toată Atlantida să fie scăldată în sîngele lor !

Deodată, în sală se stîrni un freamăt. Pe o litieră neagră, slujitorii templului îl purtau în pas domol pe marele preot Aţro-Sanu.

Sprijinit de braţ, preotul coborî încet din litieră, îl binecuvîntă pe rege, se apropie de jilţul său şi, fără să se aşeze, grăi către rege :

— De trei ori mare, puternic, neînvins şi ocrotit de zei, rege al Atlantidei ! Pieptul meu bătrîn e sfîşiat de durere. Ochii mi-s secaţi de lacrimi şi limba nu mai îmi dă ascultare... Dar zeii nemuritori mi-au poruncit să-ţi vorbesc despre cumplita năpastă ce se apropie de Atlantida... Vai, vai, vai !

Noi toţi am greşit în faţa zeilor şi mînia lor s-a abătut asupra noastră...

Guan-Atagueragan păli.

— Vorbeşte mai repede, ce vrei să spui? întrebă el, cu glas surd.

— Atlantida e osîndită... Atlantida trebuie să piară într-un îngrozitor cutremur. Focul o va mistui. Zeii mi-au dezvăluit în noaptea trecută că pieirea Atlantidei este hotărîtă. Zeul soarelui, arzînd şi ameninţător, mi s-a arătat mie, cu chip de soldat. Veşmintele lui erau ca bronzul topit şi faţa lui te orbea. Şi el mi-a zis: „Salvaţi-vă! Salvaţi-vă pînă nu e prea tîrziu! Căci nu va rămîne piatră pe piatră şi nu va rămîne în viaţă nici o vietate. Focul va arde şi oceanul va înghiţi Atlantida. Şi acolo unde se înălţau munţi înalţi, numai valurile mării îşi vor ridica crestele înspumate, şi chiar amintirea Atlantidei va pieri în veacuri!"

Aţro-Sanu vorbea ameninţător ca un proroc şi fiecare cuvînt rostit de el îngheţa inimile...

Regele se lăsă pe spate, îşi încleştă mîinile pe braţele jilţului şi închise ochii. Obrazul lui fu cuprins de un tremur.

— Minţi, bătrîne! Voi toţi minţiţi! Eu nu vă cred! Vreţi să mă speriaţi! Oare nu pentru că v-am micşorat veniturile?

— Atlantida nu va scăpa de la pieire. Ziua cumplită a judecăţii se apropie! exclamă Aţro-Sanu.

Şi vrînd parcă să adeverească vorbele acestea, o zguduitură subterană, puternică şi ondulatorie, cutremură palatul.

Torţele se stinseră, armele de bronz căzură la pămînt zăngănind. Jilţurile preoţilor şi tronul regelui se clătinară. Cu un zgomot asurzitor, zidul cel mare crăpă în două. Şi toată podeaua de mozaic, începînd de la uşă, fu brăzdată de o crăpătură mare, ce se îngusta treptat, ajungînd pînă la treptele tronului.

Regele se uita cu groază la ea, de parcă ar fi privit un şarpe care se tîra, gata să-l muşte.

De afară se auziră strigăte şi plînsetul femeilor şi al copiilor speriaţi. Dar în sală stăruia o linişte apăsătoare. În aceste cîteva clipe, toţi cei de faţă trebuiau să se împace cu gîndul care le răsturna întreaga lor viaţă. Dar era atît de neobişnuit, de ciudat şi de absurd, încît creierul refuza să înţeleagă... Şi regele privea ca hipnotizat crăpătura sinistră, fără să poată rosti un cuvînt.

Pămîntul se zgudui din nou. Armele rămase încă pe pereţi zăngăniră, iar ţurţurii de cristal ce împodobeau torţele de bronz prinseră să se legene.

Regele se sculă de pe tron şi, uitînd de etichetă, se apropie de fereastră, ca să-şi răcorească tîmplele. Vîntul aducea pînă la el briza proaspătă şi sărată a oceanului. Guan-Atagueragan privi în jos, spre luminile Atlantidei care se aşternea la poalele Dealului Sfînt.

— Sărmană Atlantidă !... şopti el, repetînd cuvintele lui Aţro-Sanu.

Copleşit şi buimac, se întoarse către cei din sală, îşi trosni degetele mîinilor împodobite cu inele şi, plimbîndu-şi privirile asupra preoţilor, îi întrebă :

— Ce putem face acum ?

Membrii Consiliului Suprem se ridicară din jilţurile lor şi se strînseră laolaltă, vorbind cu glas tare. Tot aerul solemn al adunării dispăru fără urmă. Vorbeau toţi odată, gesticulînd, fără să se asculte unul pe altul. Numai Aţro-Sanu păstra o tăcere deplină, arătînd un calm desăvîrşit.

— Linişte ! grăi el. E ruşinos ! Voi doar nu sînteţi sclavi ! Dacă ne pierdem capul, cine oare se va îngriji de salvarea noastră ?

Nimeni nu mai scoase o vorbă. Toţi amuţiră, stingheriţi.

— Cu Atlantida s-a sfîrşit — continuă marele preot. Trebuie să ne gîndim la salvarea noastră şi ea nu poate fi decît una singură : fuga. Să ne pregătim de drum, fără a mai pierde o clipă. Trebuie să luăm cu noi armele, armata, iată lucrul cel mai de seamă, căci va trebui să clădim din temelii toată

puterea şi măreţia noastră... Mulţi dintre prietenii noştri ne vor deveni duşmani. Trebuie să luăm cu noi bogăţiile, animalele, grîne de sămînţă. Flota noastră poate transporta numai armata. Pentru locuitorii Dealului Sfînt şi pentru cetăţenii liberi, trebuie să construim noi şi uriaşe corăbii. Ne-aşteaptă furtuni şi potop de ploi, şi corăbiile trebuie să fie în aşa fel construite, ca să le poată ţine piept! Să ne-apucăm îndată de lucru, fiece clipă e preţioasă.

— Dar cine va construi corăbiile? Cine va lua asupră-şi întreaga muncă pentru pregătirile de drum? Sclavii au fugit! spuse Kuntinaşar.

— Trebuie să-i aducem înapoi — răspunse Aţro-Sanu. Să li se dea de ştire că i-am iertat şi-o să-i punem noi din nou la muncă.

— Niciodată! exclamă mînios regele. Cum, să-i iert pe răzvrătiţi? Pe cei ce-au vrut să ia viaţa regelui? Niciodată! Îi vom pune la lucru pe ostaşi!

— Soldaţii vor avea şi ei destulă treabă! îndrăzni să zică Ketţal-Kootla. Şi-apoi... ostaşii mei nu sînt tîmplari şi dulgheri! Ei ştiu să mînuiască doar sabia! Aşa că ar trece cam multişor pînă ar deprinde noul meşteşug!

— Acum nu-i vreme de răzbunare... — spuse Aţro-Sanu. Avem de ales: sau îi iertăm pe sclavi, sau murim împreună cu ei.

— Mai bine să murim, decît să-i iertăm! răspunse cu îndărătnicie regele.

— Ce să fac! Voinţa ta e sfîntă! Atunci ne vom pregăti de moarte — spuse Aţro-Sanu, cătînd cu viclenie spre rege, pe sub sprîncenele-i stufoase.

— Dar eu... oare eu am să pot scăpa? întrebă regele stingherit, şi tăcu.

— Da, tu ai să izbuteşti să te salvezi, dar ce se va întîmpla cu tine dacă nu vei mai avea nici armată, nici preoţi, nici arme, nici bucate, nici aur? Vei fi ca o frunză în bătaia vîntului.

Regele stătu în cumpănă.

— Uite ce-i — continuă Aţro-Sanu, cu acelaşi zîmbet tainic — tu vrei să te răzbuni, ei bine, sclavii n-au să scape de răzbunarea ta. N-avem decît să le făgăduim iertarea, dar nimeni nu ne împiedică să luăm cu noi doar atîţia sclavi cît avem nevoie pentru călătorie şi pentru a ne rostui pe noile meleaguri. Pe ceilalţi îi vom lăsa aici şi le vom făgădui că în ultima clipă ne vom întoarce după ei. Fii încredinţat că mînia zeilor îi va ajunge aici mai repede decît sabia lui Ketţal-Kootla. Nu va scăpa nici unul... Iar cînd ne vom fi rostuit pe noile meleaguri şi vom avea alţi sclavi, vom putea să-i omorîm şi pe răzvrătiţii aduşi din Atlantida. N-am dreptate?

Regele se încruntă şi rosti printre dinţi:

— Fie! Ketţal-Kootla, trimite crainici în toate pădurile. Să dai de ştire sclavilor că regele s-a milostivit de ei.

XVI. BALAURUL ÎNARIPAT

În toate satele şi oraşele Atlantidei au fost trimişi crainici. În piaţă, lîngă templu, răsunau trompetele de bronz ale acestor vestitori ai nenorocirii. Ei strigau în faţa mulţimilor speriate:

— Mînia zeilor a osîndit Atlantida la pieire! Şi toţi sînteţi chemaţi, din porunca regelui, să munciţi pentru obşte... Trebuie să ne pregătim în grabă de fugă.

Poseidonis arăta ca un furnicar pus pe goană. Pretutindeni, oamenii alergau pe străzi, speriaţi, cu chipul palid, de parcă oraşul ar fi fost cuprins de flăcări. Nenorocirea care-i lovise pe toţi îi apropiase

pe unii de ceilalţi şi sfărîmase barierele dintre caste. Oameni necunoscuţi, din diferite pături sociale, se strigau unii pe alţii :

— Ai auzit ?

— Da, este îngrozitor !

Şi fiecare fugea în altă parte.

Părea că întreaga Atlantidă îşi pierduse capul. Oamenii îşi răvăşeau avutul, zvîrleau ce era mai de preţ şi împachetau lucrurile netrebuincioase, alergau de colo-colo fără rost, uitînd să doarmă şi să mănînce. Unii cădeau într-o ciudată stare de înţepenire totală, şedeau tăcuţi, fără să audă nimic, ca nişte statui. Femeile plîngeau strîngîndu-şi copiii la piept.

Aşa s-au scurs cîteva zile, pînă cînd Dealul Sfînt a început să organizeze lucrările.

Posomoriţi, sclavii se întorceau din păduri, fără să pună prea mult temei pe mila regelui. N-aveau încotro. Totuşi, o parte din ei nu se întoarse în Oraşul Negru. Unii nu credeau în pieirea Atlantidei, alţii preferau să moară liberi decît să fie din nou sclavi.

Primejdia care se apropia părea că înzecise puterile oamenilor. Toţi munceau zi şi noapte, îngăduindu-şi doar un scurt răgaz ca să mănînce şi să doarmă.

Prin păduri, pe drumuri de munte, treceau şiruri lungi de care pline cu lemne pentru şantierele unde se construiau corăbiile. Cînd oamenii şi animalele cădeau morţi de oboseală, erau traşi la o parte din drum şi munca se desfăşura în acelaşi ritm grăbit.

Corăbiile ce ieşeau de pe şantier erau încărcate cu arme, lucruri de uz caznic, animale — nu numai domestice, dar şi jivine sălbatice. Atlanţii voiau să păstreze, atît cît le stătea în putinţă, tot ceea ce, pe noile meleaguri, le-ar fi amintit de ţara lor însorită. Fiecărui cetăţean liber i se îngăduia să ia cu el şapte perechi de animale domestice şi păsări, precum şi cîte două perechi de animale sălbatice.

Pe șantierele navale se construiau mii de corăbii, cu punți acoperite pentru vreme de ploaie și furtună.

Cu toate că se muncea de zor, fără preget, curînd s-a aflat că primele corăbii ce vor pleca spre larg abia vor putea lua o parte neînsemnată din bogățiile adunate de-a lungul mileniilor în Atlantida. Comorile regelui și ale preoților păreau nesecate. Se hotărîse ca în primul rînd să se transporte tot ce era mai de preț și mai mic ca volum. În cazul cînd catastrofa va mai întîrzia, bunurile rămase urmau să fie cărate pe uscat. Totuși erau puține speranțe că lucrul acesta va fi cu putință. Pentru a putea trimite cu primul convoi fie chiar o parte din bogățiile fără număr ale păturii conducătoare, trebuia să fie lăsați pradă unei morți sigure nu numai sclavii, dar și o parte din cetățenii liberi ai Atlantidei. Totuși, spre a se evita panica și răscoala, Dealul Sfînt încredința populația că toată lumea, pînă la ultimul sclav, va fi salvată înainte de producerea catastrofei.

În sfîrșit, pregătirile casei regale fură terminate. Toți membrii familiei se adunaseră în curtea palatului, înainte de a se urca pe puntea corăbiilor. Lipsea numai Sel, care încă mai zăcea închisă în Cuibul Vulturilor. Trimiseră după ea, dar solul se întoarse foarte încurcat: Sel nu se mai afla în Cuibul Vulturilor.

Logodnicul ei, regele Așșurului, tare se amărî auzind această veste, în vreme ce Guan-Atagueragan fu cuprins de aprigă mînie. El își pusese mari speranțe în căsătoria regelui Așșurului cu fiica sa, căci în clipa de față avea atîta nevoie de prietenia și ajutorul puternicului rege vasal! Dar, vai! va mai rămîne el oare vasal? Izbuti-va Guan-Atagueragan să-i păstreze cel puțin prietenia?

Regele porunci să fie chemată dădaca principesei Sel, bătrîna Gu-Șur-Ța.

Ea se înfăţişă regelui, care o privea cu ochi înspăimîntători, şi i se închină pînă la pămînt, plîngînd şi ştergîndu-şi lacrimile cu poala rochiei.

— Unde-i Sel ? întrebă posomorît regele.

— Fii de trei ori slăvit... — şi Ţa căzu în genunchi — nu te mînia pe sclava ta... eu nu sînt vinovată... Am păzit-o ca pe lumina ochilor, dar noaptea trecută un balaur înaripat a coborît din munţi... Avea aripi de liliac şi picioare de leu... Scotea fum pe nas, iar pe gură — flăcări... Sel şedea pe balcon şi se odihnea în răcoarea nopţii. Cît ai clipi, balaurul o înşfăcă în gheare şi se înălţă cu ea în văzduh... Eu atîta am apucat, să mă agăţ de mantia ei. Balaurul m-a ridicat şi pe mine în înaltul cerului, dar... mantia s-a desprins de pe umărul sărmanei Sel şi, împreună cu ea, am căzut şi eu... Iată tot ce a mai rămas din biata Sel... Şi Ţa aruncă la picioarele regelui o mantie albastră de mătase, brodată cu crini argintii.

Toţi încremeniră de uimire, auzind povestea bătrînei, dar regele privi neîncrezător către preoţi.

— Tu ce spui, Kuntinaşar ?

— Fii de trei ori slăvit... Nu ştiu ce să zic. Sel n-a putut să fugă... poate c-a fost răpită...

Regele rămase dus pe gînduri. O nenorocire după alta... Oare zeii îl pedepsesc pentru că se certase cu preoţii ? Mîndria şi frica se luptau în sufletul său şi în cele din urmă frica învinse.

— Facă-se voia zeilor ! şi adresîndu-se preoţilor, le zise : Rugaţi-vă zeilor ca mînia lor să nu ne urmărească în vecii vecilor... Iar eu... eu am să fac tot ce-mi va sta în putere... vă voi da înapoi toate drepturile voastre !... Corăbiile ne aşteaptă. Dar voi căutaţi-o pe Sel şi după plecarea noastră. Poate că vom izbuti s-o salvăm. Şi, oftînd din greu, strigă sclavilor : Litiera !

Ultimul rege al Atlantidei, legănîndu-se ritmic în litiera de aur, cobora de pe Dealul Sfînt pentru a nu se mai întoarce niciodată aici...

Aksa-Guam se vindeca încet. În delirul său vorbea neîncetat despre răscoală.

În sfîrşit, frigurile îl lăsară.

— Ce-i cu tine, fiule, ai înviat? îl întrebă cu blîndeţe bătrînul Guamf.

Aksa-Guam privi în jurul său. Se afla într-una din vechile mine. O lumină slabă se strecura dinspre intrare.

— Trei săptămîni te-am păzit în vizuina asta de şobolani, să nu te găsească iscoadele voastre. La început, primejdia a fost mare, dar acuma au atîta treabă, că nu le arde de tine. A fost şi Adişirna pe aici. A venit pe furiş, ca să ne cheme în pădure. Zice că-i tare bine acolo.

De îndată ce se însănătoşi, Aksa-Guam plecă la Adişirna. Bătrînul Guamf îl însoţi. Noaptea, ei se strecurau pe cărări tainice, printre copaci gigantici ce se înălţau aidoma coloanelor unui templu. Cîndva, demult, din aceşti copaci se făureau coloane. Acum însă slujeau la construirea corăbiilor.

— Poznaş mai e şi nepotu-meu ăsta! Să vezi ce năzbîtie a făcut... Dar las' c-ai să vezi tu singur! trăncănea bătrînul Guamf, rîzînd cu gura-i ştirbă.

Printre trunchiurile copacilor se zări o peşteră, iar în faţa ei un foc. Cînd se apropiară, îl văzură pe Adişirna, care frigea într-o ţeapă o căprioară de munte.

— Oho-ho-ho! strigă bătrînul Guamf.

Adişirna sări în picioare şi puse mîna pe sabie, dar recunoscîndu-i pe bunic şi pe Aksa-Guam porni în goană în întîmpinarea lor. Aksa-Guam îl salută prietenește. Şi deodată, atrasă de glasurile lor, din peşteră ieşi o femeie.

Aksa-Guam îi aruncă o privire şi se dădu un pas înapoi, uluit de această întîlnire neaşteptată.

— Prinţesa Sel!

— Da, ea e — spuse Adişirna. Nevastă-mea — adăugă tînărul, plin de bucurie şi sfiiciune.

— Ce cauţi aici, Sel?

Se aşezară cu toţii în jurul focului şi Adişirna îi povesti lui Aksa-Guam cum o răpise pe Sel „balaurul înaripat". Acest „balaur" fusese chiar el, Adişirna, căci în cele din urmă se hotărîse s-o fure pe fată. În palat nu izbutise să pătrundă şi atunci se folosise de singurul mijloc cu putinţă: făcuse rost de o frînghie groasă, pe care o înţepenise bine de vîrful muntelui, deasupra Cuibului Vulturilor, apoi coborîse pe funie pînă la balconul principesei Sel. Dar funia se dovedise prea scurtă; mai lipseau încă vreo doi metri ca s-ajungă. Adişirna se căţără din nou sus, îşi legă de astă dată picioarele şi se aruncă cu capul în jos, întinzînd braţele pentru a o apuca de mîini pe Sel. Obişnuită cu exerciţiile fizice, fata, puternică şi mlădioasă, se căţără singură pe funie, iar în urma ei venea şi Adişirna. Ca s-o scape pe bătrînă de mînia regească, tînărul apucă să-i spună în grabă povestea cu „balaurul înaripat care o răpise pe principesă".

— Aşa am izbutit să smulg din Grădina de Aur trandafirul ce nu-mi era îngăduit — îşi încheie el povestirea, privind-o drăgăstos pe Sel.

Aksa-Guam nu pricepu tîlcul acestor vorbe, dar Sel, la rîndul ei, zîmbi plină de dragoste lui Adişirna.

Bătrînul Guamf se pregăti de drum:

— Ei, copii, e timpul s-o iau din loc. Ţalna de bună seamă că stă şi bombăne cam de multişor. Şi voi nu-l uitaţi pe bătrîn! Iar cînd au să plece toate corăbiile, coborîţi şi voi din munţi. E bine aici, nu zic ba, dar prea e frig... Preoţii spun că Atlantida o să piară în flăcări... Eu, unul, nu-i prea cred! Ei, ce-o să fie?! O să bubuie, o să ne scuture oleacă, şi cu asta gata. Cîte zgîlţîieli deastea am apucat eu în viaţa mea! Dar pămîntul, să ştiţi de la mine, e zidit cu străşnicie. Da, da, credeţi ce vă spune moşul... Să vă aibă zeii în paza lor!

Şi se mistui în umbra pădurii.

Aksa-Guam îşi făcu şi el un culcuş într-o peşteră vecină ; dar tare îi era greu să privească fericirea celor doi tineri ! Văzînd-o pe Sel, rana lui — pierderea Atei — sîngera şi mai rău.

Aksa-Guam căuta să-şi uite durerea plimbîndu-se mult şi stînd zile întregi la vînătoare. Adişirna şi Sel, ca toţi îndrăgostiţii, erau egoişti şi se arătau foarte mulţumiţi de îndeletnicirea lui Aksa-Guam, care-i aproviziona cu vînat, astfel că puteau să-şi petreacă tot timpul împreună. Ei trăiau acum în „Veacul de aur" şi, copleşiţi de dragostea lor, nici nu se gîndeau la catastrofă. În jurul lor se întindeau ţinuturi neatinse de mîna omului ; jos, întocmai ca o jucărie, se vedea marele Poseidonis, iar mai departe — pînza albastră a oceanului. În aerul curat de munte stăruia mireasma ierburilor şi a cetinei, iar culmile înzăpezite din apropiere mai îmblînzeau arşiţa.

Negrăit de frumos era răsăritul soarelui. Concertul păsărelelor care cîntau cu mii de glasuri, zarea trandafirie şi snopul de aur al razelor revărsate peste ocean îi făceau să cadă în genunchi dinaintea astrului ce răsărea şi, cu sufletul cuprins de extaz, ridicau braţele către cer, înălţînd imn de slavă soarelui. Nu era o adoraţie pornită dintr-un sentiment religios, ci entuziasm pur în faţa splendorilor lumii.

Mai tîrziu venea şi Aksa-Guam, obosit, adesea plin de sînge, aducînd pe umeri vînat proaspăt, capre de munte şi blana fiarelor ucise. În timp ce carnea sfîrîia pe jeratic, răspîndind un miros îmbietor, Aksa-Guam îşi istorisea peripeţiile vînătoreşti.

Şi zilele treceau pe nesimţite.

Părea că „Veacul lor de aur" nu va avea sfîrşit.

Dar catastrofa venea ea singură să le-amintească.

În ajunul erupţiei vulcanice, în viaţa pădurii începuseră să se petreacă lucruri ciudate. Păsările îşi părăseau cuiburile şi se îndreptau, cîrduri-cîrduri, spre ocean, umplînd văzduhul cu ţipetele lor. Din

pământ ieşeau şerpi şi şopîrle uriaşe. Şuierînd, năpîrcile se rostogoleau la vale, unele după altele. Printre copaci treceau în goană capre, vulpi şi alte animale sălbatice mai mari. Caprele behăiau jalnic, fiarele răgeau şi toate fugeau înnebunite în aceeaşi direcţie : spre ţărmul oceanului. Călcînd în picioare crengile copacilor şi urlînd îngrozitor, trecu în goană un elefant singuratic. În aer plutea o linişte ciudată, acea încordare pe care o încearcă oamenii nervoşi înaintea furtunii. Pămîntul însuşi stătea neclintit. De cîteva zile nu se mai simţise nici cea mai slabă zguduitură, totuşi o nelinişte ce nu putea fi tălmăcită în cuvinte pusese stăpînire pe locuitorii pădurii [1].

Adişirna şi Sel căutau să-l convingă pe Aksa-Guam să nu mai plece la vînătoare.

— Vedeţi-vă de treabă ! răspunse acesta. Acum e timpul cel mai prielnic pentru vînătoare. Ia uitaţi-vă, caprele trec turme întregi. Rămîneţi cu bine, n-am să zăbovesc mult ! şi, cu paşi voioşi, se afundă în desişul pădurii.

Adişirna şi Sel îl urmăriră îngrijoraţi cu privirea.

Aksa-Guam ieşi într-o poiană şi se opri uimit. Tot locul mişuna de capre, care fugeau înnebunite. Tînărul tocmai voia să-şi aleagă una din ele în care să-şi arunce sulita cînd, deodată, o zguduitură cumplită îl zvîrli la pămînt. Caprele se prăvăliră şi ele, dar îndată se sculară, behăind jalnic, o rupseră la fugă la vale, mai repede ca înainte. Zguduitura fu urmată de o explozie de o forţă neobişnuită. Urechea omenească n-a mai fost în stare s-o perceapă ca zgomot. Lui Aksa-Guam i se părea că cineva îl lovise cu putere peste amîndouă urechile. Căzu din nou, aproape pierzîndu-şi cunoştinţa. Stînd culcat pe pămînt, văzu cum deasupra culmilor semeţe ale munţilor se înalţă o coloană uriaşă de aburi. Cu zgomote asurzitoare, craterul vulcanului zvîrlea afară munţi întregi de pietre de toate mări-

[1] Nu numai animalele şi păsările, dar şi unii oameni simt instinctiv apropierea erupţiilor vulcanice. — Larison.

mile. Aburul, apa şi cenuşa, înălţîndu-se din ce în ce mai sus, se prăvăleau peste creste, întocmai ca o umbrelă. Cerul se acoperi repede de pîclă. În cîteva clipe nori negri se învălătuciră deasupra craterului. Un fulger brăzdă văzduhul, însoţit de bubuitul tunetului. Picături de ploaie şi pietre mărunte începură să cadă cu zgomot pe frunzele copacilor şi pe stînci. Urechea, care acum se mai obişnuise cu aceste detunături ale vulcanului, surprinse un urlet îndepărtat ce se apropia iute-iute.

— De unde vine urletul ăsta? ţipă Aksa-Guam şi deodată văzu coloane de aburi şi de nori împrumutînd culoarea purpurei. Focul şi aburul fierbinte topeau zăpezile veşnice din vîrful munţilor.

Da, într-adevăr, aşa era. Peste cîteva clipe, cascade uriaşe se prăvăleau de pe creste, tîrînd cu ele bolovani de mii de tone, trunchiuri de copaci şi fiare sălbatice care se zbăteau deznădăjduite.

Încă o clipă, şi un puhoi de ape năvăli în valea pe al cărui mal înalt se găsea, în vremea aceasta, Aksa-Guam. Drumul către peşteră era tăiat. Tînărul nici nu se mai putea gîndi să străbată şuvoiul năprasnic. Trebuia să chibzuiască numai la propria-i salvare.

Aburul cobora tot mai jos, umplînd văzduhul cu miros înăbuşitor de sulf şi bioxid de carbon. Aksa-Guam ameţise... Cîteva pietre îl loviră pricinuindu-i dureri... El se ridică de jos, îşi înfăşură capul în pielea de leopard ce-i acoperea trupul şi se repezi devale, pe creasta de munte rămasă între cele două torente de apă.

Statuia zeului soarelui, cioplită în stîncă şi care stătea în calea şuvoaielor, plesni în două. Dealul Sfînt însă nu putea fi niciodată acoperit de apă şi într-acolo fugea Aksa-Guam. Adunîndu-şi ultimele puteri, izbuti în sfîrşit să ajungă. Dar aici îi fu dat să vadă alte grozăvii. Grozăviile nebuniei omeneşti.

Aici, pe deal, se adunaseră sclavii părăsiţi şi osîndiţi la pieire. În oraş nu se mai aflau nici un fel de autorităţi. Plecase şi regele, şi preoţii, şi soldaţii. Acum, toţi erau liberi şi egali. Şi toţi erau înspăi-

mîntător de bogaţi... Da, da ! În Atlantida rămăseseră încă bogăţii fără seamăn. Cutremurul năruise toate tainiţele ce ascundeau comorile, şi din temple, piramide şi palate curgeau gîrlă în drum şi în noroi munţi de aur, diamante şi smaralde... Nebunia cuprinsese mulţimea... Sclavii adunau nestematele, le puneau în saci, se încăierau smulgîndu-şi unul altuia ceea ce strînseseră, se omorau... Îngropau diamantele, înşfăcau pumni întregi de pietre preţioase, le strîngeau la piept cu lăcomie sau deodată le zvîrleau în jur, hohotind ca nebunii. Şi în lumina purpurie a vulcanului, nestematele străluceau în noroi ca nişte picături de sînge. Alţii îmbrăcau veşmintele grele ale preoţilor, ţesute cu fir de aur şi presărate cu briliante, sau hainele de sărbătoare ale regelui şi, punîndu-şi pe cap coroane înalte şi tiare, dansau un dans al nebunilor... Dar bubuiturile sinistre, neîntrerupte, ale vulcanului acopereau tot acest vacarm.

„Ce se va întîmpla oare dacă mă va recunoaşte vreunul dintre ei ?“ se gîndi, îngrozit, Aksa-Guam.

Dar toţi erau prea tulburaţi ca să-şi mai dea seama de ceva. Aproape înnebunit, Aksa-Guam porni în goană spre Oraşul Negru.

„Bunicul Guamf, Ţalna, ce-o fi cu ei ?“

Ajunsese aproape de casa lor cînd pămîntul se cutremură din nou. Şi deodată o crăpătură uriaşă se căscă între el şi casa bunicului Guamf, iar din adîncul pămîntului ţîşniră aburi încărcaţi cu sulf. Prin vălătucii aceştia de aburi, el o văzu, pe cealaltă parte a prăpastiei, pe micuţa Le, sora lui Adişirna, care dădea din mînuţe şi striga ceva.

Dar Aksa-Guam nu putea s-o ajute... Vîntul mînă într-o parte aburii şi el văzu cum un pietroi căzu din cer peste copilă şi o omorî, ţintuindu-i de pămînt căpşorul cîrlionţat.

— Aici nu mai am pe cine salva ! strigă el şi, deznădăjduit, se năpusti spre port.

Acolo se mai afla încă ultima dintre corăbii. Vîslaşii apăsau cu toată greutatea trupului lor pe vîsle, dar vîntul, care bătea cu putere din

față, le îngreuna ieșirea în larg. Aksa-Guam se aruncă în valuri și începu să înoate. În mijlocul talazurilor înalte și furioase, luminate de strălucirea roșie a vulcanului, se vedeau capetele sclavilor. Ei se îndreptau spre corabie, dar puțini erau aceia care ajungeau la țintă: unii se înecau în valuri, alții erau omorîți de pietrele ce cădeau din cer. Cei care se apropiau de navă, se duceau la fund uciși de sulițele celor de pe bord.

Aksa-Guam înota cu îndărătnicie, încleștîndu-și dinții. Bezna devenea tot mai deasă, valurile se ridicau din ce în ce mai sus. Vîslașii se străduiau din răsputeri și în sfîrșit izbutiră să urnească din loc corabia. Îl zăriră pe Aksa-Guam și sulițele plescăiră în jurul lui. Dar tînărul se dădu la fund, înotă pe sub apă pînă la corabie și, cu brațul istovit, se prinse de un inel de bronz.

XVIII. PIEIREA ATLANTIDEI

Adișirna și Sel nu avuseseră nimic de pătimit de pe urma primei erupții, care scosese din măruntaiele pămîntului mase întregi de aburi, noroi și pietre. Ei se adăpostiseră în peșteră de ploaia de bolovani, iar șuvoaiele care se năpusteau la vale ca niște cascade furtunoase alcătuiau în fața peșterii o perdea de apă. Apa nu le lipsea, iar în peșteră aveau poame uscate și carne afumată pregătită de Aksa-Guam.

Dar Aksa-Guam dispăruse fără urmă și Adișirna și Sel plîngeau moartea lui.

Trecură cîteva zile.

Cînd apele scăzură, Adișirna și Sel ieșiră din adăpostul lor. Priviră în jur și rămaseră încre-

meniţi de uimire. Locurile erau de nerecunoscut. De o parte şi de alta a peşterii se mai scurgeau încă, clipocind, şuvoaie de apă tulbure. Trunchiurile uriaşe ale copacilor zăceau asemenea unor cadavre pe cîmpul de luptă. Copacii care nu fuseseră doborîţi îşi pierduseră frunzişul, şi aşa, golaşi, cu crengile rupte, te întristau. Apa săpase făgaşe şi gropi mari de tot, mişcase din loc stînci, adusese mormane uriaşe de pietre, mîl şi noroi, amestecate cu cenuşă. Printre copacii doborîţi în mocirlă se vedeau stîrvurile umflate de apă ale fiarelor şi păsărilor.

Pămîntul era pustiit, schilodit şi transformat într-un deşert. Tăcerea de moarte era sfîşiată doar de urletul vîntului.

Cerul se arăta posomorît şi aspru. Soarele nu se mai zărea, o pînză groasă de aburi şi cenuşă acoperise albastrul strălucitor al bolţii.

Atlantida îşi pierduse toate culorile şi toată strălucirea ei... Lui Adişirna i se părea că priveşte cadavrul înspăimîntător de mutilat al unei fiinţe iubite.

Era cutremurat şi ca om, şi ca artist. Gîndul că totul va pieri puse stăpînire pe el pentru prima oară şi nu-l mai părăsi.

Asemenea unor copii speriaţi şi părăsiţi, tinerii se lipiră unul de celălalt şi multă vreme, cu o groază mută întipărită pe faţă, priviră lumea aceea pustiită...

Lacrimile curgeau pe obrajii frumoasei Sel. Adişirna băgă de seamă şi căută s-o liniştească :

— Nu te întrista, Sel, n-a pierit încă totul. Gîndeşte-te ce s-ar fi întîmplat cu noi dacă am fi coborît mai devreme. Mi te-ar fi luat şi te-ar fi dus departe, iar pe mine m-ar fi aşteptat neîndoielnic moartea. Acum, să ne gîndim la salvarea noastră. O s-ajungem în port şi o să vedem dacă n-a mai rămas vreo corabie cu pînze. Dacă nu găsim, o să fac o plută, îi pun o pînză şi o să încercăm să ajungem pe continentul de la răsărit. Trecătoarea nu-i prea

mare [1]. Şi apoi acolo se află multe insule mărunte. Mîine, în zori, pornim la drum.

— Oh, dacă vulcanul ne-ar fi dat răgaz măcar cîteva zile... Dar mîine dimineaţă trebuie să plecăm...

Vulcanul nu le dădu însă nici un răgaz.

În aceeaşi noapte, pe cînd Sel dormea liniştită, pe pieile aşternute jos, iar Adişirna se gîndea la fuga lor, forţele subterane ale focului se puseră din nou pe lucru. Erupţia de aburi fusese doar începutul [2].

O puternică zguduitură subterană cutremură deodată peştera. Un pietroi se desprinse din boltă şi o lovi în umăr pe Sel. Fata ţipă de durere şi se trezi. Adişirna se repezi spre ea, o luă în braţe şi o scoase din peşteră.

La lumina focului, tînărul văzu cu groază că umărul ei era strivit. Ar fi vrut să plece de îndată cu preţioasa-i povară, dar nu era cu putinţă: sus, se afla un perete abrupt, iar jos, două şuvoaie clocotitoare înconjurau stînca şi, unindu-şi apele, le tăiau drumul. Nici gînd să poată străbate torentul clocotitor, plin de bolovani, ce se rostogoleau în bezna nopţii, cu această povară vie în braţe.

Adişirna o culcă jos pe Sel. În jurul lor se auzea vuietul asurzitor al vîntului, urletul furtunii, bubuiturile bolovanilor ce se rostogoleau în puhoaiele furioase, zgomotul tunetului, al ploii şi bezna... Deodată, acoperind toate aceste sunete, din însăşi inima pămîntului se slobozi o detunătură surdă, care creştea necontenit, apropiindu-se şi zguduind pă-

[1] Continentul răsăritean — Africa — despărţit de Atlantida printr-o strîmtoare. Cîndva, aceste două continente alcătuiseră unul singur. Despre insulele mici, aflate între Atlantida şi Africa, pomeneşte şi Platon. Veridicitatea acestor afirmaţii şi-a găsit deplina confirmare, ca de altfel multe alte lucruri povestite de Platon despre Atlantida. — Larison.

[2] Erupţia vulcanilor începe de cele mai multe ori prin erupţie de aburi. Uneori, cu aceasta erupţia se sfîrşeşte, de obicei însă, în urma aburilor începe erupţia maselor de lavă topită. — Larison.

mîntul. Şi pămîntul, cutremurîndu-se din temelii, începu să se ridice, să se lase, să se legene dintr-o parte în alta. Urletul subteran ce izbucnea la suprafaţă într-o vîlvătaie sinistră creştea din ce în ce şi deodată se transformă într-o explozie asurzitoare, de o forţă supranaturală. Tot vîrful conic al vulcanului zbură în nori. Bucăţi de stîncă săriră în aer, luminate din adînc de strălucirea tot mai puternică a lavei încinse care urca pe craterul vulcanului. Norii deveniră stacojii, de parcă ar fi fost mînjiţi cu sînge. Pe fundalul mohorît al munţilor, într-o parte a vîrfului retezat al vulcanului, se ivi deodată o pată de o strălucire orbitoare. Era lava topită, care se revărsa peste buza craterului. Curînd începu să se simtă răsuflarea ei fierbinte. Aerul se încărca tot mai mult cu sulf şi bioxid de carbon. Era din ce în ce mai greu să respiri. Bolovani uriaşi, zvîrliţi în văzduh, se prăvăleau înapoi în gura vulcanului, dar aburii ce ţîşneau din fundul pămîntului prin craterul îngust îi aruncau din nou afară. Şi totul se petrecea însoţit de zgomote, zăngănituri şi bubuituri neobişnuite, de parcă undeva lucra o fierărie de dimensiuni monstruoase. Pietre mai mici ajungeau pînă la Adişirna şi Sel şi, cu un zgomot sec, căzeau în preajma lor. Tînărul era atît de uluit, încît şedea nemişcat, aţintindu-şi privirile înnebunite asupra fişiei orbitoare ce se lăţea necontenit în jurul craterului.

Lava încinsă, asemenea unei salbe incandescente, înconjurase tot gîtul vulcanului. Şi salba aceasta sporea mereu, iar din ea începură să se desprindă, curgînd în jos, peste gheţarii seculari, „turţuri" prelungi. Gheaţa se topea, prefăcîndu-se în şuvoaie vineţii, în răsfrîngerile focului vulcanic. Alte puhoaie năvalnice de apă se năpusteau la vale.

Cînd lui Adişirna i se păru că totul s-a sfîrşit, băgă de seamă, plin de fericire, că torentele de lavă, răcite de aer, pămînt şi apă, se solidifică pe măsură ce coboară, îşi pierd treptat luciul şi, în sfîrşit, se acoperă cu o crustă întunecată. Pe crusta aceasta mai strălucesc uneori, ca scînteile unui foc stins,

șuvoaiele de lavă topită ce se scurg pe dedesubt. Treptat-treptat însă se sting și ele. Dar alte torente de lavă izbucnesc iarăși peste buza craterului și cu o iuțeală uimitoare aleargă pe crusta netedă și fierbinte a lavei care s-a răcit. Dar ajungînd la capătul șuvoaielor solidificate, torentele cele noi își mai domolesc goana și, atingînd pămîntul rece și bolovănos, încep să se răcească tot atît de încet.

Cu fiecare nou șuvoi, lava cobora tot mai la vale, și cu cît era mai aproape de crater stratul de lavă, cu atît era mai gros.

Din pricina aerului înăbușitor și a ranei de la umăr, Sel își pierduse cunoștința.

Adișirna o ținea în brațe, ca pe un copil, și se străduia s-o readucă în simțiri, repetînd într-una:

— Ah, de-am apuca să se facă ziuă!

El nu știa că de mult mijiseră zorile, că trecuse și de amiază, dar cerul și pămîntul rămîneau învăluite în aceeași beznă, luminată doar de răsfrîngerile purpurii ale vulcanului.

Deasupra craterului se învolburau vălătuci de aburi și norî, care, în lumina focului, păreau flăcări. Fulgerele, asemenea unor șerpi, brăzdau haosul. Bubuiturile tunetului înăbușeau duruitul neîntrerupt al vulcanului.

Nu mai putea să aștepte. Pietre destul de mari începură să cadă tot mai des în jurul lor. Cîteva îi loviră pe Adișirna și pe Sel. Fata respira din ce în ce mai greu. În lumina vineție, chipul ei, cu ochii stinși, cu gura întredeschisă, cu o schimă de durere întipărită pe obraz, părea al unui mort.

Adișirna răsufla și el anevoie, trăgînd adesea în piept aerul otrăvit, cu gura larg căscată. Simțea că stropi de ploaie fierbinte i se preling pe corp, amestecîndu-se cu sudoarea rece. Capul i se învîrtea, urechile îi țiuiau și parcă ciocane îi băteau necontenit în tîmple.

Se ridică cu greu, luă în brațe trupul lipsit de viață al iubitei, dar deodată, părăsit de puteri, se lăsă la pămînt... Picioarele îi tremurau de slăbiciune și emoție. Pămîntul întreg se zguduia, îi fugea de

sub tălpi, apoi dintr-o dată se înălța silindu-l să-și îndoaie genunchii. Tînărul simțea că e gata să-și piardă cunoștința. Făcînd o ultimă sforțare, își învinse slăbiciunea. După ce înfășură capul lui Sel și pe al său cu piei de animale, se așternu la drum, dar în brațele-i vlăguite, trupul fetei atîrna din ce în ce mai greu. Cădea împreună cu ea, îi asculta răsuflarea și apoi o pornea din nou prin pădurea schilodită care gemea, împiedicîndu-se la tot pasul de pietre, trunchiuri și stîrvuri de animale, pînă cînd un torent furios îi tăie calea. Adișirna se opri nehotărît. Apa clocotea, bolovani uriași, duși de șuvoi, bubuiau ciocnindu-se de malurile abrupte ale albiei. Se întoarse înapoi, căutîndu-și scăparea. Dar torentele de lavă coborîseră și mai jos. Ele ajunseseră aproape de peștera lor, acum părăsită... Trebuia să ia o hotărîre.

Adișirna căută un vad. Adunîndu-și puterile, încercă să traverseze torentul clocotitor, dar năvala apelor îl doborî numaidecît, și el se duse la fund împreună cu Sel. În aceeași clipă fu zvîrlit afară și lipit de mal, simțind o durere puternică în coaste. Se cățără anevoie pe mal și o așeză jos pe Sel. Apa îl mai răcorise puțin. Fata începu să dea semne de viață.

După ce se odihni, porni mai departe. Pe-aici, ploaia de pietre era mai rară și copacii își păstraseră o parte din frunzișul lor, stăvilind pătrunderea gazelor otrăvitoare. Adișirna începu să respire mai în voie și grăbi pasul. Dar, ca și înainte, mergea tare greu din pricina pămîntului care se legăna într-una. Trebuia să ocolească crăpăturile și cutele formate de rocile muntoase. În sfîrșit ajunse la Dealul Sfînt.

Aici nu mai domnea aceeași nebunie la care fusese martor Aksa-Guam. Cei mai mulți dintre sclavi se ascunseseră în subsoluri. Pe străzi nu vedeai decît oameni ce-și pierduseră mințile. Și erau mulți la număr. Rîdeau în hohote, săreau ca apucați, dădeau din mîini sau plîngeau sfîșietor, smulgîndu-și părul.

Alții ședeau jos pe pământ, nemișcați ca niște statui și nepăsători la tot ce se petrecea în jur.

Încă o bubuitură puternică zgîlții pământul. Din conul vulcanului se ridică o coloană de fum și foc, se înălță mai sus de nori, se lăți deasupra craterului ca o umbrelă deschisă și deodată începu să se prăvălească iute la pământ.

Prima rafală de vînt aduse nori grei de fum înecăcios. Adișirna simți plutind în aer gaze otrăvitoare. Se înăbuși. Era prea tîrziu ca să mai fugă în port... Privi în jurul său și își dădu seama că se află lîngă palatul lui Ațro-Sanu, marele preot, păstrătorul Supremelor Taine. Porțile grădinii stăteau larg deschise. Se năpusti înăuntru, intră în palat și, pornind pe coridoarele ce-i erau cunoscute, coborî în încăperile subterane.

Aici aerul era mai curat. Dar toți pereții crăpaseră. Ajunse în bibliotecă și se opri înmărmurit. Tavanul camerei se prăbușise și prin spărtura uriașă se vedea cerul vinețiu. Pe jos zăceau cadavrele cîtorva sclavi, slujitori ai lui Ațro-Sanu, care fuseseră striviți de molozul căzut din tavan. Pe una din mese ardea o torță. Mormane întregi de tăbliță de bronz se aflau acolo.

La masă ședea însuși Ațro-Sanu, în îmbrăcămintea-i neagră de preot. Liniștit ca întotdeauna, scria cu stilexul său pe o plăcuță de bronz.

— Cum, ești aici? exclamă plin de uimire Adișirna.

Ațro-Sanu înălță capul și-l privi pe Adișirna. O luminiță vicleană scînteie în ochii lui negri, plini de viață:

— A-a-a! „Balaurul înaripat" a venit în zbor din munți și a adus porumbița furată?

Adișirna o așeză jos pe Sel și încercă s-o aducă în simțiri.

— Las-o! zise cu asprime Ațro-Sanu. Uitarea de sine este un dar prețios al naturii. N-o lipsi de acest dar. Vino aici!

Adișirna se supuse. Învelind-o pe Sel, se apropie de preot.

— N-ai plecat? îl întrebă el pe Aţro-Sanu.

— Vreau să mor cu Atlantida — răspunse preotul liniştit şi adăugă, zîmbind: Şi-apoi trebuie să scrie cineva cronica pînă la sfîrşit. Fără aceste fapte petrecute în ultimele zile ale Atlantidei, istoria ei va fi ciuntită.

— Dar la ce bun dacă Atlantida va pieri? întrebă nedumerit Adişirna.

— Pier popoarele, dar omenirea trăieşte — răspunse Aţro-Sanu [1]. Povesteşte-mi ce ţi s-a întîmplat şi ce-ai văzut, iar eu am să scriu. Toţi sclavii mei au murit şi observaţiile mele sînt destul de puţine la număr.

În cuvintele lui Aţro-Sanu era ceva poruncitor. Adişirna, ca în vis parcă, începu să depene firul, iar Aţro-Sanu nota cu grijă, punîndu-i din cînd în cînd întrebări.

Podeaua, pereţii şi mobila se clătinau, plăcuţele de bronz zăngăneau mişcîndu-se pe masă, scaunul pe care şedea Aţro-Sanu se legăna într-una. Ploua cu găleata şi şuvoaiele ce curgeau prin spărtura tavanului se lăţeau în băltoace pe jos, amestecîndu-se cu băltoacele de sînge ale sclavilor ucişi, dar Aţro-Sanu scria liniştit, plin de însufleţire, ca întotdeauna.

Gazele otrăvitoare începuseră să pătrundă treptat şi aici. Adişirna avea ameţeli puternice... Privea lespezile de piatră, străduindu-se să reconstituie în mintea-i tulburată o anumită întîmplare, dar nu izbutea de loc: i se pare lui sau într-adevăr lespezile se îndepărtează una de alta, iar între ele se cască un hău care creşte, creşte necontenit? Şi deodată îşi dădu limpede seama că toate acestea nu sînt vis, nici rătăcire: o crăpătură largă spintecă podeaua, prefăcîndu-se într-un hău fără fund şi

[1] De bună seamă că Aţro-Sanu avea o mare viziune istorică; el scria pentru istorie, pentru noi, cei care aveam să trăim cu milenii mai tîrziu, şi el n-a greşit: am găsit însemnările sale, care ne-au oferit un material nespus de preţios, material folosit de mine în povestirea de faţă. Valoarea ştiinţifică a „bibliotecii de bronz" este cunoscută de toţi savanţii din lume. — Larison.

despărţindu-l de Sel. Sel, culcată de cealaltă parte a prăpastiei, începu să plutească împreună cu podeaua, depărtîndu-se mereu de el. Zidurile groase se legănau, se prăbuşeau, totul se legăna şi se prăbuşea. Deodată, Aţro-Sanu, împreună cu tăbliţele şi stilexul lui, se prăvăli undeva, în gol...

Adişirna se aruncă spre crăpătura din podea, întinzînd mîinile către Sel, dar simţi o lovitură dureroasă în umăr şi căzu. Căzu jos şi văzu cum prăpastia dintre el şi draga lui creştea cu o iuţeală neaşteptată, prefăcîndu-se într-o genune mistuită repede de flăcări. Pereţii se îndepărtaseră mult unul de celălalt, dezvăluind privirii vulcanul şi întinderea oceanului. Podeaua se ridică şi Adişirna, pierzîndu-şi cunoştinţa, văzu ultima privelişte din viaţa sa : prăpastia care tăia în două întreg continentul Atlantidei, pornind de la un ţărm la celălalt al oceanului, peste crestele munţilor. Genunea dată la iveală era cuprinsă de vîlvătăi. Şi oceanul se revărsă în hăul acesta de foc. Apa se transformă în aburi, sfîşiind continentul tot mai mult şi zvîrlind noi trîmbe de foc... Se luptau între ele, prinse într-o aprigă încleştare, forţele dezlănţuite ale naturii... Pesemne, totul a durat cel mult cîteva clipe.

Adişirna fu zvîrlit în sus, împreună cu Dealul Sfînt, ajungînd pînă la norii miţoşi, şi-apoi, tot aşa de vijelios, se prăvăli şi se scufundă în bezna oceanului, cu tot Poseidonisul, cu toate templele, piramidele, farul, lanţul muntos, oamenii şi animalele.

Sfîrşitul !

Într-o singură noapte, Atlantida a dispărut.

Pe locul unde s-a aflat înfloritoarea Insulă a Fericiţilor, clocoti într-un vîrtej turbat o pîlnie uriaşă, ale cărei dimensiuni întreceau întinderea continentului.

Flăcări şi aburi ţîşneau din ea, ca nişte conuri uriaşe de foc şi apă.

Lupta focului cu apa începu treptat să se domolească. Dar deasupra Atlantidei dispărute, faţa oceanului nu se linişti şi pe valuri pluteau trunchiuri de copaci, cadavre de oameni şi animale.

XIX. CORABIA MORŢILOR

O corabie mare, scîrţîind din toate încheieturile, fără catarge şi fără vîsle, dusă de curentul vijelios al apei, plutea pe oceanul clocotitor, sub cerul plumburiu, care cernea peste lume o lumină sinistră, posomorîtă.

Părea că bolta, îngreunată de povara norilor uriaşi şi lăţoşi, se prăbuşise deasupra oceanului. Iar oceanul, într-o pornire turbată, îşi revărsase coamele înspumate ale valurilor dincolo de nori. Uraganul şi ploaia torenţială, talazurile şi norii zburau vijelios într-o horă îndrăcită, îmbrăţişîndu-se şi contopindu-se într-un haos năprasnic al stihiilor dezlănţuite.

Urletul vîntului şi bubuitul valurilor înfuriate zgîlţîiau corabia aproape distrusă, şi ea trosnea, scîrţîia şi tremura cuprinsă de fiori, întocmai ca un animal înainte de moarte. Uraganul lăsa în urmă norii şi valurile. Valurile lăsau în urmă corabia şi toate laolaltă zburau vijelios, cu o iuţeală năprasnică, vrînd parcă să se smulgă de pe faţa pămîntului şi să se zvîrle în genunea universului. Din cînd în cînd, snopi de foc sfîşiau norii mohorîţi, iar bubuituri puternice înăbuşeau vuietul furtunii. Pentru o clipă, fulgerul lumina muntele de apă la poalele căruia se îngropase corabia şi, cu un sisîit monstruos, împroşca aburi peste locul unde ea se prăbuşise.

La izbucnirea fulgerului se zăreau în beznă cele cinci punţi ale corăbiei, cu sclavii aşezaţi unul în spatele celuilalt şi ferecaţi în lanţuri.

Toţi erau morţi.

Cadavre ţepene, ei mai ţineau încă cu degete încovoiate sfărîmăturile vîslelor grele. În ochii sticloşi încremenise groaza morţii. Vîntul flutura zdrenţele de pe trupurile aproape dezgolite.

Împărtăşiseră cu toţii soarta „statului soarelui", care îi înrobise. Măreaţa Atlantida pierise în fundul oceanului, mistuită de focul vulcanilor. O dată cu ea

pierire şi sclavii ei... Pierire şi preoţii care încercaseră să scape fugind.

Numai într-un singur om mai licărea viaţa.

Un bătrîn sever, cu o barbă mare şi căruntă, viu încă sub linţoliul de apă ce se scurgea pe îmbrăcămintea-i lungă şi neagră, stătea la prova corăbiei, cu o privire întunecată şi rece, ca însăşi bezna, şi cu mîinile încleştate pe trepiedul pe care se înălţa discul de bronz al soarelui. Preotul iscodea întunericul, căutînd ţărmul lumii ce supravieţuise şi unde corabia ar fi putut acosta.

În răstimpuri de o clipă, cînd printre nori se zărea cerul, atlantul încerca să afle după stele direcţia în care se îndrepta. Valuri uriaşe se ridicau în calea lui, micşorînd iuţeala navei.

Aceasta fusese una din nenumăratele corăbii care părăsiseră în convoi ţărmurile Atlantidei, cea osîndită la pieire, atunci cînd ceasul îi sunase necruţător.

Una dintre cele multe... Dar ce se întîmplase cu celelalte corăbii ?

Primele vase care părăsiseră Atlantida duceau familia regelui şi familiile preoţilor. Preotul acesta întovărăşise convoiul care, după ce traversase strîmtoarea africană, acostase la ţărm.

În vremea aceasta, Atlantida se zguduia din temelii, în urma cataclismului subteran, iar în capitala ei, măreţul Poseidonis, zidurile tuturor clădirilor crăpaseră. Bezna se lăsa tot mai deasă şi de sus turna într-una. Soarele, stacojiu şi palid, se ivea din cînd în cînd : chipul mînios al zeului. Preotul îşi aminti de caravana tristă care se înşirase de-a lungul drumurilor, îndreptîndu-se spre inima Africii şi semănînd cu o procesiune funebră. De altfel, aşa şi era : murea „statul soarelui", pierea marea Insulă a Fericiţilor, dispărea o înaltă civilizaţie.

Ca o panglică nesfîrşită, convoiul străbătea tufişurile şi pădurile Africii apusene, meleagurile de unde odinioară atlanţii îşi aduceau sclavii. Caravana se mişca tot mai departe, către ţările Toltekilor, Maia şi Carli. Zilele se scurgeau mai posomorîte ca

nopţile. Femeile plîngeau în hohote, copiii ţipau, sclavii gemeau sub bici, răgeau catîrii şi cămilele. Carele grele de bronz se împlîntau în noroi. Lumina roşie a torţelor smulgea din beznă cînd statuia de aur a zeului ce se legăna ritmic pe braţele preoţilor, cînd matahala, lucind în ploaie, a elefantului sacru, cînd suliţele şi săbiile de bronz strălucitoare, cînd faţa speriată a vreunei femei cu un prunc în braţe.

Pentru o clipă, lumina căzu pe o litieră aurită. Acolo se zărea chipul aceluia care nu demult fusese stăpînul lumii : Guan-Atagueragan, ultimul rege al Atlantidei.

„Puterea atlanţilor trebuie să fie la fel de neclintită ca însuşi pămîntul" — îşi aminti preotul cuvintele preferate ale regelui. Şi iată-l acum, palid, chinuit, jalnic stăpîn al lumii, mai neputincios şi mai neînsemnat din pricina dorinţei de a-şi păstra masca, voind să pară măreţ şi trufaş.

Urletul uraganului şi şuierul viţeliei se contopeau într-un singur sunet prelung, un sunet uniform, fără sfîrşit, ca vaierul pămîntului muribund.

După ce întovărăşise pînă în inima continentului african pe aceşti primi fugari, preotul făcuse cale întoarsă ca să slujească drept călăuză şi celorlalte corăbii.

Bezna coborîse şi mai neagră deasupra Atlantidei. Pămîntul tremura ca prins de friguri. Zguduiturile scurte se repetau tot mai des şi mai puternic. Poseidonis era luminat de făclii. Unul din vîrfurile vulcanului fumega, iar deasupra lui stăruia o lumină sinistră, roşiatică. Multe clădiri se năruiseră.

Preotul trecu pe Dealul Sfînt, spre templul lui Poseidonis. De aici răzbătea zgomotul mulţimii, plînsetele oamenilor părăsiţi şi condamnaţi la moarte sau la exil. Tumultul acesta era înăbuşit de bubuiturile vulcanului, care răsufla din greu, ca şi cum îşi aduna puterile.

Casta preoţilor plecă cu ultimul convoi. În Atlantida nu mai rămăseseră decît sclavii, lăsaţi în voia sorţii, şi încă vreo cîţiva cetăţeni liberi, care erau

prea strîns legaţi de patria lor însorită şi care nu credeau în pieirea apropiată a Atlantidei.

Flăcările cuprinseseră tot vîrful vulcanului în clipa cînd ultimele corăbii începură să ridice ancorele de bronz. Loviturile subterane se simţeau tot mai des, chiar şi pe apă, şi corăbiile se cutremurau.

În sfîrşit, navele se desprinseră de ţărm, părăsind pentru totdeauna Atlantida cea prosperă. Mireasma florilor ei se amesteca acum cu mirosul înăbuşitor al sulfului vulcanic. Tot dealul, la poalele căruia se afla templul lui Poseidonis, era luminat, dar nu de strălucirea binefăcătoare şi dătătoare de bucurii a zeului soarelui, ci de focul înfiorător, sîngeriu, din străfunduri.

Sclavii rămaşi pe ţărm întindeau braţele spre navele care se îndepărtau, cădeau în genunchi, implorînd să fie luaţi şi ei. Mulţi porneau înot, ajungeau pînă la corăbii şi se agăţau de lopeţi, stînjenind vîslaşii. Atunci, săgeţi cu vîrful de bronz bine ţintite sau suliţe trimise de pe punţi îi omorau. Pe ţărm, femeile îşi întindeau copiii, ameninţau cu pumnii, zvîrleau cu pietre în urma celor plecaţi. Unele îşi pierdeau minţile şi, rîzînd în hohote, îşi aruncau pruncii în apă.

Corăbiile părăsiră portul. Vîntul umflă dintr-o dată pînzele triunghiulare ale catargelor şi purtă fugarii în beznă, pe oceanul necuprins, spre un viitor necunoscut...

Şi iată-l rămas singur... Poate singurul supravieţuitor dintre toţi cei care au plecat cu ultimul convoi.

Dar unde-l mînă curentul? Vedea-va el vreodată soarele?

Zi de zi, aerul se răcea tot mai mult. Norii încă mai acopereau cerul, dar aveau o culoare cenuşie. La fel de cenuşii erau şi apele oceanului.

Ziua începuse să se deosebească de noapte, cînd o lumină posomorîtă învăluia corabia şi feţele vineţii, încremenite, ale morţilor, precum şi ochii lor albicioşi.

Frigul străpungea, cu răsuflarea-i de gheaţă, mădularele preotului, obişnuit cu căldura verii veşnice. Dar o dată cu gerul, mai dispărea şi mirosul de stîrv răspîndit de cadavrele oamenilor şi animalelor moarte de pe vas.

Cu mîinile îngheţate, preotul îşi puse haine de blană, aflate printre lucrurile de pe corabie.

El băgă de seamă că apele curg oblic, cînd oprind, cînd grăbind mersul navei : corabia nimerise în regiunea recifelor submarine.

Şi, în sfîrşit, fugarul văzu ţărmul.

Stînci sălbatice, lipsite de viaţă, posomorîte şi acoperite de zăpezi să înalţau deasupra oceanului cenuşiu.

Cerul mohorît cernea molcom fulgi mari de nea.

Aşadar, iată pămîntul cel nou, unde va fi nevoit să pună capăt peregrinărilor sale.

Curentul repede mînă corabia spre uscat şi o aruncă pe un banc de nisip de pe ţărmul stîncos.

Ultimul atlant păşi pe pămînt [1].

Bătrînul cu înfăţişarea aspră se urcă pe un dîmb şi privi lumea aceea străină şi vrăjmaşă lui. În jur totul era pustiu şi mort. Doar nişte păsări necunoscute, ţipînd ascuţit, zburau deasupra valurilor oceanului.

Se lăsă noapte. Străinul se adăposti într-o peşteră, aprinse focul sacru, aşezâ trepiedul cu discul soarelui şi, întinzînd spre lumină şi spre foc mîinile-i îngheţate, cîntă cu glas spart, bătrînesc, Imnul Soarelui.

Veghe mult timp în noaptea aceea şi flacăra jucăuşă a rugului îi lumina faţa tristă şi gînditoare... În sfîrşit, doborît de oboseală, adormi, învelit în blănuri şi visînd la soarele Atlantidei.

De dimineaţă începu să-şi deretice noua-i locuinţă ; transportă de pe corabie instrumentele de bronz şi armele. Din scîndurile aduse de pe navă îşi făcu o uşă ca să închidă peştera. Apoi îşi rîndui

[1] Urmele atlanţilor au fost găsite pe ţărmul nordic al Bretaniei franceze. — Larison.

rezervele de alimente și lăzile în care se aflau cărțile sfinte și semințele.

În fiecare dimineață se scula în zori, cu mult înainte de răsăritul soarelui, se ducea pe țărmul mării și aștepta ivirea lui.

Cerul rămînea mereu acoperit de o pînză cenușie, dar bătrînul era adînc încredințat că soarele se va întoarce — zeul cel strălucitor va învia.

Și într-adevăr el se întoarse, după o noapte senină și geroasă.

Vîntul de miazănoapte, ce se stîrnise în ajun, smulse pînza cenușie care ascundea cerul, și pe bolta de sineală scînteiară constelații necunoscute.

Dimineața fu tot atît de limpede și de geroasă. Spre răsărit, bolta se aprinse în culorile trandafirii ale zorilor.

Și deodată, la orizont, se ivi soarele.

El părea istovit de lupta dusă cu forțele întunericului.

Dar zeul lui era din nou cu el, după o despărțire lungă și negrăit de tristă.

Pentru o clipă, soarele se opri parcă deasupra apelor ; de o parte și de alta a discului ceresc se întindea geana zării. Desprinsă chiar din soare, o fîșie de aur porni către țărmul pe care sta preotul, așternîndu-se peste mare aidoma unei punți aurite între astru și om.

În clipa aceea, discul soarelui, linia orizontului și fîșia aurie de pe fața oceanului alcătuiră un desen ce semăna uluitor cu simbolul sfînt al atlanților și care poate fi găsit pretutindeni : și la cercul polar, și la tropice, și în America de Sud, și în inima Asiei Centrale sau Orientale.

Bătrînul aspru și cărunt, tulburat, căzu în genunchi, întinse brațele spre soarele ce răsărea și începu să cînte Imnul Soarelui.

Glasul lui prinse viață. Cîntecul simplu, dar melodios și solemn, răsuna deasupra țărmurilor pustii, trezind ecoul stîncilor de pe mal.

El cînta puterea zeului de trei ori sfînt, c
ruie grozăviile întunericului, dăruieşte oam
căldură şi lumină plină de bucurie, zeul care î
mîntează pămîntul în mii de culori, face roadel
mustească de sevă şi tămăduieşte bolile.

Cînta soarele care scînteiază ca briliantele
picurii de rouă, soarele care împurpurează nori
aureşte şuvoaiele de apă.

Cînta soarele care se preface în sîngele fierbi
al omului, în mustul dulce al strugurilor, în grîu
de aur.

Cînta soarele care este bucurie şi viaţă.

Cînta şi nu vedea cum, atraşi de glasul lui,
spatele stîncilor se iviră oameni cu chipul alb, î
brăcaţi în piei de animale, oameni cu ochi albaş
şi părul blond. De brîiele late din piele purtau agă
ţate topoare de piatră.

Priveau nedumeriţi la bătrînul acesta ciudat, în
veşminte lungi şi negre, care cînta într-o limbă ne-
cunoscută lor.

De unde o fi venit el? Ce caută aici? Şi ce pri-
mejdie aduce cu sine?

XX. ULTIMUL OM DIN ATLANTIDA

Clima cea aspră se dovedi ucigătoare pentru
trînul atlant. Curînd după ce debarcase pe ţărm
se îmbolnăvi. Aducîndu-şi aminte că pe cora
aproape nimicită se mai găseau tot soiul de ierb
de leac, preotul, biruindu-şi slăbiciunea, se urcă
punte.

Şi deodată i se păru că delirează.

Lîngă unul din catarge, încălzindu-se în raz
palide ale soarelui nordic, şedea un om. Faţa sa e
istovită şi purta urmele bolii. Dar toată înfăţişarea

[illegible]orăta a fi un locuitor al Atlantidei : ţeasta, [illegible]lung, părul negru, culoarea pielii cu o nuanţă [illegible], de bronz, îmbrăcămintea sa.

Preotul se apropie şi mai mult. Necunoscutul îl văzu şi amîndoi strigară în acelaşi timp :

— Şitţa !

— Aksa-Guam !

Stăteau amîndoi nehotărîţi : preotul Şitţa şi Aksa-Guam, cel care luase parte la răscoala sclavilor împotriva Dealului Sfînt, osîndit la moarte de rege şi preoţi.

Întinseră braţele unul către celălalt, în semn de prietenie şi salut.

Şi-n noaptea aceea, vrăjmaşii de odinioară zăboviră vreme îndelungă lîngă foc, depănîndu-şi fiecare povestea.

În noaptea cea cumplită, cînd avusese loc prima erupţie a vulcanului, Aksa-Guam ajunsese înot la ultima corabie care pleca şi se agăţase de un inel de bronz prins pe fundul vasului. La adăpostul întunericului, izbutise să se caţăre pe o funie, să pătrundă printr-un chepeng deschis în cala navei, unde stătuse ascuns în tot timpul călătoriei. Lipsindu-se de hrana proaspătă, se îmbolnăvise de o boală necunoscută în Atlantida : i se umflaseră picioarele, dinţii începuseră să i se clatine, iar gingiile să-i sîngereze [1]. Aerul era otrăvit de duhoarea cadavrelor. Dacă n-ar fi fost chepengul pe unde pătrundea [illegible] proaspăt, fără doar şi poate s-ar fi înăbuşit. Îndurase chinuri neînchipuit de mari şi aproape [illegible] nici nu se putuse mişca din pricina slăbiciunii [illegible] a durerii ce o simţea în picioarele umflate, în [illegible]a cînd corabia se apropiase de ţărm.

Aerul curat şi soarele îl ajutaseră să-şi vină [illegible]fire.

La rîndul său, Şitţa îi zugrăvi toate peregrinările [illegible] pînă în ziua cînd se întîlniseră.

— Pe meleagurile astea trăiesc oameni cu părul [illegible] şi poartă haine din piei de animale. Sînt săl-

[1] Fără îndoială că este vorba de scorbut. — Larison.

batici care-şi fac topoare grosolane şi cuţite din piatră şlefuită [1]. Ei nu ştiu să lucreze pămîntul şi se hrănesc cu carnea crudă a fiarelor ucise. Chiar şi focul le este necunoscut. Erau cît pe-aci să mă omoare. Dar, cînd au văzut focul aprins de mine, i-a cuprins un fior sacru, iar armele noastre strălucitoare de bronz le-au smuls strigăte de uimire. Acum mai-mai că mă venerează. Limba lor este grosolană şi săracă, seamănă mai degrabă cu graiul animalelor decît cu al oamenilor. Cînd se înfurie, mîrîie ca fiarele, iar cînd atacă un animal sau un duşman, rag, urlă şi latră ca şi el. Dar sînt curioşi şi blînzi. Îşi dau seama cînd te porţi bine cu ei şi atunci devin încrezători ca nişte copii... Cine ştie, poate că odată vor deveni şi ei oameni ca atlanţii.

Obosit, Şitţa închise ochii. Respira greu. Din pricina fierbinţelii, începu să tremure, iar pe faţa-i istovită de om bătrîn se ivi o roşeaţă bolnăvicioasă.

— Curînd o să mor. Ce bine că te-am întîlnit, tu ai să-mi închizi ochii şi ai să mă îngropi după datină. Totul e trecător pe lumea asta... Popoarele mor ca un singur om şi pier state întregi. Cine ştie, poate că eşti ultimul om din Atlantida. Dar ce s-o fi întîmplat cu ceilalţi ? O să mori şi tu şi amintirea Atlantidei se va pierde în negura veacurilor ce vor veni... Curînd va răsări soarele... Du-mă pe ţărm.

Aksa-Guam îi îndeplini dorinţa şi acolo, pe malul mării, îl întoarse cu faţa spre răsărit.

Şitţa nu mai putea vorbi. Nu fu în stare decît să dăruiască un zîmbet primelor raze de soare şi închise ochii pentru totdeauna.

Aksa-Guam rămase singur, poate singur în toată lumea — ultimul om din Atlantida.

În curînd izbuti să se apropie de locuitorii acestor ţinuturi posomorîte şi, datorită cunoştinţelor sale, îşi cîştigă adîncul lor respect.

[1] În vreme ce în Atlantida se cunoştea fabricarea armelor de bronz, Europa se afla încă în epoca de piatră. — Larison.

O dată cu venirea primăverii, îi învăţă să lucreze pămîntul, să semene cîmpiile arate cu plug de lemn. De asemenea îi învăţă să aţîţe focul frecînd două bucăţi uscate de lemn sau să scoată scîntei lovind cremenea şi aprinzînd frunze uscate şi muşchi. Multe meşteşuguri şi multe lucruri au deprins de la el.

Unii au devenit agricultori şi s-au statornicit pentru totdeauna pe acele locuri, alţii şi-au văzut mai departe de vînătoare şi de războaie. Iar în serile lungi de iarnă, el le depăna povestea minunată a Veacului de Aur, cînd oamenii trăiau fericiţi în mijlocul copacilor şi grădinilor veşnic înflorite, care rodeau de cîteva ori pe an, fără să ştie de griji şi de nevoi... Le vorbea despre bogăţia şi măreţia Insulei Fericiţilor, despre grădinile de aur cu mere de aur, despre bătăliile dîrze şi despre pieirea cumplită a unui popor şi a unei ţări întregi, despre ploile năprasnice care au însoţit această pieire, despre salvarea cu ajutorul corăbiilor a unui număr mic dintre ei, despre calea străbătută pe apă, vreme de patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, şi despre propria-i salvare.

Oamenii ascultau aceste povestiri cu sufletul la gură, curioşi ca nişte copii, şi le transmiteau unul altuia, le mai împodobeau, le mai înfloreau pe ici pe colo şi le păstrau ca pe nişte legende sfinte.

ARIEL

În romînește de
A. ȚIMPĂU și I. ANDREESCU

Fiicei mele Svetlana

I. PRIN CERCURILE IADULUI

Ariel şedea jos, pe podea, în dreptul ferestrei scunde din odăiţa lui, ce semăna cu o chilie de mănăstire. O masă, un scăunel, un pat şi o rogojină într-un ungher alcătuiau tot mobilierul.

Fereastra dădea în curtea interioară, tristă şi pustie. Nici un tufiş, nici un fir de iarbă, numai nisip şi pietriş, aidoma unui crîmpei din deşert înconjurat de patru ziduri ca de închisoare — zidurile clădirii mohorîte, cu geamuri mici. Deasupra acoperişurilor drepte se înălţau coroanele palmierilor din parcul cu vegetaţie bogată, ce se întindea jur împrejurul şcolii. Un zid înalt despărţea parcul şi clădirea de lumea din afară.

Pretutindeni stăpînea o linişte adîncă, tulburată doar de scîrţiitul pietrişului sub paşii uşori ai dascălilor şi elevilor.

În cămăruţe, la fel de mizere ca şi cea a lui Ariel, locuiau ceilalţi elevi aduşi din toate colţurile lumii la şcoala Dandarat din Madrass. Printre ei erau şi copii de opt ani, însă şi fete şi băieţi mai mari. Elevii alcătuiau o singură familie, dar cuvintele lor, puţine la număr şi rostite cu glas şoptit, precum şi ochii lor nu trădau nici dragostea, nici prietenia, nici ataşamentul, nici bucuria revederilor, nici durerea despărţirilor.

Toate aceste sentimente erau smulse cu rădăcini cu tot chiar din primele zile ale sosirii elevilor în şcoală, profesorii şi pedagogii — preoţi hinduşi hipnotizori, europeni, în marea lor majoritate englezi, şi oculişti moderni — folosind toate mijloacele.

Ariel purta o tunică — o cămaşă cu mîneci scurte, ţesută dintr-o pînză grosolană — iar în picioare nici sandale n-avea.

Era un tînăr voinic, de vreo 18 ani, cu părul blond, dar, după expresia feţei sale, îi dădeai uneori şi mai puţin : ochii cenuşii-deschis priveau cu o sinceritate copilărească, deşi pe fruntea-i înaltă se săpaseră primele cute — semn neîndoielnic al omului care a trecut prin multe şi s-a gîndit la multe. Culoarea ochilor şi a părului arăta că este european.

Chipul lui Ariel, cu trăsăturile regulate de anglo-saxon, era imobil ca o mască. Privea nepăsător pe fereastră, aşa cum priveşte un om adînc cufundat în gînduri.

Şi de altfel el chiar se gîndea. Cearaca-babu, dascălul său, îl punea în fiece seară să facă bilanţul zilei, să-şi amintească toate întîmplările petrecute de la răsăritul pînă la apusul soarelui, să treacă în revistă felul în care s-a comportat faţă de ele, să-şi controleze gîndurile, dorinţele, faptele. Înainte de a se duce la culcare, Ariel trebuia să se spovedească lui Cearaca.

Soarele care asfinţea scălda în lumină coroanele palmierilor şi norii ce goneau pe cer. Ploaia se oprise chiar în clipa aceea şi din curte se revărsa în chilie un aer proaspăt şi umed.

Ce întîmplări avuseseră loc în cursul zilei ?

Ariel se trezise ca întotdeauna în zori. Se spălase, îşi făcuse rugăciunea şi îşi luase gustarea în sufrageria comună. Pe o tavă groasă de lemn se aducea micul dejun — nişte piinişe din făină — rele, că nu puteau fi mîncate — alune prăjite şi apă în vase de lut.

Pedagogul Satia îşi plimba, ca de obicei, privirea-i scormonitoare de la un elev la altul, spunîndu-le că mănîncă banane, turte gustoase de orez cu zahăr şi beau lapte gros. Şi elevii, lăsîndu-se sugestionaţi, mîncau cu plăcere tot ce li se dădea. Numai un singur băiat, un novice, care încă scăpa acestei hipnoze în masă, întrebă :

— Dar unde-s bananele ? Unde-s turtele de orez ?

Satia se apropie de el, îl apucă de bărbie și rosti poruncitor, privindu-l cu asprime în ochi :

— Dormi ! Și își repetă sugestia, după care băiatul începu să mănînce cu poftă alunele tari, luîndu-le drept banane.

— Și tu de ce ți-ai pus șalul ? întrebă un alt pedagog, un hindus slab, cu barba neagră și ras în cap, adresîndu-se unei fetițe de 9 ani.

— E frig — răspunse ea, zgribulindu-se toată. Copila avea febră.

— Ți-e cald. Scoate îndată șalul !

— Phii, ce zăduf ! exclamă fetița, lepădînd șalul și trecîndu-și mîna peste frunte ca și cum ar fi vrut să-și șteargă năduşeala.

Satia începu să spună elevilor cu glas tărăgănat cum trebuie să se comporte : să nu le pese de frig, de căldură, de boli. Spiritul să triumfe asupra trupului.

Copiii ședeau cuminți, mișcările lor erau molatice, apatice.

Deodată, același băiețaș care la începutul mesei întrebase „unde-s bananele ?" smulse din mîna vecinului o bucățică de lucii și, rîzînd tare, și-o vîrî în gură.

Dintr-un singur salt, Satia se apropie de el și-l trase de urechi. Băiatul începu să plîngă în hohote. Toți copiii încremeniră în fața acestei încălcări nemaiauzite a disciplinei. Rîsul și lacrimile erau combătute necruțător în școală. Cu o mînă, Satia îl înșfăcă pe băiețaș, iar cu cealaltă apucă un vas mare. Copilul amuți, doar mîinile și picioarele îi tremurau.

Lui Ariel i se făcu milă de bietul novice. Ca să nu-și trădeze sentimentele, își lăsă capul în piept. Da, îi era tare milă de acest băiat de 8 ani. Dar Ariel știa că a compătimi un coleg este o crimă mare pe care va trebui s-o mărturisească dascălului său — Cearaca.

„Oare să-i mărturisesc ?" îi fulgeră prin minte, dar îndată încetă să se mai gîndească. Se obișnuise să fie prudent chiar cu propriile sale gînduri.

La porunca lui Satia, un servitor îl scoase afară pe băieţaş, cu vasul în cap. Masa se sfîrşi într-o tăcere desăvîrşită.

În ziua aceea, după gustarea de dimineaţă, cîţiva tineri şi tinere care terminaseră cursurile urmau să părăsească şcoala.

Ariel simpatiza într-ascuns pe unul din ei — un tînăr cu pielea smeadă şi ochii mari — şi pe fata aceea zveltă, şi avea toate motivele să-şi închipuie că şi ei nutriseră sentimente prieteneşti faţă de el. Cei cîţiva ani de şedere în comun la Dandarat îi legaseră unul de celălalt. Dar ei se obişnuiseră să-şi tăinuiască sentimentele, arătîndu-se indiferenţi, manifestînd o răceală aparentă. În rarele clipe cînd scăpau de ochii iscoditori ai profesorilor şi pedagogilor, prietenii aceştia schimbau între ei o privire atotgrăitoare, iar uneori chiar şi o strîngere de mînă ; asta era tot ce-şi îngăduiau. Tustrei păstrau în taină prietenia, singura comoară care încălzea inimile lor tinere, o floricică rămasă prin cine ştie ce minune într-un pustiu lipsit de viaţă.

O, dacă pedagogii ar fi ghicit taina lor ! Cu cîtă cruzime ar fi călcat ei în picioare floarea aceasta ! Hipnotizîndu-i, i-ar fi silit să mărturisească totul şi ar fi ucis prin sugestie acest simţămînt cald, înlocuindu-l printr-o indiferenţă rece.

Îşi luară rămas bun în curte, lîngă porţile de fier. Fără să se privească în ochi, cei care plecau rostiră pe un ton glacial :

— Adio, Ariel !

— Adio, adio !

Şi se despărţiră fără să-şi strîngă mîna.

Cu capul plecat, Ariel se îndreptă spre şcoală, străduindu-se să nu se gîndească la prietenii săi şi înăbuşindu-şi tristeţea ce-l copleşea, căci pentru gînduri şi sentimente tainice avea vreme la noapte.

O, despre aceste gînduri şi sentimente el nu va sufla nimănui o vorbă, nici chiar în stare de hipnoză ! Asta era ultima şi cea mai ascunsă taină a lui Ariel, de care nu-şi dăduse seama nici vicleanul Cearaca, nici Bharava, directorul şcolii.

Urmară apoi lecţiile de istorie, religie, ocultism, teosofie. Prînzul cu „banane", lecţiile de engleză, hindusă, bengaleză, mahrati şi sanscrită... O cină sărăcăcioasă.

— Aţi mîncat mult şi v-aţi săturat ! îi sugestionează Satia.

După cină, urmează o „şedinţă". Ariel a trecut prin acest înfricoşător cerc al iadului, dar trebuie să asiste la „lecţiile practice cu novicii".

Un coridor îngust, întunecos, luminat numai de un opaiţ cu flacăra tremurătoare şi fumegîndă, cu fitil din bumbac, duce spre o cameră mare fără ferestre, luminată tot atît de sărăcăcios. În odaie se află o masă din scînduri negeluite şi cîteva rogojini aşternute pe jos.

Ariel, cu un grup de elevi mai mari, stau tăcuţi şi neclintiţi într-un ungher, pe podeaua de piatră.

Un slujitor aduce un băiat de vreo paisprezece ani.

— Bea — spune pedagogul, întinzîndu-i o cană.

Băiatul înghite supus lichidul amar şi rău mirositor, străduindu-se să nu se strîmbe. Servitorul îi scoate cămaşa şi-i freacă tot corpul cu alifii volatile. Copilul e cuprins de nelinişte şi de o tristeţe ucigătoare. Apoi trece la o stare de exaltare. Respiră des şi greu, pupilele i se dilată, mîinile şi picioarele îi tremură de parcă ar fi o paiaţă de carton.

Pedagogul ia de jos opaiţul cu flacăra tremurîndă şi-l întreabă :

— Ce vezi ?

— Văd un soare orbitor — răspunde băiatul, închizînd ochii.

Toate simţurile îi sînt ascuţite la maximum. O şoaptă i se pare un bubuit de tun. Aude cum foşnesc gîndacii pe pereţi, cum respiră fiecare om din cameră, cum bate inima fiecăruia din cei prezenţi, cum undeva, la mansardă, zboară liliecii... Vede, aude, observă şi simte ceea ce nu percepe nici un om în stare normală.

La unii, starea aceasta sfîrşeşte printr-un delir, la alţii — printr-un puternic acces de nervi. Pe unii,

Ariel nu i-a mai văzut după astfel de crize furtunoase : ori mureau, ori înnebuneau.

Ariel însă avea un organism robust. Trecuse prin toate aceste încercări, păstrîndu-şi sănătatea nezdruncinată.

Cînd pe cer se iviră primele stele, uşa odăii se deschise şi intră Cearaca, ducînd de mînă un copil cu faţa smeadă şi tare speriată.

— Stai jos ! îi porunci el băiatului.

Băieţaşul se lăsă pe podea în chip automat. Ariel se apropie de Cearaca şi se înclină în faţa lui.

— Este un elev nou, îl cheamă Şarad. Ai să-l conduci tu astăzi. Eşti mulţumit de tine ?

— Da, părinte — răspunse Ariel.

— N-ai de ce să te căieşti ? întrebă neîncrezător Cearaca. Desăvîrşirea o poate atinge numai acela care niciodată nu este mulţumit de sine.

Privindu-l iscoditor în ochi, Cearaca îl întrebă iarăşi :

— Dar la trecut nu te-ai gîndit ?

— Nu — răspunse Ariel hotărît.

În şcoală elevilor li se interzicea să se gîndească la viaţa pe care o duseseră înainte de a veni aici, să-şi amintească de copilărie, de părinţi, să pună întrebări referitoare la trecutul sau la viitorul lor. Nici unul nu ştia ce-i aşteaptă, pentru ce sînt pregătiţi, şi aproape nimeni nu-şi aducea aminte de ceea ce a fost. Pe cei ale căror amintiri erau prea recente şi aveau o memorie bună, hipnoza îi ajuta să-şi uite trecutul.

Cearaca se mai uită o dată cercetător în ochii lui Ariel şi plecă.

Şarad şedea neclintit, ca un mic idol de bronz. Ariel ascultă paşii ce se îndepărtau şi zîmbi întîia oară în ziua aceea.

Pentru elevii şcolii Dandarat nu existau decît două posibilităţi : cei mai mulţi se alegeau cu nimicirea desăvîrşită a voinţei, sau, în cel mai bun caz, cu o totală zdruncinare a sistemului nervos. O mică parte — cei înzestraţi cu un fizic şi un intelect mai viguros — urmau calea perfidiei rafinate, a unor simulări de artist

și a celor mai iscusite vicleșuguri. Ariel se număra printre aceștia din urmă. Izbutise să reziste chiar la hipnoză, simulînd o stare de somnambulism. Dar elevi ca el erau puțini, căci ar fi fost de ajuns o mică greșeală, și minciuna ar fi fost dată în vileag. Profesorii erau stăpîni pe trupul și pe sufletul elevilor lor.

Ariel se apropie cu pas ușor de Șarad și-i șopti :

— Or să te sperie, dar ție să nu-ți fie frică, orice ai vedea. Toate astea le fac înadins...

Copilul îl privea cu mirare și neîncredere, căci în școală nimeni nu-i vorbise atît de prietenos.

— Și important e să nu plîngi, să nu strigi, dacă vrei să nu fi bătut.

Șarad încetă să mai plîngă. Afară se auzea zborul molatic al liliecilor, care uneori se năpusteau și în odaie. Pe pereți, înăuntru, se cățărau broscuțe și vînau tot soiul de muște. Băiatul începu să privească la ele și se mai liniști.

Ariel aprinse un opaiț cu ulei. Strălucirea lui roșiatică lumina slab încăperea. Pătrunzînd pe fereastră, vîntul mișca flacăra și umbra lui Ariel dansa pe pereți. Ungherele camerei rămăseseră cufundate în întuneric.

În colț, în fața băiatului, ceva prinse să se miște. Șarad privi cu atenție și îngheță de groază. Printr-o crăpătură se tîra un șarpe mare și galben, cu capul mic și umflat, cu gîtul gros și burta suptă ; pe git avea niște desene negre ce semănau cu o pereche de ochelari. Un nai !

În urma lui — a șarpelui cu ochelari — apăru un altul, negru-vinețiu, apoi unul negru, unul cenușiu și, mereu alții, și alții. Șerpii se împrăștiau prin odaie, înconjurîndu-l din toate părțile pe băiat.

— Stai, nu te mișca și taci din gură ! șopti Ariel, indiferent ca întotdeauna și țintuit parcă locului.

Șerpii se apropiară de copil, își înălțară trupurile cu gîtul întins înainte ca un scut și, privind drept în ochii băiatului, se pregăteau să se năpustească asupra lui.

Ariel fluiera abia auzit o melodie tristă și monotonă, care n-avea decît trei note.

Şerpii încremeniră, ascultară atent, apoi îşi plecară capetele şi se tîrîră încet într-un colţ al odăii, mistuindu-se în crăpăturile podelei.

Şarad continua să şadă nemişcat. Broboane de sudoare rece îi acopereau faţa.

— Bravo ! şopti Ariel.

Dar lauda nu i se cuvenea, căci băiatul nu ţipase şi nu se clintise din loc, deoarece frica îl paralizase.

În odaie năvăli o pală puternică de vînt, aducînd pe aripile ei mireasmă dulce de iasomie. Pe cer, norii acoperiră stelele. Tunetul bubui surd şi curînd se porni o ploaie tropicală. Aerul se răcori dintr-o dată. Izbucneau fulgere, luminînd peretele casei de pe cealaltă parte a străzii şi oglindindu-se în apa care acoperi repede toată curtea, prefăcînd-o într-un lac.

Băiatul oftă uşurat, scuturîndu-se de înţepeneala care-i anchilozase toată făptura. Dar îl mai aşteptau şi alte încercări. Perdeaua de rogojină care despărţea odăile se ridică pe neaşteptate şi Şarad văzu o încăpere scăldată într-o lumină orbitoare, a cărei podea era acoperită cu muşama albă. În mijlocul camerei stătea un tigru uriaş. Lumina îi bătea în ochi, iar fiara aurie şi tărcată închidea pleoapele, dînd supărată din cap. Cu coada-i puternică, tigrul lovea podeaua.

Nu trecu mult şi animalul începu să se obişnuiască cu lumina puternică. El îşi aţinti privirile asupra lui Şarad, scoase un răget scurt, înăbuşit şi, lăsîndu-se pe labele dinainte, se încordă tot, pregătindu-se să sară.

Şarad se apucă cu mîinile de cap şi dădu un strigăt înfiorător.

Deodată simţi pe umăr mîna cuiva. „Mă mănîncă" — se gîndi el, încremenind de groază. Dar atingerea era prea uşoară pentru a fi laba fiarei.

— De ce-ai ţipat ? auzi băiatul glasul lui Ariel. Pedagogul o să te pedepsească. Să mergem !

Şi, luîndu-l de braţ pe Şarad, îl ridică aproape cu de-a sila în picioare.

Abia acum copilul îndrăzni să deschidă ochii. Perdeaua de rogojină se afla la locul ei, iar în odaie stă-

ruia semiîntunericul. Afară se auzea ropotul ploii, care începuse să se mai potolească, şi bubuiturile surde, îndepărtate ale tunetului.

Clătinîndu-se pe picioare, Şarad porni după Ariel, aproape inconştient. Străbătură un coridor lung, întunecos şi intrară pe o uşă îngustă. Ariel îl lăsă pe băiat s-o ia înainte şi-i zise cu glas tare :

— Mergi înainte ! Aici e o scară, vezi să nu cazi — şi adăugă în şoaptă : Fii cu băgare de seamă, să nu strigi orice ţi s-ar întîmpla... Nu-ţi fie frică ! Te sperie înadins, ca să te obişnuieşti şi să nu te mai temi de nimic.

Ariel îşi aduse aminte cum fusese şi el supus acestor încercări. Atunci, însă, mersese singur, nu-l prevenise nimeni, nimeni nu-i spusese un cuvînt de îmbărbătare.

Tremurînd de frică, Şarad coborî treptele aproape năruite ale scării. În faţa lui se deschidea un subsol. Mirosea a umezeală şi venea un aer greu, stătut. Podeaua de piatră era acoperită cu mîl vîscos şi rece. De sus cădeau picături mari şi reci. Undeva se auzea clipocit de apă. Băiatul, neştiind încotro s-o apuce, întinse mîna ca să nu se lovească de vreun obstacol nevăzut.

— Mergi înainte, înainte ! îl îmboldi Ariel.

Şarad porni mai departe prin bezna de nepătruns. Undeva se auziră nişte gemete înăbuşite, urlete sălbatice şi un rîs nebunesc. Apoi se lăsă o linişte sinistră. Dar întunericul părea că mişună de fiinţe vii. Şarad simţi atingerea îngheţată a cuiva. Pe neaşteptate, răsună un bubuit năprasnic care cutremură pămîntul din temelii :

— Mergi, mergi înainte !

Băiatul atinse cu mîna peretele vîscos. Curînd şi cealaltă mînă se sprijini de perete. Încăperea devenea din ce în ce mai strîmtă, aşa că abia-abia izbutea să înainteze.

— Mergi, mergi înainte ! îi porunci Ariel şi-i şopti îndată : Să nu-ţi fie frică, acum...

Dar nu isprăvi vorba şi Şarad simţi dintr-o dată că pămîntul îi fuge de sub picioare, iar el se prăbuşeşte

în beznă. Căzu pe ceva moale și umed. Bolta grea părea că-l apasă, turtindu-l la pămînt. Ofta din greu și gemea.

— Taci ! auzi băiatul șoapta lui Ariel.

Dar iată că bolta începe să se înalțe, numai bezna din jur stăruie. Deodată, din întuneric apare un nor alb care ia chipul unui bătrîn uriaș, cu barba mare și albă. Din veșmintele lui, ce strălucesc ca ceața în lumina lunii, iese o mînă lungă și osoasă. Se aude un glas surd și gros :

— Dacă vrei să trăiești, scoală-te și mergi mai departe fără să te uiți înapoi.

Și Șarad se supune. Plîngînd încetișor, el se scoală de jos și pornește de-a lungul coridorului. Treptat pereții subteranei sînt învăluiți într-o lumină palidă, stacojie.

Se face cald, apoi o căldură greu de îndurat. Zidurile sînt tot mai roșii și încep să se apropie. Prin spațiul lăsat liber între ele țîșnește o flacără. Vîlvătaia se aprinde tot mai tare și mai tare. Încă puțin și îi vor lua foc părul și veșmintele. Șarad începe să respire greu, apoi își pierde cunoștința. Cineva îl prinde în brațe și ultimele cuvinte pe care le aude sînt șoptite de Ariel :

— Sărmanul Șarad !

II. DANDARAT

Ariel se trezi și primul lui gînd fu la băiat : „Sărmanul Șarad !"

Șocul nervos pe care-l suferise acesta fusese atît de puternic, încît îl internaseră la infirmeria școlii. Doctorul îi dăduse să bea lapte fierbinte cu rachiu și copilul adormise. Iar Ariel, călăuza lui involuntară, se înapoiase în camera sa.

În vreme ce Ariel se spăla, soarele se înălță sus, pe bolta cerului. Răsună gongul. În locul tunicii obișnuite din țesătură grosolană, Ariel își puse un veșmînt de pînză. În școală erau așteptați să sosească oaspeți de seamă.

După gustarea de dimineață, pedagogii și dascălii superiori se adunară într-o sală mare, ticsită de fotolii, scaune și bănci. La capătul sălii lungi se înălța o estradă acoperită cu un covor și împodobită cu ghirlande de flori. Ferestrele erau bine închise ; lămpi electrice și candelabre de bronz, de formă ciudată, luminau încăperea.

Curînd începură să sosească și oaspeții, îmbrăcați în cele mai variate costume. Veniseră și bătrîni venerabili, impunători, cu bărbi cărunte, în veșminte de mătase împodobite cu perle și nestemate, și fachiri slabi, și reprezentanți ai diferitelor caste, cu însemnul distinctiv în frunte, înscris cu lut din Gange, îmbrăcați în dhote — haine grosolane din pînză — iar pe deasupra cu o tunică scurtă, demodată, din stofă, împodobită cu panglici și încălțați cu saboți cu vîrfurile aduse în sus. Unii purtau, agățate la șold, niște ceaunașe de aramă după obiceiul asceților. Alții aveau drept îmbrăcăminte doar un simplu cearșaf, iar în picioare sandale cu talpă de lemn.

Ultimii care sosiră fură sahibii. Cu pielea albă, voinici, îngîmfați, englezii aceștia în costume albe ocupară fotoliile din rîndul întîi.

Maimarii școlii se învîrteau lingușitori în jurul lor.

Pe estradă se urcă un om cu pielea albă, în costum de hindus. Era Bharava, directorul școlii. În cea mai curată limbă engleză salută oaspeții și, cu vorbe alese, îi rugă să „acorde cinstea și să arunce o privire asupra realizărilor școlii Dandarat în ceea ce privește educarea slugilor păcii, ale lui Dumnezeu și ale adevărului".

Profesorii începură să-și prezinte ciracii cei mai talentați. Era un fel de ședință de magie și de ocultism.

Unul după altul se urcau pe estradă elevii. Ei reproduceau scene întregi și țineau discursuri în stare

de hipnoză, repetînd cu o precizie uimitoare vorbele rostite de cineva din sală. La unii elevi atenţia era atît de ascuţită, încît aceştia observau mişcările care de obicei scapă unui ochi obişnuit. Din spusele pedagogilor reieşea că unii elevi puteau să vadă iradiaţiile ce pornesc din capul unui om care îşi concentrează gîndurile asupra unui lucru, „să asculte" mişcările reflexe ale organului auzului, care fixează în subconştient sunetele procesului gîndirii, adică nu-numai „să vadă", dar să şi „audă" cum lucrează creierul. Toate acestea erau pe loc „confirmate prin experienţă", trezind entuziasmul oaspeţilor.

Pe estradă se produceau diferiţi tineri fenomenali care, chipurile, acumulaseră în organism mari cantităţi de electricitate, indivizi care erau în stare să aprindă un bec, să scoată scîntei şi să-şi învăluie trupul într-o aureolă. Alţii vedeau prin întuneric.

Apoi urmară „specialişti" din alte ramuri : ascultînd cîteva cuvinte ale interlocutorului şi observîndu-i mimica, gesturile şi diferite semne exterioare, ei puteau să povestească fără greş întîmplări petrecute de curînd în viaţa acestuia.

Ariel privea spectacolul şi se gîndea în sinea lui : „Ar fi mai bine să arate încercările la care sînt supuşi elevii".

El trecuse prin toate aceste cercuri ale iadului. Ultima încercare la care fusese supus era „primirea sufletului". Tînărul îşi aminti, cu un fior de dezgust, acest ceremonial funebru, pe care îl îndeplineau elevii din ultimele clase. Erau siliţi să asiste la moartea unui om, să-l ţină de mînă pe muribund şi, în clipa cînd acesta se sfîrşea, să-l sărute şi să-i soarbă ultima răsuflare. Dezgustător lucru ! Dar Ariel ştiuse să se stăpînească.

Zgomotul care se iscă tulbură gîndurile băiatului. Directorul şcolii poftea oaspeţii într-o altă sală, unde urma să aibă loc o reprezentaţie de alt gen. Aici aveau să se împartă diplome membrilor „lojii albe a teozofilor" din înseşi mîinile „învăţătorului învăţătorilor" Iisu Materei.

Sala uriașă era inundată de verdeață și flori. Estrada, peste care fusese așternut un covor, semăna cu un boschet îmbrăcat în trandafiri și iasomie. Prin ferestrele larg deschise pătrundeau pale fierbinți de vînt. Era foarte cald. Cei care intrau își scoteau șalurile de pe umeri și își făceau vînt cu evantaie din frunze de palmier. Un zamindar[1] gras își băgă pe furiș în gură o frunză de betel.

În rîndul întîi luară loc, în două fotolii aurite și tapisate cu mătase galbenă, un englez în vîrstă, cu ochelari pe nas, cu barba căruntă și creață, și memsahib, o femeie grasă, cu fața plină și proaspătă, cu părul cărunt, tuns scurt și ondulat, îmbrăcată în veșmînt hindus — erau conducătorii societății teozofilor, mister Bronlow și mistress Dryden. Directorul școlii le oferi un buchet de flori.

Cînd toți se așezară, corul de fetițe și băieți în costume albastre, împodobite cu ghirlande de flori albe de oleandru, intonă un imn. La ultimele sunete ale cîntecului, în boschet apăru Materei.

Toți se sculară în picioare, iar mulți dintre oaspeți căzură în genunchi.

„Învățătorul învățătorilor" era îmbrăcat într-un veșmînt lung, albastru ca cerul. Capul lui, cu pletele lungi unduindu-se pe umeri și barba-i mică, amintea de icoanele lui Crist pictate de maeștrii italieni. Pe fața-i frumoasă, cu trăsături prea feminine, încremenise un zîmbet „divin". Binecuvînta pe toți, cu mîna ridicată.

Memsahib îl sorbea din ochi pe omul acesta frumos și în admirația ei nu se citea nici urmă de religiozitate. Bărbosul Bronlow îi surprinse privirea și se posomorî.

Începu ceremonia împărțirii diplomelor, însoțită de nenumărate plecăciuni. Unii dintre membrii lojii își scoteau insemnele de pe piept, pentru a le primi încă o dată din mîinile lui Materei, și se prosternau în fața lui pînă la pămînt, iar el își înălța brațele deasupra lor, împărțind flori.

[1] Moșier — Nota red. ruse.

Apoi „învățătorul învățătorilor" începu să vorbească și-i aduse pe cei de față într-o asemenea stare de exaltare, încît în sală izbucniră strigăte isterice, mulți leșinară, iar alții se zbăteau în prada convulsiunilor.

Binecuvîntîndu-i încă o dată pe toți, Materei, noua încarnare a lui Buda, plecă.

Sahib se ridică în picioare și o luă de braț pe memsahib. Ieșiră amîndoi pe o ușă aflată în spatele estradei, ca doi oameni care cunoșteau drumul, și intrară într-un birou confortabil, mobilat în stil european, avînd chiar un cămin, deși climatul țării nu cerea acest lucru.

Sahib se așeză la masa directorului școlii, iar memsahib într-un fotoliu, alături de el. Directorul, care intrase în urma lor, luă loc pe scaun numai după ce înaltul oaspete îi zise :

— Stai jos, mister Pearce, și povestește-mi cum merg treburile.

Cerînd permisiunea lui mistress Dryden, mister Pearce, cunoscut în școală sub numele de Bharava, își aprinse o țigară groasă de foi, luată chiar de pe biroul lui, și se gîndi : „Știi tu mai bine ca mine cum merg treburile în școală !"

Și de fapt acesta era adevărul.

Mister Pearce și sahibul — mister Bronlow — erau amîndoi englezi și amîndoi acționau pe același tărîm. Religia, unul din bastioanele sistemului social pe care-l slujeau ei, începuse să aibă crăpături serioase, pierzîndu-și influența în rîndul maselor populare. Era nevoie de anumite proptele, de surogate, de „înlocuitori". Trebuia întreținută credința în divinitate, în existența spiritului, trebuiau întreținute stările de spirit mistice. Și pe scenă apărură societăți de teozofie, de spiritism, de ocultism, care editau mii de cărți în toate țările lumii. Centrul lor se afla la Londra, dar ele nu puteau să nu folosească India, care în ochii europenilor și ai americanilor avea o aureolă de mister, datorită „științelor ei oculte", yogilor și fachirilor.

Aici fusese construit un templu măreț, cu o cupolă ca o emisferă. Tot aici, în apropiere de Madrass, luase ființă școala Dandarat, în scopul de a mări numărul adepților și preoților în slujba științelor oculte, aici erau pregătiți, spre a fi trimiși apoi în Asia, viitorii „învățători ai învățătorilor" de felul lui Iisu Materei, Krishnamutri — Aliție — „marele învățător", aidoma lui Krishna sau Buda — precum și diferiți hipnotizatori, prezicători, medii, făcători de minuni pentru Europa și America.

Școala din Madrass nu avea o existență oficială, și asta nu numai din pricina metodei originale și neobișnuite de educare a tinerilor, dar și din alte motive, mult mai susceptibile. Aici își trimiteau copiii acei părinți, rude sau tutori care voiau, dintr-un motiv sau altul, să scape pentru un timp sau pentru totdeauna de odrasla lor. Unii elevi fuseseră pur și simplu furați de către agenții Dandaratului.

Aici ei învățau istoria religiei și limbile acelor țări unde urmau să fie trimiși ca să activeze.

Cei care se dovedeau deosebit de înzestrați, adică deosebit de nervoși, cînd terminau școala rămîneau în calitate de educatori.

În sistemul de educare hipnotismul ocupa un loc foarte important. O extraordinară capacitate de percepere dă posibilitate unora dintre elevi să „citească gîndurile", surprinzînd diferite mișcări ale ochilor și buzelor, care scapă altora, precum și diferite zgomote abia auzite, și să săvîrșească tot soiul de „minuni".

În același scop se practicau și diferite trucaje, cum ar fi, de pildă, aureolele luminoase în jurul corpului, aromele pe care le emană trupul „sfîntului"; trucaje născocite cu multă abilitate și foarte bine executate. Printre profesorii și „consultanții științifici" ai școlii se găseau destui oameni talentați și cu vaste cunoștințe.

Aceasta era școala Dandarat.

Pufăind din ţigara-i groasă, mister Pearce raporta despre activitatea şcolii, iar mister Bronlow şi mistress Dryden încuviinţau dînd din cap.

— Ce se întîmplă cu noii absolvenţi ? întrebă mister Bronlow.

Pearce rosti numele cîtorva elevi, explică ce specialitate au şi localităţile unde urmează să plece.

— Încă nu m-am hotărît unde să-l trimit pe Ariel — spuse Pearce.

— Este acela greu educabil ? întrebă Bronlow. Care-i adevăratul său nume ?

— Aureliu Galton.

— Mi-aduc aminte. L-au trimis aici tutorii lui.

— Chiar aşa — răspunse Pearce. A fost trimis de către mister Boden şi mister Helson din Londra. Nu de mult, aceştia au întrebat de el. Le-am răspuns că sănătatea lui Aureliu nu lasă nimic de dorit, totuşi...

Bronlow se strîmbă nemulţumit, făcu un gest nerăbdător şi, privind speriat, cu coada ochiului, spre mistress Dryden, care, de fapt, nu trebuia să ştie totul, îl întrerupse pe Pearce :

— Şi ce intenţionaţi să faceţi cu el ?

— Pot să spun doar atît, că nu este bun pentru a sluji drept mediu sau a fi un clarvăzător ori un prezicător. Pentru asta, Aureliu are un cap prea tare şi cu toate că posedă un sistem nervos destul de robust — adăugă el, cu o umbră de amărăciune şi chiar cu un aer vinovat — este greu educabil, şi-apoi aceşti Boden şi Helson...

— Ştiu, mi-au scris şi mie — îl întrerupse din nou mister Bronlow. Charles Height e în posesia unor noutăţi interesante. Vorbeşte-i despre Ariel, poate c-o să meargă.

— Cine-i Charles Height ? întrebă mistress Dryden.

— Dumneavoastră nu ştiţi ? o întrebă respectuos mister Pearce. Unul dintre colaboratorii ştiinţifici ai şcolii noastre, un om extraordinar de interesant.

— Aşadar, staţi de vorbă cu el — repetă Bronlow, ridicîndu-se de pe scaun.

III. EXPERIENŢELE LUI MISTER HEIGHT

— Dumneata vorbeşti despre omul-muscă ? Ha-ha-ha ! Ştiu că oamenii fac din ţînţar armăsar, iar dumneata vrei să faci dintr-o muscă un om...

— Nu din muscă om...

— Atunci din om muscă ? Cred că e ceva mai greu. Ha-ha-ha !

Discuţia aceasta avea loc în laboratorul lui Charles Height, „savant distins", deşi nerecunoscut în lumea oamenilor de ştiinţă, care-şi găsise adăpost la Dandarat. De altfel, era un loc potrivit pentru el. Rivalii lui — savanţii — spuneau de mult că locul lui Height este la casa de nebuni. Diferenţa între această casă şi şcoala Dandarat consta în faptul că ospiciile de nebuni au drept scop vindecarea nebunilor, în vreme ce Dandaratul făcea din oameni sănătoşi nebuni.

Printre profesorii şi „consultanţii ştiinţifici" se aflau şi psihopaţi, deşi în felul lor, remarcabili. Printre aceştia se număra şi Height.

Ferestrele deschise ale laboratorului strîmt ca un coridor erau acoperite cu rogojini, pentru ca încăperea să fie apărată de lumină şi de razele fierbinţi ale soarelui. În penumbră se zăreau mese ticsite cu tot felul de aparate complicate, avînd cele mai diferite forme geometrice. Cuburi, baloane, cilindri, discuri de aramă, de sticlă, de cauciuc, toate erau înlănţuite cu fire de sîrme ca de nişte liane. O adevărată junglă a aparaturii ştiinţifice, greu de străbătut pentru un neiniţiat. Cărţi nu se aflau nicăieri. Toată biblioteca uriaşă, cuprinzînd diferite ştiinţe, se afla sub ţeasta cu desăvîrşire pleşuvă a acestui hidrocefalic stacojiu ca o pătlăgea coaptă. De acolo, posesorul acestei memorii prodigioase extrăgea, fără să facă cel mai mic efort, orice informaţie de care avea nevoie.

În anii petrecuți în India, Height se îngrășase, se lenevise, lăsase să-i crească o barbă mare, roșcată, și deprinsese obiceiurile locului.

Ceasuri întregi stătea întins pe rogojină, numai în pantaloni scurți, albi, avînd întotdeauna lîngă el o cană cu gheață și lămîi, precum și o cutie de metal cu betel și alta cu tutun. Buzele lui păreau mereu însîngerate din pricina betelului. Într-o mînă ținea un evantai, pe care-l mișca necontenit, iar în cealaltă luleaua; mesteca betel, fuma și se gîndea, iar din cînd în cînd îi punea pe cei doi asistenți ai săi — un bengalez și un englez — să noteze ideile care-i veneau în cap sau să facă experiențe.

Dacă aceștia greșeau, Height se enerva, striga, dar nu se ridica de pe rogojină. Dar peste o clipă se îmbuna și începea să rîdă binevoitor.

La picioarele lui, pe un scăunaș din bambus, ședea colegul său, savant de asemenea nerecunoscut, Oscar Fox. Era slab ca un ascet, iar fața-i rasă se îngălbenise din pricina frigurilor. Pe chipul acesta posomorît, cu obrajii căzuți, stăruia expresia de răutate a omului care n-a avut noroc în viață. Vorbea cu tonul unui om supărat, fără să-și dezlipească ochii de pe ceasul de la mînă, și cu precizie, la fiecare cincisprezece minute, scotea dintr-o cutie de metal o pilulă și o înghițea.

Trecuse un an și mai bine de cînd Height și Fox lucrau din ordinul școlii, în scopul de a crea un om zburător, de a găsi mijlocul cu ajutorul căruia omul să poată zbura fără nici un fel de aparat, așa cum ni se întîmplă în vis. Dacă teosoful și ocultiștii vor izbuti să păstreze această taină, ei se vor afla în posesia unei arme noi și puternice, care le va sluji la propagarea ideilor lor. Cu ajutorul omului zburător se pot înscena diferite minuni, și chiar adevărata știință poate fi pusă în impas. Sarcina aceasta era nespus de potrivită pentru savanți ca Height și Fox, oameni într-o oarecare măsură înclinați spre aventură și șarlatanie, puțin visători și totodată, incontestabil, foarte dotați. La Dandarat, ei găsiseră ceea

ce nu puteau găsi în altă parte : mijloace materiale pentru înfăptuirea proiectelor celor mai fantastice. Şi savanţii aceştia născociseră pentru Dandarat multe „minuni ale magiei albe şi negre". Dar toate laolaltă nu erau decît nişte scamatorii ingenioase. În ceea ce priveşte oamenii zburători, lucrurile se dovedeau a fi mult mai dificile.

Height şi Fox porniseră la rezolvarea problemei pe căi diferite. Fox era inginer şi fizician, Height biofizician. Fox aparţinea tipului de savant care creează depunînd sforţări uriaşe şi care veşnic se îndoieşte de succesul său. El nu se hotăra să atace frontal problema ştiinţifică, ci recurgea la nenumărate experienţe de recunoaştere, se învîrtea în jurul problemei, se apuca de lucru şi apoi se lăsa. Neavînd încredere în sine, discuta deseori cu Height. Şi era de ajuns ca acesta să-şi exprime îndoiala sau să rîdă, că Fox îşi părăsea îndată proiectul şi se apuca să inventeze altul.

Height, dimpotrivă, era plin de încredere în forţele sale şi mergea drept la ţintă. El nu-i destăinuise lui Fox pe ce cale se gîndeşte să creeze omul zburător. Singurul lucru pe care-l aflase Fox de la el era că „problema aceasta va fi soluţionată de fizică, fiziologie şi biofizică".

De data asta, discuţia începu în clipa cînd Fox îi spuse :

— Mi se pare că am o idee interesantă. Problema creării omului zburător are la bază zborul muştei.

După ce Height încetă să rîdă, Fox se porni să explice, supărat, străduindu-se să-i demonstreze că ideea lui nu este atît de caraghioasă şi absurdă cum i se pare preaonoratului său coleg.

Vorbi îndelung despre observaţiile învăţătorilor asupra zborului muştei şi de complexitatea acestui lucru, care pare atît de simplu. Vorbea despre „nişte muşchi speciali" pe care musca îi are la piept şi care au o acţiune „directă şi indirectă". În timpul zborului, aripile descriu opturi. Datorită acestor particularităţi, musca poate să zboare, cheltuind o energie nu prea mare şi, cu suprafaţa mică a aripilor,

își poate ridica greutatea, comparativ mare față de aripi, a trupului. Așadar, dacă va fi cu putință să se creeze un aparat analog, atunci omul va fi în stare să se înalțe în văzduh cu ajutorul unor aripi nu prea mari, fără nici un fel de motor, folosindu-și forța musculară.

— Admirabil! Fermecător! Extraordinar! Minunat! Splendid!

Și după fiecare cuvînt, Height rîdea, făcîndu-și necontenit vînt cu evantaiul.

Fox se îngălbeni de supărare și întrebă:

— Mă rog, ce-i caraghios în asta? Sau nu m-ai înțeles, sau...

— Sau dumneata n-ai înțeles nimic — îl întrerupse Height. Da, pesemne dumneata n-ai priceput nimic din sarcina care ne-a fost dată. Ce propui dumneata? Un nou aparat zburător. Atîta tot, un aparat! Un mecanism care poate fi prins de umerii oricărui tont...

— De ce tont?

— Un aparat care se poate fabrica în serie, se pot crea sute, mii de oameni-muște. Un asemenea proiect poate fi prezentat la Ministerul de Război și nicidecum la Dandarat. Soldați zburători, cercetași, genieri, bombardieri zburători. Bineînțeles că asta n-ar fi rău. Și, în general, n-ar fi rău să se renunțe la scări, la lifturi, escalatoare... Oamenii-muște, la fel ca albinele, au să iasă din stup, au să-și ia zborul de la toate ferestrele zgîrie-norilor și au să zboare roiuri-roiuri pe străzi. Ce lucru minunat! Și-apoi, ce perspective pentru alpinism! Alpiniștii, cu aripi de muște, au să poată zbura pe Everest, pe Mont-Blanc, ca niște muște pe o căpățînă de zahăr! Vezi, dar, că m-ai atras și pe mine cu proiectul dumitale. Însă, dragul meu, noi avem nevoie de cu totul altceva. Trebuie să creăm un om care să se înalțe în văzduh fără nici un fel de aparat, uite-așa: un-doi și și-a luat zborul!

— Păi dacă o să faci un astfel de om, atunci au să poată fi creați sute și mii de oameni la fel! replică Fox.

— S-ar putea, bineînțeles.

— Și care-i diferența ?

— Diferența constă în faptul că e destul să se plimbe un singur om-muscă de-al dumitale, și oricare inginer, cercetînd aparatul, va ști să facă unul la fel. Dacă însă va fi prins omul meu zburător, nimeni n-o să descopere și n-o să priceapă nimic. Numai eu cunosc secretul. Și omul ăsta zburător va fi unic în lume. Numai eu pot să mai fac alții, și asta numai la comanda specială a școlii Dandarat. M-ai înțeles ?

Fox era cu totul descurajat. Înghițindu-și pilula, ea i se păru deodată neobișnuit de amară. După ce tăcu un timp, spusă :

— Ceea ce propui dumneata, eu consider că este pur și simplu imposibil de realizat. Asta amintește de născocirile fachirilor cu privire la levitație. S-a scris și s-a vorbit destul despre asta. Dar nouă, savanților, nu ne stă bine să credem în basme. De nouă ani trăiesc în India și n-am văzut un singur caz de levitație. Și chiar dacă mi-ar fi vorbit de ea un martor ocular, un om în care aș avea deplină încredere, i-aș răspunde : „Prietene, ești victima unei înșelăciuni iscusite sau a hipnotismului".

— Lasă fachirii în pace ! William ! strigă Height.

Din camera vecină ieși un tînăr cu fața palidă și istovită.

— Arată-i lui mister Fox experiența numărul 1.

William plecă și se întoarse cu o tavă, pe care se afla o cutiuță de mărime potrivită.

— Mister Fox, descuie cutiuța cu cheia și saltă capacul !

Plin de neîncredere, Fox răsuci cheia. Dar nici n-apucă să ridice capacul, că acesta se deschise singur, parcă împins de un arc, și deodată din cutie zbură o masă poroasă, neagră, de mărimea unui pumn, se înălță drept în sus și, lovindu-se cu zgomot ușor, se lipi de tavan.

Nedumerit, Fox ridică ochii și privi tăcut ghemotocul care semăna cu un burete negru.

— Dă-l jos, William — porunci Height.

Tînărul aduse scara, apucă buretele cu mîna şi coborî.

— Ia-l, mister Fox, dar ţine-l bine să nu-ţi scape.

Fox nici nu simţi greutatea buretelui. Dimpotrivă, masa aceasta spongioasă, deşi neînsemnată, apăsa de jos în sus. Wiliam luă buretele din mîna lui Fox, îl puse la loc în cutie, o încuie şi plecă.

— Cu această primă experienţă am nimerit în domeniul dumitale, Fox — spuse Height. Fizica peliculelor subţiri. Masa poroasă, cu pereţi despărţitori subţiri şi microscopici, ai cărei pori erau umpluţi cu hidrogen. Primul metal zburător. Un metal fără pondere, suprauşor, în sfîrşit, un metal zburător ! Ce cotitură în tehnica materialelor de construcţie şi de transport ! Zgîrie-nori ce se vor avînta în stratosferă, oraşe zburătoare ! Aş putea să mă umplu de aur cu invenţia asta a mea, dar ei m-au renegat, n-au vrut să ştie de mine ! Cu atît mai rău pentru ei ! Fie dar ca de invenţiile mele să se folosească Dandaratul pentru minunile sale ! Închipuieşte-ţi o stîncă ferecată de pămînt cu lanţuri. Se apropie un om, se agaţă de ea, lanţurile sînt scoase şi omul nu numai că ridică stînca, dar el însuşi se înalţă cu ea cu tot în văzduh. Ce straniu !

— Şi asta numeşti dumneata levitaţie ? întrebă batjocoritor Fox. Atunci şi balonul copiilor e o levitaţie.

— Eu nu spun că asta-i levitaţie — replică Height. Ar fi fost, dacă am fi izbutit să creăm omul dintr-o masă poroasă, imponderabilă. Atunci ar fi de ajuns un uşor imbold cu piciorul, neobservat, şi omul s-ar ridica în aer. Dar aşa ceva este peste puterile mele. Există o cale mai simplă. William, arată experienţa numărul 2 !

Ca şi cum ar fi servit la masă, William aduse o tavă de lemn pe care se afla o ladă neagră, cu mînere, iar deasupra ei, un cub alb şi o puse jos în faţa lui Fox.

— Răsuceşte mînerul ! porunci Height.

Şi Fox văzu cum cubul începu să se ridice lin în sus, rămase acolo un timp şi apoi, tot atît de lin, începu să coboare în clipa cînd William suci mînerul la loc.

— Minuni ale electrotehnicii ? Ale electromagnetismului ? întrebă Fox.

— N-ai ghicit decît pe jumătate ! răspunse rîzînd Height. Doar eşti fizician, ia gîndeşte-te !

Fox privea cubul, fără să înţeleagă nimic. Height se porni din nou pe rîs şi adăugă, mulţumit de sine :

— Da, acestei nucuşoare nu-i pot pătrunde miezul fizicienii contemporani ! Lucrările mele au progresat atît de mult, încît pot să vă şi arăt cîte ceva. Mişcarea browniană a moleculelor, înţelegi ?

Fox tăcu, căscă ochii mari şi se uită la Height.

— Te miră ? Cum de nu ! Mişcarea browniană este neregulată, haotică. E-adevărat, calculul probabilităţilor ne spune că, din punct de vedere teoretic, nu este exclus un asemenea caz, atunci cînd toate moleculele se îndreaptă simultan în sus. Atunci piatra sau omul se poate ridica deasupra pămîntului. Dar probabilitatea unui astfel de caz este exprimată într-un raport de unu la unu, cu atîtea zerouri, încît din punct de vedere practic un asemenea caz este mai puţin posibil decît, să zicem, ciocnirea soarelui cu un alt astru ceresc. Mai simplu, această probabilitate este egală cu zero. De obicei, o moleculă, ciocnindu-se de altele, are aceeaşi tendinţă de a se mişca şi la stînga, şi la dreapta, şi în sus, şi în jos, din care pricină rămîne pe loc. Deci nu este de mirare faptul că savanţii contemporani au anunţat că „nu ne putem face nici un fel de iluzii cu privire la posibilitatea folosirii mişcării browniene, pentru a ridica, de pildă, cărămizile pînă sus, în vîrful unei clădiri în construcţie", şi deci nici pentru a învinge forţa de gravitate a corpului omenesc. I-au pus cruce. Eu însă m-am gîndit că oamenilor din secolul trecut, ideea de a stăpîni forţa distrugătoare, neîmblînzită a fulgerului, li s-a părut, de bună seamă, la fel de nesăbuită şi de imposibilă. Şi azi, aceeaşi forţă curge liniştit prin cablurile noastre, pune în

mişcare maşinile, dă lumină şi căldură.

— Şi dumneata ţi-ai propus să stăpîneşti mişcarea browniană, ca să poţi dirija salturile dezorganizate ale moleculelor ?

— După cum vezi, nu numai că mi-am propus, dar am şi rezolvat-o ! William ! Arată-i lui mister Fox dansul baloanelor.

Pe masă apăru un aparat lung şi turtit, jur împrejur cu baloane de sticlă. Dintr-o dată baloanele începură să sară din ce în ce mai sus. Unele se ridicau şi coborau încet, altele în viteză. William răsuci o mică pîrghie a aparatului şi unul din baloane zbură glonţ pe fereastră.

— Ceea ce vedeţi aici, este doar o etapă a lucrărilor mele. Acest cadril al baloanelor l-am obţinut după multă bătaie de cap. E mai uşor să dresezi un hipopotam, o muscă sau un elefant decît o moleculă. Greutatea principală constă în aceea că vioiciunea moleculelor-balerine este foarte diferită. În baloanele astea sînt închise molecule de hidrogen, azot şi oxid de carbon. Judecaţi singuri : oare e uşor să faci să danseze baloanele astea în acelaşi ritm, cînd viteza moleculelor de hidrogen la 0° Celsius este de o mie şase sute nouăzeci şi doi de metri pe secundă, cea a azotului patru sute cincizeci şi patru, iar a oxidului de carbon şi mai puţin : trei sute şaizeci şi doi. Viteza moleculei de hidrogen întrece nu numai viteza glonţului, dar şi a proiectilului de artilerie, apropiindu-se de viteza proiectilelor folosite la tunurile cu bătaie lungă. Cînd temperatura creşte, viteza moleculelor creşte şi ea. Aţi văzut cum a zburat pe fereastră balonul cu hidrogen ? Închipuiţi-vă nişte gloanţe sau proiectile care se deplasează datorită forţei interioare a moleculelor.

— Cum ai izbutit să transformi mişcarea haotică a moleculelor într-una dirijată ? întrebă Fox.

— Este o poveste lungă. Deocamdată, mă mulţumesc să spun că, studiind mişcarea moleculară, fizicienii au ţinut seama numai de rolul căldurii, ignorînd fenomenele electrice. Eu am avut prilejul să

aprofundez jocul complicat al forțelor, care are loc în înșiși atomii ce alcătuiesc moleculele și să stăpînesc acest joc.

— Va să zică, în esență, nu mai e vorba de mișcarea browniană, ci mai curînd de o mișcare electrică ? întrebă Fox.

— Aceste două fenomene sînt legate între ele.

Fox căzu pe gînduri.

— Să admitem — zise el — că ați izbutit să puneți stăpînire pe mișcarea moleculară, chemînd în ajutor fenomenele electrice de atracție și respingere, variația potențialului, încărcarea electrică, dacă am înțeles eu bine. Dar tot ce mi-ai demonstrat dumneata se referă la lumea anorganică.

— Dar oare corpul omului nu este alcătuit din materii anorganice, din molecule și atomi ? replică Height. Nu în asta constă greul. Prima dificultate este aducerea la același numitor a moleculelor de viteze diferite, altfel, corpul omenesc ar fi pur și simplu sfîșiat. Am fost nevoit să fac legătura între două domenii : fizica și electrofiziologia. Pentru intensificarea potențialului electric, am introdus în organism radioelemente artificiale, care l-au înzestrat cu energie radiantă. În felul acesta am căpătat un lanț : de la impulsurile creierului, gîndului, la sistemul nervos. De la sistemul nervos, la fenomenele de electrofizică, iar de la ele la cele moleculare.

— Și-ai reușit ?

— Judecă singur. Satiș, adu omida !

Cel de-al doilea ajutor al lui Height aduse o floare într-un ghiveci, cu o omidă pe una din frunze. Satiș lovi ramura pe care se afla omida și aceasta căzu, dar la jumătatea drumului, înainte de a ajunge la podea, se opri deodată în aer.

Fox își plimbă mîna deasupra ei, gîndindu-se că omida este atîrnată de vreun fir de păianjen, dar nu era nimic. Satiș o luă cu grijă, o puse din nou pe frunză și plecă cu ghiveciul. Apoi, fără să mai aștepte să i se dea ordin, aduse un pui, care încă n-avea aripi, și-l puse jos, pe podea.

Satiș își plesni cu putere palmele una de alta. Speriat, puiul se înălță deodată în aer, se roti piuind prin odaie și zbură pe fereastra care dădea în parc. Fox se apropie de geam și văzu că puiul se lăsase pe iarbă.

— Rămîi la geam, Fox ! spuse Height.

Satiș luă o pisică, o duse în grădină, o puse într-un copac și-apoi începu să strige :

— Cude ! Cude ! Cude ! Hai, repede, repede ! Uite, pisica ! Pisica !

Se auzi un lătrat de cîine și pe ușă ieși în goană un cățel — Cude (mititelul).

Văzînd pisica, începu să latre, făcu o săritură și, cu un scheunat jalnic, zbură spre cer. Lătratul și scheunatul lui se auzea tot mai sus și mai înăbușit.

— Cude ! Cude ! Cude ! strigă Satiș.

Cîinele, care se afla la o înălțime de o sută de metri, începu să coboare. Curînd, se și afla lîngă Satiș. Zburdînd de bucurie, era cît pe-aci să-și ia din nou zborul, dar tînărul îl prinse la timp și-l duse în casă.

— Acum urmează penultimul număr al programului nostru — rosti vesel Height. Mister Fox, rămîi la fereastră !

Satiș așeză pe cărăruie o broască mare și o lovi binișor cu piciorul. Broasca făcu un salt și se avîntă în zbor deasupra tufișurilor și copacilor, apoi tot mai sus, mereu mai sus. Curînd, Fox o pierdu din ochi, dar cătă încă multă vreme cu privirea spre bolta albastră.

— Ei, ce-ai de zis ? întrebă Height.

Fox se așeză tăcut pe scaun, se uită mecanic la ceasul de la mînă, tresări, își vîrî în gură două pilule deodată, dar nici nu mai simți gustul lor.

— Nădăjduiesc că asta se poate numi levitație ! rosti Height, făcîndu-și vînt cu evantaiul. Cred că ți-ai dat seama cum se comportă levitații. Omida pe care ai văzut-o are posibilitatea să coboare pe firul ei. Eu am astupat canalele glandelor salivare care fabrică firul și de aceea în clipa cînd omida a început să urce nu a mai putut să formeze firul și

să coboare. Dar centrii nervoşi lucrau ca de obicei şi îi trimiteau impulsurile corespunzătoare. Asta era de ajuns ca să se pună în mişcare, într-un chip nou, mişcarea organizată a moleculelor şi să se facă o încărcare electrică a moleculelor în raport cu încărcarea pămîntului, şi omida „a rămas spînzurată în aer". Puiul este o pasăre care nu mai ştie să zboare, dar care şi-a păstrat instinctele necesare pentru a putea zbura şi, datorită acestor instincte, el a putut să folosească pe deplin noua lui capacitate de levitaţie, într-o măsură mai mare decît omida. Cîinele nu poate decît să sară. Şi, deşi, din punct de vedere al creierului, este un animal cu o dezvoltare superioară, totuşi zborul acesta neaşteptat l-a năucit cu totul şi el ar fi zburat în văzduh pînă şi-ar fi dat duhul, dacă chemarea lui Satiş n-ar fi trezit stimulentul, adică dorinţa lui de a se întoarce înapoi. În ceea ce priveşte broasca, care se află pe o treaptă inferioară de dezvoltare, ea a murit, ajungînd în straturile reci şi sărace în oxigen ale atmosferei. Aşa cum au arătat experienţele, o dată cu moartea animalului dispare şi capacitatea lui de levitaţie şi broasca noastră poate că a şi căzut în capul vreunui ţăran speriat... De altfel, capacitatea de levitaţie dispare şi trebuie să dispară îndată ce în organism are loc dezagregarea elementelor radioactive artificiale. Din toate aceste experienţe — continuă Height — dumneata, de bună seamă, ai şi tras o concluzie : levitaţia este cu atît mai posibilă, cu cît sistemul nervos superior al animalului este mai dezvoltat. Dar numai omul o poate stăpîni pe deplin.

— Ai spus că experienţa cu broasca este penultima, însă ultima nu mi-ai arătat-o — zise Fox.

— Nu-i greu să-ţi dai seama că ultima experienţă se va face pe un om — răspunse Height.

— Se va face ? Va să zică încă nu ai făcut o astfel de experienţă ?

— Dar vezi bine că terenul este pe deplin pregătit — replică Height. De pildă, experienţa cu cîinele, al cărui sistem nervos, şi mai ales emisfera creieru-

lui mare, nu a avut de suferit, după cum se vede, în urma levitației, în ciuda faptului că în organism a trebuit să aibă loc mari transformări atît în circulația sîngelui, în activitatea sistemului nervos și altele. Eu aștept doar...

Cineva bătu la ușă și în cameră intră Bharava-Pearce.

— A, mister Pearce ! Venerabil guru [1] ! Bharava-Babu ! spuse batjocoritor Height. Ce noutăți ne-aduci ?

— Mister Bronlow m-a trimis la dumneata...

— Bronlow a și stat de vorbă cu mine.

— Pe cine a desemnat ?

— Pe Ariel. Aureliu Galton.

— Fie Ariel primul om zburător ! rosti cu indiferență Height.

— Eu văd în asta un semn al sorții — începu Pearce, ridicînd ochii în tavan. Știți că la Dandarat există obiceiul de a se da elevilor nume noi. Pe Aureliu l-am numit Ariel, ca să aibă aceeași rezonanță. Ariel este satelitul planetei Uranus. Totodată, Aizu înseamnă aerian. Uranus este o zeitate care întruchipează cerul...

— Cruță-ne, mister Pearce ! Ai intrat atît de bine în rolul lui saniasi [2] Bharava, încît uiți în fața cui filozofezi !

— Obișnuința este a doua natură — zise de data asta Pearce, zîmbind și pe alt ton. Dar uite ce-am vrut să te întreb, mister Height : experiența asta nu primejduiește cumva viața lui Ariel ?

— Cred că nu — răspunse Height. Și dacă ții atît de mult la viața lui, fă această primă experiență cu dumneata. Mie îmi este indiferent cu cine încep. Un director de școală zburător ! Ar fi foarte spectaculos !

Prefăcîndu-se că nu a auzit gluma răutăcioasă a lui Height, Pearce întrebă din nou :

[1] Învățător. — Nota red. ruse.
[2] Sfînt — Nota red. ruse.

— Dar capacitățile intelectuale nu pot fi atinse de această experiență ?

— Foarte posibil !

— Ei, ce să-i faci ! Avînd în vedere importanța cauzei, trebuie să acceptăm un oarecare risc — spuse oftînd Pearce.

— Nu pot să te sufăr cînd vorbești pe tonul ăsta de iezuit ! Te cunosc ca pe-un cal breaz, mister Pearce. Dorința dumitale cea mai dragă ar fi ca Ariel să rămînă în viață, dar să-nnebunească. Totuși nu în așa hal, ca să nu mai poată fi folosit pentru scopurile voastre oculte și... Ha ! Ha ! Ha !... teozofice ! Nu-i așa, vulpe bătrînă ?

Pearce era cît pe-aci să izbucnească de furie, dar amintindu-și că Height este un om necesar, se stăpîni și răspunse sec :

— Datoria noastră e să ne supunem dorințelor celui de sus. Sînt foarte bucuros că ai lămurit în ce direcție trebuie să acționăm. Ariel va veni la dumneata astă-seară. Însă fii cu băgare de seamă, mister Height, pregătește-l, explică-i ce-o să devină. Nu-i de glumit cu însușirea asta neașteptată de a zbura, picată așa, din senin. Vezi să nu-și spargă cumva capul !

IV. PRIETENII

De la infirmerie, Șarad se întoarse din nou în camera lui Ariel. Între ei se stabiliseră relații neobișnuite pentru elevii școlii Dandarat.

Conform regulilor școlii, cel mare trebuia să-l conducă pe cel mic, fiindu-i primul și cel mai apropiat educator și „îndrumător spiritual" — guru. Nici un fel de apropiere, de intimitate, de prietenie

nu era îngăduită în cadrul acestor relații. Supunerea oarbă a celui mic față de cel mare, iată ce stătea la baza educației. Dar Ariel păstrase în adîncul sufletului său destulă independență sub aparența unei depline supuneri. Instinctul de apărare îl făcea să fie mincinos, să recurgă la simulări. În direcția aceasta ajunsese la o adevărată virtuozitate. Pe același drum îl conducea Ariel și pe Șarad. Instinctiv, băiatul își dăduse seama ce i se cere. Lua un aer abătut și deznădăjduit cînd, în prezența unor persoane străine, Ariel îl certa cu asprime pentru fapte pe care el nici nu le făcuse. Dar cînd rămîneau singuri, Ariel șoptea la urechea ciracului său poveți care i-ar fi îngrozit pe profesorii și pedagogii din Dandarat.

Deseori, Ariel scăpa cuvinte ca acestea : „Cît îi urăsc !" și Șarad înțelegea despre cine vorbește guru Ariel. Băiatul îi ura și el în aceeași măsură pe Pearce și pe toți schingiuitorii lui, dar sentimentul acesta îi era paralizat de frică. Șarad tremura și se uita în toate părțile, temîndu-se și pentru el, și pentru dascălul său, atunci cînd acesta îi împărtășea gîndurile lui ascunse.

Odată, într-o seară, Ariel discuta în șoaptă cu Șarad. Pe coridor se auziră pașii furișați ai lui Bharava. Ariel, al cărui auz era foarte fin, se îndepărtă brusc de băiat și începu să-l certe cu glas tare. Șarad făcu o mutrișoară vinovată. Bharava intră în cameră, iscodi ca întotdeauna cu privirea pe elevi, apoi i se adresă lui Ariel cu astfel de cuvinte :

— Fiule ! N-am precupețit nici o strădanie, nici o trudă pentru a te crește și a te îngriji. A sosit vremea să culegem roadele. Ești un tînăr în toată puterea cuvîntului. Instruirea ta a luat sfîrșit. E timpul să te-apuci de lucru și să-i slujești pe cei care te-au hrănit și te-au educat, să le mulțumești pentru grija ce ți-au purtat-o ; pentru adăpostul și hrana ce ți-au oferit-o. Dandarat îți face marea cinste de-a te hărăzi unei înalte meniri și nădăjduiesc că vei îndreptăți pe deplin această încredere.

Tot timpul cît dură discursul acesta atît de

pompos, Ariel îl privi pe Bharava drept în ochi, ca un om care n-are ce să răspundă. Tînărul înțelesese că i se hotărăște soarta și că în viața lui intervine o schimbare. Dar nici un mușchi nu tresări pe chipul său, nici cel mai mic semn de tulburare nu i se oglindi pe obraz.

Șarad își dădu și el seama că-l așteaptă despărțirea de singurul om care-i mai ușura viața. Băiatul însă nu știa să se stăpînească în aceeași măsură ca Ariel, de aceea lăsă ochii în jos și se străduia să-și țină răsuflarea, ca să nu atragă asupra sa atenția cumplitului Bharava.

Ariel „luă pulberea de la picioarele" lui Bharava, adică se aplecă, atinse cu mîna tălpile lui Bharava și, ducîndu-și mîna la frunte zise:

— Gîndurile mele, dorințele mele, faptele mele și viața mea vă aparțin.

Bharava, după ce privi scrutător în jur, rămase mulțumit. Și pentru prima oară în toți acești ani, el îl mîngîie pe Ariel, atinse cu vîrful degetelor bărbia băiatului și apoi îl sărută.

— Urmează-mă, Ariel! Primul pas pe care îl vei face va fi un pas în noua ta viață!

Ariel îl urmă ca un cîine bine dresat.

Iar Șarad, rămas singur, își prinse capul în mîini și, nefiind în stare să se stăpînească, izbucni în plîns.

Cît de mare i-a fost însă bucuria cînd în miez de noapte simți deodată atingerea cunoscută și șoapta lui Ariel!

— Tu ești, dada [1]? întrebă el, șoptit!

— Eu sînt, Șarad, nu te speria!

— Ce ți s-a întîmplat, dada?

— Sst! Știi... Bharava... el nu-i hindus, este englez și-l cheamă Pearce... M-a dus la Charles Height, un învățat. Și el e sahib. Iar Height, cînd l-a văzut pe Bharava, a exclamat: „Iată-te, în sfîrșit, mister Pearce, dar unde-i Ariel?" Bharava s-a înfuriat tare de tot... și-a început să-i facă semne lui

[1] Dada — frate mai mare — Nota red. ruse.

Height. Atunci Height a priceput şi a zis îndată: „Bună seara, Bharava-babu!" Dar degeaba, eu am înţeles că Bharava nu-i hindus. De altfel, şi înainte m-am gîndit la asta. Aici, la noi, te izbeşti de minciună la fiecare pas.

— Şi ce făcea Ha ăsta? îl zori Şarad.

— Height vrei să zici. M-a examinat ca un doctor şi pe urmă i-a zis lui Bharava: „Straşnic! E sănătos tun. Peste cîteva zile o să..." Dar Pearce a început iarăşi să-i facă semne şi atunci Height mi-a poruncit: „Să vii mîine dimineaţă înainte de masă, înţelegi? Înainte să mănînci. Să nu mănînci nimic şi să te speli bine. Să faci o baie, şi nu obişnuita abluţiune de dimineaţă." Asta-i tot.

— Şi de ce ai zăbovit atîta?

— Bharava mi-a dat mai multe poveţe: „Supunere, supunere şi iar supunere!" Ariel izbucni încetişor în rîs.

În noaptea aceea prietenii dormiră puţin. Şarad era mîhnit la gîndul că se va despărţi de Ariel, iar acesta din urmă se gîndea la cele ce-l aşteaptă în viitor.

V. PE UN NOU FĂGAŞ AL VIEŢII

A doua zi dimineaţa, după ce îşi luase rămas bun de la Şarad, Ariel se prezentă în faţa lui Height, care îl aştepta în halat şi scufie albă.

Intrară amîndoi într-o încăpere ce semăna cu o sală de operaţie sau cu un cabinet de roentgenterapie, avînd însă o aparatură mult mai complicată şi mai neobişnuită.

Height îi porunci lui Ariel să se dezbrace şi să se culce pe o masă îmbrăcată într-o muşama albă.

Ca întotdeauna, Ariel se supuse fără cea mai mică ezitare, închipuindu-şi că o să fie hipnotizat, stare pe care el se pricepea de minune s-o simuleze. Dar se înşelase.

Height îi ordonă să înghită un praf dizolvat în apă, apoi strigă :

— William, masca !

Un tînăr în halat alb, cu o tichie albă, îi aplică băiatului pe faţă o mască de vată, care emana un miros puternic şi dulceag.

— Respiră adînc, Ariel, şi numără cu glas tare ! porunci Height.

— Unu, doi, trei... se porni Ariel.

Cînd ajunse la douăzeci, începu să se încurce, făcea pauze din ce în ce mai mari şi curînd îşi pierdu cunoştinţa.

— Ei, asta-i tot ! auzi el cînd îşi veni din nou în fire şi deschise ochii.

Îi era greaţă şi capul îi vuia. Se afla culcat jos, pe podea, în cabinetul-laborator al lui Height.

— Ce-i cu tine, te simţi prost ? Nu-i nimic, trece repede. Stai liniştit — spuse Height.

Ca întotdeauna, el şedea pe rogojină, pe jumătate dezbrăcat, cu buzele roşii de betel, şi trăgea din lulea, făcîndu-şi vînt cu evantaiul.

Aducîndu-şi aminte de cele ce-i spusese Pearce, Height se hotărî să-l pregătească pe Ariel cu toată grija pentru rolul de om zburător.

Şi în clipa cînd Ariel îşi veni de-a binelea în fire, Height îl întrebă :

— Ce zici, Ariel, eşti puternic ? Crezi că ai putea să ridici un tînăr tot atît de greu ca tine ?

— N-am încercat, dar cred că aş putea — răspunse el după o clipă de gîndire.

Viaţa la Dandarat îl învăţase să fie foarte prudent în răspunsuri.

— Fiecare om sănătos poate să ridice o greutate egală cu greutatea corpului său şi chiar mai mult.

William ! Ia saltă cu scaunul ! îi porunci savantul lui William, care se ivise la chemarea lui.

William, pregătit pentru toate acestea, se așează călare pe un scaun, își încolăci picioarele în jurul picioarelor scaunului, cu mîinile se apucă de spetează și începu să salte prin cameră, așa cum fac copiii.

Ariel privea uimit la tînărul William care galopa pe scaun.

— Ariel, uită-te bine, picioarele lui William nu ating pămîntul. Numai prin smucituri bruște în sus și în jos mișcă scaunul și se ridică o dată cu el în aer. Cînd se smucește, saltă cu scaun cu tot, la cel mult trei sau cinci centimetri de la pămînt, și cam tot atîta înaintează. Dacă William, la greutatea lui, ar fi fost mai puternic, atunci bineînțeles c-ar fi putut să sară mai sus și mai departe, nu-i așa ? Și cu cît ar fi mai puternic, cu atît ar sări mai sus și mai departe. Iată, dar, că nu-i vorba de nici o minune sau de vreun lucru extraordinar. Ține minte, Ariel, atunci cînd ai fost narcotizat... în timp ce dormeai... ți-am introdus în corp... un lichid care ți-a multiplicat forțele. Și-acum tu ai să poți zbura pe scaun mai bine decît William. Ia încearcă ! Scoală-te în picioare, așază-te pe scaun și caută să salți așa ca William.

William îi ceda locul lui Ariel, legînd însă cu o frînghie piciorul scaunului și ținînd într-o mînă capătul funiei.

— Sări, Ariel !

Băiatul smuci scaunul și pe neașteptate făcu o săritură atît de înaltă, încît s-ar fi lovit cu capul de tavan dacă n-ar fi fost frînghia, care-l opri din zbor, și Ariel căzu jos cu scaun cu tot, lovindu-l și pe William.

Height izbucni în hohote de rîs, dar deodată se încruntă. Se vede că era foarte tulburat și încetă chiar să mestece betel.

— Nu te-ai lovit, Ariel ?

— Puțin... numai la genunchi și la cot — răspunse băiatul, uluit de toate cîte se petrecuseră cu el.

— Dar ce-ai simţit în timpul zborului ?

— Eu... parcă aş fi primit o lovitură uşoară în cap şi în umeri... Mă apăsa ceva, dar nu de afară, ci dinăuntru.

— Aşa, aşa... aşa, aşa, la asta trebuie să ne-aşteptăm — bolborosi Height. Dar n-a fost prea puternică ? Nu te-a durut ?

— Nu. Doar în prima clipă. M-am mirat tare mult, ba chiar m-am speriat oleacă.

— Şi asta nu te-a împiedicat să gîndeşti ? Nu ţi-ai pierdut cunoştinţa, fie chiar şi pentru o clipă ?

— Nu — răspunse Ariel — se pare că nu.

— Straşnic ! exclamă Height şi bombăni : Cel puţin pentru mine ! Pearce n-o să fie tocmai mulţumit, dar asta-l priveşte personal. Că ai căzut şi te-ai lovit, de vină e numai frînghia. Deşi fără ea, ai fi riscat să-ţi spargi capul de tavan. Am legat frînghia fiindcă tu nu ştii încă să-ţi dirijezi forţa. Ascultă, Ariel, ia aminte la ce-ţi spun ! Acum eşti în stare să faci ceea ce nu-i în stare să facă nici un alt om. Poţi să zbori. Şi pentru ca să poţi zbura, trebuie să doreşti acest lucru. Poţi să te ridici în aer mai repede sau mai încet, să te întorci în orice parte ai dori şi să te cobori după voie. Trebuie să ştii numai să te conduci, aşa cum faci cînd umbli, cînd te scoli, cînd te aşezi sau te culci. Înţelegi ? Şi-acum încearcă încă o dată să sări cu scaunul. De data asta, nu-l mai smuci, gîndeşte-te doar că trebuie să zbori.

Ariel se aşează pe scaun, apucă speteaza şi se gîndi : „Îndată am să zbor !“ Şi într-adevăr se ridică la o înălţime de un metru, făcu ocolul camerei şi se lăsă lin, în jos, lîngă Height, fără să-şi creadă ochilor.

— Bravo ţie, progresezi foarte repede !

— Dar fără scaun nu pot să zbor ? întrebă Ariel.

Height izbucni în rîs, împroşcînd stropi de salivă roşie.

— Bineînţeles ! Ha-ha-ha ! Tu ai crezut, pesemne, că scaunul este un aparat, un fel de mătură pe care zboară baba-cloanţa ? Ariel, eşti un om zburător !

Primul om care poate zbura fără nici un fel de mecanisme sau aripi. Fii mîndru de asta!

Băiatul se sculă de pe scaun. „O să mă ridic în aer!" şi se înălţă, rămînînd suspendat, imobil, în spaţiu.

— Ha-ha-ha! Aventurier? Escroc? hohotea Height, amintindu-şi de colegii săi savanţi, care nu-i recunoşteau meritele. Binevoiţi să vedeţi asta!

Uşa cabinetului se deschise. În prag stătea Bharava, iar în spatele lui se ţtea Fox.

Văzîndu-l pe Ariel atîrnînd între tavan şi podea, Pearce-Bharava rămase cu gura căscată, încremenit locului. Fox îşi schimonosi într-un rictus dureros buzele aspre şi se încovoie, semănînd cu un semn de întrebare. Ariel se răsucea lin în aer, cobora, apoi din nou urca lin.

— Intraţi, domnilor! De ce aţi rămas locului? le strigă Height, triumfător.

În sfîrşit, Pearce îşi reveni din uluială şi se năpusti să închidă fereastra, bombănind: „Ce imprudenţă". Apoi începu să se învîrtească în jurul lui Ariel, clătinînd din cap.

— Te felicit, colega! rosti cu greutate Fox, apropiindu-se de Height şi strîmbîndu-şi gura într-un zîmbet.

— Ei, ce zici de isprava asta? E mai reuşită decît musca dumitale? întrebă Height, bătîndu-l prietenește pe umăr, în aşa fel că Fox se clătină pe picioare.

Ariel coborî, iar Bharava-Pearce se îndreptă grăbit spre telefon, îl chemă pe Bronlow şi-l rugă să vină de îndată la Height.

— Cum te simţi cînd zbori? îl întrebă Bharava pe Ariel.

— Bine. La început mi-a fost cam neplăcut... Corpul, umerii...

— Aşa, aşa! Dar mintea ţi-a rămas limpede? Gîndurile nu ţi s-au încîlcit?

— Nu.

— Hm! Capacitatea mintală a lui Ariel n-a fost de loc atinsă... Din păcate... da-da! zise Height.

Pearce se uită semnificativ la el. Curînd sosiră mister Bronlow şi mistress Dryden.

Lui Ariel i se ceru să se înalţe în aer, să zboare prin cameră, stînd drept, culcat pe burtă, „ca un peştişor", după cum spunea mistress Dryden, să se răsucească şi să facă diferite figuri de înaltă şcoală de pilotaj. Mistress Dryden se văita într-una cînd de frică pentru Ariel, cînd, plină de entuziasm şi admiraţie, exclama :

— Minunat ! Extraordinar ! Fermecător !

Bronlow îşi freca cu un aer satisfăcut mîinile şi îl încuraja pe Ariel să facă noi figuri aeriene.

— Ce-l chinuiţi atîta ! exclamă, plin de bunăvoinţă, Height, şi-i porunci lui Ariel să coboare.

Toţi, în afară de Height, se aşezară, şi Bharava, adresîndu-se lui Ariel, ţinu un discurs, ca întotdeauna pompos, plin de citate şi metafore orientale.

Vorbi din nou de înalta cinste ce i-a fost acordată lui Ariel, care a devenit aproape un fiu al lui Indra, zeul cerului şi al văzduhului, şi frate cu Maruta, zeul vînturilor, vorbi despre puterea extraordinară pe care a căpătat-o Ariel, dar, totodată, şi de uriaşa răspundere ce apasă pe umerii lui. Bharava căuta să-l sugestioneze pe băiat, aţintindu-şi privirea-i hipnotică asupra lui, vorbindu-i despre supunerea totală şi absolută şi ameninţîndu-l cu pedepsele cele mai cumplite pentru cea mai mică abatere.

— Dacă ţi-ai pune cumva în gînd să fugi, să ştii că ai să sfîrşeşti în nişte chinuri atît de cumplite, cum încă n-a sfîrşit nici un om pînă azi. Oriunde ai zbura, pe culmile munţilor înalţi, în jungla întunecoasă, în pustiurile sălbatice sau chiar la capătul lumii, ţine minte că noi te vom găsi pretutindeni, fiindcă puterea noastră este nemărginită. Şi atunci...

— Bharava îi zugrăvi în chip atît de plastic privelişte unor schingiuiri şi chinuri nemaivăzute, încît mistress Dryden începu să strîngă din umeri şi să ofteze. Şi încă un lucru pe care nu trebuie să-l uiţi : să nu arăţi nimănui că ştii să zbori. Nici să vorbeşti despre asta nu-ţi este îngăduit. Să nu îndrăzneşti să

zbori sau să te ridici, fie chiar numai un deget de la pămînt, fără să fi primit ordin de la noi. Să nu zbori nici atunci cînd te găseşti singur în cameră.

Şi Bharava începu să facă nişte gesturi care, pesemne, trebuiau să întărească sugestia. Apoi, cu vocea-i obişnuită, rosti sever :

— Acum te poţi duce în camera ta. Şi să nu uiţi niciodată vorbele mele !

Ariel se înclină adînc, salută şi o porni spre uşă, străduindu-se să calce ca de obicei şi temîndu-se la fiecare pas să nu cumva să zboare. „Trebuie să merg, să merg, nu să zbor !" repeta el în gînd.

După ce băiatul ieşi, Pearce îl petrecu privindu-l temător, prin uşa întredeschisă. Apoi oftă şi zise uşurat, răspunzînd parcă propriilor sale gînduri :

— Nu, n-are să zboare de la noi ! La fel ca şi celorlalţi elevi ai Dandaratului, noi i-am anihilat complet voinţa.

— Şi totuşi nu-i prudent că l-ai lăsat singur pe Ariel — observă Bronlow.

— Dar ce poţi face ? Să-l ţii în lanţ şi să-i dai drumul ca unui balon ? întrebă batjocoritor Height.

— Ai fi putut să-l trimiţi împreună cu un însoţitor, care să-l ducă de mînă — replică Bronlow — iar apoi să-l încui într-o cameră fără ferestre.

— Şi dac-o să zboare cu însoţitor cu tot ? întrebă batjocoritor Height.

Mistress Dryden scoase un strigăt de uimire, iar Bronlow înălţă sprîncenele.

— E cu putinţă aşa ceva ?

— Absolut — răspunse Height — dacă, bineînţeles, călăuza n-o să fie mai grea decît Ariel.

— Iată încă o complicaţie ! exclamă Bronlow.

— La toate astea ar fi trebuit să te gîndeşti mai înainte. Eu mi-am isprăvit treaba, iar felul cum o să-l fereşti şi cum o să-l arăţi publicului pe Indra al vostru, asta vă priveşte pe voi, nu pe mine — spuse Heigth.

— Mister Bronlow — se băgă în vorbă Pearce — temerile dumneavoastră sînt neîntemeiate. Ariel este legat de multă vreme cu un lanţ tainic. Lui

nu numai că-i lipseşte voinţa, dar se află mereu în transă hipnotică. Atît de des l-am sugestionat şi l-am hipnotizat însuflîndu-i o deplină ascultare, încît acum, orice poruncă a mea el o primeşte ca pe ceva absolut şi nu va trece peste ea nici chiar de frica morţii. Lucrul acesta e mai trainic chiar decît o pereche de cătuşe. Îmi iau asupră-mi toată răspunderea.

Bronlow mormăi printre dinţi, dînd din umeri:

— Fie şi aşa!

Height deschise vorba despre suma pe care trebuia s-o primească drept plată şi începu să se tocmească în gura mare cu Pearce. Discutau atît de aprins, încît mistress Dryden, temîndu-se de o migrenă, se sculă de pe scaun. Îndată după ea se ridică şi Bronlow.

— O să mai vorbim noi, mister Height! îi spuse Pearce, conducîndu-şi oaspeţii.

Ieşiră din cabinet, Pearce cu Bronlow, iar Fox cu mistress Dryden. Femeia începu să-l descoasă pe Fox, interesîndu-se cum de a izbutit acest „vrăjitor Height" să creeze omul-zburător şi, fără să-i asculte răspunsurile, îl întrerupea mereu cu noi întrebări.

— Dar poate face şi animalele să zboare? O pisică, de plidă? întrebă ea.

— Da, eu cu ochii mei am văzut un cîine, pe urmă o broască...

— Nemaipomenit! O să-i cer negreşit lui mister Height ca pe Queen, pisicuţa mea, să mi-o transforme într-o pisică zburătoare. Seara, ea o s-alunge liliecii din jurul terasei, de care mi-e o groază nebună şi care-mi tulbură cele mai frumoase ceasuri, căci în India, şi mai ales aici, la Medrass, numai seara poţi să respiri în voie. Ce minunat o să fie!

Şi, deoarece mistress Dryden nu era numai ocultistă, dar şi poetă, îşi ridică ochii spălăciţi spre cer şi începu să improvizeze:

Pe cer zbura un liliac,
În urmă-i, o pisică...

Pearce şi Bronlow însă vorbeau despre cu totul altceva.

Pearce voia să ştie dacă vor mai crea, cu ajutorul lui Height, şi alţi oameni zburători, sau dacă Ariel va fi singurul. Şi în această ultimă ipoteză, se temeau ca Height să nu fie atras de duşmanii lor şi se întrebau dacă n-ar fi cazul să ia măsurile corespunzătoare.

„Poate ar trebui ucis Height?" înţelese Bronlow şi după ce se gîndi zise cu glas tare:

— Deocamdată, trebuie să-l împiedicăm să plece de la noi. Alţi oameni zburători nu vom mai face. Dar Ariel poate avea vreun accident, aşa că Height ne este încă necesar. Trebuie s-avem grijă ca el să fie complet izolat de lumea dinafară. E limpede?

Pearce încuviinţă din cap şi răspunse:

— Se va face întocmai.

VI. SPRE O SOARTĂ NECUNOSCUTĂ

Ieşind de la Height, Ariel se îndreptă spre odăiţa lui, străbătînd aleea grădinii. Păşea încet, de parcă acum învăţa să umble, şi călca atît de apăsat cu tălpile sandalelor, încît nisipul presărat pe cărare începu să scîrţîie. Nu se îndoia nici o clipă că este urmărit.

Ariel însă se mai afla sub impresia zborului din cameră. Putea să zboare! Gîndul acesta îl tulbura, dar în acelaşi timp îl umplea de fericire, o fericire al cărei rost se temea să-l înţeleagă aici, în grădină, sub soarele luminos, urmărit de privirile lui Bharava, pe care le simţea aţintite asupra sa. Băiatul îşi înăbuşea, nelăsînd să i se citească pe faţă gîndurile care, asemenea unui cîntec triumfător, ră-

sunau în sufletul lui: „Libertate! Eliberare!" şi sunetele acestui cîntec îl uimeau nespus.

De-abia după ce dădu colţul clădirii, îşi îngădui să se gîndească, dar cu prudenţă, ca nu cumva gîndul să devină faptă: „Dacă aş vrea, aş putea de îndată să mă înalţ în văzduh şi să-mi iau zborul din şcoala asta atît de urîtă, să fug de oamenii ăştia îngrozitori!" Şi începu să calce şi mai apăsat pe nisipul scîrţiitor.

În toţi aceşti ani petrecuţi în şcoală, Ariel nu încetase o clipă să se gîndească în ce fel ar putea să plece, să fie liber, să-şi afle trecutul, să-şi caute părinţii.

Cu toate interdicţiile şi sugestiile hipnotice, noaptea cînd rămînea singur, se străduia să-şi amintească întîmplări din copilăria lui, petrecute înainte de a veni la Dandarat. Uneori, icoane ale acestui trecut — crîmpeie rămase în amintire — i se arătau şi în somn, şi visurile erau întotdeauna mai vii decît imaginile pe care se căznea să şi le aducă aminte cînd stătea de veghe.

Vedea aievea o ţară care era cu totul altfel: un cer de plumb, felinare pe străzi, licărind prin ceaţa deasă, vineţie. Clădiri uriaşe, ude de umezeală şi ploi, oameni care se iveau pe neaşteptate, şi tot atît de neaşteptat dispăreau în negura întunecoasă.

Iată-l într-un automobil, privind pe fereastră lumea aceasta cenuşie, umedă.

Şi, deodată, o altă icoană...

O cameră mare, un cămin uriaş în care ard buturugi. Ariel şade pe covor şi-şi construieşte o casă din cuburi. Alături, pe o pernă de mătase, stă o fetiţă blondă şi îi întinde cuburile. Într-un fotoliu moale, lîngă cămin, cu o carte în mînă, se odihneşte o bătrînă, cu o scufie de dantelă neagră pe capul cărunt, care din cînd în cînd îi priveşte cu asprime pe deasupra ochelarilor.

În odaie intră un om într-o haină neagră. Are ochii răi şi rotunzi ca de bufniţă şi un zîmbet dezgustător de prefăcut. Ariel se teme şi-l urăşte pe omul acesta în costum negru, care, cu zîmbetul lăţit

pe toată fața și cu ochii strălucind de răutate, păşeşte pe covor. El calcă în picioare căsuța din cuburi, Ariel începe să plîngă și... se trezește.

Prin fereastră se zăresc frunze de palmier, iar pe cerul siniliu și înalt, stele mari... Văzduhul mișună de lilieci... Noaptea e înăbușitoare... India... Dandarat...

Alteori, Ariel se vedea într-o cămăruță mică, unde abia putea să respire, care se legăna. Prin geamul rotund se zăreau valuri uriașe, verzi și înspăimîntătoare. Așezat pe divan în fața sa, mai înfricoșător decît valurile, ședea omul acela negru, același care i-a călcat în vis, sau în realitate, căsuța din cuburi.

Alte amintiri din copilărie mintea lui n-a păstrat. Grozăviile ce i-au fost harăzite băiatului aici, la Dandarat, *-au lăsat ca un văl asupra trecutului său. Dar trecutul trăiește în sufletul lui Ariel, ca firele de iarbă într-un deșert de nisip.

Singurătatea, copilăria plină de bucurii și tinerețea. Nici părinți, nici prieteni... Numai Șarad... Bietul Șarad! El a păşit abia pe prima treaptă a chinurilor. Ah, dac-ar putea să-l scape din iadul ăsta!

„Pot să zbor!..“ Dar, făcînd un efort, Ariel alungă acest gînd și calcă cu pas hotărît.

— Ariel! șoptește plin de bucurie Șarad, în clipa cînd prietenul său intră pe ușă, dar îndată amuțește, văzîndu-i chipul aspru.

Acum nu-i vreme de discuții.

Sună gongul, care cheamă elevii la gustarea de dimineață, și cei doi prieteni se îndreaptă spre sala de mese, tăcuți, fără să se uite unul la celălalt.

În ziua aceea, Șarad fu mustrat de cîteva ori de profesorii săi, pentru lipsa lui de atenție. Timpul se scurgea greu.

Înainte de apusul soarelui, în camera lui Ariel intră Bharava, care-i spuse tînărului să nu uite să ceară administratorului haine noi.

— Mîine dimineaţă, la cinci, o să vin să te iau. Să fii gata! După ce te speli, îmbracă-te cu hainele noi!

Ariel îşi plecă supus fruntea.

— Cum merge Şarad? întrebă Bharava, la plecare.

— Nu prea ştie să se concentreze — răspunse Ariel.

— Trebuie să-l pedepseşti cu mai multă asprime — zise directorul şi, aruncîndu-i o privire furioasă lui Şarad, ieşi.

Ca întotdeauna, înainte de a se culca, Ariel îl puse pe Şarad să citească cîteva fragmente din „Shastra — Cărţile Sfinte". Era calm, aspru şi exigent, cerîndu-i băiatului să citească cu glas tare şi cîntat.

Totuşi, de cîteva ori, Şarad băgă de seamă că Ariel priveşte spre fereastră, iar pe chipul lui trece o umbră de îngrijorare. În parc, copacii foşneau în bătaia vîntului care prevestea ploaia.

Din cînd în cînd bubuia tunetul, dar pe cer stelele străluceau cu un foc viu. Şi numai cînd dinspre dreapta coborî întunericul, fîşia lăptoasă a Căii Lactee acoperindu-se de nori, Ariel oftă uşurat. Curînd se auzi ropotul primelor picături mari de ploaie. Afară, în noapte, răsună melodios gongul: era ceasul de odihnă, cînd toată lumea trebuia să se culce.

Şarad închise ceaslovul gros, iar Ariel suflă în opaiţ. Şedeau amîndoi pe rogojină, unul lîngă celălalt, învăluiţi în linişte şi beznă.

Şarad auzi cum Ariel se scoală de jos. Îndată se ridică şi el. Tînărul îl cuprinse în braţe pe băiat şi-l săltă de la pămînt!

— Ce uşurel eşti! şopti Ariel, rîzînd încetişor. Şarad, vrei să te ridic şi mai sus?

Băiatul simţi cum tînărul său prieten îl ridică aproape pînă în tavan, îl ţine acolo şi-apoi îl lasă jos. Nu cumva Ariel are mîini atît de lungi?

— Culcă-te, Şarad! vorbi în şoaptă Ariel.

Se întinseră pe rogojină, iar Ariel începu să şoptească la urechea băiatului :

— Ascultă, Şarad. Height a făcut din mine un om zburător. Înţelegi, acum eu pot să zbor ca o pasăre.

— Da' unde ţi-s aripile, dada ? întrebă copilul, pipăind umerii prietenului său.

— Poţi să zbori şi fără aripi. Aşa cum zburăm în vis. Nu-ncape îndoială că ei vor să m-arate oamenilor ca pe-o minune. Numai că eu... eu vreau să zbor din Dandarat !

— Da' cu mine ce-o să se-ntîmple fără tine, dada ? şi Şarad începu să plîngă.

— Linişteşte-te, nu plînge ! Vreau să te iau cu mine. Eşti uşor şi cred că o să pot zbura împreună cu tine...

— Ia-mă ! ! Ia-mă de aici, dada ! E atît de rău aici, atît de groaznic ! Fără tine o să mor ! zise băiatul, oftînd.

— O să te iau... Auzi cum plouă afară ? Asta-i bine. În întuneric n-o să fim văzuţi... Fereastra e deschisă... Sst !... Se aud paşi... Taci !

Uşa scîrţîi.

— Dormi, Ariel ? răsună glasul lui Bharava. Ariel !

— Mm... — mîrîi Ariel, prefăcîndu-se că a fost trezit din somn, şi apoi exclamă : Ah, dumneavoastră sînteţi, guru Bharava ? !

— Ariel, de ce n-ai închis geamul ? Uite cîtă apă a curs pe jos !

Bharava închise fereastra, lăsă storurile şi plecă fără să mai zică nimic.

Tînărul înţelese că directorul îl urmăreşte, neavînd încredere în el. Nu i-ar fi fost de loc greu să deschidă geamul, dar ce se va întîmpla dacă Bharava a pus paznic acolo ? E de ajuns să ridice storul şi se va da alarma.

Şarad stătea culcat pe rogojină şi tremura ca prins de friguri. Afară se dezlănţuise un adevărat potop. Tunetul bubuia tot mai aproape, din ce în ce mai des şi mai tare. Scăpărînd, fulgerele inun-

dau odaia prin storuri cu lumina lor albăstrie. Ariel stătea lîngă pervazul ferestrei, cu fața încruntată. Apoi luă un ștergar atîrnat într-un cui de lemn pe perete și-i șopti lui Șarad :

— Vino cu mine !

Ridicară rogojina care-i despărțea de camera vecină, pășiră înăuntru și de aici, fără zgomot, ieșiră în coridor. Coridorul zăcea cufundat în beznă și liniște. Ariel mergea înainte, trăgîndu-l după el pe Șarad, care se ținea de capătul prosopului. Toți dormeau. În jur era o liniște deplină. Urcau și coborau scări, traversau, cu pas furișat, coridoare lungi și curînd începură să suie pe o scară dreaptă de lemn.

Ariel deschise chepengul care ducea pe acoperiș. Cît ai clipi, un fulger îi scăldă pe amîndoi în lumină, tunetul îi asurzi cu bubuitul său, iar ploaia îi udă leoarcă. Se urcară pe acoperișul drept.

— Suie-mi-te în cîrcă, Șarad ! șopti Ariel.

Băiatul se cățără în spatele lui, Ariel îl legă cu prosopul, își îndreptă umerii și privi în jur. La lumina unui fulger văzu curtea largă, acoperită de apă și scînteind ca un lac, văzu clădirile Dandaratului cu zidurile sale. Mai departe străluceau luminile Madrassului, iar dincolo de oraș oceanul. Ariel simți cum Șarad tremura în spatele său.

— O să zburăm repede ? întrebă în șoaptă băiatul la urechea prietenului.

Pe Ariel îl cuprinse teama. Oare într-adevăr o să se ridice în aer ? În cameră i-a fost ușor să zboare, dar acum, pe furtună, cu Șarad în spate... Ce se va întîmpla dacă se vor prăbuși în mijlocul curții ?

Deodată, răsunară niște bătăi de gong, cu totul nepotrivite la ceasul acela. Alarmă !... Ariel văzu în fața ochilor chipul hîd al lui Bharava, își aminti de amenințările lui și se înălță deasupra acoperișului.

Simți deodată o amețeală și gîndurile i se învălmășiră în cap.

Ca un avion care dă roată aerodromului înainte de a se aşterne la drum, aşa zbură Ariel deasupra acoperişului. În curte se auzeau strigăte, zbucni detunătura unei împuşcături, licăriră luminile felinarelor, iar la ferestre se aprinseră opaiţele.

Ariel se avînta prin şuvoaiele ploii, zburînd — ca să-i fie mai uşor — în direcţia vîntului care sufla dinspre sud-vest.

Jos, curtea, acoperişurile drepte, parcul, zidurile, toate se perindară cu o viteză ameţitoare.

Vîntul îl purta pe Ariel spre ocean. În stînga, la lumina fulgerelor, se zărea lanţul munţilor; iar în faţă, luminile Madrassului. În fortul St. George ardea ochiul de foc al farului.

Ariel se afla acum deasupra unei întinderi nisipoase şi zbura atît de jos, încît se vedeau cîmpiile de orez. Şi din nou nisipuri... Ploaia îi biciuia trupul, iar vîntul îi şuiera pe la urechi, fluturîndu-i părul.

Jos, cu luminile aprinse, trecu un tren. Pe ocean plutea un vapor care, apropiindu-se de port, fluiera îndelung.

Iată şi Madrassul! Kuvam, rîul mic şi murdar, umflat de ploi. Străzile înguste şi întortocheate ale „Oraşului Negru", casele scunde, de cărămidă, clădite printre colibe de bambus. Partea europeană a oraşului era bine luminată. Ariel şi Şarad auzeau claxoanele automobilelor, zgomotul tramvaielor. Mai sus decît toate acoperişurile se înălţa cupola observatorului şi palatul unui nabab.

Zburară deasupra grădinii botanice. La lumina felinarelor şi a fulgerelor se puteau desluşi palmierii, curmalii, cocotierii, plantaţii de bambus, arbuştii de cafea.

Acolo, pe cărarea grădinii, izbucniră strigăte de uimire. De-abia acum îşi dădu seama Ariel cît de nesăbuit era zburînd deasupra oraşului. Dar într-atît îl uluise acest zbor, încît gîndurile i se încîlceau

în cap. Uneori i se părea că totu-i un vis. Şarad îi striga ceva, însă din pricina zgomotului ploii şi a vîntului, Ariel nu putea să-i desluşească vorbele. În sfîrşit, băiatul îi ţipă drept în ureche :

— Ne văd oamenii, dada !

Drept răspuns, Ariel coti brusc spre apus, îndreptîndu-se către munţi. Simţea cum îl părăsesc puterile. Năduşeala îi curgea şiroaie pe trup şi abia mai sufla. Dar trebuia să zboare cît mai departe de Dandarat, de Madrass.

Furtuna se mai domolise, ploaia încetase, numai vîntul sufla tot cu aceeaşi furie, mînîndu-i iarăşi spre ocean. Acolo ar putea pieri. Şi Ariel, încordîndu-şi puterile, zbură mai departe. Şarad se ţinea zdravăn de spatele lui, iar tînărul, simţind căldura micului său prieten, voia să-l salveze cu orice preţ.

Zburau amîndoi aşa, înfruntînd vijelia şi bezna, în întîmpinarea sorţii necunoscute.

VII. BODEN ŞI HASELON

Biroul avocaţilor Boden şi Haselon — Londra City, King William street — se afla chiar lîngă biserica Mary Vullnot.

De la ferestrele biroului se putea vedea nişa sfîntului lăcaş cu statuia madonei, înnegrită de ceaţa şi funinginea Londrei, iar dangătul orologiului din turla bisericii înăbuşea chiar şi sîsîitul şi tusea bătrînei pendule din cameră, închisă într-o cutie neagră, veche, roasă de carii, şi de dimensiuni atît de uriaşe, încît în ea ar fi încăput prea bine chiar Boden şi Haselon — doi bătrîni uscăţivi, fără barbă, în sur-

tuce demodate, semănînd unul cu celălalt ca niște frați gemeni.

De treizeci de ani stăteau unul în fața celuilalt, la două birouri ce păreau scoase din muzeu, despărțiți de restul funcționarilor printr-un perete de sticlă, care le îngăduia să-i poată urmări pe funcționari și în același timp să discute despre afacerile secrete ale firmei, fără a se feri de urechile salariaților. De altfel, ei vorbeau tare puțin, deoarece se înțelegeau admirabil rostind cuvintele numai pe jumătate.

După ce citea vreo scrisoare, Boden făcea într-un colț un semn misterios și i-o întindea lui Haselon. Acesta, la rîndul său, citea hîrtia, apoi hieroglifele, încuviința din cap și punea rezoluția pentru funcționari. Rareori se întîmpla ca părerile lor să nu coincidă, dar și atunci n-aveau nevoie decît de cîteva cuvinte sau crîmpeie de propoziții ca să ajungă la o înțelegere.

Era o firmă veche, cunoscută, specializată în moșteniri, testamente, tutelă, și care nu lucra decît cu clienți bogați. Deci nu trebuie să ne mire faptul că Boden și Haselon posedau o avere considerabilă, ce depășea cu mult limitele legale ale onorariilor. Dar acesta era un secret al firmei, păstrat în registrele groase, încuiate în dulapuri de fier.

În dimineața asta însorită, lucru atît de rar la Londra, mister Boden, ca întotdeauna, cerceta el, cel dintîi, corespondența și trecea scrisorile citite pe biroul tovarășului său.

În colț, pe un plic gros, albăstrui, se afla stampila poștei din Madrass. Boden rupse repede plicul și se adînci în citirea scrisorii, strîngînd tot mai mult din buzele-i subțiri și uscate.

Sfîrșind de citit, dădu drumul la radio. Glasul crainicului anunța cursul bursei, dar Boden nu-l asculta. Deschisese aparatul pentru ca funcționarii să nu poată auzi prin peretele de sticlă vreun cuvînt din cele ce vor vorbi ei doi. Se vede că aveau de discutat

lucruri foarte importante şi Haselon îşi aţinti asupra lui Boden ochii săi decoloraţi şi rotunzi ca de bufniţă.

În zadar vorbea crainicul tare, căci Boden nu spunea nimic. Tăcut, îi întinse lui Haselon scrisoarea, care, după ce o citi cu cea mai mare atenţie, îşi aţinti ochii săi albicioşi în ochii asociatului. Stătură aşa un timp, ducînd parcă o discuţie mută.

Şi, într-adevăr, în clipele acestea şi-au spus multe unul altuia, sau mai bine zis, fiecare dintre ei s-a gîndit la acelaşi lucru, reîmprospătîndu-şi în minte toate împrejurările uneia dintre cele mai avantajoase, dar şi mai complicate afaceri — afacerea Galton.

Cu cîţiva ani în urmă, clientul lor, bătrînul proprietar şi fabricant, baronetul sir Thomas Galton, murise.

Rămăseseră doi copii minori — Aureliu şi sora lui, Jane. Conform testamentului, întreaga uriaşă avere imobilă a lui Thomas Galton şi o bună parte din averea mobilă reveneau fiului său Aureliu ; pînă la majoratul acestuia, tutorii copilului erau mister Boden şi Haselon.

Pentru ei, tutela aceasta a fost un adevărat izvor de aur. Atît de bine se pricepură să administreze averea, ei împreună cu membrii consiliului tutelar, încît pe fiece an propriile lor venituri sporeau. Dar nu puteau sta liniştiţi la gîndul că, în ziua cînd moştenitorii vor fi majori, izvorul acesta de cîştig trebuia să sece, Aureliu urmînd să intre în posesia averii care, deşi mult împuţinată, era totuşi considerabilă.

În cazul că Aureliu murea pînă la majorat, averea lui revenea surorii sale, iar aceasta, fiind mai mare decît fratele său, şi tutela lor ar fi luat sfîrşit mai repede, adică o dată cu majoratul fetei. De aceea, pentru aceşti tutori atît de abili, soluţia cea mai bună ar fi fost ca Aureliu să trăiască, dar să fie un incapabil şi după ajungerea la majorat. Din punct de vedere juridic, lucrul acesta era cu putinţă în cazul cînd băiatul s-ar fi dovedit a fi alienat mintal şi starea lui recunoscută ca atare de către organele de

resort. În direcția aceasta își îndreptară toate eforturile Boden și Haselon. Nu era pentru prima oară că-și închideau pupilii în case de nebuni, unde doctorii, cumpărați de ei, făceau din copii normali niște demenți. Bineînțeles că asta nu-i costa puțin. La școala Dandarat din Madrass oamenii se arătară a fi mai înțelegători, iar rezultatul, după cum știau Boden și Haselon, era același. Școala din Madrass mai avea și alt avantaj : India se afla departe, din care pricină organele tutelare, cu care de altfel Boden și Haselon duceau casă bună, și mai ales Jane, nu puteau să urmărească soarta lui Aureliu. Și băiatul, încă la o vîrstă fragedă, fu dus, chiar de către mister Boden, la Dandarat. Deoarece însă școala aceasta nu exista în mod oficial, în dările de seamă ale tutorilor figura o școală-sanatoriu inventată (pentru copiii bolnavi de nervi). Actele, certificatele și celelalte hîrtii ale acestei școli erau fabricate la Dandarat.

Aducîndu-l pe Aureliu aici, mister Boden avu o lungă discuție cu directorul școlii Pearce-Bharava, căruia îi dădu anumite indicații : viața și starea fizică a lui Aureliu Galton trebuiau păstrate orice s-ar fi întîmplat. În ceea ce privește sistemul nervos și psihicul, acestea trebuiau neapărat zdruncinate. În nici un caz Aureliu nu urma să primească o educație europeană sau să i se dezvolte capacitățile intelectuale. Nici un fel de cunoștințe practice, nici un fel de contact cu viața. Dacă nu va înnebuni, trebuia ținut cel puțin într-o stare de infantilism.

Pearce înțelese repede ceea ce i se cerea și făgădui să facă din Aureliu un idiot clasic ; deși nu tot atît de repede se înțeleseseră și asupra banilor.

Pe deplin mulțumit, Boden se înapoie la Londra. Raportînd tovarășului său rezultatele acestei călătorii, el nu rosti decît două cuvinte : „All right !“ și Haselon nu mai întrebă nimic.

De două ori pe an, Pearce trimitea lui Boden și Haselon rapoarte oficiale pentru consiliul tutelar, precum și rapoarte neoficiale.

La început, acestea erau liniştitoare, mai tîrziu, însă, începură să apară fraze care sunau astfel : „Ariel-Aureliu este, din păcate, un copil greu educabil". Şi cei doi tovarăşi înţelegeau prea bine ce înseamnă asta.

Totuşi nu pierdeau nădejdea. În cel mai rău caz, dacă Aureliu nu va înnebuni de-a binelea, nu le va fi greu să obţină recunoaşterea deplinei lui incapacităţi. În fiecare raport redactat pentru consiliul tutelar, Boden şi Haselon pomeneau despre deficienţele mintale ale pupilului lor. Iar la majorat, băieţandrul cu mustaţa mijindă, prezentat în faţa unei comisii de expertiză medicală, în faţa consiliului tutelar şi a tribunalului, nu va fi în stare să răspundă la întrebările obişnuite : „Ce zi este astăzi? Ce lună ? Cîţi ani ai ? De ce naţionalitate şi credinţă eşti ?" şi altele de acest fel, şi de fiecare dată, răspunsul va fi acelaşi : „Nu ştiu !" Deficienţa lui mintală va fi evidentă pentru toţi. Restul îl vor pune la punct alţii, cei cu care erau în relaţii de prietenie — experţii medico-jurişti şi membrii consiliului tutelar.

Aşa au trecut anii. Pînă la majoratul lui Aureliu mai rămăseseră doar cîteva luni, cînd a sosit scrisoarea care l-a făcut pe Boden să dea drumul la radio.

Pearce îi înştiinţa că Ariel a terminat studiile la şcoala Dandarat, dar că, bineînţeles, tînărul putea rămîne acolo pînă la majorat.

Deoarece „facultăţile mintale ale lui Aureliu-Ariel Galton lasă, din păcate, de dorit", el, Pearce, a fost nevoit să-l supună pe băiat unui tratament special, aplicîndu-i metoda profesorului Height — „mister Boden şi Haselon ştiu ce medic cu experienţă şi ce mare învăţat este acesta". Cu toate că nici tratamentul profesorului Height nu a avut efectul dorit asupra capacităţilor intelectuale ale lui Ariel, totuşi experienţa n-a rămas fără rezultat : în chip absolut neprevăzut — nici chiar mister Height nu a putut prevedea — Ariel a căpătat o însuşire neobişnuită şi cu adevărat miraculoasă, greu de crezut dacă nu vezi cu ochii, şi anume putinţa de a se

ridica în aer fără nici un fel de aparat. „Acest dar dumnezeiesc face ca Ariel să devină foarte util pentru acele scopuri înalte pe care le urmăreşte societatea noastră".

În ciornă, Pearce scrisese „nepreţuit", dar apoi, din prudenţă, corectase : „foarte util".

„Şi dacă onorabilii mister Boden şi Haselon nu au nimic împotrivă, atunci S.T. şi S.S.O. (adică Societatea Teozofică şi Societatea Ştiinţelor Oculte) sînt gata să-l utilizeze pe Ariel pentru scopurile lor, bineînţeles, numai după ce i se va pune diagnosticul de incapabil.

În sfîrşit, vocea crainicului le fu de folos la ceva : apropiindu-se de Haselon, Boden îi zise :

— Nu cumva Pearce o fi înnebunit ?

— Asta li se prea poate întîmpla acelora care au de-a face cu nebunii — răspunse Haselon, dînd din cap.

— Orice-ar fi... — şi, fără să-şi termine vorba, Boden începu să scrie repede ceva pe o blanchetă telegrafică.

După ce scrise cîteva rînduri, îi întinse lui Haselon telegrama, care cuprindea următoarele :

„Nu întreprindeţi nimic pînă la primirea indicaţiilor noastre. Luaţi toate măsurile de pază. Boden şi Haselon."

Haselon încuviinţă dînd din cap şi înmînă prin ferestruie funcţionarului telegrama, după ce scrise adresa.

— Cred că unul din noi va trebui să plece — zise Haselon.

— Da — răspunse Boden.

Şi cei doi îşi aţintiră din nou privirile unul asupra celuilalt, reflectînd la situaţia creată.

— Jane... — rosti după o pauză Boden, traducînd în cuvinte gîndul asociatului său.

— Da — răspunse acesta.

Şi se cufundară amîndoi în meditaţii, a căror profunzime o puteau invidia chiar şi yogii.

VIII. OBSTACOLUL

Discutînd orice problemă referitoare la soarta lui Aureliu, ei nu puteau să facă abstracție de Jane. Era doar sora și, probabil, moștenitoarea lui. Dar mai ales era Jane, fata al cărei caracter dăduse atîta bătaie de cap și pricinuise atîtea neplăceri și amărăciuni tutorilor ei. Pentru aceștia, Jane era o veșnică piedică, o veșnică grijă. Boden și Haselon o urau.

Încă din copilărie, fata se arătase grozav de încăpățînată și de neascultătoare. Cînd mai crescu, începu să manifeste față de tutorii ei o vădită neîncredere și rea-voință. Din clipa cînd îl trimiseseră pe Aureliu în India, Boden și Haselon se străduiseră s-o convingă că fratele ei este bolnav de nervi, că el se află în tratament și că revederea lor ar fi imposibilă, deoarece i-ar provoca emoții și i-ar dăuna. Fata însă continua să repete cu îndărătnicie : „Eu nu vă cred. Unde l-ați ascuns ? Vreau să-l văd !"

Cîtă vreme Jane s-a aflat sub tutelă, Boden și Haselon au reușit într-o oarecare măsură s-o mai țină în frîu. Dar, fiind mai mare decît Aureliu, împlinise cu cîteva luni în urmă majoratul, pe care îl serbă printr-un act de strigătoare nerecunoștință față de tutorii săi : Jane angajă pe cel mai aprig dușman și concurent al lui Boden și Haselon — avocatul George Dottaler — să-i administreze averea, dîndu-i, totodată, și procură pentru conducerea tuturor afacerilor sale. Iar de la Jane și de la Dottaler nu se puteau aștepta acum decît la tot soiul de șicane și neplăceri.

Chiar în ajun fata avusese o comportare complet lipsită de tact, care îi indignase pînă în adîncul sufletului pe acești doi venerabili asociați : venise în biroul lor, însoțită de noul ei consilier, și le făcuse un adevărat scandal, cerîndu-le cu glas tare — atît de tare c-o puteau auzi și funcționarii — să-i spună în ce loc se află fratele său și amenințîndu-i că se va adresa tribunalului.

Boden protestă indignat împotriva „acestui amestec grosolan în drepturile lor de tutori".

— De faptele noastre sîntem obligaţi să răspundem numai în faţa consiliului tutelar — zise el.

— În acest caz mă voi adresa singură consiliului tutelar şi îl voi sili să-mi spună în ce loc se află fratele meu ! strigă fata şi, fără să-i întindă mîna, plecă împreună cu avocatul său.

Şi cînd Jane îşi punea ceva în cap, era cu neputinţă să nu obţină.

Ea nu va da înapoi nici chiar dacă va trebui să plece în India ca să-şi caute fratele. Şi dacă îl va găsi jucînd rolul unui om zburător, luat în antrepriză de către teozofi şi ocultişti ? ! Afacerea începea să miroasă a scandal ! Cu orice preţ, Jane trebuie împiedicată să plece, iar pînă atunci...

Boden îşi privi asociatul drept în ochi şi scrise repede textul unei noi telegrame cifrate, adresată lui Pearce :

„Ascundeţi-l pe Aureliu într-un loc sigur şi pregătiţi-vă pentru primirea surorii sale. Boden şi Haselon".

Pearce cunoştea toată situaţia, pe care Boden i-o împărtăşise încă din clipa cînd îl dusese acolo pe Aureliu.

La consiliul tutelar, Jane putea primi doar adresa unei „Şcoli-sanatoriu pentru copiii bolnavi de nervi", şcoală imaginară, pe care ea, bineînţeles, n-o va găsi. Dar dacă cei de la Dandarat au şi făcut prostia să-l arate pe omul zburător, atunci de bună seamă, vestea despre o minune ca asta s-a răspîndit nu numai în toată India, ci în întreaga lume şi, fiind în India, Jane, cu siguranţă, va dori să vadă minunea. S-ar putea, bineînţeles, ca ea să nu-l recunoască pe Aureliu. Acesta era un tînăr ajuns aproape la majorat şi ea nu l-a mai văzut din copilărie. Totuşi, întîlnirea dintre cei doi nu trebuie să aibă loc.

Nici n-apucă Boden să-i dea telegrama lui Haselon, că un funcţionar deschise ferestruia şi, întinzîndu-şi mîna prin ea, puse pe masa lui Boden o tele-

gramă transmisă prin radio şi primită chiar în clipa aceea.

„Aureliu a dispărut. Sîntem în căutarea lui. Pearce".

La început, Boden nu înţelese nimic. N-apucase să expedieze telegrama în care cerea ca Aureliu să fie ascuns, că a şi sosit vestea dispariţiei lui. Poate a fost ascuns ? ! Poate e o greşeală a telegrafului ? ! Dar cuvintele „sîntem în căutarea lui" vorbeau despre cu totul altceva.

— Totuşi şi-a luat zborul ! Ah, ce gură-cască ! sîsîi Boden zvîrlind telegrama cu un gest atît de desperat , că era cît pe-aci să nimerească drept în obrazul lui Haselon.

Haselon o citi, apoi cei doi asociaţi începură să se uite unul la altul ca nişte bufniţe.

Călătoria în India devenea inevitabilă. Dar asta costa mult. Probabil vor fi nevoiţi să cheltuiască destule parale pentru a-l găsi pe Aureliu.

Nici Boden şi nici Haselon nu scoteau cu plăcere banii din buzunar, deşi cheltuiau din averea lui Aureliu. Doar contul lui era contul lor. Oare nu s-ar putea ca cheltuielile astea să fie suportate de altcineva ? Şi Boden spuse încă o dată :

— Jane !

— Da — răspunse Haselon, ale cărui gînduri coincideau întotdeauna cu gîndurile lui Boden.

IX. FURNICAR OMENESC

Miss Jane a fost foarte uimită cînd, în seara aceleiaşi zile, mister Boden veni s-o vadă.

„Pesemne că ameninţarea mea şi-a făcut efectul" — se gîndi fata, poftindu-şi oaspetele să ia loc.

— Ne-am cam certat ieri, Jane — zise Boden, aşezîndu-se. Dar dumneata trebuie să mă-nţelegi şi pe mine. Eu nu sînt singur. Dacă ţi-aş fi satisfăcut dorinţa, dîndu-ţi adresa lui Aureliu, asociatul meu s-ar fi putut supăra, considerînd că dumneata n-ai încredere în el — de mine nici nu mai vorbesc — de vreme ce vrei să te convingi în ce condiţii se găseşte fratele dumitale...

— Puţin îmi pasă dacă asociatul dumitale se va supăra sau nu. Am dreptul să ştiu unde este fratele meu şi să-l văd — replică Jane.

— La fel gîndesc şi eu — zise împăciuitor Boden şi, după o scurtă pauză, exclamă: Ascultă, Jane! Îmi pare foarte rău că între noi au avut loc neînţelegeri.

— Şi mă rog, cine-i vinovat de asta, mister Boden?

— Dacă am tăinuit pînă acum locul unde se află fratele dumitale, am făcut-o numai la insistenţele medicilor, care găsesc că întîlnirea dintre dumneata şi el ar fi putut dăuna sănătăţii lui. Orice emoţii, chiar bucuriile, îi pot primejdui sănătatea.

— Nu te cred.

Boden oftă cu aerul unui om jignit pe nedrept.

— Trebuie să-nţelegi totuşi că pentru un capriciu al dumitale...

— Capriciu? Dumneata numeşti capriciu dorinţa unei surori care vrea să cunoască soarta fratelui ei?

— Dacă-ţi îndeplinesc dorinţa, pot să-i pricinuiesc un rău lui Aureliu, pentru care răspund în calitate de tutore. Dacă te refuz, îţi trezesc mînia şi suspiciunea, lucru care face să sufere bunul renume, cinstea şi mîndria firmei noastre. Fie însă aşa cum vrei dumneata. Eşti majoră şi eşti sora lui Aureliu. Dumneata răspunzi de faptele dumitale. Am să-ţi dau adresa lui Aureliu, numai cu o singură condiţie: dacă pleci într-acolo, eu va trebui să asist la revederea voastră. La asta mă obligă datoria mea de tutore.

Jane nu voia în ruptul capului să plece împreună cu Boden, dar propunerea lui simplifica lucrurile : cu el va ajunge mai uşor şi mai repede la fratele său, aşa că nu se opuse.

— Întrucît această călătorie — continuă Boden — necesită cheltuieli mari şi pierdere de vreme, şi se face numai pentru satisfacerea unui capriciu... dorinţa dumitale...

— Am să suport toate cheltuielile — răspunse la repezeală Jane — şi nu numai pe ale dumitale, dar şi cheltuielile lui mister Dottaler, care mă va însoţi.

Boden strîmbă din nas. Din nou acest Dottaler ! Dar el ştia prea bine că Jane nu se dă bătută şi fu nevoit să accepte.

— Să iau bilete pentru transatlantic ? întrebă Boden.

— O să iau eu, şi nu pentru transatlantic, ci pentru avion.

— Eşti oare atît de grăbită ? Asta o să coste scump.

— Pe mine o să mă coste, nu pe dumneata.

Boden căzu pe gînduri. Se cam temea să călătorească cu avionul, însă cu cît vor sosi mai repede la Madrass, cu atît va fi mai bine. Despre fuga sau „zborul" lui Aureliu nu ştia nimic. Era ceva prea ciudat şi de necrezut. Se prea poate ca Pearce să fi înnebunit într-adevăr ! Deci este cu atît mai necesar să facă cercetări la faţa locului.

— O să coste scump — repetă Boden — drumul e tare lung.

— Franţa ? Elveţia ? Italia ? întrebă Jane.

— India — răspunse Boden.

— India ! exclamă uimită Jane.

Da, nu era aproape. Fata chibzui puţin, apoi răspunse :

— Cu atît mai bine, o să angajez un avion de pasageri.

După plecarea lui Boden, Jane căzu pe gînduri. Iată, aşadar, unde l-au trimis Boden şi Haselon

pe fratele ei. Şi n-au făcut-o fără rost. India! Cu clima ei îngrozitoare pentru europeni, cu friguri, ciumă, holeră, şerpi, tigri... Iată aproape tot ce ştia Jane despre India.

Trecu în bibliotecă şi începu să scoată din raft cărţi care se refereau la această ţară. Era atît de nerăbdătoare să afle, încît frunzărea la întîmplare paginile una după alta. Capul i se umplu de o sumedenie de cunoştinţe. Textul era atît de complicat, neobişnuit, de neînţeles... Amestec de rase, amestec de triburi, limbi, dialecte, caste, religii... Arienii şi hinduşii cu pielea smeadă, dravidienii cu pielea cafenie şi băştinaşii cu pielea şi mai neagră... Limbile ariene: hindusa, bengaleza, mahrati; iar cele dravidiene: telugu, tamil, tibeto-birmană... Peste două sute de dialecte... Castele: preoţii brahmani, cşatrii — ofiţeri, vaişii — negustori, industriaşii şi şudra — agricultori, cu diferitele lor subdiviziuni care se ridică la 2378... Caste de meserii moştenite din tată în fiu: doctori, cofetari, grădinari, olari, astrologi, măscărici, acrobaţi, poeţi, vagabonzi, bocitori, cerşetori, cioclii, călăi, adunători de bălegar de vacă, toboşari... Şi toţi aceştia, de bună seamă, purtînd veşminte deosebite. Ce lume pestriţă!... Brahmani, budişti, creştini, mahomedani... Nenumărate societăţi şi secte religioase... „Treizeci şi trei de milioane de zei", şase milioane de văduve... De ce atît de multe? Ah, iată de ce! Văduvele nu au dreptul să se recăsătorească. Printre ele se află o sută de mii de văduve care încă n-au împlinit vîrsta de 10 ani şi trei sute de mii sub 15 ani... Văduvele umblă rase în cap, li se sparg brăţările de sticlă de la mîini şi de la picioare, iar rudele bărbatului le iau toate podoabele. O viaţă mohorîtă, ca într-o închisoare, un doliu veşnic... Multe văduve nu pot să îndure şi se sinucid.

Despre India cea nouă, despre oamenii noi, femeile noi, cărţile pe care le avea Jane nu pomeneau nimic. Astfel că fata îşi făuri o imagine sinistră, închipuindu-şi această ţară ca un uriaş

furnicar omenesc, plutind în haos. Şi în mijlocul acestor trei sute de milioane de furnici negre, galbene şi cafenii, se află pierdut undeva fratele ei... Jane nici nu tresări măcar, ci zvîrli cartea cît colo şi-l chemă la telefon pe Dottaler.

X. CERŞETORI FĂRĂ CĂPĂTÎI

Ariel se sufoca. Picăturile de ploaie se amestecau cu broboanele de sudoare. Îşi dădea seama că nu mai are putere să zboare cu povara în spate. Trebuia să se odihnească.

În întunericul nopţii zăriră deodată sub ei pădurea, iar lîngă pădure, o întindere mai luminoasă — pesemne nisipuri.

Coborîră pe malul unui rîuleţ, sub un ficus, ale cărui rădăcini aeriene coborau de-a lungul trunchiului şi alcătuiau la poalele lui o reţea întunecoasă de inele încolăcite. Mlădiţe tinere de bambus creşteau jur împrejur. Era un colţişor ferit, unde puteau să se odihnească fără teamă de a fi văzuţi de cineva.

Abia mai suflînd, Ariel dezlegă prosopul. Şarad sări din spatele lui şi îndată căzu în genunchi, căutînd să-i îmbrăţişeze picioarele şi înălţîndu-i osanale ca salvator al său.

Ariel zîmbi trist şi, ridicîndu-l de jos pe băiat, zise :

— Eu nu-s Dumnezeu, Şarad. Amîndoi sîntem nişte fugari nenorociţi şi zdrenţăroşi. Hai să ne culcăm aici şi să ne odihnim. Am ajuns prea departe.

Băiatul fu puţin dezamăgit de explicaţiile lui Ariel. Se bucurase atît de mult că prietenul lui

era Dumnezeu! Dar se simţea prea obosit ca să chibzuiască la toate astea.

Se băgară în desişul rădăcinilor, fără să se mai gîndească la şerpi şi la tot soiul de insecte; Ariel puse grijuliu sub capul lui Şarad prosopul împăturit şi băiatul adormi îndată.

Cu toată oboseala, Ariel nu putea să închidă ochii, fiind prea tulburat.

Vîntul alungase norii. Pe cer scînteiau stele mari. Luna apunea dincolo de sprînceana întunecată a pădurii. Nori albi şi uşori treceau prin faţa sa, ca într-o incantaţie nocturnă. De undeva, de aproape, poate dintr-o grădină, venea miros de flori, plăcut şi dulceag, o mireasmă necunoscută. Îţi pătrundea parcă în suflet, trezindu-ţi neliniştea la gîndul c-ar fi cu putinţă să se ivească în preajmă oameni.

O nouă pală de vînt smulse vălul alb de ceaţă care învăluia pămîntul.

Şi, spre nemulţumirea sa, Ariel văzu că au poposit într-o regiune foarte populată. Dincolo de fîşia de nisip străluceau, ca un oţel negru, undele rîului. Luminile bărcilor legate la chei se oglindeau în apă tremurînd şi se părea că tot întunericul nopţii se strînsese în frunzişul des al copacilor de pe celălalt mal. Luna se ascunse în spatele pădurii. Şi numai o stea mare, poate chiar planeta Jupiter, întocmai ca un străjer al nopţii printre nenumărate stele mici ce spuzeau cerul, veghea pămîntul adormit.

Priveliştea asta calmă avu darul să coboare pacea în sufletul lui Ariel, care se lăsă furat de somn. Ţinînd în mîna sa mîna caldă a lui Şarad, Ariel adormi sprijinit de rădăcinile încolăcite ca nişte şerpi.

În somn văzu aievea alte ţări, meleaguri dragi şi necunoscute, unde, sub bolta limpede a cerului, zilele se aseamănă cu privirile unor ochi larg deschişi, iar nopţile, cu umbre sfioase, tremurătoare pe sub genele lăsate. Sau poate citise despre asta?

în cartea vieții sau poate în cartea unui poet bengalez ? Era un vis al visului.

Simțind niște împunsături în ochi, Ariel îi deschise și văzu un copac bătrîn, djambol, cu frunzișul învăluit în pînza subțire a cetei de dimineață, prin care răzbăteau razele roșii ale soarelui ce se ivise la răsărit. Scînteieri de aur revărsa cerescul astru peste desișurile de bambus.

De undeva, din stînga, răsună un cîntec și Ariel întoarse capul într-acolo. Printre trunchiurile copacilor se zărea un iaz înconjurat de cocotieri ; o scară de piatră cobora în apă.

Acolo, la iaz, un om gras săvîrșea abluțiunea de dimineață. Își astupa urechile și se cufunda în apă de atîtea ori cît prevedea ritualul. Alături de el, un brahman, care, pesemne, se temea să nu fie spurcat chiar în undele acestea limpezi, înlătură cu mîinile amîndouă frunzele ce pluteau la suprafață, și-apoi se scufundă dintr-o dată. Un al treilea nu se hotăra să intre în apă. Se mărginise doar să-și moaie prosopul și-acum și-l storcea deasupra capului. Unii coborau agale treptele, alții, bolborosindu-și rugăciunea de dimineață, se aruncau în iaz de sus, de pe treapta cea mai înaltă. Pe mal, unii își frecau de zor trupurile albe, alții își schimbau rufăria netezindu-și cutele, iar alții culegeau flori în luncă.

Departe, în celălalt capăt al iazului, niște rațe prindeau moluște și își ciuguleau penele.

Ariel crezuse c-a nimerit în junglă, și cînd colo în jurul lui mișunau oameni !

Albinele începură să zumzăie în văzduh, se auzi glasul păsărelelor, iar dinspre rîu răzbătură frînturi de cîntec. Șarad tot mai dormea.

Ariel luă dintr-o băltoacă o bucățică de lut și-și frecă fața, gîtul, mîinile și picioarele.

Undeva, poate într-un templu, bătu un gong. Sunetul acesta cunoscut îl trezi pe Șarad. El se ridică repede în capul oaselor, privind nedumerit

în jurul său : văzu locuri noi şi necunoscute şi pe tînărul de culoare ciocolatie care-i zîmbea.

Şarad se sperie şi fu cît pe-aci să izbucnească în plîns.

— Nu-ţi fie frică, Şarad, eu sînt — îi spuse cu blîndeţe Ariel.

Băiatul se prosternă dinaintea lui. În ajun, Ariel zburase, iar astăzi, dintr-un alb, se transformase într-un dravidian cu pielea de culoare închisă. Numai un zeu putea săvîrşi asemenea minune !

— Scoală-te, Şarad, şi priveşte ! N-am făcut altceva decît să mă mînjesc cu lut, ca să nu atrag atenţia oamenilor cu pielea mea albă. Să-ţi intre bine în cap, sîntem amîndoi nişte cerşetori care batem drumurile şi cerem de pomană.

— Batem drumurile ? Da' de ce să nu zburăm ? E aşa de bine să zbori !

— Păi dac-o să zbor, o să mă prindă ca pe o pasăre şi o să mă închidă în colivie.

— Să-i prefaci tu pe ei în păsări şi-n cîini, dada ! exclamă Şarad.

Ariel rîse şi dădu din mînă :

— Să mergem, Şarad !

Ieşiră din ascunzătoarea lor şi porniră pe drumul desfundat de ploaia ce căzuse peste noapte. În soarele dimineţii, băltoacele străluceau ca aurul vechi.

De-a lungul drumului se întindea un gard ţepos, din seor, iar în spatele lui, un iaz nu prea mare, pe faţa căruia pluteau plante acvatice. Un om cu pielea neagră, bărbos, stătea cufundat în apă pînă la brîu şi-şi curăţa dinţii cu o crenguţă ruptă. Se uita nepăsător la Ariel şi la Şarad şi îşi văzu mai departe de treabă.

Pe drum se ivi un cabulival înalt — locuitor din munţii îndepărtaţi — învăluit într-o mantie largă. Ducea în spate un sac mare, iar în mînă un coş cu struguri, stafide şi nuci. Omul se grăbea s-ajungă la piaţa din sat.

Ariel și Șarad se dădură la o parte din calea lui, ca niște paria, se așezară în genunchi și începură să cînte.

Cabulivalul lăsă jos coșul și le aruncă celor doi cerșetori un ciorchine de strugure. Băieții se ploconiră pînă la pămînt. După ce omul se îndepărtă, Șarad dădu fuga, înșfăcă lacom strugurele și i-l aduse lui Ariel.

Înhămat la o căruță ce scîrțiia din toate încheieturile, trecu agale un bivol. Pe grumazul animalului ședea cocoțat un băiețandru în pielea goală, ras în cap, doar cu un smoc de păr la ceafă. Bătrînul culcat în căruță, văzîndu-i pe cerșetori, le aruncă o turtiță de orez.

— Iată-ne sătui ! zise Ariel.

După ce mîncară, se așternură la drum. În fața lor, dintr-un crîng de guavi, se iteau colibe acoperite cu iarbă și lipite cu lut. În piața largă din mijlocul satului tîrgul era în toi. Vînzătorii de fructe, brînză, apă rece, ghirlande de flori, pește, flori uscate strigau trecătorii în gura mare, iar copiii, pe jumătate goi, se îmbulzeau în jurul vînzătorilor de jucării — fluiere din frunză de palmier, bețișoare vopsite în diferite culori, pocnitoare de lemn, păpuși de sticlă.

Sub un bael [1] ședea un bătrîn slăbănog, un adevărat schelet, cu țeasta înfășurată într-un turban uriaș de hindus, și cînta din fluier, umflîndu-și obrajii. Din coșul aflat lîngă el, șerpii se înălțau, legănîndu-și capetele.

La o distanță destul de mare, mulțimea făcuse cerc în jurul acestui îmblînzitor de șerpi. Un băiețaș firav trecea prin fața spectatorilor cu un căuș de lemn, și țăranii lăsau să cadă înăuntru monede mărunte, ce nu depășeau o anna [2]. Rupiile umflau doar buzunarele țăranilor avuți.

[1] Bael — soi de copac în India (n.t.).
[2] Anna — un ban (n.t.).

Alături se afla un alt îmblînzitor de şerpi, un bărbat gras, cu barba neagră. Cîntînd dintr-un fagot lung, lărgit la un capăt, el îşi umfla aşa de tare obrajii, mai-mai să-i plesnească.

Femeile, purtînd sari pestriţe şi ceadrahle, cu brăţări sunătoare la mîini şi la glezne, se îmbulzeau în jurul vînzătorilor de şaluri şi ţesături viu colorate.

— Preabunii mei stăpîni, fie-vă milă de mine! Şi domnul să v-ajute! Daţi-mi şi mie o fărîmă din belşugul vostru — se tînguia un cerşetor orb, ţinînd în mînă un căuş de lemn.

Se mlădiau acrobaţii şi cîntau cerşetorii, răsunau flaute şi bubuiau tobele, behăiau caprele şi răgeau măgarii, ţipau copiii...

— *Ceai-ciuri-ceai*[1]? le îmbia pe femei, cu glas cîntat, un vînzător de brăţări de sticlă şi aramă.

Lui Şarad i se aprinseseră ochii. Îl trăgea de mînă pe Ariel către pîlcul de copii, strînşi roată lîngă jucărioarele acelea sărăcăcioase. Băiatul privea cu jind la o fetiţă care, uitînd de tot ce e pe lume, sufla de zor într-un fluier roşu ce-i fusese cumpărat chiar atunci.

Ariel era atît de uimit de această privelişte, întocmai ca şi Şarad. După liniştea de mormînt şi monotonia vieţii din Dandarat, lumina asta orbitoare, zgomotul, culorile vii şi pestriţe, forfota mulţimii, vîntul fierbinte care flutura şalurile, poalele sariilor şi ceadrahlelor, steagurile, frunzele copacilor, toate îi trezeau în suflet un simţămînt tulburător, necunoscut pînă atunci, şi îl ameţeau. Ca şi Şarad, era năucit de viaţa ce se dezvăluia înaintea ochilor săi!

Acoperind toate celelalte zgomote, dinspre drum se auzi deodată claxonul ascuţit al unui automobil. Trecînd încet prin mulţime, o maşină stropită de noroi înainta spre piaţă. Înăuntru se aflau cîţiva sahibi englezi, în costume albe, europeneşti.

[1] N-ai nevoie de brăţară, n-ai? (n.a.).

Ariel își recăpătă brusc întreaga-i prudență și strînse cu putere mîna lui Șarad.

Automobilul se opri. Doi sahibi cu aparate fotografice în mînă își făcură loc printre oameni, iar aceștia se dădură respectuos la o parte în fața lor, lăsînd la mijloc o trecere largă. Ei se îndreptau spre Ariel.

„Sîntem urmăriți!" se gîndi cu groază tînărul și-l trase pe Șarad spre pădurice. Dar nu era atît de ușor să te strecori prin mulțimea aceea deasă, iar sahibii se aflau foarte aproape de ei, iscodind cu privirile în toate părțile, ca și cum ar fi căutat pe cineva.

Ariel îl înșfăcă pe Șarad și se ridică în aer.

Explozia unei mașini infernale n-ar fi provocat o învălmășeală mai mare. Toată piața deveni parcă un singur om, un singur țipăt de uimire și de groază. Mulți se trînteau jos, acoperindu-și capul cu veșmintele sau cu palmele. Îmblînzitorul de șerpi scăpă fluierul lung din mînă, instrumentul căzu în coș, iar șerpii, sîsîind, o porniră tîrîndu-se care încotro. Scările vii, formate de acrobați, se prăbușiră ca niște căsuțe de carton. Un frizer își lăsă clientul și, ținînd foarfecele și pieptenele în mînă, sări în apă. Oamenii se îmbrînceau, se înghesuiau unii într-alții, răsturnau coșuri, corturi, se vîrau sub căruțe. Băiețandrii strigau în gura mare, băteau din palme și fluierau.

Sahibii rămaseră în picioare, cu gura căscată, cu fețele înmărmurite.

Cînd învălmășeala se mai potoli, unul dintre sahibi, mister Lynton, îi spuse însoțitorului său:

— Acum, mister, n-o să mai puteți nega levitația.

— India este cu adevărat o țară a minunilor — răspunse acesta — dacă... dacă... n-am fost victimele unui hipnotism în masă. Ce rău îmi pare că n-am reușit să fotografiez zborul! Dar am fost atît de uluit...

XI. CĂRȚILE SÎNT DATE PE FAȚĂ SAU DOI INDIVIZI DE ACEEAȘI TEAPĂ

Mister Lynton trimise ziarului din Madrass un articol referitor la neobișnuita întîmplare, la care asistaseră cîteva sute de oameni.

Articolul fusese tipărit cu o adnotare din partea redacției :

„Corespondentul nostru special, care se afla de față, a stat de vorbă cu martori oculari, iar aceștia au confirmat faptele reproduse în articolul lui mister Lynton. Se vede că avem de-a face cu o scamatorie dibace sau cu un nou aparat de zburat fără aripi. Se fac cercetări pentru dezlegarea misterului. Identitatea omului zburător și a băiatului ce-l însoțește n-a putut fi stabilită."

Această știre a fost tipărită și de alte ziare și a dat naștere la discuții aprinse și controversate. Ziarele indiene ale Societății religioase progresiste „Brahmo-Samadj" își băteau joc de naivitatea celor credduli, scriind :

„Poate oare un om cu mintea întreagă, un om al secolului douăzeci, să creadă că un tînăr oarecare, în miezul zilei și sub ochii unei mulțimi imense, fură un copil, cum ar fura uliul un pui, și-și ia zborul împreună cu el ?"

Trebuie adăugat că majoritatea martorilor oculari erau convinși că tînărul răpise copilul.

Dar ziarele și revistele sectelor brahmane conservatoare „a drept-credincioșilor" foloseau această întîmplare neobișnuită pentru a mai atîța fanatismul religios. Ele scriau despre marile taine ale yogilor, despre levitație, despre minuni, prezentîndu-l pe tînărul necunoscut un fel de nouă întruchipare dumnezeiască, pogorîtă pe pămînt pentru a mai întări religia care-și pierdea din forță și a-i rușina pe cei necredincioși.

Ziarele teozofice engleze se abțineau de a-și exprima părerea, așteptînd directivele centrului londonez. Redactorii însă erau de părere că ar fi în interesul stăpînirii engleze în India și ar fi mai util să susțină versiunea referitoare la minune. Discuțiile și neînțelegerile iscate în sînul populației indiene erau, în orice caz, un fenomen „pozitiv": cu cît în mijlocul poporului dăinuie mai multe neînțelegeri și discordii, cu atît e mai ușor să-l conduci.

Ragupati, un mare savant bengalez, fiind întrebat de „Bramo-Samadj", evită să dea un răspuns precis. „Un savant își poate exprima părerea numai asupra acelor fapte pe care el însuși le-a putut verifica în condițiile existente. Pot doar să spun că n-am avut niciodată prilejul să fiu martor al unei levitații și știința contemporană nu poate da nici un fel de explicații ipotetice referitoare la posibilitatea unor asemenea fenomene."

Cînd Bharava-Pearce citi această însemnare cu privire la întîmplarea din piață, se luă cu mîinile de păr.

„Sînt Ariel și Șarad! Poftim de vezi unde au zburat ei!" Și Pearce se gîndi cu groază la scandalul pe care îl va face Bronlow.

Și, într-adevăr, furtuna nu se lăsă mult așteptată.

În aceeași zi, mister Bronlow veni la Pearce. Era atît de furios, cum Pearce nu-l văzuse încă niciodată pe maimarele teozofilor indieni.

Bronlow fu cît pe-aci să-l bată pe Pearce, îl amenință că-l va da afară de la Dandarat, îl numi gură-cască și tontălău.

— Ți-ai luat răspunderea asupra dumitale. Acum dumneata să dai socoteală! Unde ți-este mult lăudatul lanț de hipnotism, cu care îl țineai legat pe Ariel, mai strîns decît cu un lanț de fier? Ce-o să-i spunem acum lui Boden și Haselon? Ce-o să răspundem centrului londonez? Cum o să facem

față vîlvei stîrnite în ziare? Să scăpăm din mînă un atu ca ăsta!

Cînd Bronlow obosi să tot strige atîta și se mai liniști puțin, Pearce îi zise:

— În schimb știm acum, dacă nu locul exact, cel puțin regiunea în care se află Ariel. El n-a zburat chiar atît de departe cum m-am așteptat. Se vede că, avîndu-l în cîrcă pe Șarad, Ariel n-a putut să zboare prea repede, iar pe Șarad n-o să-l părăsească, așa c-o să pun eu mîna pe ei...

— O să-i prindem — îl întrerupse Bronlow — o să prindem noi păsărelele care au zburat din colivie, dar pentru asta ar trebui ca pe toți cei care-o să-i trimitem pe urmele lor, să-i transformăm în oameni-zburători ca Ariel, or, așa ceva este cu neputință.

— Totuși, oamenii prind păsări cu ajutorul capcanelor, în care pun demîncare — îi replică Pearce. Ariel și Șarad trebuie să bea și să mănînce. De va fi nevoie, vom trimite sute de oameni, vom făgădui răsplată țăranilor, vom da de știre la toată populația. Trebuie să recunosc că Ariel m-a mințit, m-a tras pe sfoară. De asta sînt vinovat. Dar cine ar fi crezut că el știe să se prefacă atît de bine? Vina este a mea, recunosc, și n-o să preget o clipă să dau din propriul meu buzunar, ca să-mi îndrept greșeala. O să ne-ajute Boden și Haselon. I-am și anunțat și am primit o telegramă că Boden vine aici cu avionul. Iar cînd Ariel și Șarad au să se afle din nou în mîinile noastre, nu va fi greu să mituim ziarele și martorii oculari și să dăm acestei întîmplări un caracter mistificator de știre senzațională de ziar. După o bucată de vreme, cînd toate astea vor fi date uitării, atunci...

— Atunci o să-l prezentăm publicului pe Ariel și o să deșteptăm iarăși în mintea oamenilor această istorie. Nu, omul zburător nu mai poate aduce nici un folos Dandaratului. Ariel și Șarad trebuie prinși, numai pentru ca să nu răsufle nimic despre Danda-

rat, să nu se afle ce și cum despre școala asta a noastră, căci ar putea fi închisă, iar noi...

— Iar noi duși pe banca acuzaților? Nădăjduiesc că lucrurile nu vor ajunge pînă acolo. Londra se va opune. Aceasta l-ar compromite nu numai pe vicerege Indiei, dar și guvernul din metropolă. La urma urmei, care sînt scopurile pe care le urmărește Dandaratul? A cui voință o îndeplinim noi? Oare dumneata ți-închipui că eu am să tac dacă voi fi dus în fața judecății?

— Ai să taci.

— Am să dau toate cărțile pe față.

— N-ai să faci asta, Pearce!

— Ba am s-o fac! N-o să mai am ce pierde. Și Londra n-are decît să afle. Voi da în vileag lucruri pe care lumea întreagă aflîndu-le va rămîne mută de uimire...

— Nu uita, Pearce, că ai în spatele dumitale niște afaceri destul de murdare, pe care le-ai săvîrșit înainte de a găsi azil la Dandarat. Ai fost scăpat de ocnă, în nădejdea că te vei arăta un executant tăcut și supus.

— Am fost scăpat de ocnă ca să fiu acum trimis din nou acolo pentru crimele altora? Dumneata, chiar dumneata, propovăduitorul dragostei, modestiei și bunătății, dumneata crezi că eu nu-ți cunosc cariera? Fii liniștit: știu anumite lucruri care te privesc... Fără să mai vorbesc de activitatea dumitale atît de utilă, pe care ai dus-o la Dandarat. Cîți copii au fost furați din ordinul dumitale? Cîți au fost omorîți, schilodiți, cîți și-au pus capăt zilelor? Toate astea eu le-am notat. Și pentru toate astea trebuie să răspund numai eu? Doar eu singur?

Un timp se uitară în tăcere unul la celălalt, ca doi cocoși înainte de a se încăiera.

Dar rațiunea triumfă. Bronlow îl bătu familiar pe Pearce pe umăr și, zîmbind batjocoritor, îi spuse:

— Sîntem amîndoi de aceeaşi teapă! Hai să nu ne mai certăm. Trebuie să căutăm o ieşire din această situaţie, Bharava-babu...

— Trebuia mai de mult să-mi vorbeşti aşa! exclamă Pearce.

— Cît despre Ariel, cred că cel mai bun lucru ar fi să isprăvim cu el.

— Da, să isprăvim — preciză Pearce.

— Atunci cînd o să-ncapă din nou pe mîna noastră.

Şi începură să discute planul acţiunilor lor viitoare.

XII. PASAGERII CLANDESTINI AERIENI

Ridicîndu-se deasupra pieţei, Ariel zbură spre crîng. Tîmplele îi zvîcneau. Şarad îi îngreuia braţele şi zborul devenea din ce în ce mai anevoios. Ca să poată respira în voie, Ariel zbura stînd aproape orizontal şi strîngîndu-l pe Şarad la piept.

Tînărul se străduia să se menţină deasupra pădurii, evitînd locurile deschise. Curînd însă, pădurea se sfîrşi. Pînă hăt-departe, în zare, se întindeau ogoarele. Ici-colo se înălţau coşuri de fabrici.

Ariel şi Şarad vedeau cum ţăranii care munceau pe cîmp îşi ridicau capetele şi rămîneau cu gura căscată de uimire, alţii cădeau la pămînt sau o rupeau de fugă. Pe Şarad, lucrul acesta îl distra nespus de mult. Băiatul scotea limba la ei, îşi bălăbănea picioarele, în vreme ce Ariel nu se gîndea decît dacă îl vor ţine puterile să ajungă la pădurea ce se deslueşea în depărtare.

Deodată Ariel auzi în spatele său bîzîitul unei albine uriaşe. Privind în urmă, văzu un avion care se apropia zburînd destul de jos şi nu prea repede. Să fie oare urmăritorii săi? Se gîndi să se lase la pămînt ca o piatră, dar, chibzuind mai bine, îşi dădu seama că Pearce nu l-ar fi urmărit din avion, şi-apoi cum ar fi putut să-l prindă în aer? Totuşi, avionul putea fi trimis de Pearce. Şi dacă cei dinăuntru vor începe să tragă asupra lui?

În timp ce Ariel se gîndea la toate acestea, avionul se apropiase mult de ei. Pilotul, bineînţeles, îi văzuse; atunci lui Ariel îi veni deodată ideea să se înalţe mai sus şi să lase aparatul să zboare pe sub el.

Pe cînd avionul trecea pe sub ei, Şarad îi strigă:

— Dada, coboară pe aripă!

Din pricina zgomotului, Ariel nu auzi vocea prietenului său, dar şi el se gîndi în aceeaşi clipă să se lase pe aripă. Aici erau la adăpost de gloanţe, în caz că cei din avion ar fi încercat să tragă asupra lor. Zburînd mai repede, Ariel coborî pe fuselaj, ţinîndu-l zdravăn pe Şarad.

De-abia după ce băiatul se prinse de o proeminenţă a aparatului, Ariel mai slăbi strînsoarea braţelor, iar apoi se aşeză şi el pe aripă, din care pricină aeroplanul se înclină uşor într-o parte. În sfîrşit, Ariel putea să se odihnească, dar din prudenţă, după ce îşi liberă trupul de povoară, zbură deasupra lui Şarad şi se legă de băiat cu prosopul. Acum îşi urmau drumul ca doi pasageri clandestini aerieni.

Şarad era entuziasmat. În sfîrşit simţea sub el un teren solid. E drept că suprafaţa metalică se încinsese la soare şi îl frigea, dar cu lucrul acesta se împăca mai uşor. Principalul era că zburau spre miazănoapte, în Bengal, urmînd ţărmul golfului Bengal. Minunat! Puteau să zboare departe fără să-şi irosească puterile. De bună seamă că era un avion de pasageri de pe linia Madrass-Calcutta.

Pe Ariel îl neliniștea un singur gînd: ce vor face pasagerii cînd vor da cu ochii de el și de Șarad? Și de aceea stătea mereu la pîndă.

Nu trecu mai mult de o jumătate de oră și din cabină se ivi un cap, cu caschetă de pilot și ochelari. Ariel îl urmări îngrijorat. Nu cumva o s-apară și o mînă cu un revolver? Dar capul dispăru repede sub aripă și nu se mai arătă. Poate că oamenii discutau între ei și desigur că pilotul și-a dat seama de zdruncinătura și de creșterea greutății aparatului.

La orizont se ivi un far, apoi cupola rotundă a observatorului. Era o priveliște foarte cunoscută... Și, deodată, Ariel scoase un țipăt: recunoscuse Madrassul.

Tînărul nu avea nici un fel de experiență în viață și nici un fel de cunoștințe practice. Vai, cît de amarnic se înșelase! Avionul nu zbura spre nord, ci spre sud, spre Madrass! Totul era pierdut! Oceanul se afla în stînga. Cum de nu-și dăduse seama de lucrul acesta?

Ariel îl înșfăcă pe Șarad, care habar n-avea de nimic, și se năpusti în jos. Din fericire, sub ei creștea un desiș de bambus și trestie.

Asurziți de urletul motoarelor, un timp nu se auziră unul pe altul. Și numai cînd huruitul acela din urechi se mai potoli, Ariel îi explică lui Șarad de ce părăsise în chip atît de neașteptat avionul.

— Acum o să fim cu mai multă băgare de seamă. O s-așteptăm ceața sau amurgul și o să coborîm pe furiș pe avionul care zboară spre nord. Altă dată n-am să mai greșesc.

Le era foame, dar la Dandarat fuseseră obișnuiți să îndure foamea. Șarad mestecă mlădițe tinere de trestie. Temîndu-se să nu cadă în mîinile dușmanului, fugarii nu mai ieșiră din adăpostul lor.

Spre seară, cerul fu acoperit de ceață. Noaptea plouă, iar spre dimineață se lăsă o negură deasă. Și deodată se auzi huruitul motoarelor. Ariel și

Şarad înşfăcară cu nădejde prosopul şi se ridicară în văzduh. Numai că era foarte greu şi-n acelaşi timp primejdios să se aşeze pe aripă, mai ales pe ceaţă. Puţin a lipsit ca avionul să nu-i lovească, dar Ariel se zvîrli într-o parte şi îşi continuă zborul. Încordîndu-şi toate puterile, îl ajunse din urmă.

Cînd în sfîrşit îl ajunse, Ariel coborî lin pe aripă şi aparatul se înclină uşor.

Zburară aproape toată ziua, îndurînd arşiţa, răbdînd de sete şi de foame, dar cu fiecare ceas, cu fiecare clipă, avionul îi purta tot mai departe de Dandaratul cel îngrozitor şi de cumplitul Pearce.

Spre seară se dezlănţui furtuna. Avionul era aruncat de colo-colo. Cădea mereu în golurile de aer şi apoi se ridica din nou pe crestele talazurilor aeriene.

O zguduitură violentă şi Ariel şi Şarad fură zvîrliţi de pe aripă. Tînărul nu mai avu putere să ajungă din urmă avionul şi începu să coboare spre pămînt.

— De data asta am zburat departe, Sarad — spuse Ariel.

XIII. VISHNU ŞI PARIA

Pe cînd se aflau încă în văzduh, zăriră ruinele unei clădiri lungi, fără acoperiş. Ariel şi Şarad coborîră pe un morman de pietriş, într-una din încăperi, speriind un stol întreg de lilieci care se cuibăriseră prin unghere. Liliecii zburară îndelung şi-apoi se liniştiră. Fugarii îşi găsiră şi ei un locşor ferit de ploaie şi vînt şi adormiră îmbrăţişaţi.

În zori, Ariel se deșteptă cel dintîi, străduindu-se să nu-l trezească pe Șarad, se tîrî printr-o gaură din perete, ieși afară și privi în jur.

Soarele încă nu răsărise. Smocuri de ceață ușoară se învălătuceau deasupra pămîntului ca niște năluci nocturne, speriate de boarea dimineții. Picături mari de rouă acopereau plantele. Ruinele acestei clădiri ciuntite dădeau locului o înfățișare tristă. Lipsit de frumusețe, așatul își răsfira rădăcinile-i groase și încîrligate prin crăpăturile ce se căscau în zid, ale cărui resturi se înălțau ici-colo, risipite printre tufișurile în floare. Doi stîlpi aproape năruiți arătau că zidul acela fusese cîndva o poartă. Din dreptul lor pornea pe malul rîului o alee de șișu. La umbra deodarilor seculari puteai deslușî niște movilițe ce semănau cu mormintele. În ceață se zărea scînteind iazul, cu malurile desfundate de ploi. Apa din el se scurgea în pîriiașe, iar fundul lui adăpostea rădăcinile unui coriandru. Mireasma florilor de coriandru umplea toată grădina. Dincolo de livadă se întindea un ogor mare, semănat cu porumb, la marginea căruia se afla o colibă cu acoperiș de paie. Pereții de lut se înnegriseră din pricina ploilor.

Zorile împurpurară ceața. Păsările începură să ciripească, cuiburile de ciori prinseră viață. Prima rază de soare aprinse briliante în roua de pe frunzișul tufelor. Ariel privea ca vrăjit bobițele scînteietoare, dar ele dispărură dintr-o dată. Soarele cel lacom le sorbise. Băiatul își simți sufletul cuprins de tristețe. Frumusețea și bucuria sînt atît de trecătoare... Așezîndu-se pe o piatră, rămase dus pe gînduri.

Zgomotele și foșnetul zilei care se trezea îl împiedicau să se concentreze.

Din coliba aflată dincolo de lanul de porumb ieși un bătrîn, îmbrăcat numai într-un dohti ; cîntînd încetișor, el își începu de dimineață munca pe care-o făcea zilnic : lipea casa cu lut.

Nu trecu mult şi în pragul colibei se ivi o fetişcană purtînd un sari albastru, care cîndva fusese siniliu. Părul ei negru era împletit în cozi. Ţinea în mîini o tavă de aramă şi un ceaunaş. Vasele ce le purta şi brăţările ce-i împodobeau mîinile şi picioarele sunau la fiecare pas.

Fata se uită speriată spre ruine, lucru care începu să-l îngrijoreze pe Ariel. Oare nu cumva oamenii aceştia au văzut în ce chip a coborît el împreună cu Şarad?

Copila se apropie de rîu şi începu să frece vasele cu nisip.

— Vino la mine, dragul meu! auzi Ariel un glas duios şi tresări. Întorcîndu-se către celălalt mal, văzu prin perdeaua de ceaţă ce se rărea mereu un tînăr stînd cufundat pînă la brîu în apă, iar pe mal, un taur uriaş, cu ochii blînzi şi liniştiţi. Răspunzînd parcă la chemarea tînărului, taurul oftă zgomotos şi intră agale în iaz, stîrnind cu pieptu-i lat valuri-vălurele. Şi tînărul începu să-l spele cu sîrg, iar animalul fornăia de plăcere şi dădea încet din cap.

Oare nu tînărul îi spusese bătrînului şi fetei să privească spre ruine? Băiatul şi fata se uitau într-adevăr unul la altul, dar nu schimbară o vorbă.

După ce spălă taurul, tînărul îl scoase din iaz, privi spre fată şi, pocnind animalul cu palma peste pielea-i lucioasă, porni pe cărarea năpădită de iarbă. Fata îl însoţi cu privirea pînă cînd dispăru în pădurice.

— Dada! Ariel-dada! Unde eşti? răsună glasul lui Şarad.

Trezindu-se şi negăsindu-l pe Ariel, copilul se speriase şi dăduse fuga în curte.

— Ah, eşti aici, dada! Mi-e foame, dada! Mi-e tare foame!

Ariel văzu cum fata, în clipa în care-l zări pe Şarad, scăpă din mînă ceaunaşul şi, lăsînd baltă vasele, o rupse la fugă spre colibă. Poalele sariului ei fluturau în vînt, dezvelindu-i picioarele arse de

soare și puternice, în vreme ce mînecile se loveau cînd de umeri, cînd de spate, iar brățările zăngăneau zgomotos. Bătrînul aruncă o privire fetei, apoi și el, curățindu-și palmele de lut, se grăbi să intre în colibă.

— Iacă ce-ai făcut, Șarad — zise Ariel, ridicîndu-se din spatele unei tufe. Ne-au văzut!

— Iartă-mă, dada, dar m-am speriat așa de tare cînd nu te-am mai găsit lîngă mine!

— Încotro acum? Să fugim? Să zburăm?

— Cum vrei tu, dada — răspunse supus Șarad — da' mie mi-e o foame... Niciodată n-am fost așa de flămînd. Îmi tremură și picioarele. Ieri n-am mîncat nimic, nici aseară și nici alaltăseară... Poate c-o să găsim la ei un pumn de orez.

„Nu prea-mi vine să cred ca-n pustietatea asta să dăm peste agenții lui Pearce. Și, la urma urmei, oricînd pot scăpa luîndu-mi zborul. Șarad are dreptate, trebuie să le cerem țăranilor ăstora ceva de mîncare" — se gîndea el. Și lui îi era foame și se simțea istovit. Cu trupul stors de vlagă nici nu poți zbura.

În vreme ce el chibzuia la toate astea, ușa colibei se deschise și în prag apăru bătrînul. Ținea în mînă o tavă de lemn, cu două castronașe, iar la subsuoară strîngea o rogojină. În spatele lui se ițea fata, într-un sari nou, roșu, cu o cunună de flori în mîini. Pășeau cu un aer solemn prin marginea lanului de porumb, îndreptîndu-se spre ruine, bătrînul înainte, iar fata în urma lui.

Ținîndu-se de mînă, Ariel și Șarad așteptau în tăcere să vadă ce se va întîmpla.

Cînd au ajuns la vreo 70 de pași de ei, bătrînul se opri. Fata îi luă de sub braț rogojina, o întinse pe pămînt, iar bătrînul puse tava jos pe ea. Apoi amîndoi se închinară în fața lui Ariel.

— Te salutăm, trimis necunoscut al cerului! Îngăduie nepoatei mele s-atingă cu fruntea picioarele tale. Binecuvîntează-ne! Cel care-i mai presus de oameni nu se poate spurca în apropierea renegaților, și dacă nu merităm binecuvîntarea ta, atunci dăru-

ieşte-ne bucuria şi primeşte de la noi aste bucate, pe care ţi le-am adus cu toată dragostea.

Ariel nu înţelese dintr-o dată de ce bătrînul îi acordă atîtea onoruri. Iar Şarad, fără să-şi dezlipească privirea-i lacomă de la tavă, îşi tot înghiontea prietenul în coastă, şoptindu-i :

— Hai, dada ! Uite, văd orez prăjit şi lapte !

Ariel se apropie de bătrîn. În acelaşi timp, bătrînul şi nepoată-sa se îndepărtau de-a-ndăratelea.

— Vă mulţumesc, oameni buni — răspunse Ariel, ajungînd în dreptul tăvii ce se afla pe pămînt. De ce fugiţi de noi ? O să împărţim cu plăcere împreună cu voi gustarea de dimineaţă. Şarad, ia tava şi rogojina şi du-le în casă ! Apoi adăugă mai încet : Dar nu cumva să mănînci pînă nu-ţi dau eu voie !

Bătrînul şi nepoată-sa se opriră locului, făcînd temenele într-una. Cînd Ariel şi Şarad se apropiară, fata se îmbujoră la faţă şi, cu mîini tremurînde, îi întinse lui Ariel cununa, bolborosind ceva, copleşită de tulburare.

Băiatul îşi plecă fruntea în semn de salut, luă ghirlanda din mîinile ei şi şi-o anină de gît.

Cînd ajunseră aproape de colibă, bătrînul, cu faţa strălucind de bucurie, dădu ocol casei şi îşi pofti oaspeţii pe o terasă. Zidul care dădea pe verandă era înnegrit de fumul torţelor.

Fata aşternu rogojina. Şarad lăsă tava jos şi cu toţii se aşezară în jurul ei.

— Lolita, adu melasă, fugi şi mai adu orez — spuse bătrînul. Dar fata îl privea ca vrăjită pe Ariel, iar acesta se uita la ochii ei mari, căprui, încercănaţi de funingine. Lolita ! repetă bătrînul.

Copila tresări şi se ridică repede să îndelinească porunca.

— Rogu-vă, primiţi bucatele din mîinile unui sclav nevrednic.

Şarad n-aşteptă să mai spună a doua oară, iar prietenul său începu şi el să mănînce cu poftă.

— Păcat că orezul nu-i puţin mai acru, dar n-avem suc de mango verde — continuă bătrînul. Pe aici, prin preajmă, cresc copaci mango — şi

arătă cu mîna — numai că vezi, mi-e tare greu s-ajung la fructe.

Ariel se uită în direcţia unde arăta bătrînul.

— Spune-mi, babu, care-i numele tău ? îl întrebă el pe moşneag.

— Nizmat — răspunse acesta, tulburat că oaspetele îi spusese tată.

— Dar pe-aproape mai sînt şi alţi oameni ? întrebă Ariel.

— Dincolo de cring locuieşte tînărul Ishvar cu mama lui, bătrînă şi oarbă.

„Pesemne că pe el l-am văzut adineaori — se gîndi Ariel. Dinspre partea lui n-am de ce să mă tem, e un băiat bun, doar vorbea atît de blînd cu taurul său !"

Ariel măsură din ochi distanţa pînă la copac şi zise :

— Îndată am s-aduc cîteva poame.

Şi, fără să se mai scoale în picioare, aşa cum şedea jos, se ridică în aer : după ce se înălţă mai sus decît casa, o luă în zbor spre copaci.

Un sentiment de negrăită uşurare puse stăpînire pe el.

Era întîia dată cînd zbura fără nici un fel de povară. Băiatul fu cuprins de o veselie atît de mare, că-i venea mai-mai să cînte şi să facă tumbe în aer. Pluti deasupra unui bătrîn djambolean şi-apoi, scufundîndu-se parcă în văzduh, rupse din zbor cîteva frunze şi începu să le arunce, încîntat de joaca lui. Pe urmă se apropie de mango, dădu ocol frunzelor lui mari şi grele, coborî puţin mai jos, rămase în aer atîrnînd vertical şi începu să rupă fructe mari cît oul de gîscă, de culoare portocalie, ca şi cum s-ar fi aflat jos, pe pămînt, şi le-ar fi rupt din copac. După ce culese cîteva poame, se întoarse „în zbor de rîndunică" pe terasă, speriind porumbeii de pe acoperiş şi un păun ce se plimba în jurul casei.

Nizmat se trîntise pe rogojină, cu faţa în jos. Lolita şedea pe pămînt, lîngă un vraf de tăvi de lemn, lighenaşe şi turte de orez, pe care se vede

treaba că le scăpase din mînă. Numai Șarad, aprins la obraz și cu ochii strălucitori, făcea haz și se pocnea peste genunchi. Ce zarvă stîrnise prietenul lui! Ariel însă era foarte rușinat, văzînd nedumerirea fetei și uimirea bătrînului.

— Iertați-mă, pare-mi-se că v-am speriat — spuse el.

— Lumina mea, mîngîierea ochilor mei! Lumină care-mi întărești inima! Tu ești toată bucuria mea! O, zeu al tuturor cerurilor! Tu m-ai făcut părtaș al slavei tale! O, Vishnu, întruchipat în Rama și Krishna! Oare nu-i asta cea de-a zecea întruchipare a ta, pe care au avut cinstea s-o vadă ochii mei, ochii mei care nu s-au desfătat niciodată privind bucuriile vieții? Și Nizmat, stînd în genunchi, întinse brațele spre Ariel.

— Eu... Nu, nu, Nizmat-babu, eu nu-s Vishnu! Sînt un muritor de rînd, la fel ca tine. Știu doar să zbor. Dar n-a fost vrerea mea, m-au făcut cu sila. Tu știi bine că oamenii zboară cu avioanele și pentru asta nu-i socotești zei. Zboară și muștele, și păsările, și libelulele...

Ariel vedea însă că bătrînul nu-i dă crezare. Și nu-i dă crezare, pentru că nu vrea să fie lipsit de bucuria de a-l avea în fața ochilor în chip de divinitate. Poate că nici nu trebuia să-i răpească moșneagului această bucurie.

— Ei bine! Crede ce vrei, dar poartă-te cu mine cum te-ai purta cu un om oarecare. Îți poruncesc lucrul acesta! Stai alături de mine și mănîncă cu mine. Să mănînce și Lolita. Și povestește-mi cum trăiești.

— Facă-se voia ta! îi răspunse bătrînul. Stai jos, Lolita — porunci el nepoatei — mănîncă și veselească-se inima ta!

Și Nizmat începu să-i povestească despre el.

Se număra printre cei din urmă paria. Ușile templelor erau închise pentru el. Nu putea să ia apă din fîntînile comunale. Trebuia să se dea la o parte din drum, chiar în noroi, dar la o distanță mare, atunci cînd se întîlnea cu oameni dintr-o

castă superioară sau dintr-una cu o treaptă mai sus decît casta lui, pentru ca să nu-i spurce cu respirația sau cu privirea lui. Toată viața răbdase de foame împreună cu întreaga lui familie. Feciorul său cel mai mare, bucuria ochilor și mîngîierea bătrînețelor, se îmbolnăvise la vîrsta de 20 de ani. Nevastă-sa chemase un vraci, care făcuse vrăji toată noaptea, arzîndu-l pe bolnav cu un fier încins și descîntîndu-l. Dar duhul rău, care se cuibărise în trupul fiului, s-a dovedit mai tare și în zori băiatul a murit. S-a întîmplat voia celui de sus. De asemenea, holera, frigurile și foamea i-au răpus nevasta și pe cel de-al doilea fiu, împreună cu soția și copiii lui. Nu-i rămăsese decît nepoata — Lolita. Dar și bărbatul ei murise.

— Cum, Lolita e văduvă? întrebă mirat Ariel. Păi cîți ani are?

— Curînd o să aibă 15. Și de trei ani e văduvă.

— Da' de ce Lolita nu poartă haină albă de văduvă? De ce n-au ras-o în cap? Și de ce poartă brățări de sticlă? Și cum se face că rudele bărbatului nu i le-au spart? întrebă Șarad, care cunoștea mai bine decît Ariel obiceiurile țării.

— Sîntem prea săraci ca să ne ținem de toate obiceiurile și datinele, și-apoi bărbatul Lolitei, mortul, nici n-are rude — răspunse Nizmat. Vecinul Ishvar o iubește pe Lolita — la aceste cuvinte fata își plecă ochii în pămînt și se îmbujoră toată — și e gata să se însoare cu ea. — Dar mamă-sa nu vrea ca fiul ei să ia o văduvă, așa cum fac azi unii flăcăi, care uită de legile străvechi ale țării. Oarba mai ține încă minte vremurile cînd vădanele erau arse o dată cu bărbații lor morți. Și ea a trebuit să fie arsă, dar au scăpat-o sahibii. Bătrîna însă n-ar călca în ruptul capului datina străveche care nu îngăduie vădanelor să se mărite a doua oară. Din pricina asta geme țara de văduve! oftă Nizmat. Și neamul o să mi se stingă.

Ariel căzu pe gînduri. Despre toate acestea el nu auzise niciodată la Dandarat. Ar fi vrut s-o

întrebe pe Lolita dacă şi ea îl iubeşte pe Ishvar, dar se stăpîni. Oare se temea să n-o tulbure pe fată, sau mai degrabă îi era frică să nu audă din gura ei un răspuns afirmativ?

Ca să schimbe vorba, întrebă:

— Dar ce-s cu ruinele astea?

— Cîndva a fost aici o fabrică de indigo — răspunse bătrînul Nizmat. Stăpînul ei, sahibul, era un om tare crud, care se pricepea de minune să prefacă în indigo albastru sîngele roşu al muncitorilor săi. Lui Radjcumara, rajahul de aici, i-a făcut daruri bogate, iar rajahul a luat pămîntul nostru, al ţăranilor, şi l-a dat sahibului. Ca să nu moară de foame, ţăranii lăsaţi fără ogoare au fost nevoiţi să muncească la fabrică, uitînd toate deosebirile de castă. Am lucrat şi eu acolo. Cîţiva musulmani, ţărani dintr-un sat vecin, lipsiţi şi ei de pămînt, au cerut să li se dea înapoi ogoarele luate şi semănate cu indigo. Sahibul primea în fabrică nu numai bărbaţi, dar şi femei, bătrîni şi copii de la 7 ani în sus. Muncitorii se prăpădeau pe capete. Într-o bună zi a murit chiar sahibul. Unii spuneau că de friguri, alţii că muşcat de un şarpe. Ba umbla zvonul că a fost gîtuit de un musulman. Din trei sate am rămas în viaţă doar eu cu nepoată-mea şi oarba Tara cu fecioru-său Ishvar. Muncitorii veniţi aici de aiurea s-au întors la vetrele lor. Fabrica s-a năruit. Acum tufe şi flori cresc din belşug peste ruine. Natura tămăduieşte rănile pricinuite pămîntului. Cînd a murit sahibul — continuă bătrînul — rajahul ne-a zis că ne dă înapoi pămîntul în arendă. Doar trebuia să aibă şi el cît de cît un venit; pămînt era mult şi nu rămăseseră decît două familii de ţărani. Numai că eu şi Tara n-am putut să luăm decît loturi mici, deşi arenda nu e mare... Dacă ne-am uni gospodăriile şi am trăi laolaltă ca o singură familie...

Bătrînul tăcu. Tăcea şi Ariel. Şarad mînca ultima lipie, iar Lolita îl privea pe Ariel pe sub genele-i lăsate. Tînărul simţea privirile fetei aţintite asupra lui şi lucrul acesta îl tulbura.

XIV. ŞI ZEII ÎI POT INVIDIA PE OAMENI

În sfîrşit, Ariel şi Şarad se odihneau după toate emoţiile prin care trecuseră. Nizmat şi Lolita le purtau de grijă, privindu-l pe Ariel aproape ca pe un zeu. Şarad însă îi spunea Lolitei soră — didi. Curînd îşi recăpătă toată vioiciunea-i copilărească. Nizmat îl iubea ca pe fiul său, „pe care cerul i-l dăruise", iar Lolita îl alinta ca pe un frate mai mic. Băiatul îşi găsise o familie.

Ariel începu să se gîndească la soarta prietenului său şi la propria-i soartă. Tînărul s-ar fi simţit mult mai bine în mijlocul acestor oameni simpli şi iubitori, dacă ei s-ar fi purtat cu el aşa cum se purtau cu Şarad. Respectul exagerat pe care i-l arătau, fiind mai degrabă veneraţie şi extaz religios, îl stingherea şi-l necăjea din cale-afară. În fiece dimineaţă, Lolita, închinîndu-se pînă la pămînt, îi oferea cununi şi ghirlande, ca şi cum ar fi săvîrşit un fel de ritual zilnic. El citea în ochii tinerei văduve ca într-o carte deschisă : respect, amestecat cu teamă, iată ce purta ea în suflet. În ochii aceia mari, întunecaţi, căprui, cu gene lungi şi întoarse, el ar fi vrut să desluşească altfel de sentimente, mai simple, mai prieteneşti. Ariel se străduia să glumească cu fata, căutînd să-i arate prin întreaga lui purtare că este un om obişnuit, dar chipul Lolitei rămînea grav, sever, respectuos, şi lucrul acesta îl durea.

Tînărul pleca în pădure, se înfunda în desiş, se culca pe iarbă şi cădea pe gînduri.

Cît de ciudată şi de tristă era soarta lui !

Nu-şi cunoştea părinţii, nu cunoscuse dragostea, prietenia, mîngîierea, nu avusese o copilărie adevărată, nu învăţase nimic, în afară de cîteva limbi străine şi texte sfinte. Şi deodată iată-l transformat într-un om zburător ! Poate să se înalţe în văzduh mai uşor şi mai liber decît o pasăre ! Oare nu-i minunat ? Oare oamenii nu visează la asta ? Nu se văd

ei în somn zburînd? Oare nu aceste visuri şi dorinţi i-au îndemnat să născocească avionul şi dirijabilul? Da, ar fi fost straşnic să devină un om zburător, dacă însuşirea aceasta nu l-ar fi despărţit de semenii săi. Ce-l aşteaptă la Dandarat? Şi Pearce, şi Bronlow l-ar sili, ca şi mai înainte, să le îndeplinească voinţa, s-ar purta cu el întocmai ca şi cu un şoim de vînătoare şi l-ar arăta oamenilor ca pe o minune a naturii. Aici se află în mijlocul unor oameni simpli, Nizmat şi Lolita, care îl privesc ca pe o divinitate. Şi parcă numai Nizmat şi Lolita? Dar Şarad?... Poate că şi ceilalţi oameni se vor comporta la fel! Oare nu posedă el o însuşire, care semenilor săi li se pare supraomenească, supranaturală? Să se împace cu rolul acesta de zeu? Bine, dar asta înseamnă să se osîndească la o plictiseală şi singurătate veşnică... Lolita, cea atît de drăguţă şi duioasă, femeia aceasta care e mai mult un copil îl va privi întotdeauna de jos în sus, ca pe o fiinţă inaccesibilă. Poate că ea îl place, dar Lolita, de bună seamă, ar socoti un sacrilegiu numai gîndul că între ei ar putea să existe alte legături în afară de o ocrotire „dumnezeiască" din partea lui, şi umilinţă din partea ei.

Şi-apoi, el nu poate rămîne pentru totdeauna în mijlocul lor. E căutat. E o pasăre rară care a zburat din colivie. Trebuie să-şi schimbe locul, să zboare, să plece cît mai departe. Din nefericire, are pielea albă, deşi arsă de razele fierbinţi ale soarelui din India. Totuşi e prea alb pentru un hindus şi aici întotdeauna va atrage asupra sa atenţia celor din jur. Să-şi mînjească pielea cu lut, e neplăcut şi totodată nesigur. Prima ploaie l-ar spăla din cap pînă-n picioare. Să se dea drept sahib, să-şi facă rost de un costum european? Englezeşte vorbeşte destul de bine. Dar ce-o să spună oamenilor? Iată la ce trebuie să se gîndească. De zburat nu va mai zbura. Numai în nopţile întunecoase, înainte de a miji zorile, cînd oamenii dorm buştean.

De Şarad va trebui să se despartă. Cu el e mai greu să zboare, şi-apoi, fiind împreună, pot fi re-

cunoscuți mai lesne. Șarad, de altfel, și-a găsit un cămin. Va fi răsfățat ca un „dar divin", ca un fiu trimis lui Nizmat din cer.

Dar Lolita?... Ariel oftă. Fie ca ea să-și afle fericirea — aproape cu neputință de realizat și atît de rară pentru o văduvă indiană — măritîndu-se cu Ishvar. E un tînăr bun și va fi fericită alături de el. Ariel îi va ajuta. Păcat că mama lui Ishvar e oarbă. Altfel ar fi apărut în fața ei ca întruparea „voinței divine" și, văzîndu-l coborînd din cer, nu s-ar mai fi pus de-a curmezișul. Dar i se va povesti și ea va crede.

Ariel auzi deasupra capului său un strigăt ascuțit, și în ramurile dese ale copacilor văzu două maimuțe: una mare, alta mai mică. Cea mare voia să-i smulgă celei mici nu știu ce fruct, iar aceasta chiuia de zor, în vreme ce cealaltă o zgîria și-o trăgea de urechi și de coadă. Mititica plîngea atît de jalnic, de-ai fi zis că-și cheamă mama în ajutor, așa încît Ariel nu se mai putu stăpîni și zbură drept în sus, spre maimuțe.

Maimuțele rămaseră atît de uimite, că amuțiră pe dată. Dar cînd Ariel întinse mîna spre ele, voind să le despartă, amîndouă o rupseră la fugă care încotro, sărind din creangă în creangă, dintr-un copac în altul. Și numai cînd ajunseră la o distanță bună, începură să strige, dînd probabil semnalul de alarmă, la care alte maimuțe și păsări răspunseră din locuri diferite. Ariel zîmbi trist: „Și maimuțelor le e frică de mine!", și privi în jur. Deasupra capului se arcuia o boltă de frunze verzi și fragede. Plante tîrîtoare și liane se încolăceau pe trunchiurile copacilor. Pe-alocuri, razele soarelui răzbăteau prin frunziș și așterneau pe iarbă și tufe pete aurii. Locul era pustiu. Nu-l vedea nimeni. Și totuși n-ar fi trebuit să zboare, dar nu se putuse stăpîni.

Strecurîndu-se printre liane, Ariel începu să coboare lin. Se auzi un foșnet. Băiatul privi în jur și-l văzu pe Ishvar. Scăpînd din mînă legătura de

vreascuri, flăcăul se prosternă cu fața la pămînt. Ariel se lăsă lîngă el, zicîndu-i :

— Scoală-te, Ishvar, și nu te teme !

Tînărul își înălță capul. Era alb ca o coală de hîrtie și mîinile-i tremurau. Zeul atotputernic se pogorîse la el și-l strigase pe nume ! Zeul știe tot !

— Ishvar, o iubești pe Lolita ?

— Inima mea toată este plină de ea, ca o cupă cu ulei de trandafiri ! exclamă Ishvar. Dacă dragostea aceasta e un păcat, iartă-mă, iar dacă nu-mi dăruiești iertarea, atunci ia-mi dragostea împreună cu viața !

— Binecuvîntez dragostea ta, Ishvar — răspunse Ariel, pe același ton. Du-te și povestește-i mamei tale Tara.

— Vorbele tale îmi toarnă în inimă bucuria, care a secat din pricina iubirii. Fă, dar, ca bunătatea și blîndețea ta să-mi umple tot sufletul. Redă vederea mamei mele, ca să poată zări chipul fericit al fiului ei.

Ariel se rușină.

— Fiecare om își are povara sa, Ishvar — răspunse el și-și luă zborul.

Iar Ishvar rămase multă vreme în genunchi, privind către copacii în spatele cărora dispăruse Ariel.

În aceeași zi, Ariel avu o discuție îndelungată cu Nizmat.

La sfîrșitul acestei convorbiri, Nizmat își chemă nepoata și-i spuse :

— Lolita, slăvitul nostru oaspete binecuvîntează căsătoria ta cu Ishvar. Tara trebuie să se învoiască și ea. N-are încotro.

Obrajii fetei se împurpurară, iar în ochii căprui străluci bucuria. Se zvîrli la picioarele lui Ariel și „mătură praful de sub tălpile sale". Băiatul o ridică pe Lolita. Cîtă recunoștință se citea în ochii ei !

— Fii fericită ! zise el, zîmbind.

Dar zîmbetul zeului era trist. Și zeii îi pot invidia uneori pe oamenii simpli !

XV. POATE OARE PULBEREA DIN DRUM SĂ VISEZE SOARELE?

— Îl iubeşti mult, didi? o întrebă Şarad pe Lolita.

El stropea ghivecele cu flori aşezate pe cornişa terasei. Lolita şedea lîngă un grătar, în faţa colibei, şi învîrtea cu o lopăţică nişte legume ce fierbeau în ulei.

— Pe cine, Şarad?

— Pe logodnicul tău, Ishvar.

Lolita căzu pe gînduri şi nu-i mai răspunse.

— De ce taci?

— Nu ştiu, Şarad, dacă-l iubesc sau nu — zise ea, în sfîrşit.

— Păi atunci de ce te-ai bucurat atît de mult cînd Ariel ţi-a spus c-o să v-ajute să vă căsătoriţi? Am văzut cum ţi-au lucit ochii.

Lolita iar nu-i răspunse. Mîinile începură să-i tremure.

— Eşti încă mic, Şarad, şi-i greu să-nţelegi. Ishvar e un băiat bun şi ştiu că mă iubeşte, cu toate că nu mi-a spus nici măcar două vorbe în viaţa lui.

— De ce?

— Maică-sa nu-i dă voie să vină la noi şi să stea de vorbă cu mine, n-are voie nici măcar să mă privească, nu cumva să se spurce. Dar el totuşi se uită la mine şi văd că mă iubeşte, deşi încă nu şi-a luat inima-n dinţi să-mi vorbească despre asta.

— Păi el nu-i tot un paria?

— Ba da, numai că neamul lui se află cu o treaptă sau două mai sus decît al nostru... E tare greu să rămîi văduvă toată viaţa, Şarad, şi-apoi bunicul Nizmat e atît de mîhnit că i se stinge neamul! Şi bunicul îmbătrîneşte tot mai mult, şi-i vine greu să muncească. De va muri el, oare ce se va întîmpla cu mine? Nu-mi rămîne decît să m-arunc în apă şi să mă-înec, aşa cum fac la noi multe văduve.

Şarad chibzui o clipă :

— Dar pe Ariel îl iubeşti ?

— Taci, Şarad ! exclamă speriată Lolita. Sîngele îi fugi din obraji şi încruntă sprîncenele. La asta nici măcar nu mă pot gîndi.

— De ce ? nu se lăsa Şarad.

— Poate oare pulberea din drum, pe care toată lumea o calcă în picioare, să viseze soarele şi cerul ?

— Soarele luminează şi floarea de lotus, şi pulberea din drum — răspunse grav Şarad şi, clipind şiret din ochi, adăugă : Ariel nu e soarele, ci e doar un om ca şi mine, numai că eu nu ştiu să zbor, iar pe el l-au învăţat.

În timpul acesta, Nizmat se apropie de ei. Şarad se strecură pe furiş de pe terasă şi dădu fuga în pădure. Alergă prin pădure, prin desişul de bambus, pînă cînd îl găsi pe Ariel, care stătea culcat sub un copac, dus pe gînduri.

— Vreau să-ţi spun ceva, dada ! Şi, lăsîndu-se în genunchi lîngă Ariel, băiatul îi povesti tot ce vorbise cu Lolita.

Dandaratul îl învăţase pe Ariel să-şi ascundă sentimentele, cu toate acestea Şarad băgă de seamă că spusele sale îi tulburau prietenul.

— Hai să mergem să mîncăm, dada ! Nizmat a venit de la lucru.

— Să mergem, Şarad — şi Ariel îl mîngîie pe băiat pe cap.

Amîndoi se îndreptară spre colibă.

— Bătrînul munceşte, Lolita munceşte, iar eu mă tăvălesc prin iarbă — îi spuse Ariel lui Şarad. Dar ce pot să fac ? De cîte ori am vrut să le dau o mînă de ajutor, Nizmat nici n-a vrut s-audă.

Ca întotdeauna, bătrînul îl întîmpină pe Ariel plin de bucurie şi veneraţie. Acum Nizmat nu se mai gîndea decît la nunta nepoatei sale. Oricît era el de sărac, se cuvenea să facă un ospăţ în toată legea. Să cînte flautul de nuntă, să se rostească urări în bătaia dairelelor şi-n curte să se înalţe un baldachin din bambus, împodobit cu ghirlande de flori. În locul candelabrelor, vor aprinde mai multe

torțe. Ar fi fost bine să poftească și o orchestră de suflători, dar costa prea scump. Ghirlandele le vor face Lolita și Șarad. Ș-apoi trebuia să fixeze cît mai repede ziua nunții.

— Poate c-o să amînăm pînă la sărbătoarea pudhi? zise Ariel.

— De ce s-amînăm pînă la toamnă? îi replică Nizmat. Cu cît mai repede, cu atît mai bine. Cu Tara încă n-ai vorbit, stăpîne?

— Nu... Am să vorbesc mîine — răspunse Ariel.

Era absent și nu mînca aproape nimic, în schimb se uita mereu la Lolita, care își ținea privirile ațintite în podele.

După masă, Ariel plecă din nou în pădure. În plimbările sale se depărta tot mai mult și mai mult de colibă.

Odată, ieșind din pădure, se oprise încremenit locului, uluit de priveliștea ce se deschidea în fața ochilor săi. Dinaintea lui scînteia orbitor suprafața unui lac mare, pătrat, încins cu un brîu de piatră albă. Pe malul celălalt al lacului se înălțau castele albe, uriașe, aidoma munților, gătite ca niște giuvaeruri cizelate și fine, de-ai fi zis că-s o dantelă. Unul din castele își afunda zidul alb în undele lacului, oglindindu-se în ape cu toate galeriile lui minunat sculptate, cu turnulețe în creneluri, unele înalte, altele scunde, deosebite ca formă și mărime, semănînd cu niște flori fantastice, cu balcoane și logii și cu acoperișuri ciudate.

În mijlocul clădirii se arcuia o boltă măreață, ajungînd la o clopotniță mică, sculptată, încoronată de o cupolă. De sus și pînă jos, cupola era acoperită de basoreliefuri, arabescuri și izvoade ciudate

Toate acestea semănau cu un vis fantastic.

Cînd Ariel îi povesti lui Nizmat de descoperirea sa, acesta se miră:

— Știi unde ai nimerit, stăpîne? Sînt castelele rajahului nostru Radjcumara.

De atunci, priveliștea de basm a palatelor îl atrăgea pe Ariel ca un magnet. Frumusețea arhi-

tecturii i se dezvăluia acum pentru prima oară, pătrunzîndu-i adînc în suflet.

Adesea se strecura prin hățișuri și de acolo admira palatele ca pe niște ființe vii. Uneori răzbătea pînă la el sunetul dulce al gongului și glasuri de oameni. O lume misterioasă, unde lui nu-i era îngăduit să pună piciorul.

Și de astă dată, tulburat și cu gîndurile învălmășite, se îndrepta inconștient spre palate, croindu-și drum printre florile ce creșteau pe cărare, fără s-audă nici ciripitul și cîntul păsărelelor, nici țipetele pițigăiate ale maimuțelor.

„Oare într-adevăr mă iubește? Pe mine, da, pe mine, și nu pe Ishvar?" se gîndea Ariel și un fior dulce îi strîngea inima, tăindu-i răsuflarea.

Să rămînă cu oamenii ăștia simpli și buni, să se însoare cu Lolita și să lucreze pămîntul... Dar poate oare „pulberea din drum" să se înalțe către soare? Și de ce nu, dacă ar înălța-o puterea dragostei? Ishvar va fi nefericit. Însă și-așa e nefericit. Tara nu vrea să îngăduie s-o ia de nevastă pe Lolita și poate că nu se va învoi nici de astă dată, cu toate îndemnurile lui Ariel. Orbii sînt neîncrezători. Ce blestem! E îngrozitor să fii altfel decît toți oamenii. Poate că va izbuti s-o convingă pe Lolita. Dar Pearce? Pearce care nu se va liniști pînă cînd nu-l va prinde din nou în laț? Acest Pearce, care-l urmărește ca o umbră funestă și-i întunecă lumina întregii sale vieți... Nu, nu, el, cel osîndit la un veșnic exil, nu trebuie să viseze la propria-i fericire. Să plece... s-o părăsească pe Lolita... Ciripitul păsărelelor îi suna în urechi întocmai ca zgomotul brățărilor ce împodobeau mîinile și picioarele ei arse de soare. Iar scînteile luminoase din ochii Lolitei, răsuflarea ei înmiresmată, toate acestea... Lolita se topea parcă în sînul naturii din jurul lui, îl învăluia și-l îmbrățișa ca aerul. Simțea că i se învîrtește capul...

XVI. DIN NOU ÎN CAPTIVITATE

Fără să-şi dea seama, Ariel părăsi drumul, ieşi pe malul lacului şi porni pe cărarea ce ducea spre palate, nemaiadmirînd de data aceasta măreţia lor sclipitoare.

Un strigăt ascuţit de femeie îl trezi din visare. Ariel se opri locului şi privi în jur.

În stînga lui se întindea un gard scund de piatră, care despărţea grădina rajahului de drum. Un om gol pînă la brîu, cu pielea de culoare închisă, mătura cărarea. În grădină se vedea o fîntînă, iar lîngă fîntînă stătea o femeie din casta celor „drept-credincioşi", într-un sari verde de mătase. Se aplecase, plină de groază, peste ghizd şi îşi rupea părul din cap, strigînd ca turbată:

— Copilaşul meu, copilaşul meu! Scăpaţi-mi-l, a căzut în fîntînă!

Măturătorul aruncă tîrnul cît colo, sări peste gard şi alergă spre fîntînă ca să-l salveze pe cel în primejdie.

Dar femeia, văzîndu-l, se năpusti în calea lui ca o leoaică furioasă, cu mîinile date în lături.

— Să nu cutezi! strigă ea. Să nu te apropii! Răsuflarea ta o să-l spurce!

— Tu singură ai strigat după ajutor — zise măturătorul, stingherit, şi se opri.

— Mai bine să mi se înece copilul, să moară, decît să-l spurce atingerea ta! exclamă dînsa, plină de fanatism.

Bărbatul, pe jumătate gol, care făcea parte din casta măturătorilor din tată-n fiu, lăsă capul în pămînt ca un cîine bătut, se tîrî spre gard, sări peste el şi, luîndu-şi iar tîrnul, începu să măture, clătinînd supărat din cap.

Iar femeia cotinua să strige:

— Scăpaţi-l! Scăpaţi-l!

Dinspre castel alergau slugile. Dar şi aceştia erau paria. Văzînd cum îl alungase femeia pe măturător, slujitorii se opriră la distanţa încuviinţată de datină, neştiind ce să facă. Unii dintre ei o luară la fugă înapoi, spre castel, dîndu-şi poate seama că trebuie să cheme în ajutor pe cineva dintr-o castă superioară.

Femeia răguşise şi nu mai ţipa. Mută, ea privea cu groază în fîntînă. Se lăsase o linişte sinistră.

Şi deodată Ariel auzi un plîns înăbuşit de copil, ce semăna cu behăitul unui ied.

Uitînd de toate, se avîntă în văzduh, descrise un cerc şi, încetinindu-şi zborul, începu să coboare spre pămînt. Spectatorii dădură un strigăt şi rămaseră încremeniţi, iar mama copilului căzu la pămînt, lîngă fîntînă.

Ariel simţi că-l învăluie răcoarea. Fîntîna era adîncă. După soarele orbitor de afară, aici nu se zărea nimic. Dar curînd, pe fund, se văzu strălucind apa, iar în mijlocul ei o pată mică şi neagră. Pesemne că micuţul se zbătea, căci în jurul petei negre unduiau cercuri strălucitoare. Deodată Ariel simţi ceva sub mînă : era o frînghie.

Coborînd în fund, tînărul constată că de capătul funiei atîrna o găleată. Ea se lăsa încetişor şi se umpluse aproape toată cu apă. În ciutură se afla nu băieţaş de vreo 3—4 anişori. La fiecare mişcare a lui, găleata se umplea tot mai mult. Încă cîteva clipe, şi copilul s-ar fi înecat.

Ariel apucă băiatul şi începu să se ridice lin în sus. Apa se scurgea de pe copil în şuvoaie. Pe pereţii înverziţi, de piatră, ai fîntînii, se întindeau pete mari de umezeală.

Deodată, o lumină puternică şi caldă învălui capul şi umerii lui Ariel. Tînărul închise ochii, apoi îi mişti uşor, ca să poată vedea în ce loc să lase copilul găsit. Închise din nou ochii, zbură peste ghizdul fîntînii şi se apropie de femeie. Cineva îi smulse copilul din braţe. În acelaşi timp, el simţi cîteva mîini care-l înşfăcară

Ariel deschise larg ochii şi văzu oameni îmbrăcaţi în veşminte bogate de mătase, brodate cu desene de aur. Un briliant mare scînteie în toate culorile curcubeului pe îmbrăcămintea de culoarea zmeurii a unui om de lîngă el.

— Dezlegaţi ciutura ! porunci omul cu briliantul.

Cîteva slugi se năpustiră spre fîntînă, scoaseră găleata şi dezlegară funia.

Ariel fu dat pe mîinile slugilor. Şi în vreme ce slujitorii îl legau fedeleş, oamenii în veşminte bogate se îndepărtau cît mai mult, ca să nu se spurce.

— Duceţi-l la castel — porunci din nou omul cu briliantul.

Şi înainte ca Ariel, uluit, să-şi dea seama de ce se petrece şi să spună un cuvînt, fu dus la castel, legat zdravăn şi înconjurat de slugi, care ţineau de capetele funiei.

„Nu mai pot zbura !“ se gîndi Ariel.

Auzi cum mama copilului salvat îi spuse unei femei bătrîne, care se apropiase în fugă :

— Damini, ia-l pe Anat şi-l du în zenana[1] la mine. Nu pot să-l ating, mi-e teamă c-a fost spurcat.

XVII. MĂRUL DISCORDIEI

— Oare cînd o să ne ducem la şcoala-sanatoriu, mister Boden ? Iată, de şase zile am sosit la Madrass şi nu ştiu încă nimic de soarta fratelui meu.

— Răbdare, Jane — răspunse Boden, terminîndu-şi biftecul şi sorbind din paharul cu porto. Ţi-am mai spus că şcoala este în carantină. Ţara asta blestemată nu scapă niciodată de epidemii. Nici

[1] Partea casei locuită de femei şi inaccesibilă pentru străini. (n.a.)

nu știi cînd poți să te-alegi cu niscaiva friguri sau cu altele și mai rele. Aici molima îl pîndește pe om la fiecare pas. Un lacheu îți poate servi pe o masă bine aranjată holera, iar un vînzător de ziare să-ți dea, o dată cu ultimul număr al ziarului, și ciuma.

— Oare nu rozătoarele și insectele transmit ciuma? întrebă Jane, care citise cîte ceva despre India în cărțile sale, și dădu la o parte farfuria cu pește, renunțînd să mai mănînce.

— Ciuma cea mai îngrozitoare, ciuma bubonică, se transmite prin obiecte. N-ai știut asta? Iată de ce te povățuiesc să nu ieși din casă și să nu citești ziarele.

— Parc-aș fi la carceră — spuse Jane oftînd. Să vii în India și să nu vezi nimic decît acoperișurile astea! și Jane întinse mîna spre „orașul negru", cartierul locuit de băștinași, care se întindea dincolo de rîulețul Kuwam.

Ședeau pe terasa unui hotel cu opt etaje, înzestrat cu tot confortul european. O umbrelă mare, portocalie și verde, îi apăra de razele dogoritoare ale soarelui. Între mese se aflau palmieri în hîrdaie și vaze cu flori. Pe mese zumzăiau ventilatoare electrice. În găletușe de alpaca stăteau rînduite băuturi răcoritoare puse la gheață.

Hotelul se afla situat în apropierea rîului. Prin ferestrele camerei sale, Jane urmărea viața pitorească a „orașului negru". Pe străzile înguste și șerpuitoare forfoteau mulțimi de oameni cu pielea cafenie, galbenă sau neagră, purtînd haine pestrițe, iar Jane, amintindu-și cele citite în cărți, se străduia să ghicească rasa căreia aparțineau oamenii aceștia. Treceau măgari, bivoli, cai, scîrțîiau căruțe, alergau cîini. Vînzătorii de gheață, limonadă, ghirlande de flori strigau cu glas ascuțit. Se auzeau sunete de flaut, bubuitul surd al tobei, cîntecul prelung al cerșetorilor — saniasii (sfinții) — care, cu voci tînguitoare, înălțau imnuri sacre, adunînd în jurul lor un cerc de ascultători. Și peste tot, cu o agilitate de maimuțe, alergau copii pe jumătate goi.

Acoperişurile drepte, încinse de soare, erau pustii. Dar cînd soarele cobora spre asfinţit, văzduhul se mai răcorea, iar pe cer se aprindeau stele mari şi răsărea luna, o lună unică, indiană, care scălda tot universul într-o lumină verzuie, fantastică, proiectînd umbre negre, colţuroase ; uliţele rămîneau pustii, în schimb terasele mişunau de oameni, care ieşeau să mai respire răcoarea serii şi a nopţii. Îşi aduceau aici rogojinile, pernele, tăvile cu mîncare şi stăteau la taifas, plini de însufleţire. De la o terasă la alta răsunau voci ţipătoare, care transmiteau ultimele noutăţi : moarte, boală, naşteri, nunţi, petit, certuri familiale, cumpărături şi griji gospodăreşti. Datorită acestui telegraf fără fir, toate evenimentele din cursul zilei deveneau un bun al întregului „oraş negru".

Dacă Jane ar fi înţeles limba băştinaşilor, ar fi auzit şi anumite discuţii referitoare la omul zburător, care tulburase minţile tuturora. Dar pentru Jane toate acestea erau doar o „tevatură lărmuitoare", care avea darul s-o enerveze.

Pe străzi treceau, şi nu arareori, ci chiar destul de des, procesiuni funerare. Sunetele ascuţite ale flautelor îţi sfîşiau sufletul. Morţii erau duşi în afara oraşului, unde îi ardeau. Femei în veşmînt alb de doliu plîngeau cu hohote.

În acest oraş negru se părea că oamenii mureau mai des decît se năşteau.

Jane se îndepărtă grăbită de la geam, ca să nu mai vadă această recoltă bogată pe care o slujea moartea.

Deci e lesne de înţeles că Boden a izbutit să bage fata în sperieţi. De cînd venise la Madrass, nu vizitase decît grădina botanică, care o impresionase prin bogăţia florei tropicale. Iar în drum spre hotel, văzuse un elefant acoperit cu un valtrap pompos şi cornacul care îl conducea.

„Poate o fi un elefant de circ !" se gîndi fata.

— Şi Dottaler ăsta, care toată ziua nu ştiu pe unde umblă — zise ea, curăţind distrată o banană.

Mînca numai banane şi ouă, considerîndu-le mai ferite de molimă.

— Mister Dottaler, ca şi mine de altfel, şade cu mîinile în sîn — spuse Boden, care trecuse la cocteilurile şi lichiorurile lui preferate. Nădăjduim că în curînd vom putea să-ţi aducem veşti bune.

În realitate, însă, Boden şi Dottaler nu şedeau cu mîinile în sîn. Şi în orice caz, creierul lor lucra febril.

În tot timpul călătoriei spre India, se priviseră ca doi duşmani, fiecare străduindu-se să pătrundă caracterul celuilalt şi să-i ghicească părţile slabe. Fiecare din ei avea alt scop: Boden ar fi vrut ca Aureliu să-şi piardă minţile, dar să rămînă în viaţă cît mai mult; pe Dottaler, dimpotrivă, moartea lui Aureliu l-ar fi bucurat nespus, deoarece în acest caz averea fratelui defunct ar fi trecut asupra lui Jane, iar Jane îi dăduse lui mister Dottaler depline puteri să-i administreze averea. Profitînd de lipsa ei de experienţă, avocatul şi-ar fi văzut înainte de treabă, mutînd nepedepsit banii fetei în buzunarele lui.

Boden însă rămînea de multe ori dus pe gînduri, deoarece în faţa lui nu se mai aflau ochii de bufniţă ai asociatului său; lucru care-l făcea să fie mai puţin hotărît.

Cum să procedeze? Să-i deschidă fetei ochii arătîndu-i comportarea lui Dottaler, sau mai bine să încheie o convenţie cu el? Marea nenorocire consta în faptul că Jane avea atît de puţină încredere în Boden şi Haselon, încît chiar dacă ea s-ar fi certat cu Dottaler, administrarea averii n-ar fi încredinţat-o niciodată celor doi venerabili asociaţi. Dar cum să facă să-l cointereseze pe Dottaler? Să încheie o triplă convenţie: Boden-Haselon-Dottaler şi să împartă cîştigurile în trei? Dar averea lui Aureliu era mult mai mare decît a surorii sale, iar pentru Boden şi Haselon o astfel de convenţie n-ar fi fost favorabilă. Trebuia să se gîndească la o altă soluţie. Cît de mult îi lipsea lui Boden privirea ochilor de bufniţă ai lui Haselon!

Şi totuşi Boden începu să pipăie terenul pentru a încheia convenţia. Dottaler însă îl ţinea la distanţă, iar odată ajuns la Madrass, începu să urmărească un anumit scop strict personal.

Pearce, pe care Boden îl vedea zilnic, fără ca Jane să ştie acest lucru, îl informă odată că Dottaler i-a şi făcut anumite apropouri, dîndu-i a înţelege că dacă Aureliu ar fi găsit şi apoi ar muri, el, Pearce, va primi o însemnată sumă de bani. Însă escrocul de Pearce, la rîndul său, îl lăsase pe Boden să priceapă că viaţa sau, dimpotrivă, moartea lui Ariel, depinde de o singură condiţie: cine dă mai mult — Boden sau Dottaler.

— În primul rînd, trebuie să-l găsim pe Ariel — îi spuse Boden lui Pearce.

— Şi ce-aveţi de gînd să faceţi cu el? întrebă Pearce.

— Să stabilim prin tribunal incapacitatea lui ca bolnav psihic şi să-l ţinem la Londra, închis sub cheie. Nu uita că eu sînt tutorele lui — zise iritat Boden.

Acest răspuns nu-i plăcu fătarnicului Pearce-Bharava. Omul zburător era o achiziţie extrem de preţioasă pentru societatea teozofică, şi deci personal pentru Pearce. Să-l scape din mîini sau să-l omoare, iată un lucru absolut nefolositor. Totuşi, era mai bine să-l omoare decît să-l piardă.

Pearce nu-i împărtăşi lui Boden acest gînd, dar în sinea sa se hotărî ca la momentul oportun să se înţeleagă cu el: Boden, care va obţine tutela pe viaţă a lui Ariel, n-are decît să dispună cum va crede de cuviinţă de averea acestuia. Băiatul însă va putea fi pus la dispoziţia teozofilor, fie chiar în schimbul unei sume importante — centrul londonez va accepta lucrul acesta.

Dar înainte de toate trebuia să-l găsească pe Ariel. Pearce ştia că Ariel şi Şarad zburaseră pe aripa unui avion care se îndrepta spre Madrass, şi că aproape de oraş coborîseră. De aici, li se pierdea urma.

— În orice caz, ei sînt pe undeva, prin împrejurimile Madrassului — spuse Pearce. Foamea o să-i împingă să caute apropierea oamenilor, iar agenţii mei au împînzit toate satele.

— Dar Ariel poate să zboare — îi replică Boden.

— Cu Şarad în spate, nici într-un caz n-o să poată zbura prea departe, iar pe Şarad n-o să-l lase el — rosti cu convingere Pearce.

Nici unul, nici celălalt însă n-aveau habar că Ariel şi Şarad zburaseră cu alt avion, în direcţie opusă, spre nord-est, în Bengal.

— Şi-acum, o ultimă chestiune — zise Boden. Dumneata Pearce, trebuie totuşi să stai de vorbă cu miss Galton. Eu nu pot s-o duc într-o şcoală-sanatoriu inexistentă. Dumneata trebuie să te dai drept director al acestui sanatoriu imaginar.

Şi Boden îi explică lui Pearce cum trebuie să se comporte şi ce anume trebuie să-i spună lui Jane.

Întîlnirea dintre Pearce şi Jane Galton avu loc chiar în aceeaşi zi.

Îmbrăcat într-un costum europenesc, şi pe nas cu ochelari mari cu ramă de baga, Pearce avea o înfăţişare prezentabilă, care-ţi inspira încredere.

Se scuză că nu putuse să vină s-o viziteze mai devreme, dar şcoala era în carantină. Pearce îşi exprimă părerea de rău în ceea ce priveşte soarta tristă a fratelui ei bolnav. Şcoala-sanatoriu făcuse tot ce era posibil ca să-l însănătoşească pe Ariel, cei mai buni psihiatri îl căutaseră, dar boala s-a arătat a fi foarte rebelă. Într-una din recidivele sale, Aureliu a fugit, cu toată paza severă din jurul lui. Aceşti oameni cu minţile rătăcite sînt de o viclenie nemaipomenită şi de o rară îndrăzneală. El s-a suit pe acoperiş, de pe acoperiş a sărit într-un copac şi a fugit. Dar Jane nu trebuie să fie neliniştită. El va fi prins, deoarece s-au luat toate măsurile necesare.

Jane ar fi dorit să-l întrebe amănunţit pe Pearce despre boala lui Aureliu, dar în timpul acesta, pe neaşteptate, apăru Dottaler, care nu se arătase de

vreo trei zile. Era obosit și tulburat. Nu se bărbierise și nici nu-și schimbase costumul de voiaj.

— L-am găsit pe Aureliu ! exclamă el, fără să-i salute, și se lăsă într-un fotoliu.

— Unde, cum ? îl întrebară cei din jur.

— Sînt grozav de obosit ! Dați-mi, vă rog, să beau ceva.

Jane îi oferi un pahar cu apă.

— Vă mulțumesc. Uite cum l-am găsit : De îndată ce am venit la Madras, în prima zi chiar, m-am adresat unui coleg de-al meu, avocatul Boolton, care locuiește de 20 de ani în India și o cunoaște ca pe propria lui palmă. Omul ăsta are niște relații extraordinare. L-am întrebat dacă știe ceva despre un om zburător, și dacă află, să-mi dea de veste imediat.

— Despre un om zburător ? întreabă uimită Jane.

— Da, despre Aureliu. Oare nu v-am vorbit de mania pe care o are ? Își închipuie că poate zbura... Și iată că acum trei zile, mister Boolton m-a chemat la el și mi-a spus că un client de-al lui, venit din Ouidapura, a auzit de la un cunoscut al său care a fost în vizită la un rajah că acolo, la acest rajah, a văzut un om zburător. Alte amănunte n-a mai aflat, dar, în sfîrșit, ținem în mînă un fir conducător.

— De ce nu mi-ați spus nimic despre asta ? întrebă nemulțumit Boden.

— Nu puteam pierde nici o clipă, trebuie să înțelegeți și dumneavoastră lucrul acesta — replică supărat Dottaler.

— Trebuia să ne fi telegrafiat din drum, și noi v-am fi ajutat — îi zise enervat Boden, însă Dottaler nici nu-i răspunse la această observație și continuă :

— Direct de la Boolton am plecat glonț la aerodrom și de acolo spre Calcutta. Apoi de aci, spre Ouidapura, unde l-am găsit pe clientul lui Boolton, m-am informat de la el unde se află reședința rajahului și am plecat într-acolo. Se spune că rajahul Radjcumara este un despot tipic oriental, care

nici n-a binevoit să mă primească. Atunci am cumpărat cîteva slugi de-ale lui şi-aşa am putut să aflu că omul zburător se găseşte într-adevăr în palatul rajahului. Cum de a nimerit acolo, nu ştiu, nu mi s-a spus. Se zice că omul zburător îl amuză foarte tare pe rajah. După ce-am aflat toate astea, m-am suit în avion şi m-am întors şi, după cum vedeţi, am venit de îndată la dumneavoastră, ca să vă comunic descoperirea mea. Oare mă mai puteţi dojeni, mister Boden ?

— Nu cumva v-aţi întors datorită faptului că rajahul n-a binevoit să vă primească şi aveţi nevoie de ajutorul nostru ? observă răutăcios Boden.

— Chiar dacă ar fi aşa, nu văd nimic rău în asta — i-o întoarse Dottaler. Dacă rajahul m-ar fi primit şi mi l-ar fi dat pe Aureliu, ne-am fi întors amîndoi aici, şi-atîta tot.

Boden nu găsi necesar să continue cearta cu Dottaler, dar atît pentru el, cît şi pentru Pearce, era limpede că Dotaller încercase să monopolizeze toate firele acestei afaceri. Din fericire, Dottaler nu izbutise.

La drept vorbind, el nici nu povestise chiar tot ceea ce văzuse, aflase şi făcuse.

Ce-i drept, reuşise să descopere locul unde se găsea Aureliu. De asemenea cunoştea şi împrejurările datorită cărora băiatul nimerise în palatul rajahului, deşi el nu credea că Ariel poate să zboare. Pe rajah însă, avocatul acesta abil nici nu încercase să-l vadă. Scopul lui era cu totul altul. Intrase în legătură cu slugile rajahului, şi încă cu făpturile de pe ultima treaptă a societăţii şi cele mai dispreţuite. Avocatul socotea că printre ei se va găsi unul potrivit scopului său. Voia să-l cumpere cu gîndul ca acesta să-l omoare pe Aureliu. Însă slujitorii erau atît de înfricoşaţi, încît propunerea acestui sahib îi îngrozi de-a dreptul. Pînă la urmă sahibii scapă cu faţa curată, iar slugile băştinaşe sînt supuse la chinuri cumplite, dacă rajahul află despre crima şi trădarea lor.

„Chiar de mi-ar făgădui cineva o bucată de aur mare cît palatul ăsta, care se înalţă spre cer, nici atunci nu m-aş învoi" — îi răspunse lui Dottaler un bătrîn grădinar cu barba căruntă. Acelaşi răspuns l-a primit şi din partea celorlalte slugi.

Dottaler îşi dădu seama că nu poate ajunge la nici o înţelegere cu oamenii aceştia. Mai mult decît atît, temîndu-se ca nu cumva să li se ceară socoteală, ei ar putea să destăinuiască stăpînului lor propunerile sahibului. Aşadar, era primejdios să mai zăbovească în ţinutul rajahului, în astfel de împrejurări.

Lui Dottaler nu i-ar fi fost de loc greu să obţină o audienţă la rajah. Ca toţi prinţii băştinaşi, el îi primea cu plăcere pe sahibi. Dar oare rajahul îi va da drumul lui Aureliu? Iată întrebarea. Slugile mărturiseau că stăpînul ţine foarte mult la omul zburător. Şi chiar dacă îi îngăduia să plece, oare ce cîştiga Dottaler? Căci, după ce l-ar fi înhăţat pe Aureliu, în nici un caz n-ar fi putut el, cu mîna lui, să-i facă de petrecanie. Avocatul era destul de prudent ca să nu devină ucigaşul tînărului. Dacă Aureliu ar fi murit în palatul rajahului, Dottaler ar fi fost scos din cauză. Altceva era însă dacă Aureliu dispărea fără urmă, de îndată ce rajahul i l-ar fi încredinţat lui. Bineînţeles, Dottaler ar fi putut susţine că băiatul a fugit şi că, după aceea, şi-a găsit moartea. Dottaler era avocat şi din practica sa de apărător ştia prea bine că cea mai mică greşeală sau neprevedere poate avea urmări fatale pentru criminal: de asemenea, mai ştia că uneori, după ani de zile, criminalul tot este descoperit. Nu, un gentleman nu trebuie să-şi mînjească mîinile cu sînge. Lucrul acesta trebuie să-l facă alţii, îndrumaţi cu dibăcie.

La urma urmei, s-ar putea împăca cu ideea ca Aureliu să rămînă în viaţă. Principalul e să-l smulgă din mîinile lui Boden şi Pearce. În curînd, băiatul va fi major. Folosindu-se de Jane, Dottaler va lua toate măsurile ca tribunalul să-l recunoască pe Aureliu în deplinătatea facultăţilor mintale.

Atunci tutela va fi înlăturată, tînărul va locui împreună cu Jane și bineînțeles că sora lui îi va da lui Dottaler o procură pentru administrarea întregii averi.

Și Dottaler făuri un alt plan. Dacă sora lui Aureliu, tutorele lui și Dottaler vor merge împreună la rajah și își vor reclama drepturile asupra băiatului, spunînd între altele că acesta este fiu de lord și mare capitalist, rajahul va fi nevoit să-i dea drumul. Jane nu va mai consimți să se despartă de fratele ei și totul va fi în ordine.

— Eu am spus — continuă, după o tăcere îndelungată, Dottaler — că rajahul este un despot maniac. Dar dacă vă veți duce la el dumneavoastră, miss Jane, și dumneavoastră, mister Boden...

— Păi noi despre ce vorbeam? nu se putu stăpîni Boden. Fără noi nici că s-ar putea!

— Și eu sînt de aceeași părere. Am impresia însă că dumneavoastră, mister Boden, căutați ceartă.

— Va trebui să vă însoțesc și eu — îi anunță Pearce.

— Nu mi se pare necesar — replică strîmbîndu-se Dottaler.

— Ba este chiar foarte necesar — insistă Pearce. În calitate de director al școlii-sanatoriu, unde se afla în tratament Aureliu Galton, pot să-i confirm rajahului că tînărul nu este în mințile lui, din care pricină trebuie să se găsească întotdeauna în condiții speciale.

Socotind că Dottaler este în prezent adversarul cel mai periculos, Boden hotărî că-i mai bine să fie însoțit de un aliat și susținu cererea lui Pearce. Jane nu obiectă nimic și Dottaler fu nevoit să accepte.

Se hotărîră să plece în aceeași zi, fără nici o zăbavă.

Dottaler luă asupră-și rolul de călăuză. Și, fără peripeții deosebite, ajunseră la castelele de basm ale rajahului.

XVIII. CERCETĂRI FĂRĂ SUCCES

În sfîrşit, Jane cunoscu adevărata Indie. Cu toată tulburarea care o stăpînea, în aşteptarea întîlnirii cu fratele ei bolnav, pe care nu-l văzuse de atîţia ani, fata fu cucerită de frumuseţea castelelor şi a parcurilor. Şi parcă dinadins, prin faţa castelului cel mare trecu un şir de elefanţi, împodobiţi somptuos cu valtrapuri brodate în fir de aur! Valtrapuri cusute în fir de aur veritabil, nu ca la circ! Rajahul îşi primi oaspeţii cu multă amabilitate, poftindu-i într-un birou mobilat în stil european, el însuşi purtînd un costum european, lucru care o dezamăgi pe Jane. Fata dădea semne de nelinişte, gîndindu-se în ce limbă se va putea face înţeleasă de rajah. Dar prinţul vorbea perfect englezeşte; cu toate astea era un oriental sadea. Plastronul scrobit şi alb al cămăşii nu făcea decît să-i scoată în relief pielea negricioasă. Lui Jane, chipul maharajahului îi amintea de Othello.

Boden îi expuse pe scurt scopul vizitei lor.

Pe măsură ce avocatul vorbea, rajahul avea tot mai mult un aer descumpănit.

— Sînt foarte mîhnit — zise el, în clipa cînd Boden isprăvi — că nu pot avea plăcerea de a vă îndeplini dorinţa: Aureliu Galton, cum îl numiţi dumneavoastră pe acest tînăr minunat, a fost, într-adevăr, cîtva timp în casa mea, dar acum nu mai este... Şi eu... nu mai pot adăuga nimic la cele ce v-am spus. Aureliu al dumneavoastră a dispărut.

Toţi rămaseră uluiţi auzind vestea neaşteptată. Jane, Boden, Pearce şi Dottaler începură, care mai de care, să-i pună întrebări rajahului, dar acesta se trăgea nervos de barba-i cîrlionţată şi repeta unul şi acelaşi lucru:

— Nu mai pot adăuga nimic la cele ce-am spus. Slugile mi-au dat de veste că tînărul a dispărut noaptea trecută, şi mai mult n-am auzit nimic despre el... Nu doriţi un ceai? De bună seamă că dru-

mul v-a obosit, nu? Dar poate doriți să vedeți diamantele mele?

— Sir! exclamă Boden. Îmi permit să mă gîndesc că vă dați pe deplin seama de toată răspunderea...

Dar nu termină ce avea de spus. Masca de falsă amabilitate europeană dispăru într-o clipă de pe chipul rajahului. Ochii îi scînteiară atît de puternic, încît Boden se înecă și păli.

— Îmi permit să cred că și dumneavoastră vă dați pe deplin seama de vorbele pe care le rostiți, sir! îl întrerupse rajahul pe avocat. Aș considera ca cea mai gravă insultă numai gîndul pe care l-ați nutri dumneavoastră, privitor la faptul că eu — și accentuă în mod deosebit asupra cuvîntului eu — spun lucruri care nu corespund perfect cu realitatea.

Toți înțeleseră că discuția s-a terminat și că nu vor mai obține absolut nimic de la rajah. Despărțirea fu mult mai rece și mai oficială decît întîlnirea.

Coborînd scara de marmură, împodobită cu covoare și flori, Boden îi spuse încet lui Jane, ca s-o liniștească și pe ea, și pe sine:

— Nu te-ntrista, Jane, pesemne că Aureliu n-a făcut altceva decît a fugit, așa cum obișnuiește el. Desigur, e foarte regretabil, dar totuși într-o zi-două o să-l găsim. Prea departe n-a putut el să zboa... s-ajungă.

Jane oftă.

— Rajahul nu vrea să se despartă de omul zburător. Cu siguranță că-l ascunde în palat — îi spuse Pearce lui Dottaler, pe cînd treceau prin parc, de-a lungul unui zid înalt de piatră. Noi însă o să punem totul în mișcare, o s-ajungem, de va fi nevoie, chiar pînă la vicerege și o să obținem autorizația de a face o percheziție în palat ca să-l luăm pe Aureliu.

Dottaler se gîndea însă la nu știu ce planuri ale lui, iar Pearce tăcu, luînd-o înaintea tuturor.

Deodată el auzi un glas ce venea de dincolo de zid. Cîteva cuvinte rostite în hindustană îl făcură să se oprească și să asculte discuția.

În mijlocul uliței stătea un măturător împreună cu un bătrîn uscățiv și o tînără.

— Fie ca-n viața cealaltă să mă nasc șopîrlă dacă te mint! exclama măturătorul, indignat se vede de neîncrederea ce i se arăta. Îți spun ce-am auzit de la unul care, cu propriile lui mîini, l-a legat pe omul zburător, înainte ca să fie aruncat, așa cum poruncise rajahul, într-o fîntînă fără fund.

Bătrînul dădu din mînă, și cu fața schimonosită de durere, mormăi surd:

— S-a isprăvit! Să mergem, Lolita!

Fata însă nu se urnea din loc. Îl privea cu ochi de nebună pe bătrîn și în cele din urmă rosti cu tărie:

— El nu poate să moară! El mi-a spus: „Așteaptă-mă, Lolita!" și eu am să-l aștept...

— Ce-i cu dumneata, mister Pearce? exclamă Dottaler, apropiindu-se de Pearce, dar, văzîndu-i chipul livid, zise îngrijorat, cu glas scăzut: Ce s-a întîmplat?

— Nimic, nimic... o criză de inimă. Mi se întîmplă adesea... Îndată o să-mi treacă.

Dottaler îl privi cu neîncredere.

Seara, cînd în fața hotelului fu trasă mașina lui Pearce, acesta găsi de cuviință că nu mai trebuie să-și păstreze taina și-i spuse lui Boden:

— Mister Boden, nu mai avem de ce ne certa. Ariel-Aureliu Galton nu se mai află printre cei vii. A fost omorît din porunca rajahului.

Și Pearce îi reproduse discuția auzită pe drum.

Deodată, dincolo de perete, răsună un strigăt puternic. O, acești pereți subțiri, indieni, din hotelurile de provincie!

Pearce și Boden o găsiră pe Jane plîngînd amarnic.

Auzind zgomot, Dottaler veni și el în fugă. Aflînd despre cele întîmplate, abia putu să-și stăpînească bucuria. Toate lucrurile se aranjaseră cît se poate de bine în folosul lui.

XIX. STĂPÎNUL E MÎNIOS

Anat, băiatul pe care Ariel îl scosese din fîntînă, era fiul omului cu briliantul — Mohita, primul sfetnic şi favorit al rajahului.

A fi în graţiile rajahului era un lucru foarte avantajos. Rajahul Radjcumara avea comori a căror valoare nici el singur n-o cunoştea prea bine. Puţini europeni ştiu că unii prinţi indieni sînt cei mai bogaţi oameni din lume şi că, în comparaţie cu ei, vestiţii miliardari Rotschild, Morgan, Rockefeller, Vanderbilt sînt nişte oameni săraci. De veacuri, din generaţie în generaţie, rajahii şi-au sporit averile, care, în cea mai mare parte, se compun din pietre preţioase şi aur.

Aceste bogăţii nu prea sînt cunoscute, deoarece rajahul n-are nevoie să-şi vîndă diamantele, iar dacă s-ar vedea silit s-o facă, la bursa mondială ar găsi întotdeauna puţini cumpărători pentru nestemate ca „Marele Mogol" sau „Regentul". Averea lor imobilă — palate şi moşii — era tot atît de uriaşă. Totuşi, acestea nu se puteau compara, în ceea ce priveşte valoarea lor, cu mormanele de briliante şi diamante.

Deci nu-i de mirare faptul că rajahul putea întotdeauna să-şi răsplătească favoriţii, aşa cum n-au fost în stare cei mai bogaţi şi mai puternici regi ai Europei.

Dar trebuia să meriţi bunăvoinţa şi dragostea rajahului. Ca toţi oamenii care duc o viaţă trîndavă într-un cerc închis, „într-o lume fără orizonturi", cum scria Voltaire, rajahul se temea de plictiseală mai mult decît de orice, deşi era un om destul de instruit şi care vorbea la perfecţie limba engleză. Soţia lui, Siama, vorbea franţuzeşte ca o pariziancă. Împreună cu ea, rajahul vizitase de cîteva ori Europa — Londra, Parisul, Berlinul. Dar fracul şi smochingul, în comparaţie cu îmbrăcămintea uşoară, naţională, teatrele şi banchetele, bucătăria europeană, ca

de altfel toată rînduiala vieţii de acolo, îl stinghereau, iar distracţiile îi erau străine. Aşa că îşi zorea nevasta să plece cît mai repede.

Ajuns acasă, după ce îşi îndeplinea ritualul de curăţire şi dezbrăca hainele incomode, Radjcumara ofta uşurat şi în sfîrşit gusta fericirea. Într-un halat uşor de mătase, stătea ceasuri întregi întins pe divan. Un slujitor îi făcea vînt cu un evantai din frunze de palmier. Rajahul cumpăra din Europa cărţi şi reviste, alegea romane „mai uşoare" şi se adîncea în citit.

Puteai să fii european şi în India!

Era în felul său un „despot instruit", făcea parte din societatea religioasă „Bramo-Samadj", nu se închina la idoli şi nu îndeplinea cu prea multă sîrguinţă ritualurile grele, impuse de religie, mînca vînat gătit de bucătari musulmani, urmărea toate noutăţile literare, citea cărţi filozofice şi era de acord, în aceeaşi măsură, şi cu Rousseau, şi cu Nietzsche [1], îi plăcea societatea sahibilor şi se împrietenea cu ei.

După ce zăcea vreo 2—3 zile cu vreo carte nouă pe divan, începea deodată să simtă că şarpele plictiselii i se cuibăreşte iar în inimă.

Şi-atunci intra în scenă Mohita, care îşi cunoştea stăpînul pînă în cele mai tainice cute ale sufletului.

— Ce mai e nou, Mohita? întreba rajahul, zvîrlind cu nepăsare cartea pe covor.

Mohita „lua pulberea de sub tălpile stăpînului" şi în cuvinte pompoase îl saluta, iar apoi îi dădea pe scurt raportul cu privire la treburile administraţiei, la noile convenţii încheiate cu sahibii şi ţăranii, la plata arenzii şi încasarea dărilor de la datornici.

Astăzi, însă, rajahul îl asculta distrat şi îl întrerupea punîndu-i mereu aceeaşi întrebare:

— Ce noutăţi mai ai, Mohita?

[1] Filozof german din sec. XIX, a cărui filozofie reacţionară a stat la baza teoriei rasiste. (n.t.).

— Un grup de băieți și fetițe au pregătit dansuri noi.

Rajahul își aminti de cancanul parizian și zîmbi.

— Ăsta-i vechi! Dar, în sfîrșit, hai arată-mi!

Mohita bătu din palme și perdeaua de catifea prinsă de bolta înaltă a ușii se dădu la o parte și în cameră, zăngănindu-și brățările și clopoțeii, intrară în goană fetițe, învăluite în văluri trandafirii, și băiețași în costume multicolore. În sunetul flautelor ei începură să danseze. Mișcările lor erau pline de grație, iar pe fețele speriate stăruia zîmbetul.

— E vechi — repetă rajahul și dădu din mînă.

Flautele amuțiră, copiii încetară să mai danseze, se adunară toți grămadă, ca o turmă de oi speriate.

Rajahul începu să-i povestească lui Mohita despre cancan, zugrăvindu-i costumele pe care le poartă femeile și mișcările lor: „Gîndește-te, își ridică picioarele mai sus de cap și toate volanele saltă-n sus." Radjcumara porunci să se facă și fetițelor lor astfel de costume — fuste bogate, tocuri înalte și să învețe cancanul. Îngrijorat, Mohita se ploconi în fața lui.

— Și ce mai ai?

— Dansul cocoșaților, orbilor și șchiopilor.

Era ceva nou.

— Arată-mi!

Copiii fugiră fără să-și ascundă bucuria că totul se sfîrșise cu bine: nimeni nu poruncise să fie biciuiți sau zvîrliți în beci, iar drept hrană să primească numai pîine și apă, așa cum li se întîmpla adeseori.

Răsună bubuitul surd al tobei și în încăpere, împiedicîndu-se, căzînd, șchiopătînd și tînguindu-se, intră un pîlc de oameni cu o înfățișare ciudată, în costume caraghioase din petice multicolore. Cît timp stăpînul fusese plecat, Mohita nu pierduse vremea stînd degeaba. Dar unde oare găsise el acești monștri? Cocoșați cu ditai căpățînile și gura ca de broască se împiedicau de șchiopi, îi doborau la pă-

mînt cu ghebele lor, se prăvăleau și ei, orbii se ciocneau unii de alții și, țipînd, se țineau cu mîna de locul unde primiseră lovitura, iar tobele bubuiau...

Rajahul rîdea în hohote. Mohita strălucea de bucurie.

— Cheam-o pe rani Siama ! porunci rajahul.

Siama apăru într-o rochie pariziană, croită după ultimul jurnal, iar în picioare cu pantofi cu tocuri neobișnuit de înalte.

Privind la dansatori, exclamă :

— Minunat ! Și deodată se așeză jos, pe podea, își cuprinse genunchii cu brațele și începu să rîdă, clătinîndu-și atît de tare capul, încît i se despleti părul.

Rajahul își scoase din deget un inel cu un briliant uriaș și i-l aruncă lui Mohita, care prinse din zbor darul acesta scînteietor și se ploconi pînă la pămînt.

Unul din orbi, zvîrlit la pămînt de un cocoșat, căzu pe spate. Lovindu-se cu capul de o coloană, începu să urle de-adevăratelea :

— O, de-ați crăpa cu toții, schingiuitori blestemați !

Într-o clipă, chipul rajahului se întunecă, de altfel ca și al lui Mohita — întocmai ca atunci cînd soarele este acoperit de un nor și pe pămînt se lasă umbră.

— Nu despre tine vorbea, stăpîne, ci despre cocoșat ! se grăbi să-l asigure Mohita.

Dar rajahul, întorcîndu-se cu fața la perete, bombăni plin de venin :

— O sută de bice și să mă lăsați în pace !

Toți se îndepărtară. Mohita era mulțumit că izbutise să pună mîna pe inel. Dar stăpînul se mîniase. Mohita porunci slugilor să-i mai tragă orbului, și din partea lui, încă o sută de bice. Era prea de ajuns pentru acest nefericit, ca să-l scape de toate necazurile ce i le mai putea hărăzi viața.

Mohita clocotea de furie. Mai avea pentru rajah încă vreo cîteva numere pregătite. Mai mulți sclavi în pielea goală, înarmați cu drugi de fier, prevă-

zuți la capete cu niște cîrlige, se luptau între ei. Rajahului îi plăceau nespus asemenea spectacole. Sclavii se repezeau unul la altul zgîriindu-se și sîngele curgea șiroaie pe trupurile lor negricioase, în vreme ce adeptul lui Nietzsche, cuprins de un adevărat extaz, privea cu ochi aprinși de patimă și cu nările dilatate.

— Bate-l ! Zgîrie-l ! Mai tare ! Așa ! Așa ! îi încuraja el pe gladiatorii săi și tare se mai necăjea cînd unul din ei cădea mort la pămînt și jocul se sfîrșea.

Mai pregătise Mohita și o vînătoare de tigri. Un elefant splendid, cu niște colți uriași, de care avea prinse țepușe ascuțite de aramă.

Dar în ziua aceea, rajahul nu-l mai chemă pe Mohita și acesta umbla năuc, neștiind cum să-și recîștige bunăvoința stăpînului.

Chiar atunci se petrecu accidentul fiului său. Cînd un servitor îl vesti că micuțul a căzut în fîntînă, Mohita dădu fuga într-acolo și văzu cu ochii lui cum Ariel își luă zborul din stradă, se cufundă în puț și-l scoase pe băiețaș.

Mohita nu prea se sinchisea de feciorul său, întrucît copilul era al primei lui soții, pe care n-o mai iubea, de vreme ce acum avea o a treia nevastă.

Dar omul zburător îl ului pe înaltul demnitar.

El nu stătu mult să chibzuiască dacă este vorba de o ființă supranaturală sau de o nouă scamatorie. Principalul consta în faptul că priveliștea era de o noutate surprinzătoare, extraordinară, că omul acesta zburător, indiferent cine anume ar fi el, putea să apară în fața ochilor amenințători ai stăpînului său. Văzînd această minune, rajahul va uita de toate și Mohita îi va recîștiga bunăvoința.

Și înaltul demnitar porunci ca tînărul zburător să fie legat, chiar de-ar fi el o reîncarnare a lui Krishna.

XX. PACEA E RESTABILITĂ

Aşadar, Mohita îl duse pe Ariel la palat, legat fedeleş şi păzit de slugi, intrînd pe poarta din dos, pe lîngă bucătării, unde se aflau bucătarii goi pînă la brîu, unii cu pielea de culoarea ciocolatei, alţii cafenie sau neagră, cu scufii albe pe cap. Urcară apoi pe o scară îngustă, la primul etaj, şi străbătură încăperile locuite de femei — zenana — unde, supraveghiaţi de servitori, se jucau copiii. Într-una din camere, o femeie în vîrstă îl privi pe Ariel prin ochelarii ei prinşi de urechi cu aţă roşie. În drumul lor, întîlniră o altă odaie, acoperită toată cu covoare albe şi albastre şi cu perne din diferite ţesături de mătase colorată, zvîrlite ici şi colo. Pe un divan scund şedea o fată, cu un şal albastru pe cap. Îi tremurau umerii şi boabe mari de lacrimi picurau pe genunchii copilei. Lîngă ea se afla un bătrîn, îmbrăcat în veşminte albe şi avînd pe frunte, desenate cu lut roşu şi galben, semnele castei sale. El o dojenea cu asprime pe copilă, care, poate, era tot o captivă ca şi Ariel.

Străbătînd o galerie, susţinută de coloane zvelte, frumos sculptate, dincolo de care se deschidea privelişte a unui lac liniştit ca o oglindă, trecură în apartamentele locuite de rajah. Săli uriaşe, ale căror bolţi erau acoperite cu ornamente sculptate, coloane şi nişe împodobite din belşug cu arabescuri, flori fantastice, animale şi păsări, toate se perindau ca într-un caleidoscop fermecat. Lui Ariel i se părea că visează. Pretutindeni stăruia un miros puternic de attar — ulei parfumat din esenţă de trandafiri şi oleandru, pus în vase mari, împodobite cu ornamente strălucitoare. Din pricina mirosurilor şi a culorilor, Ariel simţi că i se învîrteşte capul.

— Staţi aici! le porunci Mohita slugilor care-l păzeau pe Ariel, în clipa cînd se apropiară de o perdea purpurie, cu podoabe de aur.

Dincolo de perdea răsună o voce mînioasă. Slujitorul smuci capătul frînghiei care lega mîinile lui Ariel şi tînărul se opri.

Emoţionat, Mohita se strecură dincolo de perdea. Închinîndu-se pînă la pămînt, el se apropie de rajah, al cărui chip se posomora tot mai mult. Mohita nu vedea nimic altceva decît faţa stăpînului său.

— Nu te-am chemat, Mohita, de ce-ai venit? îl întreabă aspru rajahul.

Ploconindu-se într-una, slugarnic, cu trupul încovoiat, demnitarul se apropie de stăpînul său şi-i şopti ceva la ureche. Pe chipul rajahului se zugrăvi o expresie de mirare, neîncredere, curiozitate, apoi din nou uimire, şi din nou neîncredere.

Tulburat, Mohita urmărea aceste schimbări.

„Numai să nu mă dea afară!" se gîndi el.

— Bine. Arată-mi-l! Dar dacă mă minţi, atunci să ştii că chiar astăzi soţia ta va îmbrăca veşmîntul alb de văduvă.

Mohita nu-l mai ascultă pe rajah şi dădu fuga după perdea, poruncind ca Ariel să fie adus înăuntru.

Ariel intră în încăpere şi deodată fu orbit de atîta strălucire. Razele puternice ale soarelui se aprindeau de undeva, de sus, şi jucau pe pereţii auriţi, pe coloane, scînteiau în nestematele care împodobeau veşmintele oamenilor ce stăteau lîngă coloanele zvelte şi răsucite. Sub un baldachin albastru, pe covoarele zmeurii şi pe perne, se afla un morman de aur, scînteind în toate culorile curcubeului.

Venindu-şi în fire, Ariel îşi dădu seama că ceea ce luase el drept un morman de aur nu era altceva decît însuşi rajahul, în veşminte brodate cu fir daurit. Diamantele şi briliantele ce împodobeau îmbrăcăminea sa costau de bună seamă milioane, iar pe frunte îi scînteia un diamant atît de mare, încît era greu să-l preţuieşti.

Rajahul avea pielea smeadă, nasul turtit şi gros, iar în vinele lui curgea, după cum stătea scris în hrisoavele familiei, cel mai curat sînge hindus.

Rajahul îşi aţinti ochii strălucitori şi negri asupra lui Ariel. Şi numai şcoala din Dandarat îl ajută pe băiat să-i suporte cu tărie această privire.

Apoi rajahul se uită rînd pe rînd la demnitarii săi, care-l înconjurau, ale căror veşminte puteau să se ia la întrecere, în ceea ce priveşte culorile şi nuanţele, cu penele păunilor şi ale papagalilor.

Rajahul îi porunci lui Ariel să se apropie mai mult.

Slugile îl înghiontiră pe tînăr de la spate.

— Cine eşti ? întreabă rajahul.

Băiatul, care nu luase nici o hotărîre privitor la comportarea pe care trebuia s-o adopte aici, nu răspunse.

— Cine eşti ? îl întrebă rajahul în limba engleză, gîndindu-se că Ariel nu ştie limba hindustană.

Tînărul continua să tacă.

La rîndul său, Mohita îi puse aceeaşi întrebare în bengaleză şi mahrati ; apoi de la limbile ariene trecu la cele dravidiene : telugu, tamil şi, în sfîrşit, îl întrebă în tibeto-birmaneză... Rezultatul fu acelaşi.

Rajahul se încruntă şi spuse :

— Ori e surd, ori e încăpăţînat. Dar las' că-l fac eu să vorbească — şi ochii rajahului străluciră. Ştii să zbori ? îl întrebă, vorbind din nou în hindusă.

Mohita îşi pierdu răbdarea şi, apropiindu-se de Ariel, îl plesni peste ceafă.

— Vorbeşte odată, măgarule, sau vrei cu tot dinadinsul să rămîi fără limbă ?

Buzele băiatului tresăriră, dar el nu spuse nimic. Credea că dacă se va preface mut şi surd şi va tăinui însuşirea lui de a zbura, i se va da drumul.

Rajahul smulse din mîinile servitorului evantaiul cu care acesta îi făcea vînt şi, azvîrlindu-l în Mohita, începu să dea din picioare, strigînd :

— Ticălosule, uite ce idiot mi-ai adus !

— Îndurare, stăpîn al vieții mele! exclamă Mohita, aruncîndu-se în genunchi dinaintea rajahului. N-am mințit! Întreabă-i pe ei — și arătă spre slugi — întreab-o pe soția mea, Bintiaba-Sini. Toți au văzut cum omul ăsta, om sau duh, ce-o fi, a zburat! Poruncește să fie bătut cu vergile și atunci o să vorbească!

— N-avea grijă! Nici el n-o să scape de vergi, dar deocamdată o să le primești tu! și rajahul bătu din palme.

Perdeaua din dreapta tronului se dădu la o parte și în fața rajahului apăru un om de statură uriașă, cu părul creț și negru ca abanosul, ținînd în mînă un harapnic cu șapte cozi, gata întotdeauna să îndeplinească porunca stăpînului său.

Tăcut, rajahul i-l arătă pe Mohita. Învîrtind biciul, care despică aerul șuierînd, călăul lovi. Culcat jos, pe podea, Mohita începu să urle ca turbat și se chirci tot, strîngîndu-și sub el mîinile și picioarele.

Ariel se îndreptă deodată și zise:

— Încetați!. Da, într-adevăr, știu să zbor!

Harapnicul călăului încremeni în aer, iar rajahul, speriat, se lăsă pe pernă, apoi strigă slugilor sale:

— Țineți bine de frînghie! Dacă zboară, vă tai capul la toți!

Ariel, care se înălțase puțin deasupra pămîntului, coborî din nou. Mohita ofta de zor, dar fața-i strălucea de bucurie. Furtuna trecuse! Se ridică în patru labe și apoi se așeză.

— Cine ești? întrebă din nou rajahul, privindu-l cu spaimă pe Ariel.

Temîndu-se mai mult ca orice să nu fie trimis înapoi la Dandarat, băiatul spuse:

— Nu știu cine sînt și nici de unde am venit.

Rajahul era descumpănit de-a binelea.

— Cum se poate? Doar din stradă ai venit zburînd în parcul meu. Ei bine, dar înainte de asta, unde-ai fost?

— Știu atît cît știe și un nou-născut. Mi-am dat seama că exist în clipa cînd m-am aflat în stradă și mi-am luat zborul — vorbi Ariel, spunînd primul lucru care-i veni în minte.

— Atunci de unde știi tu de pruncii noi-născuți? întrebă rajahul.

Băiatul se fîstîci, nepricepîndu-se ce să răspundă.

— Mi se pare că le cam încurci — zise rajahul, dar din glasul său dispăruse mînia.

Omul zburător făcuse o adîncă impresie asupra lui.

Cu acest om-minune trebuia să se poarte cu mai multă băgare de seamă. Ce lucru de preț încăpuse în mîinile sale! Nici faraonii, nici cei mai mari împărați și regi n-au avut vreodată o astfel de bucurie! Numai de-ar izbuti să îmblînzească această pasăre ciudată!

— Cum te cheamă?

Ariel se gîndi și răspunse:

— Siddha!

Era numele unuia dintre zeii mitologiei hinduse.

— Siddha! Fie și așa — zise, după o clipă de ezitare, rajahul.

— Preamilostive stăpîne! aminti de prezența sa Mohita, care prinsese din nou viață.

Rajahul îi aruncă o privire binevoitoare, spunîndu-i:

— Vistiernicul îți va da un kror[1] de rupii... Și 700 de lack de rupii pentru cele șapte răni pe care le-ai căpătat astăzi.

Mohita se plecă pînă la pămînt. Știa el că rajahul nu-i va da chiar atîta bănet cît îi făgăduise, dar, de bună seamă, nu va rămîne nerăsplătit.

— Ascultă, Siddha, rămîi la mine și n-o să-ți pară rău!

În sală intră Siama.

[1] 1 kror = 100 de lack; 1 lack = 100.000 rupii. (nota red. ruse).

Siama era îmbrăcată în port național. Un cerc de aur, lucrat cu multă măiestrie, îi încingea fruntea, fiind prins de părul-i negru cu o agrafă bătută în rubine sîngerii și smaralde mari, iar un colier gros de aur cizelat îi cuprindea gîtul. Brățări de platină cu brelocuri îi împodobeau gleznele. Purta o rochie verde aprins, așa cum se cădea să poarte o drept credincioasă, iar brațele ei, de la umăr pînă la încheietura mîinii, erau acoperite cu brățări de aur, prinse între ele cu șnururi de mătase, precum și cu brățări fine de sticlă, ce-i acopereau mîna, lăsîndu-i doar degetele libere. Printre acele podoabe indiene, ea avea cîteva brățări de aur cu pietre prețioase lucrate de cei mai buni giuvaergii din Paris.

Privind-o, greu ți-ai fi putut închipui că femeia aceasta, care semăna cu o regină din basme, știe să poarte cu eleganță rochii europene și pantofi cu tocuri înalte.

— Ascultă, Siama — zise rajahul — Mohita mi-a dăruit o nouă minune.

La aceste cuvinte, credinciosul favorit zîmbi și începu să se ploconească pînă la pămînt. Rajahul era bine dispus și căuta să atenueze impresia produsă de explozia-i de mînie, lăudîndu-l pe Mohita în prezența soției sale.

— Privește, tînărul ăsta știe să zboare — continuă el, arătîndu-l cu degetul încărcat de inele pe băiat.

— Va să zică, el este ! Am auzit că el l-a salvat pe Anat. Trebuie răsplătit pentru fapta lui — vorbi Siama, apropiindu-se de Ariel. Da' de ce-i legat ? Sărăcuțul... Și ce frumos e... Dezlegați-i mîinile ! porunci ea slugilor.

— Dezlegați-i mîinile, dar legați-l de mijloc — se grăbi să intervină rajahul, răsucindu-se nervos pe perne. Și țineți cît mai bine de capătul frînghiei. Ei, și-acum, Siddha, arată-ne ce știi !

De data aceasta, Ariel se ridică numaidecît în aer. Servitorii slăbeau treptat frînghia, de parc-ar

fi fost legat de ea un aerostat. Ariel se înălță pînă-n tavanul înalt și începu să descrie fel de fel de cercuri, privind sculpturile plafonului.

Rajahul îl privea cu interes și neliniște, lăsat într-o rînă pe perne. Siama se dăduse cîțiva pași înapoi, ca să poată vedea mai bine, și-l urmărea pe omul zburător, cu fața albă de emoție.

— Extraordinar ! exclamă ea.

— Ajunge, Siddha ! Coboară-te !

Ariel coborî.

— Ce-nseamnă asta ? întrebă tulburată Siama. Cine-i el ? Zeu ? Om ?

— Siddha nu vrea să ne spună nimic — răspunse rajahul — însă mai tîrziu va vorbi și va locui la noi. Nu-i așa, Siddha, că n-ai să ne părăsești ? Indiferent ce-ai fi, om sau zeu, nicăieri, nici chiar în cer, n-o s-o duci atît de bine ca aici. Ce zici, o să-ți iei zborul ?

— Nu !

— Ei, bravo ! Asta-i minunat ! Totuși să nu te superi dacă te vom urmări.

— Poate că ți-e foame, Siddha ? îl întrebă prietenoasă Siama.

Băiatul o privi cu recunoștință. Numai o femeie se putea gîndi la asta.

Dar, pasămite, Ariel se înșelase : Siama era într-adevăr o femeie bună, însă, punîndu-i această întrebare, avusese un gînd ascuns : „Zeii nu mănîncă !" Și prin răspunsul său, Sidhha trebuia să-și dezvăluie taina cu privire la esența ființei sale : e zeu sau e om ?

— Da, mi-e foame — răspunse simplu Ariel și zîmbi.

„Nu e zeu !" îi fulgeră prin minte Siamei.

Între timp, rajahul îi dădea lui Mohita, cu glas scăzut, toate instrucțiunile referitoare la felul cum trebuie păzit și îngrijit Siddha.

În sfîrșit, scoțîndu-și din deget două inele groase, rajahul i le aruncă favoritului său.

Pacea fusese restabilită.

XXI. SÎNT DE ACORD

Ariel fu dus într-o cameră ce se afla alături de dormitorul rajahului, care voia să-l aibă pe Siddha cît mai aproape de el.

Acum, ființa zburătoare avea la dispoziția sa doisprezece slujitori, de parc-ar fi fost un adevărat prinț de sînge. De altfel, servitorii erau totodată și paznicii captivului.

Ploconindu-se pînă la pămînt, ei îl rugară pe stăpînul lor Siddha să facă o baie cu esențe parfumate, apoi îl îmbrăcară cu veșminte scumpe și îi aduseră un prînz bogat și gustos.

Printre fructele servite la masă se găsea și mango birmanez, fruct pe care Ariel nu-l mai văzuse pînă atunci și deci nu știa cum trebuie să-l mănînce. Stingherit, apăsa și ciupea fructele, încercînd să muște din ele.

Un bătrîn hindus, cărunt și venerabil, care-l slujea la masă și care avea o înfățișare impunătoare ca un adevărat brahman, îi spuse, zîmbind șăgalnic :

— Taie-le cu cuțitul, stăpîne, și mănîncă miezul.

„Pentru un zeu, nu știe prea multe" — se gîndi bătrînul.

După prînz, Ariel se întinse pe divan. Un băiețandru smead, aplecîndu-se deasupra lui, îi făcea vînt cu evantaiul. Prin dreptul ferestrei înalte și zăbrelite trecură în zbor rîndunele, și Ariel privi cu jind în urma lor.

Aici, ce-i drept, era mai bine decît la Dandarat, totuși el nu se simțea în apele lui. Își putea face o imagine despre rajahul care, cu atîta ușurință, trecea de la bunăvoință la violență. Azi Ariel e mulțumit, dar ce-l așteaptă a doua zi ? Oh, cum ar mai schimba această colivie aurită cu coliba sărăcăcioasă a lui Nizmat ! Ce-o fi gîndind oare despre el bătrînul, Lolita și Șarad ? A dispărut așa, pe neașteptate... Oare toată viața va fi osîndit să

treacă dintr-o colivie într-alta? De ce nu e liber ca rîndunelele? Dacă n-ar fi zăbrelele acestea de fier, Ariel ar zbura împreună cu ele, către bolta albastră a cerului.

Peste zi, rajahul se abătu de cîteva ori prin odaia lui Ariel, întrebîndu-l cu blîndeţe dacă se simte bine, dacă e mulţumit de mîncare şi de slujitori.

Rajahul ardea de nerăbdare să se joace cu noua lui jucărie, însă Siama îl convinse să nu-l mai necăjească pe Siddha — în ziua aceea trebuia să se odihnească.

Rajahul, cu tot despotismul lui oriental, ceda de multe ori în faţa nevestei sale dragi, care se număra printre cele mai frumoase şi mai inteligente femei din India, şi care-i era de mare ajutor în afacerile lui cu sahibii. Ceea ce nu putea obţine el de la sahibi, obţinea cu uşurinţă Siama, prin cîteva cuvinte duioase, rostite cu gingăşie şi însoţite de un zîmbet fermecător.

Noaptea, trezindu-se din somn, Ariel auzi un foşnet uşor şi-l văzu în faţa sa pe rajah, în halat şi papuci cu vîrfurile aduse în sus.

A doua zi dimineaţă, uşa se deschise şi intră rajahul, în halat şi cu un maldăr de ziare în braţe. Aşezîndu-se lîngă Ariel, îi zise:

— Uite, Siddha, am aflat cîte ceva despre tine! Mie nu-mi place să citesc ziarele, dar secretarul meu mi-a arătat o notiţă referitoare la omul zburător. Bineînţeles, ăsta eşti tu. Şi, de bună seamă, n-ai apărut pe lumea asta ieri, în faţa palatului meu... Ascultă, Siddha, sau oricum te-ar chema — continuă rajahul, vorbindu-i cu blîndeţe şi gîngurind ca un porumbel. Ai încredere în mine şi n-o să-ţi pară rău... Să mergem şi-am să-ţi arăt cîte ceva. Dar să ştii, eu te-am prevenit că nu trebuie să te superi, deoarece pînă cînd ne-om înţelege şi ne-om împrieteni mai bine, am să te ţin legat. Fierarii şi giuvaergiii mei au lucrat toată noaptea şi au făurit un lanţ de aur. Este cam greu şi totodată nu prea trainic. Am fost nevoit să mai fac unul de fier cu o cingătoare de aur. Pareş! strigă rajahul.

Zornăind din lanţ, în cameră intră un servitor. Acesta îi încinse mijlocul lui Ariel cu un cerc de aur pe care-l închise cu o cheie, dîndu-i-o apoi rajahului, împreună cu capătul lanţului.

— Să mergem! repetă rajahul, ţinînd lanţul în mînă.

Şi-l purtă pe Ariel printr-un şir nesfîrşit de săli, împodobite cu aur, marmură şi fildeş. Peste tot se vedeau mozaicuri, sculpturi, incrustaţii, vaze, statui, flori...

Într-una din săli, pereţii erau îmbrăcaţi de sus pînă jos în chihlimbar, într-alta, căptuşiţi cu cristal de stîncă, iar în cea de-a treia, acoperiţi cu plăci de fildeş. Deasupra uşilor străjuiau colţi uriaşi de elefanţi, înveliţi în aur şi împodobiţi cu incrustaţii migălit făurite.

Din „sala de fildeş", scara îi conduse jos. Coborîră mult timp, pînă cînd ajunseră în subsol. Rajahul luă o torţă şi porni pe coridor, luminînd drumul. Coborîră încă o scară şi ajunseră într-un subsol şi mai adînc: în sfîrşit, se opriră dinaintea unei uşi de aramă, cu minunate basoreliefuri închipuind luptele fantastice ale balaurilor cu dragonii.

— Ne aflăm sub lacul pe care l-ai văzut tu — zise rajahul, deschizînd uşa grea. Ia-o înainte!

„Nu cumva rajahul vrea să mă-nchidă într-o subterană?" se gîndi Ariel, păşind în încăperea întunecoasă.

Deodată se auzi un ciocănit şi o lumină orbitoare inundă încăperea.

De-a lungul pereţilor cu bolţi joase de piatră se aflau lăzi pe ale căror capace străluceau incrustaţii de aramă. Capacele săriră dintr-o dată la o parte şi în faţa ochilor uimiţi ai lui Ariel se arătă o privelişte care arareori îi este dat s-o vadă unui om. Lăzi pline cu nestemate uriaşe, de culoare sîngerie — rubinele — altele cu smaralde verzi ca valurile mării, iar altele cu briliante şi diamante scînteind aidoma curcubeului...

Se aflau aici lăzi cu topaze, crizolite, mărgăritare, peruzele, agate, safire, granate, acvamarine, turmanine... Roşii, albastre, negre, verzi, galbene, scînteietoare şi mate...

Mai încolo puteai vedea lăzi cu lingouri de aur cu argint şi platină.

Părea de necrezut ca un singur om, într-un singur palat, să aibă atîtea comori.

— Îţi dai seama, Siddha, ce-nseamnă aceste pietricele roşii şi tot aurul ăsta? Înseamnă puterea mea asupra oamenilor. E de ajuns să dăruiesc o singură pietricită şi orice funcţionar sahib va face tot ce doresc eu... De altfel, le-am dat destule pietricele de-astea... Pentru una mai mare, chiar şi vice-regele Indiei mi-ar îndeplini orice dorinţă, iar pentru una ceva şi mai mărişoară, însuşi regele Marii Britanii m-ar înnobila cu titlul de „sir", trimiţîndu-mi totodată şi scrisori pline de bunăvoinţă. De altfel, am să ţi le arăt. Aşadar, Siddha, oricine-ai fi tu şi oricare ţi-ar fi trecutul, eu te voi putea apăra dacă tu singur vei dori lucrul acesta. Şi vei primi la mine ceea ce n-ai să găseşti nicăieri. Gîndeşte-te bine. Nu-i nevoie să-mi răspunzi acuma. Voi veni la tine după gustarea de dimineaţă.

Se întoarseră în palat.

Ariel rămase singur. Mai mult ca de orice, băiatul se temea să nu cadă din nou în mîinile lui Pearce. Şi nimeni în afară de rajah nu-l va putea apăra dacă Pearce îi va da de urmă. N-avea nici o îndoială în privinţa asta. Deocamdată, rajahul se arată plin de bunăvoinţă faţă de el. Atunci de ce să nu-şi încredinţeze lui soarta? Lolita se află aproape şi va putea s-o vadă cînd va pofti. „Dacă, bineînţeles, va voi şi rajahul..." Ariel zîmbi şi zbură spre plafon. „Oare nu voi putea să-mi iau zborul?"

Cînd veni rajahul, Ariel îi povesti sincer tot ce ştia despre el şi şcoala Dandarat.

Rajahul manifestă un viu interes față de cele povestite de băiat și mai ales față de particularitățile școlii.

— Nu cumva or fi pe-acolo și alți tineri-minune ca tine ? întrebă el.

— Ba sînt unii al căror corp poate lumina sau poate emana diferite arome, există și indivizi care ghicesc gîndurile, există și prezicători.

— Trebuie negreșit să-i spun lui Mohita despre toate astea. Tu, tinere, însă, ești cea mai mare minune dintre toate minunile. Așadar, ești de acord să rămîi la mine de bunăvoie ? Dacă ești de acord, atunci am să-ți scot gratiile de la fereastră și am să arunc în lac acest lanț.

„Iar dacă n-am să fiu de acord, știu prea bine c-ai să m-arunci în lac" — se gîndi Ariel, și răspunse :

— Sînt de acord, dar cum te cheamă pe tine și cine ești ?

Rajahul rîse.

— Într-adevăr parcă ai picat din cer ! Sînt rajahul Radjcumara. Îți dau voie să-mi spui pe nume : pur și simplu Radjcumara. Deși ești om, totuși ești un om neobișnuit. Sînt foarte fericit, Ariel. Începînd de azi, ai să te bucuri de cea mai deplină libertate, bineînțeles numai în interiorul palatului și parcurilor mele. Nici un pas mai departe ! Îmi dai cuvîntul tău ?

Ariel se gîndi la Lolita — băiatul nu-i pomenise nimic rajahului despre ea — și vru să-l roage să-i îngăduie să zboare prin împrejurimi, dar își dădu seama că e prea devreme să-i ceară un lucru ca ăsta, de aceea răspunse :

— Pe cuvîntul meu de cinste !

Rajahul era din cale-afară de mulțumit. Slobozindu-l din lanț, omul zburător putea să facă mult mai multe ghidușii. Și asta era principalul.

În aceeași zi, zăbrelele de la fereastră au fost scoase, iar lanțul aruncat în lac.

XXII. O NOUĂ JUCĂRIE

Puteai să crezi că rajahul, care era ahtiat după distracţii, înnebunise de dragul lui Siddha-Ariel. Lăsase baltă nu numai afacerile, dar şi toate celelalte distracţii preferate : lupta gladiatorilor, vînătoarea. De dimineaţă pînă seara îşi petrecea vremea în tovărăşia lui Ariel, îndemnîndu-l la tot soiul de ghiduşii sau născocind altele noi. Ariel, supus, ba chiar cu plăcere, îndeplinea toate dorinţele rajahului.

Adunînd în sala cea mai spaţioasă şi mai înaltă a palatului pe toţi membrii familiei sale şi toată curtea, rajahul se tolănea pe perne şi începea să comande :

— Ariel, ridică-te pînă-n tavan ! Roteşte-te ! În picioare ! Culcat ! Mai repede ! Şi mai repede ! Dă-te peste cap ! Vino spre mine, Ariel ! Ia maimuţa şi zboară cu ea !

Ariel înhăţa maimuţa şi se ridica în aer. Animalul începea să ţipe de frică şi să se zbată în braţele sale. Spectatorii rîdeau cu lacrimi — iar rajahul rîdea mai tare decît toţi. Odată, o maimuţă îl zgîrie pe Ariel, se smulse din mîinile lui şi căzu, din fericire, pe pernă, totuşi se lovi şi scheună multă vreme.

Ariel zbură cu porumbeii, cu papagalii, dîndu-le drumul în tavan şi gonind în urma lor, rostogolindu-se şi el în aer ca un porumbel. Zbură cu băieţaşi şi cu fetiţe. Băieţaşilor le plăcea jocul, dar fetiţele ţipau mai abitir decît maimuţele. Zbură cu tăvi pline de dulciuri sau flori şi florile le arunca spectatorilor, pentru ca apoi să le prindă iarăşi din zbor.

Cînd fantezia rajahului seca în ceea ce priveşte născocirea distracţiilor în casă, trecură în parc. Rajahului îi plăcea îndeosebi următorul număr : Ariel trebuia să se ridice lin de la pămînt pînă în vîrful cupolei ce încorona turnul castelului, de acolo să se prăvălească vijelios spre lac, să se oprească deasupra

apei, să umble pe suprafața ei de parcă s-ar fi aflat pe pămînt, iar în cele din urmă să se înapoieze la rajah.

Și lui Ariel îi plăcea jocul acesta. El se înălța de-a lungul zidurilor, cerceta cu privirea ornamentele, sculpturile, crăpăturile, cuiburile de rîndunică. Prin fața ochilor lui se perinda etaj după etaj, coloane, galerii, balcoane... Zîmbea oamenilor care priveau pe fereastră. Odată prinse din zbor un trandafir, pe care i-l întinsese pe geam chiar Siama. El dădu din cap și zbură mai departe, fără să lase trandafirul din mînă.

Astfel se ridica din ce în ce mai sus.

Și iată-l stînd în vîrful cupolei ovale, sub razele soarelui, cu pieptul deschis în bătaia vîntului. Deasupră-i se bolțește cerul albastru, iar jur împrejur se întinde spațiul nemărginit.

Săgetînd aerul, zboară rîndunelele. Jos strălucește oglinda lacului și a iazurilor, se văd pîlcurile verzi ale copacilor și parcurile bogate. În clipele acelea simțea nevoia să cînte. Uite așa și-ar lua zborul! Încotro ?... Spre coliba Lolitei ! Dar nu-i cu putință... Nu acuma... Jos se află rajahul, mic ca o gînganie, privind cu capul dat pe spate și așteptîndu-l să sară. Da, e timpul să sară.

Și, ciudat lucru ! De pe pămînt se înălța liniștit, împăcat în cugetul său, dar în clipa cînd trebuia să sară de la o înălțime atît de amețitoare, inima i se strîngea de frică. Poate că aceiași fiori de teamă simte parașutistul pînă cînd i se deschide parașuta. Poate că și această extraordinară capacitate de a zbura îl va părăsi la un moment dat.

Înăbușindu-și instinctul de conservare, Ariel se zvîrli cu capul în jos și, după cîteva clipe, își frînă zborul. Izbutind să facă acest lucru, rămase mulțumit : va să zică, totul e în regulă ! Mai departe, pluti liniștit.

— Să poleiești cu aur un asemenea om e puțin ! exclamă rajahul, plin de admirație. Și pe dată născocì o nouă distracție.

Voia să-l ducă pe Ariel în aripa veche a palatului, unde erau ţinute maimuţele. Acestea se obişnuiseră atît de mult cu oamenii, că smulgeau mîncarea din mîinile lor, dar de prins nu se lăsau prinse. Lui Ariel însă i-ar fi venit lesne să înhaţe puii de maimuţă, şi-atunci să vezi ce zarvă şi ce rîs!

Sau să plece cu Ariel la o vînătoare de tigri. Rajahul se închipuia stînd în spinarea elefantului, tigrul se năpusteşte la gîtul namilei, dar Ariel se lasă din zbor asupra fiarei şi-i împlîntă cuţitul în ceafă...

Ar mai putea să-l pună pe Ariel să prindă păsări în păduri... Să zboare prin cercuri îmbrăcate în flori.

Să se ridice sus de tot, noaptea, ţinînd în mînă un felinar, şi de acolo, din înalt, să arunce flori... Şi, la urma urmei, de ce n-ar zbura şi el cu ajutorul băiatului?

Rajahul închidea ochii de plăcere, închipuindu-şi lanţul nesfîrşit de distracţii noi şi atrăgătoare, la care va putea invita sahibi sus-puşi şi oaspeţi de seamă. Zeii înşişi sînt de partea magnificului rajah Radjcumara. Şi nu numai rajahul, dar toţi curtenii se simţeau cuprinşi de entuziasm faţă de Ariel-Siddha. Numele lui era pe buzele tuturor. „Aţi auzit ce-a făcut ieri Siddha? Dar cum a umblat pe tavan cu capul în jos? !... Şi cum a aprins noaptea, deasupra lacului cel mare, făclii!" Poveştile acestea se ţineau lanţ. Toţi erau copleşiţi de uimire, mulţi îl invidiau, alţii, dimpotrivă, îl compătimeau. „Şi totuşi, stă într-o colivie, deşi e aurită. Eu, dac-aş fi în locul lui — îşi şopteau la ureche unul altuia — aş înşfăca un sac cu briliante, atît cît aş putea să ridic, şi mi-aş lua zborul!"

Vestea despre omul zburător al rajahului Radjcumara se răspîndi prin împrejurimi, ajungînd pînă la Nizmat şi nepoata lui, şi, la urma urmelor, chiar pînă la avocatul Dottaler.

XXIII. MOHITA ADUNĂ DOVEZI

Printre numeroşii curteni ai rajahului, doar un singur om îl privea chiorîş pe Ariel, cu ură ascunsă. Acesta era Mohita.

În primele zile se bucurase nespus de succesul pe care-l obţinea descoperirea lui. Dar foarte curînd începu să-şi dea seama că atenţia rajahului este pe de-a-ntregul absorbită de Ariel. Siddha-Ariel îi pusese pe toţi în umbră. Mohita era dat uitării de către nerecunoscătorul rajah, de parcă băiatul ar fi picat din cer acolo, în palat. Ariel era favoritul zilei. Rajahul îl acoperea cu pietre scumpe şi daruri bogate, cu care tînărul nu ştia ce să facă. Mohita fusese dat uitării şi scrîşnea din dinţi de ciudă. La început sperase că rajahul cel capricios şi schimbător din fire se va plictisi repede de Ariel, aşa cum s-a plictisit de toate celelalte lucruri în viaţă. Însă darul acesta al băiatului cuprindea un izvor nesecat de noi şi noi posibilităţi. O născocire lua loc alteia, o distracţie putea fi înlocuită cu una şi mai interesantă. Rajahul trimitea invitaţii vecinilor săi, nababilor, rajahilor, funcţionarilor superiori englezi, rugîndu-i totodată să nu sufle o vorbă ziariştilor din cele văzute.

Toate acestea îl frămîntau pe Mohita cel invidios şi venal. În cele din urmă luă o hotărîre... Indiferent pe ce cale, Siddha-Ariel trebuia să piară.

La început se gîndise să-l omoare într-ascuns, dar riscul era prea mare. Trebuia să născocească un plan mai subtil.

Împrejurările i-au venit curînd în ajutor.

Siama, ca toţi ceilalţi de altfel, manifesta un viu interes faţă de Ariel. Fiind femeie, deşi puţin cam zănatică, dar bună la inimă, îi era milă de băiat şi îşi dădea seama mai bine decît toţi ceilalţi cum se simţea această „pasăre rară" în colivia de aur a rajahului. Siama îi acorda multă atenţie lui Ariel şi se îngrijea de băiat, cerînd bărbatului ei să-l lase să se odihnească; adesea stătea de vorbă cu el în camera

sa, în orele cînd afaceri foarte importante îl sileau pe rajah să renunţe la distracţiile oferite de noul său favorit. Îi punea întrebări lui Ariel cu privire la viaţa lui, citea cu atenţie însemnările din ziare unde se publica cîte ceva despre omul zburător, aduna informaţii. Aşa a încolţit în mintea ei gîndul ca, aflînd trecutul lui Ariel, să-i caute familia şi să-l redea părinţilor săi.

Camera lui Ariel se găsea la acelaşi etaj, dar ca să ajungă din odaia lui în salonul Siamei, trebuia să coboare un etaj şi după aceea să urce din nou. Ariel însă alesese un drum mai scurt. Atunci cînd Siama ieşea în balcon şi-l chema pe Ariel, băiatul apărea în balconul lui şi de acolo îşi lua zborul spre ea.

Siama nu găsea de cuviinţă că trebuie să ascundă aceste întîlniri. Ea socotea că „soţia Cezarului" este mai presus de orice bănuială.

Aceste vizite aeriene au fost curînd observate de Mohita, în a cărui sarcină cădea şi spionajul în tot palatul.

În mintea lui Mohita încolţi un plan. Demnitarul o ura în taină pe soţia rajahului, iar ea, la rîndu-i, nutrea aceleaşi sentimente faţă de el. De altfel, fiecare dintre ei avea motive foarte puternice. Mohita o ura pe Siama pentru marea-i influenţă exercitată asupra rajahului, pe care demnitarul voia să-l aibă cu totul în mîinile sale şi de aceea căuta să atîţe instinctele şi gusturile cele mai josnice ale despotului. Siama îl ura pe Mohita văzînd în el un om rău, meschin, venal.

Între Siama şi Mohita se dădea de multă vreme o luptă ascunsă, care uneori degenera în conflicte pe faţă.

Şi iată că pentru Mohita se ivi în sfîrşit prilejul cînd putea să prindă doi iepuri dintr-o dată : să se descotorosească de noul favorit al rajahului şi totodată de Siama. Atunci influenţa lui Mohita asupra rajahului ar fi crescut foarte mult. Planul părea cu atît mai posibil de realizat, cu cît rajahul, ambiţios şi nestăpînit cum era, aflîndu-se odată la Paris, fusese gata-gata să dezlănţuie un mare scandal din pricina

geloziei, iar în India, din aceeaşi cauză, un sahib de vază a plătit cu capul şi rajahul s-a văzut nevoit să piardă multe „pietricele" mari ca să muşamalizeze afacerea.

Trebuia să aţîţe gelozia rajahului, să folosească această metodă veche şi încercată.

...Mohita însă era viclean şi prudent. Gelozia, ea singură, s-ar fi putut dovedi insuficientă, deoarece rajahul ţinea prea mult la Ariel. Şi de îndată ce rajahul va porni să facă cercetări şi va chibzui mai adînc, se va duce de rîpă totul. Siama cea şireată va şti să se justifice. Şi cine este Ariel, la urma urmei ? Nu-i nici principe de coroană, nici sahib, ca prinţul să poată fi gelos pe el.

Trebuia să acţioneze cu dibăcie şi în primul rînd trebuia să-l compromită pe Ariel în ochii rajahului, să trezească nemulţumirea şi suspiciunea acestuia datorită unui alt motiv. Dacă va izbuti să-l înverşuneze pe stăpîn împotriva noului favorit, atunci va putea să-l învinovăţească pe băiat pentru orice fleac. Şi Mohita nu numai că-l urmărea pe Ariel pas cu pas, dar porunci şi ajutoarelor sale să facă acelaşi lucru. De altfel, urmărirea era organizată în chip desăvîrşit.

Curînd, demnitarul adună dovezi îndeajuns de satisfăcătoare. El singur băgase de seamă, iar slujitorii săi îi aduseseră la cunoştinţă acelaşi lucru : în clipele libere, Ariel vizitează deseori slugile paria, oamenii aceştia care îi aminteau de Nizmat, Lolita şi Şarad. Între servitorii rajahului şi Ariel se stabileau legături tot mai prieteneşti. Tînărul iubea copiii şi se ducea mereu să-i vadă, fără a-i ocoli nici pe cei din castele cele mai de jos : măturătorii, jupuitorii de piele, îngrijitorii ţarcurilor de elefanţi. Îi distra pe copii zburînd în faţa lor, le aducea fructe şi dulciuri de la masa rajahului.

Un copil, care semăna cu Şarad, bolnav şi firav, nepotul unui bătrîn grădinar, se bucura îndeosebi de dragostea lui Ariel.

Băiatul îşi rupsese piciorul şi nu putea să umble. Ariel îl lua deseori în braţe, se ridica cu el deasupra

răzoarelor de flori și-i spunea povești, legănîndu-l ca într-un scrînciob.

Copilul era nespus de fericit. Îmbrățișîndu-l pe Ariel cu mînuțele-i plăpînde, rîdea plin de bucurie.

Slugile rajahului, care urmăreau această scenă, zîmbeau și-și ștergeau lacrimile. Dragostea lor, respectul față de Ariel crescură și mai mult cînd bătrînul grădinar le arătă un smarald, spunîndu-le :

— Mi l-a dat Ariel ca să-l vînd și cu banii care o să-i iau pe el să chem un doctor bun de la oraș. Vraciul nostru n-a făcut alta decît să-l chinuiască pe băiat și nu l-a tămăduit cîtuși de puțin.

— Da' de unde are Ariel smaraldul ? se minunară slugile.

— L-a primit în dar de la rajah — răspunse grădinarul.

Smaraldul trecu din mînă în mînă, sclipind în palmele lor negricioase.

— Cu pietricica asta poți să faci și-o nuntă, nu numai să chemi un doctor — zise unul dintre ei.

— O fi zeu, o fi om, nu știm, știm doar că nici zeii nu se milostivesc de noi ca Ariel.

Și-atunci cînd făptura aceea ciudată ieșea în zbor pe fereastra camerei sale și cobora printre ei, slugile, cu nevinovăția unor copii, începeau să-i povestească lui Ariel despre nevoile și necazurile lor. Darurile rajahului treceau întotdeauna din mîinile lui Ariel în mîinile slugilor.

„Straşnic ! se gîndea Mohita. Ariel zvîrle în dreapta și în stînga darurile rajahului, și încă cui ! Unor cîini de paria ! Asta nu poate să-i fie pe plac stăpînului... Va trebui să-i spun că mi s-a furat un inel... Așa, doar ca să-i atrag atenția... Și să-i mai spun că Ariel poate zbura la orice etaj, în oricare încăpere și să iasă de acolo fără a fi văzut. Slugile i se jeluiesc lui, văd în el un apărător. Iar el îi consolează, îi compătimește și prin asta îi aţîță la răscoală... Atîta ar mai lipsi ca molima asta a nemulțumirii care bîntuie prin orașe să pătrundă și la noi... Azi slugile se plîng, mîine vor începe să ceară... Rajahul nu va tolera una ca asta !"

Deocamdată Mohita nu suflă o vorbă stăpînului său : se mulţumea să adune dovezi.

Curînd se petrecu următoarea întîmplare :

Rajahul avea ca oaspete un oarecare turist străin, persoană de vază, care se interesa îndeaproape de toate problemele „exotismului".

Rajahul îi arătă oaspetelui lupta gladiatorilor. Din pricina acestor lupte, prinţul se certa deseori cu Siama, căreia nu-i plăceau de loc astfel de distracţii sîngeroase, luîndu-l la rost, şi pe el, şi pe Mohita, de aceea spectacolul avea loc numai cînd Siama era plecată.

Şi de data asta rajahul îl invită pe străin să vadă luptele gladiatorilor în timp ce Siama ieşise să se plimbe cu automobilul.

Lîngă rajah stătea Ariel, care acum era însoţitorul permanent al prinţului. Dar „numărul" tînărului, rajahul voia să-l servească străinului „ca desert".

Lupta era în toi. Sîngele curgea şiroaie. Rajahul, cu nările umflate şi cu ochii aprinşi, îi aţîţa pe luptători.

Unul din ei îşi lovi zdravăn tovarăşul, care se prăvăli la pămînt. Apoi ridică unealta de fier ca să-i mai dea o lovitură celui căzut. Dar în aceeaşi clipă, Ariel, sub ochii uimiţi ai oaspetelui, zbură peste capul lui în arenă şi-l înşfăcă pe luptător de braţ. Rănitul, folosindu-se de acest răgaz, părăsi în patru labe cîmpul de bătaie.

Faţa rajahului se întunecă de mînie. Ariel se amestecase cu de la sine putere şi întrerupsese lupta în punctul cel mai culminant. Totodată, îi ratase şi „numărul". Într-un cuvînt, îi stricase tot cheful !

Rajahul smulse suliţa din mîna unui străjer şi tocmai se pregătea s-o arunce în Ariel. Văzînd gestul, tînărul se ridică în zbor deasupra arenei.

— *Brute! Bête sauvage*[1]! Ființă grosolană! se auzi deodată glasul Siamei.

Toți își îndreptară privirile într-acolo. În învălmășeala care se iscase, nimeni nu băgase de seamă că de arenă se apropiase un automobil în care se afla Siama. Mohita se înțelesese din vreme cu șoferul.

Rajahul își mușca buzele. Cînd, oare, va înceta femeia aceasta să se mai amestece în treburile lui? Și cum își permite ea, în prezența unui străin, și încă în limba franceză, adică în limba pe care oaspetele lui european o înțelegea prea bine, să-l certe cu cuvinte atît de grele?

— Nu te băga în chestiuni care nu te privesc! strigă rajahul și, plin de furie, zvîrli sulița spre automobil.

Arma sparse cu zgomot parbrizul, împroșcîndu-l pe șofer, care se lăsase în jos, cu o ploaie de cioburi.

Ștergîndu-și fața de nădușeală cu o batistă parfumată, oaspetele străin își ascunse un zîmbet: în sfîrșit, avusese fericita ocazie să fie martorul unui aspect interesant al obiceiurilor exotice!

În spatele rajahului, Mohita își freca mîinile de bucurie. Prima ceartă a rajahului cu Ariel, și nu ultima între rajah și soția lui. Dar, cine știe? Poate că lucrurile vor lua o asemenea întorsătură, că asta va fi ultima lor ceartă. Și mai înainte Mohita picurase cu grijă otrava urii în sufletul rajahului, aducînd vorba pe departe că el se află la cheremul soției sale, că este sub papucul ei, că oamenii rîd de lucrul acesta și că rajahul ar face foarte bine dacă va lua de nevastă pe fiica rajahului vecin, o fată de cincisprezece ani, frumoasă ca o lună plină și blîndă ca o porumbiță.

După această întîmplare, Mohita nu-și mai dădu cărțile pe față, așteptînd ca Ariel să săvîrșească o nouă greșeală.

Și, în sfîrșit, veni și ceasul acela...

[1] Brută! Fiară sălbatică! (în limba franceză în text). (n.r.)

Chiar din primele zile ale şederii sale la rajah, lui Ariel începu să-i fie dor de Şarad, de Lolita şi de Nizmat. Nici bucuriile pe care i le dădea zborul nu-i molcomeau sufletul. Noaptea, cînd rajahul dormea, Ariel se apropia de fereastră.

Scăldat în lumina lunei, parcul dormita. Frunzele palmierilor, potirele crinului şi ale lotuşilor de pe lac stăteau neclintite. Miresmele nopţii îl ameţeau. Poate că în clipa asta Lolita visează la el sub razele lunei şi privirile li se întîlnesc în albastrul cerului, pe discul argintiu.

Ariel se ridică încetişor, aidoma fulgului la cea mai uşoară adiere, se înalţă spre tavan şi iese în zbor pe fereastră. Bucuria negrăită a zborului îi năpădeşte sufletul. La început urcase lin, apoi din ce în ce mai iute, de-a lungul zidurilor palatului. Iată şi acoperişul... Iată şi cuiburile cunoscute ale rîndunelelor... Mai sus, tot mai sus... Şi în faţa ochilor lui se deschid zările ţării minunate, ca de vis. Tînărul întinde braţele cînd spre lună, cînd spre bolta spuzită de stele, cînd spre pămîntul înflorit... Jos se vede albind zidul care înconjoară ţinutul rajahului. Din înaltul cerului, castelele nu mai păreau aşa de măreţe, ci, dimpotrivă, arătau ca nişte ciudate îngrămădiri cu nenumărate acoperişuri de diferite forme. Mai departe începeau pădurile, cu cărările lor şerpuitoare. Undeva, în desişurile acestea, se afla cuibărită coliba sărăcăcioasă a Lolitei. Dacă s-ar ridica mai sus, ar zări iazul. Un cîmp nu prea întins îl desparte de colibă.

— Lolita! strigase o dată Ariel cît îl ţinuse gura. Era însă atît de sus, că de pe pămînt n-ar fi fost cu putinţă să-l audă cineva.

Şi deodată, uitînd de toate, şi cuvîntul dat rajahului, şi faptul că s-ar putea să fie urmărit, Ariel se năpusti în jos, în pădure, acolo unde îşi lăsase inima.

Găsi îndată coliba, care însă era cufundată în întuneric. Lolita şi Nizmat dormeau înăuntru, iar Şarad afară, pe terasă. Cît de mult ar fi vrut să se

apropie de băiatul acela pe care-l salvase, să-l trezească din somn... Dar nu, nu era timpul... În palatul rajahului s-ar isca zarvă mare și el ar fi din nou urmărit de Pearce. Ariel oftă din adîncul inimii, sărută cu duioșie capul copilului adormit, apoi privi în jur. Se apropie în zbor de un mango, rupse cîteva fructe și le puse lîngă Șarad.

Apoi își luă în gînd rămas bun de la cei dragi lui și porni înapoi spre castel.

„Uite-l că s-a întors! Ce păcat!" bombăni Mohita, care stătea pe acoperișul drept al micului castel, unde locuia împreună cu toată familia. Oricum ar fi, Ariel își calcă însă cuvîntul dat și în fiecare noapte zboară undeva. Ei, se pare că acum dovezile sînt suficiente!"

XXIV. FURTUNA S-A DEZLĂNȚUIT

Folosindu-se de un moment cînd Ariel se afla la Siama, iar rajahul era tare mînios dintr-o pricină oarecare, Mohita, strîmbîndu-se în toate chipurile și oftînd cu fățărnicie, începu să-și țească intriga.

El, Mohita, nu învinuiește pe nimeni și nu are nici posibilitatea de a demonstra tot ce spune, însă datoria-i de slugă credincioasă îl îndeamnă să deschidă ochii stăpînului său asupra unor lucruri care lui nu-i sînt de loc pe plac. Bineînțeles că în toate acestea nu este nimic rău, totuși faptele nu trebuie ocolite.

Și, cu aceleași insinuări, Mohita începu să enumere faptele.

La început îi povesti despre Ariel, despre darurile pe care le face slugilor, despre discuțiile

suspecte cu ei, despre zborurile lui în timpul nopții. Apoi aduse vorba și despre purtarea Siamei. Văzîndu-l pe Ariel, Siama l-a găsit foarte frumos. Oare n-a spus ea însăși acest lucru? Și nu l-a întrebat ea atunci — cîtă grijă! — dacă nu este flămînd? Cînd Ariel zbura prin palat și arunca de sus flori, cei mai frumoși trandafiri cădeau pe genunchii Siamei. Oare în semn de respect? Numai în semn de respect? Cu cîtă însufleţire prindea Siama aceste flori și le ducea la obraji! Nu cumva le săruta? Cu cîtă admiraţie și ardoare îl privea ea pe tînărul zburător! Rajahul nu vede toate acestea pentru că e orbit de Ariel, dar ochii lui Mohita văd totul... Oare nu i-a oferit ea lui Ariel o floare, atunci cînd tînărul acesta frumos a zburat pe cupola castelului? Și Ariel a păstrat mereu floarea Siamei.

Și-apoi, prea des se duce Ariel în mijlocul slugilor; poate complotează și *rani* îngăduie acest lucru, cine știe? Nu cumva participă ea însăși la complotul care poate amenință viaţa stăpînului?

În ultimul timp, Siama și Ariel se întîlnesc mereu, și încă pe față, parcă înadins ca toată lumea să vadă cît de puțin o preocupă pe ea onoarea ei și bunul renume al ilustrului ei soț. Ariel zboară în zenana, loc care este interzis, după cum scrie legea, oricărui străin.

Sîngele năvăli în obrajii rajahului și fața lui negricioasă căpătă o nuanță liliachie.

— E o minciună! strigă el, cu glas răgușit. Mohita, bagă de seamă, îți riști capul!

Mohita se prosternă la pămînt și exclamă:

— Pentru cinstea celui care este stăpîn al sufletului meu, nu-mi voi precupeți nici capul. Du-te la soția ta și convinge-te singur. Du-te și privește cum gînguresc ca niște porumbei îndrăgostiți sau complotează împotriva ta.

Rajahul se ridică, clătinîndu-se din pricina mîniei care pusese stăpînire pe dînsul. Fața i se schimonosea într-una. Era înfricoșător: părea că două fulgere îi luminează ochii cu o lumină albăs-

trie. Plin de furie şi dor de răzbunare, se îndreptă spre aripa castelului unde locuia soţia lui. Mohita îl urma.

Rajahul ridică perdeaua.

În faţa unei ferestre ce dădea spre balcon, pe un maldăr de perne, şedeau Siama şi Ariel. Dinaintea lor, pe o măsuţă lăcuită, se afla o tavă de aur plină cu fructe. Ariel povestea ceva, iar Siama îl privea ascultîndu-l cu luare-aminte.

Un glas gutural sfîşie aerul. Speriaţi, Ariel şi Siama întoarseră capul spre perdea şi-l văzură pe rajah.

Acesta se năpusti ca un tigru asupra lui Ariel, îl azvîrli pe perne şi-l înşfăcă de gît. Siama se aruncă spre rajah. În timpul acesta, Mohita scoase un şuierat încetişor — pregătise totul din vreme — şi slugile intrară înăuntru.

— Legaţi-l pe şarpele ăsta şi pe tîrîtura asta! porunci rajahul slugilor. Pe Ariel duceti-l în turn, iar pe ticăloasă în beci!

Rajahul voise să spună invers: „Ariel în pivniţă şi Siama în turnul cel rotund", dar din pricina mîniei greşise. Mohita îşi dădu imediat seama de greşeala lui şi încercă s-o îndrepte:

— Oare te-am înţeles bine, stăpîne?

Însă rajahul, crezînd că Mohita vrea să-i ia apărarea Siamei, strigă:

— Nici un cuvînt!

Mohita se trase de-a-ndăratelea spre uşă şi îşi muşcă limba.

Siama îşi îndreptă spatele; era palidă şi ochii îi scînteiau ca două fulgere.

— Om de nimic! exclamă ea, privindu-şi cu dispreţ bărbatul. Şi, apropiindu-se de Mohita, îl lovi peste obraz: Ticălosule!

Servitorii stăteau nehotărîţi, temîndu-se să se atingă de Siama. La un semn al lui Mohita, cîţiva dintre ei se îndreptară spre Ariel.

— Ce-i cu voi? Am să vă jupoi de vii! strigă ca turbat rajahul.

Slugile, îmboldindu-se una pe cealaltă, dădură să se apropie de Siama. Siama smulse de sub halat un pumnal, a cărui lamă îi străluci în mînă.

— Voi muri înainte ca cineva să îndrăznească să pună mîna pe mine! strigă ea, amenințător, și-și îndreptă lama pumnalului spre piept.

Slugile încremeniră.

Ce s-a întîmplat mai departe, Ariel n-a văzut, deoarece fu înconjurat de slujitori, legat și dus pe sus.

Tînărul nu încercase nici cea mai slabă împotrivire: prea fusese uimit de acea forță lăuntrică de care dăduse dovadă Siama și rămăsese încremenit.

Fu aruncat în turnul rotund și ușa fu zăvorîtă.

O bucată de vreme, Ariel zăcu pe podea, chiar lîngă fereastră, uluit de toate cîte se întîmplaseră. Îl durea gîtul și capul i se învîrtea.

Cînd gîndurile i se mai limpeziră, începu să chibzuiască la cele petrecute. Pesemne că Mohita îl urmărise și-i adusese la cunoștința rajahului zborurile pe care le făcea dincolo de ținutul acestuia. Dar ce vină are Siama? De ce o suspectează? Iată cum s-a sfîrșit viața sa la rajah! Și cum a fost pedepsit pentru nehotărîrea lui! De mult ar fi trebuit să-și ia zborul din această colivie!

Sărmana și buna Siama! Oare a căzut și ea victimă unor denunțuri și bănuieli josnice? Nu i s-a îngăduit oare să se apere?... Cum să-și ia zborul? Ușa de fier e zăvorîtă, iar la fereastră sînt gratii groase.

Ariel vedea o parte din parc, zidul de piatră, iar dincolo de zid, aproape de tot, drumul.

O fată stătea în drum, chiar lîngă zid, și privea cu atenție palatul.

Ariel tresări: o recunoscu pe Lolita.

Vestea că Ariel se află la rajah ajunsese pînă la ea și fata se strecurase spre castel.

Izbutise să-l vadă pe tînăr zburînd deasupra cupolei palatului. O zărise şi pe femeia aceea frumoasă, care-i întinsese o floare atunci cînd el zburase în dreptul ferestrei sale, şi inima fetei se strînsese de durere. Poate oare pulberea din drum să viseze la soare? De bună seamă că Ariel aflase la palat o fericire demnă de el.

Dar fructele pe care Şarad le găsise la căpătîiul său, lăsate nu se ştie de cine, nu puteau fi aduse decît de Ariel. Deci el venise pînă acolo! Aşadar, nu-i uitase!

Şi Lolita încercă să-l vadă pe tînăr, fie chiar de departe.

Astăzi însă în castel se petreceau lucruri ciudate. Se auzeau strigăte, oamenii alergau de colocolo prin încăperile palatului şi prin parc. Pe Ariel nu-l văzu. Şi Lolita tocmai se pregătea să plece, cînd, deodată, ajunse pînă la ea glasul lui Ariel.

— Lolita! Eu sînt, Ariel! Dac-am să pot scăpa de aici, am să vin la tine! Aşteaptă-mă!

Tînărul auzi cum în spatele lui, cineva trăgea de zăvor şi atunci se lăsă iute jos..

Dar Lolita prinsese din zbor cuvintele lui Ariel. Fata fu cuprinsă de un tremur.

Era ţinut după gratii! Oare de ce?

XXV STĂPÎNUL ARE O FIRE NESTATORNICĂ

Slugile îl băgară pe Ariel într-un sac, legară sacul la gură şi-l săltară în spate. Ajutorul lui Mohita dădea porunci cu glas răguşit.

Sacul era vechi şi nu prea trainic. Băiatul vedea prin răritura pînzei lumina zilei de afară şi

simțea aerul proaspăt, astfel că, în timp ce-l duceau, el își dădu seama că traversează curtea. Apoi lumina se stinse, iar aerul deveni apăsător și mai rece... Era purtat printr-un coridor lung, apoi slugile începură să coboare o scară dreaptă. Pe urmă traversară din nou niște coridoare și coborîră alte trepte... În sfîrșit fu lăsat jos, pe lespezile reci. Zări răsfrîngerea gălbuie a unei torțe. Sacul fu dezlegat și într-o tăcere desăvîrșită simți cum fură introduși înăuntru doi bolovani grei. În ochii unuia dintre servitori, Ariel văzu lacrimi, iar pe fața altora citi o înțelegere plină de durere. Dar ajutorul lui Mohita urmărea pas cu pas fiecare mișcare a slugilor. Ariel zări deodată pereții unei fîntîni.

„Iată, așadar, unde trebuie să-și sfîrșească zilele omul zburător!" se gîndi el, cu amărăciune.

Două slugi legară sacul la gură, îl ridicară în sus pe Ariel și, icnind, îl zvîrliră în puțul adînc.

Între timp la palat, în camera Siamei, Mohita se tîra în patru labe dinaintea stăpînului său, lovindu-se cu pumnii în cap și urlînd:

— Îndură-te, stăpîne!

Rajahul umbla ca turbat prin încăpere, îl lovea cu piciorul zvîrlindu-l cît colo și striga la el:

— Tu, tu, numai tu singur ești vinovat de toate! O, șarpe ticălos și blestemat! Tu m-ai lipsit de cea mai aleasă podoabă a palatului meu și de desfătarea mea cea mai plăcută, omul zburător! Tu ai clevetit împotriva lui și a acestei femei cinstite! Dacă Siama va muri... o! și de bună seamă că va muri...

— Zeii o vor salva, stăpîne! Doctorul a spus...

— O, sclav viclean! Cum de-ai cutezat să deschizi gura pentru a cleveti împotriva celei mai bune femei din lume? De ce limba ta de șarpe n-a fost mîncată de lepră? Tu m-ai îndemnat,

cîine mincinos, să săvîrşesc o crimă... În faţa morţii, oamenii nu mint şi ea mi-a strigat...

— Nu va muri, stăpîne!

— Mi-a strigat că e absolut nevinovată şi că tu, ticălosule josnic, ai pînegrit-o! Acum mi s-au deschis ochii!

Şi rajahul bătu din palme.

— Iertare, stăpîne! Pleacă-ţi urechea!

— Aşteaptă, şarpe! Luaţi lepădătura asta mîrşavă — se adresă prinţul slugilor venite în goană — şi aruncaţi-o în cuşca tigrilor! Ah, cum o să mă mai distreze priveliştea asta!

Servitorii îl înşfăcară pe Mohita. Demnitarul începu să urle atît de tare, de parcă chiar atunci l-ar fi azvîrlit în cuşca tigrilor.

Dar cînd ajunse în încăperea vecină, el încetă ca prin farmec să mai strige şi începu să vorbească pe şoptite, adresîndu-se slugilor:

— Să nu m-aruncaţi azi la tigrii! Aşteptaţi pînă mîine! Fiecare dintre voi va primi o mie de rupii. Mîine, rajahului îi va trece mînia şi el însuşi vă va ucide dacă voi vă veţi grăbi să mă azvîrliţi acum la tigrii. Rajahul o să mai aibă nevoie de mine. De altfel, şi voi!... Auzi, Bankim, auzi, Ganedra?... Cîte o mie de rupii!... Chiar mîine rajahul o să vă-ntrebe: „Unde-i dragul meu Mohita?" Mohita nu se mai află printre cei vii! „Cine a îndrăznit să-l arunce? Să i se taie capul!" Iar dacă n-o să îndepliniţi porunca, o să vă spună: „Ce bine că l-aţi cruţat pe bunul meu Mohita!" Şi o să vă răsplătească cu dărnicie... Pentru orice eventualitate, însă, hrăniţi bine tigrii, hrăniţi-i pînă ce-o să le stea carnea în gît. În aşa fel, ca fiarele nici să nu se uite la mine.

...Toate acestea se petrecură în ajunul acelei zile cînd Boden, Pearce, Dottaler şi Jane veniră la rajah.

XXVI. LUPTA PENTRU VIAȚĂ

Fîntîna era adîncă. După cîteva secunde de prăbușire în gol, Ariel încercă să încetinească căderea. Izbuti, deși cu mare greutate. Dar reu-și-va oare să se ridice? Pietrele îl trăgeau în jos.

Cu un plescăit zgomotos, sacul se lovi de suprafața apei. Ariel își simți trupul străbătut de fiori, căci apa era rece. Ca să nu-și irosească forțele în zadar, se străduia să-și țină la suprafață măcar capul. Pînza sacului, după ce se udase, nu mai lăsa să treacă aerul, care și așa era greu respirabil, aproape complet lipsit de oxigen. Ariel risca nu numai să se înece, dar să se și înăbușe.

Cînd zgomotul căderii se stinse, în liniștea ce se lăsase răzbătură niște glasuri:

— S-a sfîrșit! Ce păcat!

— Și tu, Akșai, ziceai că dacă nu-i zeu, este înrudit cu zeii. De-ar fi zeu, nu s-ar lăsa înecat ca un cățel.

— Astăzi el, mîine unul dintre noi...

Cu acestea luă sfîrșit discuția funerară. Curînd se auziră pași ce se îndepărtau și zgomotul unei uși trîntite.

Cu gura larg deschisă, Ariel se strădui să se ridice. I se părea că trupul îi este sfîșiat. Pentru o clipă, își pierdu chiar cunoștința; pietrele îl trăgeau în jos. Scufundîndu-se în apa rece, își veni în fire.

„Dacă nu voi izbuti să mă înalț dintr-o dată, voi pieri" — îi fulgeră prin minte. Trăgînd cu nesaț aer în piept, strînse din dinți, își încleștă degetele și începu din nou să se ridice, de data asta mult mai încet. Se războiau între ele două forțe: una îl trăgea în sus, cealaltă în jos.

Principalul era să nu-și piardă cunoștința, să nu cedeze forței care-l trăgea în jos, acolo unde-l aștepta moartea...

Sus, jos, din nou sus, puțin cîte puțin... Ariel era lac de năduşeală şi-i tremura tot corpul. Simți în gură gustul sărat al sîngelui. Ochii îl dureau de parcă cineva l-ar fi împuns cu un cuțit.

Mai sus, tot mai sus!

Dar puterile îl părăseau... Să nu pună capăt oare acestor chinuri îngrozitoare, datorite încordării supraomeneşti? Îl durea capul şi urechile îi țiuiau... Poate-i plesnesc vinele... Cine e? Unde se află? Şi deodată vede strălucind oțelul albăstrui al pumnalului, care orbeşte ochiul pînă la durere... Să cadă, să sfîrşească cu viața...

Dar poate că salvarea e aproape?

Ariel pipăie pereții fîntînii, dar nu întîlneşte nimic. Se ridică din ce în ce mai sus şi deodată se loveşte cu capul de ceva. Unde se află? Oare plecînd, slugile au acoperit fîntîna cu o lespede de piatră? Atunci totul s-a sfîrşit!

Cu o ultimă străfulgerare a conştiinței, Ariel îşi dă seama că s-a lovit de bolta de deasupra puțului. Numai de nu s-ar prăvăli înapoi!

. Îşi pierde cunoştința.

Pesemne c-a stat aşa leşinat o bucată de vreme, deoarece, venindu-şi în fire, constată cu negrăită bucurie că se află pe un loc tare şi uscat.

Numai omul zburător a putut să iasă viu şi nevătămat din această fîntînă.

Totuşi mai era încă legat în sacul cu bolovani.

Încercînd să-şi libereze mîinile, îşi dădu seama că nodurile erau prea strînse. Nu izbuti decît să rupă cu dinții o bucățică din țesătura sacului. Acum putea să respire mai în voie. Ce-i rămînea de făcut?

Începu să se tîrască de-a lungul unui perete, coti după colț, ajunse la o uşă pe care o pipăi prin sac, încercă s-o deschidă, dar uşa refuză să-i dea ascultare. Porni mai departe şi coti iarăşi după un alt colț. Peretele se întindea la nesfîrşit. În cele din urmă ajunse într-un coridor. Poate

că acest culoar îi va purta paşii spre libertate... Uneori, cînd se oprea ca să se odihnească, aproape că-şi pierdea cunoştinţa, dar Ariel înainta mereu, mereu. Sacul începuse să se rupă, iar frînghiile mai plesniră din pricina mişcărilor pe care le făcea.

Iată că simţi, în sfîrşit, o undă de aer proaspăt, ce venea de undeva, pătrunzînd în acest subsol înăbuşitor şi cald. Într-adevăr, curînd dădu peste o deschizătură. Încercă să treacă prin ea, dar era atît de îngustă, că nu reuşi să-şi vîre decît capul.

Se tîrî mai departe. Trecu pe lîngă cîteva deschizături la fel de înguste, care serveau probabil la aerisire. În sfîrşit găsi una mai largă şi se strecură prin ea. Ţesătura veche a sacului se rupse şi bolovanii se rostogoliră afară. Ariel se ridică uşor în sus, ajunse în zbor pînă la o nouă cotitură şi dintr-o dată îl lovi o undă de aer proaspăt.

Plin de bucurie, trase în piept cu nesaţ aerul acesta.

Acum trebuia să-şi aleagă direcţia... Ariel se îndreptă spre lumina pe care o zări. În faţă era răsăritul... În spate — apusul, în dreapta — miazăzi, în stînga — miazănoapte. Încotro să zboare? Către Lolita, Nizmat şi Şarad! Coti spre drum.

Zbură deasupra parcului şi a fîntînii din care îl scosese odinioară pe băieţelul acela. Ariel auzi cum cineva exclamă, plin de uimire:

— Şi totuşi se înrudeşte cu zeii! striga un servitor, clătinînd din cap. Era Akşai. Zboară, zboară, porumbelule! îl salută el pe tînăr. N-am să spun nimănui că te-am văzut. Dar bagă de seamă, altă dată să nu te mai laşi prins în capcană! Se vede treaba că neamurile tale din cer nu prea te-ajută în clipe de grea cumpănă!

Ariel nu numai că nu auzi aceste cuvinte, dar nici nu-l zări pe omul aflat lîngă fîntînă; n-avea timp de aşa ceva. Deşi acum zbura fără nici o povară, simţea că puterile îl părăsesc. Încercă-

rile prin care trecuse în ajun, noaptea aceea îngrozitoare, oboseala supraomenească... Nu, nu va putea ajunge pînă la coliba bunului Nizmat...

Ariel coborî lîngă un tufiş din marginea drumului şi acolo fu cuprins de un somn adînc

XXVII. DESCOPERIREA

O dată cu răsăritul soarelui, pe drum se iviră ţărani, călugări pelerini, măgari încărcaţi cu coşuri.

Era aproape de amiază cînd apăru un automobil prăfuit, în care se aflau trei bărbaţi şi o tînără. Văzînd automobilul, speriaţi, ţăranii se dădeau la o parte şi se ploconeau pînă la pămînt.

— Opreşte, James! spuse unul dintre sahibi, adresîndu-se şoferului, cînd maşina trecu prin dreptul unui om căzut în şanţul drumului. Se pare că aici s-a săvîrşit o crimă. Ia te uită, omul ăsta e plin de sînge!

Fata din automobil păli.

— Ce ne priveşte pe noi, mister Dottaler? replică sahibul cel bătrîn, care semăna la chip cu o bufniţă. Crezi că-s puţini oamenii omorîţi pe drumurile Indiei? Ăştia sînt nişte sălbatici! James, dă-i drumul!

Maşina porni înainte.

— Opreşte, James! strigă aspru Dottaler. Dă puţin înapoi! Nu putem trece nepăsători, mister Boden! Şi mai ales priviţi cu atenţie: este un alb! Poate că-i englez şi poate mai trăieşte. Faceţi cum vreţi, dar eu mă dau jos să cercetez.

Maşina se opri.

— Mai geme încă! Trăieşte! exclamă Dottaler. Ia uitaţi-vă aici, nişte frînghii, trebuie să-l

dezlegăm — propuse el şi, plin de dezgust, tăie capetele de frînghie care mai încătuşau încă mîinile şi picioarele omului. Ei, voi! Careva de-acolo! Ia veniţi încoa! strigă el, adresîndu-se unor ţărani care se opriră ceva mai departe.

Gestul acesta putea fi lesne înţeles şi de cei ce nu ştiau limba engleză, dar nici unul dintre ţărani nu se clinti măcar.

— Catîrilor! Tîmpiţi fricoşi! se porni să-i ocărască Dottaler. James, fii atît de amabil şi ajută-mă!

În aceeaşi clipă, Pearce exclamă plin de groază:

— E el!

— Care el? întrebă repede fata, pălind şi mai mult.

— El... Nefericitul dumitale frate, Ariel... Aureliu Galton...

Jane scoase un ţipăt scurt şi se lăsă pe speteaza canapelei. Boden şi Pearce se grăbiră spre Ariel. Amîndoi bărbaţii îl transportară pe băiat în maşină. Jane îşi frîngea mîinile în tăcere, privindu-şi fratele.

Ariel era leşinat.

— Plecăm, James! porunci Dottaler.

Maşina claxonă puternic şi lumea se dădu la o parte. Porniră.

Cînd mulţimea de ţărani rămase în urmă şi automobilul începu să-şi mărească viteza, o fată care trecea pe acolo, purtînd un sari sărăcăcios, întinse braţele, strigînd:

— Ariel!

La acest strigăt plin de bucurie, pe faţa băiatului trecu un zîmbet, dar pleoapele lui nu se ridicară.

„Asta mai lipsea! O micuţă cerşetoare de pe stradă, care ştie cum îl cheamă!" se gîndi Jane.

„Lucrul acesta trebuie neapărat lămurit" — gîndi Pearce în sinea lui, privind uimit la cerşetoare.

XXVIII. ARIEL ÎȘI IA ZBORUL

Ariel fu dus în hotelul orășelului care se găsea la cîteva mile de reședința rajahului, și culcat în pat. Apoi trimiseră după doctor.

Băiatul delira. Jane veghea la căpătîiul fratelui său. Îi dădea să bea, îi răcorea tîmplele cu oțet aromatic și, privindu-i fața chinuită, se gîndea mereu : „Numai să nu moară !"

Dottaler se gîndea : „Numai să nu scape !"

Pearce se gîndea : „Acum n-o să-l mai scap din mîini !"

Dar Boden ?... Boden, fără ochii de bufniță ai asociatului său, se dezobișnuise cu totul să mai raționeze : „Numai de aș trage cît mai multe foloase din chestiunea asta... Dar cum ?"

După ce-l examină pe Ariel, doctorul spuse în englezește :

— Are friguri... Și e posibil ca accesul să fi survenit în urma unei zguduiri nervoase. A trecut, probabil, prin încercări foarte grele...

— Care sînt foarte întemeiate — răspunse din colțul său Pearce.

— E grav ? întrebă Jane.

— Nu, miss. Dacă e pe bază nervoasă, nu-i grav, însă...

Medicul nu știa cărui fapt se datorează pierderea de sînge suferită pe nas, pe urechi și pe gură, și se vedea că sîngele îl podidise de curînd. Nu putea să dea nici o explicație acestui fapt, dar nu-și mărturisi nesiguranța.

După ce prescrise niște doctorii, se grăbi să plece.

Pearce nu se îndepărta de patul lui Aureliu. Sta cu urechea ațintită și asculta delirul tînărului.

— Pumnalul... Siama... Ea s-a omorît... Ce mîrșăvie !... Lolita... Dar mai pot zbura... O să zburăm împreună...

„Nu cumva vorbește despre fata pe care am întîlnit-o pe drum?" se gîndea Jane.

Pearce i se adresă:

— Poftim, miss, acum vă puteți convinge singură că fratele dumneavoastră este alienat mintal. Îl obsedează gîndul că poate zbura ca o pasăre.

La auzul acestui glas, Ariel tresări, chipul i se cutremură, deschise ochii și strigă plin de groază:

— Pearce! Bharava! Sînt din nou la Dandarat? și iar își pierdu cunoștința.

— Ce vrea să spună? Și ce l-a tulburat atît de mult? întrebă Jane, speriată de țipătul și înfățișarea fratelui ei. Ce-i asta Dandarat?

— Cînd oamenii delirează, înșiră tot felul de prostii, care le trec prin cap — răspunse Pearce, îndepărtîndu-se totuși de pat și așezîndu-se într-un loc unde Ariel nu-l mai putea vedea.

Diagnosticul doctorului era bun: Ariel n-avea decît o puternică zguduire nervoasă. Și, cum se întîmplă uneori în astfel de cazuri, cui pe cui se scoate: glasul și chipul lui Pearce, gîndul că se află din nou la Dandarat treziră în Ariel instinctul de conservare și curmară brusc delirul și accesul de friguri care-l zgîlțîiau. Curînd, Ariel își veni în fire. Dar el puse în aplicare ceea ce învățase la Dandarat, și anume arta de a-și ascunde gîndurile și sentimentele, hotărîndu-se să nu arate că este pe deplin conștient și continuînd să simuleze delirul, în care timp urmărea în taină pe cei din jurul său.

Văzu o tînără drăguță: „Infirmiera" — se gîndi el. Cercetînd pe furiș camera, constată cu ușurare că nu se află la Dandarat. Așadar, mai poate fugi și scăpa din mîinile lui Pearce, care totuși izbutise să-i dea de urmă.

Din încăperea vecină răzbăteau voci iritate. Era Dottaler care se certa cu Boden din pricina lui Ariel. Pearce nu se putu stăpîni și trecu și el în camera cealaltă. Rămase numai fata. O, de-ar pleca și ea! Fereastra-i deschisă. Pearce nu se îngrijise

s-o închidă, socotind că Ariel este încă greu bolnav. Să-ncerce să-şi ia zborul? Oare îl vor ajuta puterile? Se simte vlăguit, deşi ceaşca de bulion fierbinte i-a mai dat puţină vigoare. Dar de ce să nu rişte? O dată ce tot se află în mîinile lui Pearce!

Ariel se ridică deodată deasupra patului, în aceeaşi poziţie în care se afla culcat, fără să arunce cearşaful ce-l acoperea. Fata scoase un ţipăt de groază. Descriind un cerc prin încăpere, Ariel îşi luă zborul pe fereastră.

La strigătul bietei Jane, se năpustiră cu toţii în cameră.

— A zburat! Sau m-am îmbolnăvit şi eu şi delirez?... Ariel s-a ridicat din pat şi a zburat pe fereastră!

Pearce se repezi la geam şi-l văzu pe Ariel plutind deasupra palmierilor, sub bolta albastră.

— Ticălosul ăsta iar m-a tras pe sfoară! strigă el, furios la culme.

— Aşadar, e adevărat? Dumnezeule! Dar este ceva de necrezut! Aureliu zboară? Fratele meu, Aureliu Galton, e un om zburător?!

— Da, da, da, da! strigă Pearce drept în obrazul fetei. Zboară şi şi-a luat zborul, lua-l-ar toţi dracii! Eu l-am făcut om zburător, spre nenorocirea mea şi-a dumitale, dacă vrei să ştii!

XXIX. ÎNCLEŞTAREA ÎN VĂZDUH

Ariel zbura cu o viteză atît de mare, încît i se tăia răsuflarea. Se învelise bine în cearşaf, pentru ca acesta să nu se umfle şi să-i frîneze zborul. Numai capetele lui fluturau ca nişte aripi albe

şi locuitorii micului orăşel urmăreau cu nedumerire zborul acestei păsări nemaivăzute.

Jos se zăreau acoperişurile drepte, uliţe înguste şi întortocheate, grădini, iar dincolo de oraş, dealuri acoperite de păduri, în spatele cărora se desluşea o vale mare şi apoi din nou verdele întunecat al pădurilor.

Scăpînd din groaznica-i captivitate, Ariel nu se mai gîndea încotro zboară, nu-şi alegea nici o direcţie, nu dorea decît să ajungă cît mai departe... Simţi, venind din stînga, un val puternic de aer fierbinte, care începu să-l tîrască într-o parte, împiedicîndu-l să zboare. Ariel văzu dintr-o dată cum, dincolo de geana zării, învăluită într-o pîclă albăstrie, se îngrămădesc nori mari plumburii. Se apropia furtuna. Băiatul îşi schimbă direcţia şi o porni şi mai repede.

După aproape o oră de zbor, simţi c-a obosit. Soarele ardea necruţător. Îi era foame şi sete. Trebuia să coboare şi să se odihnească.

Privi în jos şi-şi alese un loc. Se zăreau strălucind şinele căii ferate, iar în mijlocul unor clădiri înalte din cărămidă roşie se ridicau coşuri de fabrică : jur împrejurul clădirilor se vedeau colibele sărăcăcioase ale muncitorilor. Trebuia să zboare cît mai departe de oameni.

Iată cîmpiile nesfîrşite, la orizontul cărora se desluşeau petele întunecate ale pădurii şi panglica argintie a rîului. Într-acolo trebuia să se îndrepte !

Cîmpia se perinda domol pe sub el. Drept înainte începu să deosebească stufărişul de pe malul rîului. Dar ce se va întîmpla oare dacă îl vor vedea oamenii ? Trebuia să coboare aici, să-şi aleagă un loc cît mai singuratic.

Deodată, deasupra capului băiatul auzi un zgomot şi o bătaie înăbuşită de aripi. Ariel văzu un vultur uriaş, care zbura deasupra lui atît de aproape, încît simţea aerul mişcîndu-se. Pasărea îşi aţintise ochii strălucitori asupra lui Ariel, căscase

ciocu-i încovoiat şi îşi desfăcuse ghearele uriaşe. Băiatul se trase într-o parte, dar vulturul se luă după el.

Şi în văzduh se dezlănţui o luptă pe viaţă şi pe moarte.

Vulturul se prăvălea cu iuţeala unei pietre, iar omul, cu aceeaşi iuţeală fulgerătoare, căuta să scape de atacurile lui; rotindu-se în semicerc, Ariel se străduia să apuce pasărea de aripă sau de gît. Dar şi vulturul se ferea la fel de agil. Deodată zburătoarea izbuti să-l zgîrie pe Ariel la picior. Înfuriat, băiatul o lovi cu piciorul drept în spate, făcînd-o să se rostogolească în aer.

Trebuia să înveţe tactica şi mişcările inamicului.

Omul se convinse repede că vulturul se prăvăleşte iute în jos, ţinînd aripile strînse, şi zboară cu viteză mare în linie dreaptă, dar nu poate dezvolta viteza de zbor, cînd face cotituri, deoarece îl împiedică aripile-i uriaşe. Cel mai mult timp îi trebuia ca să treacă la zborul vertical. E drept că toate aceste manevre nu durau decît cîteva secunde, sau chiar zecimi de secunde, dar şi ele puteau hotărî sfîrşitul bătăliei. Reieşea că primejdia era cu mult mai mică zburînd deasupra pasării. Şi atunci începu lupta pentru înălţime.

Pasărea cea uriaşă şi omul se rostogoleau în văzduh, ridicîndu-se din ce în ce mai sus. Amîndoi începură să obosească. Ariel, care şi aşa era sleit de puteri, lupta din greu. De cîte ori nu trecuse alunecînd chiar pe sub ghearele vulturului şi de cîte ori aripile puternice ale zburătoarei nu-l loviseră peste obraz! Deodată, vulturul îl izbi atît de tare cu aripa în cap, încît băiatul îşi pierdu pentru o clipă cunoştinţa, dar pe dată îşi veni în fire, luă înălţime şi apucă pasărea de gît. Vulturul se zbătu, se înălţă mai sus, se rostogoli în aer căutînd să scape, dar nu izbuti.

Speriat, începu să zboare în linie dreaptă, spre munții care se vedeau dincolo de pădure.

Ariel căuta să dirijeze zborul pasării, acoperindu-i cînd un ochi, cînd celălalt, cînd întorcîndu-i capul într-o parte. Dar vulturul, nepricepînd ce i se cere, se zbătea cu furie. Atunci băiatul renunță la aceste încercări. În direcția munților se vedea un rîu, unde Ariel ar fi putut să-și astîmpere setea, și asta era principalul.

Coborîră într-o poiană din pădure, în apropierea apei. Ariel țîșni deodată în sus și se ascunse în stufăriș. Vulturul, care se prăvălise cu zgomot în iarba deasă, rămase așa nemișcat o bucată de vreme, cu aripile întinse, deschizînd și închizînd ciocul și privind fix înainte, cu ochi plini de groază. Apoi, acest rege al văzduhului care fusese înfrînt se scutură, își strînse aripile, apoi le desfăcu din nou și își luă zborul, întovărășit de privirile lui Ariel.

XXX. STRĂIN CERULUI ȘI PĂMÎNTULUI

Cînd zgomotul făcut de aripile vulturului se stinse, Ariel deslușì sunetele unui fluier și, privind în jos, văzu o privelişte plină de pace.

Pe malul lutos al rîului păștea o turmă de bivoli. Iată unul dintre ei, un bivol mare, fumuriu, cu coarnele răsucite, se scufundase în mlaștină pînă la gît; alți bivoli porniră și ei după dînsul și în curînd, din noroi nu se vedeau decît boturile lor turtite.

Pe un dîmb, ciobănașii pe jumătate goi se jucau. Făceau căsuțe din lut, ziduri, palate, bivoli, puneau în mîinile omuleților de lut beţişoare de trestie;

unii împleteau din iarbă coşuleţe şi puneau înăuntru greieri ; alţii înşirau mărgele din nuci roşii şi negre, prindeau broaşte, cîntau din fluiere pe care şi le meşteriseră singuri, îngînînd cîntece triste şi triluri ciudate.

Uitînd de foame şi de sete, Ariel privea cu interes şi totodată cu invidie la aceşti ciobănaşi. Erau fericiţi în felul lor. Îşi petreceau copilăria în mijlocul naturii, nimeni nu-i urmărea, n-avea cine să-i chinuiască şi să-i sperie, ca pe copiii din Dandarat... Ariel nu păstrase amintiri din copilărie. Doar cîteva, foarte îndepărtate, aproape şterse... casa din oraşul învăluit în ceaţă, camera, covorul, jucăriile şi fetiţa aceea mică, cu părul auriu... Dar toate aceste amintiri erau umbrite de chipul răutăcios al omului îmbrăcat în negru, care — în vis sau în realitate — călcase în picioare jucăriile lui, călcase în picioare, cu brutalitate, anii copilăriei lui.

Şi deodată Ariel îşi aduse aminte de boala sa, de delirul ce pusese stăpînire pe el... Toate acestea se întîmplaseră ieri, sau poate chiar azi ! Printre cei aflaţi în jurul patului său deslușea silueta unui om sever, al cărui chip îi amintea de chipul omului în negru, deşi bătrînul acesta purta haine albe, aşa cum obişnuiesc europenii care locuiesc în India. Oare totul nu fusese decît un delir ? Ce căuta în cameră bătrînul acela sinistru, cu nasul ascuţit ca un cioc de pasăre răpitoare şi cu ochi de bufniţă, care stătea alături de Pearce ? Şi mai era încă unul înalt, ras, care tot timpul privea cu răutate la Ariel. Ce urmăreau aceşti oameni şi ce îi unea ? Numai fata îl privea compătimitor. Pesemne că e bună ca Lolita, Nizmat şi Siama. Cît de puţini oameni buni sînt pe lumea asta !

Bubuiturile îndepărtate ale tunetului îl aduseră pe Ariel la realitate.

Aerul era încins şi neobişnuit de înăbuşitor Foamea şi setea începură să-l chinuiască din nou.

Iar ciobănaşii, parcă înadins, lăsînd joaca, se aşezară în cerc şi începură să prînzească, scoţînd din coşuleţe şi traiste turtiţe de orez, nuci de cocos şi struguri.

Să le ceară? Dar dacă ei l-au văzut coborînd în zbor pe vultur, atunci, de bună seamă, că vor fugi cuprinşi de groază... Vor fugi, dar poate că vor lăsa turtiţele? Ariel se sculă, se înfăşură în cearşaf şi se apropie de copii.

Văzînd un om alb şi necunoscut, băieţaşii îşi aţintiră privirile asupra lui.

— Bună ziua, frăţiorilor! Sînt un biet acrobat sărman. Vreţi să v-arăt un joc grozav? întrebă Ariel.

Deodată se ridică în mîini, apoi se săltă în vîrful degetelor, rămînînd sprijinit pe arătătorul mîinii stîngi. După ce stătu aşa cam un minut, reveni din nou în picioare.

Copiii erau entuziasmaţi. Acrobaţie aşa de minunată nu văzuseră ei nici la iarmaroc. Iar cînd Ariel, săltîndu-se de la pămînt, se rostogoli de cîteva ori prin aer şi căzu din nou în picioare, încîntarea lor nu mai cunoscu margini. Vorbind toţi deodată, începură să-i ofere, care mai de care, din mîncarea lor: turtiţe, struguri uscaţi, nuci de cocos. Ariel bău apă şi mîncă pe săturate.

Bubuitul tunetului răsună aproape de tot; Ariel ar fi vrut să rămînă cu copiii, dar frica de a da ochii cu Pearce îl mîna tot mai departe.

Luîndu-şi rămas bun de la tovarăşii lui, băiatul se mistui în desişul pădurii şi numai cînd malul pe care se aflau copiii şi bivolii nu se mai zări de loc, se ridică deasupra copacilor şi cercetă atent împrejurimile.

Norii acoperiseră jumătate din cer, aruncînd o umbră deasă deasupra cîmpiei, peste care Ariel trecuse nu de mult. Vîntul bătea în rafale. Cu atît mai bine, căci vîntul acesta care goneşte norii îl va ajuta să zboare tot mai departe de urmăritorii săi. Şi Ariel se ridică din ce în ce mai sus. Norii vineţii se şi aflau deasupra capului său.

Deodată un urgan îl prinse în vîrtej pe Ariel, îl zvîrli în jos, apoi, răsucindu-l, îl împinse în sus, drept în vălmăşagul norilor. Băiatul încercă să se lupte cu vîntul, dar într-o clipă îşi dădu seama că-i este cu neputinţă: Ca să nu-şi irosească forţele în zadar, se hotărî să se lase în voia uraganului. La urma urmelor, pentru el nu era nici o primejdie, deoarece nu putea să cadă şi să se zdrobească. Cînd vijelia se va mai potoli şi nu-l va mai ţine pe aripile sale, o să zboare singur.

Deodată, Ariel constată că vîntul se domoleşte. Începu să respire mai uşor şi-şi dădu seama că nu mai simte nici cea mai slabă mişcare a aerului. „Asta, se vede treaba, fiindcă zbor cu aceeaşi viteză ca uraganul" — chibzui Ariel.

Dar, aruncîndu-şi privirile în jos, tresări fără să vrea : cu toate că se afla la o mare înălţime, pe sub el treceau, cu o iuţeală nemaipomenită, cîmpii, munţi, păduri, rîuri, aşezări omeneşti... Privind în sus, i se păru că munţii albaştri, stîncile vineţii, prăpăstiile negre, înlănţuite unele de altele prin lianele orbitoare ale fulgerelor, se prăbuşesc asupra lui... Şi deodată se prăbuşiră, îl înconjurară, îl prinseră în hora lor îndrăcită... Unde-i cerul ? Unde-i pămîntul ? Totul era învăluit într-o pîclă vineţie, jur împrejur scăpărau scîntei, se rostogoleau bubuituri, cădeau torentele nestăvilite ale ploii. Curenţii de aer care veneau din sens opus ba de sus, ba de jos, ba de pe laturi îl răsuceau şi-l învîrteau ca pe-o frunză ruptă. Apa îi umplea urechile, gura, nasul, capul i se învîrtea.

În sfîrşit, nimeri într-un curent de aer care se rostogolea în jos. Ploaia şi vîntul părea că se opriseră pe neaşteptate, şi băiatul începu să cadă o dată cu ele. Dar era de ajuns ca să se oprească o clipă în văzduh, că valurile de aer şi torentele de apă se prăbuşeau asupra lui şi-l aruncau în jos.

Cu totul pe neaşteptate, văzu în faţa sa pămîntul. Nu, nu era pămînt, ci marea, nesfîrşită şi în-

tunecată, care parcă se aprindea sub fulgere. Oare uraganul îl mînase spre ocean?... Cît timp se va putea menține la suprafața apei? Dar nu, nu era oceanul. La lumina unui fulger, Ariel văzu coroanele copacilor și acoperișuri de case... Era o inundație...

Și deodată, o rază de aur a soarelui care coborîse jos de tot, către asfințit, lumină o insuliță. Trebuia să ajungă acolo! Cu orice preț!

Biruind împotrivirea vîntului, Ariel zbura spre insuliță. Deodată zări colibele unui sat sărăcăcios. Norii acoperiră din nou cerul, iar uraganul trecuse mai departe, vîntul se potolise și doar ploaia mai continua să cadă, deși cu mai puțină furie.

Ariel se prăvăli lîngă un chioșc, îmbrăcat în liane, și auzi alături de el respirația grea a cuiva.

Cu pielea strălucitoare și cu nuanțe albăstrui din pricina ploii, răsuflînd din greu, stătea culcat un bivol, istovit de puteri, pesemne în lupta cu forțele dezlănțuite ale naturii.

După ce se odihni puțin, Ariel o porni pe drumul desfundat de ploaie, spre așezările omenești, pleoscăind prin băltoacele pline de broaște și călcînd în noroi. Ultimele răbufniri ale vîntului făceau să scîrțîie bambușii.

Iată și coliba! Ploaia a spălat tot lutul de pe gard și stîlpii porții. Obloanele ei spînzurau neputincioase în balamale.

Curtea e năpădită de buruieni. Acoperișul casei, din brazdă de iarbă, s-a prăbușit. Ariel se urcă în cerdac, speriind o broască țestoasă, și intră în casă. Pe podea alergă scorpioni mititei, scoțînd strigăte ciudate: tic-tic. Pete de mucegai acoperă pereții odăii. O scară îngustă duce spre acoperiș.

Într-un ungher se afla un bătrîn cu trupul gol, care putea fi luat drept o statuie, atît de nemișcat stătea, cu ochii plecați în pămînt, întocmai ca un om adînc cufundat în gînduri. Un schelet îmbrăcat în piele, cu o barbă lungă și albă.

— Saniasi! îl strigă Ariel.

Bătrînul nu se trezește dintr-o dată din concentrarea sa ; își ridică încet capul și-l privește pe Ariel, cu ochii săi albaștri deschis, care nu văd nimic, ochi ca de bivol, și-i spune cu glas cîntat :

— Bucuria regăsirii infinitului este finită !

Și din nou își lasă ochii în jos.

Ariel nu găsi aici nici ajutor, nici adăpost, și astfel plecă mai departe.

Se întunecase de-a binelea. Străbătînd uliţele, băiatul își dădu seama că satul era aproape dărîmat și pustiu. Numai într-o singură colibă, luminată de un opaiţ, se mișcau patru năluci albe. Erau femeile care veniseră să spele un mort.

Pe Ariel îl năpădi deodată un simţămînt de singurătate, de izolare, și fu cît pe-aci să izbucnească în plîns, pentru prima oară de cînd plînsese în copilărie, cînd omul cel negru îi călcase în picioare cuburile.

Cu toate că noaptea se lăsa, își luă zborul și se înălţă deasupra văii acesteia moarte, înecată de apă, străduindu-se să nu privească în jos.

Ultimii nori se îndepărtau repede spre orizont.

În faţa lui Ariel, pe albastrul nesfîrșit al cerului nocturn, străluci o stea. Zbură spre ea, ca spre lumina unui far.

Spre stele ! Cît mai departe de pămînt !

XXXI. ÎN JUNGLĂ

Ariel se trezi sub bolta unui templu pe jumătate dărîmat și nu-și dădu seama dintr-o dată unde se află. Curînd însă își aminti de pustiul acela mort, acoperit de ape, ape în care se oglindeau stelele. Zburase mult deasupra lui, aproape toată noaptea. La orizont, pe întinsul siniliu al apelor, miji

dunga neagră a pădurii. Ţărmul ! Odihna ! Ariel zbură şi mai repede.

Cînd ajunse la marginea sihlei, era atît de ostenit, încît nici nu mai căută un loc uscat, ci zbură spre un copac rămuros şi se instală acolo, ca într-un cuib. Lipindu-şi capul de trunchiul arborelui, adormi pe dată.

Trezindu-se la primele raze ale soarelui, văzu cu uimire că pluteşte în văzduh, lîngă copac. În timpul somnului, mişcîndu-se în mod inconştient, se îndepărtase pesemne de punctul său de sprijin. Dar, pe cînd dormea, din prudenţă, îşi lipsise corpul de greutate, ca să nu cadă jos, de aceea atîrna acum în aer. Pentru el era o descoperire de mare importanţă : putea deci să doarmă în aer. Şi această posibilitate îi folosi foarte mult.

Cînd se trezi, văzduhul era împînzit de aburii groşi care se ridicau din pămînt, străpunşi de razele portocalii-roşcate ale soarelui ce răsărea. Alături de el, în frunziş, ciripeau păsări şi ţipau maimuţe. Iar jos, lîngă rădăcinile groase şi şerpuitoare, o cobră uriaşă se încălzea la soare. Ce s-ar fi întîmplat cu el, dacă în timpul somnului s-ar fi prăvălit din copac ?

Cobra bău apă dintr-o băltoacă, îşi săltă capul — care era a treia parte din corpul său — şi-l legănă, privi în jur şi zări în iarbă o păsărică pestriţă.

Ariel văzu primejdia ce ameninţa zburătoarea şi vru s-o sperie, dar cobra se năpusti ca fulgerul asupra victimei sale şi o înghiţi mai înainte ca pasărea s-apuce să scoată un piuit.

„Uite aşa mă vînează şi Pearce — se gîndi Ariel. Cobra însă este flămîndă, dar ce nevoie are Pearce de mine ?"

Dar şi Ariel era flămînd, aşa că ar fi fost timpul să se gîndească la hrană.

Se ridică din nou deasupra copacilor şi văzu că

se află la marginea junglei. Cît puteai cuprinde cu ochii, vedeai, asemenea unor talazuri pe întinsul mării verzi, cupolele arborilor uriaşi. Ariel îşi luă zborul deasupra acestui ocean de verdeaţă ; într-o poiană, în mijlocul ei, se zăreau ruinele unui templu, cu coloane grosolan sculptate, pe care se încolăciseră lianele. În jur creştea un tufăriş des.

N-ar fi rău să-şi facă aici un adăpost. Ariel coborî şi, printr-o gaură a acoperişului, pătrunse înăuntru.

Un aer umed şi stătut îl învălui de pretutindeni. Acoperişul se păstrase în bună parte, astfel că se putea adăposti pe vreme urîtă şi în timpul ploilor tropicale. În aripa templului care nu se dărîmase se afla, intactă, statuia neagră a lui Indra, stînd în jilţ şi avînd de trei ori înălţimea unui om. Zeul îşi ţinea palmele pe genunchi, un picior sprijinit de pămînt, iar celălalt — sub el. Ochii îi erau pe jumătate închişi. În cap purta o mitră conică, iar pe piept un colier. De o parte şi de alta a statuii lui Indra se vedeau statuetele altor zei, mari cît un stat de om.

Pe genunchii zeului, Ariel putea să-şi facă un culcuş, punînd acolo vreascuri, frunze şi muşchi.

Statuia se afla într-o cameră lungă şi îngustă. În dreapta pornea un şir de coloane care împărţeau templul în două încăperi cu plafonul jos şi boltit. Zidul din dreapta era aproape tot descoperit, iar bolta se ţinea numai pe patru coloane pătrate, lăsînd drum liber fiarelor sălbatice.

Dar parcă şi aşa jivinele nu-l înconjurau din toate părţile ? Ariel ieşi în zbor din templu şi începu să treacă de la un copac la altul, întocmai ca o albină care caută plante melifere. Spre bucuria sa, se convinse îndată că în pădure erau destule poame ce puteau servi drept hrană. În apropiere se găsea şi un izvor. Nu degeaba fusese construit aici un templu ! Pe malurile izvorului, iarba era

bătătorită de fiarele care veneau pe furiş să se adape.

Spre seară, Ariel îşi înjghebă noul său adăpost. Ba izbuti să-şi facă chiar şi o rezervă bună de fructe în cazul că s-ar fi stricat vremea, iar din muşchi îşi încropi un culcuş pe genunchii lui Indra.

Dar nici nu se lăsă bine seara, şi băiatul înţelese că nu este singurul locuitor al acestui templu. În afară de nenumăraţi scorpioni, şopîrle şi lilieci, pe care-i văzuse încă de cu ziua, printre locuitorii ruinelor se mai numărau şi şerpi. Jivinele se tîrau aici după vînătoarea de peste zi şi se strîngeau colac, pentru ca noaptea să le fie mai cald. Curînd toată podeaua se acoperi cu astfel de ghemotoace. Şerpii fluierau în timp ce se pregăteau de culcare. Lilieci roşcaţi, care se hrăneau cu fructe, zburau cîrduri-cîrduri atingîndu-l cu aripile lor moi pe noul chiriaş. Uneori coborau pînă aproape de pămînt, lovind uşurel şerpii, tulburîndu-le odihna, iar aceştia sîsîiau mînioşi. Avînd în imediată vecinătate un număr nesfîrşit de şerpi, nici chiar pe genunchii lui Indra nu era lipsit de primejdie să doarmă. Şi Ariel, amintindu-şi de descoperirea sa făcută în cursul dimineţii, se hotărî să se culce pe plafon, deasupra capului lui Indra.

Din cînd în cînd îl trezeau glasurile animalelor şi ale păsărilor de noapte, dar curînd se obişnui şi cu ele.

Şi astfel pentru Ariel începu o viaţă nouă, în junglă. În primele zile se bucură de faptul că zburase departe de urmăritorii săi, cărora le prefera tovărăşia fiarelor sălbatice şi a şerpilor. Numai seara, cînd se pregătea de culcare, îl apăsa singurătatea ; atunci îşi aducea aminte de puţinii prieteni pe care-i avea : Lolita, Nizmat, Şarad. Dar, deocamdată, la întoarcere nici că se putea gîndi. Trebuia să aştepte pînă cînd Pearce va înceta să-l urmărească, convingîndu-se că de data aceasta Ariel a dispărut fără nădejdea de a mai fi găsit vreodată.

Nemaifiindu-i frică de oameni, băiatul se bucura în voie de plăcerile zborului. Pînă acum fusese nevoit să se înalţe în văzduh ca să scape de urmăritori sau ca să-i distreze pe alţii. În junglă însă putea să zboare numai de dragul de a zbura.

O dată cu primele raze ale soarelui, Ariel se avînta impetuos spre cerul înalt şi albastru. Aerul umed şi greu al junglei aici era uşor şi proaspăt. O dată cu păsărelele de dimineaţă, Ariel îşi cînta şi el cîntecul matinal.

Uneori zbura vreme îndelungată. Admira jocul luminii în nori, îl fermecau nopţile cu lună şi, plin de nesaţ, se desfăta în deplina-i libertate, gusta întinderea nesfîrşită din jurul lui şi uşurinţa cu care respira.

Şi zbura ceasuri întregi, pînă cînd trupul îi aducea aminte că el este un prizonier al pămîntului : cînd simţea că a obosit, că îi e sete sau somn, se întorcea la adăpostul său.

Odată, într-o noapte înstelată, Ariel încercă să doarmă chiar deasupra pădurii. Dar cînd se trezi, văzu că vîntul, care se stîrnise în timpul nopţii, îl purtase mult într-o parte, şi cu greu găsi drumul la întoarcere. De atunci nu se mai culcă în văzduh.

Zilele treceau unele după altele şi Ariel se obişnuia tot mai mult cu jungla. Învăţase deprinderile şi obiceiurile păsărilor şi animalelor, cu unele se duşmănea, cu altele era prieten. Odată, un tigru care-l pîndise lîngă izvor se năpusti asupra lui. Ariel abia avu vreme să-şi ia zborul. Atunci fiara se aruncă spre omul ce atîrna în aer. Ariel zbură şi mai sus. Înfuriat, tigrul începu să ţopăie ca turbat, străduindu-se să pună gheara pe vînatul său. Băiatul nu se putu stăpîni să nu-l zădărască puţin, pînă cînd jivina, înfuriată de eşec, se mistui în junglă. Omul zburător îl mai urmări un timp, scoţînd ţipete asurzitoare. Maimuţele şi papagalii luară parte cu plăcere la înfrîngerea ruşinoasă suferită de spaima junglei.

Găsi însă şi prieteni. Cîteva maimuţe, care la început fugeau din calea lui şi, mînioase, aruncau în el cu tot ce le cădea la îndemînă, în cele din urmă se împrieteniră cu dînsul şi-i aţineau mereu drumul, iar Ariel, la rîndul său, le căuta şi le dădea tot soiul de fructe mai acătării. Doi papagali, adesea tovarăşii lui în zborurile prin pădure, îl strigau pe nume cînd îl întîlneau: „Ariel, Ariel!"

El îi învăţă să spună: „Lolita, Nizmat, Şarad", şi băiatului i se părea că stă de vorbă cu prietenii săi.

Asistă la luptele crîncene dintre elefanţi, bivoli şi tigri, văzu turme uriaşe de elefanţi sălbatici. Din înaltul cerului, elefanţii păreau nişte şobolani, iar trompele lor, cozi groase, date peste cap. Apropiindu-se de ei, Ariel auzea tropăitul înfundat al labelor puternice, trosnetul copacilor doboriţi, loviturile date cu colţii, foşnetul uscat al pielii lor încreţite, zgomotul trompelor izbite una de alta, răgete şi urlete. Văzuse sute de urechi, trompe ridicate în sus şi un număr nesfîrşit de cozi ce se legănau. Văzuse elefanţi bătrîni, uriaşi, cu colţi albi, cu frunze şi crenguţe rămase în cutele şi încreţiturile pielii, elefanţi cu un singur colţ, cu cicatrice pe gît — urme ale încăierărilor de odinioară. Văzuse elefanţi mici, negricioşi, cam de un metru înălţime, care alergau pe sub burţile mamelor lor, şi elefanţi tineri, cărora de-abia le creşteau colţii.

Fără să-şi dea seama, Ariel începu să se sălbăticească. Părul îi crescuse, umbla şi zbura gol, numai cu o legătură de frunze în jurul coapselor. Cămaşa şi cearşaful le păstra cu grijă, ascunse sub nişte pietre.

Cît era ziua de mare, înconjurat de păsări şi maimuţe, zbura din copac în copac căutîndu-şi hrana, şi se ridica sus, la cel mai mic semn de primejdie. Dacă s-ar fi sălbăticit cu totul, ar fi rămas să-şi sfîrşească zilele în junglă. Dar nu s-a întîmplat aşa, din pricina papagalilor pe care îi învăţase să vorbească.

„Lolita, Nizmat, Şarad!“ strigau papagalii de dimineaţă pînă seara, şi strigătele acestea răsunau în inima lui ca nişte strigăte de bucurie şi aspră dojană, făcîndu-l să se gîndească la soarta sa.

Cele întîmplate în palatul rajahului, întîlnirea cu Pearce, toate lăsaseră o urmă adîncă în sufletul lui. Trecuse parcă dintr-o dată de la stadiul de copil, care îi fusese impus în mod artificial, la cel de om matur, deşi el însuşi nu-şi dădea pe deplin seama de schimbarea ce se petrecuse în el.

Pînă acum fusese o armă pasivă în mîinile altora. La Dandarat învăţase doar să simuleze, să-şi ascundă gîndurile şi simţămintele. Fugind de acolo, trăise veşnic cu spaima de a nu cădea din nou în mîinile lui Pearce. Paralizat de această teamă, nici nu se gîndea măcar să lupte activ, nici prin cap nu-i trecea că ar putea să dobîndească dreptul de a trăi aşa cum voia el, şi nu cum voiau alţii.

Spaima îl alungase în mijlocul junglei, lipsindu-l de societatea oamenilor, în rîndul cărora, fără îndoială, există şi oameni buni, spaima îl condamnase la singurătate. Şi deodată se trezi în el mîndria şi indignarea omului. Nu, el nu va rămîne în junglă, ci va zbura spre oameni şi îşi va cuceri dreptul de a trăi în mijlocul lor.

De ce să nu se folosească de avantajul neobişnuit pe care-l are faţă de ceilalţi? Un om zburător poate face multe! Ce anume, nu-şi dădea încă seama, deoarece nu cunoştea prea bine viaţa oamenilor. „Timpul îmi va arăta singur ce trebuie să fac“ — hotărî Ariel în sinea lui şi începu să se pregătească de drum.

Găsi o nucă, a cărei zeamă dădea pielii o culoare cafenie. Vopsit astfel, putea fi luat drept un hindus sau un european ars de soare. Ce-i drept, culoarea mai pălea puţin după ce te spălai, dar totuşi nu se curăţa. Îşi căută cămaşa şi cearşaful, le clăti la izvor şi se străduí chiar să le netezească, folosind o piatră încinsă la soare. Luîndu-şi o mică provizie de fructe, într-o bună zi, dis-de-dimineaţă, porni la drum.

XXXII. NOUL CONVERTIT

Pastorul Edwin Kingsley își scoase ochelarii, oftă, se lăsă pe speteaza jilțului și-și ridică ochii în tavan. Pe peretele din fața lui atîrna portretul regelui, un ins cu fața prelungă, tip de anglosaxon, cu nasul specific familiei, cu ochii ușor bulbucați ; alături se aflau portretele viceregelui Indiei, un lord sever, cu buzele subțiri, și al episcopului de Canterbury, în veșmînt sacerdotal. Regele și viceregele își țineau capul întors într-o parte, de parcă se fereau de pastor, dar episcopul îl privea țintă în ochi, cu un aer de dojană care lui Kingsley-misionarul i se păru că nu justifică de loc încrederea pe care înaltul prelat și-o pusese în el.

Ce va spune preasfinția sa, care pînă atunci se arătase atît de binevoitor față de pastor, cînd va citi ultima lui dare de seamă ?

De trei săptămîni, pastorul Kingsley lucra la alcătuirea unor dări de seamă, străduindu-se să prezinte situația într-o lumină cît mai favorabilă pentru el.

La început, creștinarea locuitorilor Indiei mersese foarte bine. În rapoartele sale, Kingsley lăsa să se înțeleagă că cheia nenumăratelor lui succese consta în străduința sa de misionar și în talentul de predicator.

De fapt, cauza era cu totul alta : pastorul atrăgea în turma lui Cristos „păgînii" din castele cele mai de jos. Pentru aceștia, trecerea la creștinism prezenta anumite avantaje, deoarece le îmbunătățea într-o oarecare măsură situația lor de oameni lipsiți complet de drepturi. Un rol important jucau și cruciulițele de argint, și darurile ieftine pe care le primeau la botez cei convertiți la creștinism. Deodată însă lucrurile se schimbară. Unele societăți religioase din India, îngrijorate de creșterea numărului celor care treceau la creștinism, născociră pentru

paria un nou ritual de purificare spirituală, ritual ce le dădea dreptul să se înalţe cu o treaptă mai sus, în ceea ce priveşte casta din care făceau parte. Şi, deşi această inovaţie provoca nemulţumirea societăţilor mai conservatoare ale „drept-credincioşilor", ea avu totuşi succes. Mulţi paria preferau acum ritualul de purificare în locul creştinării. Şi astfel succesele de misionar ale lui Kingsley încetară dintr-o dată. Pastorului îi era din ce în ce mai greu să facă prozeliţi. Ba mai mult decît atît, părăseau religia creştină şi cei convertiţi.

Kingsley se văzu pus în faţa unei situaţii foarte dificile. Îşi pierdu pofta de mîncare şi liniştea. Ziua trudea de-l treceau toate năduşelile, străduindu-se să compună o dare de seamă cît mai ingenioasă, iar noaptea se gîndea în fel şi chip cum ar putea să îndrepte lucrurile. După ce scrise nişte predici foarte grăitoare, plecă în satele cele mai îndepărtate ale parohiei sale, dar totul fu în zadar. Toţi aceşti barbari idolatri nu puteau fi convertiţi decît numai printr-o minune, demonstrîndu-li-se superioritatea zeului creştin. Dar de unde să facă rost de această minune ?

— John ! Du gustarea de dimineaţă lui mister Kingsley — auzi pastorul glasul surorii sale, miss Florence Kingsley, care era fată bătrînă.

Intră un băiat hindus, cu o tavă pe care aburea o ceaşcă de cafea, o farfurioară cu jumări de ouă şi pîine prăjită.

Era Pareş, finul „mătuşichii Florence" (aşa i se spunea în casă surorii pastorului), care la botez primise numele de John. Purta un cordon de argint, darul naşei sale, ceea ce de fapt îl şi determinase să se creştineze, iar la gît avea o cruciuliţă şi o amuletă de argint, rămase de la părinţii lui care muriseră. De lucrurile acestea Pareş-John nu se despărţea pentru nimic în lume.

Bîndu-şi cafeaua, pastorul privi crucea şi amuleta şi, oftînd, se gîndi : „Uite, toţi sînt la fel. Pe piept poartă crucea şi amuleta, iar în piept..."

— Mi se pare că pastorul este ocupat... — auzi Kingsley vocea fiicei sale, Suzana, care vorbea cu cineva în hindusă, în camera de alături.

Mister Kingsley ciuli urechile. Dar dacă o fi vreun hindus care, auzindu-i predica, venise să se creştineze? Şi, uitînd de mîncare, pastorul îşi puse repede halatul peste pijama şi se grăbi să iasă în vestibul. În faţa lui stătea un tînăr zvelt, cu pielea cafenie, cu trăsături frumoase şi păr lung de sihastru. Purta numai o cămaşă şi o mantie ciudată, albă. Doamne, cum se mai împopoţonează şi băştinaşii ăştia!

— Ai venit la mine? întrebă pastorul.

— Da — răspunse cu modestie tînărul, lăsînd ochii în jos. Am vrut, sir, să stau de vorbă cu dumneavoastră... Dar mi se pare că n-am nimerit bine.

Suzana, o tînără de vreo douăzeci de ani, cu o rochie de pînză, cu părul ras după tifos, privea sever cînd la taică-său, cînd la tînăr.

Pastorul, văzînd că tînărul venise să-i vorbească despre un lucru serios, îl pofti în cabietul său.

Musafirul acesta neaşteptat spuse că îl cheamă Binoe, că este hindus şi orfan. El vrea să se pună în slujba lui Dumnezeu. Studiase brahmanismul, budismul, coranul, dar toate aceste religii nu-l satisfăceau. Cunoaşte şi creştinismul, dar prea puţin, şi ar vrea să studieze mai temeinic această credinţă. Ce nu-i place în religia părinţilor lui? Faptul că zeii lor nu se manifestă niciodată în mod concret şi nu vin niciodată în ajutorul oamenilor.

Pastorul se mohorî şi se gîndi: „E destul de instruit pentru un băştinaş şi are o inteligenţă practică. Oamenii de soiul ăsta sînt vicleni şi lor le trebuie minuni, cu ei e greu. Totuşi aş putea să-i demonstrez că existenţa lui Dumnezeu se manifestă nu numai prin minuni — şi, la urma urmei, ce le-o fi trebuind la toţi ăştia minuni! — principalul este să nu-l scap din mînă, să-l botez cu orice preţ, chiar dacă ar fi să mă coste ceva mai mult decît o cruciuliţă de argint! În darea de seamă trebuie să figurez şi noi convertiri!"

— O să mai vorbim despre asta, prietene — îi spuse cu blîndeţe pastorul. Dar va trebui să ne vedem mai des. Unde locuieşti ?

— Sînt pelerin şi am pornit în căutarea adevăratului Dumnezeu — răspunse musafirul.

Pastorul se gîndi puţin şi apoi îi spuse cu un aer solemn :

— Vei rămîne la mine, Binoe ! Da, da, la mine se va găsi un locşor şi un pumn de orez pentru omul care-l caută pe Dumnezeu ! Florence ! strigă el şi, cînd în cameră intră femeia aceea osoasă, căruntă, în rochie neagră, el îi spuse : Ăsta-i Binoe. Şi nădăjduiesc să-ţi fie fin. Va locui la noi. Condu-l la mansardă.

Mătuşica Florence îl cercetă cu curiozitate pe tînăr, iar apoi, făcîndu-i semn cu capul, îi spuse :

— Să mergem !

După ce ieşiră, în cabinetul pastorului năvăli Suzana.

— Ascultă, tată — începu ea să vorbească tulburată — mi se pare că în zelul tău de misionar tu uiţi de toate. Oare n-ai fi putut să-l adăposteşti pe vagabondul ăsta la paznicul bisericii ? Doar aceşti ţigani murdari aduc cu ei tot soiul de boli. N-ajunge c-am fost bolnavă de tifos ? Nu mi-ar mai trebui decît să mă îmbolnăvesc de holeră sau de ciumă.

— Nici un fir de păr nu se clinteşte din capul omului fără voinţa lui Dumnezeu — răspunse cu un aer sfătos mister Kingsley, străduindu-se să-şi ascundă tulburarea.

— Nici un fir de păr ! Eu şi aşa sînt tunsă chilug. Asta poţi s-o spui în predicile tale. Eu nu vreau ca-n casa noastră să locuiască cerşetori.

— Dar este absolut necesar, fiica mea. Ce să fac ? Fiecare profesiune îşi are riscurile ei. Ce s-ar fi întîmplat dacă aş fi fost doctor ? Doar trebuie să merg să-i împărtăşesc pe muribunzi.

El, care întotdeauna ceda în faţa fiicei sale, de data asta dădu dovadă de o îndărătnicie neaşteptată. Şi Binoe rămase.

În sinea lui, Ariel chibzuia de mult la un plan. Încă pe cînd se afla la Dandarat, băiatul își dăduse seama în chip nedesluşit, ce-i drept, pentru ce anume era pregătit şi de ce fusese transformat în om zburător : pesemne că voiau să-l arate ca pe o minune, în scopul de a întări credinţa, religia. Atunci, de ce să nu folosească el însuşi această capacitate a lui în interesul său personal ? Trebuia să găsească un adăpost, să vadă ce se petrece în jur, să cunoască mai bine oamenii, să adune poate ceva bani, pentru ca apoi să înceapă o viaţă de sine stătătoare. Ce avea să fie mai departe, nu prea ştia să spună. Planurile lui se schimbau mereu, dar din ele nu lipseau niciodată Lolita, Şarad şi Nizmat.

Zburînd noaptea deasupra unui tîrguşor, Ariel văzuse această clopotniţă înaltă şi atunci planul primului pas pe care trebuia să-l facă în societatea oamenilor se înfiripă în mintea lui.

Curînd îşi dădu seama de comportarea duşmănoasă a Suzanei. Ea evita să-l întîlnească şi abia-abia îi răspundea la salut. În schimb, mătuşica Florence, pe care Suzana o numea „misionara în fustă", îl proteja pe Binoe.

Seara, pastorul avea lungi discuţii cu Ariel. Cedînd insistenţelor fiicei sale, el nu-l mai invita pe Binoe în cabinet, ci urca la dînsul în mansardă, unde tînărul trăia ca un pustnic. Era cît se poate de modest în ceea ce priveşte mîncarea, şi zile întregi şedea aplecat deasupra evangheliei.

Zelul şi progresele vădite ale lui Binoe îl bucurau şi-l uluiau pe pastor, căruia nici prin gînd nu-i trecea că elevul său studiase istoria religiei, aproape singurul lucru care se studia la Dandarat.

Curînd, Binoe fu botezat cu solemnitatea cuvenită, primind numele de Benjamin sau, cum îi spunea pastorul şi mătuşa Florence, prescurtat — Ben.

Tînărul continuă să locuiască la pastor, pentru a-şi consolida credinţa, şi atît de temeinic şi-o consolidă, încît puţin a lipsit să nu-şi bage în groapă dascălul.

XXXIII. „MINUNEA"

Asta se întîmplă într-una din duminici.

Pastorul, într-o biserică aproape pustie, ţinea o predică, vorbind despre credinţă, despre minuni şi despre amestecul lui Dumnezeu în treburile oamenilor.

— Dumnezeu este atotputernic şi dacă el nu vine în ajutorul oamenilor, asta se datoreşte faptului că ei nu se roagă îndeajuns. Pentru că, adevăr grăiesc vouă, stă scris în sfintele scripturi că dacă credinţa voastră fi-va măcar cît un grăunte de nisip şi veţi spune muntelui : „Mută-te din ăst loc în alt loc", muntele se va muta. Şi-atunci nimic nu va fi cu neputinţă.

La aceste cuvinte, Ben-Ariel, care şedea în prima bancă, ieşi pe neaşteptate în mijlocul bisericii, strînse cu putere cartea de rugăciuni, înalţă ochii spre cer şi exclamă :

— Cred, Dumnezeule, că tu vei face după credinţa mea ! Ridică-mă deasupra pămîntului !

Şi deodată toţi văzură cum trupul tînărului începe să se clatine şi-apoi să se înalţe. Tălpile lui se desprinseră de pămînt şi el rămase atîrnat în aer. Băiatul cînd cobora mai jos, mulţumindu-i lui Dumnezeu, cînd se ridica din nou în aer.

Pastorul se apucă de pupitru ca să nu cadă. Pălise şi falca de jos îi tremura.

În biserică se lăsase o linişte atît de desăvîrşită, încît puteai auzi cum zburau rîndunele prin dreptul ferestrelor. Oamenii parcă încremeniseră. Apoi se iscă o zarvă de nedescris. Zidurile începură să se cutremure de urletele isterice ale oamenilor înnebuniţi. Toţi cei de faţă săriră de la locurile lor şi, cuprinşi de panică şi ţipînd, se năpustiră spre uşă, strivindu-se fără milă : unii se prosternau în faţa lui Binoe, cădeau în genunchi, întindeau braţele spre el, alţii se loveau

cu pumnii în piept şi, alternînd rîsul cu plînsul, exclamau :

— Există Dumnezeu, există Dumnezeu !

Oh, dacă Pearce ar fi văzut toate acestea ! Nu degeaba centrul din Londra îşi pusese atîtea nădejdi în omul zburător !

Ariel zîmbea oarecum stingherit, de parcă nici el nu se dumerise de cele întîmplate.

Pastorul ridică mîna, voind să facă linişte, dar şi el era la fel de zguduit ca şi ceilalţi. Dînd din mînă, el coborî de la pupitru ; picioarele nu-l mai ţineau şi, fiind cu totul copleşit de minunea petrecută, începu să respire greu şi se lăsă la pămînt.

Purtînd o amazoană şi o bonetă neagră pe cap, Suzana se întorcea călare acasă, după ce-şi făcuse plimbarea de dimineaţă. În timp ce oamenii se rugau în biserică şi ascultau predica tatălui ei, Suzana umbla călare pe cîmp, în bătaia razelor de soare.

Îndărătnică şi capricioasă, Suzana îi dădea destulă bătaie de cap lui mister Kingsley. Fetei nu-i plăcea de fel gospodăria, ci se pasiona după vînătoare şi călărie, după spectacolele de amatori în circul englezilor şi arta fotografiatului. Îşi bătea joc de filantropia mătuşichii Florence şi vorbea nişte lucruri îngrozitoare. Aşa, de pildă, îi spunea tatălui ei, care tremura din creştet pînă-n tălpi la auzul unor asemenea cuvinte, că-l preferă pe Charac, un materialist vulgar, ce demonstrase că trupul şi sufletul sînt unul şi acelaşi lucru, tuturor filozofilor din lume. Ea ura India şi visa să se întoarcă la Londra. Pastorul explica toate aceste ciudăţenii ale fiicei sale pretextînd influenţa dăunătoare pe care o avea asupra europenilor clima Indiei, precum şi vîrsta fetei : „O să se mărite şi o să-i iasă din cap toate prostiile astea" — se liniştea mister Kingsley.

Liturghia nu se sfîrşise, cînd o mulţime de oameni, ţipînd şi gesticulînd, se năpustiră afară pe uşa bisericii. Nu cumva o fi luat foc biserica ?

Suzana dădu pinteni calului şi-l văzu deodată pe Pareş-John, băieţelul care locuia în casa lor pentru „consolidarea credinţei întru Cristos", ceea ce reclama, vezi bine, efectuarea întregii munci de la bucătărie, în scopul dezvoltării spiritului creştinesc privitor la modestie şi supunere.

— Ei, gipsy ! strigă Suzana, de parcă ar fi chemat un cîine, şi îşi struni calul.

Suzana considera că „maimuţoiul ăsta" nu este demn să poarte numele de John, ca toţi sahibii, şi-i spunea băiatului „gipsy" (ţigan). Ea îi socotea pe toţi hinduşii ţigani, iar cînd taică-său încerca să o contrazică, Suzana îi răspundea : «Citeşte „Studiul popoarelor"» al lui Ratzel.

John se apropie în fugă de Suzana.

— Ce s-a întîmplat acolo ? întrebă ea, arătînd cu cravaşa spre biserică.

— Vai, miss ! Acolo, miss, s-au petrecut nişte lucruri ! Vai, miss...

Plină de nerăbdare, Suzana agită cravaşa deasupra capului băiatului.

— Ben... Binoe, miss, s-a ridicat în aer, miss, şi toţi s-au speriat — spuse pe nerăsuflate băiatul.

— Ia nu mai vorbi prostii !

— Credeţi-mă, miss ! Uite-aşa — şi John începu să ţopăie. Da' să vezi ce bine a ieşit ! Parcă stătea pe o bancă nevăzută ! Şi băiatul începu să ţopăie din nou, ferindu-se pe cît putea de cravaşa Suzanei.

Sprijinit de umărul paznicului bisericii şi clătinîndu-se pe picioare, pastorul ieşi din biserică.

— Tată, ce s-a întîmplat ? întrebă Suzana, speriată de-a binelea.

Îşi iubea tatăl, deşi în fundul sufletului îi era ciudă pe firea blîndă a acestuia.

Pastorul porni tăcut spre casă, iar ea îl însoţi călare, lovindu-şi uşurel calul cu cravaşa.

— Da' vorbeşte odată !

— Mai tîrziu, copila mea — răspunse cu glas slab pastorul. Trebuie... să-mi vin puţin în fire.

— Cel mai bun mijloc ca să știi ce se petrece în biserică este să te duci în biserică — bombăni supărat paznicul, privind spre coada tunsă a calului.

Suzana spintecă aerul cu cravașa și strigă :

— Gipsy, diavole !

Și sări de pe cal.

John, care semăna într-adevăr cu un pui de cioară, ieși fuga din bucătărie, cu o cîrpă în mînă.

— Du calul la grajd — porunci fata, netezindu-și cutele amazoanei. Ei, bine c-ai venit, mătușă Florence ! În sfîrșit o să aflu ce s-a întîmplat. Plîngi, mătușico ? Ce-i cu dumneata ?

— Plîng de bucurie, Suzi. Dumnezeu m-a învrednicit să văd o minune.

— O mi-nune ? lungi Suzana cuvintele. Săritura aia a lui Binoe e o minune ?

Mătușica se încruntă și chiar păli puțin.

— Hai, sfîrșește odată ! Dumnezeu o să te pedepsească ! Tu n-ai văzut, n-ai văzut ! Ben e un sfînt, un mare sfînt ! El n-a sărit, ci s-a ridicat în aer. Toți au văzut asta. Dumnezeu a făcut o minune datorită credinței puternice a băiatului.

— Întotdeauna m-am așteptat la așa ceva din partea lui ! spuse oftînd Suzana. „Mătușica Florence devine o fanatică și asta n-o să ducă la nimic bun", gîndi pentru a nu știu cîta oară fata.

— Nu-l huli pe Dumnezeu ! exclamă nemulțumită fata bătrînă și îndată adăugă pe un ton potolit ; „Nu judeca, ca să nu fii judecat". Fie ca Domnul să te ierte pe tine și pe mine, păcătoasa, în nemărginita lui milă ! și bătrîna porni spre casă.

Suzana, îngîndurată, rămase locului pe aleea grădinii. O mare de oameni se îndrepta spre casa lor.

— Preasfinte ! Saniasi ! Binecuvîntează-ne ! Lasă-ți mîna pe creștetul fiului tău ! Îngăduie s-ating tălpile tale ! se auzeau glasuri din mulțime.

La o distanță destul de bună de gardul grădinii, oamenii se opriră — nu aveau curajul să se apropie mai mult. Din mijlocul lor ieși Ben-Ariel. Oamenii îl petrecură închinîndu-i-se pînă la pămînt și apoi

o porniră îndărăt, continuînd să discute cu aprindere.

Lăsîndu-şi capul în piept, Ariel intră în grădină şi se îndreptă spre verandă.

— Ascultă, Binoe, sau Ben, cum te cheamă... — îl opri Suzana pe tînăr.

Ariel se opri.

— Ia spune, ce-ai făcut acolo, în biserică ?

— Babu... mister Kingsley, a spus că dacă omul crede cu tărie, atunci nimic nu-i este cu neputinţă. Asta-i puterea Dumnezeului creştin. M-am rugat lui Dumnezeu cu multă credinţă, ca să m-ajute să mă ridic deasupra podelei, şi Dumnezeu m-a ajutat. Asta-i tot.

— Chiar Dumnezeu în persoană te-a ridicat ? De braţ sau de chică ?

Ariel tăcea. Tăcu şi Suzana, zîmbind, şi apoi deodată, umflîndu-şi nările, strigă :

— Fleacuri ! Nu cred nimic ! Ia fă şi-n faţa mea scamatoria asta, dacă vrei ca să nu-ţi spun că eşti un mincinos !

Ariel oftă din adîncul pieptului, privi spre portiţă, apoi la răzorul cu garoafe, şi păşi uşor peste capetele florilor, fără măcar s-atingă vreuna din ele. Astfel, peste creştetul garoafelor, el traversă răzorul şi se opri pe cărare, aruncîndu-i Suzanei o privire plină de modestie.

— Interesante scamatorii — rosti fata, străduindu-se să-şi ascundă tulburarea. Să nu-ţi închipui cumva că m-ai convins că ai darul de a săvîrşi minuni.

— Eu n-am făcut nimic altceva decît ce mi-aţi cerut — răspunse supus Ariel.

— Bine... Straşnic ! Ei, şi-acum, ai de gînd să te foloseşti de scamatoriile astea ?

— Dumnezeu o să-mi arate calea.

Suzana bătu din picior.

— Nu pot să sufăr prefăcătoriile ! exclamă ea, apoi continuă, îngîndurată : Să admitem totuşi că izbuteşti să faci lucrul ăsta, şi nu sub stare de hipnoză. Ei, dar mai departe ? Oare ai să faci toate scamato-

riile astea numai pentru a băga în sperieți babele și moșii din biserică, sau să-i uimești pe tineri, zburînd printre flori ca un fluture ? Sau, cine știe, poate ai de gînd să aduni bani colindînd prin iarmaroace ? Un bărbat trebuie să aibă o ocupație serioasă, potrivită pentru el. Eu, în locul tău, m-aș angaja la pompieri. Da, la pompieri ! Aș salva oamenii din clădirile care au luat foc, m-aș ridica în zbor la etajele cele mai înalte, acolo unde nu ajunge scara pompierilor. Sau aș lucra la „Salvamar", dar în nici un caz nu m-aș arăta ca un făcător de minuni și n-aș trăi în locurile astea pustii din mila altora.

— Poate că așa am să și fac — răspunse Ariel, plecîndu-se adînc, și porni spre casă.

„Abil escroc !" își zise Suzana în sinea ei, privind îngîndurată florile.

XXXIV. MINȚILE SÎNT ÎNFIERBÎNTATE

Venind acasă, pastorul măsură multă vreme cabinetul în lung și-n lat, împiedicîndu-se de picioarele „scaunelor de campanie" și a măsuțelor din bambus. Ca mulți englezi care locuiau în India, el nu-și făcuse un mobilier trainic, socotind că șederea lui aici va fi de scurtă durată, și-n felul acesta trecură anii.

Kingsley era nespus de tulburat. Își strîngea mîinile cu atîta putere, încît îi trosneau degetele, apoi se lua de cap.

Oare ce se petrecuse ? O minune ? Una din acele minuni despre care el vorbește atît de frumos în predicile lui ? „Există Dumnezeu !" își aminti el că strigase cineva în biserică. Dar asta este cu neputință ! Mintea lui practică de englez al secolului XX refuza să dea crezare minunilor.

Şi dacă el nu crede în posibilitatea unei minuni, atunci înseamnă că nu crede nici în Dumnezeu? Gîndul acesta care-i venise pe neaşteptate îl ului.

El ştia că e nevoie de religie. Şi era unul dintre funcţionarii care munceau cu mult zel. Oamenii simpli au nevoie de religie, de Dumnezeu, de credinţa în minuni, altfel e greu să te poţi înţelege cu ei! Şi în obligaţiile sale intra tocmai această susţinere a credinţei. Şi cînd colo, poftim! A apărut băiatul ăsta, Ben ăsta, care a întors lucrurile cu susul în jos şi care îl pune pe el, ditai pastorul, într-o situaţie cît se poate de dificilă faţă de el însuşi. Bineînţeles că Ben nu-l va putea determina să creadă într-o minune a lui Dumnezeu. Şi totuşi ce semnificaţie are acest fenomen supranatural, cum să-l tălmăcească? Ce atitudine să adopte în viitor?

Ar fi foarte bine să-l folosească pe Ben, dar e un joc riscant, în care se poate compromite şi pe el, şi întregul corp de misionari, şi pe englezi. Şi totuşi ar fi straşnic să-l folosească... Cîţi necredincioşi ar converti şi cît de strălucitor ar suna darea lui de seamă!

În timp ce pastorul măsura a suta oară cabinetul său de lucru de la un capăt la celălalt, mătuşica Florence cea evlavioasă stătea cu mîinile împreunate ca pentru o rugăciune în odaia lui Ariel şi, privindu-l în extaz, spunea:

— Aşadar, tu poţi mişca şi munţii din loc? Te rog, dragul meu Ben, fă şi minunea asta! Uite, vezi muntele ăla? Şi ea arătă cu capul spre fereastră. Mută-l mai încolo! Din cauza lui în camera mea nu bate niciodată soarele.

— Asta ar putea să pricinuiască moartea oamenilor şi animalelor care trăiesc pe acest munte şi în împrejurimile lui — răspunse Ariel.

Mătuşica Florence căzu pe gînduri. Setea de a vedea o minune îi tulburase minţile.

— Atunci fă-l să se mişte cît de cît din locul lui! Şi-apoi tu poţi să mă-ntinereşti, nu-i aşa? Sau să

mă duci în Anglia !... Uite, fă așa ca la un singur cuvînt al tău, floarea asta ofilită să înflorească... Sau cel puțin, scapă-mă de pietrele de la ficat.

— Nu se poate să-l ispitim pe Dumnezeu degeaba — răspunse Ariel, pe care-l plictisiseră insistențele mătușichii Florence.

— Cum pe degeaba ? Pietrele de la ficat îmi dău niște dureri îngrozitoare, dar mi-e frică de operație, fiindcă...

— Înseamnă că Dumnezeu te-a pedepsit, dîndu-ți pietrele astea la ficat.

Florence tăcu, amintindu-și unul cîte unul păcatele pentru care Dumnezeu ar fi putut s-o pedepsească cu pietre la ficat...

Făcătorii ăștia de minuni sînt toți niște oameni cu care nu te poți înțelege... Ce-ar fi să-i ofere un dar ? Te pomenești că se supără și spune că e simonie, adică negoț de minuni. Eh, dacă ea ar avea atîta credință cît acel „grăunte de nisip"...

— Ascultă, Ben, nu te supăra, dar poate că nu ți-ar fi greu să-mi transmiți puțin din credința ta, măcar atît cît un fir de praf ?

— Asta depinde de dumneata, crede și vei fi răsplătită după credință.

Mătușica Florence închise ochii, strînse pumnii și roși din pricina efortului.

— Cred că mă voi ridica în aer ! Cred, Doamne, cred !... și ea se săltă pe vîrful picioarelor. Mi se pare că m-am și înălțat ! Dumnezeule, să fie cu putință ? Cît e de ciudat ! Da, se pare că mă salt ! Cred, cred, cred, cred ! și ea strînse din ochi cu putere.

Pierzîndu-și răbdarea, Ariel o înșfăcă deodată pe mătușica Florence, o așeză cît ai clipi pe un dulap și ieși fuga din cameră. Pe scară se întîlni nas în nas cu pastorul, pe care era cît pe-aci să-l dărîme.

— Vino cu mine, Ben !

Pastorul îl duse pe Ariel în cabinetul său, îl pofti să stea într-un fotoliu și începu să se plimbe înde-lung prin cameră. În cele din urmă îi spuse :

— Ascultă, Ben, cum faci tu asta ?

— Credința m-ajută — răspunse cu modestie băiatul.

Pastorul era cît pe-aci să-și iasă din fire, dar se stăpîni.

— Arată-mi picioarele — îi porunci el.

Kingsley se aplecă și, icnind, îi cercetă picioarele lui Ariel. Erau cum nu se poate mai obișnuite. Iar pe tălpi n-avea nici un fel de arcuri sau aparate.

— Nu cumva fachirii te-au învățat levitația ? întrebă el, deși susținea întotdeauna că levitația nu-i altceva decît născocirea unor turiști ca să-și treacă vremea. Acum însă era mai degrabă înclinat să creadă în minunile fachirilor, căci, la urma urmei, toate acestea puteau fi doar niște scamatorii abile, decît într-o minune a Dumnezeului creștin.

— Eu nu știu ce-i aia levitație — spuse cu simplitate Ariel.

— Ei bine, dacă tu mă minți în clipa asta, atunci îl minți și pe Dumnezeu și el te va pedepsi îmbolnăvindu-te de lepră. Iar dacă nu minți, vrei să-i slujești lui ?

— Toată viața mea aparține lui Dumnezeu, făcătorul de minuni — răspunse Ariel.

— Bine, Ben, poți pleca !

Și după ce Ariel ieși, pastorul zise :

— Zarurile sînt aruncate. Fie ce-o fi ! Totuși e cea mai bună ieșire din situația asta. Am să-l folosesc pe Ben, indiferent care i-o fi originea, și în felul acesta am să creștinez o sumedenie de păgîni, am să pot face o dare de seamă strălucită și am să mă întorc în Anglia, cu faima unui misionar celebru, iar după aceea, cel ce-mi va lua locul n-are decît să se descurce cum o știi.

De pe acum, pastorul începu să viseze la recompensele ce le va primi : fie un rectorat în capitală sau chiar o episcopie.

În birou intră Suzana, fluturînd în mînă niște ziare.

— Tată, întotdeauna ți-am spus că Ben al tău e un aventurier. Uite, în ziar e scris despre omul zburător. El este, nu-ncape nici un fel de îndoială.

— Dar totuși omul acesta zboară cu adevărat?

— Și aviatorii zboară, și bondarii zboară, dar nu se dau drept făcători de minuni.

— Ascultă, Suzana, dacă vrei să te-ntorci cît mai curînd la Londra, nu arăta nimănui ziarul, nu vorbi cu nimeni despre Ben și vezi-ți de treabă. Te rog... N-o să dureze decît cîteva zile și după aceea, îți dau cuvîntul meu, vom pleca în Anglia pentru totdeauna.

Ariel n-o mai găsi pe mătușică pe dulap. Chemînd în ajutor toată rezerva de credință pe care o avea, ea încercă să coboare lin de pe dulap, dar căzu, se lovi la genunchi, se dojeni pentru faptul că credința ei nu este puternică și plecă în camera sa întunecoasă.

Vestea despre minunea săvîrșită în biserică se răspîndi peste tot în împrejurimi. Se părea că Ariel scosese din minți toți oamenii.

Mătușica țopăia tot timpul, strîngea din ochi și, ațintindu-i cu furie asupra cratițelor sau asupra foarfecelor, vorbea cu glas răgușit:

— Ridică-te! Ridică-te! Cred...

Lîngă bucătărie țopăia John, străduindu-se, zadarnic de altfel, să se înalțe în văzduh și strigînd:

— Cred! Hop!... Prea puțină credință! Mai multă! Cred! Hop! Încă o dată! Și mai multă credință! Cred! Hop!

În sat, oamenii săreau de pe acoperiș, se căzneau să umble pe apă, strigau ca niște fanatici „cred!", se loveau, se împotmoleau în mlaștini...

Dar, vai! fie că nimeni n-avea destulă credință, nici măcar cît un „grăunte de nisip", fie că tăria credinței nu era decît o minciună, lucru despre care începură să vorbească cu glas tare cei care pătimiseră cel mai mult.

Dar, neavînd timp de pierdut, pastorul lipi pe ușa bisericii un anunț, care vestea slujba solemnă ce urma să se oficieze cu ocazia săvîrșirii minunii.

XXXV. O DISCUȚIE DE AFACERI

Pastorul Kingsley jubila. Succesul minunii întrecuse toate așteptările. În fiecare zi oficia serviciul divin și bisericuța devenise neîncăpătoare pentru toți enoriașii. Pastorul ținea predici foarte elocvente despre puterea credinței, despre puterea Dumnezeului creștin, care dintr-o dată avu o preponderență vădită față de toți „zeii păgîni".

Acum boteza în fiece zi zeci și sute de oameni. Darea lui de seamă devenea din ce în ce mai strălucită.

E drept că enoriașii nu prea ascultau predica cu foarte multă luare-aminte și de fiecare dată după serviciul divin așteptau nerăbdători apariția făcătorului de minuni. Și Ariel, după fiece predică, apărea în fața spectatorilor uluiți.

Cei de curînd convertiți îl întrebau pe pastor cum vor putea dobîndi mai repede credința făcătoare de minuni și de ce nimeni, în afară de Ben, nu le poate săvîrși.

Pastorul le explica și el cum putea mai bine, îi îndemna să fie răbdători și le dădea sfaturi ; ba alcătui chiar un fel de îndreptar pentru întărirea credinței.

Oamenii bombăneau în grabă niște rugăciuni învățate pe de rost, al căror sens nici măcar nu-l pricepeau, și visau la minunile pe care le vor săvîrși atunci cînd vor dobîndi, în sfîrșit, credința. Trebuie spus de altfel că cei mai mulți nici nu se gîndeau să miște munții din loc sau să oprească soarele din drum, ci visau să aibă o casă nouă, un sari nou, un bivol, un catîr, un pumn de orez în fiecare zi, să tămăduiască bolile, nimeni însă nu se gîndea la împărăția cerurilor.

La aceste ședințe de minuni, care au trebuit să fie ținute în afara zidurilor bisericii, deoarece înăuntru nu încăpeau toți cei ce voiau să asiste, au început să apară și europeni. La început, sahibii din localitate, apoi și unii veniți din alte părți.

Pastorul remarcă prezența a doi dintre ei, cu accent american, și îl surprinse deosebitul interes pe care aceștia îl manifestau față de Ben. „Probabil că sînt niște ziariști și pot să-mi strice toată afacerea" — se gîndi cu teamă pastorul Kingsley. Și temerile lui n-au fost în zadar.

Odată, cei doi presupuși ziariști s-au apropiat de Ariel și, fără să dea vreo atenție zgomotului și strigătelor mulțimii care îl înconjura pe băiat, unul dintre ei i se adresă în englezește :

— Mister, o să fiți amabil să ne acordați cîteva minute pentru o discuție de afaceri ?

Spre uimirea pastorului, Ben răspunse în cea mai curată limbă engleză :

— Sînt la dispoziția dumneavoastră, domnilor — și ieșind din mulțime, se îndreptă spre un automobil american ce aștepta în drum.

Pastorul văzu cum toți trei luară loc în automobil, dar nu plecară, ci începură să discute. Cînd sfîrșiră de vorbit, Ariel își luă rămas bun și coborî din mașină.

— Cu cine ai stat de vorbă ? întrebă pastorul cînd Ariel se întoarse acasă.

— Cu doi domni care au venit dintr-o altă localitate.

— Asta am văzut eu, dar despre ce-ai discutat ?

— Domnii s-au interesat de mine — răspunse Ariel — și în curînd voi fi nevoit să mă despart de dumneavoastră, mister Kingsley. Dați-mi voie să vă mulțumesc pentru adăpostul și pentru grija care ați avut-o față de mine.

Pastorul rămase dus pe gînduri. Principalul era făcut. Curînd va pleca și el, așadar, n-ar fi rău ca să i-o ia înainte.

— Ce să-i faci, Ben, ești un om liber și poți să dispui de tine cum vrei. Cînd dorești să pleci ?

— Mîine. Dacă socotiți că trebuie să mai rămîn, atunci mai pot săvîrși o dată minunea.

— Foarte bine, băiatule — zise pastorul cu blîndețe, și se grăbi să-i anunțe fiicei sale vestea atît de plăcută pentru ea : Suzana, Ben pleacă.

— Tu, tată, spui întotdeauna lucruri care mă îndispun.

Tatăl îşi privi nedumerit fiica şi se gîndi:

„Pentru un bărbat, femeia rămîne veşnic o enigmă, chiar dacă este propria lui fiică."

XXXVI. ZBORUL

Pentru a-şi încheia în modul cel mai demn activitatea sa de misionar în India, pastorul Kingsley hotărî că, ajutat de Ben, să dea o ultimă „reprezentaţie de gală": înălţarea sfîntului la cer, asemenea drept-credinciosului Enoch, care a fost luat de viu în ceruri.

Faptul ar fi urmat să aibă un extraordinar efect religios şi totodată era şi cel mai bun prilej pentru plecarea lui Ben.

Darea de seamă bombastică a pastorului, conţinînd foarte multe pagini, informa despre numărul uriaş de băştinaşi convertiţi la creştinism. Episcopul va fi mulţumit şi va răsplăti după merit munca de apostol a lui Kingsley. Pastorul gusta de pe acum succesul pe care avea să-l aibă şi îşi freca mulţumit mîinile. Ben consimţise cu plăcere şi totul trebuia să se petreacă în condiţii cît mai optime. Sfîntul îşi va lua zborul la cer, iar pastorul îşi va face valiza şi în aceeaşi zi va pleca spre Anglia.

În ziua solemnă, sortită pentru înălţarea sfîntului, mulţi ţărani şi orăşeni se aflau dis-de-dimineaţă în piaţa mare din faţa bisericii, ca să poată vedea mai bine minunea. Chiar şi păstorii îşi mînaseră turmele spre crîng, ca să poată lua parte la acest spectacol neobişnuit. Pentru sahibii din localitate fură puse cîteva rînduri de scaune.

Pe la zece dimineața, în biserică se afla puzderie de lume. Mulți veniseră de departe, călare pe bivoli, cai sau catîri. Oamenii stăteau în picioare în căruțe, iar copiii, cățărați în copaci, ca niște ciorchini.

Mătușica Florence îi cususe lui Ben o îmbrăcăminte lungă, la fel cu aceea în care pictorii îl înfățișează pe Cristos, iar Suzana — cine s-ar fi așteptat la una ca asta ! — îi împletise o cunună din garoafe roșii.

Astfel înveșmîntat, Ariel apăru în fața mulțimii. Priveliștea era cît se poate de spectaculoasă.

Strigăte de salut, gesturile largi ale pastorului care se urcase pe o estradă construită special, și în rîndurile mulțimii se lăsă o liniște plină de adîncă evlavie. Din biserică, ale cărei uși și ferestre erau deschise, răzbăteau sunetele solemne ale orgii. Cînd orga amuți, pastorul își începu predica, dar mulțimea dădea semne de mare agitație, nemaiavînd răbdare s-asculte pînă la sfîrșit. Și Kingsley fu nevoit să scurteze vorba.

Ariel păși în mijlocul luncii verzi, zîmbi, își ridică brațele și începu să se înalțe domol. O adiere ușoară de vînt flutura poalele veșmîntului său lung și șuvițele părului ondulat. Era o priveliște încîntătoare.

Cîteva clipe, mulțimea rămase ca vrăjită, mută, urmărindu-l pe Ariel, apoi începu să se agite, să facă zgomot. Oamenii cădeau în genunchi, strigau, cuprinși de extaz, întinzîndu-și mîinile spre cer : „Dumnezeule, de ce ne părăsești ?“ Se vede că îl considerau chiar Dumnezeu. Mamele își ridicau copiii și strigau : „Doamne, binecuvîntează-i !“

Ajungînd în dreptul clopotniței, Ariel se opri, ridică mîna, invitînd mulțimea să facă liniște, și cînd zgomotul se potoli, rosti cu glas tare și răspicat :

— Alo, alo, circul Chatfield, cel mai bun circ din America și din toată lumea ! Alo ! Alo ! Zilele acestea își începe reprezentațiile în orașul nostru ! Grăbiți-vă să luați bilete ! Acolo veți vedea minuni și mai și ca asta !

Şi, zvîrlind mulţimii cununa de flori ce căzu la picioarele mătuşichii Florence, care-şi pierduse cumpătul, Ariel se ridică în aer, zbură deasupra clopotniţei şi dispăru în crîng.

Curînd, dintr-acolo se auzi claxonul strident al unui automobil. Un catîr speriat zbieră prelung : „Iho ! Iho ! Iho !...“ Şi zbierătul acesta fu imitat şi de alţi catîri

Rîdeau parcă de păcăleala trasă pastorului.

XXXVII. UN LOCUITOR AL CERULUI SEMNEAZĂ UN ANGAJAMENT

Ariel n-a mai văzut ce s-a întîmplat după aceea, dar urmările nu erau greu de ghicit : era completa prăbuşire a activităţii de misionar a pastorului Kingsley, fapt care putea atrage după sine mutarea în cine ştie ce sat îndepărtat într-una din provinciile Angliei.

James Chatfield, fiul directorului trustului american de circuri, şi Edwin Grieg, directorul administrativ al circurilor ambulante, veniseră în India, cu zeci de circuri ambulante. Chatfield şi Grieg organizau reprezentaţiile, studiind paralel „piaţa locală“. Dar preocuparea lor de căpetenie era recrutarea în India a diferiţilor artişti pentru reprezentaţiile din America. Publicului trebuie să-i dai mereu numere noi, iar călăreţii, acrobaţii, echilibriştii şi scamatorii europeni se deosebeau prea puţin de cei din America. Ceva adus din Orient ar fi putut avea succes. De aceea în fiecare oraş şi chiar sat prin care treceau, Chatfield şi Grieg căutau să cunoască tîrgurile, iarmaroacele, sărbătorile populare, asistînd la diferite reprezentaţii populare, acrobaţii de iarmaroc, îmblînzirea şerpilor, cîntece, muzică, scamatorii, re-

prezentații date de fachiri și alegîndu-i pe cei mai buni dintre aceștia pentru circul lor.

Hindușii însă nu prea acceptau cu inima ușoară să-și părăsească țara și să pornească departe, în călătorii. Dar mister Grieg le arăta în palmă dolari americani, le oferea avansuri și le făgăduia cîștiguri grase : în felul acesta, el izbutise să recruteze o însemnată trupă exotică.

Împreună cu Chatfield, proiectase să dea un spectacol senzațional, „Tainele Indiei", cu decoruri excepționale, cu maimuțe, papagali, bivoli, elefanți, crocodili și fachiri.

Într-o bună zi, lui Chatfield îi căzu în mînă o foaie locală a unui ziar englezesc, unde se găsea un articol intitulat : „Dar la urma urmei cine este el ?"

Articolul vorbea despre enigmaticul om zburător, care din cînd în cînd se ivea ba ici, ba colo, pentru ca apoi să dispară fără urmă.

Chatfield citi articolul și, rîzînd, i-l întinse tovarășului său :

— Iată, mister Grieg, minunile Indiei ! Ce de prostii mai scriu și ziarele acestea locale ! După cît se pare, publicul indian este mai credul și mai naiv decît cel american. Sînt convins că nici unul dintre ziariștii noștri n-ar fi îndrăznit să scrie asemenea baliverne gazetărești.

Grieg citi cu atenție articolul și zise :

— Bine ar fi să putem avea în trupa noastră acest om zburător.

— Cum să nu ! rîse James Chatfield.

— Eu îți vorbesc foarte serios — răspunse Grieg. Am avut prilejul să discut cu cîțiva dintre hindușii angajați de noi despre omul zburător. Ei mă asigură că nu e vorba de nici o născocire.

— Fără doar și poate însă că nici unul dintre ei nu l-a văzut.

— Paznicul șerpilor... cum naiba îl cheamă ?... nu pot să-i țin minte numele... încerca să mă convingă că l-a văzut pe omul zburător cu propriii săi ochi, la un iarmaroc, în clipa cînd acesta a răpit un

băiat din mulțime, după care ispravă și-a luat zborul nu se știe încotro.

Chatfield dădu din cap neîncrezător.

N-a trecut mult însă și a fost nevoit să creadă în existența omului zburător: în calea lor întîlneau tot mai mulți oameni care mărturiseau că l-au văzut cu ochii lor, ba chiar le indicau și localitatea unde se afla în acel moment. Mînat de un interes arzător, Chatfield ordonă să se schimbe itinerarul stabilit, nădăjduind că doar-doar l-o găsi pe omul zburător.

În felul acesta, Chatfield și Grieg l-au întîlnit pe Ariel lîngă biserică și la început au discutat puțin cu el în automobil, iar după aceea au avut o convorbire de mai lungă durată.

Pe yancheii aceștia practici nu-i interesa de loc persoana lui Ariel și motivele care l-au determinat să zboare, precum nici trecutul lui.

Dacă Ariel ar fi spus: „Sînt un spirit, sînt un înger", James Chatfield nu s-ar fi mirat nici o clipă măcar și ar fi răspuns, fără să stea cîtuși de puțin pe gînduri: „All right! Vă propun un angajament. Care sînt condițiile dumneavoastră?"

La fel de laconic, Chatfield îi spuse lui Ariel:

— Mister... mister?

— Ben — răspunse Ariel.

— All right, mister Ben, ne interesează faptul că știți să zburați. Veniți să lucrați la noi. Veți zbura în America și veți primi pentru asta o sumă destul de mare.

Ariel știa că America este departe de India și că, dincolo de ocean, va fi în siguranță. Trebuia să accepte propunerea, căzînd de acord prin bună înțelegere, și după aceea să se reîntoarcă aici, să-și ia prietenii. Însăși soarta îi venea în ajutor. Și, fără să stea mult pe gînduri, acceptă.

Mister Chatfield fu mirat de un asemenea răspuns: nu cumva aveau de-a face cu un înger? Să accepți fără să te tocmești, fără să te interesezi măcar cîți bani vei primi? Oare omul acesta original nu înțelege că el este „sans paire", cum spun fran-

cezii, că nu-şi are egal şi deci poate să le ceară orice sumă ? Iar dacă nu e înger şi nu-i nici idiot, atunci e un criminal care vrea să fugă cît mai grabnic peste ocean, unde, probabil, nu poate să ajungă singur în zbor. Nu degeaba îi povestise Grieg despre furtul unui băiat... Dar ce importanţă au toate astea ? Principalul este că putea să cîştige foarte mulţi bani.

Bătrînul şi vicleanul Grieg îl „mirosise" îndată pe Ariel, dîndu-şi seama că are de-a face cu un tînăr care nu cunoaşte nici viaţa, nici propria sa valoare.

— Despre condiţii mai vorbim noi — spuse Grieg, amestecîndu-se în discuţie, de teamă ca nu cumva fiul directorului să-i dea el însuşi lui Ariel ideea că este un om fără pereche. Cu privire la bani, ne putem oricînd înţelege.

— Aş fi vrut numai...

Chatfield şi Grieg ciuliră urechile.

— Ce-aţi fi vrut ?

— Înainte de a pleca peste ocean, aş fi vrut să merg în două locuri... Să-mi văd prietenii şi... încă o persoană... De altfel, poate că voi avea nevoie şi de ajutorul dumneavoastră...

— Desigur, se înţelege de la sine, vă stăm la dispoziţie, mister Ben. Vom face tot ce ne stă în putere!

— Ei, ce spui de asta, mister Grieg ? întrebă Chatfield cînd rămaseră singuri.

— Spun că am găsit o comoară, mister Chatfield. India este într-adevăr o ţară a minunilor.

— Va trebui să ne îngrijim de reclamă — observă James.

Reclama era calul lui de bătaie.

— Pastorul ăsta nu şi-a găsit adevărata-i chemare. Ar fi trebuit să fie un regizor de circ. Ar fi putut să născocească un număr extraordinar. Dar de ce să nu ne folosim de această înălţare pentru reclama noastră ? Trebuie să ne înţelegem cu Ben. Pînă la o înălţime de 50 de metri, să joace în folosul pastorului, iar mai sus, pentru interesele noastre. Căci

noi l-am şi cumpărat ! Şi de acolo, de sus, va face reclamă circului nostru.

Grieg nu fu de acord, găsind ideea prea puţin practică şi chiar lipsită de tact. Îndărătnicul James stărui totuşi şi Grieg fu nevoit să cedeze.

Bătrînul Grieg avea însă dreptate : această reclamă făcută din cer le-a pricinuit multe griji şi neplăceri. Au fost puşi în situaţia să aibă de-a face cu reprezentanţii bisericii şi ai administraţiei engleze.

În schimb, într-o altă chestiune, Grieg nu cedă în ruptul capului. Chatfield începuse să viseze la felul în care îl vor prezenta în America pe omul zburător şi voi chiar să trimită o telegramă ca să anunţe concetăţenilor săi sosirea omului zburător : „O minune cum nu mai e alta pe lume !"

Grieg, care încărunţise în circ şi cunoştea foarte bine psihologia publicului, se opuse cu înverşunare. Bineînţeles că publicul se va duce să caşte gura la omul zburător, aşa cum se dusese să vadă primele zboruri cu aeroplanul, şi asta putea aduce un cîştig frumos. Dar oamenii se obişnuiesc repede cu toate. Cine ar mai da acuma bani ca să vadă un aeroplan zburînd ? Acelaşi lucru se va întîmpla şi cu omul zburător. Cine îl va vedea o dată sau de două ori, a treia oară nu se va mai duce.

— Da, dar o s-apucăm să cîştigăm milioane ! se înfierbîntă James.

— Şi de ce, mă rog, să nu cîştigăm zeci de milioane ? replică Grieg.

— Cum vrei să faci asta ? Cum vrei să-l foloseşti pe Ben ?

— În primul rînd trebuie să uiţi că Ben ştie să zboare. Nu trebuie să anunţăm lucrul acesta în America şi nici pe drum să nu vorbim nimănui. Şi nu uita că publicul se plictiseşte de orice, în afară de un singur lucru : de lupte şi de concursuri, datorită succesiunii neîntrerupte de situaţii neaşteptate

și a faptului că nu poți prevedea niciodată sfîrșitul. În fața celor mai rare animale din lume, publicul rămîne doar o clipă-două, iar la luptele de cocoși, care sînt o adevărată prostie, e gata să stea ceasuri întregi. Pasiunile se ațină, oamenii se agită, se fac pariuri.

— Mi se pare că încep să înțeleg. Și mi se pare că ai dreptate — spuse Chatfield, după ce se gîndi puțin.

— Sută la sută — răspunse convins Grieg.

Găsind în persoana lui Ben o comoară neprețuită, Chatfield și Grieg se hotărîră să-și predea conducerea afacerilor din India unuia dintre vechii directori ai circurilor lor și, împreună cu Ben, să plece imediat în America.

Cînd părăsiră orășelul pierdut între munți, lăsînd pastorului plăcerea de a se descurca singur din situația creată, James îl întrebă pe Ariel unde vrea să meargă.

Ariel le povesti americanilor toate peripețiile sale, fără s-ascundă nimic.

Chatfield era plin de admirație și deseori îl întrerupea pe băiat cu rîsetele lui.

Grieg se gîndea: „Ben-Ariel e de bună seamă victima unor potlogării. Cine știe, poate că e într-adevăr fiul unor oameni bogați și de neam. Trebuie să ținem seama de lucrul acesta. Lolita nu-i altceva decît o simplă dragoste de tinerețe. Și-atunci, de ce să nu trecem pe la această «fetiță-văduvă»? La urma urmelor, o putem lua cu noi și pe Lolita, și pe Nizmat, și pe Șarad, și să-i punem și pe ei la treabă. Ariel însă vrea să se ducă și la Dandarat, să stea de vorbă cu Pearce. Ar fi mai bine să evităm lucrul acesta. Se pare că Pearce este un concurent primejdios." Bineînțeles că ei — Grieg și Chatfield — îl vor apăra pe Ariel și nu vor îngădui ca Pearce să pună mîna pe dînsul. Totuși riscul rămîne risc. Ariel, care acceptase cu atîta plăcere să plece în America, spre a fi cît mai departe de Pearce, acum caută singur să se întîlnească cu el. De ce? Ariel

spune : pentru ca să afle taina obîrşiei sale, pe care Pearce, fără doar şi poate, trebuie s-o cunoască. Fie şi aşa ! Dar aflîndu-şi obîrşia, nu cumva Ariel va prefera să se întoarcă la părinţi, în loc să plece cu ei în America ?

Grieg îşi împărtăşi temerile lui Chatfield. De data asta Chatfield şi Grieg căzură repede la învoială : trebuie să ia toate măsurile ca Ariel să nu se ducă la Dandarat şi să nu se întîlnească cu Pearce. Iar dacă Ariel totuşi îl va vedea şi va afla care-i este obîrşia, în cazul acesta să-l pună pe Ariel să-şi dea consimţămîntul că va lucra la circ timp de un an. Numai cu această condiţie ei îi garantează lui Ben ajutorul lor în cazul întîlnirii cu Pearce. Şi Ariel acceptă această condiţie.

XXXVIII. „TOTUL TRECE CA UN VIS"

În amurg, în văpaia apusului, apărură cupolele de marmură aurite ale palatelor lui Radjcumara. Văzîndu-le, Ariel îşi simţi inima bătînd cu putere, căci soarta Siamei îl interesa foarte mult. Trecînd pe lîngă castel, el privi balcoanele şi i se păru că într-unul din ele o zăreşte pe Siama. Dar ar fi putut prea bine să fie şi o altă femeie care semăna cu ea. Nu i-ar fi fost de loc greu să-şi ia zborul şi să străbată într-o clipă distanţa de la automobil la balcon, dar îşi dăduse cuvîntul lui Chattfield că nu va zbura, şi ţinu să şi-l respecte.

Iată şi lacul, iată şi crîngul în spatele căruia se află căsuţa lui Nizmat. Tulburarea lui Ariel creştea din ce în ce. Dorea mai mult ca oricînd să zboare, să plece în goană la prietenii săi.

Ca să nu le stingherească întîlnirea, Grieg porunci șoferului să oprească lîngă acel mango, din care cîndva Ariel rupsese fructe pentru Șarad.

Coborî din mașină și îi văzu pe Șarad și pe Lolita. Nefiind în stare să se mai stăpînească porni în goană, abia atingînd pămîntul cu picioarele. Uitîndu-se în urma lui, Grieg îi spuse lui Chatfield :

— Privește-l cum zboară ! Vom face din el un alergător de faimă mondială.

Lolita și Șarad care ședeau pe treptele cerdacului, văzînd un sahib apropiindu-se de ei, se sculară în picioare. Însă nu-l recunoscură pe Ariel. Cînd, deodată, Șarad strigă :

— Dada ! Și se năpusti în întîmpinarea prietenului său, dar se opri deodată stingherit : Ariel purta un minunat costum de croială europeană și o pălărie albă de panama. Părul îl purta tuns scurt.

— Ce-i cu tine ? exclamă rîzînd Ariel, îmbrățișîndu-l și sărutîndu-l pe băiat, care se agățase de mîna lui.

Iar Lolita, care îl recunoscuse și ea pe Ariel, se ploconea într-una pînă la pămînt. În fața lui Ariel se ridica din nou acest zid de temeneli ! Ariel voi s-o îmbrățișeze, să-i spună că o iubește, că vrea s-o ia de nevastă. Dar ploconelile fetei îi încătușau gîndurile și-i paralizau mișcările.

— Bună ziua, Lolita, vezi că mi-am ținut făgăduiala — spuse el, intimidat, apropiindu-se de fată. Am venit, dar unde-i Nizmat ?

— E tare bolnav — răspunse Lolita, privind cu adorație în ochii lui Ariel.

Ariel intră repede în căsuță. În amurgul care se lăsa îl văzu pe Nizmat culcat pe o rogojină. Ariel îl salută pe bătrîn, în ochii căruia văzu strălucind bucuria.

— Stăpîne, tu ești ? Lolita avea dreptate. Nu se putea ca tu să mori. Și ai venit din nou la mine. Îți mulțumesc ! spunea el, vorbind anevoie. Uite, sînt pe moarte.

— N-ai să mori, Nizmat — îi spuse Ariel, ținînd în palma sa mîna uscată a bătrînului.

— Tot ce se naşte este sortit morţii — răspunse liniştit bătrînul. Florile uscate nu trebuie să supere privirea nimănui şi de aceea sînt arse.

Ariel încercă să-l liniştească pe bătrîn. Nu, Nizmat se va însănătoşi curînd. Ariel va trimite un doctor şi cînd Nizmat se va înzdrăveni, va pleca în America, împreună cu Lolita şi cu Şarad. Ariel o iubeşte pe Lolita şi vrea s-o ia de nevastă.

Nizmat se gîndea, stînd cu ochii închişi, şi-şi mişca încet mîinile în faţa ochilor, ca şi cum ar fi vrut s-alunge ceva. Apoi începu să vorbească. Îi mulţumi lui Ariel pentru cinstea deosebită pe care i-o făcea. Soarta Lolitei îl îngrijorează foarte mult. Ea i-a mărturisit că nu vrea să se mărite cu nimeni. Doar bătrîna şi oarba Tara a spus că îşi va blestema fiul dacă el se va însura cu Lolita. Şi Lolita renunţase la Ishvar, iar Ishvar, cuprins de desperare, plecase la oraş şi nu se mai întorsese de atunci. Cînd Nizmat va muri, oare ce se va întîmpla cu Lolita? Căci ei, semizeii şi sahibii, nu sînt logodnici pentru o cerşetoare.

— Însuşi Krishna ar fi fost fericit să aibă o asemenea nevastă! rosti cu căldură Ariel.

Nizmat zîmbi cu greu, deschise ochii şi, privindu-l pe tînăr, îl întrebă:

— Dar oare într-o căsnicie atît de nepotrivită nevasta fi-va ea fericită?

Ariel se fîstîci, iar apoi începu să-i demonstreze cu ardoare lui Nizmat posibilitatea unei astfel de legături.

Totuşi îşi dădea seama că acum n-o putea lua pe Lolita cu el, căci nu se putea să-l lase singur pe Nizmat sau numai cu Şarad.

— Ei, lasă, mai vorbim noi despre asta — zise necăjit Ariel şi ieşi pe cerdac. Lolita — se adresă băiatul fetei, luînd-o de mînă — am să trimit un doctor şi bunicul se va însănătoşi... Numai să nu chemi vreun vraci, căci o să-l omoare pe Nizmat, aşa cum l-a omorît pe fecioru-său. Trebuie să plec, dar am să mă mai întorc, Lolita, şi am să vă iau cu

mine. Cînd bunicul se va face bine, vreau să-mi fii nevastă.

Nu-şi lua ochii de la faţa palidă a Lolitei. Era minunat de frumoasă, dar exprima atîta suferinţă şi atîta teamă, încît Ariel simţi inima strîngîndu-i-se de durere. Cum ar fi vrut s-o facă fericită pe fata asta!

— De ce taci, Lolita?

— Nu ştiu ce să răspund, stăpîne!

— Dar tu... tu mă iubeşti?

Fata stătea cu privirile plecate. Mîna pe care Ariel o ţinea într-ale sale tremura.

— Ea tot timpul te-a aşteptat şi numai de tine a vorbit! strigă Şarad. Şi-o să plecăm! Toţi împreună!

— Staţi niţel, că mă-ntorc îndată! spuse Ariel şi porni cu paşi mari spre automobil. Iertaţi-mă, domnilor, dar mi se pare că mi-aţi făgăduit că-mi daţi nişte bani? întrebă el, stingherit. Prietenul meu, bătrînul Nizmat, e foarte bolnav şi are nevoie de un doctor, de medicamente...

Grieg îi dădu cu plăcere băiatului cîteva bancnote şi îi aminti că trebuie să se grăbească. Pe Grieg îl interesau prea puţin banii, principalul era să plece cît mai repede cu Ariel. Şi dacă pentru o familie de indieni săraci banii aceştia reprezentau o sumă importantă, pentru directorii unui trust american de circuri era cu totul lipsită de însemnătate.

Cu un profund simţămînt de recunoştinţă, Ariel luă banii.

„Ce prost am fost — se gîndea el, întorcîndu-se. Trebuia să fi luat banii mai înainte şi să fi cumpărat nişte daruri. Lui Nizmat o lulea şi nişte tutun bun, pentru Lolita un şal şi brăţări, iar lui Şarad o cămaşă de bumbac în dungi. Cît de mult s-ar fi bucurat ei! Dar am să le trimit..."

— Uite, Nizmat, ia banii ăştia — spuse el, înapoindu-se la bătrîn — şi cheamă neapărat un doctor. Şi caută să mănînci cît mai bine. Eu am să

vă trimit bani. Fă-te mai repede sănătos. Rămîi cu bine, Nizmat!

— Mulţumesc. Adio! răspunse bătrînul.

— Rămîi cu bine, Lolita mea! Ai grijă de bunic şi de Şarad. Eu am să vă trimit bani, am să vă scriu şi curînd am să mă întorc să vă iau.

Cuprinsă parcă de delir, Lolita spuse privind undeva, în depărtare:

— Am să te-aştept, dar visurile trec... Totul trece ca un vis... Maia!

Ariel o privi uimit, apoi zîmbi şi exclamă:

— Asta nu va trece ca un vis, draga mea! Aşteaptă-mă!

— Ia-mă cu tine, dada! se rugă Şarad, alintîndu-se.

— Aş fi nespus de fericit dacă ai merge cu mine, Şarad, dar Lolitei o să-i fie greu să rămînă singură, cu bunicul bolnav.

— Da, ai dreptate — răspunse oftînd Şarad. Trebuie să aşteptăm ca bunicul să se facă bine şi-atunci o să venim cu toţii la tine.

— Am să vin negreşit după voi!

Cu inima grea, Ariel se întoarse la automobil. Maşina claxonă şi o luă din loc.

Tot drumul, Ariel fu muncit de gînduri grele. De ce-i lăsase? De ce pleca în depărtata şi necunoscuta Americă? Ce-l aşteaptă acolo? N-ar fi mai bine să rămînă cu Lolita, Şarad şi Nizmat? Dar atunci ar fi devenit din nou omul zburător, lipsit de apărare, o jucărie în mîinile sorţii, o pradă pentru oamenii răi. S-ar fi pierdut pe sine şi pe Lolita. Nu, el procedează bine! La început trebuie să-şi apere libertatea, să se ţină bine pe picioare, să afle tot despre el şi după aceea se va întîlni din nou cu prietenii săi, ca să nu se mai despartă niciodată de ei.

Iar în urechile lui mai răsunau cuvintele misterioase ale Lolitei:

„Visurile trec... Totul trece ca un vis... Maia!"

XXXIX. O DISCUȚIE APRINSĂ

Pearce și întreaga societate teozofică începură să se împace cu gîndul pierderii lui Ariel. Omul zburător mai făcuse o dată să se vorbească despre el cu prilejul „minunii pastorului Kingsley", care pînă la urmă se dovedise a fi, așa cum relatau ziarele, reclama unui circ american. După aceea, Ariel dispăruse, prins probabil de reprezentanții circurilor americane. Și Pearce își dădea seama de dificultatea de a-l smulge pe Ariel din ghearele lor. Asta ar fi putut-o face Boden. Și Pearce îi scrise lui Boden și lui Heselon la Londra, informîndu-i cu privire la mersul evenimentelor.

„Dacă vom mai auzi — scria Pearce — despre omul zburător, atunci veștile vor sosi mai degrabă din Statele Unite ale Americii, încotro trebuie să se îndrepte de altfel și cercetările dumneavoastră."

Cu pași felini de pisică, Pearce traversa curtea școlii Dandarat, îndreptîndu-se spre cabinetul său. Pe cer nu se vedea nici un nor, soarele se ridicase chiar atunci deasupra orizontului și aerul începuse să se încingă. Ultimele adieri ale vîntului răcoros de dimineață se stingeau încet-încet. Ca întotdeauna în curte și în interiorul clădirii stăruia o liniște desăvîrșită. Numai pietrișul scîrțiia sub pașii lui ușori.

Dar urechea sensibilă a lui Pearce surprinse pasul cuiva venind dinspre poartă. Se întoarse repede și-l văzu pe Ariel, care se îndrepta spre el. Băiatul mai crescuse și purta un minunat costum alb.

Pearce rămase uluit de această întîlnire neașteptată. La început se bucură, dar apoi deveni foarte atent. Prea era hotărît și sigur pasul tînărului care se apropia de el. Iar în spatele băiatului, la cîțiva pași în urmă, veneau doi gentlemeni.

La primul său strigăt, ar fi putut să-i vină în ajutor educatorii, profesorii, slugile... Și Pearce, întipărindu-și pe față o expresie de plăcută sur-

priză, ca și cum abia atunci l-ar fi recunoscut pe Ariel, se grăbi spre băiat, întinzîndu-i mîna cu toată sinceritatea.

— Mă bucur că te văd, Ariel! Ai făcut bine că te-ai întors! Cu dreapta strînse zdravăn încheietura mîinii stîngi a lui Ariel. Încercă să-i strîngă la fel de prietenos și mîna dreaptă, dar băiatul prevăzuse gestul și apucă bine cu dreapta sa încheietura mîinii stîngi a lui Pearce. Astfel încleștați, stăteau și se priveau în ochi unul pe celălalt, căutînd să-și ghicească reciproc intențiile.

„La dracu'! Care dintre noi l-a prins pe celălalt?" se gîndi îngrijorat Pearce.

Cei doi gentlemeni care veneau în spatele lui Ariel se opriseră și urmăreau cu interes această scenă.

— Poate dorești să mergem în cabinetul meu? Acolo vom discuta nestînjeniți. Ți-o fi foame, Ariel? Nu ești obosit de drum? întrebă Pearce, abia izbutind să se stăpînească.

— Mister Pearce — spuse cu fermitate Ariel, fără să-i răspundă la întrebări — am venit ca să aflu de la dumneata chiar acum și chiar aici amănunte în legătură cu obîrșia mea. Trebuie să-mi răspunzi numaidecît!

Fără să-și dea seama, Pearce i se adresă lui Ariel cu „dumneavoastră" și îi răspunse:

— Ați fost adus la Dandarat acum cincisprezece ani, de către un om pe care nu-l cunosc. El nu mi-a spus nici numele, nici originea dumneavoastră... La Dandarat sînt mulți copii de felul acesta.

Ariel strînse și mai tare mîna lui Pearce și deodată acesta simți că tînărul îl ridică în aer. De groază, Pearce simți că-i îngheață mîinile. Dădu să strige, dar înțelese că prin asta nu face decît să-și înrăutățească situația. Ariel are acum ajutoare care, la urma urmei, pot fi niște bandiți cumpărați. Îl va lua sus, în văzduh, și acolo se va răfui cu el. De aceea Pearce nu făcu altceva decît să strîngă cît putu mai tare mîna stîngă a lui Ariel, ca nu

cumva să cadă ; capul lui se găsea în dreptul pieptului tînărului.

Săltîndu-l pe Pearce deasupra pămîntului, Ariel rămase nemişcat în aer şi-i spuse :

— Acum ne putem continua conversaţia, căci aici nu ne stinghereşte nimeni. Aşadar, ascultă-mă, mister Pearce !

Vocea lui Ariel suna aspru, dar se simţea în ea tulburarea, căci Pearce era prea greu.

Uşor de zis „ascultă-mă !" Lui Pearce îi clănţăneau dinţii din gură şi el privea cu aceeaşi groază în jos, spre cărarea presărată cu prundiş, ce şerpuia prin curte.

— Dacă n-o să-mi spui tot adevărul cu privire la mine, am să dau drumul mîinii dumitale drepte şi am să încep să te răsucesc pînă cînd ai să te desprinzi şi ai să cazi, zdrobindu-te de pămînt. Sau poate vrei să te lupţi cu mine aici, în aer ?

— Spun... Spun tot adevărul — rosti cu glas răguşit Pearce, care, de emoţie, îşi pierduse vocea.

Ariel se lăsă deodată în jos, împreună cu Pearce, spre stupoarea lui Chatfield şi Grieg.

— Mister Grieg... vă rog... să notaţi declaraţiile acestui om.

Grieg scoase un carnet şi un stilou şi Pearce, cu o voce răguşită de parc-ar fi fost răcit, începu să povestească tot ceea ce ştia despre Ariel. Indică totodată şi adresa lui Boden şi a Janei Galton.

Ariel lăsă mîna lui Pearce şi zise cu răceală :

— Puteţi pleca, dar băgaţi de seamă, dacă aţi făcut declaraţii false...

— Absolut adevărate ! exclamă Pearce încovoindu-se. Picioarele îi tremurau şi cu greu străbătu curtea îndreptîndu-se spre cabinetul său.

— Ei, noi ne-am ţinut făgăduiala. Nădăjduim că şi dumneata ţi-o vei ţine la fel — spuse James, privindu-l întrebător pe Ariel.

— Şi eu îmi voi respecta făgăduiala, plecînd cu dumneavoastră în America — răspunse Ariel. Sora mea poate să vină la mine, eu am să-i scriu.

Şi toţi trei se îndreptară spre automobil.

XL. BINOE NEÎNVINSUL

Chaftield-senior se arătă nespus de mulţumit de descoperirea făcută în India, iar planul lui Grieg fu în întregime aprobat de directorul trustului circurilor.

Nici un om din America nu trebuia să ştie că Binoe-Ben-Ariel-Aureliu Galton este un om zburător. E adevărat că vestea despre el ajunsese şi în America, dar toată lumea făcuse haz, considerînd-o drept o ştire senzaţională, căci nimeni nu-l văzuse şi nu-l cunoştea pé Ariel.

Chatfield îi explică lui Ariel rolul pe care urma să-l joace : el nu va spune şi nu va arăta nimănui că ştie să zboare, însă, folosindu-se cu abilitate de acest dar neobişnuit, va trebui să bată toate recordurile mondiale la alergări, înot, sărituri peste obstacole, şi să participe la concursurile acrobatice.

Instruirea lui Ariel se făcea sub stricta supraveghere a lui Grieg şi Chatfield şi dură destul de multă vreme. Se înţelege că pentru Ariel nu era nici un fel de greutate să sară peste orice obstacol, indiferent de înălţime, să zboare sub cupola circului de pe un trapez pe altul, străbătînd toată arena.

Greutatea consta numai în faptul, aşa cum spunea Grieg, cel cu atîta experienţă, „să nu depăşească limitele posibilităţilor fizice ale omului". Trebuia să lucreze în aşa fel, ca publicul să vadă ceva uluitor, dar nu imposibil. Trebuia să acţioneze cu multă băgare de seamă. De pildă, la săriturile în înălţime, Ariel trebuia să-şi calculeze atît de bine săriturile, încît să întreacă doar cu cîţiva centimetri recordurile mondiale.

Antrenorii lui Ariel, angajaţi de Chatfield şi Grieg, se numărau printre cei mai buni alergători. Antrenamentul se făcea într-un loc pustiu. Lui Ariel i se arătau diferite metode de alergare, diferite sisteme şi, în prezenţa antrenorilor, băiatul trebuia să

se prefacă obosit, să respire sacadat ca şi cum i-ar fi greu să alerge.

Pentru a menţine treaz interesul publicului, la unele probe de alergări sau concursuri de înot, el trebuia să simuleze că răsuflă anevoie, să-şi lase rivalii să i-o ia înainte, iar apoi, în ultimul minut, să ajungă primul la start, într-un cuvînt, trebuia să procedeze ca un concurent cu experienţă, care nu-şi dă în vileag dintr-o dată toată superioritatea sa, deosebit de strălucită.

Numerele de circ se pregăteau într-o arenă special amenajată în acest scop. Chatfield-junior se interesa mai ales de numerele cu cai : săriturile ce urmau să fie efectuate în galopul calului, salturile-mortale. Bineînţeles, Ariel săvîrşea adevărate minuni, iar bătrînul Grieg şi tînărul Chatfield trebuiau tot timpul să-l mai tempereze.

— Ei, asta-i prea de tot ! Să nu faci dintr-o dată cîte patru salto-mortale ! spunea el, supărat.

În timp ce se făceau pregătirile, Chatfield-junior nu precupeţise banii trustului — îi va primi înapoi însutit ! — şi începuse o campanie de reclamă care întrecea prin proporţiile sale chiar şi reclamele obişnuite pentru America.

Încă înainte de a-l fi văzut pe Binoe — „o minune a lumii, descoperită în junglele Indiei misterioase" — oamenii aflaseră multe despre el şi-l cunoşteau din fotografiile publicate în ziare, reviste, afişe, şi americanii cunoşteau chipul lui Ariel mai bine decît pe cel al preşedintelui.

Suporterii lui erau cuprinşi de delir şi căutau pe toate căile să-l vadă. Jucătorii cei mai pasionaţi încheiau de pe acum pariuri, iar ziariştii publicau în presă kilometri întregi de ştiri senzaţionale, referitoare la apropiatele reprezentaţii ale „neînvinsului".

„Binoe-neînvinsul" era titlul pe care-l primise Ariel încă înainte de a apărea în public. Şi îl merită pe deplin de îndată ce începu seria neobişnuitelor sale triumfuri.

Ariel învingea un campion mondial după altul şi lucrul cel mai uluitor era că el stabilea noi recorduri mondiale în cele mai diferite ramuri ale sportului. Era pur şi simplu purtat pe braţe şi atunci căuta ca trupul său să aibă o greutate normală.

Însă acest joc fără risc ascundea şi anumite primejdii. Jucătorii cei mai pasionaţi, pierzînd, bombăneau şi curînd începură chiar să vorbească despre faptul că la mijloc ar fi o escrocherie pusă la cale cu multă abilitate. Drept care începură să mizeze mai puţin pe el, astfel că diferite pariuri îşi pierdură din interes.

Chatfield şi Grieg socotiră că a sosit momentul să recurgă la vechiul şi încercatul truc de circ, care trebuia să facă să sporească şi mai mult interesul faţă de concursuri: Binoe fu nevoit să „sufere cîteva înfrîngeri", după care, bineînţeles, urmară victorii şi mai strălucite.

Şi vremea trecea. Ariel colindase aproape toate oraşele mari ale Americii. Trustul Chatfield cîştigase sume nemaipomenite în istoria circului.

Pe măsură ce succesele se înmulţeau, Chatfield-senior îl cerceta pe Ariel şi se gîndea: „Uite, acum o să înceapă să vorbească despre mărirea onorariului..."

Dar Chatfield-senior greşea gîndind că băiatul se molipsise şi el de boala înavuţirii. De îndată ce începuse să cîştige, din America porniră către îndepărtatul colţ al Indiei mandate de bani şi pachete. De data aceasta nu mai uitase nici şalurile, nici brăţările pentru Lolita, nici îmbrăcăminte pentru Şarad, nici luleaua cu tutun pentru Nizmat. Cu toate succesele sale răsunătoare, Ariel nu-şi uita niciodată prietenii. Scrisori de la ei primea doar arareori, dar erau pline de dragoste şi recunoştinţă.

Nizmat se însănătoşise şi-l aşteptau cu toţii, astfel că de multe ori Ariel fusese cît pe ce să lase totul baltă şi să plece în zbor spre căsuţa de lîngă bananier. El îi ajuta şi pe artiştii mai săraci din circ. Gloria şi banii îi dădeau posibilitatea să-şi manifeste pe deplin adevărata bunătate omenească.

Odată, ieşind învingător într-un concurs greu, Ariel, înclinîndu-se în faţa publicului care-l aplauda furtunos, observă cu mirare, într-o lojă ce se afla în apropierea scenei, o tînără care îl privea cu un aer trist, ţinîndu-şi mîinile încrucişate pe balustrada lojei. Chipul tinerei i se păru cunoscut. Da, era aceeaşi fată pe care o văzuse cînd fusese bolnav şi cînd nimerise în mîinile lui Pearce. E sora sa ! Oare o fi într-adevăr sora sa Jane ? Într-adevăr, el îi telegrafiase la Londra îndată ce sosise în America.

Mulţumind publicului de nenumărate ori, Ariel, cu sufletul tulburat, intră în cabina lui.

Nu cumva se înşelase ? Şi, îngîndurat, începu să se dezbrace.

Un slujitor în livrea îi aduse o carte de vizită pe care era scris : „Lady Jane Galton, Londra." Şi adăugat cu creionul, cu un scris hotărît de bărbat : „Am să te aştept la ieşire, J. G."

Amintiri nedesluşite i se perindară prin minte : „Jane Galton... Da, asta era sora lui !"

Ariel se schimbă în grabă şi ieşi, dar în puzderia de automobile care înconjurau circul nu se descurcă dintr-o dată. Fu recunoscut de public şi începură ovaţiile. Băiatul privea zăpăcit şi, din obişnuinţă, se înclina în dreapta şi în stînga.

Dar iat-o ! Şi el se apropie de Jane, neştiind cum s-o salute.

Jane, cea dintîi, îi întinse mîna, voind parcă să prevină din partea fratelui său vreo manifestare de sentimente frăţeşti. Ariel luă stingherit mîna ei fină, strînsă într-o mănuşă de piele cafenie. Şi băgă de seamă că sora sa stă tot timpul încruntată.

— Îndată va trage maşina la scară — spuse ea.

Din cauza zgomotului din jurul lor, el înţelese mai degrabă decît auzi aceste cuvinte.

Amîndoi se grăbiră să se urce în maşină. Şi numai cînd izbutiră să se strecoare din torentul de auto-

mobile, Jane se întoarse spre Ariel şi, zîmbind imperceptibil, îl întrebă :

— M-ai recunoscut, Aureliu ?

— Da, Jane, bineînţeles. Acolo, în India, am fost aproape de tine... O, dac-aş fi ştiut atunci ! Şi îi luă mîna, dar fata şi-o eliberă îndată şi adăugă repede :

— La hotel vom vorbi despre toate.

După ce intrară în camera pe care o ocupa Jane, aceasta luă mîna fratelui ei, privindu-l cu tristeţe. Apoi îl sărută pe frunte.

— Iată, în sfîrşit te-am regăsit, Aureliu ! zise ea, încetişor.

— Şi eu te-am regăsit, surioară ! răspunse Aureliu, neîndrăznind, la rîndul său, s-o sărute şi el.

Se aşezară.

— Nu ţi-am scris, pentru că am vrut la început să culeg anumite informaţii... Am fost mînţită de atîtea ori... Însă de faptul că eşti fratele meu, nu mă îndoiesc. Uite, vreau să-ţi arăt fotografiile părinţilor noştri.

Deschise o cutie şi-i întinse lui Aureliu o fotografie. Băiatul văzu o femeie tînără, cu ochii trişti, iar alături de ea un domn voinic, zîmbitor şi mulţumit de el, purtînd un surtuc cu mai multe decoraţii pe piept.

Ariel nu se putu stăpîni şi exclamă :

— Oare am să-ajung şi eu la fel ca tata ?

— Ar fi foarte prost să n-ajungi ca el — răspunse Jane, pe un ton dojenitor.

— Da, dar ridurile astea...

— Bătrîneţea nu înfrumuseţează pe nimeni. Părintele nostru a fost omul cel mai demn. Aureliu — continuă Jane, cu ton de povaţă — tocmai lucrul acesta îl am în vedere. Tatălui nostru nu i se spunea altfel decît „persoană de vază". În vinele lui curgea sîngele uneia dintre cele mai nobile familii din Anglia şi el era un cetăţean respectat, un creştin bun şi un minunat gospodar. Ţi-a lăsat o avere mare, care din păcate a fost zdruncinată de către tutorii Boden şi Haselon, aşa cum susţine mister Dottaler.

Aureliu începu să-şi dea seama unde vrea să ajungă Jane.

— Ei, şi ce-i cu asta? Înseamnă că şi în vinele mele şi ale tale curge un sînge nobil. Mi se pare că n-am făcut nimic ce mi s-ar putea reproşa.

Jane oftă.

— Nu-ţi reproşez nimic, dar e altceva care mă necăjeşte... Ce-ar fi spus părintele nostru, sir Thomas Galton, dacă ar fi aflat că fiul lui este artist de circ?

Ariel se aprinse:

— Bine, Jane, da' tu ştii cum s-au întîmplat toate lucrurile. Şi, la urma urmei, nu găsesc nimic ruşinos în munca mea. E o muncă cinstită şi cîştig destul de mult.

— Bineînţeles că actorii de circ nu pot fi comparaţi cu bandiţii sau cu falsificatorii de bani — zise nemulţumită Jane — însă ceea ce se potriveşte altora, nu se potriveşte unui fiu de lord — şi, nelăsîndu-l pe Ariel să răspundă, continuă: Dar zborurile tale? Acum tu nu mai zbori, dar eu ştiu care-i secretul succeselor tale. Am văzut cu ochii mei cum atunci, în India, ai zburat. Un om zburător seamănă cu o insectă sau cu o pasăre. Este o încălcare a tuturor legilor dumnezeieşti şi omeneşti, şi pentru noi, la urma urmei, e pur şi simplu ruşinos, Aureliu! Un lord zburător... e ceva de necrezut! Shocking! E dezgustător! Nici nu mai găsesc cuvinte!

„Dar oamenii zboară cu avionul!" dădu Ariel să răspundă, aşa cum îi spusese cîndva Lolitei, însă Lolita îl considera un fel de semizeu, în vreme ce pe Jane o indignează faptul, ca fiind un lucru înjositor.

— Ştiu ce vrei să zici, Aureliu — continuă repede Jane. Bineînţeles, tu nu eşti vinovat că au făcut din tine un monstru zburător, însă greşelile, atît ale tale cît şi ale altora, trebuie îndreptate... Din fericire, în Anglia nu ştie nimeni povestea ta. Toţi cred că tu ai învăţat la Oxford şi lucrurile mai pot fi schimbate. Dar tu trebuie să uiţi, auzi, să

uiți pentru totdeauna că știi să zbori, dacă această însușire a ta nu poate fi înlăturată prin vreo operație... Eu l-am întrebat pe mister Pearce despre savantul ăla nebun care te-a făcut zburător... Cum îl chema ?

— Mister Height.

— Da, da, acest mister Height nu mai există. A avut un accident. Mi se pare că a vrut el însuși să devină om zburător, dar nu știu cum a încurcat lucrurile și, sărind pînă în tavan, și-a spart capul. A avut o hemoragie cerebrală și a murit. O moarte demnă de un zăpăcit ca el ! Și în glasul lui Jane răzbiră accente de ură. Altor savanți, însă, este riscant să ne-adresăm. S-ar putea întîmpla ca lucrul acesta să-l afle toți și e foarte puțin probabil că cineva ar putea să te ajute. De aceea tu n-ai decît o singură soluție : să uiți acest... defect al tău și să nu recurgi niciodată la zbor, chiar dacă în fața ochilor tăi s-ar îneca un copil... În al doilea rînd — continuă ea, cu respirația tăiată — chiar acum trebuie să denunți contractul cu circul, să renunți la viața asta de țigan și să pleci cu mine în Anglia.

— Dar sînt legat printr-o făgăduială...

— Onoarea familiei este mai presus decît banii. Și nădăjduiesc, cel puțin, că vom putea procura suma necesară ca să plătim desfacerea acestui contract.

Ariel tăcea. Nu era de acord cu Jane. Nu așa își închipuise el întîlnirea cu sora sa și nu așa și-o închipuise pe Jane.

— Eu cred că ar trebui să-l prevenim pe mister Chatfield și să accept cîteva reprezentații de adio — începu Ariel, cu glas nesigur.

— Pentru nimic în lume ! Ar fi o mare greșeală. Deocamdată tu treci drept un hindus necunoscut. Însă apariția mea ar putea da de gîndit oamenilor și imediat vor începe cercetările. Doar știi și tu cît de mult se interesează ziariștii de tine, cum îți urmăresc fiecare pas și cum caută să afle și să publice vreo noutate despre tine și trecutul tău. Și dacă ei vor afla adevărul, viața noastră, a mea și a ta, va

fi distrusă. Eu n-am să pot îndura ruşinea care va apăsa asupra neamului nostru şi nu-mi va rămîne decît să intru la mănăstire. Plecarea noastră trebuie să se facă pe neaşteptate. Am şi luat bilete pentru vapor. Du-te şi ia-ţi lucrurile şi vino la mine. Iar directorilor tăi le vom comunica hotărîrea ta din drum. Celelalte le va aranja mister Dottaler. Este un om extraordinar.

— Astăzi am o seară liberă, dar mîine am reprezentaţie şi toate biletele sînt vîndute. Ca întotdeauna, la casă există un anunţ care menţionează lucrul acesta — răspunse Ariel, cu o oarecare mîndrie.

— Le vor da banii înapoi şi atîta tot ! Ai fi putut foarte bine să te îmbolnăveşti. Şi-apoi, destul s-au îmbogăţit pe spinarea ta !

Ariel nu dorea decît un singur lucru : să pună capăt cît mai repede acestei convorbiri.

— Bine, Jane, am să vin la tine de îndată ce-mi fac bagajele — zise el, nerăbdător.

— Dar nu mai tîrziu de miezul nopţii — răspunse Jane şi, uitîndu-se la ceas, adăugă : Vaporul pleacă mîine la ora opt. Ne-a mai rămas puţin timp. Totuşi am să-ţi povestesc despre părinţii noştri, despre cercul meu de cunoştinţe, care în curînd vor fi şi ale tale, despre Londra...

Era noaptea tîrziu cînd Ariel se întoarse la locuinţa lui. Se gîndea la ultimatumul pe care i-l dăduse sora sa.

XLII. SUFERINŢA UNEI MAME

În dreptul uşii sale, Ariel văzu o tînără femeie, îmbrăcată foarte elegant. Avea ochii roşii de plîns, iar faţa ei exprima durerea.

— Mister Binoe ! spuse femeia, cu glas întretăiat. Vă aştept de cîteva ceasuri. Am fost la reprezentaţia de la matineu a circului, am vrut să vă văd, dar

ați plecat cu o doamnă... Am aflat la biroul circului adresa dumneavoastră și am venit aici. Și m-am hotărît să v-aștept... Dumnezeule ! Dacă ați ști prin ce suferințe am trecut ! Orele se scurgeau atît de încet, cînd pentru mine fiecare clipă e scurtă...

— Și tot timpul acesta ați stat aici, plîngînd la ușa mea ? o întrebă compătimitor Ariel.

Era deseori asaltat de vizitatori : admiratoarele și admiratorii lui. Însă femeia aceasta nu semăna cu ei ; nu încape îndoială că o mare durere personală o adusese aici. Dar cu ce-o putea ajuta el ?

Ariel se grăbi să deschidă ușa și o pofti să intre înăuntru. Fără să-și scoată mantoul scump de blană și pălăria, femeia se aruncă deodată în genunchi în fața lui.

— Dumneata ești singurul care poți ajuta o mamă nefericită, care te imploră în genunchi...

— Vă rog să vă ridicați, mistress... Pentru numele lui Dumnezeu... Stați jos și liniștiți-vă... Despre ce e vorba ?

— Nu mă ridic pînă cînd n-o să-mi dați cuvîntul că o să mă ajutați în durerea mea... Am suferit atît de mult... Și femeia începu să plîngă amarnic.

— Bineînțeles, dacă-mi stă în putere... Deși mă grăbesc, căci am puțin timp...

— N-o să vă rețin mult.

Ariel reuși în sfîrșit să o ridice de jos și s-o așeze într-un fotoliu. Femeia își scoase o batistă parfumată, toată numai o dantelă, o duse la ochi și, sughițînd de plîns, își începu povestea :

— Mister Binoe e străin și poate că nu cunoaște obiceiurile îngrozitoare din America și mai ales acest oraș monstruos, care este New York-ul... Nici un om de treabă nu se poate simți în siguranță și la adăpost de primejdii în el. Oare a auzit mister Binoe despre gangsteri ? Sînt niște bandiți americani, care nu amintesc prin nimic de apașii din Paris. Oare a auzit mister Binoe de numele lui Al Capone ? Nu ? Gangsteri ca Al Capone sînt foarte mulți. Cei mai mari gangsteri americani sînt oameni foarte bogați. Au vilele lor, automobile, iahturi și cont curent la

bancă. Poliția e cumpărată de ei și autoritățile polițienești nu fac altceva decît să-i ocrotească. Gangsterii își săvîrșesc nepedepsiți crimele lor, atacă băncile ziua în amiaza mare, răpesc milionari de pe stradă și, ceea ce este mai îngrozitor decît orice, răpesc copiii acestora. Pentru copii cer sume uriașe, iar după ce le primesc, omoară copiii. Și oricît de ciudat ar părea, cu cît un om e mai bogat, cu atît mai puțin poate sconta pe ajutorul poliției atunci cînd e vorba de gangsteri...

Vizitatoarea oftă din greu.

— Iertați-mă. că intru în toate amănuntele — continuă ea peste o clipă — dar este necesar ca să mă puteți înțelege pe mine și situația fără ieșire în care mă aflu... Își duse din nou batista la ochi. Numele meu este Warender. Eu și soțul meu sîntem unii dintre cei mai bogați oameni din Statele Unite. Însă comoara noastră cea mai de preț este unicul nostru băiat, Sam. N-are decît trei ani... Și... a fost răpit... Îl așteaptă o moarte îngrozitoare.

Mistress Warender începu să plîngă cu hohote. Ariel era zguduit de drama și nenorocirea acestei mame.

— Liniștiți-vă, mistress. Beți niște apă !... Dar cu ce vă pot eu ajuta ?

Ea bău cîteva înghițituri și dinții începură să-i clănțăne lovindu-se de pahar.

— Vă mulțumesc. Îndată am să vă explic. Bandiții ne-au trimis cîteva scrisori, cerînd să le dăm cinci milioane de dolari pentru răscumpărarea copilului. Soțul meu le-ar fi plătit imediat, însă fratele meu l-a convins să mai aștepte. Cînd vor primi banii, bandiții vor putea să-l omoare îndată pe Sam al meu... pe puiul meu... Ea se cutremură toată. Mark, fratele meu, vrea să cîștige timp, în speranța de a găsi vreun mijloc pentru salvarea copilului. Nu încape îndoială că poliția este cumpărată de bandiți. „Facem tot ce ne stă în putință, dar, din păcate, nu sîntem pe urmele criminalilor care l-au răpit pe fiul dumneavoastră" — spune șeful poliției. Și atunci noi, sau mai bine zis Mark, pentru că atît eu cît și

bărbatul meu ne-am pierdut cu totul capul din pricina nenorocirii, Mark s-a adresat unor detectivi particulari, umplîndu-i de bani, şi aceştia au aflat cîte ceva. Ba au aflat chiar multe lucruri. Au aflat, de pildă, unde se află fiul meu. Poliţia l-a căutat sau s-a prefăcut că-l caută în toate magherniţele oraşului, în împrejurimi şi chiar în munţi. Iar el, sărăcuţul, se află chiar în centrul oraşului, la etajul 93 al unuia dintre cei mai înalţi zgîrie-nori. Cine ar fi putut crede lucrul acesta ? Şi acum trec la ceea ce e mai important.

Mistress Warender făcu o pauză, îl privi pe Ariel şi întrebă pe neaşteptate :

— Mister Binoe, ştiţi să zburaţi ?

— Eu ? Să zbor ? Ce idee ciudată ! De ce îmi puneţi această întrebare ?

— Pentru că de asta depinde totul. Bineînţeles, este ciudat şi neverosimil. Poate credeţi că am înnebunit, dar nu e ideea mea. Unul dintre detectivii despre care v-am vorbit, un om extrem de inteligent şi cu un extraordinar spirit de observaţie, mi-a spus că a ajuns la convingerea că dumneavoastră ştiţi să zburaţi şi că în asta constă secretul tuturor succeselor pe care le-aţi avut în sport.

Ariel se pierduse cu firea şi nu ştia ce să-i răspundă, dar vizitatoarea, făcîndu-se că nu observă încurcătura lui, continuă :

— El, mister Toots, este un detectiv care a urmărit multă vreme toate reprezentaţiile dumneavoastră, a făcut nu ştiu ce calcule, a cules tot materialul tipărit în ziare despre „omul zburător din India", doar sînteţi din India ! şi mi-a spus : „Singurul om care-l poate salva pe fiul dumneavoastră este mister Binoe, bineînţeles, numai dacă va accepta. Rugaţi-l !" Şi iată că m-am hotărît să vin singură şi să vă implor.

Făcu o mişcare, ca şi cum ar fi vrut din nou să se lase în genunchi, dar Ariel o opri.

— Vă rog să staţi liniştită — îi spuse el, cu un ton aproape poruncitor — şi lăsaţi-mă să mă gîndesc dacă pot să vă ajut sau nu.

Aşadar, în America existau oameni care ştiau că el este un om zburător. Deci în curînd taina lui va fi cunoscută tuturor. Şi atunci se va dezlănţui un scandal monstruos. Cît de mare va fi indignarea acelora care pierduseră, mizînd pe înfrîngerea lui. Şi o dată cu descoperirea tainei lui, se va descoperi şi taina originii lui! Şi atunci va izbucni un nou scandal pentru Jane! Cu ce se deosebesc prejudecăţile europenilor de cele asiatice? Jane nu era de loc aşa cum visase el, dar totuşi era sora lui. Trebuia să plece de aici şi cît se poate mai repede, se hotărî Ariel.

Dar cum să îndeplinească rugăminea mistress-ei Warender?

Ea, ca mamă, socoteşte, bineînţeles, că omul zburător poate să-i scape copilul din mîinile bandiţilor, intrînd în zbor pe fereastră, sus la etajul 93 al unui zgîrie-nori. Zborul lui va fi observat de mulţi oameni din oraş. Fără doar şi poate că Jane se va indigna numai la gîndul că el a putut să zboare, deşi acest lucru este necesar pentru salvarea unui copil.

Da, dar ea nu vedea chipul îndurerat al acestei mame! Mama micului Sam! Oare poţi să rămîi nepăsător în faţa durerii unei mame?

Şi-apoi, e prea puţin probabil c-o să-l recunoască cineva, cu atît mai mult cu cît este noapte. El poate să zboare la mare înălţime şi, la urma urmei, oare nu părăseşte chiar mîine în zori ţara aceasta? Dar va izbuti oare?

— Sînt gata, mistress să vă ajut, dar, din păcate, am la dispoziţia mea foarte puţin timp. Doar două-trei ore. Sînt chemat de urgenţă...

— Nici nu va fi nevoie de mai mult de două ceasuri — răspunse mistress Warender, repede şi tresăltînd de bucurie. Blocul nostru se află aproape alături de acela unde se chinuieşte sărmanul meu copil. Automobilul mă aşteaptă. Sînteţi de acord? Nu mă refuzaţi? întrebă ea, privindu-l rugătoare pe Ariel.

Mistress Warender strînse cu putere mîna lui Ariel şi amîndoi părăsiră hotelul.

XLIII. DIN NOU ÎNŞELAT

În locuinţa somptuoasă dintr-un bloc cu numeroase etaje, unde mistress Warender îl conduse pe Ariel, acesta găsi pe detectivul Toots, pe Mark şi pe mister Warender, tatăl copilului răpit. Tatăl părea complet distrus, aproape că îşi pierduse minţile. Fără să se scoale din fotoliu, îi întinse lui Ariel mîna, schiţînd un zîmbet dureros şi, făcînd un gest, îl pofti să ia loc. Trăsăturile chipului său erau energice şi avea părul tuns scurt şi încărunţit la tîmple.

— Vă mulţumesc, domnule, că aţi răspuns la durerea noastră. Staţi de vorbă cu ei. Şi el îl arătă pe Toots şi pe Mark. Eu... eu nu sînt în stare...

— Problema este simplă, mister — începu Toots să-i explice. Trebuie numai să acţionaţi repede şi hotărît. Iată planul oraşului şi fotografia casei. Cu cruciuliţe este însemnat etajul, apartamentul şi fereastra. Ferestrele sînt întotdeauna deschise. Iată planul casei...

Şi Toots, cu un aer preocupat, desenă limpede şi precis planul locuinţei.

— Dacă astăzi copilul nu se va afla în mîinile noastre, mîine va fi prea tîrziu. Să mergem. Am să v-arăt de unde vă puteţi lua zborul...

De pe acoperişul plat, pe care Warender îşi avea grădina, Ariel se ridică vijelios în linie dreaptă.

Nu zburase de mult şi se lăsa cu plăcere în mrejile acestui simţămînt, pe care îl mai încercase, de libertate, de uşurinţă, gustînd din plin imensitatea spaţiului aerian. Şi să renunţi la lucrul acesta ?... O, dac-ar fi putut s-o ducă pe Lolita undeva, într-o ţară minunată şi liberă, cu flori frumoase şi copaci... De ce n-a dus-o el în junglă ? Trebuia să-i fi făcut un cuib într-un copac rămuros şi să stea acolo cu ea şi cu Şarad.

Dar acum n-avea timp să viseze. Jos clocotea şi fremăta uriaşul oraş străin. Iar deasupra capului, în bezna albastră a cerului, pluteau lin stelele. Ariel

privi din nou în jos. Văzu, asemenea unui plan uriaș, insula Manhattan, împărțită în pătratele sale egale, cu dreptunghiurile întunecate ale parcurilor centrale, și Broadway-ul ce se întindea de-a lungul întregului oraș. Tot țărmul era crestat de docuri și cheiuri. Iată golful Hudson, negru și larg, pe întinsul căruia se reflectau luminile nenumăratelor vapoare și nave de transport. Long Island... Statuia Libertății cu torța veșnic arzînd în mîna-i întinsă. Străzile scăldate în lumină păreau niște gratii strălucitoare. Zgîrie-norii se înălțau aidoma unor stînci posomorîte și întunecate. Ziua de muncă se sfîrșise și la geamurile lor luminile se stinseseră. Nenumărații funcționari plecaseră acasă. Dar etajele de jos ale zgîrie-norilor și ale altor clădiri străluceau în văpaia reclamelor, care aruncau pe ziduri reflexe roșiatice. Pe unii zgîrie-nori întunecați șerpuiau reclame luminoase. Pe alocuri, la unele ferestre ale etajelor de sus, mai ardea lumina. Luminițele acestea păreau niște stele mari, căzute din cer și care se opriseră în văzduh, fără a mai ajunge pe pămînt.

Iar în depărtare, pînă la orizont, se întindea suprafața netedă și întunecată a oceanului și se vedeau luminile vapoarelor aidoma unor stele mișcătoare. Ariel simțea răsuflarea proaspătă a oceanului și trase cu plăcere în piept aerul curat al înălțimilor.

Găsi fără prea multă greutate blocul pe care-l căuta, etajul, apartamentul, fereastra și porni într-acolo. Era prima fereastră din colț.

Toots nu-l mințise : fereastra era deschisă și luminată.

La început, Ariel privi înăuntru. Camera era frumos mobilată, dar pustie.

Atunci intră în zbor în odaie și se lăsă jos. Văzu două uși : una în dreapta, alta în stînga. În stînga probabil că era camera copilului. Să intre acolo, să înșface copilul, să-l învelească într-o plăpumioară, ca să nu se trezească, și să-și ia zborul... Dacă se va întîlni cu cineva, să nu vorbească nimic, să acțio-

neze repede, profitînd de învălmăşeala care, fără doar şi poate, că se va isca.

Ariel se îndreptă spre uşa din stînga şi o deschise încetişor. Văzu o cameră de copil. În pătuţ se afla un copilaş, iar deasupra lui se aplecase, plină de duioşie, o femeie tînără. Copilul nu dormea. Se zvîrcolea în pat şi plîngea încetişor.

— Mamă ! strigă el deodată şi întinse mînuţele spre ea.

Tînăra femeie luă copilul în braţe şi-l sărută cu duioşia unei mame. Copilaşul îşi puse capul pe pieptul ei şi-i încolăci gîtul cu mînuţele.

— Puiul meu, nu plînge, Sam, nu plînge, băiatule !

Femeia se afla întoarsă cu spatele spre Ariel.

Ariel stătea plin de nedumerire şi nehotărît. Nu mai încăpea nici o îndoială că femeia era mama copilului. Dar cine e atunci misterss Warender şi despre ce copil vorbise ea ? Doar nu putea să smulgă copilul din mîinile mamei ! Legănîndu-şi băiatul, femeia se întoarse şi-l văzu pe Ariel. Zîmbi plină de încredere şi, pornind în întîmpinarea lui, exclamă :

— În sfîrşit ! Te-am aşteptat atît de mult !

Ariel nu mai pricepu nimic. Stătea nemişcat în uşă, neştiind ce să spună şi ce să facă.

— Încă de ieri dimineaţă copilul se plînge că-l doare căpşorul — spuse femeia şi-i întinse lui Ariel copilul. O nenorocire nu vine niciodată singură.

Ariel îşi dădu seama că este luat drept doctor şi, ca să descurce măcar una din iţele încurcate ale acestei afaceri, zise :

— Iertaţi-mă, mistress, dar eu nu sînt doctor.

Femeia păli, strînse copilul la piept, se dădu cîţiva paşi înapoi şi întrebă, cuprinsă de spaimă :

— Dar cine eşti dumneata ? Cum ai intrat aici ? Nu cumva eşti trimis de ei ? Nu te-au trimis oamenii aceia îngrozitori care vor să-mi ia comoara ? Şi tăcu, privindu-şi copilul plină de nelinişte.

Nu ! Hotărît lucru, Ariel nu era bun pentru astfel de afaceri ! Şi lucrul cel mai nimerit ar fi fost

să se întoarcă, să treacă în fugă în cealaltă cameră și să zboare pe fereastră, lăsînd-o pe nefericita femeie să creadă că ceea ce i se întîmplase nu fusese decît o halucinație. Lui Ariel însă îi fulgeră deodată prin minte că fusese atras, printr-o minciună, să participe la o crimă îngrozitoare, și dori să afle adevărul.

— Iertați-mă, mistress, și nu vă fie frică de mine... Îndată am să vă explic totul. Se vede că la mijloc e vorba de o neînțelegere.

— George! strigă femeia, tremurînd toată.

Tulburarea ei se transmise copilului și acesta începu să plîngă.

Se auziră niște pași repezi și în cameră intră un bărbat de vîrstă mijlocie. Văzîndu-l pe Ariel, păli ca și soția lui și se așeză între ea și Ariel, vrînd parcă s-o apere, apoi întrebă pe un ton aspru, aproape brutal:

— Cine ești dumneata și ce cauți aici? Pe urmă, privindu-l atent pe Ariel, exclamă cu o sinceră uimire: Mister Binoe?!

— Dar care este numele dumneavoastră, sir?

— Warender. Cu ce vă pot servi?

— Warender! exclamă tot atît de uimit Ariel.

Un timp oarecare, se priviră unul pe celălalt cu nedumerire. Apoi Ariel, convingîndu-se de-a binelea că fusese mințit, se hotărî să povestească totul părinților lui Sam.

— Trebuie să stau de vorbă cu dumneata, mister!

În biroul lui Warender, Ariel îi povesti cum fusese atras în această afacere, dar nu pomeni nimic de faptul că putea să zboare.

— Banditii au vrut să se folosească de agilitatea mea excepțională, și astfel am pătruns la dumneavoastră, urcîndu-mă pe cornișa locuinței vecine. Sînt cît se poate de bucuros că n-am devenit unealta acestor oameni îngrozitori — termină Ariel.

Warender clătină din cap și spuse:

— Vă cred, mister Binoe, ați fost indus în eroare și ați acționat dintr-un impuls nobil. Iertați-mă, dar cu toate că sînteți un geniu în materie de sport,

sînteţi totodată un tînăr lipsit de experienţă şi cunoaşteţi prea puţin ţara noastră. De altfel, o manevră atît de abilă ar fi putut induce în eroare nu numai un tînăr atît de naiv ca dumneavoastră... Ce îngrozitor! Dacă, din întîmplare, soţia mea nu s-ar fi aflat lîngă copil, care e puţin bolnav, catastrofa ar fi fost inevitabilă. Copilul ar fi pierit, iar viaţa noastră ar fi fost distrusă. Dar oamenii aceştia vicleni şi cruzi contau pe faptul că, participînd, deşi în afara voinţei, la o crimă şi compromiţîndu-vă, veţi cădea cu totul în mîinile lor, veţi deveni sclavul, unealta lor, deoarece oricînd ar fi putut să vă aşeze pe scaunul electric, obişnuitul procedeu de executare în ţara noastră, dînd pe seama dumneavoastră crimele lor. Poliţia este cumpărată de ei... Ce îngrozitor! Încă o tentativă de răpire care n-a reuşit! Dar ce va fi mîine?

Şi, la rîndul său, mister Warender îi povesti lui Ariel coşmarul pe care el şi nevasta lui îl trăiau de o lună, arătîndu-i scrisorile anonime prin care i se cereau bani.

— Le-am plătit foarte mult, dar cu cît le plăteam, cu atît îmi cereau mai mult, ameninţîndu-mă că, oricum, ei tot îmi vor răpi copilul. Din vila mea, pentru a fi mai în siguranţă, m-am mutat aici. Mă gîndeam că aici nu trebuie să am grijă decît de uşă, nu şi de ferestre. Am angajat servitori speciali ca să urmărească oamenii care trec pe aici, dar cine-mi poate garanta că printre slugi nu există complici ai acestor răpitori de copii? Mi se pare că nu ne rămîne altceva decît să părăsim ţara — zise el cu tristeţe.

Ariel se uită la ceas: era aproape de miezul nopţii. Se ridică.

— Vă cred, mister Binoe — mai spuse mister Warender, cînd îşi luară rămas bun. Bandiţii nu se poartă aşa. Puteţi părăsi liniştit locuinţa mea. Trebuie totuşi să vă previn că pe bandiţi nu-i poţi trăda fără ca să fii pedepsit. Iar dumneavoastră i-aţi trădat. Viaţa vă este în mare primejdie. Şi lucrul cel mai bun ar fi să părăsiţi imediat

New York-ul şi să plecaţi pentru totdeauna din America.

— Vă mulţumesc pentru sfat, mister Warender! Aşa am să şi fac. Aveţi dreptate.

Şi, la despărţire, mister Warender strînse cu putere mîna omului care era cît pe-aci să-i ducă copilul la o moarte chinuitoare.

Ieşind din biroul lui Warender, Aureliu păşea îngîndurat pe coridorul lung.

Aşadar, iată la ce foloseşte, în această lume îngrozitoare, puterea lui de a zbura! Şi Pearce, şi rajahul, şi pastorul, şi Chatfield, şi banditii au vrut să facă din el o unealtă pentru scopurile lor venale. Aici nu va putea niciodată să fie independent, nu va putea niciodată să ducă în tihnă o viaţă de om cinstit.

Darul minunat la care visează oamenii se transformă aici într-un blestem.

Nu, trebuie să fugă mai repede din acest oraş, de oamenii aceştia cruzi, cu sufletul neîmblînzit.

Dar ce va face în viitor?

Situaţia lui e foarte riscantă. Dacă Warender sau soţia lui au şi telefonat la poliţie? Şi în afară de-asta, jos, lîngă zgîrie-nori, ar putea să-l aştepte gangsterii sau complicii lor. Şi Ariel se hotărî să zboare prin [illegible] din ferestrele coridorului.

Ariel zbură vijelios peste oraş.

Ţintind porţiunea cea mai întunecată a parcului, el coborî repede într-acolo şi ieşi pe o alee.

În întîmpinarea lui alergau cîţiva oameni, care observaseră, de bună seamă, căderea unui obiect.

— A căzut cineva? întrebă unul din ei, abia sufl[illegible]

— Nu cineva, ci ceva — răspunse un altul. N-aţi văzut cumva şi dumneavoastră, mister? se adresă el lui Ariel.

— Da, am văzut şi eu... Uite acolo... După grilaj, lîngă rondul cu flori — răspunse băiatul, arătînd într-o parte.

Şi se grăbi să se îndepărteze, oftînd cu uşurare. Totul se sfîrşise cu bine.

XLIV. LA PRIETENI

— De ce-ai întîrziat ? Unde ţi-e bagajul ? Şi de ce răsufli atît de greu ? îl copleşi Jane cu întrebările.

— Eşti gata, Jane ? Să mergem mai repede... Am să-ţi povestesc pe drum... Era cît pe-aci să mi se întîmple o mare nenorocire.

În automobil, în drum spre port, îi îndrugă surorii sale o poveste născocită. Era cît pe-aci să cadă în ghearele bandiţilor care voiau să-l răpească în scopul unei răscumpărări. În America este un lucru obişnuit. Abia izbutise să scape, făcînd un salt gigantic... Nu, nu zburase, nu făcuse mai mult decît ceea ce făcea la circ. Ce bine că biletele pentru vapor sînt cumpărate !

— Vezi şi tu acum cîtă dreptate am avut cînd am insistat să plecăm cît mai repede ! zise Jane, cu un aer povăţuitor.

— Şi eu m-am gîndit la asta — răspunse sincer Ariel.

Jane îl lovi, cu un aer protector, peste mînă şi-i zise :

— Întotdeauna să m-asculţi.

Ariel oftă uşurat doar în clipa cînd uriaşul transatlantic părăsi portul şi apele se lărgeau mereu-mereu dinaintea lor. Ce fericire că gangsterii nu ştiu să zboare !

Ariel stătea pe bord, privind cum în zarea învăluită în ceaţă se pierd contururile şi se sting luminile oraşului, oraş tot atît de interesant, dar fără fel de înfricoşător ca şi îndepărtatul Madrass.

Călătoria dură multe zile şi nopţi. În fiece seară, acele tuturor ceasornicelor de pe vas înaintau automat cu o oră, iar din cînd în cînd, văzduhul era sfîşiat de un sunet puternic de sirenă, care anunţa apropierea unui vapor. Pasagerii se distrau vizionînd filme şi dansînd, dar Jane îl convinse pe Ariel să nu iasă din cabină. Se temea că pe bordul

vasului s-ar putea afla oameni care văzuseră „o minune a lumii — Binoe-neînvinsul". Şi el, prefăcîndu-se bolnav, stătea cuminte în cabina sa, plictisindu-se tot timpul şi privind prin hublou suprafaţa monotonă a apei.

N-avea decît o singură bucurie : amintirile care-l legau de prietenii săi îndepărtaţi.

Şi la aceste amintiri n-ar fi renunţat pentru nimic în lume. Tot timpul se gîndea la Lolita, la Şarad şi la Nizmat.

Odată, pe cînd se găseau în împrejurimile Londrei, Ariel nu se mai putu stăpîni şi-i povesti Janei despre Lolita. Jane îl puse să-i descrie amănunţit înfăţişarea fetei şi, îngîndurată, îi spuse :

— Oare n-o fi cerşetoarea aceea care a strigat, atunci cînd te-am găsit în drum şi-am plecat din sat ?

— Poate — răspunse tulburat Ariel. Despre asta însă eu nu ştiam nimic. Oare, într-adevăr, Lolita să fi fost atunci atît de aproape ?

— Ei, şi ce crezi tu despre Lolita asta ?

— Eu... Ea, bineînţeles, este foarte săracă, dar nu e cerşetoare... Aşa trăiesc în India milioane de oameni... Însă frumoasă ca un vis. Eu o iubesc foarte mult şi n-am s-o uit niciodată.

— Nu cumva vrei să te-nsori cu fata asta negricioasă şi murdară ? Şi Jane rîse cu un rîs răutăcios şi aspru. Asta ar mai lipsi ! Splendid ! Sir Aureliu Galton se însoară cu lady Lokita !

— Lolita, nu Lokita ! se supără Aureliu.

Dar Jane, considerînd că discuţia lor n-are nici un rost, continuă :

— Trebuie să-ţi comanzi nişte costume ca lumea, Aureliu : un frac, un smoching, o redingotă. În America ai umblat îmbrăcat ca un funcţionar. Barbara, prietena mea, ar rîde dacă te-ar vedea într-un costum ca ăsta.

Şi pe drum, şi acasă, Jane nu-i dădu pace o clipă fratelui său. Era ca o guvernantă severă, care în fiece minut îi făcea observaţie : ba că n-a vorbit ce trebuie, ba că nu s-a întors cum trebuie. Îl silea

să zîmbească, să vorbească cu oameni care nu-i făceau nici o plăcere, numai pentru că așa cerea buna-cuviință. Îl învățase să facă complimente. Ariel îndura cu răbdare toate aceste chinuri, numindu-le în sinea lui dresaj. Pe Jane o indigna mai ales comportarea fratelui său față de servitori.

— Vorbești cu ei de parcă ți-ar fi egali! exclamă ea.

— Dar oare nu sînt și ei oameni ca și noi? replică Ariel.

Jane îi ținea plictisitoare lecții despre egalitatea de clasă și despre faptul că servitorilor trebuie să li te adresezi pe un ton rece și corect. În schimb, față de oamenii din cercul tău, trebuie să dai dovadă de o amabilitate excepțională.

— Și dacă mie mi-e scîrbă de omul acela? întrebă Ariel.

— Nu, ești de-a dreptul imposibil! N-ai nici un pic de educație! spunea Jane, cuprinsă de desperare.

Odată, Ariel și Jane, întovărășiți de Dottaler, plecară în afara orașului, ca să viziteze fabricile de cărămidă, proprietatea familiei Galton. Tot ce văzu acolo produse o impresie deprimantă asupra lui Ariel. Barăcile joase, terenul lutos, șanțurile și gropile de unde se scotea lutul, apa ce pleoștea sub scîndurile pe care mergeau oamenii.

Dar Jane nu băgă de seamă nimic din toate acestea.

O femeie bătrînă, din cartierul muncitoresc, trecînd peste un podeț, căzu și nu se mai putu scula de jos.

Ariel se grăbi s-o ajute; ridicînd-o, își murdări mănușile din piele de căprioară și paltonul lucrat la cel mai bun croitor londonez.

Jane, fără să se sfiască de prezența lui Dottaler și chiar în fața femeii, care-și pierduse cumpătul, începu să-și certe fratele. După părerea ei, era o faptă cu totul inutilă. Ariel tăcea posomorît, ștergîndu-și cu batista mănușile mînjite de lut.

La o săptămînă după sosirea lor în Anglia, Aríel devenea major. Jane, vădit emoționată, se pregătea în vederea acestui eveniment solemn, repetîndu-i într-una lui Ariel că în această zi el va fi primit în lumea mare. Invitațiile fuseseră trimise celor mai aristocratice familii.

În dimineața majoratului lui Aureliu, apărură Boden și Haselon.

Și atunci, între ei și Jane avu loc o scenă furtunoasă. Jane începu să ceară socoteală tutorilor și ambele părți se înflăcărară. Bineînțeles, nici ea și nici tutorii nu strigau și nici nu dădeau din mîini. Dimpotrivă, discuția se purta pe un ton scăzut și cuvintele erau întovărășite de gesturi stăpînite. Dar fiecare cuvînt conținea otravă și fiecare privire era o săgeată. De fapt era o discuție pur comercială, cu învinuiri și jigniri reciproce.

Scena aceasta produse asupra lui Ariel o impresie atît de apăsătoare, încît băiatul nu se putu stăpîni și, posomorît, plecă în camera sa.

Nervii îi erau încordați la culme. I se părea că se sufocă. Cu tot anotimpul rece de toamnă, deschise fereastra și în încăpere năvăli ceața și un miros de zgură arsă. Ariel închise geamul și începu să se plimbe prin odaie. În sufletul lui, revolta creștea mereu și încolțea o hotărîre.

Dar felul în care se sfîrși solemnitatea zilei lui de maestere umplu cupa răbdării.

Chiar înainte să se adune invitații, lui Ariel i se păru că asistă la un bal mascat, la o îngrozitoare parodie a omenirii. Totul era fals: zîmbetele, cuvintele, părul, dinții, chiar și rumeneala din obrajii doamnelor. Chipurile proaspete erau o rară excepție. Restele aveau părul roșu, pistrui și dinți lungi. Bărbații erau fie uscățivi, fie grași, de se înăbușeau în osînză în fracurile lor strimte. Și fiecăruia dintre ei Ariel trebuia să-i strîngă mîna, să-i zîmbească bucuros, să-i spună cîteva cuvinte de politețe. Și toate acestea, sub privirea pătrunzătoare a Janei, care-i urmărea fiecare pas, fiecare cuvînt.

După masă, lordul Forbes, care şedea alături de Ariel, un om îngîmfat şi plin de importanţă, începu să vorbească pe larg despre India. Nu vorbea de hinduşi decît spunînd „aceste vite" sau „aceste animale grosolane, care se închină vacii".

Ariel se stăpîni multă vreme, dar în cele din urmă nu mai putu şi izbucni :

— Majoritatea acestor oameni simpli, cinstiţi şi muncitori merită mult mai mult respect decît mulţi dintre cei prezenţi, care, la drept vorbind, trăiesc pe socoteala acestor oameni.

Izbucni un scandal nemaipomenit. Apoi toţi tăcură dintr-o dată. Lordul Forbes începu să tremure de furie şi căuta să-şi stingă ţigara aprinsă în tabacheră în loc de scrumieră. Jane păli, apoi, făcînd apel la toată stăpînirea de sine de care putea da dovadă, se strădui să liniştească spiritele.

Dar cu cîtă furie se năpusti asupra lui Ariel cînd oaspeţii plecară ! Uitînd şi de buna-cuviinţă, ea striga cît o lua gura că nu mai vrea să ştie nimic despre un asemenea frate, că în vinele lui nu curge sînge de aristocrat, ci sînge de plebeu, că va fi nevoită să-l interneze într-un institut unde să fie educat şi făcut om, sau, în caz contrar, drumurile lor trebuie să se despartă pentru totdeauna. Ariel va renunţa la tot şi va fi zvîrlit în stradă, unde, vezi bine, va găsi societatea către care se simte atras.

Spre mirarea ei, iar mai apoi spre spaima ei, Ariel nu scoase un singur cuvînt, păstrînd tot timpul un calm mohorît.

Lucrul acesta i se păru suspect lanei. Se prefăcu că regretă şi chiar îşi ceru scuze pentru izbucnirea ei.

— Tu, bineînţeles, nu eşti vinovat cu nimic. Nu se poate, dintr-un singur salt, să sari din arena circului într-un salon aristocratic. De fapt, eu port cea mai mare parte din vină, fiindcă prea devreme te-am scos în lume. Ai să înţelegi şi tu singur...

— Eu am înţeles. Am înţeles tot — răspunse Ariel. Nu te nelinişti, Jane. N-am să-ţi mai creez

nici un fel de neplăceri. Dar acum e tîrziu și am obosit. Noapte bună! și plecă în camera sa, lăsîndu-și sora pradă nedumeririi.

Ariel încuie ușa cu cheia și, enervat, începu să se plimbe de colo pînă colo, apoi se liniști, își împachetă lucrurile cele mai necesare și, cu o valiză mică în mînă, ieși din casă.

Noaptea era cețoasă. Nu se vedea nimic la doi pași. Ariel luă un taxi și-i spuse șoferului să-l ducă în port.

Spre bucuria sa, află că un mare transatlantic, care făcea cursa între Londra-Bombay-Colombo-Madrass, pleacă peste o oră. Luă un bilet de clasa a treia, căci îi era nesuferit gîndul să călătorească în societatea unor oameni ce semănau cu sir Forbes, îngîmfatul acela din pricina căruia se certase pentru ultima oară cu Jane.

Peste o oră, uriașul transatlantic se desprinse de chei și porni către țărmurile îndepărtate ale Indiei.

Oamenii rămași pe țărm urmăreau cum, în ceața adîncă, se mistuie silueta întunecată și confuză a vasului, cu hublourile scînteind de lumini. În acest ceas dinaintea zorilor, vaporul părea o născocire de basm, un monstru. Luminițele lui palide care se stingeau și mureau încet-încet mai licăriră o bucată de vreme. În cele din urmă se topiră în ceață. Vaporul care-l ducea pe Ariel dispăru ca o nălucă de vis.

CUPRINS

STĂPÎNUL LUMII 5
în romîneşte de
D. MANU şi M. CARDAŞ

ULTIMUL OM
DIN ATLANTIDA 217
în romîneşte de
A. ŢIMPĂU şi I. ANDREESCU

ARIEL 345
în romîneşte de
A. ŢIMPĂU şi I. ANDREESCU

EDITURA TINERETULUI